

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्त्रोत केंद्र

द्वारा आयोजित

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा

अहवाल

प्रो. हरेराम त्रिपाठी

मा.कुलगुरु

प्रेरणा

प्रकाशक

डॉ. देवानंद शुक्ल

कुलसचिव

संपादक

डॉ. दिपक कापडे

संपादक मंडळ

डॉ. प्रगती ठेपे

कु. मीनाक्षी मेश्राम

श्री. मुकेश सहारे

श्री.पुरुषोत्तम कावळे

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयात

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा

दि. 30 डिसेंबर 2024 ते 26 जानेवारी 2025

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि. 30 डिसेंबर 2024 ते 26 जानेवारी 2025 पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

➤ ग्रंथ प्रदर्शनी – दि. 30.12.2024

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले होते तसेच सदर ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन विद्यापीठाचे मा. कुलगुरु शुभ यांच्या हस्ते करण्यात आले. या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच 100 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

➤ दि. 31.12.2024 –हस्तलिखित प्रदर्शनी

हस्तलिखित प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले तसेच सदर हस्तलिखित प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच या हस्तलिखित प्रदर्शनीला शाळेतील 150 पेक्षा जास्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

➤ दि. 01.01.2025 – वाचन कौशल्य कार्यशाळा

तिस-या दिवशी वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. सदर कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयातील मान्य वर उपस्थित होते. या वाचन कौशल्य कार्यशाळेला 55 विद्यार्थ्यांना भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ दि. 02.01.2025 लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद –

चौथ्या दिवशी लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाला

विश्वविद्यालयातील

शिक्षण विभागातील मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन संवाद कार्यक्रमांतर्गत इतिहासकार व विद्यार्थी संवाद या विषयावर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली. सदर वाचन संवाद कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ निबंध स्पर्धा – दि. 03.01.2025

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” या कार्यक्रमाच्या पाचव्या दिवशी विद्यार्थ्यांना करिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा विषय “वाचन संकृती” या विषयावर एकुण 30 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणा-या विद्यार्थ्यांना प्रथम,द्वितीय,तृतीय असे 03 पारीतोषीक दि. 26 जाने. 2025 रोजी देण्यात येणार आहेत.

➤ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी यांच्यामधील संवाद — दि. 04.01.2025

कार्यक्रमाच्या सहाव्या दिवशी ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी यांच्यामधील संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाला विश्वविद्यालयातील मा. ग्रंथपाल उपस्थित होते. या ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी संवाद कार्यक्रमातर्गत ग्रंथ

भाषांतरकार यांच्या सोबत विद्यार्थ्यांनी चर्चा केली सदर ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धा — दि. 06.01.2025

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” या कार्यक्रमातर्गत ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्त्रोत क्रेन्दाच्या वाचनकक्षात सतत 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यक्रमात 60 पेक्षा जास्त

विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

➤ ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धा — दि. 07.01.2025

कार्यक्रमाच्या आठव्या दिवशी ज्ञानयोगी डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्त्रोत

क्रेन्दाच्या वतीने विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

➤ ग्रंथ दिंडी – दि. 10.01.2025

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20. 12.2024 नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले होते.त्यानुसार विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ दिंडी चे आयोजन दि. 10.01.2025 रोजी आयोजित करण्यात आलेले होते. या ग्रंथ दिंडी चे उद्घाटन मा. राज्यमंत्री आशिषजी जैस्वाल व विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरु प्रा. हरेराम त्रिपाठी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

सदर ग्रंथ दिंडीत रामटेक परिसरातील एकूण 15 शाळा व महाविद्यालयातील एकूण 2000 पेक्षा जास्त विद्यार्थी तसेच शिक्षक या ग्रंथ दिंडीत सहभागी झाले. ग्रंथ दिंडी दि. 10.01.2025 रोजी सकाळी 10.00 वा. ककासंवि ,रामटेक येथून निघाली.

➤ एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन – दि. 16.01.2025

विद्यापीठातील एकूण (70)..... विद्यार्थ्यांनी एकूण (100)..... ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला तसेच त्यांच्या आवडीचे किंवा अभ्यासाचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेवून विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणा-या /लिहिणा-या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे 03 पारीतोषीक दि. 26 जाने. 2025 रोजी देण्यात येणार आहेत.

आयोजन • 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा उपक्रम : राज्यमंत्री जयस्वाल यांच्या हस्ते ग्रंथदिंडीचे पूजन

संस्कृत विद्यापीठाच्या ग्रंथदिंडीने वेधले लक्ष

शैक्षणिक

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. शासनाच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला चालना देण्यासाठी नववर्षाच्या सुरुवातीस 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा' हा व्यापक उपक्रम राबविण्यात येत आहे. या अभियानात रामटेकचे कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाही विविध वाचन केन्दी वाचन प्रोत्साहक, वाचक व लेखक अनुवीच जोपासणारे विविध कार्यक्रमांच्या आयोजनाने सहभागी झाले आहे. या कार्यक्रमांतर्गत डॉ जिचकार ज्ञानकोट केंद्र अर्थात ग्रंथालय विभागातर्फे शुक्रवारी (दि.१०) सकाळी १० वाजता संस्कृत विद्यापीठ परिसरात ग्रंथ दिंडीचे आयोजन करण्यात आले.

ग्रंथ दिंडीचे उद्घाटन कुलगुरू प्रा. हरेराम त्रिपाठी यांच्या अध्यक्षतेखाली चंद्रशाला येथे पार पडले. याप्रसंगी प्रमुख अतिथी अर्थ राज्यमंत्री आशिष जयस्वाल यांच्यासह कुलसचिव डॉ. देवानंद शुक्ल, आयोजक ग्रंथपाल डॉ. दीपक कापडे, शिक्षण शाख अधिकाारी प्रा. ललिता चंद्रावे, वित्त व लेखा अधिकारी प्रा. कविता होले, प्राचीन विज्ञान आणि मानवशास्त्र संकायाचे अधिष्ठाता प्रा. कृष्णकुमार पांडेय, रामटेक परिसर संचालक प्रा. हरेकृष्ण अमस्ती प्रामुख्याने उपस्थित

होते. दरम्यान अर्थ राज्यमंत्री आशिष जयस्वाल यांच्या विद्यापीठातर्फे शाल, संस्कृत ज्ञानेश्वरी देतून स्वागत करण्यात आले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक ग्रंथदिंडीचे आयोजक डॉ दीपक कापडे यांनी केले. प्रास्ताविकात शालेय आणि महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांवर वाचनाचे संस्कार व्हावे या उद्देशाने या दिंडीचे आयोजन करण्यात आल्याचे सांगितले. ना. आशिष जयस्वाल यांनी महाराष्ट्र शासनाने सुरू केलेला हा उपक्रम अतिशय महत्वाचा असून सोशल मीडिया मुळे वाचनापासून दुरावलेल्या नव्या पिढीला वाचनाकडे आकर्षित करण्यासाठी या उपक्रमाचा लाभ होणार असल्याचे सांगितले. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाने रामटेक नगरीतील विविध शाळा आणि महाविद्यालयांना समीलित करून हा उपक्रम राबविला याबद्दल त्यांनी विश्वविद्यालयाचे अभिनंदन केले. विश्वविद्यालयाने दखणी हा

उपक्रम राबवावा अशी सूचनाही यावेळी जयस्वाल यांनी केली. विद्यापीठाचा विकास करण्याला विशेष प्राधान्य असून आवश्यक तो निधी उपलब्ध करून देण्यास मदत करण्याचे आश्वासन त्यांनी दिले, शिवाय विद्यापीठ परिसर रम्य असून तो अधिक पर्यावरणास्नेही करावा, अशा सूचना जयस्वाल यांनी केल्या.

वाचन संस्कृतीचा प्रसार-प्रचारासह विद्यार्थ्यांच्या मनावर वाचनाचे संस्कार व्हावे, यासाठी हा विशेष उपक्रम राबविण्यात आल्याचे कुलगुरू डॉ. त्रिपाठी यांनी सांगितले. गटविकास अधिकारी जयसिंग जाधव, गट शिक्षणाधिकारी विजय भाकरे यांचेसह रामटेक पोलिस चंद्रणा व वैद्यकीय यंत्रणेने ही ग्रंथदिंडी यशस्वी करण्यासाठी सर्वतोपरी सहकार्य केले. अर्थ राज्यमंत्री आशिष जयस्वाल यांच्या हस्ते मराठी साहित्याचे लेणे असलेल्या ज्ञानेश्वरीसह विविध ग्रंथांच्या पूजन

करण्यात आले. तदनंतर कार्यक्रमाचे संचालक डॉ. सुमित कठाळे यांनी 'छत्रपती शिवाजी महाराज की जय' अशा ललकाराने ग्रंथ दिंडीला सुरुवात झाली. कोलताशाच्या मजरात, पारंपरिक वेशात, लेखिमच्या तालावर, एकतारीच्या सुरात अत्यंत उत्साहात ग्रंथ दिंडी पुढे-पुढे चालत होती. प्रत्येकाने ग्रंथदिंडी स्वतःच्या खांद्यावर घेवून ग्रंथ सन्मान केला, तसेच वाचक म्हणून आपली प्रतिबद्धता दाखवून दिली. या ग्रंथ दिंडीत रामटेक व आसपासच्या शाळा व महाविद्यालयातील २००० विद्यार्थी व प्राध्यापक सहभागी झाले होते. ही ग्रंथदिंडी विद्यापीठाचे मुख्यालय ते रामटेक बसस्थानकादरम्यान काढण्यात आली. वाचन आणि मराठी भाषा विषयक विविध घोषणांनी भक्तिगीत गाव्याने आसमंत दुरादुल्लभ होत. रामटेक शहरवासीयांनी या दिंडीचे कौतुक तसेच उत्साहाने स्वागत केले. कुलगुरू प्रा. हरेराम त्रिपाठी आणि कुलसचिव डॉ देवानंद शुक्ल यांच्या प्रेरणेने तसेच प्रा. कलापिनी अग्रस्ती यांच्या मार्गदर्शनाखाली ग्रंथपाल डॉ. दीपक कापडे यांच्या नेतृत्वात आणि विद्यापीठातील सर्वांच्या सहभागाने ही वाचन दिंडी यशस्वी झाली. संचालन डॉ.सुमित कठाळे यांनी केले, तर आभार सारंगी समन्वयक डॉ.जयवंत चौधरी यांनी मानले.

Orange City Metro Edition
Jan 11, 2025 Page No. 2
Powered by: Navarashtra.com

ग्रंथपाल

ककासंवि.,रामटेक

Name - Bhagyashree S. Seldkar

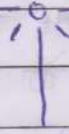
class - B.A Sanskrit 7 year

sub. - Vachan Sanskriti

X

वाचन संस्कृति

हमारी पुरानी वाचन (शिक्षा) संस्कृति लिखित नहीं थी पहले तपविमुनि जुभा करते थे जो पेड़ों के नीचे पढ़ाया करते थे उस समय सुन कर शिक्षा ग्रहण कि जाती थी लिखा नहीं होता था धीरे-धीरे यह विकसित हुई भौट फिर हस्त लिपि कि शुरुवात हुई। अन शिक्षा व्यवस्था में भी पढ़ने का महत्व भवित्व है। विद्यार्थी शिक्षक - प्रधानाचार्य द्वारा निरंतर पढ़े बिना ज्ञान प्राप्त नहीं किया जाता है हालांकि यह सन सच है ठाल ही में पढ़ने में रुचि कम हो रही है... लेकिन सिर्फ शिकायते करने से कुछ नहीं होगा हमें ज्ञानका समाधान निकालना होगा। क्योंकि पढ़ेंगे तो ही भागे बढ़ेंगे।

यदि छात्रों से अपेक्षा की जाती है कि वह पढ़ें, तो शिक्षकों को उन्हें यह दिखाना चाहिए कि परियोजनाओं के माध्यम से वास्तविक कार्य के माध्यम से पढ़ने के शौक को कैसे विकसित किया जाए। पाठ्यपुस्तकें तो बच्चे संभाल लेते हैं, लेकिन माध्यमिक पुस्तकें सचेत होकर पढ़नी चाहिए। बच्चों में पढ़ने-लिखने के प्रति रुचि पैदा करने के लिए स्कूल को कक्षा से ही 'बुक नॉक्स' जैसी गतिविधियों करनी चाहिए। 'बुक नॉक्स' में बच्चों की पत्रिकाएँ, किताबें, पेड़-पौधों की जानकारी की कतरनें, कार्टून वाहन - लैपटॉप - मोबाइल रखना चाहिए।

छात्रों को उनके जन्मदिन पर चॉकलेट देने के बजाय, उपहार के रूप में एक किताब उपहार के रूप में देनी चाहिए। हर व्यक्ति को हमेशा कोई ना कोई पुस्तक अध्ययन करते रहनी चाहिए क्योंकि तबचन कि कोई अंध नहीं होती है। हर घाट में एक अध्ययन कक्ष होना चाहिए चाहे वो छोटा सा क्यों ना हो क्योंकि अध्ययन करने से ही सब कुछ होगा।

स्कूल की लाइब्रेरी का समृद्ध होना एक भाग्यवश है जिसे स्कूल गर्व से प्रदर्शित कर सकता है। पुस्तकालय में विभिन्न विषयों पर पुस्तकें, पत्रिकाएं आदि। आज के समय में सारी किताबें ई. बुक्स, ई. जर्नल्स, यू. - ट्यूब, गूगल, विकिपीडिया पर मिल जायेगी। लेकिन किताबों से पढ़ने में जो मजा है वो और किसी में नहीं। फिर भी आज के समय में जो ही चल रहा है तो उससे भी अच्छी शिक्षा प्राप्त की जा सकती है। इसका सही उपयोग करना चाहिए।

हाल ही में टी. वी. संस्कृति (चौथीस न घंटे वही सभाचार, वर्षों तक वही धारावाहिक) के कारण 'पढ़ने' की संस्कृति पर प्रतिकूल प्रभाव पड़ा है। यदि टी. वी. सीमित है तो असीमित पढ़ना संभव होगा। श्याम शिक्षा संस्थान के अध्यक्ष। रावसाहेब शिंदे हमेशा अपने व्याख्यानों के माध्यम से शिक्षकों को पढ़ने के लिए प्रोत्साहित करते हैं सोशल मिडिया ने बच्चों पर बहुत बुरा प्रभाव डाला है। हम इसे कम करने का प्रयास करना आवश्यक है। नहीं तो बहुत सी समस्याओं का सामना करना पड़ सकता है।

बच्चे कहानियाँ, कविताएँ, गीत स्वयं लिख सकते हैं, वास्तव में, उन्हें किसी अच्छे लेखक के लिए प्रशिक्षित किया जा सकता है। बच्चों की कल्पनाओं को कागज पर उतारकर रचनात्मकता को निखारा जा सकता है। बच्चों ने कक्षा में जो लिखा है उसे पढ़कर कुछ सुधार भी सुझाए जा सकते हैं। और यह किसी भी भाषा में लिखने की अनुमति होनी चाहिए।

डॉ. ए.पी. ज. अब्दुल कलाम, कम से कम आदर्श रचने वाले नारायणभूति जैसे व्यक्तियों के पहलुओं महात्मा गांधी, रवीन्द्रनाथ टैगोर, विनोबा भावे जैसे राष्ट्रीय महानों की जीवनीयों, उनके साहित्य को पढ़कर प्रेरित और सोचा जा सकता है। अन्य भाषाओं के अनुवाद भी बहुत पढ़नीय हैं। क्या अंग्रेजी शिक्षक अंग्रेजी अखबार पढ़ते हैं? मैं अक्सर थयुरमथुर के यह पुरे जाने पर कि शिक्षक चयन साक्षात्कार में अपने क्या पढ़ा, जवाब देकर बच निकलते देखा है उस समय यह प्रश्न उठता है कि क्या अपने हाथों में एक पीढ़ी का निर्माण करना आना चाहिए।

वाचन (अभ्यास) करने से ही व्यक्ति एक अच्छा मनुष्य बनता है उसे अच्छे-बुरे की समझ होती है वह समाज में एक प्रतिष्ठावान व्यक्ति बनता है वह देश का नाम रोशन करता है। शिक्षा से व्यक्ति के लिए सब कुछ होती है। शिक्षा से ही आई. बनता है शिक्षा से ही शिक्षक बनता है शिक्षा से ही डॉ. बनता है सब कुछ शिक्षा से ही होता है। क्योंकि पढ़ोगे तब ही तो पढ़ोगे।

वाचन (शिक्षा) की जीवन के प्रत्येक क्षेत्र में आवश्यकता होती है। वाचन की योग्यता न रखने से व्यक्ति संसार की सांस्कृतिक महानता में अपने अस्तित्व का आनन्द नहीं ले पाता है। वाचन योग्यता के बिना मनुष्य के जीवन में कइ प्रकार की नाथाई खली ही जाती है। वाचन शिक्षा प्राप्ति में सहायकता है।

वाचन संस्कृति महत्वपूर्ण है, वाचन मनुष्य को कौशल से सभी क्षेत्रों का ज्ञान प्राप्त होता है। वाचन (शिक्षा) एक ऐसी ऊर्चा है जो मनुष्य को अधिक बुद्धिमान बनाती है। शिक्षा से ही मनुष्य का जीवन सुंदर महान बन सकता है। निरन्तर अध्ययन करने से बुद्धि का विकास होता है। लोगों से बात करने का ज्ञान होता है। तर्क शक्ति बढ़ती है। वाचन यानी पढ़ना एक बहुत अच्छी आदत होती है, जिसका जीवन में बहुत फल होता है। वाचन करने से हमें बहुत सी जानकारीयाँ प्राप्त होती हैं। तनाव दूर होता है। वाचन करना समय के सदुपयोग का सबसे बेहतरीन उपाय है।

Page No.

Date / / 20

नाव :- धनश्री मुनेंद्र
शरणगति

कावे कुलबुस कालिदास
संस्कृत विश्वविद्यालय
रामटेक

वर्ग :- B.A Sanskrit 3rd year

विषय :- वाचन संस्कृती

वाचन संस्कृती

“वाचनातून घडते विचार मंथन,
वाचनातूनच फुलते संस्कृती आणि जीवन!”

अन्न, वस्त्र, निवास, या
माणसाच्या मूळभूत गरजा आहेत.
तसेच 'वाचन' ही प्रत्येक संवेदनशील,
आर्त मनाची 'आस' आहे.

जीवन खऱ्या अर्थाने सुंदर, आश्वासन-
पूर्ण होते. ते पुरतक वाचनातूनच ! आपल्या
वेळ सत्कारण लाहता, मनोरंजन तर होतंय
पण ज्ञानप्राप्तीसाठी होते. वतमूनपत्रे,
मासिके, कथा, कादंबऱ्या वाचना,
मानवी मनाचा वेद्य होतात. वाचनातून
शब्द संपत्ती वाढते, बुद्धीला चालना मिळते.
आणि स्मरणशक्ती वाढते.

Indiabooks आपल्या मनुष्याच्या हिकाणी
असणारे ज्ञान हे त्याची फार मोठी शक्ती
आहे. या शक्तीच्या सहाय्याने तो सुबुद्ध
आणि प्रगल्भ तर होतोच; परंतु त्याच्या
कार्यसंस्कृतीवर सुद्धा त्याचा प्रभाव पडतो.
मागल्या पिढीपेक्षा आताच्या पिढीचे वाचन
अगदी अल्प झाले आहे. अशी तक्रार
सर्वच करतून वाढते आहे.

वाचन संस्कृती टिकवून धारण्यासाठी आणि प्रत्येक माणसाने मान्य सुविचार संपन्न होण्यासाठी वाचनाची आवड मूळ्यातूनच निमील होणे आवश्यक आहे.

तुरुंगांमध्ये वाचन वेड उत्पन्न व्हायचे असलेले तर तशी परिस्थिती त्यांच्या भवती निमील होणे शक्यच आहे. वाचनाचे माध्यम मोठा होत असतो. पुस्तकांचे वाचन कराल तेवढेच ज्ञान वाढत वाढत जाईल. ग्रंथ हे बुरख आहेत. ऑनलाइन कोणता आपल्या मोबाईल फोनवर सुद्धा विशिष्ट नंबर फिरविल्याबरोबर आपल्या घडीला जगातील कानाकोपऱ्यात घडवा - या घटकांची अध्यावत माहती प्राप्त होते.

वैचारिक लेख वाचनात आपण अंतर्मुख होतो. आपण, चांगले काय? वाईट काय? याचा विचार करतो. त्यातूनच आपली विवेक बुद्धी, निरीक्षणशक्ती आणि संवेदनशीलता वाढते. चांगला प्रेरणादायक पुरतके समाजात 'होपसंग्रहाचे' कार्य करतात. समाजाला क्रांती घडवतात, समाजाला सुयोग्य दिशा दाखवतात, समुल्लेखनात आशावाद निमील करतात. डॉ. र. पी. जे. कुलाम यांचे 'आदिपंथ' हे पुस्तक आपल्याला संघर्षात आपल्या सामना करत, सतत

प्रयत्नशील कसे रहावे हे शिकवतात. एक होता कॉर्बेट, श्रीमान योशी, मृत्युंजय, छावा, व्यक्ती आणि वल्ली अशी अनेक पुस्तके आपल्या मनाची भरावात करतात. नकारात्मकता, ताण तसेच नैराश्य याचा निचरा होतो. मनात सकारात्मक वृत्ती विकसित होते. मनात आवड्यावर्गीय तरंग उमटतात, विचारांची आंदोलने घडतात. परंतु, चांगले साहित्य निवडणे आपल्या हातात आहे.

चांगल्या साहित्याचे, चांगल्या विचारांचे वाचन व त्यांचा प्रचार, प्रसार करणे सुशिक्षित, सुसंस्कृत समाजाचे उत्तम लक्षण आहे. चांगल्या पुस्तकांच्या वाचनातून नीतीमूल्यांची जसे आदर, फुलवता; सहकार यांचा खूपोपासना होते. म्हणूनच लहान मुलांचे मन जेव्हा कोवळे, सवेदनशील, निरागस असते त्याचवेळी पात्रक व शिक्षकांनी पुस्तक वाचनाची गोडी विकसित करणे आवश्यक आहे. आजही असंख्य मुले, 'श्यामची आई', 'इसापनीली', फास्टर कोरे, चिंटे आवणून वाचतात. कारण वाचन संस्कार ही काळाची गरज आहे.

आजच्या, लक्ष्मीमाच्या, वेगवान युगातही फेसबुक, व्हॉट्सअप, यू-ट्यूब, माझ्यामातून

वैचारिक लेख, कथा कवितांचे
आदानप्रदान होते. इ बुक्स, इ-जर्नल्स,
पॉड-स्टोरी. या नव्या स्वरूपातही वाचन
चळवळ सुरू आहे. आणि पुढेही
सुक्य राहाल. आपण डॉ. रा.पी.जे
अब्दुल कुलाम, यांचा जन्मदिवस वाचन
प्रेरणा दिन म्हणून उत्साहाने,
आमंदाने साजरा करतो.

या दिवशी शाळा, महाविद्यालयांत
यात निबंध लेखन स्पर्धा, पाठांतर स्पर्धा
होतात. वक्तृत्व आणि काव्य स्पर्धा
होते. वाचन संस्कृतीला, वाचन चळवळीला
प्रेरणा मिळते.

मुलांना अंधप्रदर्शने, वाचनालय,
अभिवचन, कथाकुथन कार्यक्रम, नाट्य
शिबिरे यांची आवृत्ती व आवड निर्माण
करणे ही पाळक, शिक्षकांची जबाबदारी
आहे. कारण वाचन संस्कारातूनच मुले
व्यसने, छातक, संगणक खेळ, वाईट संगत
यातून स्वतः बाहेर पडतील. त्यांच्या
व्यक्तिमत्त्व विकास होईल आणि
भारताचे भावी मुलांना, सुसंस्कृत
नागरिक म्हणून होय मुले मातृभूमिका
बळशाली, प्रगतीशील पक्ष शक्ति
कारण वाचन, संस्कारातूनच वाचाल तर
वाचाल! असे का म्हणतात? हे ते स्वतः
आत्मसात करतील. आणि,

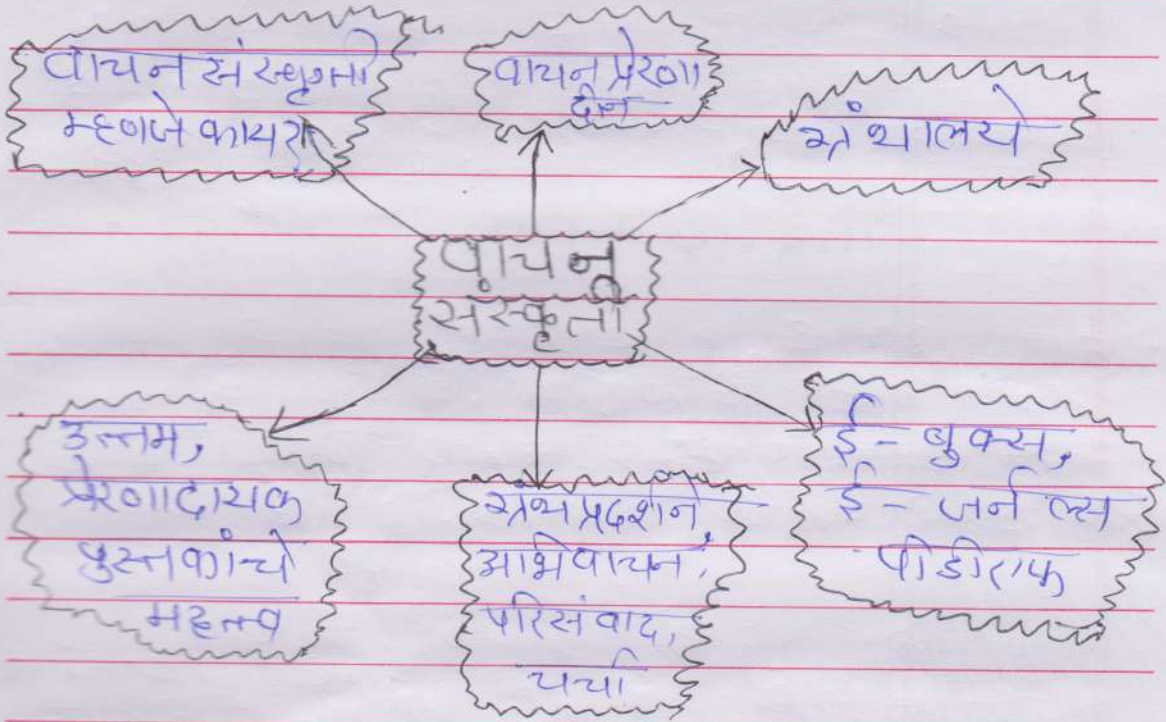
॥ वाचे बरवे कवित्व ।

कवि त्वी शसिकव ।
स्पर्श जेसा ।॥

उत्तरे ज्ञानेश्वर म

स्पर्शकव्वी परतत्व ।
स्पर्श जेसा ।

असे ज्ञानेश्वर भावुकींनी म्हटलेच आहे.

Page No.

Date / / 20

नाम → सुशाबू वाडई

पक्षा → BBA द्वितीय वर्ष

विषय → " वाचन संस्कृती "

" निबंध "

शुविपुलशुरु कालिदास

संस्कृत विश्वविद्यालय - रामेश्वर

9699383450

परिचय ⇒

वाचन संस्कृती म्हणजे ज्ञानाचा साहित्य वाचनांची पुस्तके लेख वृत्तपत्रे आणि ही संस्कृती समाजाच्या बौद्धिक आर्थिक आणि नैतिक प्रगतीसाठी अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे. वाचन केवळ ज्ञानप्राप्तीचे साधन नसून ते वैचारिक भाषाशास्त्र आणि आत्मीय विद्याशास्त्रांचे उपयुक्त आहे. बदलत्या काळात वाचने संस्कृती कमी होत चालली दिसून येते याचा विचार करणे फार गरजेचे आहे पुस्तकामधून आपल्याला नवनवीन विचार साहित्य आणि ज्ञान मिळते. वाचन हे केवळ कुसमणुकीचे साधन नाही, तर मनुष्याच्या बौद्धिक आणि मानसिक प्रगतीचे एक महत्त्वपूर्ण साधन आहे.

वाचनसंस्कृती म्हणजे काय? ⇒

वाचन म्हणजे चिंतन ही माणसाच्या उत्पत्तीचे साधने आहेत वाचन म्हणजे फक्त अक्षरवाचनच नव्हे वाचनाची संस्कृती एखाद्या आपलीशी केली की समाज देश वाचना आला पाहिजे जगाच्या तुलनेत आपण कसे पुढे आहोत हेही वाचना आले पाहिजे. वाचन करणे म्हणजे विचार करण्याची सवय लावणे. त्यामुळे अशीतच आपले जगणंही समृद्ध होत जात.

वाचन संस्कृतीला हत्तरा वर्षांचा इतिहास आहे तो सार्वभौमिक सार्वकालिक होतो आणि असणारा आहे. याचे कारण माणसाने जगणे आणि

Of Practical

पुर्वीच्या कुळी सामाजिक व धार्मिक
प्राश्न्यांमुळे आणि सामान्य कुळात आधुनिकतावादाच्या
शेवट्यामुळे आपले वाचन अक्षरही मर्यादितच आहे.
माहिती तंत्रज्ञान मर्यादित आपल्याला देत येत
हे शब्द आहे पण म्हणून वाचण्याचे दुर्लक्ष उरून
चालणारा नाही. हा लेखनप्रपंच आणि वाचनाचे
बघण्याचा दृष्टीकोन बदलल्यानंतर केलेला आहे.

वाचनातून मागची जीवनातील मुख्य संस्कृती
परंपरा आणि भावगिळ गोष्टींची जाणीव होणे.
वाचनामुळे मिळेली जाण वाढते आणि विचार
शक्तीला चालना मिळते विविध विषयांवर माहिती
मिळाल्याने व्यक्तीची अभिव्यक्ती अधिक समृद्ध
वर्ते. ग्रंथवाचन हे केवळ माहिती मिळावण्या
माठीच नसत, तर ते मनोरंजनाचेही साधन
आहे चालत्या पुस्तकांचे वाचन मनःशांती
देते आणि जीवनातील ताण-तणाव उमी
डते वाचनाच्या माध्यमातून आपण विविध
विषयांची माहिती मिळवतो. विज्ञान, इतिहास,
तत्त्वज्ञान, साहित्य अशा अनेक क्षेत्रांत ज्ञानसंपदा
वाचनामुळे संपन्न होते.

वाचने हा अतिशय उत्तम छंद आहे वाचन
वेगवेगळ्या भाषात करू शकतो. वाचन केल्याने आपले
स्मरणशक्ती वाढत असते. वाचनाने माणसाच्या
जीवनाला नवीन दिशा मिळते आपल्याला विचार
करायला शिकवते.

Teachers Signature.....

वाचन संस्कृती आणि समाजाची हगती -
 वाचन संस्कृती ही समाजाच्या हगतीचा
 एक आरसा आहे. वाचनाने व्यक्तीला वेव
 वेयावेव स्तरावर नवे तर सामाजिक आणि
 शक्ति स्तरावर हगती करायस मदत होते.
 एव वाचनापेथ आणि शुल्लकील असता.

जानावेव हकार -

ओवण वाचन
 लेखन भाषण

वाचन विचार आणि आवलनाच्या हकिमेत
 लेखनाचे पण महत्वाचे योगदान आहे. वाचना
 हमणे लेखनाला पण तिक्त महत्त्व आहे.

वाचन संस्कृतीची महत्त्वाची -

हकी माणील दशावच्या ठावापासुन
 वाचन संस्कृतीवर प्रशाणाचा मोठा हभाव पडला
 दिसता. आधी वाड पुस्तक वाचण्यात वेव
 लावता असत. आलच्या लमान्यात मोवाईस,
 टीव्ही, मोशल मीडिया यांना लाग दानली.
 वाचनाची लाग विडीओ क्रेट, लधु
 विडीओ आणि वेगवेगळ्या डिजिटल प्लॅटफॉर्मसे
 लागली. मशण पिढी वाचनापासुन दूर लाग आहे.
 ठावामधाल अठ्यास प्रमामध्येही वाचन
 संस्कृतीला पुशता होतसाहन मिळत नाही.
 अपाथ्याने वधलत जीवनशैलीमुळे लांकच्या
 वेळेने नियोलन वधलेले आहे. त्यामुळे
 वाचनासाठी वेळ मिळत नाही.

ie Of Practical

त्याच्या पृथ्वीवर असण्याविषयीचं पुनूहल हेच होय पुस्तक हातात येण्यापूर्वीही माणूस वाचत होताच की झाडांच्या ढोलीमधून वाहेर आल्यावर निसर्गाचा आश दिवाणखाना त्यासाठी उघडलेला होता या सगळ्याही आपलं नातं काय या हक्कानं तो अस्वस्थ होत गेला. लगेच्याच्या आघाव्याधीनून समोरच्या आपल्यासारख्याच निसर्गाच्या कुसऱ्या माणसांशी वागताना. त्याला समजून होताना. त्याच्याशी लढण्यापासुन ते येर त्याच्या मदतीला धावून पाठ्यापथीतना ते पर त्याच्या डोळ्यासमोरच होता भविनालगी भोवतालची हाणिभृष्टी आणि माणसं याचं आकुलन होता होता तो मशमल पारिस्थिता वाचू लागला. त्याचा अन्वयाथे लावू लागला आणि शुद्धाचिन्तामधून व्यक्ता लोडू लागला. शुद्धाचिन्तांचा काळ माघाहो नास ह्यावर वर्षापूर्वीचा आहे चिन्तामधून व्यक्ता होता होता वाचनसंस्कृतीचा हांरभ झाला.

माशनीय समन पूर्वापासूनच विवेध आशीय आणि पणीमेथोने अस्त असलेला आपल्याला पहायला मिळतो. जाणाऱ्या क्षेत्राशी लढाये वर्षापासून लढूनगंन्या संबंध तोडण्यात आला होता अशा पारिस्थितात जेव शुद्ध कुशल्याचा, देण्याचा, शिकण्या शिकवण्याचा आद्यकार विशिष्ट पणीपुरता मर्यादीत राहिला. आज जेव्हा आपण वाचन संस्कृती विषयी चर्ची करतो तेव्हा आशनाच्या सामाजिक आणि संस्कृतिगत शिंतलसावर नजर टाकणे कमहाफ उरते. वाचनाचा विषय कुशनाला हयम आपण वाचनाहुड वळण हे अधिक महत्वाचं आहे.

Teachers Signature.....

ne Of Practical

आज जेव्हा आपण वाचन संस्कृती विषयी
चर्चा करतो तेव्हा भारताच्या सामाजिक आणि
सांस्कृतिक इतिहासावर नजर ठेवणे उचित
होते. वाचनाचा विकास करताना स्वयं आपण
वाचनाकडे वळणे हे अधिक महत्वाचे आहे.
पुर्वीच्या काळात सामाजिक व धार्मिक पारंपार्यामुळे
आणि आजच्या काळात आधुनिकतावादाच्या
स्थेमुळे आपले वाचन अभूतही मर्यादितच आहे.

वाचन वेळार आणि आवलनाच्या सक्रियतेन
लेखनाचे पण महत्वाचे योगदान आहे. वाचना
द्वारे लेखनाला पण गिनकच महत्त्व आहे.
लोकांना प्रेरणा देण्यासाठी दिले जाणारे
भावनांसाठी आपल्याला अगोदर त्या गोष्टींचा
वाचन हे आपल्याला फार गरजेचे आहे.
वाचनापासून ज्ञान आणि व्यावृत्तामध्ये आपल्याला
सुधारणा येतो ज्यापासून आपल्याला लोहव्यापी
भावना करव्याची व बोलव्याची क्षमता वाढत
असते वाचनेने आपल्या कल्पनाशक्ती, सुक्ष्म
बुद्धी आणि स्वतःत्मकता गोष्टींचा विकास होतो.

वाचनेने आपले साहित्य आणि ज्ञानास
यातील गोष्टींची जाणीव लेखन असते. संस्कृती
परंपरा आणि त्या समाजाला योग्य रूपात प्रभावी
आपण समजु ठावतो.

Teachers Signature.....

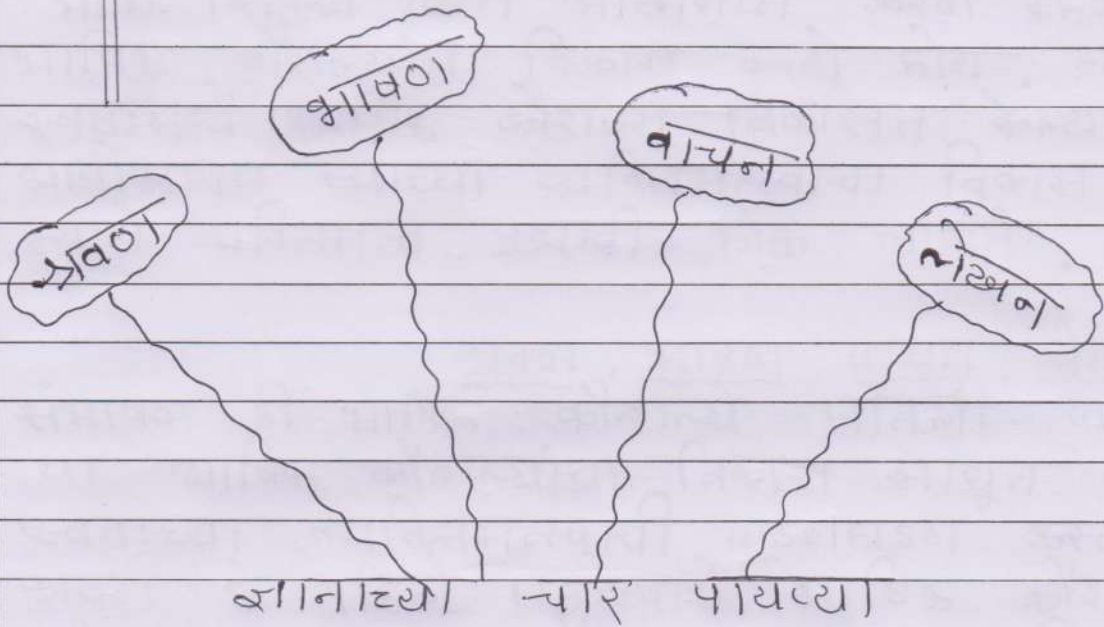

नाव :- खुशी नापुरावजी घरजाळे

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय
शामटके

वर्ग :- बी.ए. तृतीय वर्ष
(संस्कृत साहित्य)

विषय :- 'वाचन संस्कृती'

ज्ञानाच्या चार पायऱ्या ....

व्यक्तिमत्त्व विकास हा आज परवर्तीचा शब्द झाला आहे. व्यक्तिमत्त्वात व्यक्तीचे बाह्यदृष्टी आणि त्याच्या आंतरिक क्षमता यांना महत्त्व असते. आंतरिक क्षमतांच्या जडणघडणीत स्फूर्तानेच पुरविलेले व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे स्थान अनन्यसाधारण आहे. भाषा ही माणसाने निर्माण केलेली अभूतपूर्व संरचना मानवी विकासात भाषेला मेल्याचा हंगड मानता येईल. भाषांची निर्मिती आणि लिपीचा शोध यामुळे माणूस वेगाने प्रगती करू लागला. त्याने स्वतःचे वैशिष्ट्यपूर्ण जीवनमान विकसित केले. यामुळेच मानवी जीवनात भाषेला प्रचंड महत्त्व असलेले दिसते. भाषा शिकणे किंवा आत्मसात करणे स्फूर्ताने भाषिक कौशल्यांचा विकास करणे होय. व्यक्तीने स्वतःमध्ये भाषिक कौशल्ये विकसित केल्यानंतर आपोआपच त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होतो. त्याचे व्यक्तिमत्त्व प्रभावी होऊ लागते.

अवण, भाषण, वाचन, लेखन व संभाषण ही भाषिक कौशल्ये मानली जातात. या भाषिक कौशल्यांचा विकास साधून व्यक्ती स्वतःच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण करत राहते. अवण हे पहिले महत्त्वाचे भाषिक कौशल्य आहे. हे पायाभूत कौशल्य आकलनाशी संबंधित आहे. ऐकणे (hearing) आणि अवण (listening) या दोन क्रियांमध्ये मूलभूत फरक आहे.

कानावर पडणारे सर्व हवनी, सर्व आवाज आपणास ऐकू येतात. मात्र त्यातील काही हवनीच आपण लक्षपूर्वक ऐकतो. आसपासचे सर्व हवनी कर्णद्रियाद्वारे जाणवणे म्हणजे ऐकणे होय, तर विशिष्ट हवनी लक्षपूर्वक ऐकणे म्हणजे श्रवण होय.

- वाचन म्हणजे 'वाचन' ही लिखित चिन्हांची मान्यता पाहण्याची आणि त्यांच्याकडून अर्थ प्राप्त करण्याची प्रक्रिया आहे. जेव्हा आपण वाचतो, तेव्हा आपण लिखित चिन्हे (अक्षरे, विरामचिन्हे आणि मोकळी जागा) प्राप्त करण्यासाठी आपले डोळे वापरतो आणि आपण आपल्या मेंदूचा वापर त्यांना शब्द, वाक्य आणि परिच्छेदांमध्ये रूपांतरित करण्यासाठी करतो जे आपल्याशी काहीतरी संवाद साधतात.

वाचन शांत (आपल्या होक्यात) किंवा मोठ्याने असू शकते (जेणेकरून इतर लोक ऐकू शकतील).

वाचन हे एक गहनकमता आहे. - त्यातून आपल्याला माहिती मिळते. परंतु वाचनाच्या गुंतागुंतीच्या प्रक्रियेसाठी मोठ्याने कौशल्य देखील आवश्यक आहे. जेणेकरून आपण वाचनेच्या शब्दांच्या उच्चार करू शकतो. या अर्थाने, वाचन हे देखील एक उत्पादक कौशल्य आहे. ज्यामध्ये आपण माहिती प्राप्त करतो आणि ती प्रसारित करतो (जरी फक्त आपल्यापर्यंतच).

वाचन हे चार भागांमध्ये विभागलेले आहे, जे आहेत: ऐकणे, बोलणे, वाचन, लेखन.

आपल्या स्वतःच्या भाषेत वाचन हे सहसा आपण शिकत असलेले तिसरे भाषा कौशल्य असते .

- वाचणे हा एक उत्तम छंद आहे . वाचन वेगवेगळ्या भाषेत करता येते . मातृभाषेतून केलेले वाचन वाचायला आणि समजायला सोपे जाते . मराठीतून वाचन करण्यासाठी वारपूर साहित्य उपलब्ध आहे . वाचनाने माणूस ज्ञानी होतो . वाचन पुस्तके , वर्तमान पत्र , सोशल मीडिया या द्वारे वाचन करता येते . आणि त्याला पुस्तकाच्या रुपाने एक नवीन मित्र मिळतो . वाचन ही एक कला आहे . वाचन मानसाला माणूस बनविते , जीवनाला एक नवी दिशा देते , विचार करायला शिकवते , अंतर्मुख करविते . त्याचप्रमाणे जीवनात योग्य - अयोग्य काय याची जाणीव करून देते . आपल्या समाजात 'वाचाल तर वाचाल' अशी मूठा प्रचलित आहे . संस्कृत मध्ये वाचन हा बरब्बर वच या धातूपासून तयार झाला असून वच म्हणजे बोलणे , आणि वाच म्हणजे बोलनावयास नावणारे , अर्थात वाचन असेल तरच वचनात सक्षमता येऊ शकते .

केवळ काळानुसार मात्र वाचनाचा प्राधान्यक्रम , त्याची भाषा आणि विषय यांच्यात बदल झाला आहे , पण यांच्या म्हणण्यानुसार सध्या चरित्र हा प्रकार सर्वाधिक वाचनात येतो . अलिकडच्या दोन महिन्यांमध्ये प्रसिद्ध झालेले

व्युत्पन्नमव्युत्पन्ना हे अभिनेता तृष्णी कपूर यांचे चरित्र, नाना पारेकर यांचे नाना, ओम पुरी आशा पारेख, कपिलदेव, रेव्हा यांचे चरित्र तसेच 'लैनिंक' आणि सुभारे दोन वर्षांपूर्वी प्रसिद्ध झालेले माजी क्रिकेटपटू सचिन तेंडुलकर 'लेइंग इट माय वे' हे आत्मचरित्र आजही हातोहात व्यपत आहे. युवा पुगविर सध्या या साहित्य प्रकारचे गारुड असल्याचे प यांचे निरीक्षण आहे. यासोबत अनेक अनुवादित पुस्तकांवर तरुण वाचकांच्या उड्या पडतात पुरुष व महिला यांच्यात साहित्यिक महिलांमध्येच वाचनप्रेम अधिक दिसून येते, असेही ते सांगतात. कामाच्या व्यापातून घास वाचनासाठी वेळ काढणे तसे सर्वनाच अवघड असले तरी महिला ते खुबीने करतात आपल्या शिक्षणाच्या, व्यवसायाच्या नोकरीच्या किंवा कामाच्या संबंधित विषयाच्या पुस्तकांना निकडीमुळे वाचनात प्राधान्य दिले जात आहे. नोकरी किंवा अगदी शालेय शिक्षणातला ताण असूनही तीस लागल्याने घासाठी काहीवेळेचा आवडीलासुद्धा वाजून ठेवले जाते.

वाचनालयाच्या प्रगतीमध्ये सर्वात मोठा अडथळा असतो तो निधी उभारण्याचा. सरकारी अनुदान किंवा अगदीच नाममात्र फी यामुळे नव्या पुस्तकांची खरेदी किंवा काहीवेळा तर वाचनालयात काम करणाऱ्या स्टाफचा पुगारदेखील निघू शकत नाही. त्यामुळे त्यांनी निधी उभारण्याचे नवे पुराथि ह्या चोपेव्हावेत, अशी सूचना ठाणे मराठी ग्रंथसंग्रहालयातील माजी ग्रंथपाल विनिती गोखले यांनी केली आहे. या ग्रंथसंग्रहालयाला वाचकांचे प्रांरभापासून

भक्कम पाठवळ लावले. पण काळाच्या ओघात येथील संभागत विविध दर्जेदार कार्यक्रमांसाठी भाड्याने देऊन त्या निधीचा वापर वाचक चळवळ जोपासण्यासाठी करण्याची कल्पकता या वाचनालयाने दाखवली. तसे अनेक पर्याय गुंथल्यांनी विचारात घ्यावेत. असे गोचने यांचे म्हणणे आहे.

• ओल्ड इज गोल्ड •

मराठीतील जुन्या पुस्तकांना भागणी कायम आहे, केवळ वयाची साथ उलटलेले निवृत्त नागरिकच नाही तर तरुणाही पु. ल. देशपांडे, व. पु. काळे, पु. भा. भावे, विष्णु बेर्डेकर, दुर्गा भागवत, नारायण धारपू, गो. नी. दांडेकर, जी. ए. कुलकर्णी, जयवंत ढळवी, व्यंकटेश माडगुळकर, विजया राजादयक्ष यांना वाचणारा वर्ग आहे. हाच तरुणवर्ग सुहास शिखरकर, रत्नाकर मलकरी यांच्या गुढकथांवरसुद्धा प्रेम करतो. त्यामुळे वाचनसंस्कृती लोप न पावत न्यालली आहे किंवा होणार आहे. यासारख्या गळ्यांना द्यावरण्याच कारण आत्ता तरी दिसत नाही. या गळ्यासुद्धा वाचन न करणारी मांडवीच अधिकवेळा मारताना दिसतात त्यामुळे त्यामध्ये काहीच तथ्य नाही. वाचनसंस्कृती लोप पावणार नाही तर केवळ या वाचनाचे माध्यम बदलत असेल आणि एका माध्यमातून दुसऱ्या माध्यमात त्याचा प्रसार काळानुरूप होत राहणार आहे.

कल्याण येथील सार्वजनिक वाचनालयाच्या कम्प्युटरायजेशनची मुहूर्तमेढ सन 2003 मध्ये तत्कालीन अध्यक्ष अ. ना. भागवे आणि सरचिटणीस प्रशांत मुन्हेरकर यांनी रोवली. सदर जो दुमिळ पुरतकाचा बजिना या वाचनालयात शेकडोच्या संख्येने उपलब्ध आहे. तो काळच्या अधात नवट होण्याची भीती आहे. तो आहे त्याच स्वरूपात टिकवून ठेवणे अत्यंत कठीन काम असल्याने ई बुकची कल्पना आपण प्रत्यक्षात आणली. असे सदराचे राज्य ग्रंथालय संघाचे राज्य प्रतिनिधी मुन्हेरकर सांगतात. पद्याच्या वाचकांना मागिलेले पुस्तक वाचनालयात उपलब्ध आहे की नाही किंवा कोणत्या वाचकाकडे ते आहे हे तपासण्यासाठी त्यावेळी शेकडो पद्या तपासण्या लागत. त्यावर नाहक वेळ खर्च होत असे. त्यामुळे वाचनालयाचे कम्प्युटरायजेशन हा त्यावरचा तंत्रज्ञानाने दिलेला मोडगा सार्वजनिक वाचनालयांना स्वीकारल्याचे त्यांनी सांगितले. त्यापुढची आवृत्ती म्हणजे सदर वाचनालयांना लघु केलने ऑटिमिझेशन.

सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म आणि व्हिडिओ - सामायि- करण वेबसाईट जलद, सहज पचण्याजोग्या सामग्रीवर वारभराट करतात. मुलांना चाल्याच्या आकाराच्या लुकड्यांमध्ये माहिती वापरण्याची सवय होते. ज्यामुळे त्यांना पुस्तके किंवा अगदी पूर्ण लांबीच्या लेखांवर लक्ष केंद्रित करणे आव्हानात्मक होते.

नाव :- रुचिका

देवकुवर

कुटुम्बा :- प्राक्शास्त्री

द्वितीय वर्ष

* वाचनसंस्कृती म्हणजे काय ?

वाचन , मनन , चिंतन ही माणसाच्या उत्कर्षाची साधने आहेत. वाचन म्हणजे फक्त अक्षरवाचनच नव्हे . वाचनाची संस्कृती एकदा आपलीशी केली , की समाज , देश वाचता आत्मा पाहिजे जगाच्या तुलनेत आपण कसे , कुठं आहोत , हेही वाचता आत्म पाहिजे . वाचन करणं , म्हणजे विचार करण्याची सवय लावणं त्यामुळे अर्थातच आपलं जगणंही समृद्ध होत जातं .

* वाचन संस्कृतीचा विकास काळाची गरज *

वाचन संस्कृती

‘वाचात्म तर वाचात्म’ ही म्हण आजच्या घडीला किती समर्पक आहे हे आपण सर्वच जाणतो. आजच्या मनुष्याच्या ठिकाणी असणारे ज्ञान ही त्याची फार मोठी शक्ती आहे. या शक्तीच्या साध्याने तो सुबुद्ध आणि प्रगल्भा तर होतोच परंतु त्याच्या कार्यसंस्कृतीवर सुद्धा त्याचा प्रभाव पडतो. मागच्या पिढीपेक्षा आताच्या पिढीचे वाचन अगदी अल्प झाले आहे अशी तक्रार सर्वच थरातून वाढले आहे. ती गोष्ट सत्यही आहे . कारण वाचनाव्यतिरिक्त रेडिओ , टेलिव्हिजन , कंप्युटर , चित्रपट , नाटके , इतर मनोरंजनाची साधने इतकी जास्त वाढली आहेत की या सर्व गतबत्त्यात मनुष्याला वाचण्यासाठी निवांतपणाच निले नसा झाला आहे .

पूर्वीच्या वेळी काळी सामाजिक व धार्मिक पारतंत्र्य मुळे आणि आजच्या काळात आधुनिकतावादाच्या रेव्यामुळे आपले वाचन अजूनही मर्यादितच आहे . माहिती - तंत्रज्ञान

अपाठ्याने आपल्याला कवेत घेतयं हे खरं आहे पण म्हणून वाचनाकडे दुर्लक्ष करून चाळणार नाही. हा लेखनप्रपंच साऱ्यांचा वाचनाकडे बघण्याचा दृष्टिकोन बदलण्यासाठी केलेला आहे.

साधारणतः १०-१२ वर्षांपूर्वीची ग्रामीण आगातीत शाळा - महाविद्यालयांची स्थिती पाहता ग्रंथालयाचा स्वतंत्र विभाग पाहण्याला मिळणे तसे दुर्मिळच ! आम्हीदेखील शाळेत शिकत असतांना अर्वांतर वाचनासाठी पुस्तके आणलेली आठवत नाही. किंबहुना तशी सोय देखील नव्हती. परंतु आज बदललेली परिस्थिती आणि सामाजिक गरज पाहता शासन ने शाळांमधून * ज्ञानचक्षु * * वाचनालय * उभारण्यासाठी निधी उपलब्ध करून दिली आहे. तसेच आमच्या शाळेत विद्यार्थ्यांच्या वाढदिवसानिमित्त शाळेला पुस्तके भेट देण्याचा अनोखा उपक्रम सुरू केला आहे त्यामुळे शाळेचे ग्रंथालयही समृद्ध झाले आणि मुलांना पुस्तकाचे महत्त्वही वाढू लागले. नुसती पुस्तके वाढून किंवा भेट देऊन उपयोग नाही तर दुपारच्या सत्रात एक तासिका शिक्षक आम्हाला वाचनासाठी घ्यायचे.

आज शहरातील आजगी शाळांमधील विद्यार्थ्यांवरचा अभ्यासाचा तान व महाविद्यालयीन युवकांचे मोबाईलवेड, बिझी शेड्यूल यातून या सर्वांना अर्वांतर वाचनाची संधी मिळायला हवी आणि अशी संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी पाठकांनी सतत प्रयत्नशील असायला हवे. टी. व्ही. मोबाईल मुलांच्या हातात देण्यापूर्वी त्यांना लहानपणापासूनच चित्रमय गोष्टींची पुस्तके हाताळायला देऊन कुतूहल जागृत करण्याचा प्रयत्न पाठकांनी करायला हवा.

आजवर जे महापुरुष घडले ते केवळ शिक्षणामुळे आणि वाचनामुळे. उदाहरण द्यायचं झालं तर क्रांतीसूर्य महात्मा फुले यांना शिक्षण घेण्यासाठी प्रचंड विरोध झालाच पण ते हटवादाने शिक्षित घेण्यासाठी प्रचंड विरोध झाले. शिक्षित असल्यामुळे ते पुण्यात ज्या ठिकाणी राहत होते, त्या मुस्लिम मोहल्ल्यात कबीर बीजक नावाचा ग्रंथ वाचण्यासाठी, केवळ वाचता येतं म्हणून महात्मा फुले यांना बोलावले जायचे. कबीरांच्या समतावादी विचारांचा प्रभाव फुले यांच्यावर पडला व ते सामाजिक क्रांतीच्या चळवळीचे अग्रणी बनले.

त्याचप्रमाणे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि त्यांचे ग्रंथप्रेम सर्व जगाला जात आहे. बाबांचे वडिल सुबेदार रामजी आंबेडकर यांनी बाबांच्या वाचनाकडे विशेष लक्ष दिले होते. बालवयात बाबांना वाचनाची विलक्षण आवड रामजींमुळे निर्माण झाली. आर्थिक चाचणीच्या काळात बाबांच्या वडिलांनी आपल्या मुलीला लग्नात घातलेले दागिने गहाण ठेवून बाबांच्या वाचनासाठी पुस्तके आणून दिली. बाबांच्या वाचनवेडामुळेच शिवधरित्राचे पहिले लेखक गुरुदेव कृष्णाजी केळुसकर प्रभावित झाले. आणि त्यांनी बाबांना वाचनासाठी पुस्तके उपलब्ध करून दिली, पुढे हेच आंबेडकर साऱ्या विश्वातील एक प्रजावंत विद्वान म्हणून ओळखले गेले. वाचनाच्या प्रभावातून असे बहुजनांचे उद्धारक घडले आहेत.

आजचा विचार करताना मुलांच्या वाचनासाठी शिक्षक आणि पाठ्यक्रमाची किती जागृत आहे ही चिंतनीय बाब आहे. अध्ययनासाठी व ज्ञान ग्रहणासाठी वाचन हे

अतिशय महत्वाचे कौशल्य आहे. सध्याच्या बदलत्या परिस्थितीत व माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात वाचन संस्कृती विसरण चालणार नाही. वाचनाने विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व बहुआयामी बनते. खरं तर वाचनाची आवड मूल शालेत दाखवून घेण्यापूर्वी घरातूनच लागायला हवी. हल्ली सगळीकडे आर्यांची एकत्र तक्रार असते, आमचं बाल ना, हातात मोबाईल दिल्याशिवाय अथवा टी वी चालू केल्या- शिवाय जेवतच नाही, पण माझा प्रश्न असा आहे की, त्याला टी. वी. मोबाईल दाखवता कुणी? आपणच ना! की त्याने स्वतः मागितला? त्या एवजी छान रंगीत चित्रांची पुस्तके त्यांचासमोर ठेवा, त्यांना ती उलट-सुलट करून बघू देत. त्यातील वेगवेगळे आकार, रंग त्यांना आवडतील. त्यांचा अर्थ लावण्याचा प्रयत्न ते मूल करेल त्याला उत्सुकता वाटेल. त्याची मानसिक वाढ चांगली होईल शमायण, महाभारतातील कथा ऐकूनच वाचनाची अभिरुची विकसित होईल. ~~संस्कृत~~ संस्कारद्विपिका, इसापनीती, तेनालीरामनच्या गोष्टी प्राणी-पक्षी यांची माहिती देणारे साहित्य, शास्त्रज्ञांच्या कथा, बडबडगीते, गाणी, संस्कारगीते, चरित्र यांचा समावेश असलेले साहित्य मुलांना बालवयातच दिले गेले पाहिजे.

वाचनामुळे मनोव्यापार तयार होतो. मुलांना नवनवी कल्पना सुचवतात. यातूनच त्यांची मानसिक वाढ होते. टी. वी वर कार्टून्सच्या माध्यमातून सुष्ठ-दुष्ठ प्रवृत्तींचा संघर्ष दाखवता जातो. परंतु त्यात कल्पनाशक्तीला वाव नसतो. वाचनामुळे ती क्षमता विकसित होते. पूर्वी संस्कृतीच्या श्लोकांचे वाचन-पठन हा वाणीचा उच्चारणां शुद्धतेसाठी उपाय सांगितला जायचा.

अवध्या महाराष्ट्राचं साहित्यिक वैभव म्हणजे “शामची आई” ही कलाकृती भावनांच्या आकंदनातून संस्कार घडवणारं घरोघरी पारायणं करावीत असं हे पुस्तकं ज्यानं महाराष्ट्रातल्या असंख्य पिढ्या घडवल्या आणि आजही ते काम अविरतपणे चालू आहे. अशा सहित्याच्या वाचनातून मुभांच्या भावनिक विकास तर होतोच शिवाय पात्रकांनाही संस्कारांची शिंदेरी मिळते पुढच्या पिढीला देण्यासाठी। तसेच शेरलांक होमसच्या रहस्यकथा, अकबर-बिरबलच्या चतुर्य कथा यामुळे मुभांच्या व्यवहारज्ञानात भर पडते. प्रत्येक गोष्टीकडे चौकस वृत्तीने पाहण्याची सवय लागते महाविद्यालयीन जीवनात थोर पुरुषांची आत्मचरित्र, कथा कादंबऱ्या, नाटक, वैचारिक निबंध यांची गोडी लागली पाहिजे. आत्मचरित्रातून मोठी माणसं कशी घडली हे समजते. त्यातलेच एखादं पुस्तक आयुष्याला कलाटणी देऊ शकतं, एखादं पानं आयुष्य बदलून टाकू शकतं, आणि एखादी वाक्य जीवनाचं ध्येय ठरवू शकतं, एवढी ताकद वाचनात आहे.

कथा - कादंबऱ्यातील तात्त्विक भूमिका, ग्रामीण - दलित साहित्य, आदिवासी साहित्य यांच्या वाचनातून आपली वाटचाल वैचारिक साहित्याकडे होते. वैचारिक प्रगल्भतेवर उभं साहित्यावर आपल्याला समाज कळतो. वैचारिक प्रगल्भतेवर उभं साहित्यावर आपल्याला साहित्यातून आपलं आत्ममान जागृत होतं आणि आत्म-भाग जागृत होणं हा मानवाचा विकासाचा टप्पा मानला जातो. जगाचा आत्तापर्यंत जो विकास झाला तो वाचनामुळेच !

आपल्या आयुष्यावर दोन गोष्टींचा प्रभाव जास्त पडतो. एक आपले मित्र आणि दुसरे पुस्तक मग पुस्तकाचाच आपलं मित्र बनवतं तर ! जिथे वाचन होते तिथे विचार होतात आणि हेच विचार आपल्यात आपले ध्येय ठरवायला आणि गोठायला मात्र मदतही करतात. पुस्तकातून ज्ञान आणि ज्ञानातून संपत्ती निर्माण होत असते. वाचनामुळे आपले भावविश्व अनुभवीश्व विस्तारते. जगातले सर्व अनुभव आपण घरबसल्या घेऊ शकतो. आणि एकाच जीवनात अनेक आयुष्य जगू शकतो.

आपण पूर्वीपासूनच आपला सांस्कृतिक वारसा लिखित साहित्याच्या वाचनातून जतन करत आलो आहोत. जगात जर कोणती संस्कृती श्रेष्ठ असेल तर ती म्हणजे “ वाचन संस्कृती ”. वाचन संस्कृतीची नाळ प्रत्येक माणसाशी प्राचीन काळापासून जोडली गेली आहे. “ वाचनाचा लळा , फुलवी जीवनाचा मळा ” हे अगदी खरे आहे .

— x —

धन्यवाद

नाव →

अंजय कविश्वर

कक्षा →

शास्त्री प्रथम वर्ष

व्याकरण

विषय →

" लाक्षण संस्कृति "

" निबंध "

कविकुलगुरु कालिदास

संस्कृत विश्वविद्यालय - रामटेक.

9284110675

वाचन संस्कृति

PAGE NO.: 1

DATE: / /

परिचय ⇒

वाचन संस्कृति म्हणजे ज्ञानाचा महासागर. पुस्तके, लेख, वृत्तपत्रे आणि साहित्य वाचनाची आवड आणि आवय ही संस्कृती समाजाच्या बौद्धिक, सांस्कृतिक आणि नैतिक प्रगतीसाठी अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे. वाचन केवळ ज्ञानप्राप्तीचे साधन नसून, ते वैचारिक, भावनिक आणि आत्मिक विकासासाठीही उपयुक्त आहे. बदलत्या काळात वाचन संस्कृती कमी होत चालली दिसून येते. याचा विचार करणे फार गरजेचे आहे. पुस्तकामधून आपल्याला नवनवीन विचार माहिती आणि ज्ञान मिळते. वाचन हे केवळ क्रमगुकीचे साधन नाही, तर मनुष्याच्या बौद्धिक आणि मानसिक प्रगतीचे एक महत्त्वपूर्ण साधन आहे.

वाचन संस्कृतीचे महत्व ⇒

वाचनामुळे व्यक्तिमत्त्व समृद्ध होते. इतिहास, विज्ञान, तत्त्वज्ञान, साहित्य अशा विविध विषयांवरील वाचन आपल्याला जगाचे विस्तृत आकलन देते. नियमित वाचनामुळे आपली विचार शक्ती कल्पनाशक्ती आणि निरीक्षणशक्ती वाढते.

Teachers Signature _____

वाचनातुळ मानवी जीवनातील मुख्ये संस्कृती
 परंपरा आणि भावनिक गोष्टींची जाणीव
 होते. वाचनामुळे भाषेची जाण वाढते
 आणि विचार शक्तीला चालना मिळते विविध
 विषयांवर माहिती मिळवण्याने व्यक्तीची
 अभिव्यक्ती आहिक प्रभावी बनते.
 ग्रंथवाचन हे केवळ माहिती मिळवण्या-
 साठीच नसते तर ते मनोरंजनाचेही
 साधन आहे. चांगल्या पुस्तकांचे वाचन
 मनः शांती देते आणि जीवनातील
 ताण - तणाव कमी करते. वाचनाच्या
 माध्यमातून आपण विविध विषयांची
 माहिती मिळवतो. विज्ञान, इतिहास,
 तत्त्वज्ञान, साहित्य अशा अनेक
 क्षेत्रांत ज्ञानसंपदा वाचनामुळे संपन्न होते.

वाचणे हा अतिशय उत्तम छंद आहे.
 वाचन वेगवेगळ्या भाषात करू शकतो.
 वाचन केल्याने आपली स्मरणशक्ती
 वाढत असते. वाचनाने माणसाच्या
 जीवनाला नवीन दिशा मिळते. आपल्याला
 विचार करायला शिकवते. जीवनातल्या
 इतर गोष्टींचा ज्ञान आपल्याला या
 वाचनाद्वारे प्राप्त होते. जीवनात
 योग्य - अयोग्य काय याची जाणीव
 करू देते. संस्कृत मध्ये वाचन हा राज
 वचू या द्यातुपासुत तयार झाला आहे.
 वचू म्हणजे बोलणे.
 वाच म्हणजे बोलवयास लावणारे.

Teachers Signature _____

वाचन संस्कृती आणि समाजाची प्रगती -

वाचन संस्कृती ही समाजाच्या प्रगतीचा एक आरंभ आहे. वाचनाने व्यक्तीला केवळ वैयक्तिक स्तरावरच नव्हे तर सामाजिक आणि राष्ट्रीय स्तरावरही प्रगती करण्यास मदत होते. एक वाचनप्रिय आणि सृजनशील अस्तित्वा.

ज्ञानावरील प्रकार -

आवण वाचन
लेखन भाषण

वाचन विचार आणि आत्मनाच्या प्रक्रियेत लेखनाचे पण महत्वाचे योगदान आहे.

वाचना प्रमाणे लेखनाला पण सितकच महत्त्व आहे. लोकांना प्रेरणा देण्यासाठी दिले जाणारे

भाषणांसाठी आपल्याला अगोदर त्या गोष्टींचा वाचन हे आपल्याला फार

गरजेचे आहे. वाचनापासून शब्दात आणि व्याकरणांमध्ये आपल्यात शुद्धापूर्णा येतो.

व्यापाशुन आपल्याला लक्ष्याची भाषण करण्याची व बोळण्याची क्षमता वाढत असते.

वाचनाने आपल्या कल्पनाशक्ती, बुद्धी आणि रचनात्मकता गोष्टींचा शुद्ध-विकार होतो.

वाचनाने आपलं साहित्य आणि इतिहास यातील गोष्टींची जाणव होत

असते. संस्कृती परंपरा आणि या

समाजाला योग्य रूपा प्रमाणे भाषण

समजून शकता.

→ वाचन संस्कृती पुनर्जागृत करणे व्हावे -

पुस्तकात्म्यांची संख्या वाढवून त्यांचा प्रचार - प्रसार करावा. विविध शाळा महाविद्यालये तसेच सार्वजनिक ठिकाणी पुस्तकात्म्ये उपलब्ध करून द्यावीत. वाचन सप्ताह किंवा वाचन आभियान अशा कार्यक्रमाच्या माध्यमातून लोकांना वाचनासाठी प्रोत्साहन करावे. आधुनिक काळातील तंत्रज्ञानाच्या उपयोग करून, ऑडिओ बुक्स, ई-बुक्स आणि वाचनासाठी उपयुक्त मॉबائل आणि उपलब्ध करून द्यावीत.

चांगल्या वाचकांना आणि लेखकांना सन्मानित करून वाचनाची गरज दाखवता येणार.

साहित्य असव, पुस्तक मेळे आणि ग्रंथ प्रदर्शनांच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला चालना देता येईल. मुलांमध्ये वाचनाची गोडी निर्माण करण्यासाठी कुटुंब आणि शाळेचे सक्रिय सहभाग घ्यावा. पात्रकांनी मुलांमोड वाचनाचा आदर्श ठेवावा त्यांना चांगल्या पुस्तकांची ओळख करून द्यावी. वाचनात्म्याच्या प्रगतीमुळे सर्वात मोठा अडथडा असतो तो निधी उभारण्याचा. वाचन हे एक सहनक्षमता आहे.

Teachers Signature _____

→ वाचन संस्कृती कमी होण्याची कारणे -
 → तंत्रज्ञानाचा वाढता प्रभाव -
 मोबाईल , टीव्ही आणि सोशल
 मिडीया यामुळे पुस्तके वाचनाची आवड
 कमी होत चालली आहे.
 दहाव्या वीस जीवनात लोख वाचनासाठी
 वेळ काढत नाहीत. शहराचा काळात
 माहिती मिळवण्यासाठी इंटरनेटवर अनेक पर्याय
 उपलब्ध असल्याने वाचनाला दुय्यम
 स्थान मिळाले आहे.
 दारुणी आणि शाळेतील वातावरणात
 वाचनासाठी पुरेशी प्रोत्साहन दिले जात नाही.

→ वाचन संस्कृतीची सुधारणेची -
 काही मागील दशकाच्या काळापासून
 वाचन संस्कृतीवर तंत्रज्ञानाचा मोठा
 प्रभाव पडला दिसतो. आधी लोख
 पुस्तके वाचनात वेळ घालत असत, आजच्या
 जमान्यात मोबाईल , टीव्ही , सोशल मिडीया
 यांनी जागा घेतली. वाचनाची जागा
 व्हिडीओ व्हॉट्स , लघु व्हिडीओ आणि
 वेगवेगळ्या डिजिटल प्लॅटफॉर्मने घेतली.
 तरुण पिढी वाचनापासून दूर होत आहे.
 शाळामधील अभ्यास कामांमध्येही वाचन
 संस्कृतीला पुरेसा प्रोत्साहन मिळत नाही.
 संपादकांचे बदलत जीवनशैलीमुळे लोकांच्या
 वेळेचे नियोजन बदलले आहे , यामुळे
 वाचनासाठी वेळ मिळत नाही.

निष्कर्ष ⇒

वाचन संस्कृती ही जीवनाच्या आविष्काराचा भाग आहे. हे सर्व विद्यार्थ्यांसाठी आणि वाढविद्यार्थ्यांसाठी आपल्याला एकाच प्रयत्न करणे लागणार. वाचन हे केवळ ज्ञानार्जनाचे साधन नाही, तर ते जीवनातील अचरित आनंदाचा मार्ग आहे. म्हणून, वाचनाची सवय लावणे आणि ती पुढील पिढ्यांपर्यंत पोहोचवणे हे आपले कर्तव्य आहे.

वाचन ही एक आपली जीवनाशी जोडवली पाहिजे. वाचनामुळे आपण केवळ शोधणे नाही तर अधिक संवेदनशील आणि जागरूक नागरिक बनतो. म्हणूनच "वाचन आहे ज्ञानाचा मार्ग"

ही म्हण आपल्याला सतत आवडण करून देते की, वाचन ही आपली सर्वांगीण प्रगतीची गुरुकीळी आहे. वाचन हे लीखित चिन्हाची माहिती वाढण्याची आणि त्यांच्याकडून अर्थ ज्ञान प्राप्त करण्याची एक प्रक्रिया आहे. श्रवण - भाषण - लेखन - वाचन संभाषण ही भाषिक कौशल्ये मानण्यास दिसून येते या भाषिक कौशल्यापासून मानुस विकास साधून स्वतःच्या व्याप्तीसाठी जडणघडण करतो. वाचन हे आपल्या जीवनासाठी उत्तम प्रकारे गरजेचे आहे. हीच वाचन संस्कृतीची महिमा आहे.

Teachers Signature _____

नाव $\Rightarrow$ खुशबू वाठई

उक्षा $\rightarrow$ BBA द्वितीय वर्ष

विषय $\rightarrow$ फुल्लभाने "परीक्षण" [अंथाचे] स्पष्टी

कविकुलगुरु कालिदास ग्रंथान

विश्वविद्यालय रामेश्वर

9699383450

परिचय ⇒

महाभारत हा भारतीय संस्कृतीतील अर्वात मोठा आणि महत्वाचा ग्रंथ मानला जातो. जगातील अर्वात विश्रुत महाअव्य अभूत व्याख्ये एव लाख श्लोक आहेत. महर्षी व्यास यांनी रचलेला हा ग्रंथ केवळ एका कुत्रेपुरता मर्यादित नाही, मर तो जीवनाचे दर्शन दाखवणारा आहे.

आशंग :-

महाभारताची मुख्य कथा पौरव आणि पांडव यांच्यातील अंधाधुनिकीवती फिरते. हा अंधाधुनिकीवती, ज्ञान, आणि मानवी भावनांचा परिपाक आहे.

ग्रंथाचे मुख्य विभाग

आदिपर्व : ग्रंथाची प्रस्तावना, पांडव आणि पौरवांचा जन्म.

सभापर्व : पांडवांचे राज्य हरणे (युगा २ वेळांमुळे).

विशदपर्व : पांडवांचा अज्ञातवास.

उद्योगपर्व : युद्धाची तयारी.

भीष्मपर्व : युद्धाचा आरंभ आणि श्रीकृष्णाने गीता उपदेश.

द्रोणपर्व, कर्णपर्व, बाह्यपर्व : युद्धाचे विविध टप्पे.

अश्वमेधपर्व : पांडवांचे जीवनाचा ठोवर व अश्वमेध.

कर्मयोग आणि मानवतावादाचा अर्थ
 श्रीमद्भगवद्गीतेतून मिळतो.
 हत्येकृ कृपाळा पीडास अमना, म्हणून
 विचारपूर्वक निर्णय घ्यावे.

चांगले आणि वाईट मुद्दे
 चांगले : मानवी जीवनातील हत्येकृ
 पैश्या स्वारी करणारा ग्रंथ.
 तत्त्वज्ञान, धर्म, न्याय, आणि नैतिकता
 यांचे उत्तम विवेचन.
 हात आणि कथानकांमुळे वाचकाला विचार
 करायला प्रवृत्त करणारा ग्रंथ.

वाईट : ग्रंथ ग्रुप मोठा असल्यामुळे अमान्य
 वाचकांसाठी लडू वाटू शकतो.
 इति पांजाची नवरात्रात्मक वादग्रुप
 उल्लेखीत दरीवली गेली आहे, त्यामुळे त्यांना
 योग्य न्याय मिळत नाही (उदा. उर्षी, बाबुनी).

प्रभाव आणि महत्व

महाभारत हा ग्रंथ फक्त भारतापुरता
 मर्यादित नाही. त्याचा प्रभाव जगभरातील साहित्य,
 तत्त्वज्ञान, आणि धर्मावर पडला आहे.
 श्रीमद्भगवद्गीता ही महाभारताचा अर्वात
 महत्वाचा भाग आहे. जिथे श्रीकृष्णाने जीवनाचे
 तत्त्वज्ञान दिले आहे.

लेखकाने उद्दिष्ट $\Rightarrow$

महर्षी त्यास यांनी " महाभारत " या
ग्रंथाच्या माध्यमातून धर्म आणि अधर्म,
शत्रु आणि अशत्रु, न्याय आणि अन्याय
यांचे विवेचन केले आहे. त्यांनी दाखवले
की, मानवी आयुष्य हे अनात संघर्ष
आणि निवडींनी भरलेले आहे.

साहित्यिक मुल्यांकन -

भाषा : मूल महाभारत संस्कृत भाषेत
अमुन त्याची भाषा अलंकारिक आणि
नक्कलपूर्ण आहे. प्रत्येक प्रसंगाने प्रतीक,
श्लोक, आणि आश्वासने वैविध्य दिसते.

उद्धानुक : महाभारताचे उद्धानुक विस्तृत अमुन
ने मानवी भावनांचा आश्वासन आहे.

प्रत्येक पात्राच्या वर्तनामागील कारणसिंभासा
आणि विचारसरणी मांडण्यात आली आहे.

पत्रे : महाभारतातील पत्रे ही आतिशय
बहुआयामी आहेत. उदाहरणार्थ :

कृष्ण : देवत्व आणि कुरीतीतीचे प्रतिपक्ष.

अर्जुन : शौर्य, धर्म, आणि शंका यांचे

प्रतिनिधित्व

दुर्योधन : मोक्ष आणि अविमानाचा प्रतिपक्ष.

कृष्ण : दणशूरता आणि दुर्दैव यांचा संतुलन.

संदेह : जीवनात धर्म महत्वाचा आहे, परंतु
त्याचा अर्थ परिस्थितीनुसार बदलतो.

निष्कर्ष :-

महाभारत हा केवळ एक ऐतिहासिक ग्रंथ नाही, तर तो जीवनाचा आरंभ आहे. त्यातील कथा, पात्रे आणि विचार हे मानवी जीवनाचे आदर्श, नेतृत्व, आणि मार्गदर्शक आहेत. प्रत्येक पिढीने हा ग्रंथ वाचावा आणि त्यातून मिळणारे तत्त्वांग आत्मसात करावे.

वाचकांसाठी शिफारस
महाभारत सर्व वयोगटांसाठी उपयुक्त आहे. प्रगल्भ विचार उरणाऱ्या व्यक्तींनी त्याच्या सखोल अभ्यास करून घ्यावा पाहिजे.

नाम →

संजय कविश्वर

कक्षा →

शास्त्री प्रथम वर्ष

व्याकरण

विषय →

पुस्तकोपे परीक्षा

स्पर्धा

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत

विश्वविद्यालय रामटेक -

9284110675

महानुभाव पंथाचे परीक्षण

PAGE NO.: 1

DATE: / /

स्थापना → पार्श्वच →

महानुभाव पंथाची स्थापना 12 व्या शतकात भगवान श्रीचक्रधार स्वामी यांनी महाराष्ट्रात केली.

धार्मिक व सामाजिक चळवळ
एकेश्वरवाद, साधोपणा, आणि नैतिकतेचा प्रचार.

अनेकशंरच्या काही काळ आधी महानुभाव संप्रदाय महाराष्ट्रात उदयास आला आणि मराठी भाषेचा आद्य मराठी ग्रंथ भाळारिच मिहीला गेला.

“महान अनुभवोस्तेषा वलं वा यत्तु सः महानुभावः
या हृष्टीने मोठा तेजाने युक्ता
असलेल्या लोकांचा मार्ग तो महानुभाव पंथ
असे म्हणले जाते.

विचार / मुख्य तत्वे →

भगवान श्रीचक्रधार स्वामी यांनी मानवजातीला सामाजिक पुनर्माणतेचा श्रेष्ठ दिला. त्यांनी जातीभेद, भेदभाव आणि अंधश्रद्धांचा विरोध केला. स्त्रीयांसाठी विशेष आदर या शिक्वलीत दिखून येते.

साधोपणा - जीवनात अंथम व साधोपणा महत्त्वाचा आहे
वैराग्य - भौतिक सुखांपासून अलिप्त राहणे.
फलसुख इतर आहे त्याची उपासना करावी.

Teachers Signature

महानुभावांचा प्रभाव - साहित्यिक योगदान -

महाराष्ट्रातील लोकांच्या जीवनातील
आणि विचारसरणीवर मोठा प्रभाव टाकून
महानुभाव पंथाच्या शिकवणीनीच्या प्रभावा
द्विस्तुन येतो. हा पंथ सामाजिक
सुधारणांचा आधारस्तंभ ठरला आहे.
महानुभाव साहित्याने मराठी भाषेला
धार्मिक आणि वैचारिक अभिव्यक्तीची दिशा
दिली.

लीळाचारित्र : भगवान श्रीकृष्णाच्या आणि श्रीचक्रधार
स्वामींच्या लीळांचे वर्णन करणारा ग्रंथ.

सुत्रपाठ : महानुभाव पंथाचे धार्मिक तत्त्वज्ञान.
या पंथामुळे मराठी भाषेला वैचारिक
आणि धार्मिक अभिव्यक्तीचे एक नवीन
माध्यम मिळाले.

साहित्य -

श्रीचक्रधारोक्त सुत्रपाठाप्रमाणेच गीता हा या
पंथाचा प्रमुख धर्मग्रंथ असून श्रीकृष्णलीला वर्णन
करणारे भागवत प्रमाण मानतात. श्रीकृष्ण महाराज
श्री हस्तात्रेयप्रभु श्री चांगदेवगुरु श्री गोविंदप्रभु व
शंकरा श्रीचक्रधारस्वामी असे पाच परमेश्वर
अवतार मानतात असतो. श्री हस्तात्रेय प्रभु श्री
कृष्ण महाराज आणि श्रीचक्रधारस्वामी हे उभयदृश्य
पूर्वावतार आहेत.

नागदेवाचार्य हे चक्रधारांचे पदशिष्य व पंथाचे
पहिले आचार्य, चक्रधारांचे शिष्य म्हणून द्विस्तुन
येत असतो.

प्रमुख ग्रंथ - व्यक्ती -

लोकाचारिण - दृष्टांत पाठ - स्मृतिस्थल - वृद्धाचार
शिशुपालवध - वृद्धाचरण - उल्लासगीता - पुजावसर -

सर्वज्ञ श्री चक्रधर स्वामी - महर्षि - नागदेवाचार्य -
माहीमुमह - परमशमसास - गोविंद प्रभु - केशीराज व्यास.

महानुभाव पंथाचा भाषा समन्वय -

महानुभाव पंथातील अनुवादाची परंपरा समजून घेतांना आपणासु तत्काळीन भाषिक समजून घेऊन चक्रधर स्वामींनी लोकांच्या तोंडि अजूनलेली भाषा प्रकृतता - मराठीला देववाणीचा दर्जा त्यांनी मिळवून दिला. मराठी महानुभावाची धर्मभाषा असल्यामुळे पंथातील सर्वच ग्रंथांची निर्मिती मराठीतूनच झाली.

निष्कर्ष -

महानुभाव पंथ हा केवळ धार्मिक आंदोलन नव्हता, तर सामाजिक सुधारणेचा प्रभावी प्रयत्न होता. भगवान श्री चक्रधर स्वामी यांनी समाजाला धार्मिक आणि नैतिकतेचा मार्ग दाखवला. त्यांच्या शिक्षणा आजही मानवजातीसाठी अयुक्त आणि मार्गदर्शक आहेत.

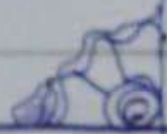
महानुभाव पंथाच्या तत्त्वज्ञानाचा अक्षरानु कथ्यास जीवनातील साधेपणा, शांती, आणि हार्मोनिअ कशी साधता येईल याचा मार्ग स्पष्ट होतो.

ॐ ॐ

Name: Bhagyashree Belokar
Class: B.A. Sanskrit 2 year

Sub: Sanskrit Lekhan

अभिज्ञान शाकुंतला का सारांश लेखन

अभिज्ञान शाकुंतला महाकवि कालिदास द्वारा रचित एक प्रसिद्ध नाटक है। यह नाटक प्राचीन भारतीय साहित्य की एक महत्वपूर्ण कृति है और इसमें प्रेम, गंधर्व विवाह, विरह और नैतिकता के विषयों को विस्तार से बताया गया है।

राजा दुष्यंत वन में शिकार करने जाते हैं और वहां शाकुंतला नाम की एक सुंदर और पवित्र युवती से मिलते हैं। शाकुंतला एक ऋषि की पुत्री हैं और वह वन में रहती हैं। राजा दुष्यंत और शाकुंतला एक दूसरे से प्रेम करने लगते हैं और वे गंधर्व विवाह कर लेते हैं।

लेकिन जब राजा दुष्यंत अपने राज्य में वापस जाते हैं, तो वह शाकुंतला को भूल जाते हैं। शाकुंतला गर्भवती हो जाती हैं। और वह लेकिन राजा दुष्यंत उसे पहचान नहीं पाते हैं।

और उसे अपनी पत्नी के रूप में स्वीकार नहीं करते हैं।

शकुंतला को बहुत दुःख होता है और वह वन में ठापर चली जाती है। वहां उसका पुत्र भरत पैदा होता है, जो बाद में एक महान राजा बनता है। अंत में, राजा दुष्यंत को अपनी गलती का एहसास होता है और वह शकुंतला को अपनी पत्नी के रूप में स्वीकार करते हैं।

अभिज्ञान शकुंतला एक प्रेम कहानी है जो प्रेम, विरह और नैतिकता के विषयों को विस्तार से बताती है। यह नाटक प्राचीन भारतीय साहित्य की एक महत्वपूर्ण कृति है और इसे आज भी यदा और प्रयश्चित किया जाता है।

X

नाव → शुभाबू पाठई

उक्षा → BBA द्वितीय वर्ष

विषय → ग्रंथाची "आर" लेखन

कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत

विश्वविद्यालय समीक्ष

9699383450

सारांश

शिबुपालवध हा संस्कृतमहाकाव्य महाकाव्यग्रंथ आहे. महाकवी माधवाचार्य यांनी शिबुपालवध या ग्रंथाची रचना केली आहे. अलंकार शिल्प आणि भाषेच्या शौंदर्यासाठी हा ग्रंथ संस्कृत साहित्यात विशेष मानलेला आहे. हा काव्य महाभारताच्या एका प्रसंगावर अमुक यान्त मागवान श्रीकृष्णांनी आपला गुरू शिबुपाल याचा वध केला हे दर्शविलेले आहे.

शिबुपालवध ग्रंथ २० सर्गांमध्ये (अध्याय) विभागलेला आहे. अलंकार पूर्ण भाषेत प्रत्येक सर्गाची रचना आहे. शिबुपालाचे श्रीकृष्णाचा वाखाण अपमान केल. त्यामुळे श्रीकृष्णांनी शिबुपालाचा वध केला. या महाकाव्यामध्ये पांडवांनी आयोजित केलेल्या शल्युध यज्ञ. त्यामध्ये अर्जुनासाठी श्रीकृष्णांनी निषड आणि शिबुपालाचा विरोध हे मुख्य घटनांचा समावेश आहे.

हा ग्रंथ संस्कृतच्या महाकाव्यात मोडला जातो. काव्यामध्ये उपमा अनुप्रास, रूपक आणि विलेख अलंकारांचा वापर आहे. हा काव्य मध्य धर्म आणि व्यासांच्या महाकाव्य मर देण. या काव्याची तुलना "महाकाव्य कालिदास" यांच्या रघुवंश आणि भारवि यांच्या किराताजुनीयम् यांशी केलेली जाते. पांडवांनी दशनापुत्रात शल्युध यज्ञ आयोजित करून घेत आणि विव्दान पुरुषांना निमंत्रित केले. श्रीकृष्णाला यज्ञात अर्जुनाचे अन्मान दिले. पण शिबुपाला हे मान्य नव्हत त्यांनी अनेक श्रीकृष्णाला अपमान केला. श्रीकृष्णांनी शिबुपालला पुढे १०० अपराध माफ करण्याचे वचन दिले होते.

શિશુપાલને ૧૦૦ અપરાધોપેક્ષા અધિક કેસ ફાળીને
શુદ્ધીન પંક્તિ પદ ફેલા.

શિશુપાલવદ્ય મહાકાવ્ય અંક ૨ અપમાન આનિ
અન્યાય થાય પરિણામ દાખવે શ્રીકૃષ્ણાનો મુમકા
ન્યાય આનિ દમીત્વ રક્ષણાકરિતા આદરે છે.
રાવસૂય યોદન્યાસા પાંગલ લગવળ્યાસામિ ભારતગીત
મહાન મહાન ત્રદિષે આલે હોને. મગવાન વેદ ય્યાસ,
મારદાન, શુનનુ, ગોતમ, વાગિષ્ઠ, કુન્ડવ, મૈત્રેય, વિશ્વામિત્ર,
વામદેવ, શુમાતિ, લૈમિન, પારાશર ગર્ગી, વૈગમ્પાયન, અથર્વી,
વશ્યપ દૌમ્ય, પરશુરામ, જુક્તાચાર્ય, આશુકી વીનલેત્ર, મધુચન્દ્ર,
વીરમેન, અક્ષતલ્લ, હે સર્વ મહાન ત્રદિષે આલે હોને.

૦૦૦

૦૦૦

नाम →

संजय कविश्वर

कक्षा →

शास्त्री प्रथम वर्ष

व्याकरण

विषय →

पुस्तकोपे परीक्षा

स्पर्धा

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत

विश्वविद्यालय रामटेक -

9284110675

सारांश

मुद्राराक्षस विशाखदत्त द्वारा रचित एक प्रसिद्ध संस्कृत नाटक आहे। हे थंड प्राचीन भारतीय इतिहास और राजनीति पर आधारित इतिहासिक नाटक आहे।

नाटक मध्ये चाणक्य आणि राक्षस यांची योजनाचे कार्य पूर्ण राजनीतिक वैदग्ध्यशेखर दाखविता आहे. नाटकामध्ये हात्तेबद्धल जी बारावाहिकता शुभ चांगल्या प्रकारात दिशून येते. नाटकामध्ये चंद्रगुप्त च राज्याशेखन्या नंतर चाणक्य द्वारा राक्षसांची राजनीतिक चाल थांता नष्ट करण्याची हात्ताला श्वात अंकामध्ये दाखविलेली आहे.

हे नाटक सम्राट चंद्रगुप्त मौर्य भ्रान्त आल्यावर शक्तेमध्ये आल्यावरची क्हाणी आहे.

मुद्राराक्षस चाणक्य (कौटिल्य) आणि चंद्रगुप्त मौर्य यांचा जीवनावर आधारित आहे.

थान चाणक्यपाशुन चंद्रगुप्त मौर्याला साम्राज्य च्या सिंहासनावर बसवण्यात आणि वंद वंश च नाश करण्याची योजनाय वरि केन आहे.

या नाटकाच मुख्य उद्देश चाणक्य ची राजनीती आणि कुत्नीति च प्रदर्शित दाखविल्याच आहे.

राक्षासंघी श्वात च्या राजाविषयी ईमानदारी आणि चाणक्याची राष्ट्रहितासाठी कार्य करण्याची गावना नाटकामध्ये दिसते.

नाटक आपल्याला दर्शविते की राजनीति मध्ये सफलता होण्यासाठी कुठली आणि बुद्धिमत्ता ची गरज भासते.

चाणक्य, नंद वंश यांचे अत्याचारापासून कंटाळून चंद्रगुप्त मौर्याला साम्राज्य च राजा बनवण्याचे संकल्प होते. अमात्य शक्य नंद वंशाचे प्रधानमंत्री असून चाणक्याची योजनांचा विरोध करित असतो. नाटकाच्या अंत मध्ये चाणक्य ची कुठली पाहुण शक्य चंद्रगुप्त मौर्याचे साथ देण्याला तयार होत असतात.

मुद्रारक्षस मध्ये नंद वंशाचे नाश चंद्रगुप्ताचे राज्यरोहण, शक्यतांचे विरोध चाणक्य ची राजनीति आणि शेवटी शक्यतापासून चंद्रगुप्त मौर्या ची प्रभुत्व स्वीकृति याचे उल्लेख आला आहे.

मुद्रारक्षस एक ऐतिहासिक आणि राजनीतिक नाटक आहे, जो अनेक दाखवते की बुद्धिमत्ता आणि कुठली याच्या वनावर कोणत्या पण कठिन परिस्थिती मा पार करू शकतो. हे नाटक चाणक्याची राजनीतिक कौशल्य आणि त्यांची योजना दर्शवितो आहे.

~~~~~

CHHATRAPATI SHIVAJI MAHARAJ MAHAVIDYALAYA

Surla (Borda), Warora, Dist. Chandrapur (M.H.)

Run By - SANAY BAHUUDDESHIYA SANSTHA, CHANDRAPUR (MAHA/F-13458/2014)

(Affiliated to Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek NAAC A*)

Office Address : Vivekanand Adhyapak Vidyalaya, Dwarka Nagari, Anandwan Chowk, Warora, Chandrapur (M.H.)

☎ : 9423117363, 8668420694, 9422875274

E-mail : csmcollege2022@gmail.com

Ref. No. : csm/2025/09

Date : 20/01/2025

प्रति,

मा. ग्रंथपाल

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत

विद्यापीठ रामटेक जि. नागपूर.

विषय :- " वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा " या उपक्रमातील घेतलेले विविध कार्यक्रम अहवाल

महोदय,

सविनय विनंती या प्रमाणे आहे की, छत्रपती शिवाजी महाराज महाविद्यालय सुर्ला (बोर्डा) वरोरा जि. चंद्रपूर येथे बी. ए प्रशासकीय सेवा व एम. ए. लोकप्रशासन हा अभ्यासक्रम सुरु आहे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमा अंतर्गत महाविद्यालयात पंधरवडा साजरा करण्यात आला असून त्यामध्ये ग्रंथप्रदर्शनी, निबंध लेखन स्पर्धा, सामुहिक वाचन स्पर्धा, ग्रंथदिंडी, ग्रंथासार लेखन स्पर्धा, लेखक - विद्यार्थी वाचक संवाद कार्यक्रम इत्यादी कार्यक्रम घेण्यात आले.

धन्यवाद !

सहपत्र

1. " वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा "पंधरवडा अहवाल
2. ग्रंथसार
3. निबंध स्पर्धा

छत्रपती शिवाजी महाराज
महाविद्यालय, सुर्ला (बोर्डा)
ता.प.वेरा.जि.चंद्रपूर

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि .20 /12/2024 नुसार

छत्रपती शिवाजी महाराज महाविद्यालय सुर्ला (बोर्ड) ता वरोरा .जि
चंद्रपूर येथे

“ वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा ”

पंधरवडा साजरा करण्यात आला .

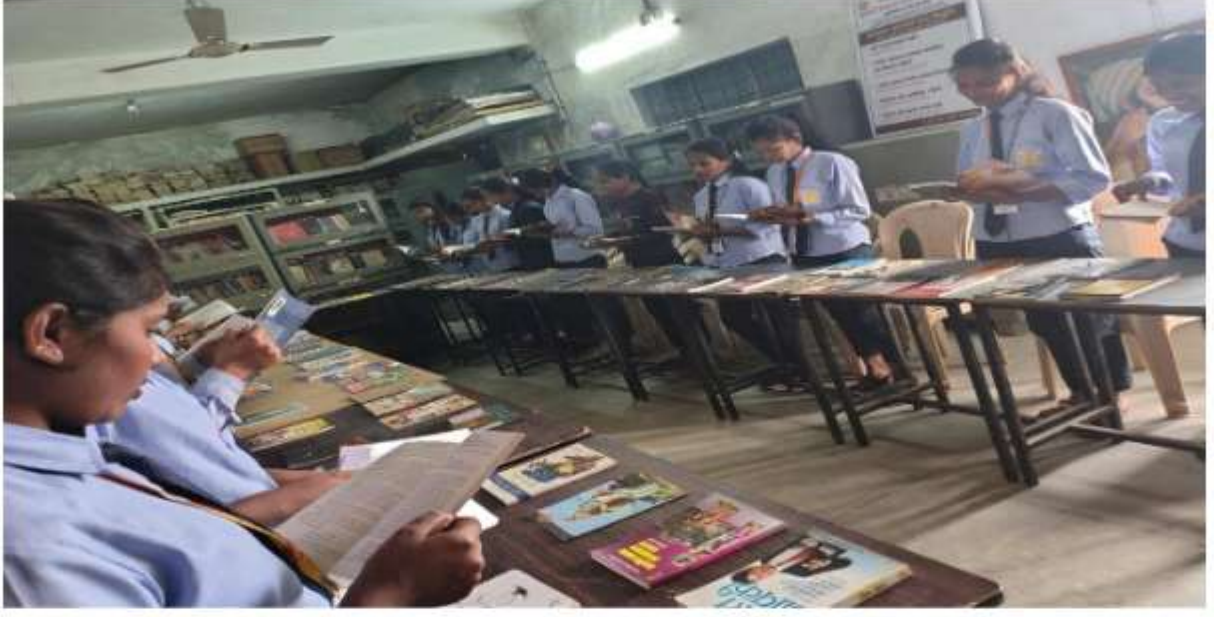
अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि 20/12/20 24 नुसार सर्व महाविद्यालय / शाळा मध्ये वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा हा पंधरवडा साजरा करण्याचा आदेश प्राप्त झाला आहे .त्यानुसार “ छत्रपती शिवाजी महाराज महाविद्यालय सुर्ला (बोर्ड) येथे “ वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा ” या उपक्रमांतर्गत दि 13 जानेवारी 2025 ते 18 जानेवारी 2025 या दरम्यान विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या .

1) ग्रंथाप्रदर्शनी - दि 13 जानेवारी 2025

महाविद्यालयात 13 जानेवारी 2025 ला महाविद्यालयात ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले होते तसेच सदर ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. दिनकर गुरनुले सर यांच्या हस्ते करण्यात आले.या प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आले होते त्यात १७७

विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लाभ घेतला .

2) निबंध लेखन स्पर्धा - दि 14 जानेवारी 2025

“ वाचन संकल्प महाराष्ट्र ” चा या कार्यक्रमा अंतर्गत निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते .निबंधाचा विषय “ वाचन संस्कृती ” या विषयावर एकूण ८६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला .या स्पर्धेत

- 1) प्रथम क्रमांक – सुदर्शन बोकडे (एम.ए .द्वितीय वर्ष)
  - 2) द्वितीय क्रमांक – कु.शिवानी मोहुर्ले (बी.ए.प्रशासकीय सेवा तृतीय वर्ष)
  - 3) तृतीय क्रमांक –कुं .वैष्णवी तुरारे (बी.ए.प्रशासकीय सेवा प्रथम वर्ष)
- तसेच प्रोत्साहनपर कु. सानिया सलामे (बी.ए.प्रशासकीय सेवा द्वितीय वर्ष)
- कु. वैभव आसुटकर (एम.ए.प्रथम वर्ष)

असे पाच पारितोषिकांचे वितरण दि .26 जानेवारी 2025 ला प्रजासत्ताक दिनाचे औचीत्य साधून पारितोषिक देण्यात येणार आहे .

3) सामुहिक वाचन स्पर्धा :- 15 जानेवारी 2025

“ वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा ” उपक्रमा अंतर्गत महाविद्यालयाच्या वाचन कक्षात सामुहिक वाचन स्पर्धा घेण्यात आली .त्यात विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला आणि विविध विषयावरील ग्रंथांचे / पुस्तकांचे

वाचन केले .

4) ग्रंथदिंडी :- दि . 16 जानेवारी 2025

“ वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा ” उपक्रमांतर्गत महाविद्यालयातर्फे ग्रंथदिंडीचे आयोजन दि .16 जानेवारी 2025 रोजी करण्यात आले .ग्रंथदिंडीचे उद्घाटन संस्थेचे अध्यक्ष मा. खरवडे सर यांच्या हस्ते करण्यात आले.सदर ग्रंथदिंडीत महाविद्यालयातील विद्यार्थी व शिक्षक सहभागी झाले होते .ग्रंथदिंडी सकाळी 12 वाजता महाविद्यालय परिसरातून निघाली.

5) ग्रंथसार लेखन स्पर्धा :- दि.17 जानेवारी 2025

दि 17 जानेवारी 2025 रोजी विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथसार लेखन स्पर्धा घेण्यात आली .या स्पर्धेत एकूण 42 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला व ग्रंथाविषयी आपली मते व्यक्त केली .

6) लेखक – विद्यार्थी वाचक संवाद व कार्यक्रमाचा समारोप :- दि.18 जानेवारी 2025

“ वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा ” उपक्रमांतर्गत 18 जानेवारी 2025 ला लेखक व विद्यार्थी संवाद कार्यक्रम घेण्यात आला .सादर कार्यक्रमास प्रमुख मार्गदर्शक ,म्हणून प्रा . सुनिल खरवडे सर हे उपस्थित होते .त्यांनी विद्यार्थ्यांना वाचक कसा असावा व वाचनाचे जीवनात काय फायदे होतात याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले .

या कार्यक्रमास अध्यक्ष म्हणून संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री . सुधाकरजी खरवडे सर तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा.दिनकर गुरनुले सर तसेच महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक वर्ग व विद्यार्थी उपस्थित होते . सदर कार्यक्रमास विद्यार्थ्यांचा भरपूर प्रतिसाद मिळाला .

ग्रंथसार स्पर्धा

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 17/01/2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) प्रिया अनिल मोहितकर

Title (शीर्षक) 'युगंधर'

Author (लेखक) शिवाजी सावंत

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

'युगंधर' ही कादंबरीचे लेखक म्हणजेच शिवाजी सावंत स्त्रीकृष्णाला समजून घेण्याचा प्रयत्न करीत आहे. किंवा त्यांच्या वैशिष्ट्ये जाहणान्या लोकांच्या नजरेतून त्यांना समजून घेण्याचा प्रयत्न करीत आहे.

ग्रामध्ये स्त्रीकृष्णाची कथा लेखक त्याच्या जीवनातील वेगवेगळ्या व्यक्तींद्वारे सांगतो. ज्यामध्ये स्वतःच्या समावेश देखील आहे. स्त्रीकृष्णाच्या मावणीक वृद्धा जवळचे लोक, गोकुळमधील वहीण ज्यावद्दल अनेकदा बोलले जात नाही, पाव्याशी असलेले नाते आणि पाव्याशी विशेष नाते असलेले इतर पुरुष यांसारख्या अनेक गोष्टी लेखक शिवाजी सावंत स्पष्ट करतात. स्त्रीकृष्णाने गोकुळमधील त्याचे बालपण आणि मथुरा आणि अवंती येथील सांदिपिनी अप्सरमातील दिवसांचे वर्णन केले आहे. तर इतर लोक त्याच्या उर्वरित आयुष्याची कहाणी सांगतात. काष्मिणीने स्त्रीकृष्णाची केलेल्या तिच्या विवाहाची आणि भारताच्या पार्श्वभूमी किण्व्या-अवकील असलेल्या दवारकेची गोष्ट सुद्धा सांगितली आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

सुप्रसन्न आहे कादंबरी. आपण पाहताना भारावून जातो. इतर शिवाजी सावंत ज्यांना स्त्रीकृष्णाच्या तोंडून आत्मचरित सांगितलेले आहे. परंतु एकदा स्त्रीकृष्णाच्या बोलणे ऐकून त्याच्या गीतेच्या अनुषंगाने योग्य न पाळल्याने. मग त्यांनी युगंधरात बोलणारी सात पात निवडल्या. स्त्रीकृष्ण, काष्मिणी, दारुण, प्रीपती, अर्जुन, सात्यकी व उद्धव.

प्रत्येक पात जेथे जिवंत होऊन संवाद साधतो. कादंबरी ही गोकुळातील कृष्णाला पासून सुरू होत, महाभारतात पाताळरूप वर्णन करत शेवटी यादवांच्या शेवट देखील दाखवतो. जो स्त्रीकृष्णाच्या अवतार संपत्ती संपत्ती रंगी. प्रश्न करताने ही कादंबरी पायाची नक्की आवडेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 15/01/2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) :- Sudeshan Bhawet Bokade

Title (शीर्षक) :- श्यामची आई

Author (लेखक) :- साने गुरुजी (पांडुरंग सदाशिव साने)

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश) :-

“श्यामची आई” हे मराठीतील एक अमर साहित्यकृती आहे. साने गुरुजींनी आपल्या लातूरपुण्याच्या आठवणींवर आधारित ही आत्मकथनात्मक कादंबरी लिहिली आहे. ही कथा श्याम नावाच्या एका महान मुलाच्या आणि त्याच्या आईच्या निष्कलंक, प्रेमळ आणि त्यागमय नात्याची आहे. श्याम हा अत्यंत गरिब कुटुंबातील मुलगा आहे. त्याच्या आईचे प्रेम, शिकवण आणि संस्कार यामुळे तो उत्तम चारित्र्याचा होतो. ही कथा आईच्या प्रेमाचे, त्यागाचे आणि मुलाच्या जीवनावर होणाऱ्या तिच्या संस्कारांच्या प्रभावाचे सुंदर चित्रण करते.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

होय, विद्यार्थी आणि तरुण पिढीला - या पुस्तकातून त्यांना नैतिकता, प्रामाणिकपणा, कष्ट करण्याची वृत्ती आणि आई-वडिलांवद्दल आदर यांचे छोटे मिळतील.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 15/01/2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) विष्णु गजानन आरकर

Title (शीर्षक) कोसला

Author (लेखक) भावचंद्र नेमाडे

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

भावचंद्र नेमाडे लिखित कोसला मराठी साहित्यातील एक महत्वाचे आणि दमदार काव्य असून त्यात भावचंद्र नेमाडे यांनी कोसला या नावाचे एक काव्य लिहिले आहे. या काव्यात मराठी भाषेच्या पाठीमागे असलेल्या जीवनाच्या सविस्तर चित्रण आहे. यात कोसला या नावाच्या जीवनातील विविध घटना, भावना आणि समाज जीवनातील विविध समस्या, आधुनिक जीवनाच्या समस्या आणि स्वतःच्या अस्मितेच्या बाबत या काव्यात कोसला या नावाचे एक काव्य लिहिले आहे. या काव्यात कोसला या नावाच्या जीवनातील विविध घटना, भावना आणि समाज जीवनातील विविध समस्या, आधुनिक जीवनाच्या समस्या आणि स्वतःच्या अस्मितेच्या बाबत या काव्यात कोसला या नावाचे एक काव्य लिहिले आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

होय, कोसला या काव्याचे कथन म्हणजे ही केवळ एक कथा नसून ती लक्षांच्या मनातील अस्मितेच्या आवान आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक)

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव)

Title (शीर्षक)

Author (लेखक)

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

माझे सगळे सयोग ही महात्मा गांधींची आत्म-
कथा आहे. गांधीजींनी जीवनात कशी वाटचाल
केली हयत्ता मागेला या पुस्तकामध्ये होतला आहे.
या पुस्तकात लहानपणापासून 1921 पर्यंतचे गांधीजींचे
आपुन्य देवघरने गेले आहे. दर भावस्थाना येथे
थोडे सप्रमाणे हे पुस्तक लिहिले गेले आणि 1925
ते 1929 या काळात ते त्यांच्या नवजीवन या नियतका
निष्ठान्त समिष्ट केले गेले. 'यंग इंडिया' मध्ये त्यांचे इंग्रजी
आपुनंतर छापणे जायचे, स्वामी आनंद यांनी इंग्रजी
आपुनंतर छापणे, आणि या सफल्याला चालना दिली,
आणि गांधीजींच्या इतर सहकाऱ्यांनी त्यांच्या आर्कजनिष्ठ
तद्वयाची पाश्चात्तुमी जागतिक आस्थात्मक व सारीक
मरिष्णर असलेल्या तंज्ञाच्या समितीने राड'समा या पुस्तकाचा गौरव
केला.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-1-2025

Name of Reviwer (समीक्षकाचे नाव) प्रतिष्ठा कुमताकर उईके

Title (शीर्षक) भाग्नि पंथ

Author (लेखक) डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

भाग्निपंथ हे आविश्य सुंदर पुस्तक आहे. भारताचे माजी राष्ट्रपती डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जीवनावर प्रकाश टाकणारे हे पुस्तक आहे. यामध्ये त्यांच्या जीवनातील संघर्ष व अनुभव वर्णिले आहेत. यामध्ये कलाम यांची कौटुंबिक माहिती त्यांनी सहन केलेली पीडा त्यांनी लावलेला शोध स्विकारी अत्यंत प्रशंसनीय आहे. हे केवळ अब्दुल कलाम यांचे आत्मचरित्र नसून स्वतंत्र भारताच्या वंशजागृतेचे लडाईचे स्पंदन आहे. हे पुस्तक फार प्रभावित करणारे आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

भाग्निपंथ या पुस्तकाला आपल्याला जीवनामधे खुप काही संकटाला पार करे करायचे ते शिकवावे येते. म्हणून मि तुम्हाला हे पुस्तक वाचायला सांगिते

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16.01.2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) योगिता प्रणयसिंग वैस

Title (शीर्षक) 12th fail

Author (लेखक) अनुराग पाळ

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

या पुस्तकामध्ये अनुराग पाळ यांनी मनोज शर्मा आणि साहायक पात्र म्हणून त्याच्या कुटुंब व मित्रांच्या अवती अवती सांगितले आहे. या पुस्तकामध्ये मनोज शर्मा यांच्या सोबत घडलेली सत्य घटना दर्शविली आहे. मनोज शर्मा हा वारावी फेल होवून सुद्धा एक IPS ऑफीसर झाले. जे की समाजाच्या लोकांचे वाईट आयकुन सुद्धा तो निराश न होता सफल ठरला. या गोष्टी मुळे ही पुस्तक लिहण्यात आले आहे. याच्या या सुंदर विचारवर हिंदी चित्रपट बनविण्यात आला आहे. या पुस्तकामध्ये हे सांगण्यात आले की नापास असणे हे जीवनाचे अतनाही तर सुरुवात पण असू शकते.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

ही पुस्तक वाचल्यामुळे खूप प्रेरणा मिळते व वाईट वेळा मध्ये एक हिम्मत मिळते म्हणून मी ही पुस्तक सगळ्या विद्यार्थ्यांना वाचव्यासाठी शिफारस करेते .

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) - 16-1-2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) - लेखिका मनोज भागलाले.

Title (शीर्षक) - मृत्युंजय

Author (लेखक) - शिवाजी सावंत

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश) -

पुस्तकाचा पाहता पुस्तक जाड आणि मोठं वाटतही असेल पण, उठता ते वाचण्यास सुरुवात झाल्यावर घाई लागते. पुस्तकाचं जाडपणाचं मुद्दं आपोआप उतरत. सावंतानी हे पुस्तक मायभुमीच्या सरदाराचं चारानीथ पतन पावणाऱ्या शूरवीरांना अर्पण ठेवून आहे. पुस्तकाची प्रस्तावना आणि त्याचा अर्थ मोठा व्याख्या आहे. अर्धपान येथे तेजसाची वाचकापुढी आणि मदननीस हति समर्पणाची भावना दिसून येते. या पुस्तकाच्या वाचनाचा प्रवास वर तुम्हाला नुरु द्यायच्या असेल. तर आपल्याला याबद्दल योगी माहीती हवी. हे पुस्तक वरी डोळ्यांच्या रेंजेमोवती फिरत असेल. तरी त्याला तरी त्याला अनेक भाग आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

होय. मी मैत्रीन जिव्या मित्राच्या सांगेल मिला उसा असावा. आणि सर्व आपली तत्वे याबद्दल तसेच दानशूर पणा असा असावा. याचा मुनो मध्य उवाहरण म्हणजे डोळ्यां आहे. या पुस्तकातून समजून येते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-1-2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) भावत्य वासुदेव बुरारे

Title (शीर्षक) 'श्यामची आई'

Author (लेखक) साने गुरूजी

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

मी 'श्यामची आई' हे पुस्तक वाचले. या पुस्तकाचे मुखपृष्ठ खूप सुंदर आहे. या पुस्तकात मुळीस ४३ रात्री आहे. प्रत्येक रात्र आपल्याला नवा संदेश देते. श्यामची आई हे सानेगुरूजी यांची आत्मकथा आहे. या पुस्तकातून आपल्याला घरची परिस्थिती वारीखीची असूनही आई आपल्या मुलावर चांगले संस्कार करते. हे खेळते. फक्त भाव, होतकरी आणि प्रेमळ आई येथे आपडते. श्यामची आई हे लोकप्रिय पुस्तक असून ते आपल्याला खूप प्रेरणा देते. माझा हे पुस्तक खूप-खूप आवडते.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

होय. मी हे पुस्तक वाचल्यापासून मंत्रीगिरीना सांगितल्या कारण या पुस्तकांमध्ये मुलांवर संस्कार असे असोवे हे सांगितले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-01-2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) वैष्णवी रविंद्र वाघ.

Title (शीर्षक) फकिरा

Author (लेखक) अण्णभाऊ सोठे

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

फकिरा ही कांदबरी अण्णभाऊ सोठे यांनी लिहिली आहे. या कांदबरीत फकिरा नावाच्या तस्काचे कथानक आहे. फकिरा ब्रिटिश सत्तेपासून भाळून देतो आणि शोषणमुक्तीसाठी संघर्ष करतो. या कांदबरीतून फकिराच्या विचारांना आणि त्याच्या लढ्याला जगासमोर आणण्याचा प्रयत्न करण्यात आला आहे. फकिरा फरारी होतो आणि जगतात भाळून देतो. बाबरखान फकिराला अटक करण्याचा प्रयत्न करतो, पण फकिरा हाडून पाडतो. ब्रिटिश सरकार फकिरांच्या नातेवाईकांना अटक करते आणि त्यांचा छळ करते. कसब्या आपल्या नातेवाईकांचा छळ सहन न होऊन फकिरा शरण येतो. नंतर ब्रिटिश सरकार फकिरांना फासावर चढवते.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी ही कांदबरी माझ्या मित्र भैरवीनींना वाचायला सांगेल कारण फकिरा याने ब्रिटिशांच्या विरोधात शोषणमुक्तीचा संघर्ष करतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-1-2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) वैष्णवी चिंतामन तुरोरे

Title (शीर्षक) छावा

Author (लेखक) शिवाजी स्वयं

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

पुस्तक वाचल्यावर संभाजी महाराजांची ओळख अनेक रूपानून झाली. युवराज, राकडूर लढवऱ्या, कोठत्याही प्रसंगी माधार न घेता लढणारा वीर, घोरणी राजकारणी, प्रमाहितदक्ष राजा, तरल संवेदना जाणून त्या शब्दबद्ध करणारा कवी, कर्तव्यनिष्ठ पुत्र, प्रेमळ माऊ नि आदर्श पती. पण या सर्वांतही त्यांची खरी ओळख सला पटली तो माणूस म्हणून मराठा साम्राज्याचे राजे असूनही त्यांनी गरिब जनतेवर कधी अन्याय होवू दिला नाही. संभाजीराजांची हीच शिकवण सला या पुस्तकानून मिळाली. आयुष्यान शतः हुन घेतलेल्या कोठत्याही निर्णयावर आपल्याला ठाम सहता आलं आलं पाहिजे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

होय.. कारण छ. संभाजी महाराजांचे कार्य त्यांचे स्वराज्यप्रती प्रेम हे जगाला माहित होण्यासाठी मी या ग्रंथ स्वगळ्यांना वाचण्यासाठी सांगेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-1-2024

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) वैष्णवी विठ्ठल असत्राम

Title (शीर्षक) सोनसाखळी

Author (लेखक) साने गुरुजी

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

"सोनसाखळी" ही साने गुरुजींची एका सुंदर कथासंग्रहाची एकना आवृत्ती आहे, जिथे स्नेह, माणुसकी, आणी संवेदनशीलता यांचे दर्शन घडते. या कथामधून साने गुरुजींची साह्या पण हृदयस्पर्शी प्रसंगां-प्रवाह जीवनातील महत्त्वाच्या मूल्यावर प्रकाश टाकला आहे. सोनसाखळी कथेत एका लहान मुलीच्या आणी तिच्या वडिलांच्या वाड्यात संवाद आहे. या कथेत मुख्य गाथा म्हणजे माणसातील निसर्गाशी असलेले नाते. कथेतील मुलगी अत्यंत निरागस असून तिला एका फळाचे आकर्षण आहे. त्या फळाच्या तुलना लेखकाने साह्यासारखी केली आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?)

Why? शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मि माझ्या मैत्रिणीला हे पुस्तक वाचायला सांगेल कारण या पुस्तकामध्ये मुलीच्या व तिच्या वडिलांच्या वेमळे कसे उभायला पोहोचेल व जिखला कसा असतो हे त्या पुस्तकातून शिकवता येईल आहे. म्हणून मि तिला हे पुस्तक वाचायला सांगेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16/01/2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) सानिया भाजागन अलाम

Title (शीर्षक) श्वामी विवेकानंदांची भारतायात्रा

Author (लेखक) शुनिल पिंचोलकर (1951 - 2018)

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

श्वामी विवेकानंदाने भारतायात्रा केली. ज्या देशाची आपल्याला सेवा करायची आहे, ज्या समाजाची आपल्याला सेवा करायची आहे, तो देश, तो समाज म्हणून ठळकपणे दाखवा. म्हणून श्वामी विवेकानंदाने हिमालयापासून कन्याकुमारी पर्यंत भ्रमण केले. श्वामी विवेकानंदाने अनेक ग्रंथांचे अंदाज असे वाचणे असते. श्वामी विवेकानंदाने मनात आले, की आपली भारतायात्रा आता संपा आहे. आपण देशाच्या तोंकापर्यंत आलेला आहोत; पण जिथे आपण उभे आहोत, तो देशात तोंक नाही. तो शिमावर्त. हे देशाचे तोंक आहे. त्या शिमावर्तावर आपण जावे. कन्याकुमारीच्या परती भारतायात्रा संपाविली केली.

Recommendation (would you recommend this book ?)

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

कुळीही गोष्ट, ही अतपट/लगेचच होत नाही त्या करिता परिश्रम घ्यावे लागतात. जर ज्या हा शुभासिद्धी शुभासिद्धी सर्वप्रकाशक असतो वसुंधरेश्वर्या, सर्वसंग्रहक असतो. हा ग्रंथ प्रत्येक युवकांनी वाचणे केले पाहिजे जेणेकरून जिवनाला प्रेरणा मिळविले.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16/11/2024

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) ललित शरद गेडाम.

Title (शीर्षक) उचल्या

Author (लेखक) लक्ष्मण गायकवाड

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

उचल्या' मुळे जितके ग्रंथांचे दिवस पाहिले तेवढेच दुःखाचे दिवस पण भला पदावघास मिळाले. काही लोकांना भाष्या मोठे-पणामुळे जेवढे चंगोले वाहले तेवढेच काहींना वाईसुद्धा वाहले. उचल्या' मुळे विभूक्त भक्ता समाजाच्या समस्येला, त्यांच्या अन्धाय, भत्याचाराला वाचा फोडल्याचे काम मोठ्या प्रमाणात सांगे. उचल्या'चे इंग्रजी, हिंदी, कन्नड, गुजराती, तेलगू, उर्दू भाषिकांना तर भाषे अनुवादित पुस्तक वाचून शिफारस करून जमातीच्या व्यथा प्रथमच कळल्या. यामुळे भारतातल्या अनेक विद्यापीठांना पुस्तके तर पाठवीत; पण काहींना तर उचल्या'चे मोठ्याप्रमाणावर पीएच.डी. करून डॉक्टरेटही मिळवली. उचल्या'चे देशातील विविध भाषांत अनुवाद सांगे आणि त्या-त्या भाषेमधील वेगवेगळ्या प्रांतातील हजारो वाचक आज भाष्यावर अरबहन प्रेम करत आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

लक्ष्मण गायकवाड यांनी उचल्या' पुस्तकाच्या भाष्यमातृन सुख-दुःख विद्याध्ययित अनुभव पोहचल्याचा प्रपत्न त्यांनी केला. जी हे दुसऱ्यांना वाचाचला सांगेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 15/01/2025

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) निकेश प्रभाकर पोटे

Title (शीर्षक) - मृत्युंजय

Author (लेखक) - शिवाजी सावंत

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

जत्राच्या पठिवर अभ्यास, विपना, परीक्षेचा नावाचा जोष्ट मुहाता कथे असते. हे ह्या कादंबरी ग्रंथाने आपल्याला शिकवण्या मिळते. ह्या पुस्तकामध्ये मसभारत आणी त्यातील मृत्युंजय मोठ्या तो व्होने कर्ण यांच्या पिढ्या याविषयी लिखले केलेले आहे.

माणूस म्हणून जगत प्रसतांना भागसोने कले जगणे, मैत्री, कंवा इतर नोले कसे जपवत हे सर्व कर्णच्या जगण्यावरून आपल्याला समजते. आपल्याला शेवटपर्यंत स्वतःच्या चांगल्या तत्वाशी कले प्रामाणिक राहणे व ते तत्व मुहाता कृतित कले उलटवणे हे मुद्द्या ह्या कादंबरी मध्ये आपल्याला शिकवण्या मिळते. देल्याने वास्तू जाते खरतर हे कर्ण या शोध्याकडून शिकवण्यासारखे आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

हो! मित्रांना, कारण दुःख किती जरी असले तरी त्यावर निराशा न होता सातत्याने लढत राहणे हे आपल्याला म्हणून शिकवण्या मिळते.

ग्रंथ पुनरावलोकन

Name of Reviwer (समीक्षकाचे नाव)

Author (लेखक) पुलाश मांजु बिजोई

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

फुलेवर साहेबांची छांदवरी छालपानिकु मसली जरी
 देशपालकीवर स्पधा परिक्षा देणाऱ्या विद्यार्थ्यांना
 छेजछेजल्या भावनांना सामोर जावं लागलं याच
 वास्तव प्रसंग करतं म्हात्मा मधुनिक जगामध्ये
 स्पधा परिक्षा घेऊन मोठा स्पधा बनला म्हा
 फुलेवर साहेबा या छांदवरी मधुन जा विद्यार्थी
 स्पधा परिक्षाची तयारी करत म्हात्मा विद्या
 योग साठी त्याच स्वप्न पुढे करून त्यांना मदत
 घेऊन सादर द्यावा प्रवास दिवछाळ चालु राहणार
 मसली ज विद्यार्थी मोठे स्वप्न पाहणाऱ्या भाग
 समाल व मित्रपारसच लोक रक्षण घेऊनसुद्धा
 आपल्या ह्येसुप्राल लक्ष केंद्रित करत म्हा छांदवरी
 मधुन मुलामुलीना ह्येय प्राल करूनसाठी चांगली
 मागदर्शन मिळेल

Recommendation (would you recommend this book?)

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला ? का?

Why?) शिफारसी (तुम्हा या ग्रंथाची शिफारस कराल की नाही?)
कारण क्लेव्हर साहेबा ही जेदवरी मधुन स्वर्धा
परिसा मध्ये आत्मविश्वास वाढवण्यासाठी अनुपयोगी आहे
क्लेव्हर साहेबा ही जेदवरी थुपे हांग आहे म्हणून हा माझ्या
मैत्रीत वाचन करण्यास आंगली .

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date (दिनांक) 16-1-25

Name of Reviewer (समीक्षकाचे नाव) पायल समिश जोडे

Title (शीर्षक) गतमगीता

Author (लेखक) शरदशेन मुळोजी महाराज

A Brief Synopsis (थोडक्यात सारांश)

गतमगीता हा शरदशेन मुळोजी महाराजांनी
लिहीलेला अत्यंत महत्वाचा ग्रंथ आहे. या ग्रंथातून गतम
विजयाच्या महत्वाच्या पुरुषांचा एकत्रित आला
आहे. गतमगीता हा ग्रंथ गतमीन समाजाच्या
विजयासाठी एक महत्वाची संस्था आहे.
गतमगीता हा ग्रंथ अत्यंत महत्वाचा आहे. विशेष
हेतू, धर्म, पंथ वा जाती-जमातीचा
जडण नाही. बसून मानवजातीच्या उपेक्षा
कुठल्याही आहे. गतमगीतातून गतम विज
याच्या उत्कटतेचा एकत्रित आला आहे.
गतमगीतातून गतमीन समाजाच्या विजयासाठी
महत्वाच्या निष्कर्षांना मांडणे महत्वाचे आहे.
विजयाच्या गतमविजयाच्या महत्वाच्या उल्लेख केला आहे.

Recommendation (would you recommend this book ?

Why?) शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?

मुळोजी महाराजांनी आपल्याला ग्रंथातून
आपला गाव आहे गाव भेजला भेजे सोपिले आहे.

निबंध रूपेण

Date : _____ Page : _____

Topic : _____

Name $\Rightarrow$ Sudaeshan Bhaveat Bokade

Class $\Rightarrow$ M.A 2nd Year IIIrd Sem

College Name $\Rightarrow$ छत्रपती शिवाजी महाराज
प्रशासकीय महाविद्यालय,
वरोरा

Essay Topic $\Rightarrow$ " वाचन संस्कृती "

“ वाचन संस्कृती ”

वाचन संस्कृती म्हणजे पुस्तके वाचण्याची सवय आणी ती जोपासण्याची परंपरा. वाचन हा केवळ ज्ञान मिळवण्याचा मार्ग नसून ती व्यक्तिमत्त्व विकासाचा आणी विद्यार्शांशी दिशा ठरवणारा महत्त्वाचा घटक आहे.

प्राचीन काळात वाचनाला खूप महत्त्व होते. वेद, उपनिषदे, महाकाव्ये यांचा अभ्यास करणे ही ज्ञानार्जनाची प्रमुख साधने होती. छपाई यंत्राच्या शोधानंतर पुस्तकांची निर्मिती अधिक आली, त्यामुळे वाचन सर्वसामान्यांपर्यंत पोहोचले. आजच्या तंत्रज्ञानाच्या युगात डिजिटल माध्यमांद्वारे वाचन सुबळ झाले आहे, मात्र त्याचबरोबर त्यावर लागली वाढला आहे. स्मार्टफोन, टि.व्ही, सोशल मीडिया यामुळे अनेक लोक वाचनाकडे दुर्लक्ष करतात.

तरीही वाचन संस्कृतीचे महत्त्व आजही कायम आहे. वाचनामुळे ज्ञानात वाढ होते, विचारप्रक्रिया शुद्धशील वनते आणि मानवी मन समृद्ध होते. विशेषतः लहान वयातच गोंडी भावली तर व्यक्तिमत्त्वाच्या जडणघडणीत मोठी मदत होते.

शाळा, ग्रंथालये आणि छत्रातीर्ष वाचनप्रेमी वातावरण यामुळे वाचन संस्कृती अधिक व्हरते. "वाचात्म तर वाचाल" ही म्हण आपण सर्वजण ऐकली आहे. वाचनामुळे केवळ आपले व्यक्तिमत्त्व सुधारत नाही तर समाजातले सुसंस्कृत विचारांचा प्रसार होतो. चांगल्या पुस्तकांची निवड त्यातून मिळणारे ज्ञान आणि वाचनाची सवय ही वाचन संस्कृती टिकवून ठेवण्यासाठी महत्वाची आहे.

वाचन हे ज्ञानाचा प्रकाश आणि आत्म-विकासाचा मार्ग आहे. म्हणूनच वाचन संस्कृती जीपासून ती पुढील पिढ्यांना हस्तांतरित करणे आपले कर्तव्य आहे.

वाचन संस्कृती

वाचन एक सवय आणि संस्कृती म्हणून जोपासणे अनिवार्य आवश्यक आहे. वाचनामुळे मनाला आणि अंतर्दृष्टीला एक अनिवार्य वेगळ्या प्रकारच्या व्यायाम घडतो. एक - माध्यमांमधून सुद्धा वरचे काही शिकायला मिळते आणि त्यांच्या परीने ती प्रभावी सुद्धा आहेत परंतु वाचनात अधिक विलेखनी आणि गहनता आहे.

बहुतेक लोक आज जे काही करत आहेत, त्याऐवजी जर त्यांनी अधिक वाचन केले, जर ते एके ठिकाणी बसले आणि लक्ष केंद्रित करून वाचन केले, तर ते अधिक शांत, अधिक विवेकी बनतील आणि जीवनाकडे अधिक संश्लेषण पाहतील. कारण वाचन ही एक प्रकारची ध्यान धारणा आहे.

एखाद्या गोष्टीवर लक्ष केंद्रित करतात त्याला ध्यान-धारणा म्हणतात. ही एक प्रकारची साधना आहे कारण मन ज्या प्रकारे कार्य करते, त्यात निश्चितपणे सुधारणा होते.

पुस्तके म्हणजे ज्ञान भंडार. पुस्तकाच्या माध्यमातून आपण जीवनाचे छोटे अंगाने करून घेऊ शकतो. प्रेम, भीती, राग, इषे या सगळ्या भावनांमध्ये जगण्याची कला पुस्तक देऊन जातात.

आपल्या स्वभावतालरथा जगाचे प्रवेशद्वार म्हणूनही आपण पुरतकाकडे वळू शकतो. बाह्य जगाचे ज्ञान हे पुरतकाच्या माध्यमातून घेतले जाऊ शकते. जीवनातील अपयशांवर मात करण्यास तसेच मनाला आकार देण्यास पुरतक आविभाज्य घटका सारखे वापरू शकतो. कुठलीही महान व्यक्ती ही वाचनामुळेच महान वगु शकते.

एकदा वाचनाची आवड निर्माण झाली की आपोआपच पूर्ण आयुज्यभर वाचनाशी मैत्री होते. भारतातील शिक्षण क्षेत्र, सरकारी क्षेत्र, उद्योगी क्षेत्र अशी सर्वच क्षेत्रे हुशार व्यक्तीसाठी आहेत. त्यातील गुढ ज्ञान प्राप्त करून घेण्यासाठी वाचनाची गोडी आवश्यक आहे. चांगले भाषिक वडवण्यासाठी आणि उज्ज्वल किती मिलवण्यासाठी वाचन आवश्यक आहे.

आयुज्यातील वेगवेगळ्या दिशांना स्पर्श करण्याचे सामर्थ्य वाचनातून प्राप्त होते. बुद्धीची आणि तर्कदृष्टीची द्वार वाढवण्यासाठी वाचन आवश्यक आहे. वाचनामुळे व्यक्तीला पर्यायाने कुटुंबाला, समाजाला एक नवीन विकासाची दृष्टी प्राप्त होते.

Name :- Vaishnavi Chintaman Tukare

College :- B.A.E.

College :- C.S.M. Wate

Class :- B.A.C.S 1st year

"वाचनानून घडते विचार मंथन,
वाचनानूनच फुलते संस्कृती आणि जीवना।

अन्न, वस्त्र, निवास या माणसाच्या
मूलभूत गरजा आहेत. तसेच वाचन ही प्रत्येक
संवेदनशील, अर्थ मनाची 'आस' आहे.
जीवन सध्या अर्थाने सुंदर, आश्चर्य
संपन्न होते ते पुरतक वाचनानूनच !

वाचन संस्कृती वाढविणे हा
वाचनालयामा उद्देश आहे. पुरतकामुळे
कमकुवत मनाला सकारात्मकपणाचा धीर मिळत
असतो. तक्रार पिढींना रूप, ताण पडत असतो.
हा ताण पुरतकांच्या वाचनामुळे निश्चितच
कमी होऊ शकतो ! वाचन केल्यानेच पुढील
पिढीची वैचारिक पातळी वाढू शकते. समृद्ध
विचारांचा आपल्या जीवनावर नेहमीच सकारा
त्मक परिणाम होत असतो.

"वाचेल तो वाचेल" हे जरी खरं
असलं तरीही वाचन जेवढे आवश्यक आहे
तसेच काय वाचतो हे सुद्धा महत्वाचे आहे.
मनाला संवेदनशील बनवणारी आणि वैचारिक
पातळी वाढवणारी पुरतके वाचण्याची आजही
काळाची गरज आहे ! बालकांमध्ये आणि
तक्रावांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करायची
असेल तर ग्रंथालये निर्माण करणे आवश्यक
आहे. पुरतकांमुळे आयुष्याकडे लक्षण्याचा
आपला दृष्टिकोन बदलतो. पुरतकांनी केवळ
आदर्शपदम्य नाही तर विचार समृद्ध होतात.

वाचनामुळे कुठल्याही विषयावर आपली मतं
जनतात आणि जगाकडे लक्षाच्या दृष्टीकोन
देखील बदलतो.

आज वाचनासाठी अनेक शास्त्रे
सुविधा उपलब्ध असूनही आजची तरुणांपैकी
मात्र यापासून दूर जात आहे.

कारण ती मोबाईल आणि
इंटरनेटच्या जाळ्यात अडकलेली आपणास
पहाण्यास मिळते. यामुळे वाचनसंस्कृती
दिवसेंदिवस नष्ट होत चाललेली आहे. असं
नियंत्रित निर्माण होत आहे. म्हणूनच बालका व
तरुणांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी
यासाठी ग्रंथालयांच्या माध्यमातून विविध
उपक्रम राबविण्यासाठी वक्ता वक्ता समाजामध्ये
निर्माण झालेली आहे. पुरतकाचे वाचन कराल
तेवढेच वैचारिक पातळीवरील अभ्यासाचे
वाचन वाढत जाईल.

कुठल्याही विषयासंदर्भात सखोल
विचार करायचा असेल तर त्यासाठी वाचन
आवश्यक आहे. ज्ञानात सतत भर घालण्या-
साठी वाचन हे महत्त्वाचे आहे. वाचनाचे
विचार विकसित होताना आणि बुद्धीच्या
मजगतीत होऊन त्यामुळे जीवन फुलत जाते.
यासाठी पूर्वीही होते आणि आजही वाचनाचे
एकमेव ठिकाण म्हणजे वाचनालय!

आज त्याची जागा इंटरनेट आणि ई-बुकेने
घेतलेली असली तरीही मनमथा विरंगुळा
आणि मानसिक आनंद हा स्वतः होताना
पुरत घेऊन वाचण्यानेच मिळत असतो.

ગ્રંથાલયે હો આપલ્યા મનાલા વિવિધ વિષયોનું
અભ્યાસ કરાવ્યાસ લાવનારી વિદ્યાપીઠે
આદેશ હિસ મહત્વ તર ને લાવે ઉરનારૂં નાહી
થા સાથે પાલકાંની આપલ્યા પાલ્યાસ તસેય
તરૂં આવી જેલ મુખ નાગરિકાંની લખૂન
અંરૂની વાદવિરોધાસાથે ચોખ્ય સાથ દયાવી
થાસાથે ગ્રંથાલયે નાહી ગ્રંથ આપળ દેવ્યાસા
હો વાટ પહાન આદેશ મગ આપળ પુસ્તકોએ
મિત્ર હોનારૂં ના !

નાવ:- ભાગ્યલ વાસુદેવ વુશેર

જગપતી શિવાજી મહારાજ મહાવિદ્યાલય
વરોરા.

B.A.C.S પુસ્તક

वाचन संस्कृती

अधिकडे पाहिलं तर वाचन संस्कृती लोप पावत चापलेली दिसत आहे. वाचनाचा अर्थ मुळात लोकांच्या मनातून अदृश्य होत चापलेला आहे. समाजी लहानसान मंडळी ही मुळात वाचन पुराचला लयार नाहीत. त्या मंडळींकडे पाहिलं तर अस वाढायला लागतं की खरपं पग कुठे चापलेले आहे.

वाचन करायचं झाल्यार ले कागदावरूनच होयला व्हाय. त्याचे खरेच फायदे आहेत. चांगलं वाचन हे कागदावरूनच होत असं नाही. परंतु कायद्याचा विचार केल्यार चांगलं वाचन पुरायसाठी कागद हाच महत्त्वाचा वस्तु आहे. कागदावर वाचन केल्यानं पाहिले त्या प्रमोनात डोक्यांना क्षति पोहोचत नाही.

वाचनाचा मुळात अर्थ होतो, तो म्हणजे कोणत्याही भाषेतील लिखित मजकुराचा समजणे, वाचनाचे मुख्य दोन प्रकार आहेत. पहिला म्हणजे सुखर वाचन याचा प्रकटवाचन ही म्हणतात. दुसरा आहे मौन वाचन. मनातल्या मनात वाचणे प्रकटवाचन म्हणजे तोंडाने आवाज घरीत वाचणे तसेच मौन वाचन म्हणजे तोंडाने आवाज न पुरता वाचणे होय.

मुळान वाचन ही एक कथा आहे। पुर्वीही वाचनाला महत्त्व होतं हे वाचन लाभपत्रातून लसेच झाडाच्या खापीतून लसेच पानावर किंवा पानातून ह्याचे पुशवे मोहजोदाडो व हडप्पाच्या उत्खननात मिळाले लसेच मोहजोदाडो व हडप्पाच्या संस्कृतीनं झाडावर केलेली कथा हेही त्या काळात वाचन उपलब्ध होते हे केवळ मोहजोदाडो किंवा आदिम वेळच्याच लेणीवरून येत नाही.

इतरही देशातील संस्कृतीच्या उत्खननातून दिसून येते. त्यात मेसोपोटेमिया, बॅबीलोनियन, ग्रीक व रोमन यांचाही समावेश होतो. हेरास आणि सुफेटिस नदीच्या किनारातून झालेल्या उत्खननात लसेच काही अवशेष सापडले आहेत. त्यावरून त्या काळात वाचन संस्कृती अस्तित्वात होती.

आज वाचन संस्कृती लयास गेल्यास परिणाम असा होत आहे की सांस्कृतिक पिढी नष्ट होईल. वाचन न केल्याने लोकांमध्ये अज्ञानता पसरते आहे. लोकांवर खरं ज्ञान मिळविण्यापेक्षा व जातलेन जागृतापेक्षा ज्ञान मोठाडत व बाहिल्यानं डोक्याची लाहीलाही करतात.

चांगल्या मुलांचा आपल्या
मनात भरणा करायला द्या. मोठाईपवर
वाचन करण्यापेक्षा कागदावरच
वाचन द्यायला द्या. कथा-कादंब-या
वाचायला द्या. तसेच लेखकांनीही
चांगल्या पुरस्कांनिमिती करायला
दव्यात विभरत. खरुपाची दृष्ट्य
दाखवू नयेत.

पुरतकातीत चांगल्या
मोदी वाचन करणे शिकवावे जेणेकरून
विद्यार्थ्यात डोळ्यांचे आवार निमिती होणार
नाही तसेच चांगल्या मुलांची लढान
मुल्यात लढान पणायूनच खरुपवणूक
होईल तसेच त्याला आपल्या मनात
चांगल्या गोदीची जाळवणूक करता
येईल.

ध्यायाही खरी चांगली पुरतके
ठेवणे गरजेचे आहे. लढान मुलांना
गोदी पारत आवडताना तेदा ही
वाचनाची खय लागली म्हणून प्रत्येक
खरी मुळ तरी गोदीची गोदीच
पुरतक असावं जेणेकरून केदाही
भागी कधीही वाचन करता येईल
हे येवढेच खरं आहे.

नाव : वैष्णवी रविंद्र वाघ

छात्रपती शिवाजी महाराज
महाविद्यालय वरोरा

वर्ग : First Year

विषय : वाचन संस्कृती

✱ व्याकरणाची सुरुवात ✱

वाचन संस्कृती

वाचन का कराव ? हा प्रश्न प्रत्येकाच्या च पडत असला पण याच उत्तर कोणाला मिळत कि नाही माहित नाही. पण महात्मा फुले हे थोर क्रांतीकार झाले याचा कारणीभूत एकमेव गोष्ट म्हणजे थॉमस पेन यांनी लिहिलेले "राइट्स ऑफ मॅन" नावाचे पुस्तक. या पुस्तकातून महात्मा फुले यांना प्रेरणा मिळाली. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे विश्वरत्न झाले. याचे मुळ हे केवळुसकर गुरुजी यांनी बाबासाहेबांना पहाणपनीच भेट दिलेले. बुद्ध चरित हे पुस्तक आहे. भगत सिंग यांनी फाशीची शिक्षा सुनावण्यात आली. सकळी फाशी देणार तर आदल्या राष्ट्री भगत सिंग हे एक पुस्तक वाचत होते. त्यावेळी तेथील जेपरने भगतसिंग यांना विचारले तुला तर उद्यात्या फाशी देणार आहे. भग या पुस्तक वाचण्यात काय उपयोग आहे. तेव्हा भगत सिंग यांनी जेपरला सांगितले की माझ्या वाचण्यातून अनेक भगतसिंग जन्मात्या येतील म्हणून मी पुस्तक वाचत आहे. भगत सिंग यांनी लुंगगत असतांना पुस्तक वाचायला मिळाले पाहिजे म्हणून अन्नत्याग करून पुस्तक वाचण्याची सोय क उपलब्ध करून घेतली होती. वाचन हा शब्द कसा

तयार झाल्या. आपल्यासाठी तो का उपयुक्त आहे. हे वचन या शब्दातून वाचून हा शब्द तयार झाल्या आहे. वचन म्हणजे शपथ पाळावे काम पूर्ण करण्यासाठी किंवा त्या भागविर चालण्यासाठी केलेला निधार म्हणजे शपथ. हा म्हणजे शतक शंभर टक्के व पय म्हणजे मार्ग किंवा रस्ता म्हणजे शंभर टक्के यशस्वी जाणारा शब्द म्हणजे वाचन. वचन न्या अर्थ आहे शपथ. शपथ याचा अर्थ आहे यशस्वी मार्ग यावरून वाचन म्हणजे शंभर टक्के यशस्वी होण्यासाठी पुस्तक वाचन पाहिजे

“वाचनातून घडते विचार मंथन,
वाचनातूनच फुलते संस्कृती आणि जीवन!”

अन्न, वस्त्र, निवारा या प्रमाणसाध्या मुखभुत गरजा आहेत. तसेच 'वाचन' ही प्रत्येक संवेदनशील, आर्त मनाची आस आहे.

जीवन स्वया अथनि सुंदर, आशयसंप होते ते पुस्तक वाचनातूनच आपल्या वेळ स्नेहासाठी लागते, मनोरंजन तर होतेच पण ज्ञानप्राप्तीही होते. वर्तमानपत्र, मासिके, कथक, कादंबऱ्या, कविता मानवी मनाचा वेद, देवात वाचनातून शब्द संपत्ती वाढते बुद्धीला चालना मिळते आणि स्मरणशक्ती वाढते.

वैचारिक विषय, वाचतांना आपण अंतर्मुख
होते, आपण, चांगले काय? वाईट काय?
याचा विचार करतो. त्यातून आपली विवेक
शुद्धी निरिक्षण शक्ती आणि संवेदनशीलता
जागृत.

चांगली प्रेरणादायक पुस्तके समाजात
जेव्हा दिपस्तंभाचे कार्य करतात. समाजात
जाती घडवतात समाजाला सुयोग्य दिशा
दाखवतात. समाजमनात आशावाद निर्माण
करतात. डॉ. ए. पी. जे. कलाम यांचे अग्नीपर्व
पुस्तक किरण बेदींचे आय. डेयर हे पुस्तक
आपल्याला संघर्षाची अपयशाचा सामना
करत सतत प्रयत्नशील कसे राहावे हे
सिखवतात. एक होता फाहीर, श्रीमान
योगी योगी मृत्युंजय 'छावा' आदिबल्ली
अशी अनेक पुस्तके आपल्या मनाची
मशागत करतात. नकारात्मकता लान तसेच
नैराश्य याचा निचरा होतो. मनात
सकारात्मक वृत्ती विकसित होते. मनात भावभावनांचे
तंरंग उमटतात, विचारांची मांडोपने घडवतात,
परंतु, चांगले साहित्य निवडणे आपल्या
हातात आहे.

चांगल्या साहित्याचे, चांगल्या विचारांचे
वाचन व त्याचा प्रचार, प्रसार करणे.
शुशिक्षित सुसंस्कृत समाजमनाचे सहृदय
आणि सशक्त समाजाचे उत्तम व्यक्ती आहे.
चांगल्या पुस्तकांच्या पत्तनातून निमित्त
मुक्तीमुल्यांची जसे भांडर, कृतज्ञता सहकार्य

प्रत्येकाला
कोणाला
हात्मा
ला
यामस
मन
महात्मा
साहेब
मुळ
साहेबांना
सि
फाहीरीची
काशी
सिंग
वेळी
रावे
आहे. मग
आहे.
की
जन्मात्मा
आहे.
पुस्तक
नत्याग
पसव्य
कसा

यांची जोपासना होते. म्हणूनच त्यांना मुलांचे
मज, जेव्हा, कोवळे संवेदनशील निराश
असते. त्याच वेळी पालक व शिक्षकांनी पुस्तक
वाचनाची गोळी विकसित करणे आवश्यक आहे.
उगाही असंख्य मुले 'श्यामची आई', 'इसापनीती',
पास्टर फेने चिंटू आवणून वाचतात. कारण
वाचन संस्कार ही काळाची गरज आहे.

आम्हा आजच्या तंत्रज्ञानाच्या बु वेगवान
युगातही फेसबुक, वॉट्स वॉट्सअप, युट्युब,
माध्यमातून वैचारिक लेख कथा कवितांचे
आदानप्रदान होते. ई. बुक्स, २. जनस्व, जर्नस्व,
पी. डी. पाक या नव्या स्वरूपातही वाचन
चळवळ सुरू आहे आणि पुढेही सुरू
राहिले.

आपण डॉ. म. पी. जे. अब्दुल कायम यांचा
जन्मदिवस वाचन 'प्रेरणादिन' म्हणून उत्साहाने
आनंदाने साजरा करतो. या दिवशी शाळा,
महाविद्यालयात निबंध लेखन स्पर्धा, पाठांतर
स्पर्धा होतात. वक्तृत्व आणि काव्य
स्पर्धा होते. वाचन संस्कारीता, वाचन
चळवळीला प्रेरणा मिळते. मुलांना ग्रंथपद
वाचनालय, अभिवाचन कथा कथन कार्यक्रम
नाट्यांशबिरे यांची मोठ्ठय आवळ निमिष
करण. ही पालक शिक्षकांची जबाबदारी आहे.
कारण वाचन संस्कारातूनच मुले व्यसने,
घातक संगणक खेळ वाईद संगत धारून
स्वतःस्वतः बोट पडतील त्याचा व्यक्तीमत्त्व विकास
होईल आणि भारताचे भावी मुजान सुसंस्कृत.

नागरीक म्हणून हीच मूल्ये मातृभूमिचा बलशक्ती,
प्रगतीशीलते करून शकतील.

कारण, वाचन संस्कारातूनच वाचाल्य
तर वाचाल्य! असे का म्हणतात? हे ते
स्वतः आत्मसात करतील आणि,

“वाचने बरेच कवित्व।

कवित्वे रसिकत्व।

रसिकत्वी परतत्वा

स्पर्श जैसा।”

असे ज्ञानेश्वर माकलींचे म्हणणे आहे.

नाव - वैष्णवी विठ्ठल आत्राम

विषय - वाचन संस्कृती

B.A.C.S 1st YR.

विद्यालय - छत्रपती शिवाजी महाराज,
महाविद्यालय वरोरा

वाचन संस्कृती

वाचन संस्कृती म्हणजे लिखित शब्दांच्या माध्यमातून ज्ञान, माहिती आणि मनोरंजन मिळवण्याची सराव. वाचन संस्कृती वाढवणे हा वाचनालयांचा उद्देश असतो. वाचन संस्कृतीबद्दल मराठीत निबंध लिहिताना खालील गोष्टींचा विचार करता येईल:

- वाचन संस्कृती वाढवणे हा वाचनालयांचा उद्देश आहे.
- वाचन केल्याने माणूस मोठा होतो.
- पुरतुकांचे वाचन केल्याने ज्ञान वाढत जाते.
- वाचन केल्याने उमकुवत मनाला शकारा-त्मकपणाच्या शीर मिळतो.

• लक्ष्मीमठ्ये वाचन वेळ उत्पन्न करण्यासाठी त्यांच्याभोवती तशी परिस्थिती निर्माण करणे गरजेचे आहे.

• संस्कारांमधील संस्कृती निर्माण होते.

• वाचन संस्कृती ही जगातली प्रेक्ष्य संस्कृती आहे.

सध्याची अवस्था तर एक प्रकारची कुंडावस्था आहे. असे मला वाटते. लहानपणी मुन्या पिढीत मुलांच्या हातात इनापनीती, ज्ञान, गुरुजींच्या संस्कारक्षम गोड गोष्टी, श्यामची आई या सारखी पुस्तके असण्याची आताची मुळे सलग पानभर नाही लिहिलेले असेल तर ते पुढे वाचण्याची तसदी घेत नाही. चिगल्या माफत २-२ ओळींची माहिती संकलित केलेली कुड्डल त्यांना जास्त आवडतात. दीर्घ कथा, पद्य, कादंबरी, मोठी वैचारिक पुस्तके, सुंदर अवितांच्या पुस्तक या गोष्टी तर त्यांच्या आजुबाजुला फिरकत सुद्धा नाही.

अलीकडे हा वाचन संस्कारच धराधरा लून हरवला आहे. अगदी बालवर्गपासून परिक्षा आणि त्यात मिळणारी टप्केवारी यांमधील अनुनय साधारण महत्त्व प्राप्त झाले आहे. त्यामुळे पाठ्यपुस्तकाव्यतिरिक्त अन्य वाचन करण्याची विद्यार्थ्यांची प्रवृत्तीच नव्हे झाली आहे.

पालकही याबाबत उदासिन झाले होते;

वाचन समूह असले म्हणजे
लेखनाचीही प्रवृत्ती प्रबळ होते.
कुलपनाशक्तीला वाव मिळतो, शसिकता
वाढते, लागते सृजनशीलतेला वाट
आपडते, सहृदयता, दुसऱ्याच्या दुःखा
ची जाणीव, ह्यास आवश्यक
असणारे स्वयंदनशील मन यास
खलपाणी मिळते. ह्या अर्थाने
मानुषतेचे मुख्य अंग बाबत
सामाजिक जाणीव दृढ होते. इतरांबाबत,
समाजाबाबत, आपली काही कर्तव्ये
आहेत त्याचे भान प्राप्त होते. माता,
पिता, शेजारी, समाज यांना
राहदापर्यंत आपली काही बांधीलकी
आहे. त्याची जाणीव जागृत राहते.
मन संकुचित, दुष्ट रोषित अडकत
नाही. ते विश्वात्मक होते. वाचनामुळे
माणसाला, माणूस म्हणून असलेल्या
आस्तेत्वाने मोल दिली अनमोल आहे
याचे भान प्राप्त होते.

आजच्या मनुष्याच्या ठिकाणी
असणारे ज्ञान ही त्याची फार मोठी शक्ती
आहे. या शक्तीच्या फायद्याने तो
सुबुद्ध आणि प्रगल्भ तर होतोच; परंतु
त्याच्या कार्यसरकृतीवर, सुद्धा त्याचा प्रभाव
पडतो. मागल्या पिढीपेक्षा आताच्या

પિઠાઈ વાચન અગદી અલ્પ જાલે આદે
 અશી લકાદ સર્વચ થરાલૂન વાલે આદે.
 વાચન સંસ્કૃતી ટિલૂન ત્થરથાલાઈ
 આઈ પલેક માળસાચ મૂન સુવિચાર
 સંપન્ન હોય્યાસાઈ વાચનાચી આવડ
 મુલાલૂનચ નિમણ હોઈ આવશ્યક આદે.

લક્ષ્મીમિત્રે વાચન વેડ ઉત્પન્ન લ્હાયચે
 અસેન તર તશી પરિસ્થિતી ત્યાંચામોવતી
 નિમણ હોઈ ગરજેચ આદે. વાચનાન
 માળસ મોળ હોવ અસતા પુસ્તકાંચ
 વાચન ફરાલ વેવેચ જાન વાલ
 ખર્ચલ ગ્રંથ હે ગુરુ આદે. જુન્યા
 પિઠાપાશી હે મોલ્લિલ ખોન વલસુચ્છા વિશિષ્ટ
 નંબદુ ખિરવિલ્યાવરોલ આજચા થઈલા
 અગાતીલ કાનાકાપયાત થડના-ચા થડકાંચા
 અદ્યથાવત માહિલી પાલત હોત. ચામુને
 જુન્યા પિઠાપાશી હે અદ્યથાવત પાચને
 ગસલ્યામુલ જાસ્તીલ જાસ્ત વાચનાલૂન
 તે આપલી જાન - લાલસા આગવત
 અસત.

जावः- आचल आनील दौड

*

निवध

वाचन संस्कृती

होती आणि वाचनाने माणूस जाला
मुळ जवळ मित्र मिळता. वाचन ही
मुळ कला आहे. वाचन माणसाला माणूस
बनाविते. जीवनाला मुळ जवा दिशा देते.
विचार करायला शिकविते. अंतर्मुख करविते.
त्याचपेमागे जीवनात योग्य - अयोग्य करा
याची जाणीव करून देते. आपल्या
समजानात वाचल तर वाचाला अशी म्हा
प्रचलित आहे. वाचन ही शिकण्याची
गुरुशिकली आहे.

हे एक ठोसाल्य आहे जे
प्रत्येकाला त्यांच्या आयुष्यात विकसित केले
वाढले. वाचण्याची सभता आपल्याला
जवळ तसे शोधण्यास सक्षम करते
आणि कल्पना, कथा आणि अंधार
नीविल जगाचे दरवाजे उघडते. आपण
आपल्या जीवनातील विविध काय करूया
आणि फुरेशी माहिती गोळा करू शकता.
आणि योग्य दिशेने वापरू शकता.
वाचनाची अकथी आपले ज्ञान वाढवते
आणि आपल्याला अधिक वाढीक
आणि समजून घेऊन

वाचन हा मुळ उत्तम हंड आहे
 विविध प्रकारची पुस्तके वाचण्यात
 मजा येते. पुस्तके वाचून आपण
 जगभरातील विविध क्षेत्रातील लोक, विविध
 संस्कृती, परंपरा आणि घरेच कधी जाणून
 घेता. वेगवेगळी पुस्तके वाचून खूप कधी
 शोधण्यासारखे आहे ते शास्त्राची विपुल
 ता आहेत आणि मानवाचे यत्नात्मक
 मित्र आहेत. प्रत्येक क्षेत्र आणि क्षेत्राशी
 संबंधित पुस्तके वाचून आपल्याला माहिती
 मिळते. राजासह विविध प्रकारची पुस्तके,
 अल्पांश पुस्तके सांस्कृतिक पुस्तके

ऐतिहासिक घटना आणि
 युद्धांशी संबंधित पुस्तके इ. तसेच
 अनेक भाषिक आणि कादंबऱ्या आहेत
 ज्या लोक प्रवास करताना, कुठेही
 आणि कुठेही वाचू शकतात. त्यांचा
 वेळ प्रभावापण वापरा. शिक्षणांमध्ये
 वाचून महत्वाची श्रुतिका वाचवत
 आणि त्यांच्या विविधतावर प्रभावानी
 प्रभाव पडतो. संशोधकांनी वाचन
 काळीज विकसित करणाऱ्या मुख्य आणि
 लहान वयातून मुलांना वाचनाचे फायदे
 अधोश्रित केली आहेत.

वाचनान्तर्गत महत्त्व या निबंधाच्या मदतीने
 आम्ही तुम्हाला वाचनान्तर्गत महत्त्व या
 निबंधाच्या मदतीने आम्ही तुम्हाला
 वाचनान्तर्गत फायदे आणि आपल्या जिवनात
 शिक्षणामध्ये वाचन महत्त्वाची भूमिका
 ठेवावी आणि त्याचा शिकण्यावर प्रभाव
 प्रभाव पडतो. संशोधकांनी वाचन केल्या
 विकसित करण्याचे मुख्य आणि लक्ष्य त्यात
 च. मुलांना वाचनान्तर्गत फायदे अधीश्रित केले
 आहेत जी मुले प्राथमिक शाळेच्या शेवटी
 नीट वाचू शकत नाहीत त्यांना माध्यमिक
 शाळेत यश मिळण्याची शक्यता कमी असते.

आहे हे वाचन हे एक अपरिहार्य कौशल्य
 आणि जैविक यश मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्या
 आणि संबंधित आहे वाचन विद्यार्थ्यांना
 शब्दांचा अर्थ लावण्यासाठी भाषा कौशल्य
 वापरायची हे शिकण्यास मदत करत हे
 त्यांचे शब्दसंग्रह, माहिती, प्रक्रिया कौशल्य
 आणि आव्हान सुधारित वृत्ति वाचनान्तर्गत
 निमित्त शाळेच्या चर्चेचा उपयोग विद्यार्थ्या
 ना - अर्थ तयार करण्यासाठी आणि
 मजकुरातील कल्पना आणि अनुभव जोडण्या
 साठी प्रसादन करण्यासाठी केला जाऊ
 शकतो.

वाचन संस्कृती

वाचन हे एक ज्ञानार्जनार्थे साधन आहे
वाचन संस्कार आणि संस्कृती
संर्वधनाच्या महत्त्वपू्ण पाथ आहे.

वाचन हा मने छडाविणारा असंस्कार
आहे. वाचन ही जीवन वर पुरणारी
बिंदारी आहे.

माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात
वाचकांपासून ते आजोबांपर्यंत
सगळ्याच मानवी दूरदर्शनाच्या कोवती
केंद्रीत सामोरी दिसतात. नास न
नास ही समोर वरणारी मानस
स्वतःसाठी दूरदर्शन चार ओळी
वाचकांसाठी तयार नाहीत. परिणामी
अंधःपतनार असूवात. सामी आणि मग
पुन्हा सांगण्याच्या वेळ आसा. वाचकां
तर वाचकां!

मित्रहा. वाचन हा फक्त विशंगुळ नाही
तर तो अर्थपूर्ण विशंगुळ आहे. कारण
मानवजातीवरून ज्ञानार्जनार्थ प्रमुख
हेतु वाचनासाठी असतो. आपण
अर तर वेळ जात नाही म्हणून
वाचन करण्यापेक्षा वाचनासाठी वेळ
वेळ काढाय पाहिजे.

वाचन महानपणा ज्ञान देण्याचं काम करतं. ताकड्यात शीस व्हानास विवेक आनी सदमावना निमणि करड्याच काम करतं. जीवनात मानवामा साथ देण्याच आनी संकटातुन वाचनववाच काम वचन करतं. अगदी विद्यार्थीदिखीम पाठ्यपुस्तके, अंदरुन पुस्तके वाचण्यास तयार नाहीं. परिशेच्या अगोदर केवळ हाईस्कुवरच काम होत नाही. आज प्रत्येक घरात देवघर आहे तसेच ग्रंथघर ही आश्यासय पाहिजे. प्रत्येक गावात मोठाईम टोवर नसता तरी चामेस पण प्रत्येक गावात मक अश्यासय आनी प्रत्येक हातात मक पुस्तक असुमेच पाहिजे. वाचन ही शिकड्याच गुरु काममी आहे.

हे मक कोशाम्य आहे जे प्रत्येकान त्यांच्या आयुष्यात विकसीत केमे पाहिजे. वाचण्याची क्षमता आपायामा नवीन नश्य वाचण्यास शकाम करते आनी कामना, कथा आनी अंधारिया नविन जगाचे दरवाजे उघडते.

विविध आपन आपल्या जीवनातील
 माहीती कोणता करू शकतो. आणि
 योग्य दिशेने वापरू शकतो. आणि
 वाचनाच्या आपल्या अधिक वैदिक
 आणि समजवणारे. वाचनाचे
 महत्त्व या निबंधाच्या मदतीने.
 आम्ही तुम्हाला वाचनाचे महत्त्व या
 निबंधाच्या मदतीने आम्ही तुम्हाला
 वाचनाचे फायदे आणि आपल्या
 जीवनात शिक्षणामध्ये वाचन महत्त्वाचा
 कर्मिण वाढवते.

नाव : दिक्षा गंजानन येरगुडे

वर्ग : BACS-1st Yr.

मॉलेज : छत्रपती शिवाजी महाराज
नाम : महाविद्यालय वरोरा

विषय :- वाचन संस्कृती
निबंध

दिनांक :- 15/01/2025

निबंध

वाचन

संस्कृती

“ वाचनातून घडते विचार मंथन,
वाचनातूनच फुलते संस्कृती आणि जिवन ! ”

अन्न, वस्त्र, निवास या माणसाच्या मूलभूत गरजा ओढून तसेच 'वाचन' ही प्रत्येक संवेदनशील, आर्त मनाची 'आश्वास' आहे. जीवने खऱ्या अर्थाने सुंदर, आशयसंपन्न होते ते पुस्तक वाचनातूनच ! आपला वेळ सकारणी वागतो, मनोरंजन तर होतेच पण ज्ञानप्राप्ती ही होते. वर्तमानपत्र, मासिके, कुथा, छांदबऱ्या कुविता मानवी मनाचा वेध घेतात. वाचनातून शब्दसंपत्ती वाढते, बुद्धीला चालना मिळते. आणि स्मरणशक्ती वाढते. वैचारीक लेख वाचताना आपण अंतर्मुख होतो. आपण, चांगले काय? वाईट काय? याचा विचार करतो. त्यातूनच आपली विवेक बुद्धी, निरीक्षणशक्ती आणि संवेदनशीलता वाढते.

चांगली, प्रेरणादायक पुस्तके समाजात 'दिपस्तंभाचे' कार्य करतात. समाजात शांती घडवतात, समाजाचा सुयोग्य दिशा दाखवतात, समाजमनात आशावाद निमूण करतात. डॉ. र. पी. जे. कुलाम यांचे 'अग्निपंच' हे पुस्तक,

अशी अनेक पुस्तके आपल्या मनाची
मशागत करतात. नकारात्मकता, ताण तसेच
नेराश्व यांचा निचरा होतो. मनात
अकारात्मक धुनी विद्यमान होते. मनात
चे आवभाषणांचे तरंग उमटतात, विचारांची आंदोलने
घडतात. परंतु, चांगले साहित्य, निवडले
आपल्या हातात आहे.

चांगल्या साहित्याचे, चांगल्या
विचारांचे वाचन व त्यांचा प्रचार, प्रसार
करणे सुशिक्षित, सुसंस्कृत समाजमनाचे, सहृद
भावि संशुद्ध समाजाचे उन्नत लक्षण आहे.
चांगल्या पुस्तकांच्या वाचनातून नीतिमत्त्वांची
जसे आदर, कृतज्ञता, सहकार्य यांची जोपासना
होते. हृदयनय लहान मुलांचे मन जेव्हा डोवळे,
संवेदनशील, निरागस असते त्याचवेळी पक्ष
व शिक्षकांनी पुस्तक वाचनाची गोडी विकसित
करणे आवश्यक आहे. आजही असंख्य मुले
'श्यामची आई', 'इनापनीती', फास्टर फेरो,
चिंदू आवजून वाचतात. कारण वाचन संस्कार
ही शाळाची गरज आहे.

आजच्या तंत्रज्ञानाच्या वेगवान
युगातही फेसबुक, वॉट्सअप, यू-यूट्यू, माध्यमातून
वैचारिक लेख, कथा, कवितांचे आदानप्रदान होते.
ई. बुक, ई-जर्नल, पी. डी. एफ. या नवी
स्वरूपातही वाचन यथेष्ट सुरू आहे. आणि
पुढेही सुरूच राहिल.

आपण डॉ. र.पी.जे अब्दुल
उलाम,
यांचा जन्मदिवस वाचन प्रेरणा दिन

पुराण वेदीचे 'आम डेअर' हे पुराण
 आपल्याला अंधार नि अपयशाचा सामना करत,
 सतत प्रयत्नशील कुसे रहावे हे शिकवतात.
 रंगा होता कार्डर 'मीमान योगी' म्हणजे
 छावा व्यक्ति आणि वस्त्रे म्हणून उत्पादने,
 आनंदाने साजरा करतो. या दिवशी शाळा,
 महाविद्यालयात निबंध लेखून स्पर्धा, पाठांतर
 स्पर्धा होतात. वस्तु आणि काय स्पर्धा होते.
 वाचन संस्कृतीला, वाचन चळवळीला प्रेरणा मिळते.
 मुलांना ग्रंथप्रदर्शने, वाचनालय,
 अभिवाचन, पुढाकथन कार्यक्रम, नागरिकांचे यांची
 ओळख व आवड निर्माण करणे ही पालक,
 शिक्षकांची जबाबदारी आहे. कारण वाचन
 संस्कारातूनच मुले असने, घातक संगणक खेळ,
 वाईट संगत यातून स्वतः बाहेर पडतील.
 त्याचा आस्तीमदत्व विश्वास होईल आणि
 भारताचे भावी युजाण, सुसंस्कृत नागरिक
 म्हणून हीच मुले मातृभूमीला वलशाली,
 प्रगती शील कुसे शक्तील कारण वाचन
 संस्कारातूनच वाचाल तर वाचाल असे
 का म्हणतात? हे ते स्वतः आत्मसात
 करतील आणि
 "वाचे बरे कुविल.
 कुविल रसिकल.
 रसिकली परतल.
 रस रस जेन्ना।"
 भस्मे ज्ञानेश्वर भाउलींनी म्हटलेच आहे.

APEX

B A C S

ग्रंथ वाचन संकल्प

Nep 2020

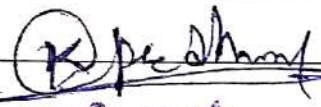

પ્રમાણિત કરવાનું ચેત્ર આદે છે કે
જ્ઞાનદીપ પ્રશાસ્ત્રીકેય મહાવિદ્યાલય ચૌમાન ચેત્ર "ગ્રંથ
વાચન સંકલ્પ" આ કદિના જ સમીક્ષક પાત્ર નં-
૦૨ ને ૦૩ પાત્રે પ્રમાણિત કરવાનું ચેત્ર આદે.

વિદ્યાર્થીના ગ્રંથ
દક્ષિણમુખી ચેત્રાન યાજ્ઞા ને મૂળોના ગ્રંથ અપભ્રંશ
કરુણ દેખાતું ચેત્રીન અસી અસી પ્રમાણિત કરવાનું
ચેત્ર આદે.

પ્રધાની પ્રશાસ્ત્રી
જ્ઞાનદીપ પ્રશાસ્ત્રી
મહાવિદ્યાલય, ચૌમાન

क्र.सं.	विद्यार्थी नाम	विद्यार्थी वर्ग/कक्षा व कक्षा
1	भास्कर विनायक शर्मा	2nd Year 4th Sem.
2	अनामिका विकास ठाकरे	3rd Year 5th Sem
3	पुनम विनायक ठाकरे	3rd Year 5th Sem
4	कीर्ति रावदे भोसले	3rd Year 5th Sem
5	रिना कुलकर्णी कुलकर्णी	3rd Year 5th Sem
6	टिकेश्वर दिलीप भेंदरे	3rd Year 6 Sem
7	अनिकेत विठ्ठल कोराम	2nd Year IIIrd Sem.
8	नवभाष कुंभलिक कोराम	1st Year II Sem.
9	प्रणय अरुण शर्मा	2nd Year 4th Sem.
10	रोहित पुंडलिक सहाय	2nd Year 3rd Sem.
11	धनपाल नरेश दिवारे	1st Year 2nd Sem
12	आचल वासन सहार	3rd Year 5th Sem

अर्थ/नाम व लेखक/लेखिका नाम	प्रकाशन
श्रीवर्णी महाराज चिन्मय - शंकराचार्य कुलकर्णी	संस्कृत प्रकाशन
शिवराम - कुलकर्णी अर्जुन के.एस.एस.	संस्कृत प्रकाशन
काव्य समूह - किरदारनाथ काशवाल	नीलम झा प्रकाशन
विक्रम साराम - सुभाष शाह	
प्रतीक - वांछेश्वर - महाराज	सुहृत् प्रकाशन
वेदना - चंद्रकांत काशवाल	सुहृत् प्रकाशन
कालिदास हाक - नाना सुकणी	दिवा पब्लिकेशन
केशव - कवाडकर - शंकराचार्य	मनसुख पब्लिकेशन
नवा प्रयोग - नाना सुकणी	दिवा पब्लिकेशन
वेणी काका दाल - दाला प्रकाश	सुहृत् प्रकाशन
निर्देश - सुकनाथ काशवाल	सुहृत् प्रकाशन
संतकवि - प्रेमचंद साहू	रामकृष्ण परमहंस सोसायटी, संस्कृत प्रकाशन

क्र.सं.	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग आणि अंकाचे वर्ग
13	नाशिकी जयसिंग मोडुके	1st year III rd sem.
14	सुमित सुकराव जोगेराव	1st year II nd sem
15	सुखल विनोद राव	2nd year III rd sem
16	सावित्री भाकर गजपूर	1st year II nd sem
17	सुमन त्रिषी सोनवणे	1st year II nd sem
18	महा वसु नगराळे	1st year II nd sem
19	आशिष हिराकाव जाधव	2nd year III rd sem
20	महा लक्ष्मण गेडाम	1st year II nd sem
21	निवेश अमराव वंग	1st year II nd sem
22	सौरभ शिवचरण वंग	1st year II nd sem
23	अक्षय सुदाकर भावकर	2nd year 4 th sem
24	सुभाष सदाशिव चौक	2nd year 4 th sem
25	रोहिणी सुडने	1st year 5 th sem
26	पुनम किशोर वगमाते	2nd year 5 th sem

ग्रंथाचे नाव व लेखक	प्रकाशन
तुमचे आम तुमचे विचार - श्री वासनराव	जिन्न विद्यार्थी मंडळ
अर्थीशिक्षणाची - व्ही रघुनाथन	रोहन प्रकाशन पुणे.
हिंदूधर्माचा - गोपीनी	परशुराम प्रकाशन पवना
चातुःशतकी - विद्याभारती प्रकाशन	विद्याभारती प्रकाशन
प्रकाशनाचे - श्रीगणेश केंद्र	ज्ञानगंगा कोल्हापूर.
इंग्रजी व्याकरण - सौ. शारदा जोशी.	विद्याभारती प्रकाशन
महाभारत राज्य मार्ग परिवहन मंडळ - हिल्स अफे	अफे प्रकाशन.
हिंसा प्रशिक्षणाचा - विद्यालय पण	राजकी प्रकाशन
सामाजिक गीत - गीतकार तुकारामजी	सुदामजी सावरकर प्र.
मराठी 14 मंत्र - डॉ. मरा वेळकर	हस्तक्री प्रकाशन
सामाजिक शास्त्र - डॉ. राकेश भद्रे	सुधीर प्रकाशन.
अभ्यासाचा महत्त्व - डॉ. विनायक नगराळे	अभिनेता नगराळे प्र.
विद्येच्या अर्थीशिक्षणा - उपकार	उपकार प्रकाशन.
भाषांतर लेखन - श्री विद्या	नवीन प्रकाशन

क्र.सं.	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याची वर्ग क्रमांक व फेस
22	गिर्विके सोनवाने	3rd Year 5th Sem
28	पवन ए. विस्वागर	2nd Year IIIrd Sem
29	कांतिक रमेश वगभारे	2nd Year IIIrd Sem
30	आदित्य महदेव राऊत	2nd Year 4th Sem
31	अभिषेक चोगटे	2nd Year IIIrd Sem
32	अनिकेत वी. तुपट	2nd Year IIIrd Sem
33	हासुराग तुपट	2nd Year IIIrd Sem
34	अमोल अश्विनी शिंदे	2nd Year IIIrd Sem
35	अपिनाशि राऊत	2nd Year IIIrd Sem
36	आशीष वरु	2nd Year IIIrd Sem
37	हिरण्य दिनेश तुपटे	2nd Year IIIrd Sem
38	अंगेश अश्विनी मेहता	2nd Year IIIrd Sem
39	पंकज अश्विनी मेहता	2nd Year IIIrd Sem
40	प्रेती पी. पिमाडे	2nd Year IIIrd Sem

अंकाचे नाव व लेखक	प्रकाशन
मुद्रित नाचणी - पहिली भाग राण	चैतानी प्रकाशन
तात्याचा डेक्का - अक्षय रायचेंद्र पाटील	अपिना प्रकाशन परिक्रम
परिपूर्ण भवानी व्याकरण - वाळुंकर	अमंड पाकिंगेशन अमंडगाव
भुगोल व पर्यावरण - प्र.बी. सवारीकर	निराळी प्रकाशन पुणे
संस्कृत भाषा कलुषा आणि सुत्रे	चैतानी प्रकाशन
आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास - डॉ. अमोल कठार	इंदिराकांत पिंपळपुरी
इंडियन पॉलिटी - प्रमोद लक्ष्मीनारायण	प्रमोद लक्ष्मीनारायण
भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचा इतिहास - डॉ. जयसिंग राव	निराळी प्रकाशन
भारतीय शासन काळी राजकारण - डॉ. अमोल रायचेंद्र	पायल प्रकाशन नागपूर
आरोग्यशास्त्र भाग - अंगेश वरु	मेहता पाकिंगेशन हाऊस
सुखाचा शोध - प्र.बी. सवारीकर	मेहता पाकिंगेशन हाऊस
अभाषशास्त्र - प्रदीप आगगाव	मलीना पुराविक नागपूर
राजपूताना - प्रदीप कुमार	मरा पाकिंगेशन
इशानी आभार - डॉ. क.डी. वी.	अमंड लुका प्रकाशन

Page No.	
Date	

क्र.सं.	विद्यार्थी नाम	विद्यार्थी जाति	वर्ग
41	तेजोवीर बिन्दास	राक	3rd Year 1st Sem
42	तेजोवीर	कु	3rd Year 1st Sem
43	विनीत	प्रधान	3rd Year 1st Sem
44	विजय शंकर	द्वितीय	3rd Year 1st Sem
45	आकाश	द्वितीय	3rd Year 1st Sem
46	आकाश	द्वितीय	3rd Year 1st Sem
47	अक्षय	मोहन	3rd Year 1st Sem
48	अनिल	प्रधान	3rd Year 1st Sem
49	नमिता	द्वितीय	3rd Year 1st Sem
50	नमिता	द्वितीय	3rd Year 1st Sem
51	राजेश	मेधावी	3rd Year 1st Sem
52	रोहन	मोहन	3rd Year 1st Sem
53	सुभाष	मेधावी	3rd Year 1st Sem
54	विकास	मेधावी	3rd Year 1st Sem

Page No.	
Date	

क्र.सं.	विद्यार्थी नाम	विद्यार्थी जाति	वर्ग
55	संजय व्याकरण	राक	3rd Year 1st Sem
56	भारतीय सांख्यिक विचार	राक	3rd Year 1st Sem
57	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
58	क्रिस्टी	राक	3rd Year 1st Sem
59	भौतिकी	राक	3rd Year 1st Sem
60	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem
61	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
62	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem
63	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
64	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem
65	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
66	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem
67	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
68	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem
69	लोकशाही	राक	3rd Year 1st Sem
70	भारतीय डाक विभाग	राक	3rd Year 1st Sem

Date:

Page No:
Date:

क्र.	विद्यार्थी	नाम	विद्यार्थी वर्ग/क्रमिक व क्र.
55	अक्षय	पारीम	3rd year 1st Sem.
56	रितेश	केलास अवमान	3rd year 2nd Sem.
57	राजेश्वर	अशोक	1st year 1st Sem.
58	रोहित	मोहन	1st year 2nd Sem.
59	सुमित	सिद्ध	1st year 2nd Sem.
60	अर्पिता	मुकासम	1st year 2nd Sem.
61	अर्पिता	मुकासम	1st Sem.
62	विशाल	विनायक	1st year 2nd Sem.
63	मेधा	लाल	1st year 2nd Sem.
64	रुचिता	कामेश्वर	1st year 2nd Sem.
65	विमल	कुमार	1st year 2nd Sem.
66	सिम्पल	कुमार	1st year 2nd Sem.
67	दुर्गा	कुमार	1st year 2nd Sem.
68	गायत्री	विजय	1st year 2nd Sem.

Page No:
Date:

सं.	नाम व विवरण	प्रकाशन
55	अक्षय पारीम	अक्षय प्रकाशन
56	रितेश केलास अवमान	अक्षय प्रकाशन
57	राजेश्वर अशोक	अक्षय प्रकाशन
58	रोहित मोहन	अक्षय प्रकाशन
59	सुमित सिद्ध	अक्षय प्रकाशन
60	अर्पिता मुकासम	अक्षय प्रकाशन
61	अर्पिता मुकासम	अक्षय प्रकाशन
62	विशाल विनायक	अक्षय प्रकाशन
63	मेधा लाल	अक्षय प्रकाशन
64	रुचिता कामेश्वर	अक्षय प्रकाशन
65	विमल कुमार	अक्षय प्रकाशन
66	सिम्पल कुमार	अक्षय प्रकाशन
67	दुर्गा कुमार	अक्षय प्रकाशन
68	गायत्री विजय	अक्षय प्रकाशन

क्र.सं.	विद्यार्थी का नाम	विद्यार्थी का कक्षा व कक्ष	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
83	विष्णु मेहरा अंशु	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
84	गौरी शरदराव भाकोडे	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
85	गायत्री शरदराव भाकोडे	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
86	शुभांगी देवेंद्र मेहता	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
87	नेहा केलास मेहता	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
88	राजेश संपन्न मेहता	1st year II Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
89	रोहीणी रवीशम ननापरे	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
90	मेधा सुंद नयन	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
91	पुष्पल सिद्धार्थ पंचमभर	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
92	संदा रामन पत्रे	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
93	दिवा दामोदर पत्रे	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
94	शिवेंद्र एकनाथ पेदास	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
95	आरपीति नरेंद्र पिकार	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का
96	सुशी सुंदरान पोपट	1st year 2nd Sem	अभिभावक का नाम व पता	प्रकार का

क्र	विद्यार्थी नाम	विद्यार्थी का क्रमांक व कक्षा
97	अनंता किशोरा प्रधान	1st Year II nd Sem
98	गामगी गजानन राठोड	1st Year II nd Sem
99	शुक्ला भावराज साहू	1st Year II nd Sem
100	चेतन रविंद्र साहू	1st Year II nd Sem
101	अजय सुनाय / शिखर	1st Year 2 nd Sem
102	चेतन बुद्धिराम मेरकर	1st Year 2 nd Sem
103	राजेश्वरी शंकर ठेगरी	1st Year 2 nd Sem
104	गौरव झाकर शंभर	1st Year 2 nd Sem
105	आशीष दादानी भई	1st Year 2 nd Sem
106	आशी रविंद्र अजयकर	1st Year II nd Sem
107	पिपुष जगदीश भागडकर	1st Year II nd Sem
108	पुष्पलतम दिवाकर वाचरो	1st Year II nd Sem
109	राहुन रामकृष्ण जगमाई	1st Year II nd Sem
110	अविनाश मनोहर काळे	1st Year 2 nd Sem

अंग्रेजी नाम व लेखक	प्रकाशन
माधेवा पदर - डॉ. विजया वाड	दिवा पब्लिकेशन
अक्षय वागा व माधवराज - राम गवेल	दिवा पब्लिकेशन
गडकरी गोंधे व कृष्णकुमारी - सविता नाथ	दिवा पब्लिकेशन
प्रगत समाजशास्त्र सिद्धांत - प्रो. पी.के. कुमरगौडा	श्री मेगेरा प्रकाशन
भौतिकी समाजशास्त्र - प्रो. पी. के. कुमरगौडा	डायमंड पब्लिकेशन
लघुचिन्ता कोहली श्री गोमती प्रसाद शारदा मिश्रा	चौखम्बा सहकारी प्रकाशन
विमा संकलन साहू - डॉ. मधुसूदन पेडा	विनोद मोदी प्रिन्स बुक्स
आत्म राक्षस संघर्ष मधुवा संकल्पना डॉ. बीडी तोडकर	डायमंड पब्लिकेशन
लघुचिन्ता कोहली - श्री गोमती प्रसाद	चौखम्बा सहकारी प्रकाशन
शिक्षण शास्त्र - प्रो. डॉ. कुमाराव	डायमंड पब्लिकेशन
पूर्व पीछा - प्रज्ञाप्रिया प्रिन्सिपल मैट्टा राजेंद्र सिंह	ज्ञानदीप इंफॉर्म
भारतीय अर्थव्यवस्था - व्ही. एस. स्त्रीरसांग	के सागर पब्लिकेशन
भारतीय उद्योग - व्ही. एस. रत्ना	विद्यार्थी प्रकाशन
भारतीय मुद्रा कथा - डॉ. अंगी वेडर	समन्वय प्रकाशन

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार

गुरुकृपा महाविद्यालय अकोला वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा

दि. 01 जानेवारी 2025 ते 15 जानेवारी 2025

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार गुरुकृपा महाविद्यालय अकोला “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार गुरुकृपा महाविद्यालय अकोला येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि. 01 जानेवारी 2025 ते 15 जानेवारी 2025 पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

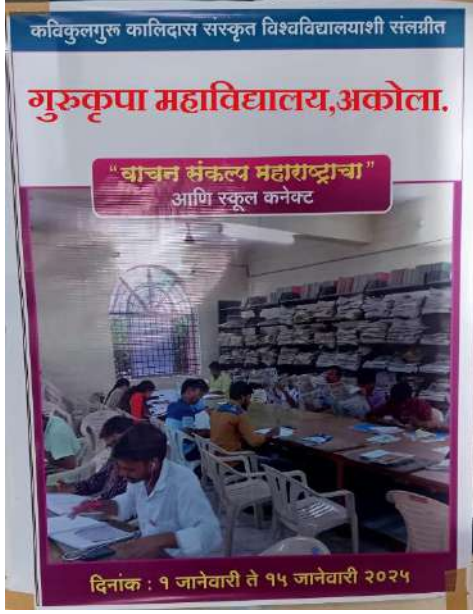
उपक्रम अनुक्रमानिका

क्र	उपक्रम	दिनांक
1	ग्रंथ प्रदर्शनी	01.01.2025
2	वाचन कौशल्य कार्यशाळा	02.01.2025
3	शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद	03.01.2025
4	हस्तलिखित प्रदर्शनी	04.12.2024
5	12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धा	06.01.2025
6	ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धा	07.01.2025
7	पुस्तक वाचन स्पर्धा	08.01.2025
8	वाचन मोहीम	09.01.2025
9	वाचन क्लब	09.01.2025
10	कार्यशाळा आणि सेमिनार	11.01.2025
11	ई-ग्रंथालयाची ओळख	13.01.2025
12	लोकसहभागातून ग्रंथालय विकास	14.01.2025
13	ज्ञान मेळावा	15.01.2025

दि. 01.01.2025 ग्रंथ प्रदर्शनी :-

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये करण्यात आले होते. विशिष्ट विषयांवर आधारित पुस्तक प्रदर्शन (जसे की विज्ञान, इतिहास, कथा इत्यादी). या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच 80 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लान घेतला.

दि. 02.01.2025 वाचन कौशल्य कार्यशाळा

ग्रंथ वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये करण्यात आलेले होते. सदर कार्यक्रमाला महाविद्यालय मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन कौशल्य कार्यशाळेला 72 विद्यार्थ्यांना भरपूर प्रतिसाद दिला.

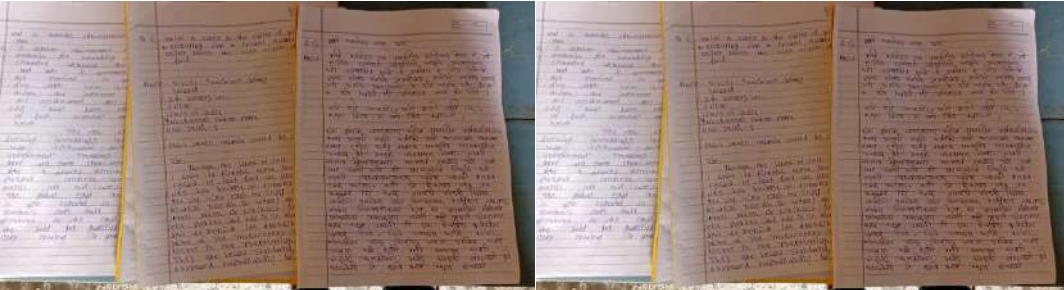
दि. 03.01.2025 शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद -

लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद कार्यक्रम गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाला गुरुकृपा महाविद्यालय शिक्षक व इतर मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन संवाद कार्यक्रमातर्गत ग्रंथालय व विद्यार्थी संवाद या विषयावर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली. सदर वाचन संवाद कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला

दि. 04.12.2024- हस्तलिखित प्रदर्शनी

हस्तलिखित प्रदर्शनीचे आयोजन गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये करण्यात आले तसेच सदर हस्तलिखित प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच या हस्तलिखित प्रदर्शनीला शाळेतील 50 पेक्षा जास्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

दि. 06.01.2025 - 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धा

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये वाचनकक्षात सतत 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यक्रमात 40 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 07.01.2025 ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 08.01.2025 पुस्तक वाचन स्पर्धा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये विद्यार्थ्यांकरिता विविध वयोगटांसाठी वाचन स्पर्धांचे आयोजन. वाचलेल्या पुस्तकांवर आधारित चर्चा सत्र.

दि. 09.01.2025 वाचन मोहीम (Reading Campaign)

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत 'एक दिवस - एक पुस्तक' उपक्रम.

परिसरातील शाळांमध्ये वाचनाची गोडी लावण्यासाठी मोहीम. या मोहीम मध्ये 70 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 10.01.2025 वाचन क्लब

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत वाचन प्रेमींना एकत्र आणून पुस्तकांवर चर्चा व मत विनिमय.

दि. 11.01.2025 कार्यशाळा आणि सेमिनार

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये लेखन कौशल्य, अभिवाचन, साहित्यिक समीक्षा यांसारख्या विषयांवर कार्यशाळा. विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन व संदर्भ पुस्तकांचे महत्त्व यावर मार्गदर्शन.

दि. 13.01.2025 ई-ग्रंथालयाची ओळख

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये डिजिटल वाचन तंत्रज्ञानाचा उपयोग कसा करावा यावर माहिती.ई-बुक्स व ऑडिओ बुक्सचा उपयोग कसा करावा यावर माहिती या मध्ये 80 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 14.01.2025 लोकसहभागातून ग्रंथालय विकास

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये वाचकांकडून जुनी पण चांगल्या स्थितीत असलेली पुस्तके देणगी म्हणून स्वीकारणे. या मध्ये 30 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 15.01.2025 ज्ञान मेळावा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत गुरुकृपा महाविद्यालय मध्ये विद्यार्थी, शिक्षक, पालक आणि वाचकांना जोडणारे उपक्रम. करिअर मार्गदर्शन, अभ्यास साहित्य प्रदर्शन.ग्रंथालय उपक्रम हे वाचन, शिकणे आणि विचारांची देवाणघेवाण यासाठी प्रभावी व्यासपीठ आहे. अशा उपक्रमांमुळे समाजात वाचन संस्कृतीला नवे आयाम मिळतात. या मध्ये 110 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक .

ककासंवि / सा.प्र./ २०२४ / ४२० परिपत्रक दि.२६/१२/२०२४

संत ज्ञानेश्वर प्रशासकीय महाविद्यालय बोधडी बु ता.किनवट जि.नांदेड १३३०

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा”

दि.०१/०१/२०२५ ते १५/०१/२०२५.

अहवाल

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक, परिपत्रक दिनांक २६/१२/२०२४ नुसार आमच्या महाविद्यालयात “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार आमच्या महाविद्यालयात “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” या उपक्रमांतर्गत दि.०१/०१/२०२५ ते १५/०१/२०२५ पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आले आहेत.

ग्रंथ प्रदर्शनी : दि.०२/०१/२०२५

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले होते तसेच सदर ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे कार्यकारी प्राचार्य श्रीकांत जनगमवार सरांच्या शुभहस्ते करण्यात आले. या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयांचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते. ग्रंथ प्रदर्शनीत १२५ पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी ग्रंथ प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा उपक्रमांतर्गत वाचन पंधरवडा कार्यक्रमाचे आयोजन

बोधडी : स्थानिक संत ज्ञानेश्वर प्रशासकीय महाविद्यालयात वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा उपक्रमांतर्गत वाचन पंधरवडा कार्यक्रमाला आयोजन करण्यात आले. दि. जानेवारी सोमवारला महाविद्यालयात ग्रंथ प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले या कार्यक्रमाचा उद्देश वाचन संस्कृतीला प्रोत्साहन देणे आणि विद्यार्थ्यांना विविध साहित्याची जाडणी हा होता. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे कार्यकारी प्राचार्य श्रीकांत जनगमवार यांनी भूषविले व प्रमुख पाहुणे म्हणून प्रा.सुनील शिंदे सरांची उपस्थिती होती. प्राचार्य साहेबांनी दीप प्रज्वलानाने कार्यक्रमाची सुरुवात झाले. प्राचार्य

म्हणाले की, वाचनाचे महत्त्व यावर भाषण केले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना वाचनाची आवड निर्माण करण्याच्या दृष्टीने काही महत्त्वाचे टिप्स दिल्या. वाचन केवळ ज्ञानाचे साधन नाही, तर व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी सुद्धा अत्यंत महत्त्वाचे आहे असे त्यांनी सांगितले. प्रमुख पाहुणे प्रा.सुनील

शिंदे यांनी वाचनाच्या क्षेत्रातील विविध योजनांची माहिती देताना वाचनाला समाजाचे सर्व स्तरावर पोहोचविण्यावर विशेष जोर दिला. त्यांनी सांगितले की, वाचनामुळेच विचाराला धार येतो आणि व्यक्ती समाजातील विविध आव्हानांना सामोरे जाण्याची क्षमता ठेव मिळते. ग्रंथ प्रदर्शनात विविध शैक्षणिक साहित्यिक आणि

प्रेरणादायी ग्रंथांची मांडणी करण्यात आली होती. कार्यक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना विविध ग्रंथांचा अभ्यास करता आला हा कार्यक्रम यशस्वी करण्याक रिता. महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल प्राध्यापिका वैशाली कावळे, प्राध्यापिका प्रिया सावरकर, प्रा. रविकांत गुहे, प्रा. अनिला जलेलायार, प्रा. शितीन व्याहाडकर, प्रा. प्रेमसिंग रावहाण, प्रा. सुरज शेलके, लिपिक अजय टारपे, सचक बलराम भुमाळे कार्यक्रमा करीता परिश्रम घेतले. ग्रंथ प्रदर्शनात महाविद्यालयाचे कर्मचारी विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण होईल अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली

हस्तलिखित प्रदर्शनी : दि.०३/०१/२०२५

हस्तलिखित प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले तसेच सदर हस्तलिखित प्रदर्शनीत ऐतिहासिक दस्तऐवज, प्राचीन ग्रंथ, महत्वाच्या व्यक्तींची पत्रे, आणि जुन्या हस्तलिखितांचा संग्रह मांडण्यात आला. विशेष आकर्षण म्हणजे शालेय विद्यार्थ्यांनी तयार केलेली हस्तलिखिते होती, ज्यातून त्यांच्या सर्जनशीलतेची झलक पाहायला मिळाली. मान्यवरांनी प्रदर्शनीला भेट देत हस्तलिखितांचे महत्त्व आणि जतन करण्याचे महत्त्व पटवून दिले. विद्यार्थ्यांनी व इतिहासप्रेमींनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला. या उपक्रमाने इतिहास, संस्कृती आणि वाचन संस्कृतीला चालना दिली. तसेच शाळेतील १५० पेक्षा जास्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

वाचन कौशल्य कार्यशाळा : दि.०३/०१/२०२५

तिसऱ्या दिवशी वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. सदर कार्यशाळेत विद्यार्थ्यांसाठी वाचनाचे तंत्र, समजुन वाचण्याचे कौशल्य, वाचनाची गती वाढवण्याचे उपाय आणि वाचनाचे महत्त्व यावर मार्गदर्शन करण्यात आले. नामांकित शिक्षक व साहित्यिकांनी व्याख्याने दिली. विद्यार्थ्यांनी विविध वाचन उपक्रमांमध्ये सहभाग घेतला आणि त्यांच्या शंका सोडवल्या. कार्यशाळेमुळे वाचनाची आवड वाढवणे व वाचन कौशल्य सुधारण्यास मदत झाली. सदर वाचन कौशल्य कार्यशाळेला १४० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी प्रतिसाद दिला.

लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद : ४/०१/२०२५

चौथ्या दिवशी लेखक व विद्यार्थ्यांच्या मधील वाचन संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले होते. संवादात प्रसिद्ध लेखक व कवी सहभागी झाले. त्यांनी आपल्या लिखाणाच्या प्रवासाबद्दल अनुभव सांगितले. विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या आवडत्या पुस्तकांवरील प्रश्न विचारून वाचनाची गोडी व्यक्त केली.

लेखकांनी विद्यार्थ्यांना वाचनाची महत्त्वाची शिस्त व विचार प्रक्रिया विकसित करण्याचे मार्गदर्शन केले. संवादादरम्यान विद्यार्थ्यांनी साहित्यिक विचारसरणी समजून घेतली आणि लिखाणाची प्रेरणा मिळवली. कार्यक्रमाने वाचन संस्कृतीची वाढ आणि लेखक-विद्यार्थी यांच्यात सर्जनशील संवाद घडवण्याचा संदेश दिला. वाचन संवाद कार्यक्रमांतर्गत इतिहासकार व विद्यार्थी संवाद या विषयावर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली सदर वाचन संवाद कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरभरून प्रतिसाद दिले .

निबंध स्पर्धा : दि. ०६/०१/२०२५

निबंध स्पर्धा वाचन संकल्प महाराष्ट्राच्या या कार्यक्रमांतर्गत पाचव्या दिवशी विद्यार्थ्यांना करिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते .निबंधाचा विषय होता “वाचन संस्कृती” या विषयावर विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्याला महाविद्यालयाकडून प्रथम ,द्वितीय आणि तृतीय पुरस्काराचे घोषित करण्यात आले. सदर पुरस्कार विद्यार्थ्यांना २६/०१/२०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

ग्रंथाची सारलेखन स्पर्धा : दि.०७/०१/२०२५

ग्रंथाची सारलेखन स्पर्धा कार्यक्रमाच्या सहाव्या दिवशी विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथाची सारलेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. सहभागींना त्यांच्या आवडीच्या पुस्तकावर आधारित सारांश सादर करायचा होता. स्पर्धेसाठी वेळेची मर्यादा ३० मिनिटांची होती. सहभागींनी विविध प्रकारच्या ग्रंथांचा अभ्यासपूर्ण सारांश सादर केला. काहींनी ऐतिहासिक कादंबऱ्यांवर, तर काहींनी प्रेरणादायी आत्मकथांवर लिहिले. प्रत्येकाने आपापल्या शैलीत विषयाचे सादरीकरण केले, ज्यामुळे परीक्षकांना निकाल ठरवताना खूप विचार करावा लागला. ज्यामध्ये सहभागींच्या वाचन व लेखन कौशल्यांना वाव मिळतो. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

एक तास सामूहिक वाचन स्पर्धा : दि.०८/०१/२०२५

एक तास सामूहिक वाचन स्पर्धा वाचन संकल्प महाराष्ट्राच्या या कार्यक्रमांतर्गत महाविद्यालयाच्या वाचन कक्षामध्ये एक तास सामायिक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. वाचन हे व्यक्तिमत्त्व घडवण्याचे तसेच समाजप्रबोधनाचे प्रभावी साधन आहे. या उपक्रमाने विद्यार्थ्यांना वाचनाची गोडी वाढवण्याबरोबरच समुहात वाचनाची कला जोपासण्यावर भर दिला. स्पर्धेत १० हून अधिक गटांनी सहभाग घेतला. प्रत्येक गटाने आपल्या पुस्तकाचा परिचय, त्यातील निवडक भाग वाचन करून उपस्थितांना प्रेरणा दिली. काही गटांनी संत साहित्य, काहींनी मराठी कादंबऱ्या तर काहींनी ऐतिहासिक ग्रंथांचे वाचन केले. वाचनाच्या माध्यमातून प्रत्येक गटाने आपले विचार प्रगल्भपणे सादर केले.

भाषांतरकार आणि विद्यार्थ्यांच्या मधील संवाद : दि.११/०१/२०२५

भाषांतरकार आणि विद्यार्थ्यांच्या मधील संवाद कार्यक्रमाच्या आठव्या दिवशी ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी यांच्यामधील संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. वाचन संकल्प हे एक महत्वाचे साधन आहे, ज्याद्वारे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करता येते आणि ज्ञानाची गंगा सर्व स्तरांपर्यंत पोहोचवता येते. भाषांतरकारांचा अभ्यास व ज्ञान विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त ठरतो, कारण भाषांतर हे केवळ एका भाषेतील माहिती दुसऱ्या भाषेत नेणे नसून, त्यामध्ये सांस्कृतिक, भावनिक व वैचारिक संवादाची भूमिका महत्वाची असते.

भाषांतरकार आणि विद्यार्थ्यांमधील संवादामुळे वाचनाची गोडी आणि भाषांतराची महत्वाची भूमिका स्पष्ट झाली. विद्यार्थ्यांनी विविध भाषांची माहिती घेतली व वाचनप्रवृत्ती वाढल्याचे निरीक्षण केले गेले. ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी संवाद कार्यक्रमांतर्गत ग्रंथ भाषांतरकार यांच्या सोबत विद्यार्थ्यांनी चर्चा केली सदर ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरभरून प्रतिसाद दिला.

एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन :- १३/०१/२०२५

स्पर्धेसाठी विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या ग्रंथांमध्ये मराठीसह हिंदी व इंग्रजी साहित्याचाही समावेश होता. ग्रंथ परीक्षणादरम्यान, विद्यार्थ्यांनी ग्रंथातील कथानक, लेखकाचा विचारसरणी, मुख्य पात्रे, तसेच ग्रंथाचा समाजावर होणारा प्रभाव या बाबींवर सखोल भाष्य केले. कथन स्पर्धेत, विद्यार्थ्यांनी वाचनातून पात्रांचे भावविश्व जिवंत करत, त्यांच्या आवाज, देहबोली, आणि अभिव्यक्ती कौशल्यांचा सुंदर उपयोग केला.

स्पर्धेचे परीक्षण तज्ज्ञ परीक्षकांनी केले, ज्यांनी विद्यार्थ्यांच्या सादरीकरणातील अभ्यास, भाषाशैली, वाचन गोडी, आणि सर्जनशील दृष्टिकोनावर भर दिला. सदर स्पर्धेत २० विद्यार्थ्यांनी ३० ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला व त्यांच्या आवडीने किंवा अभ्यासाने कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेवून विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणाऱ्या किंवा लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रथम / द्वितीय / तृतीय असे पारितोषिक दि. २६/०१/२०२५ रोजी देण्यात येणार आहे.

ग्रंथ दिंडी : दि. १४/०१/२०२५

कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय परिपत्रक दि. २६/१२/२०२४ नुसार सर्व महाविद्यालयात 'वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा' हा पंधरवडा साजरा करण्याच्या आदेश प्राप्त झाले होते. त्यानुसार महाविद्यालयामध्ये वाचन संकल्प महाराष्ट्राचे उपक्रमांतर्गत ग्रंथ दिंडीचे आयोजन दि. १३/०१/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आलेले होते. या ग्रंथ दिंडीचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे कार्यकारी प्राचार्य श्रीकांत जनगमवार सरांच्या हस्ते करण्यात आले. सदर ग्रंथ दिंडीत महाविद्यालयाच्या परिसरातून बरीच विद्यार्थी संख्या तसेच शिक्षक या ग्रंथदिंडीत सहभागी झाले दि. १४/०१/२५ ला सकाळी ९ : ०० महाविद्यालय येथून निघाली.

वाचन संकल्प महाराष्ट्र या उपक्रमांतर्गत वाचन पंधरवडा कार्यक्रमाचे उर्वरित छायाचित्र खालील प्रमाणे—

धन्यवाद.....!

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दिनांक २०/१२/२४ नुसार
स्व.किसनजी तागडे महाविद्यालय, सावरगाव
येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवाडा साजरा
३० डिसेंबर २०२४ ते २६ जानेवारी २०२५

अहवाल

उच्च तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि.२०/१२/२०२४ नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा पंधरवाडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार स्व.किसनजी तागडे महाविद्यालय, सावरगाव येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि.३० डिसेंबर २०२४ ते २६ जानेवारी २०२५ पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

➤ ग्रंथ प्रदर्शनी दिनांक ३०/१२/२०२४ :-

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच सदर ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे मा.संस्थापक श्री.तुकारामजी तागडे यांच्या शुभ हस्ते करण्यात आले.या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते. तसेच १०० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

➤ दिनांक. ३१/१२/२०२४ हस्तलिखित प्रदर्शनी :-

हस्तलिखित प्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले. तसेच हस्तलिखित प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते. तसेच या हस्तलिखित प्रदर्शनीला महाविद्यालयातील/शाळेतील १५० पेक्षा जास्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

अहवाल प्रकल्प

➤ दिनांक ०१/०१/२०२५ - वाचन कौशल्य कार्यशाळा :-

तिसऱ्या दिवशी वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. सदर कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील प्राचार्या प्रिती बी.गिरी व प्राध्यापक वर्ग तसेच इतर मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन कौशल्य कार्यशाळेला १२५ विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ दिनांक.०२/०१/२०२५ - लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद :-

चौथ्या दिवशी लेखक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाला यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे अभ्यासकेंद्र सावरगाव चे संयोजक मा.श्री.अमोल अखंडे सर, महाविद्यालयाच्या प्राचार्या प्रिती.बी.गिरी, प्रा.प्रियंका बांगडे, प्रा.आश्विनी धारपुरे, आय.टी.आय.चे प्राचार्य श्री.निलेश जैस्वाल, प्रा.जगदिश भारती, प्रा.मयुर सहारे उपस्थित होते. या वाचन संवाद कार्यक्रमातर्गत लेखक व विद्यार्थी संवाद या विषयावर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली. सदर वाचन संवाद कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ दिनांक.०३/०१/२०२५

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमाचा पाचव्या दिवशी विद्यार्थ्यांकरिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा विषय “वाचन संस्कृती” या विषयावर एकूण ४५ पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे ०३ पारितोषीक दि.२६ जानेवारी २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

➤ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी यांच्यामधील संवाद -
दि.०४/०९/२०२५ :-

कार्यक्रमाच्या सहाव्या दिवशी ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी यांच्यामधील संवाद कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील मा.ग्रंथपाल उपस्थित होते. या ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी संवाद कार्यक्रमातर्गत ग्रंथ भाषांतरकार यांच्यासोबत विद्यार्थ्यांनी चर्चा केली. सदर ग्रंथ भाषांतरकार आणि विद्यार्थी या कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला.

➤ १२ तास सामुहिक वाचन स्पर्धा -
दि.०६/०९/२०२५

“वाचन सकल्प महाराष्ट्राचा” या कार्यक्रमातर्गत महाविद्यालयाच्या वाचन कक्षात सतत १२ तास सामूहिक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात ७५ पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

➤ ग्रंथाची सार लेखन स्पर्धा - दि.०७/०१/२०२५

कार्यक्रमाच्या आठव्या दिवशी महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयाच्या वतीने विद्यार्थ्यांकरीता ग्रंथाची सार लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

➤ ग्रंथ दिंडी - १०/०१/२०२५

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि.२०/१२/२०२४ नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा पंधरवाडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले होते. त्यानुसार महाविद्यालयाच्या वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ दिंडीचे आयोजन दि.१०/०१/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आलेले होते. या ग्रंथ दिंडीचे उद्घाटन श्री विठ्ठल बहुउद्देशीय शिक्षण संस्थेचे संस्थापक मा.श्री.तुकारामजी तागडे व महाविद्यालयाच्या प्राचार्या मा. प्रिती बी.गिरी तसेच मा.श्री.शुभम हनवते यांच्या हस्ते करण्यात आले.

सदर ग्रंथ दिंडीत सावरगाव परिसरातील एकूण ३ शाळा व महाविद्यालयातील एकूण ५०० पेक्षा जास्त विद्यार्थी तसेच शिक्षक या ग्रंथ दिंडीत सहभागी झाले. ग्रंथ दिंडी दि.१०/०१/२०२५ रोजी सकाळी १०.०० वा.स्व.किसनजी तागडे महाविद्यालय येथून निघाली.

➤ एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन - दि.१६/०१/२०२५

महाविद्यालयातील एकूण (२२४) विद्यार्थ्यांनी एकूण (१००) ग्रंथाचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला तसेच त्यांच्या आवडीचे किंवा अभ्यासाचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेवून विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणाऱ्या/लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे ०३ पारीतोषीक दि.२६ जानेवारी २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

प्राचार्या

स्व.किसनजी तागडे महाविद्यालय, सावरगाव,
ता.नरखेड, जि.नागपूर.

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार

गुरुकृपा महाविद्यालय अकोला वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा

दि. 01 जानेवारी 2025 ते 15 जानेवारी 2025

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज, अकोला “वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज, अकोला येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि. 01 जानेवारी 2025 ते 15 जानेवारी 2025 पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

उपक्रम अनुक्रमानिका

क्र	उपक्रम	दिनांक
1	शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद	01.01.2025
2	हस्तलिखित प्रदर्शनी	02.01.2025
3	ग्रंथ प्रदर्शनी	03.01.2025
4	वाचन कौशल्य कार्यशाळा	04.12.2024
5	पुस्तक वाचन स्पर्धा	06.01.2025
6	वाचन मोहीम	07.01.2025
7	12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धा	08.01.2025
8	ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धा	09.01.2025
9	वाचन क्लब	09.01.2025
10	कार्यशाळा आणि सेमिनार	11.01.2025
11	ई-ग्रंथालयाची ओळख	13.01.2025
12	लोकसहभागातून ग्रंथालय विकास	14.01.2025
13	ज्ञान मेळावा	15.01.2025

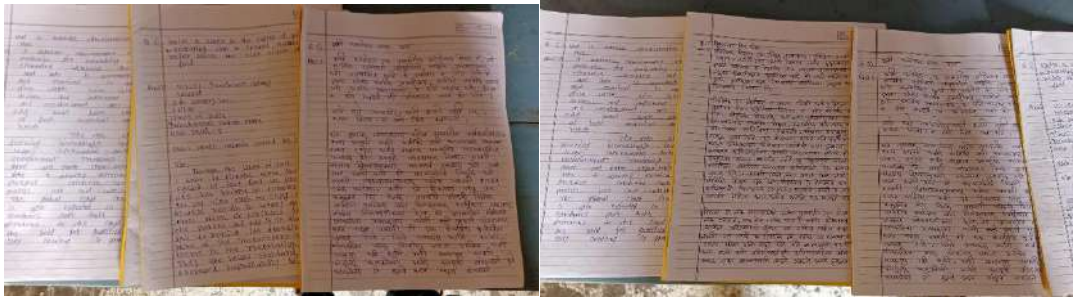
दि. 01.01.2025 शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद -

शिक्षक व विद्यार्थी यांच्यामधील वाचन संवाद कार्यक्रम मध्ये युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज आयोजित करण्यात आला होता. सदर कार्यक्रमाला युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला शिक्षक व इतर मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन संवाद कार्यक्रमांतर्गत ग्रंथालय व विद्यार्थी संवाद या विषयावर विद्यार्थ्यांसोबत चर्चा करण्यात आली. सदर वाचन संवाद कार्यक्रमाला विद्यार्थ्यांनी भरपूर प्रतिसाद दिला

दि. 02.12.2024- हस्तलिखित प्रदर्शनी

हस्तलिखित प्रदर्शनीचे आयोजन युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये करण्यात आले तसेच सदर हस्तलिखित प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच या हस्तलिखित प्रदर्शनीला शाळेतील 30 पेक्षा जास्त विद्यार्थी उपस्थित होते.

दि. 03.01.2025 ग्रंथ प्रदर्शनी :-

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये करण्यात आले होते. विशिष्ट विषयांवर आधारित पुस्तक प्रदर्शन (जसे की विज्ञान, इतिहास, कथा इत्यादी). या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते तसेच 100 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लान घेतला.

दि. 04.01.2025 वाचन कौशल्य कार्यशाळा

ग्रंथ वाचन कौशल्य कार्यशाळेचे आयोजन युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये करण्यात आलेले होते. सदर कार्यक्रमाला महाविद्यालय मान्यवर उपस्थित होते. या वाचन कौशल्य कार्यशाळेला 50 विद्यार्थ्यांना भरपूर प्रतिसाद दिला.

दि. 06.01.2025 पुस्तक वाचन स्पर्धा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये विद्यार्थ्यांकरिता विविध वयोगटांसाठी वाचन स्पर्धांचे आयोजन. वाचलेल्या पुस्तकांवर आधारित चर्चा सत्र.

दि. 07.01.2025 वाचन मोहीम (Reading Campaign)

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत 'एक दिवस - एक पुस्तक' उपक्रम.

परिसरातील शाळांमध्ये वाचनाची गोडी लावण्यासाठी मोहीम. या मोहीम मध्ये 80 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 08.01.2025 वाचन क्लब

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत वाचन प्रेमींना एकत्र आणून पुस्तकांवर चर्चा व मत विनिमय.

दि. 09.01.2025 - 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धा

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये वाचनक्षेत्रात सतत 12 तास सामुहीक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते या कार्यक्रमात 50 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 10.01.2025 ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये विद्यार्थ्यांकरिता ग्रंथांची सार लेखन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या स्पर्धेत जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 11.01.2025 कार्यशाळा आणि सेमिनार

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये लेखन कौशल्य, अभिवाचन, साहित्यिक समीक्षा यांसारख्या विषयांवर कार्यशाळा. विद्यार्थ्यांसाठी संशोधन व संदर्भ पुस्तकांचे महत्त्व यावर मार्गदर्शन.

दि. 13.01.2025 ई-ग्रंथालयाची ओळख

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये डिजिटल वाचन तंत्रज्ञानाचा उपयोग कसा करावा यावर माहिती.ई-बुक्स व ऑडिओ बुक्सचा उपयोग कसा करावा यावर माहिती या मध्ये 50 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 14.01.2025 लोकसहभागातून ग्रंथालय विकास

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये वाचकांकडून जुनी पण चांगल्या स्थितीत असलेली पुस्तके देणगी म्हणून स्वीकारली. या मध्ये 40 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

दि. 15.01.2025 ज्ञान मेळावा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमातर्गत युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज अकोला मध्ये विद्यार्थी, शिक्षक, पालक आणि वाचकांना जोडणारे उपक्रम. करिअर मार्गदर्शन, अभ्यास साहित्य प्रदर्शन.ग्रंथालय उपक्रम हे वाचन, शिकणे आणि विचारांची देवाणघेवाण यासाठी प्रभावी व्यासपीठ आहे. अशा उपक्रमांमुळे समाजात वाचन संस्कृतीला नवे आयाम मिळतात. या मध्ये 100 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 22/03/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

आश्विनी वैभव नाथव

Title

शीर्षक

महर्षि

Author

लेखक

विंदा करंदीकर

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या कविता संग्रहातून सामाजिक कविता, निरर्थक कविता, प्रेम कविता यांचा समावेश आहे.

मी कला मी कलेना, शाय बहुरूपी, वेदना या, लन्माला झेते न भाषा, पछाडलेला, माझ्या परशाना मूक झाले, मशा सुंदर कविता आहेत.

होय या कवितेतून समाजातील दर्शन दाखवले आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या कविते संग्रहाचे शिफारस मी विद्यार्थी, शिक्षक, निरर्थकप्रेमी, कविताप्रेमी यांना करेन

कारण यातून सामाजिक दर्शन दाखवले आहे

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22/1/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

अनुराधा प्रकाश मगर.

अभ्यासाचे तंत्र आणि मंत्र

प्रा. संजय नाथे

नाथे पब्लिकेशन, नागपूर.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या पुस्तकामध्ये संजय नाथे यांनी अभ्यासाचे तंत्र आणि मंत्र दिलेली आहेत. मानसिक ताल तणावानून मुक्ती कशी द्यावी, सकारात्मक दृष्टीकोन, अभ्यासाची वेळ वातावरण, कायदे लहान मुलांचा अभ्यास कसा द्यावा अशी अनेक कायदे सांगतले आहेत. व्यक्तीमहत्त्व विकास या विषयी मार्गदर्शन केलेले आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या पुस्तकाची शिफारस मी प्रामुख्याने विद्यार्थी वर्गाला करणे. पालकांना याचा फायदा होईल. कारण अभ्यासाचे तंत्र आणि मंत्र खूप सुंदर रितीत सांगतले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. _____

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. वैष्णवी पंडित सुतार.

Title

शीर्षक. राजयोग

Author

लेखक. स्वामी विवेकानंद (अनुवादक: प्रा. डॉ. नाशायोशस्त्री प्रविड)

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ. स्वामी ब्रह्मस्थानंद अख्यद, रामकृष्ण मठ
रामकृष्ण आश्रम मार्ग धंतोली, नागपूर - ४४० ०१२

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

“स्वामी विवेकानंदानी” या कादंबरीमध्ये योगाची
तत्त्वे पतंजली योग सूत्राचा अभ्यास आत्म्यावर
नियंत्रण, ध्यान, धारणा, मन एकाग्र करणे, आपल्या
चिंतांवर नियंत्रण ठेवणे, शरीर, मन, आत्म्याचा
समतोल साधणे, व्यक्तीमहत्त्व विकास साधणे
तसेच व्यायामाचे महत्त्व प्राचीन काळापासून
आहे. मनाची शिस्त नियंत्रण ठेवणे याचा या
पुस्तकात सुफल अभ्यास आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मन, ध्यान, धारणा, तणाव कमी करणे
यासाठी हे पुस्तक कमीत कमीतून
मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी,
शिक्षक व समाजातील सर्व घटकांसाठी करणं.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 16/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

वैष्णवी पंडित सुतार.

Title

शीर्षक

राजयोग

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

स्वामी विवेकानंद (अनुवादक: प्रा. डॉ. नारायणशस्त्री प्रविड)
स्वामी ब्रह्मस्थानंद, अध्यक्ष, रामकृष्ण मठ
रामकृष्ण आश्रम मार्ग धंतोली, नागपूर - ४४० ०१२

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

‘स्वामी विवेकानंदानी’ या कादंबरीमध्ये योगाची तत्वे पंतगजली योग सुताचा अभ्यास आत्म्यावर नियंत्रण, ध्यान, धारणा, मन एकाग्र करणे, आपल्या चिंतावर नियंत्रण ठेवणे, शरीर, मन, आत्म्याचा समतोल साधणे, व्यक्तीमहत्त्व विकास साधणे तसेच व्यायामाचे महत्त्व प्राचीन काळापासून आहे. मनाची शिस्त नियंत्रण ठेवणे याचा या पुस्तकात सुफल अभ्यास आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मन, ध्यान, धारणा, तणाव कमी करणे यासाठी हे पुस्तक कमीत असल्याने, म्हणून मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी, शिक्षक व समाजातील सर्व घटकांसाठी करण.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 16/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

अश्विनी कादंबरी यांच्या 'शिक्षण' कादंबरीत
गामीण जीवनाचे वर्णन केले आहे.
गामीण भावात असणारी विषमता शेतकरी
कामगार, पत्नी समाज, महिला या सर्वांच्या
समस्येचे प्रतिबिंब आहे. गामीण जीवन
कसे असते तेथील लोकांची स्थिती रोजचे
जीवन यावर संपूर्ण कादंबरी आधारित आहे.
शेवटी बदल हा सावा पाहिजे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी, ही कादंबरी वाचण्यासाठी, विद्यार्थी,
पाहुणे, शिक्षक, राजकिय नेते यांना
वाचण्यासाठी शिफारस करणे कारण
शास्त्रीय समस्या जीवन महिलांची
स्थिती यावरून समजते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 16/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव:

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

हार्मंड पब्लिकेशन २६५/३ शनिवारफे,
३०२ अनुग्रह अपार्टमेंट ओकरेश्वर मंदिराज्यवक, फुणे-५११०३०

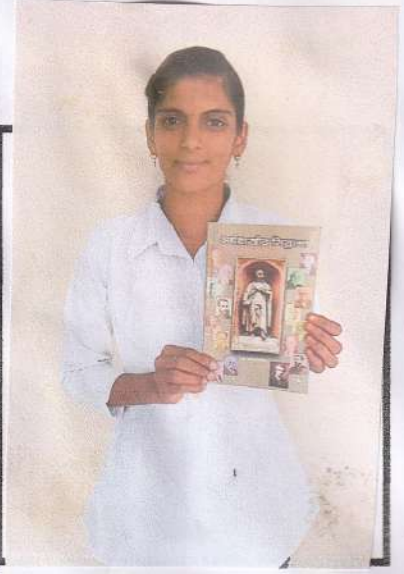
A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

अर्थशास्त्र हे एक सामाजिक शास्त्र आहे. माणूस हा समाज-
शील प्राणी आहे त्यामुळे अर्थशास्त्रातील मानवी वर्तनाच्या
अर्थशास्त्राला सामाजिक संदर्भ आहे. त्यामुळे अर्थशास्त्राचा अभ्यास-
विषय म्हणजे एकापासून समग्र एकूणपर्यंत विस्तारित येण्यात
आला आहे. अर्थ शास्त्र हे एक प्रकारचे शास्त्र आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या पुस्तकाने अर्थशास्त्र सामाजिक शास्त्र असल्या-
मुळे फिबहुन ही सर्व शास्त्रे परस्परांशी जोडल्या ना
कोठल्या प्रकारे निगडित आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 18/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title दत्तात्रय गणेश नाटिक

शीर्षक लोकसाहित्याचे स्वरूप

Author

लेखक डॉ. प्रभाकर मांडे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ म.म.स., पिंपळ.डी., डी.वा.स.

होशंगाबाद

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

लोकसाहित्य समाजजीवनात का साचलीत
आहे, म्हणजेच समाजजीवनातील ह्याची
अवगुणता स्पष्ट करून अभ्यास पद्धती साचण्याने
आलोकाद्वारा काळात कोणत्या पद्धतींनी अभ्यास
केला जातो.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

लोकसाहित्यातील ग्रंथांचे महत्त्वातील
अभ्यासाच्या चंगाला वसावत केले आहे या
मुळे ही पुस्तक वाचकांना प्रेरित करेल

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 22/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

आलताफ जब्बार मुल्गानी

महाराष्ट्रातील

चलनाची इतिहास

प्रा. पद्माकर प्रभुणे.

सायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

निवळा नाण्यांचा अभ्यास आणि चलनपद्धतीची अभ्यास यामध्ये फरक करायला लागतो. चलन पद्धतीच्या अभ्यासात नाण्यांचा अभ्यास समाविष्ट असतोच; पण चलनपद्धतीच्या अभ्यासात ती व्याप्ती खूप विस्तारते. हा अभ्यास आपल्याला आर्थिक प्रमाणात नत्कापीन, राजकीय, सामाजिक व आर्थिक व्यवस्थेकडे नेऊ शकतो.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी, शिक्षक, प्राध्यापक, समाजातील सर्व घरा कातील लोकांसाठी करणं या पुस्तकात महाराष्ट्रात नाणी व चलनासारख्या विषय यावरचे पुस्तक प्रकाशनासाठी मात्र तोल्यात जाऊ शकते. पण असे विशेष न करता चांगल्या पुस्तकाची टांकसाळा उघडणारे आमचे प्रकाशक मित्र श्री. दत्तात्रेय पहा हे खरेच लेखकप्रमाणेच अग्निवेदनाला प्राप्त आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. शोयब नजीर कुलाणी

Title

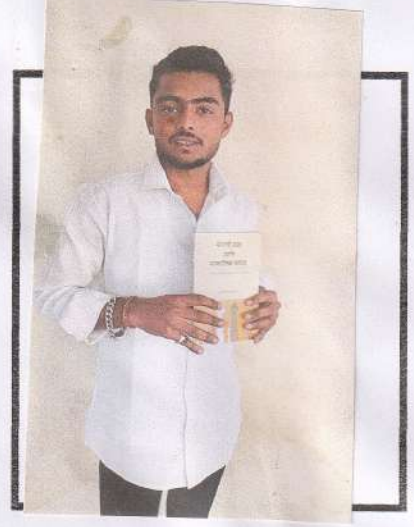
शीर्षक मानवी हक्क आणि सामाजिक न्याय

Author

लेखक प्रा. जी. के. कुलकर्णी

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ डायमंड पब्लिकेशन्स

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

'मानवी हक्क' (Human Rights) ही संकल्पना 20 व्या शतकात जगात सर्वत्र चर्चेचा विषय ठरली. मानवी हक्क हा विचार 20 व्या शतकात झालेल्या दोन महायुद्धांशी व त्यातील अपरिमित जीवितहानीशी संबंधित आहे. 1948 मध्ये जपानच्या हिरोशिमा आणि नागासाकी शहरांवर अणुबॉम्बच्या वधवि झाला व सुमारे 90 हशोलक्ष निरपराध नाकांचा त्यात ठक गेला. ६० हशोलक्ष ज्यूंच्या कालावधीचाही त्यात समावेश आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी, शिस्तक, प्राध्यापक, समाजातील सर्व घटकातील नाकांसाठी करेन. कारण या पुस्तकात मानवी हक्कांचा आदर करणे आणि त्याचे रक्षक करणे हे सर्वच कर्तव्य आहे, कारण ते मानवाच्या गावा आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 22-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

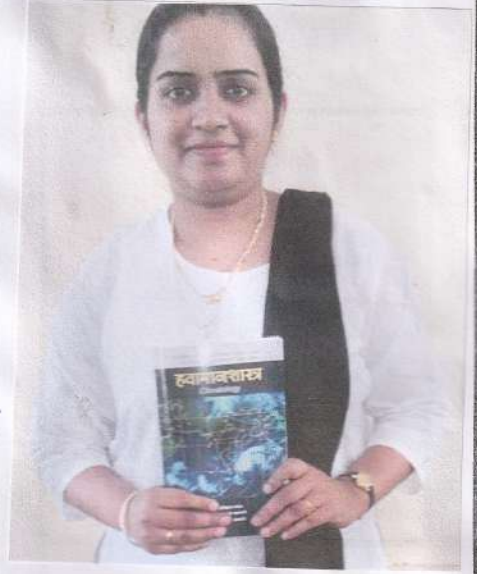
A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

'हवामानशास्त्र' या विषयाचा विविध स्तरांवरील जास्तीत जास्त अभ्यासक्रम समाविष्ट करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. हवामानशास्त्रातील विविध संकल्पना सरळ, सोप्या, स्पष्ट आणि मौज्याच्या शब्दात मांडण्याचा प्रयत्न आम्ही केलेला आहे. त्यामुळे हवामानशास्त्र हे पुरतक विविध स्तरांवरील विद्यार्थ्यां व प्राध्यापकांना या विषयातील परिपूर्ण माहिती मिळवण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त असल्याचे समाधान मिळेल असा प्रयत्न याला केलेला आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

हवामानशास्त्राच्या अभ्यासासाठी विद्यार्थी मैत्रिणी व शिक्षकांनी या पुस्तकाचा उपयोग करावा.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 18/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. चंदनशिव रागिणी कुंडराज

Title

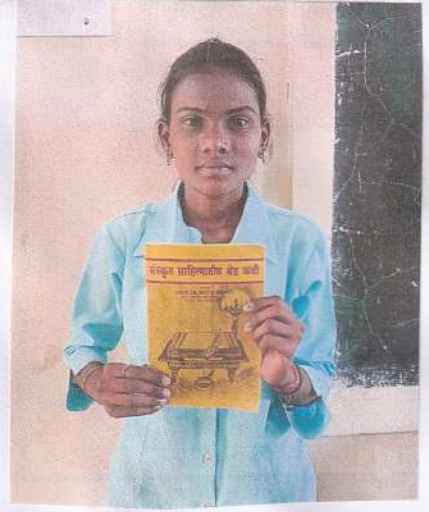
शीर्षक संस्कृत साहित्यातील श्रेष्ठ कवी

Author

लेखक प्राचार्य सौ. नीला प्र. सोमलवार

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ 'कौमुदी प्रकाशन'

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या संस्कृत साहित्यातील श्रेष्ठ कवी या पुस्तकात संस्कृत साहित्यातील काव्यिकी व्यास, अश्वघोष, कालिदास, भारवी, माघ, शीतर्ष, भारस, बाल्दक, विशाखादत्त, हर्षवर्धन, भट्टनारायण, भवभूति, सुबंध्यु, लाणभट्ट, वंडी, मर्तुहरी, जयदेव, पंडितराव जगन्नाथ, विष्ठाण, कल्लठा, गुणादय्य, मी या पुस्तकाची या सर्व संस्कृत लेखकांची माहिती या पुस्तकात आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी, संशोधक, शिक्षक, पांडूत, संस्कृतचा अभ्यास करणारे यांना करणे कारण संस्कृत साहित्यातील सर्व श्रेष्ठ कवींचा या मध्ये माहिती दिलेली आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. पुजा संभाजी शिंदे

Title

शीर्षक जाति अंताचे समाजशास्त्र

Author

लेखक प्रा. शंजयकुमार कांबळे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ डायमंड पब्लिकेशन
शनिवार पेठ, पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या पुस्तकामध्ये समाजातील जाती व्यवस्था या विषयी सखोल माहिती आहे. वंशभेद, जाती - जातीतील गुंतागुंत, मह्य युगीन काळातील जाती व्यवस्था, इंग्रज काळातील जाती व्यवस्था, वर्ण व्यवस्था, ओबेडकर यांचे विचार, फुले - शाहू विचार, विवाह पद्धती, स्त्रीची स्थिती, धार्मिक काळ यांचे सखोल वर्णन आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या पुस्तकाची शिफारस मी, विद्यार्थी, शिक्षक, समाजातील सर्व लोक यांना करेन कारण, या पुस्तकामध्ये जातीय वाद निर्मिती, ओबेडकर, शाहू - फुले विचार यांचा सखोल विचार आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 20/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव:

प्रसुषिकेश संपत जाधव

Title

शीर्षक

Author

भारतीय राज्यघटना आणि प्रशासन

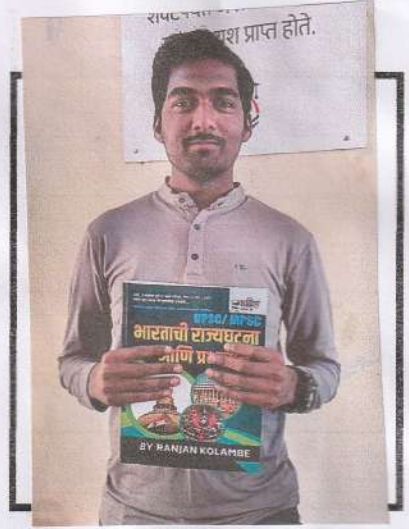
लेखक

रंजन कोळवे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

मगीरम प्रकाशन, पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

आधुनिक शासनव्यवस्था ही लोककल्याणसाठी कार्य करणारी राजकीय यंत्रणा असल्याचे मानले जाते. त्यासाठी, पर्याप्त अधिकार व कार्य असलेले एक विशिष्ट स्वरूपित सरकार निर्माण करण्याची गरज निर्माण होते.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

संसदीय शासनव्यवस्था, निर्माण करण्यात आलेली आहे. मात्र राज्यभरावर काम करणारी व्यवस्था देणाऱ्या एकात्मक व्यवस्थेचा राजकीय हिस्सा म्हणून कार्य करते. याबद्दल ही सल्ला देतो की हे पुस्तक भारतीय राज्यघटनेत पुणे अभ्यास घ्यात आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 21-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. किसन बाबू माळी

Title

शीर्षक. जाहीरनामा

Author

लेखक. नारायण सुर्वे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ. पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

समानातीत वर्ग संघर्षाची कविता आहेत. कामगारांचे शोषण त्यांचे जीवन त्यांचे दुःख या सगळ्या विरोधात त्याची लढाई या सगळ्यांचे वर्णन या कविता मध्ये दिसून येते. तसेच यातून सर्वांनी एकजुट उभा तर यातून मापन बाहेर पडू शकतो. हे या कवितेतून दाखवून दिले आहे. तसेच यातून समाज यातून घडू शकतो. हे दाखवून दिले आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या कविता संग्रहाची शिफारस माझ्या मित्रांना पाहिल्यांना शिस्तुंना करेन कारण या कविता संग्रहात कामगारांचे दुःख एकजुट व जीवन समाज घडवण्याचे सामर्थ्य आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 20/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

श्रेया विकास शिंदे

Title

शीर्षक

Author

संस्कृत साहित्याचा औपपत्तिक इतिहास

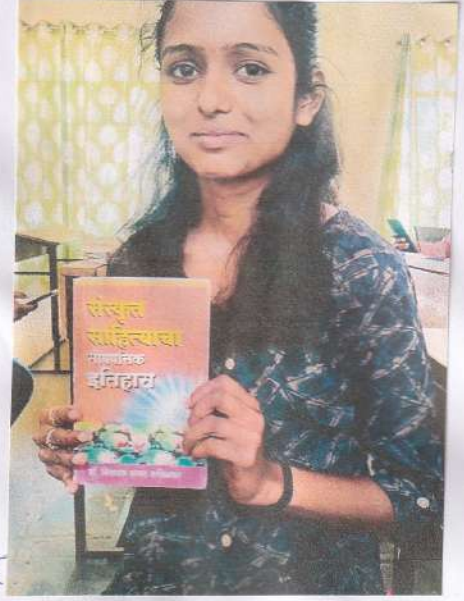
लेखक

डॉ. विनायक वामन करंळेकर

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

श्री शारदा प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

डॉ. विनायक वामन करंळेकर यांनी या ग्रंथात संस्कृत साहित्याचा विविध अंगांनी आभ्यास केला आहे. संस्कृत साहित्याची सुरुवात लू डोव्ह हे समजवून सांगितले आहे. वाल्मीकी, व्यास, जयदेव भास्व यांच्या साहित्यिक कृतीवर अंदर चर्चा आहे. आणि भारतीय परंपरा, वारसा यांचा आभ्यास करता येतो.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या ग्रंथाची शिफारस विद्यार्थी संस्कृतचे आभ्यासक, शिक्षक यांना करेन. कारण या संस्कृत विषयाची अखोल माहिती संस्कृत मुल्ये, वारसा समजून होण्यास मदत होते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 20/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

गुरु प्रसाद बाळसाहेब कांबळे

Title

शीर्षक

आंतरराष्ट्रीय संबंध

Author

लेखक

डॉ. शैलेन्द्र देवळाकर

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

परराष्ट्र आणि संरक्षण दोरण
विश्लेषक मुंबई

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

मध्यंतरीच्या काळात अनेक महत्वाच्या घडामोडी
आंतरराष्ट्रीय राजकारणात घडल्या. त्यांची दखल
घेणे आवश्यक होते. त्याचबरोबर आंतरराष्ट्रीय
संबंध या ज्ञानशाखेची व्याप्ती वाढतच
जात आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

अनेक नवीन विषय, शाखा - उपशाखा
या विषयांमार्फत गेल्या काही वर्षांत
विकसित झाल्या आहेत. या शिफारस
मिळे पुस्तक वाचल्या नंतर वाचकांना कि ज्यामुळे
आंतर राष्ट्रीय संबंध कसे विकसित होते.
या वर विचार करण्यास चालना मिळते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. हावळे वैष्णवी भास्कर

Title

शीर्षक आठवणींचे पक्षी

Author

लेखक प. डी. सोनकांबळे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ सौ. कुमुदिनी प्र. सोनकांबळे ग्रेटना
प्रकाशन : 'अनुसूती' 254 जेदनवन कॉलनी.
औरंगाबाद - 431001

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या पुस्तकामध्ये सोनकांबळे यांनी व्यक्तीचे जीवन कसे असावे
अनेक कथेनुन साकारले आहे. आठवणीतील पक्षी, यात अनेक
कथांचे सार आहेत असे ते दिवस, जातील तेही दिवस
आठवण स्थावरीची, पेंगाला एक दगड, गावाचा गोडवा
हुरडा, बोळाई, गिरणीचे घाट, पेंगाला एक दगड

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

डॉ. लाळासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांपासून दलित साहित्याचा
एक वेगळ्या प्रवाह 1960 च्या नंतर सुरू झालेला दिसतो.
त्यात कविता, कथा विशेषतः आत्मकथनपर लेखन इत्यादी
साहित्य प्रकारांना दलित साहित्यात भरपूर गालना
मिळाली आणि निर्मिती झाली. पण त्या मानाने
दलित कादंबरीचा विचार केल्यास हा साहित्यप्रकार
दलित लेखकांनी पारंगत नाही आहे यामुळे ही शिफारस
करत आठवणींचे पक्षी पुस्तक वाचण करणे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 22/11/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव साक्षी राजु देवकुले

Title

शीर्षक ग्रंथालय संगठकीकरण आणि आयुर्गिकीकरण

Author

लेखक द. ना फडके

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ युनिव्हर्सल प्रकाशन पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

हे केवळ पुगलीशीत ग्रंथपान, आणि माहितीशास्त्र व्यावसायिक संशोधन विद्यार्थी आणि या विषयाचे हितचिंतक यांनी भरभरून दिलेल्या प्रतिसादाकडेच हे शक्य होते.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

आपल्या मातृभाषेत मराठीत वाचकांना प्रत्येक वर्षी उपलब्ध करून देणारा इकमेव ग्रंथ सर्व महाराष्ट्र शासकीय ग्रंथालयांमध्ये आहे. ही सल्ला देतो की हा पुर-स्तक ग्रंथालय संगठकीकरण खूप आशुयोगीय आयुर्गिक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 21-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

ओंकार महादेव माळी.

Title

शीर्षक

रत्नावली

Author

लेखक

डा. स्वानंद गा. पुंड

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

अष्टा प्रकाशन, राजानगर नागपूर - 15

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

रत्नावली ही नाटिका राजकाशा व बुद्धिमाता यात आधारीत आहे व त्याला प्रेमाची जोड दिली आहे. राजा उदयन आणि रत्नावली यांच्या प्रेम कथेवर आधारित आहे.

रत्नावली ही एक सुंदर राजकन्या आहे राजा व तिच्या प्रेमात आनंद आणताने येतात. शेवटी त्याचे प्रेम पूर्ण होत जाते.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी ह्या ग्रंथाच्या शिफारेश मिजांना व संस्कृती आव्यास करणाऱ्यांना करीन.

यामध्ये प्राचीन काळातील जीवनावर तसेच तेथील सामाजिक प्रेक्षणीय राज्या, राज्य याचे जीवन व एक सुंदर प्रेम कथा तसेच तेथील संस्कृतीची पेशी होते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 21-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

आचार्य आज्ञे यांनी लिहिलेले नाटक विनोदी व गाजलेले नाटक आहे. या नाटकात पंत नावाचा स्वातंत्र्य माणूस आहे. तो स्वातंत्र्याच्या फायद्यासाठी लोकांना फसवतो. हे सगळे वर्णन विनोदी स्वरूपात आहे. तसेच सर्व कथा लोक कसे मुख्य असतात व समाजातील लोक कसा फायदा घेतात. याचे वर्णन केले आहे. तसेच मानवातील दोष कळतात.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मि माझ्या मित्रांना व पाहुण्यांना शिक्षकांना विनोदी कथा कारणा, वाचण्याची शिफारस करणे कारणा व त्यात प्रमुख फसवणाऱ्या लोकांच्या व सामाजिक परिस्थितीच्या आढावा घेतला आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. आशुतोष पुंगिक स्वयंकर

Title

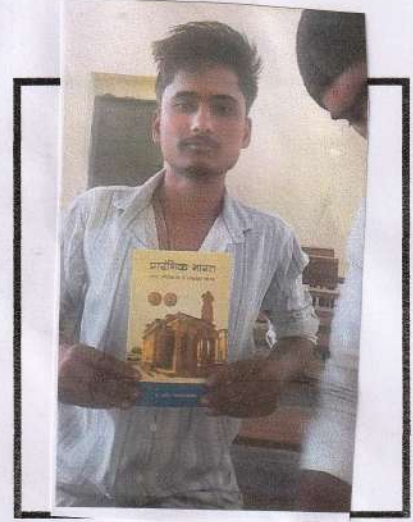
शीर्षक प्राश्निक भारत

Author

लेखक प्रा. सचिन कांबळे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ डायमंड पब्लिकेशन्स पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

सचिन कांबळे यांच्या पुस्तकात मौर्य काळापासून ते शह-
-कुट काळ वरील आक्रमणे प्राचिन काळातील जिवन
धर्म शिक्षण सातवाहन जिवन व्यापार कुंडल पद्धती
संस्कृती शहर व्यापार गुप्त काळ हर्षवर्धन काळ
प्रवाल वळनि प्रशासन यांची माहिती मिळते.
तसेच प्राचिन काळातील जिवन पद्धतींचा
व समाजजिवनाचा आस्वाद्य करता येतो.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी शिफारस करतो की हे पुस्तक विद्यार्थी
शिक्षक संशोधक वाचव्यालाणी शिफारस करतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. माळी किरण दारसो.

Title

शीर्षक सत्यमेव जयते, सार्वजनिक सत्य

Author

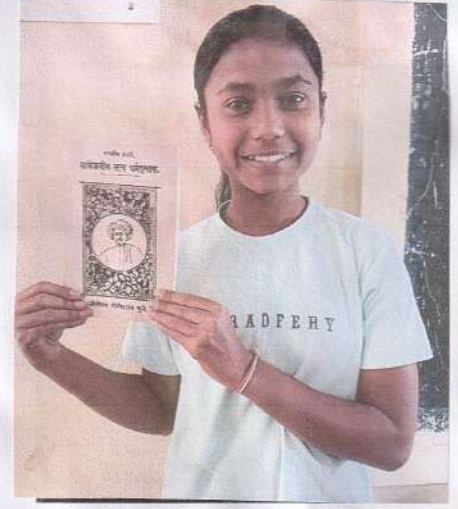
द्युधुस्तक.

लेखक जोतीराव गोविंदराव फुले.

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ 12 जून 2023 (जिजाऊ जन्मोत्सव.

सिंदखेड राजा) 584, नारायण पेठ, कन्या शाळा बसस्टॉप जिजापूर (पुणे).

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

महात्मा फुले यांनी या पुस्तकामध्ये धार्मिक आणि सामाजिक अन्यायावर भाषाण उढवला आहे. सर्व मानवांना समानतेने वागवले पाहिजे. स्त्रियांची स्थिती क्षुद्रावर ठेवणारे अन्याय सत्य आणि न्यायाचा प्रत्येक गोष्टीला आधार असला पाहिजे. शिक्षणाचे महत्त्व सांगताना या पुस्तकामध्ये स्त्री-शिक्षण व कुटुंब शिक्षण यावर भर दिला आहे. अमानता, बंधुना, न्याय, शांती मुख्य विचारधारा ग्रामध्ये आहे. सार्वजनिक सत्यधर्म हे पुस्तक समाजातील विषमता नष्ट करून मानवतेच्या आणि सत्याच्या मार्गावर शिकवण दिली आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या पुस्तकाची शिफारस 'सार्वजनिक सत्यधर्म' समाजातील शिक्षक विद्यार्थी हे पुस्तक सार्वजुन वाचवि. या पुस्तकामुळे नवीन धर्मकल्पना मांडल्या गेल्या आहेत. व त्या समतेवर आधारित आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 20/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव अंजना रानेश्वर केर

Title

शीर्षक महाराष्ट्रातील समाजसुधारक

Author

लेखक संजय नाथ

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ नाथ पब्लिकेशन लिमिटेड
मेडिकल पब्लिकेशन लिमिटेड

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश):

महाराष्ट्रातील सामाजिक जिवण राजकिय
जिवण प्रगल्भाशी आहे.
महाराष्ट्रातील समाजसुधारकांचा वारसा
लासली आहे या पुस्तकामध्ये महारा
जातला फुल यांचे कार्य होशानिक
सामाजिक पार्श्वभूमी वगनि केले
आहे व गोपाल गंगेश आंगवकर
मदण बोडव क्लेश केले छत्रपती
शाहूमहाराज, डा बाबासाहेब आंबेडकर
इतर समाज सुधारक व महाराष्ट्रातील
खेळ संत यांच्या विषयी माहिती आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

महाराष्ट्रातील समाज सुधारक
या पुस्तकामध्ये समाज सुधारकांचे
कार्य सखोल वगनि केले आहे.
म्हणून मी या पुस्तकाची शिफारस
विषयाचा शिक्षक समाज सुधारक
राजकारण यांना शिफारस
करता.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 15/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

गायत्री राजेंद्र अडगळे

Title

शीर्षक

Author

आधुनिक महाराष्ट्राच्या इतिहास

लेखक

Publication & Place

प्रोफेसर डॉ. एस. एस. गाठळे

प्रकाशन व स्थळ

क. एस. अतकरे, कैलाश
पब्लिकेशन्स, औरंगापुर, औरंगाबाद.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश):

‘आधुनिक महाराष्ट्राच्या इतिहास’ या पुस्तकामध्ये प्रोफेसर डॉ. एस. एस. गाठळे यांनी 19 व्या शतकातील सामाजिक, धार्मिक, आर्थिक स्थिती, ब्रिटिश राजवट, ब्रिटिशकालीन जीवन, सुधारणा, समाजसुधारक, महाराष्ट्रातील स्वातंत्र्य चळवळ, सामाजिक चळवळी, उठाव, जहाल मताळ गट, भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस, महात्मा गांधी, महात्मा गांधी, ग्राम्य कार्य, कर्मवीर भाऊराव पाटील, ग्राम्य कार्य, दोंडो केशव कार्य यांचे वर्णन केले आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

हा ग्रंथ स्पर्धा परीक्षांचे विद्यार्थी, बी. ए. चे विद्यार्थी व इतिहासाच्या अभ्यास करणारे यांच्यासाठी ही शिफारस करेन कारण यात आधुनिक महाराष्ट्राच्या इतिहासाचे सखोल अभ्यास आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 18/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

मदन बसगौडा पाटील

Title

शीर्षक

आपत्ती निवारण

Author

लेखक

डॉ. सभांजी पठारे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

डा. वमंड प्रब्लिकेशन्स पुणे

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

डॉ. सभांजी पठारे यांच्या आपत्ती निवारण या पुस्तकात मध्ये नैसर्गिक आपत्ती - भूकंप महापूर आणितुकानी वाढवे पर नमीन खचणे या सारख्या नैसर्गिक आपत्ती येतात याचे निवारण करणे करणे या विषयी विवेचन आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी ही शिफारस करेण की विद्यार्थी शिडॉक सामान्य माणस यांना वाचण्यासाठी संशोधन

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 15/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव: कु. मोहिते पल्लवी विनोद

Title

शीर्षक: इंडियन पॉलिटी

Author

लेखक: एम लक्ष्मीकांत

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ: K'savkar's House of Books.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश):

- स्वतंत्र संस्था - निवडणूक आयोग, विलभागी, नियोजन आयोग (आता NITI आयोग), केंद्रीय सतर्कता आयोग (CVC) लोकायुक्त.
- राज्य व केंद्र संबंध -
  - केंद्र - राज्य संबंध: विद्यार्थी, कार्यकारी आणि वित्तीय
  - विवाद निराकरण उणाळी

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

केंद्र व राज्य लोकसेवा आयोगाचे विद्यार्थी, अध्यापक - पाठ्यापक व अभ्यासू - जिज्ञासू, भ्रष्टाचारासंबंधी हा ग्रंथ मार्गदर्शक ठरेल, लक्ष्य, मनीषा!

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 14/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

कु. पल्लवी विकास नाईक

गव्हर्नन्स इन इंडिया

एम लक्ष्मीकांत

K. Sagar's House of Books.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

★ घटनादुरुस्ती आणि न्यायिक प्रक्रिया

- संविधान दुरुस्तीची पद्धत
- घटनात्मक संकटे आणि त्यावर उपाय.

★ महत्वाच्या योजना आणि धोरणे

- राष्ट्रीय धोरणे आणि योजना (आधार-भूत अधिकार, मानवाधिकार, महिला शिक्षणीकरण इ.)

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

केंद्र व राज्य लोकसेवा आयोगाचे विद्यार्थी, अध्यापक, प्राध्यापक व अभ्यासू, जिज्ञासू, अशा सर्वांनाच हा ग्रंथ मार्गदर्शक ठरावा, हीच मनीषा!

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22 - 1 - 2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

मराठी ज्या महाकवीच्या नावाने हे विश्वविद्यालय
स्थापन करण्यात आले त्या महाकवीच्या समग्र
रचनांचे मराठी अनुवादासह प्रकाशन हे या
विश्वविद्यालयाने केल्याचे आहे असा माझा
विश्वास आहे समग्र विश्वाला मूक पांडणाच्या
आपल्या सप्तकुटींग्या व्हेर महाकवी कालिदासाने
विश्वाला भारतदर्शन करवून दिले.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मराठी अनुवादांमुळे कालिदास वाङ्मयाची
श्रीमंती आणखीनच वाढेल यात कोणतीही
शंका नाही.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 22/01/2025.

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव: जडते विजय नाना.

Title

शीर्षक: प्रागैतिहासिक काळ

Author

ले. मोर्यकाळ.

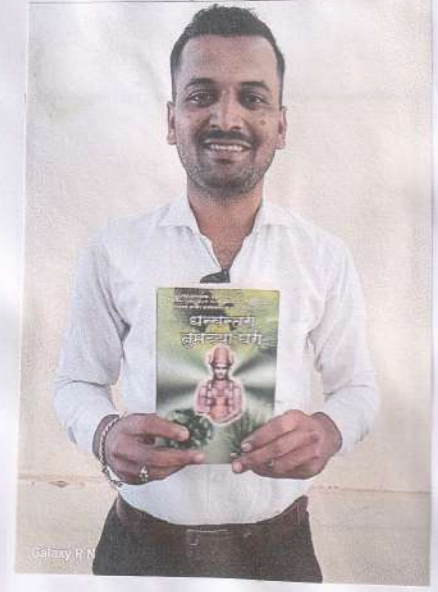
लेखक

डॉ. भूपण फडतरे.

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

डायमंड पब्लिशिंग
पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

सावित्रीकाई फुले आणि विद्यापीठाने
(2019-2020) पारानुज प्रथम वर्ष
कला शास्त्रातील आवश्यक पेपरसाठी
लाहूर कलेची आहे इतिहास
मंडळाच्या नियोजनानुसार प्रथम
वर्ष कला शास्त्रातील इतिहास
पेपरसाठी.
प्रागैतिहासिक काळ - प्रागैतिहासिक
काळ ले. मोर्य काळ या पेपरचा
अभ्यास करणे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

प्राचीन शास्त्रातील प्रागैतिहास
लेखी. अभ्यास करणे.
शास्त्रातील सर्व समान घटकासाठी
करणे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 22-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव:

प्रितम अं नवळे

Title

शीर्षक

कृषी भूगोल

Author

लेखक

विजया आकुंके

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

या पुस्तकामध्ये डॉ. विजया आकुंके यांनी कृषी भूगोलाचा परिचय भौतिक घटक, आर्थिक घटक विले आहेत. पिकांचा आकृतीबंध, भारताची शेती, हवामनाची अन्नसुरक्षा तंत्रज्ञान पथविरनाचा हास शेजवार्, शेतीतील कामे. या विषयी माहिती आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या पुस्तकाची शिफारस मी शेतकरी विद्यार्थी प्राध्यापक संशोधक यांना करण करण होती अधिकारवाची संखोल माहिती आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-1-25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. DHANANJAY PATKUMAR MALI

Title

शीर्षक Computer of Information Technology.

Author

लेखक Poof - SUHAS S Rokade

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ Sheshpushpa Informatrix
PVT. LTD - NAGPUR

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

LIFE IS a race & Human being is a runner who wants to RUN FASTER AND FASTER Than life.

Society is CHANGing RAPidly and computer is A product of This Race.

This CHANGE is Attributed To ease of use of computerized manufactured goods. These luxuries become standard living Tools and creating A society in which computers will rule.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

या शिफारशी सर्व समाजवर्गांकरिता करेन.
Computer of Information Technology या शिफारशी मित्र व पसिलीलागी व समाजवर्गांकरिता करेन.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक: 15/01/25

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव:

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

सु. माळी वैष्णवी सुधाकर
पाश्चिमात्य राजकीय विचारवंत
डॉ. भास्कर लक्ष्मण भोळे
मजी विभाग प्रमुख, राज्यशास्त्र
विभाग नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश):

प्लेटो, ऑरिस्टॉटल, निक्कोला मॅकिअव्हर्नेली, थॉमस हॉब्स
जॉन लॉक, ज्या जाक रुसो, कार्ल मार्क्स, हेरॉल्ड जोसफ
लास्की, जॉन स्टुअर्ट मिल. युरोपतील महान तत्त्वज्ञ
साहित्यिक राजकीय विचारवंत आठि वैज्ञानी कांच्या
आढावा घेणे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

प्राचीन युरोपीय विचारवंत आठि मध्ययुगीन विचारवंत
व वैज्ञानिक क्रांतीतील विचारवंत यांच्या बद्दल या
पुस्तकात स्वीस्त माहिती दिली आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. माने भारती जर्जुन

Title

शीर्षक. रघुवंश (महाकवी काबिदास विरचित)

Author मुळे संस्कृत साहित्याचे महाराष्ट्री अनुवाद

लेखक. आचार्य श्रीनिवास तरखेडी

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ. पुष्करान विभाग, क. का. सं. वि.,
मोदा रोड, रामटेक, जि. नांदेडूर - ४४११०६,
महाराष्ट्र.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

रघुवंश ही कादंबरी महाकवी काबिदास यांनी रचलेली महाकाव्य आहे. रघुवंश वंशातील राजा विभीषणासुद्धा हे अभूषण या राजा पर्यंत सर्व राज्याची कथा सादर करीत आहे. आदर्श राज्यसौम्यी कशी दिसावी, राज्याचे शुभ पुत्रवत्त्वा प्रभाव राज्यव्यवस्था याचे सुंदर वर्णन केले आहे. या कादंबरी मध्ये सुंदर कव्य सौम्य, लिखन सौम्य उपमा आख्यात्मिक आणि भक्तिता यांना शुभ महत्त्व दिले आहे.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या काव्याची शिफारस संस्कृत साहित्याचा अभ्यास करणारे प्राध्यापक, विद्यार्थी, संशोधक यांना करणे कारण या मध्ये साहित्याची परंपरा आवृत्ति मुल्यांचा छटा, प्राचीन राज्याचे जीवन वर्णन केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-12-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

मिनाल लक्ष्मण साळुंखे.

Title

शीर्षक

Author

लेखक डॉ. अनिल मंडे डॉ. अनिल लांडगे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

डायमंड पब्लिकेशन्स पुणे

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

प्रस्तुत पुस्तकाल भारतचे स्थान व विस्तार, प्राकृतिक रचना, जलप्रणाली, हवामान, मृदा, नैसर्गिक वनस्पती, पर्वतश्रृंखला, साधनसंपदा आदी शेतरी इ. गोष्टींचे संपूर्ण व सुलभ आकलन व्हावे यासाठी या विषयांची मांडणी सुटसुटीत व मुद्देसूद करून विविध सारणी, आकृत्या, नकाशे, छायाचित्रे आदी पाठ्यपुस्तकाल प्राकृतिक, सांस्कृतिक व सामाजिक विविधतेतून हाकलून साधलेल्या भारत देशाच्या भौगोलिक माहितीची ओळख विद्यार्थ्यांना द्यावी,

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

भूगोलाच्या अभ्यासासाठी विद्यार्थी मैत्रिणी व शिक्षकांनी या पुस्तकाचा उपयोग करावा.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव.

नरुते राहुल धोंडीराम

Title

शीर्षक

घन्यनतरी तुमच्या घरी

Author

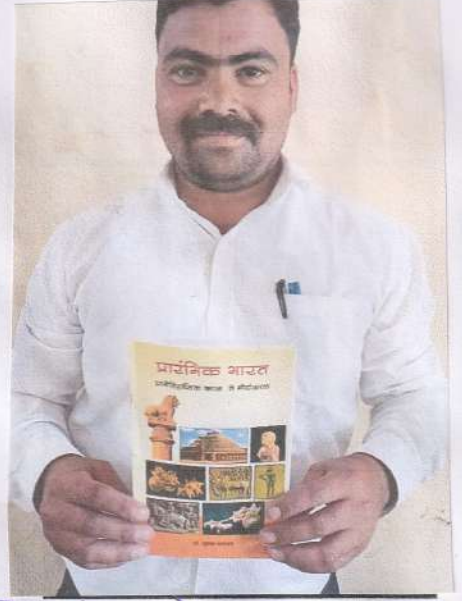
लेखक

के. आ. का. गर्दे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

शुभदा - सारस्वत प्रकाशन, पुणे - 2

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश) :

'आरोग्यं परमं भाग्यम्' ! पण हे भाग्य जेव्हा तुमिळू होते, तेव्हा सामान्य माणसाची कसोटी लागते. हल्ली प्रत्येकाचे जीवन इतके धावपळीचे, चिंताग्रस्त व तणावपूर्ण झाले आहे की, त्यांना किंवा त्यांच्या कुटुंबियांना एखादी व्याधी झाली तर वैद्यकीय सेवेची महागाई, निरनिराळ्या चाचण्या, त्यांना लागणारा वेळ व त्यातून काहीही निष्पन्न न झाल्यास रोग नाही पण तक्रार कायम अशी परिस्थिती निर्माण होते.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

- ० सर्व उपचार पद्धतींची शास्त्रीय बैठक खुलून आपले समाजातून दिली.
- ० रोगांची सविस्तर वृत्ती असल्यामुळे पटकन माहिती मिळू शकते.
- ० घरी येणारी आपघे असलेली आणि तवासात कोणती आपघे बाळगलेली यांचे दिग्दर्शन.
- ० यदर सर्व आपघे बाजारात अहम मिळू शकणारी आहेत. या कारणांमुळे मी माझ्या परिवारातील सदस्यांना व नातेवाईक, मित्रमंडळींना शिफारस करेन.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक. 22-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव. हस्तिका संजय देशाई.

Title

शीर्षक. व्यक्तिमत्त्व विकास.

Author

लेखक. संजय नाळे.

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ नाळे प्रब्लिकेशन प्रा. लि.
सांस्कृतिक संकुल, डा. सी. रानी चौक
सीतावडी नागपूर.

A Brief Synopsis: (थोडक्यात सारांश):

या पुस्तकात संजय नाळे यांनी व्यक्तिमत्त्वाचे
रहस्य समजावून कशी वाढवावी त्या समस्यांचे निराकरण
कसे करावे याकरीता एक मोठी शक्ती आहे आचार्य
करताना त्याचा उपयोग कसा करावा यासंबंधी
दुष्टपरिणाम सामोरे सांगितले आहेत.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी या पुस्तकाची शिफारस विद्यार्थी शिक्षक प्राध्यापक
समजातील सर्व वाकतातील लोकांसाठी करेन कारण
या पुस्तकात व्यक्तीचे व्यक्तिमत्त्व कसे बनते
तो जाणून घ्यायला कसा सुटू शकतो याचा
संदर्भित वर्णन केले आहे.

नावः- ज्योती राजेन्द्रराव मांगलकर
 कुलेजचे नावः- स्वर्गीय किसनजी तागडे
 महाविद्यालय सावरगाव,
 वर्गः- B.A 2nd year 3rd sem

वंशसार

ગ્રામાંથી નાવ:- ગ્રામ પ્રશાસન
લેખકાંથી નાવ:- પ્રા. ડૉ. સતીશ ઠોંગર

"ग्राम प्रशासन" हा महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांच्या अभ्यासक्रमामधील एक भाग. राज्य सेवा पूर्व परीक्षा, पोलीस उपनिरीक्षक व विक्री कर निरीक्षक मंत्रालय सहाय्यक पूर्व आणि मुख्य परीक्षा, केंद्रीय लोकसेवा आयोगाची पूर्व परीक्षा, यु. जी. सी. ची नेट / सेट परीक्षा अशा प्रकारच्या विविध स्पर्धा परीक्षांच्या अभ्यासक्रमात ग्रामप्रशासनावर व नागरी स्थानिक स्वशासनावर प्रश्न विचारले जातात. बाजारत उपलब्ध असणाऱ्या पुस्तकांमध्ये परीक्षार्थीचे समाधान होईल. अशा प्रकारची सखोल परिपूर्ण व अध्ययायन माहिती काही पुस्तकां उपलब्ध नाही. याचा सर्वांगीण विचार करून मी ग्रामप्रशासनावर स्वतंत्र पुस्तक काढले. या पुस्तकात ग्रामीण व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची उक्तांती, ळ व ळ व्या दटनादुरुस्ती

या गरजातुल्य मानवी संबंध आणी सामाजिक संबंध प्रस्थापित होत गेले. समाजाच्या नियतगतीची आणी मनुष्याच्या भौतिक सुखदुखाची काळो ह्या संबंधताय असताना माणसाच्या निव्वर्तितिक वर्तव्यवहार विचार, उच्चार आणी आचार यांच्याद्वारे ह्या संबंधाचे प्रतिबिंब उमटत असते. ज्याला आपण म्हणतो त्यात प्रत्यक्षाप्रत्यक्षापणे मानवी वर्तनव्यवहारेचे प्रतिबिंब उमटत असते. मनुष्य हाच साहित्याच्या केंद्रबिंदू आहे असे म्हणले जाते ते खरे अर्थाने.

भाषा हे साहित्याचे माध्यम आहे समाज विकासाच्या प्रक्रियेत आपल्या भौतिक - अभौतिक गरजा भागविण्यासाठी मनुष्यानेच भाषा विकसित केली. भाषा हे माध्यम उपलब्ध झाले म्हणून संदेश, संवेदन, विनिमय इत्यादीद्वारे मनुष्य पारस्परिक संबंध प्रस्थापित करू शकला. त्याची अनुकूली साहित्यात करू शकला. भाषा आहे म्हणून साहित्य निर्माण होवू शकते. संस्कृती निर्माण होऊ शकली. संस्कृतीचे संरक्षण आणी संवर्धन साहित्याद्वारे होत असते. संरक्षण आणी संवर्धन हा प्रयत्नी नसल्या तर समाज विकृत शकला असत. संस्कृती ही गतीमान असते कारण मूलतः मानवी जीवनेच गतीमान साहित्य जीवनासापेक्ष असते.

नाव : भांडारग्री सोहेबराव भांडारकरे

कॉलेजचे नाव : स्वर्गीय किसनजी तळारे महाविद्यालय

सापळावे

वर्ग : B.com 1st Year first Sem

ग्रंथसार

ग्रंथाचे नाव : अस्मितादर्श

लेखकाचे नाव : डॉ. चिंतामण कांबळे

साहित्य हा मानवी उपक्रम आहे. दुतक्या तऱ्हे तर तो सामाजीक जीवनातला सांस्कृतीक उपक्रम आहे. समाज आणी सांस्कृती ह्या पैकी सांस्कृतीला प्राधान्य. पाहत असल्या तरी व्याख्या सवध अनुद आणी परस्परालंब अविभाज्य आहे. समाज म्हणजे मानवी समूह आणी सांस्कृती मानवी समूहाचा परिपोष आहे.

सांस्कृतीचा विचार करतो तेव्हा वास्तवीक मनुष्याच्या विचार करीत असतो. अथवा असे म्हणता येईल की मनुष्याचा

विचार समाजाच्या सांस्कृतीचा सदभातिचा करीत असतो. अर्थात काळाने म्हणजे जेव्हा मनुष्य शारी अवरुधेत होता

तेव्हा मनुष्याच्या विचार निरसनीय. सदभाति केला जाल होता मनुष्य समाज करून शत्रू लागले तेव्हापासून त्याच्या

सुख - दुःख निवारण ह्या भौतिक गरजाद्वारे सदभाति समाज विनिमय गरजा पाहल्या

नुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या झालेल्या विकस
स्थानिक स्वराज्य संस्थांसंबंधी स्थापन झालेल्या
विविध समित्या व त्यांनी केलेल्या झिफारशी
पंचायतराज, कायद्यात नव्याने झालेले बदल
महसुती प्रसारण आणि त्यातील यंत्रणा या सर्व
बाबींवर सखोल आणि परिपूर्ण माहिती देण्याचा
प्रयत्न केलेला आहे. पुस्तकाच्या शेवटी सरावा
साठी सराव प्रश्नपत्रिका दिलेल्या आहेत. या
प्रश्नपत्रिकांमधून आगापर्यंत विचारले गेलेले
आणि भविष्यात विचारले जाऊ शकतात
अशा महत्वपूर्ण प्रश्नांच्या समावेश केलेला
आहे. यामुळे माझे हे पुस्तक स्पष्ट
परिक्षांच्या अभ्यास करणाऱ्या सर्व परीक्षार्थी
विद्यार्थ्यांना आवडेल, असा मला आत्मविश्वास
आहे.

ग्रामीण व नागरी स्थानिक स्वराज्य
संस्थांच्या राज्यसेवा पूर्व परीक्षा व राज्य
सेवा मुख्य परीक्षेसाठी अधिक सखोल
अभ्यास करायच्या असल्यास कुलाश
पाब्लिकेशनसने प्रकाशित केलेले माझे 'भारतातील
स्थानिक स्वशासन' हे पुस्तक आपल्यास
मागवू कि ठरेल हे पुस्तक पूर्ण करायसाठी माझी
पत्नी सौ. सविता ठोंबरे व माझा मित्र परिवार
यांचे मीमात्रे सहकार्य लाभले यांचे म्हण
व्याप्त करणे मी माझे कर्तव्य समजतो.

नाव :- प्राजक्ता विजयशिवजी ठोंगे
वर्ग :- B.A [Civil Services] [2nd year]
कॉलेजचे नाव :- स्वर्गीय किसनजी तामडे
महाविद्यालय आवरगाव

ग्रंथसार

ग्रंथाचे नाव :- दलित स्त्रियांची आत्मकथेनः
लेखकाचे नाव :- डॉ. मनोहर जाधव

मराठी साहित्यातील दलित वाङ्मयाचा
प्रवाह लक्षणीय स्वरूपाचा आहे.
या वाङ्मयानि प्रवाहात कविता आणि
आत्मकथेने विपुल प्रमाणात लिहीली गेली.
आशांच आणि आविष्काराचा वेगळेपणा मुळे
दलित कवितेवरोवरच आत्मकथानांही लक्ष
वेधून घेतले.

'बलुत', 'उपरा', 'उचल्या', 'तराळ
आंतराळ' यांसारख्या आत्मकथानांनी
मराठी साहित्यात खळखळ उडवून
दिली आपले वेगळे आणि स्वतंत्र
ज्ञान निमिनि केले. त्यामुळे आत्मकथेन
या संज्ञेपासून तर आविष्कृत झालेल्या
जीवनासंदर्भात अतंतु मते- मतातरे
प्रकट होत राहिली. १९८० नंतर स्त्रियांची
आत्मकथेने प्रकाशित झाली;

तथापि, पुरुष - लेशकांच्या आत्मकथनांची
 चर्चा अनुषंगाने होत चित्तरकथा, 'अंतरूपोद-
 यासंरख्या आत्मकथनांची चर्चा अनुषंगाने
 होत राहिली; मात्र, केवळ दलित स्त्रियांच्या
 आत्मकथनावर लक्षा केंद्रित करून त्यावर
 शोधपाने वियाप झालेला दिसत नाही.
 'माढ्या जल्माची चित्तरकथा हे आत्म-
 चरित्र 'नाजूका' या जीर्णिकाने मुंबई
 दूरदर्शनच्या मराठी वाहिनीवरून
 मालिकेच्या रूपाने प्रक्षेपित झाल्यामुळे
 अनेक चोखंदळ वाचकांसह सर्वसामान्य
 वाचकांनाही या आत्मचरित्राची ओळख
 होऊ शकली, मात्र अन्य दलित स्त्रियां
 च्या आत्मकथना शोधमार्ग काहीशी
 अनाभीज्ञता राहिली.

'दलित स्त्रियांची आत्मकथने : स्वरूप
 आणी चिकित्सा' या प्रस्तुत समीक्षाग्रंथात
 दलित स्त्रियांच्या आत्मकथनांची शोधपाने
 चर्चा करण्याच्या प्रयत्न केला आहे.
 एकूण पाच प्रकरणांत ग्रंथाची मांडणी
 केली आहे. (१) दलित संकल्पना आणि
 दलित साहित्यसंज्ञा, (२) आत्मकथन संज्ञा:
 स्वरूप आणी चिकित्सा, (३) दलित
 स्त्रियांची आत्मकथने : प्रेरणा स्वरूप ५) दलित
 स्त्रियांची आत्मकथने : एक मुख्यमापन.

नाव : शिवानी साहेबराव रक्षित
कॉलेजचे नाव : स्वर्गीय किसनजी तागडे महाविद्यालय सांवरगांव
वर्ग : B.Com 1st Year 1st (Sem)

प्रश्नानुसार

पुढाचे नाव : बहुभाषायी

लेखकांचे नाव : साहेबराव राऊत

हॅ. नानासाहेब उपाख्य बोधराव कृष्णराव वानखेडे
यांचे नाव मी माझ्या महाविद्यालयीन जीवनात
ऐकून होतो. विद्यापीठिय शिक्षण पूर्ण करीत असताना
त्यांच्या जीवनाकावविषयी थोडेफार कानावर येत
आसे. 1973 मध्ये मी नागपुर महानगरपालिकेमध्ये
नोकरीला लागलो.

हॅ. बोधराव वानखेडे नागपुर महानगरपालिकेचे
पहिले महापौर, आगि असत तीनदा महापौर राहिलेलेही
पहिलेच त्यामुळे त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू
जागृत व्हाण्याची उत्सुकता असत कायम होती.

पुढे त्यांना जवळून पाहण्याचा, भेटण्याचा
व त्यांच्याशी बोलण्याचा योग आला. पहिल्याच
भेटीत त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाने मी प्रभावित झालो.
माझे मूळस्थान असलेले विद्यमान महापौर

श्री. अटलबहादूर सिंग यांचेकडून बॅरिस्टर साहेबांच्या
व्यक्तिमत्त्वाविषयी खुप ऐकावयास मिळाले. अटलजीच्या
पारिवर्ती व्यक्तिमत्त्वाकडून ज्या ज्या म्हणून ग्रीवही मी
वेगळ्या त्यामुळे हे चारित्र्यवानही वाटून झाले आहे.

शिक्षण क्षेत्रातील विविध व्यक्ती व कायामुळे
माझा नानासाहेबांच्या एकुलत्या एक कन्या श्री.
मती कुंदानाई विजयकर यांचेकडून नानासाहेबांच्या
बहुशायामी व्याप्तिमत्ताबद्दल सतत माहिती मिळत
गेली. नानासाहेबांचे जावई. श्री. भाविनाथ विजयकर
यांनीही बरीचशी माहिती दिली. त्याविषाय श्री.
बाबासाहेब लांडे, ज्यांनी नानासाहेबांच्या सहवासात
अपुन वर्षे घालविली. त्यांनीही नानासाहेबांचे विविध
पेढे सांगितले. ह्या सर्व कथनातुनच हे चरित्र
पूर्णत्वास आले.

आपुर्वी मी लहान लेखांपलिकडे कधी लिखाण
केले नव्हते. चरित्रविषयक लिखाण म्हणजे तर कोणत्या
काम होते. मी भरपूर माहिती संकलित केली होती.
त्यातून पुस्तक साकारास येईल, असे कधीच वाटले
नव्हते. परंतु इच्छावाणी अपुन बसू देत नव्हती
लिखाणाचे आउस केलेच, लिहिले, जेव्हा तसे लिहिले
पण त्यास निम्ननिश्चित साकार सात्पासारखे वाटत
नव्हते. तेव्हा साकार देणारा एखादा सिद्धस्थ इस्त
लेखक सापडतो काय म्हणुन शोध घेत होतो.
अचानक एका कामानिमित्त प्रख्यात प्रताकार व
सामाजिक कार्यकर्ते प्रा. जैमिनी कडु यांचेशी भेट
झाली. त्यांना मी माझे लिखाण दाखविले. त्यांनी
त्यावर थोडासाही संस्कार केले. प्रा. जैमिनी कडु
यांनी वेळोवेळी केलेल्या सूचना, माहिती संकलना
साठी सूचविलेली नावे, संदर्भ इत्यादी.

नाव :- किरण रामचरण गोडगे

वर्ग :- B. Com 1st Year 1st (Sem)

कॉलेज चे नाव :- स्वर्गीय हसनजी नागडे महाविद्यालय सावरगांव

ग्रंथसार

ग्रंथाचे नाव :- काव्यवेध

लेखकाचे नाव :- डॉ. नागनाथ शेतापले

दाक्षिणी वारविष्या वर्गात शिडवितांना अर्धे
अर्धे माहिती असुरी वाटली. ते फक्त शिवितानच दाखवाला
माहिती दाहिल म्हणून अर्धे अर्धे ग्रंथ मिळाला अ
पाचा ओघ घेतला अर्धे अर्धे लेख किंवा पुढे
मिळाली, परंतु त्यांच्याकडलेच विपुल लेखन दाखवले
नव्हिले. म्हणून त्यांना आपणच गेडन माहिती मिळविली
तसं वाटू लागलं. त्या पुढीनं माहिती दालचाल
सुरू केली. त्यांचे सर्व काव्यसंग्रह मिळविण्याचा प्रयत्न
केला आणि त्यांनी नाम्दाला सहकार्य केलं त्या
त्या अर्ध्या गावी जाऊन माहिती त्यांच्याशी
मनमोठ्ठपा गप्पा मारल्या. पानूनच अर्धे पुस्त्या भेटिली
ही योजना पक्की झाली, जे अर्धे महाविद्यालयान
येऊन विद्याध्यक्षिणी संवाद साधु झालिले त्यांना प्रत्यक्ष
बेलवायचं व पुण्यापासुन दूर राहणाऱ्या अर्ध्या आपण
स्वातः जाऊन मुलाखती घ्यायच्या व ध्वनीद्विती तयार

११ वी १२ वीच्या विद्यार्थ्यांचा दुर्दिष्टेन परिहाराचीच
 वास्तो. विद्यार्थ्यांचा वाचन मालीहोडे ४मीच वास्तनं.
 पुढाहोडी उपलब्ध होत नाहीत. विद्यार्थ्यात त्यांना गोडी
 वात नाही. फक्त ही गोडी विमर्श करण्यासाठी होती
 नेवे प्रयोग होले तर परा पेडु राहणं ताला वास्तुभव
 आला. त्यांना इथी लपवा इलावांशी प्रत्यक्ष संवाद
 साधणं मात्र पुरव्य वास्तनं. पा एक्कीफितीहोरे
 विद्यार्थ्यांना इथीच्या तावळात त्यांच्या इथीत टोळणा
 ताच्या त्यांच्या इथीप्रतिपांवा वास्तुभव त्यांच्यात
 भावजात वास्तुभवा ताला. पा उपक्रमास विद्यार्थ्यांहून
 वांगला प्रतिसाद मिळाला. ताच्या पा इथीनेचे स्वागत
 नेवेठ जावहात इथीनी होले व त्यात इथीने
 प्रतिसाद दिला. पात हे संजीवनीमरि मरोठे, हे.
 इंजिअर सं. हे. कुमुभाग्रले पा पुन्या पितीनील
 इथीची ठवपुर्वह होलेय इरावसाय द्या. हे. संजीव-
 नीवहिनी प्रहनी वरी वास्तनहि त्यांच्या मुंदत भावजात
 वांग मागीर इराव ही इथी वास्तु वास्तुविली.

नाव :- रेशमा लव्कार तेन्नीया

वर्ग :- B.A 1st Year 1st Sem

संस्थेचे नाव :- स्वर्गीय किसनजी तागडे महाविद्यालय
सावरगांव

गुंथसार

गुंथाचे नाव :- राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराजांची
ग्रामीण शिक्षण पद्धती

लेखकाचे नाव :- डॉ. बालू पटवर्धन

गाव हा देशाचा नकाशा

गावावरून देशाची परिक्षा

गावाची भंगता अवक्ष्ण

येईल देशा ।

असे संत तुकडोजी महाराजांनी

आपल्या ग्रामभीनेत म्हटलेले आहे 'ग्राम'

हे त्यांच्यासाठी महत्वाचे आहे. हा शेतकऱ्यांचा

ग्रामवासियांचा देश आहे. भारत ग्रामीण

भामात असलेली गांवर संस्कृती ती आज

नष्ट होत आहे. नागरी संस्कृतीवर नांवर

संस्कृतीचा भारदळसारखा वाढतो आहे. हा

संतत वाढत गेल्यास दोन्ही संस्कृती नष्ट

जातील याविषयी शंक नाही.

स्वामी विवेकानंद म. गांधी आणि
आचार्य विनोबा भावे यांनी 'वेड्याकडे वळा'
असे म्हटलेले होते. नागरी माणुस वेड्यात
जाऊन नागर संस्कृती जिवंत राहणे हा
महत्वाचा प्रश्न आहे. ग्रामीण विभागाने
शेती हा प्रधान उद्योग आहे. त्यावर
आधारित असलेल्या उद्योग नव्या तंत्राच्या
अभावामुळे उत्पादन खर्च वाढत गेल्याने
अजून उत्पादनात घट आल्याने बंद होत आहे.

स्वातंत्र्यपूर्वकाळापासून तर आपण येथे
जिथे शैक्षणिक आयोग झालेले. त्यात
प्रामुख्याने मुदयिथार आयोग. कोठरी
आयोग यांनी ग्रामीण शिक्षणावर
भर दिल्या. ग्रामीण शिक्षण तंत्रपणाची वेगळ्या
रूपांत गरज का आहे? याचा उपयोग
मुप मोठ्या प्रमाणात करण्यात आला
प्रत्यक्ष व अपत्यक्ष ज्यांचे सहकार्य
त्यांमधे त्यांचा मी आभारी आहे.

* समीक्षकाचे नाव :- अजय रमेश तारपे III पन्ना

* शिर्षक :- विवेक सिंधू लेखक :- मुकुंदराज

*

सारांश :-

विवेक सिंधू हा मराठी ओपेसीम पहिला जात ग्रंथ असुन तो मुकुंदराज यांनी १२व्या शतकात लिहीला. हा ग्रंथ अर्द्धत वेदांत तत्वज्ञानावर आधारित असुन शंकराचार्यांच्या विचारांच्या प्रभाव दिसतो.

विवेक सिंधू हा 'आत्मा, ब्रह्म व मोक्ष' या तीन संकल्पनांवर उभारलेला. त्यात अज्ञानमुक्त होण्याच्या दुःखाच्या उल्लेख असुन आत्मज्ञान हेच परमार्थिक सत्य व मुक्तीचा मार्ग असल्याचे प्रतिपादन केले. ग्रंथातील ओपेसामधुन शुद्ध तत्वज्ञान सोप्या ओपेसामध्ये मुकुंदराज यांनी जन-सामान्यांना तत्वज्ञान समजावून सांगण्यासाठी मराठीचा वापर करून या ग्रंथातून एक महत्वाचा संदेश दिला.

* शिकारत :-

होय, जी विवेक सिंधू ग्रंथाची शिकारत नव्हतीच करतो. हा ग्रंथ केवळ प्राचीन मराठी ओपेस पाहण्यासाठी ग्रंथ नाही, तर त्यातून जीवनाचे गहन तत्वज्ञान सोप्या ओपेस समजाविले. आत्मज्ञान, अर्द्धतत्वज्ञान, व आत्मशोध याविषयी जिज्ञासा असलेल्या प्रत्येकाचे ग्रंथ वाचता.

विशेषतः मुकुंदराजांचे विवेकसिंधू हे केवळ एक ग्रंथ नसुन, जीवनविषयक मार्गदर्शक आहे.

* ग्रंथ सार लेखन स्पष्ट *

* समीक्षकाचे नाव :- दिपक रमेश पवार

* शिर्षक :- २०००

* लेखक :- विनायक खेडकर

* प्रकाशन वर्ष :- देवागुण आणि पंजी मुद्राप्रेस मुंबई

* सारांश :-

विनायक खेडकर यांचा "२०००" हा ग्रंथ भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामाच्या काळातील घटनांचा आणि नेतृत्वाचा अभ्यास करणारा एक महत्वाचा ऐतिहासिक लेखन आहे. या ग्रंथात लेखकाने स्वातंत्र्य संग्रामातील लढायांवर त्यातील नायकांच्या कार्यविर व त्यांच्याही संघर्षांचा संचालन व संघर्ष विवेचन केले आहे. भारतीय जगता व विविध संघटनांच्या प्रथांचाही चर्चा करणारा, त्यांनी वृद्धाच्या मानसिकतेचा, शौर्य, बलिदानाचा मोठे केंद्र आहे. "२०००" हे पुस्तक स्वातंत्र्य संग्रामाचा ऐतिहासिक दृष्टीकोनातून एक महत्त्वपूर्ण दर्शवणारा आहे.

* शिफारस :-

विनायक खेडकर यांचे "२०००" हे पुस्तक त्या सर्वांना शिफारस केले जाऊ शकते. जे भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामाचा इतिहास आवडत असतील. हे पुस्तक सर्व इतिहासकारांना व विद्यार्थ्यांना स्वातंत्र्य संग्रामाचा योगदान दिलेल्या कर्मचारींची कार्याची जाण देणारे आवश्यक वाचन आहे.

राष्ट्रीय पातळीवरील एकात्मिक दृष्टीकोन समजावून घ्यायचा आहे. त्यासाठी अनिराग उपयुक्त पुस्तक आहे.

दि. 5/1/2025

* ग्रंथसार लेखन स्पर्धा *

समीक्षकाचे नाव :- मेधा साईनाथ हाटकर

शिर्षक :- केकावली

लेखकांचे नाव :- मोरोपंत

प्रकाशन व स्थळ :- निर्णय सागर - प्रेस मुंबई 1902

सारांश.

केकावली " हा मोरोपंत यांचा एक प्रसिद्ध निबंध आहे. या ग्रंथात त्यांनी सामाजिक, सांस्कृतिक आणि धार्मिक परंपरांवर वडिलकी असलेल्या आदर्श विचारांची मांडणी केली आहे.

मोरोपंत यांनी या निबंधात भारतीय समाजातील विविध बाबी, त्यांचे अस्तित्व, आणि त्याच्याशी संबंधित व्यक्तिमत्त्वांचा अत्यंत सुरेख व चांगल्या प्रकारे विचारलेल्या विवेचन केला आहे.

" केकावली " हा निबंध त्याच वेळी साधा आणि गडद विचारांचा संयोग आहे. मोरोपंत यांच्या लेखनातून आदर्श मुल्यांचे आणि गुणांचे महत्व मोठ्या प्रमाणावर आहे. त्या काळातील सामाजिक अन्याय आणि भेदभाव यावर ते सखोल विचार करतात. आणि त्यावर उपाय सुचवतात.

निबंधात मोरोपंत यांनी दाखवले की, बदलत्या काळात परंपरा आणि आदर्श मुल्यांच्या आधारावर समाजाला एक सकारात्मक दिशा दिली जाऊ शकते. त्यात आदर्श कुडंबव्यवस्था, एकामना, समानता आणि शेतकऱ्यांचे हित अशा मुद्द्यांचा समावेश केला आहे.

..★ ग्रंथसार लेखन स्पर्धा ★..

समीक्षकांचे नाव :- साक्षी अशोक पांचाळ

शिर्षक :- माझी जीवनगाथा

लेखकाचे नाव :- सावित्रीबाई कुले

प्रकाशन व स्थळ :-

सारांश :-

“माझी जीवनगाथा” सावित्रीबाई कुले हा ग्रंथ सावित्रीबाई कुलेच्या जीवनावर आधारित आहे, ज्यामध्ये त्यांनी आपले संघर्ष, शिक्षण, आणि समाज-सेवेचे अनुभव व्यक्त केले आहेत. या ग्रंथात सावित्रीबाईंनी आपल्या बालपणापासून ते त्यांनी सामाजिक कार्य सुरू केल्यापर्यंतच्या अनुभवांवर प्रकाश टाकला आहे.

सावित्रीबाई कुले यांचा जन्म 3 जानेवारी 1831 रोजी पुणे जिल्ह्यातील नाथगावमध्ये झाला. त्यांनी शालेय जीवनातच स्त्री शिक्षणाच्या महत्त्वाची जाणीव करून घेतली आणि पुरुषप्रधान समाजव्यवस्थेला आव्हान देणारे शिक्षणकार्य सुरू केले. त्यांनी आपला सहकारी ज्योतिराव कुलेच्या मार्गदर्शनाखाली स्त्रीशिक्षणासाठी अनेक शाळा सुरू केल्या.

या ग्रंथामध्ये सावित्रीबाईंनी समाजातील रुढी, जातीव्यवस्था, आणि स्त्रियांवरील अत्याचार-वर कडवर भाष्य केले आहे. त्यांना कधीच शांत बसू न राहायचे नव्हते, आणि त्या समाजाच्या वेगवेगळ्या स्तरांवर काम करत राहिल्या. त्यांचे जीवन हे

समीक्षकाचे नाव :- संध्या नाशयण सावते

शिर्षक

:- मृत्युंजन

लेखकाचे नाव :- शिवानी सुमित्रानंदन पंत

सारांश :-

मृत्युंजन" हा शिवानी सुमित्रानंदन पंत यांनी लिहिलेला एक ऐतिहासिक कादंबरी आहे. या कादंबरीत महाभारताच्या कथेवर आधारित कर्ण या पात्राची जीव-
न गाथा मांडली आहे. कर्णाची जीवनाची कथा, त्याच्या संघर्षाची, त्याच्या निर्णयांची, त्याच्या नैतिकतेची आणि त्याच्या प्रशक्रमाची शोकांतिका या कादंबरीत दाखवली आहे. कर्ण हे एक महत्वाचे पात्र असून, त्याच्या जीवनातील विविध पेच आणि दुविधा, त्याच्या संघर्षाच्या गाथा वाचकांना अंतर्मुख करतात. त्याच्या अपार धैर्य, त्याच्या न्यायप्रियतेच्या संघर्षाचे आणि त्याच्या राजधर्मावर असलेल्या समर्पणाचे चित्रीकरण या कादंबरीत केले गेले आहे.

शिफारस

उत्तर -> "मृत्युंजन" ग्रंथाची शिफारस मी त्या सर्वांना करेन, ज्यांना महाभारत, कर्ण, आणि त्याच्या जीवनाशी संबंधित वैचारिक गाठ बांधणारी कादंबरी आवडते. तसेच, ऐतिहासिक कादंबऱ्यांमध्ये रस असलेल्या वाचकांना या कादंबरीतून जीवनाची विविधता आणि मानवी संघर्षांची एक गहन समज मिळू शकते. तसेच, या कादंबरीतील नितिमूल्य आणि

अंथसार लेखन स्पर्धा
 समिष्टकुचे नाव :- विठ्ठलनाथ शंभाजी सुर्यभान
 शिर्षक :- शमजीवी भारत
 लेखकांचे नाव :- महात्मा गांधी
 प्रकाशन व स्थळ :-

आशंश :-
 "शमजीवी भारत" या अंथाची मी खान्निज
 व्यक्तिता शिफारस करु इच्छितो.
 शमाज सुधारकांना महात्मा गांधीजींच्या
 समिष्ट वगैर्या हक्कांपिषयी असलेल्या
 विचारांनी त्यांना प्रबलित शमाजासाठी
 प्रेरणा दिली.

शमाजातील असमानता आणि
 समिष्टांच्या स्थितिवर कार्य करणाऱ्या
 शमाज सुधारकांना या अंथाचा अभ्यास
 महत्वाचा आहे.

शेतकरी आणि समिष्ट वर्ग गांधीजींनी
 या अंथात समिष्ट वर्गाच्या जिवितावर
 अखोल विचार केला आहे.
 शेतकरी आणि कामकाजी लोकांना त्यांच्या
 अमाचे मुल्ये जाणुन त्यात सुधारणा
 करण्यासाठी हा अंध प्रेरणा देणाऱा
 ठरु शकतो.

कवि कुलगुरु बाल कालिदास संस्कृत
लिखापिठ समिष्टक १३३०
समीक्षकाचे नाव : किरण अंकुश मटे
शिर्षक : श्यामची आई
लेखकाचे नाव : पु. ल. देशपांडे

श्यामची आई हा ग्रंथ पु. ल. देशपांडे
यांचा एक अत्यंत लोकप्रिय आणि
भावमय कादंबरी आहे. या कादंबरीत
एक लघन मुलाचा दृष्टीकोन आणि
त्याची आईची असलेली नात्याची गोडी
वाखावली आहे. या कादंबरीत श्याम
मोलाच्या लघन मुलाचे आईच्या प्रति
असलेले प्रेम आणि गिळ्या रोचे
मुंदूर चित्रण केले आहे. श्याम
आणि त्याची आई यांच्या वरदानाच्या
अवाक्या माध्यमातून पु. ल. देशपांडे
यांनी आईच्या कलक, तिच्या प्रेमाचे
आणि त्यालाचे महत्त्व स्पष्ट केले आहे.

कादंबरीतील श्यामची आई एक
आकृष्ट माता आहे. तिचे जिवन, त्यातले
संदर्भ, तिचे शिकवण आणि तिच्या
अभिवळाची भाषा पाचकाला अंतर्मुख
करते. श्यामची आई आपल्या मुला
साठी काय करत असत करते. आणि
करते त्या कळ्याचे रूप लेखन मुलांना

★ ग्रंथसार लेखन स्पर्धा ★

समीक्षकाचे नाव :- ससीरा मुकतार शेख

शिर्षक :- कोसला

लेखकाचे नाव :- भालचंद्र नेमाडे

आरांश :-

"कोसला" हा भालचंद्र नेमाडे यांचा भात्यात सहत्वाचा आणि चर्चित कादंबरी आहे. 1960 च्या दशकात प्रकाशित झालेली ही कादंबरी मराठीतल्या आधुनिक कादंबरी साहित्याचे एक नवा वळण आहे. या कादंबरीत लेखकाने एक तरुण युवकाच्या मनाच्या गोंधळात जगण्याचा कडवट अनुभव उलगडला आहे.

कादंबरीचे नायक रामशंकर याच्या दृष्टिकोनातून सादर होणाऱ्या घटनांचा शोडक्यात उद्‌घापोड केला जातो. रामशंकर हा एक युवक आहे जो आपल्या जीवनात कटू, मित्र, समाज आणि व्यक्तिमत्त्वाच्या समस्यांमध्ये गुंतलेला असतो.

कादंबरीच्या कथानकात त्याच्या जीवनाच्या संदर्भाची आणि त्याच्या मातल्या आस्थिरतेची विविध रूपे असताना येतात.

कादंबरीचे नाव "कोसला" एका भौगोलिक प्रेक्षाशी संबंधित असले तरी, त्याचा खरा उद्‌घाट जीवनातील अशा आस्थिरतेचा, गोंधळाचा आणि तिचा सूचक आहे.

* ग्रंथसार लेखन स्पर्धा *

दि. 5/1/25

समीक्षकांचे नाव :- शिंदे प्रतिष्ठा सजेंराव

शिर्षक :- गीता रहस्य

लेखकांचे नाव :- बाळ गंगाधर लिळक

प्रकाशन व स्थापना :- 1893

सारांश :- गीता रहस्य हा ग्रंथ लोकमान्य लिळक यांनी 1893 मध्ये लिहिला. या ग्रंथात त्यांनी भगवद् गीतेच्या गुढ अर्थाचा अन्वेषण केला आहे. लिळक यांनी गीतेचे आध्यात्मिक आणि तत्त्वज्ञानाचा रूप अर्थ सोप्या आणि व्यवहारिक भाषेत मांडले आहे, जे सामान्य वाचकांसाठी अर्थपूर्ण समजण्यासारखे बनवले आहे. "गीता रहस्य" मध्ये लिळकांनी श्री कृष्णाच्या उपदेशाचा गहन अर्थ उलगडला आहे. त्यांनी गीतेतील कर्मयोग, ज्ञानयोग, भक्ति योग आणि त्यांचे तत्त्व स्पष्ट केले आहे. लिळक यांच्या मते, गीता ही केवळ धार्मिक ग्रंथ नाही, तर ती जीवनाचे तत्त्वज्ञान आहे. त्यांची प्रमुख शिसास आपले इतिव्य निभावणे, त्याच्यातील संपूर्ण समर्पण आणि त्यातून आत्मज्ञान प्राप्त करणे हे गीतेचे मुख्य संदेश आहे. लिळकांनी गीतेच्या शिक्षणाची मर्यादा किंवा भौतिक शरणागतेवर जोर न देता, जीवनाचे तत्त्वज्ञान तेथेच कर्मयोगाचे महत्त्व सांगितले. गीतेच्या गुढतेच्या निष्पत्तीस गामुळे, त्यांनी गीतेतील गहन तत्त्वज्ञान सामान्य माणसाच्या

ग्रंथसार लेखन स्पर्धा

ग्रंथ

समीक्षकांचे नाव: गोपाल प्रकाश आगीरकर

शिर्षक = बदलता ग्रामीण महाराष्ट्र

लेखकांचे नाव: शेखर पवार

सारांश =

बदलता ग्रामीण महाराष्ट्र या ग्रंथात शेखर पवार यांनी ग्रामीण महाराष्ट्राच्या बदलत्या सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्याचा सखोल विश्लेषण केले आहे. या ग्रंथात त्यांनी ग्रामीण भागात येणारे बदल, ते कसे आणल्या पारंपारिक संरचनांमध्ये आणि जीवनातील मध्ये गुंतलेले आहेत, हे अत्यंत प्रभावीपणे मांडले आहे.

शेखर पवार यांनी ग्रामीण महाराष्ट्रातील जीवनातील विविध घटकांची तपशीलवार चर्चा केली आहे. त्यात शेती, आर्थिक तंत्रज्ञान शिक्षण, स्त्री सशक्तीकरण आणि सामाजिक विषमता यासारख्या मुद्द्यांचा समावेश आहे. लेखनातील एक विशेष बाब म्हणजे पवार यांनी ग्रामीण समाजातील पिढ्यान्पिढ्या चालत आलेल्या रूढी परंपरांमध्ये होणारे बदल, तसेच आधुनिकतेच्या प्रभावाने आलेले नव्या आव्हानांचा अ उल्लेख केला आहे.

ग्रामीण भागातील युवकांची मानसिकता, त्यांची काम करण्याची पद्धत आणि तंत्रज्ञान तंत्रज्ञानावर आधारित काम करण्याची पद्धत अशी तंत्रज्ञान प्रवृत्ती यातही उल्लेखनीय बदल झाले आहेत. शिकारीकरण रोजगाराच्या संधी आणि शालेय शिक्षणातील वाढलेल्या ह प्रवेशामुळे ग्रामीण भागात विकासाच्या नव्या संधी उभ्या राहिल्या आहेत.

ग्रंथ सार ले ग्रंथकारलेखन स्पर्धा

ग्रंथ

समीक्षाकवे नाव : विजय ठकाराम कुर्डे

शिर्षक : शाळेतील दिवस

लेखकांचे नाव : हा. पु. ल. देशपांडे

सारांश

शाळेतील दिवस " हा पु. ल. देशपांडे यांचा अत्यंत लोकप्रिय आणि गोड निबंध आहे, ज्यामध्ये लेखकाने आपल्या शालेय जीवनाच्या आवणींचा थोडक्यात पण प्रभावी वेगाने उल्लेख केला आहे. शालेय जीवनात गमती - गमतीच्या प्रसंगांचा आणि मित्र मैत्रिणांना दिलेल्या आवणींचा लेखकाने केलेला संजीवक लेखानेचा वाचकाला हसवतो आणि लयाच्या मनात शालेय जीवनाच्या सुंदर आवणी जाग्या करतो. लेखकाने आपल्या शालेय जीवनातील शिक्षकांशी असलेल्या नात्यांचा मित्रांशी असलेल्या गोड गोष्टींचा, तसेच विविध अडथळ्यांच्या प्रकारे ते त्यातून बाहेर पडत होते, याचे अत्यंत सुरेख वर्णन केले आहे. पु. ल. देशपांडे यांच्या लेखनात शालेय शिक्षकांचा आदर, त्यांच्याशी असलेला विनोदाचा संवाद आणि शालेय ठिकाणांची निशब्दी दृष्टी दिखून येते. यात काही खास घटनांचे उल्लेख केले गेले आहेत ज्यात शिक्षकांचे वचन, मित्रांशी शालेय खेळांच्या आवणी, शालेय कॅम्पस आणि विविध आवणी, शालेय उत्सवांची मजेदार माहिती आहे.

४ ग्रंथशार लेखन स्पर्धा

- ग्रंथशार लेखन स्पर्धा -

अमीक्षकांचे नाव : आशिषेक घरेष तुमने
शिषिक : डॉ. आंबेडकरांचे विचार
लेखकांचे नाव : डॉ. आंबेडकर
प्रकाशक :
सारंशः

“होय, ‘आंबेडकरांचे विचार’ या ग्रंथाला
मी खालील व्यक्तीला शिफारस करेल.”

अमान अंधारकांता : डॉ. आंबेडकरांचे
विचार सामाजिक ह्याथ, अमानता आणि
जातीवादच्या विरोधात काम करणाऱ्या
अमान अंधारकांता अत्यंत महत्वाचे
आहेत. हे ग्रंथ त्यांना प्रेरणा
देईल आणि त्यांच्या कायद्या
मार्गदर्शिल करेल.

राजकीय कार्यकर्त्याला : डॉ. आंबेडकरांच्या
विचारांमध्ये अमानवाद आणि लोकशाही
तत्त्व तत्त्वज्ञाना आहे. राजकारणी
आणि सार्वजनिक जीवनात अश्लेष्ट्या
लोकांसाठी या ग्रंथाचा अभ्यास महत्वाचा
आहे, कारण ते भारतीय संविधानाच्या
आणि लोकशाही व्यवस्थेच्या मूलभूत
तत्त्वांचा अभ्यास करत आहे.

गंधर्वना र लेखन समिती

समाधिकांचे नाव : अरबाज खोबला

शिर्षक : देशबंधू

लेखकांचे नाव लोकमान्य टिळक

देशबंधू, लेखक लोकमान्य टिळक हा
गंधर्वना लोकमान्य बालगंगाधर टिळक
यांच्या जीवनाचा विचारधारा आणि
भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामातील योगदानाक
आधारित आहे टिळक हे एक प्रसिद्ध
भारतीय समाजसुधारक स्वातंत्र्यसैनिक
विचारवंत आणि पत्रकार होते त्यांचा
जीवनप्रवास यात आहे या भूमिका
त्यांची सामाजिक आर्थिक आणि
राजकीय हल्ली श्रमांची मांडणी केली
आहे लोकमान्य टिळक यांनी भारतीय
समाजाच्या सुधारणे जीवनोदात्त
संधर्ष आणि भारतीय स्वातंत्र्य
प्रचलनासाठी महत्त्वपूर्ण कामे
बाजवली त्यांनी स्वराज्य हा माझा
जन्मसिद्ध हक्क आहे हे वाक्य प्रसिद्ध
करणे स्वराज्य आणि स्वातंत्र्याच्या
चळवळीला चालना दिली त्यांनी
आपल्या पत्रकारितेच्या माध्यमातून
विहिरे सामाज्याच्या चळवळीवर
हीका केली आणि भारतीय जनतेमध्ये

* ग्रंथसार लेखन स्पर्धा *

समीक्षकाचे नाव : चव्हाण श्रीनिवास लज्जुन

शिषिक नाव : संत तुकाराम काठावर

लेखकाचे नाव : संत तुकाराम

सारांश

संत तुकाराम महाराजांचा "काठावर" ग्रंथ त्यांच्या जीवनातील अग्राणि त्यांच्या भक्ती तत्त्वज्ञानाच्या अभिव्यक्तीचा अत्यंत महत्त्वापूर्ण ठरतो. तुकाराम महाराज हे मराठी संत विद्वानांनी होते ज्यांनी आपल्या अभंगांद्वारे भक्तिरस आणि तत्त्वज्ञानाचा प्रचार केला. त्यांचे अभंग आवे ओव्या भक्तिरचनांचा एक अमृत संग्रह होते. "काठावर" या ग्रंथामध्ये महाराजांनी भक्तिरस भक्ति योग, आणि आत्मसाक्षात्कार यावरचे विविध विचार व्यक्त केले आहेत. संत तुकारामांच्या काठावर या ग्रंथातील अभंग इ. स. च्या निराकार रूपावर आधारित विचार आणि निर्गुण भक्ति यांचा मोलाचा संदेश देतात. तुकाराम महाराजांनी सादल केलेल्या आत्मज्ञानाच्या प्रत्यक्ष भक्तीने पुरित केले. त्यांच्या अभंगांमध्ये त्यांनी समाजातील अन्याय, अस्पृश्यता आणि विषमता याविरोधात स्वच्छ आणि कार्तिकारी विचार मांडले.

समीक्षाचे नाव: आध्या पत्ता ठाकणे
रीति नाव: संत रानेश्वरी
लिखकांचे नाव: श्री कृष्णा भगव गीते.
प्रकाशन व स्थळ :-

सारांश

रानेश्वरी हा रानेश्वरींनी रचलेला
एवढा महत्त्वपूर्ण तत्वज्ञानाविषयक ग्रंथ आहे, या
ग्रंथामध्ये भगवान श्री कृष्णाची भगवद् गीतेतील
उपदेशांची मराठीत विस्तृत आणि सोपी भाषा
कुठरी आहे रानेश्वरीचे लिखाण अक्षिपंथाशी
संबंधित असून हे ग्रंथ मानवाच्या जीवनातील
तत्वज्ञान अध्यात्म आणि कर्मयोगाचा वार
केंद्रित आहे.

रानेश्वरीत कर्म, श्रद्धा, ज्ञान आणि मोक्ष
या चार मार्गांचे विचार देण्यात आले संत
रानेश्वरींच्या गोड भाषेत दिलेला उपदेशानुसार
अनेक वाचनप्रेमींची हृदये गावत आले आहे.
आमची भगवद् गीतेतील तत्वज्ञान भक्ता
दुष्टकीन वेळी, तिला सहज समजावण्यास योग्य
पद्धतीने आहे.

शिफारस →

रानेश्वरी या ग्रंथाची शिफारस मी त्या सर्वांना
करिते, आता तत्वज्ञान अध्यात्म आणि मराठी
साहित्यातील महान ग्रंथामध्ये रचली आहे, या
ग्रंथाच्या वाचनाने जीवनाच्या गहन अर्थाने,
देवी माठपिनि भेते,

०१२५५१२ जे०००० २-५६०

समिश्रकाले ज्ञातः - विगत मासद्वारा मेरि

જોડ :- હલનિહા મહારા યુમ

ਮਿਤਰਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਪੁਰ

यश्वि २१०१ ०१ २१०१ :-

सार :

दृढनिष्ठा महात्मा फुले हा गंध महात्मा गांधी-
राव फुले यांच्या जीवनकार्य आणि लक्ष्यज्ञानावर
आधारित आहे. महात्मा फुले हे भारतीय
समानासुधारक होते, त्यांनी अस्पृश्यता, जातिवाद
आणि स्त्रीशोषणाच्या क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण कार्य
केले. या ग्रंथात त्यांचे कार्य, विचार आणि
समानांतील अन्यायावर त्यांची संघर्षाची कथा
सुस्पष्टपणे मांडली आहे.

महात्मा फुले यांनी आपल्या जीवनात
अस्पृश्यता नष्ट करण्यासाठी आणि सर्व
समाज वर्गांसाठी समाजसेवा अधिकारांनी
मागणी केली. त्यांच्या मुख्य उद्देशा समाज
लाभ दारिद्र्य, अरिश्ता आणि व्याध्यांनी प्रणाली
तोडणे होता.

मुम्ही वरील जंयान्ये विकारस कोणतामा
कराल का ?

कर्माल को है
शिक्षक आणि शिक्षिका - महात्मा जे
यांनी शिक्षणाच्या महत्त्वावर बल देऊन स्त्री-
शिक्षण आणि बालशिक्षण रूढ केले.

दि: 18/1/25

ग्रंथसार लेखन स्पर्धा

स्पर्दीचा नाव: शिवम सुरेशराव कंधारकर

शिर्षक : पानिपत

लेखकाचे नाव : प्रभाकर

व्यांश :

व्यांश

४

पानिपत हा ग्रंथ विष्णू प्रभाकर यांनी लिहिलेला एक ऐतिहासिक कादंबरी आहे. या कादंबरी पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धाच्या मर्यादे आणि अफगात अलीवर्दी खान यांच्यातील संघर्ष दर्शविला आहे. ग्रंथात युद्धाच्या पार्श्वभूमीवर घटनांच्या तपशीलवार वाचकांसमोर येतात. कादंबरीत युद्धाच्या गडद शोकांतिका संघर्ष आणि विस्ते चित्रण आहे यात मराठा साम्राज्याच्या पतनाचे कारण त्यांचे नेतृत्व आणि पराभूत होण्याच्या कडवट्या काळात आलेला संकटाचे चित्रण आहे. युद्धाच्या आणि रणभूमीवर अश्रुभरित कदाणि कळगडले

गोवर्धन लेखन व्यंज

अभिप्राये नरः काट वैभवा तुळशीराम

विषी नरः १ अंत ज्ञानेश्वरी

लेखकायेनातः १ श्री कृष्णाची भठवप.

प्रकाशन त व्यंजः

१. ~~अभिप्राय~~

आशय उद्देश्य.

ज्ञानेश्वरी हा अंत ज्ञानेश्वरी रचिलेला एक महत्त्वपूर्ण तत्त्वज्ञानविषयक ग्रंथ आहे.

या ग्रंथातले भावना श्री ज्ञेश्वरी कृष्णाची भठवप गीतेतील उपदेशाची मजबूत विवृता आणि अर्थी व्याख्या, हे ग्रंथ मानवाच्या जीवनातील तत्त्वज्ञान

अवधारणा आणि कर्मयोग चाबूट केलेले आहे.

ज्ञानेश्वरीत कर्म, भाक्ति, ज्ञान आणि योग या याच मार्गावर विचार केला आहे.

अंत ज्ञानेश्वरीच्या गीत भाषेत दिलेल्या

उपदेशांमुळे अनेक वाचनसेमीचे कर्तव्य

जागृत झाले आहे. ज्याने भठवप

गीतेतील तत्त्वज्ञान जवा पुष्कळीत देऊन

लेविला. अरुण अमलव्यास योग्य

वाचक आहे.

"गंधसार लेखन स्वधी"

स्वीडिवाचे नाव :- सभाधान राजराव पुनमवार

शिर्षक :- स्वीमान योगी

लेखक :- राजनील हेल्सर्ड

प्रकाशन व स्थळ :-

सारांश :-

"स्वीमान योगी" हे राजनील हेल्सर्ड यांचे रोतिहासिक कादंबरी आहे. या कादंबरीत छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनाची कथा वळण घेता, त्यांच्या संघर्षांची गाथा उलगडते. कादंबरीत शिवाजी महाराजांचे राजकारण, धाडस, ग्राह्य शौर्य, आणि नेतृत्व यांचे स्वरूप चित्रण आहे.

तसेच, त्यांची राज्याभिषेकासुद्धा ले मुघल सम्राट औरंगजेबाच्या विरोधात लढाई करण्यापयत्ती धाडसी कृत्ये आणि निर्भीक स्वतंत्रतेचा दाखवली आहेत. कादंबरीत त्यांच्या कुटुंबीयांसह त्यांच्यातील मानवी भावना, आणि त्यांची वातावरण यांच्या इत्तीने दर्शवलेली आहे.

या कादंबरीत शिवाजी महाराजांचे धाडसी कार्य, वीरता, आणि राजकारण प्रामुख्याने अशा अनेक पैलूवर प्रकाश

12/07/2025

* ग्रंथसार लेखन स्पर्धा *

समी दाकाचे नाव :- श्रीदेवी संजय बाभुळकर

शिर्षक :- कोसबाडची टेकडी

लेखकांचे नाव :- ~~समसंकर~~ हा. न. म. रास्कर

प्रकाशन व स्थळ :-

सिफारस शिफारस :-

कोसबाडची टेकडी या ग्रंथाची शिफारस मी समाजशास्त्राचे विद्यार्थी, साहित्यप्रेमी, आणि ग्रामीण जीवनावर विचार करणारे व्यक्तींना करेन.

माझ्या शिफारशीचे कारण असे आहे :-

ग्रामीण जीवनाचे आकलन : कादंबरीत ग्रामीण भागातील जीवनाची वास्तववादी आणि सजीव चित्रण केली आहे. ग्रामीण समाजाच्या संघर्षावर आधारित असलेल्या या कादंबरीमुळे त्या जीवनाचे गहन समजायचा गदत होतो.

सामाजिक विचार :- कादंबरीमध्ये शोषण, वगैरे आणि संघर्ष यावर विचारमंथन केले आहे. या कादंबरीतील तत्त्वज्ञान आणि दृष्टिकोन त्या व्यक्तींना उपयुक्त ठरू शकतील ज्यांना सामाजिक बदल, शोषण विरोध आणि न्याय यावर विचार करायचा आहे.

साहित्याची गोडी त्यागलेल्या व्यक्तींना : कादंबरीतील संवाद, वर्णन आणि कथानक सजीव आहे. त्यामुळे साहित्याची गोडी त्यागलेल्या व्यक्ती यावर गहन

दि. 5/1/2025

★ ग्रंथसार लेखन स्पर्धा ★

समीक्षकांचे नाव :- शनिषा संतोष जुयेकर
शिर्षक :- "गीतांजली"
लेखकांचे नाव :- श्वेदिंद्रनाथ टागोर
प्रकाशन व स्थळ :-

सारांश :-

आध्यात्मिकता आणि तत्वज्ञाना-
वर विचार करणारे विद्यार्थी : ज्यांना ईश्वरशी
एकात्मता, आध्यात्मिक विचारधारा, आणि
मानवी जीवनाचा गहिरा अर्थ समजून
ध्यायची आहे, त्यांना हा ग्रंथ वाचायला
शिफारस केली जाऊ शकते.

कविता आणि
साहित्य प्रेमी : जो व्यक्ती काव्याची गोडी
लागलेली आहे आणि कविता वाचनाचा
अनुभव घेतो, त्याला श्वेदिंद्रनाथ ठाकूर
यांची कविता, विशेषतः "गीतांजली",
एक अविद्यतीय अनुभव देईल.

मानसिक
शांती शोधणारे व्यक्ती : "गीतांजली"
मध्ये जीवनातील कष्ट, प्रेम, शांती,
आणि आध्यात्मिक शांततेसाठी प्रेरणा
हवी आहे, त्यांना हा ग्रंथ उपयुक्त
ठरू शकतो.

★ ग्रंथान्तर लेखन स्पर्धा ★

अमेरिकेचे नाव :- शिवशंकर राधावा अंबेडकर

शिर्षक :- "Buddha and His Dhamma"

लेखकांचे नाव :- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

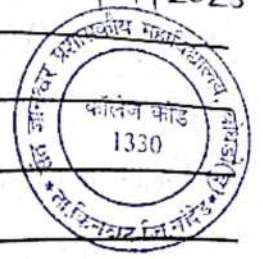
"बुद्ध आणि त्यांचा धम्म"

हा ग्रंथ डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी लिहिलेला आहे, जो गौतम बुद्ध यांच्या जीवन, नातवज्ञान आणि धर्मावर आधारित आहे. आंबेडकर यांनी या ग्रंथात बौद्ध धर्माच्या नातवज्ञानाचे अग्रिम विश्लेषण केले आहे आणि बुद्ध धर्माचे सध्याचे समग्र स्वरूपितले आहे. हा ग्रंथ बुद्धांच्या जीवनाची कहाणी, त्यांचे नातवज्ञान, आणि त्यांचे असाग्र बुद्धारणा कार्य यावर प्रकाश टाकतो.

ग्रंथात बुद्धांचे जन्म, त्यांचा राजमहलातील जीवन, त्यांचे तपस्वी जीवन, आणि त्यांचे इतर व्रत आणि योग यांचा उल्लेख आहे. बुद्धांनी समाजातील अयमान्ता, शोषण आणि अन्यायावर कडक भाष्य केले, तसेच त्यांनी विःस्वर्गच्या आणि अहिंसेच्या प्रचार केले. आंबेडकर यांनी बौद्ध धर्माची पुनर्रचना केली आणि त्या आचारावर दलित आणि शोषित समाजाला एक नवा मार्ग दाखवला "Buddha and His Dhamma" मध्ये आंबेडकर यांनी बौद्ध नातवज्ञानाची प्रगल्भ आणि त्यांच्या असाग्र कल्याण कार्य वृष्टिकोनाची अग्रिम माहिती दिली आहे.

* ग्रंथसार लेखन स्पर्धा *

समीक्षकाचे नाव :- धनंजी राजु आंबेवाड

शिर्षक :- "गुलामगिरी"

लेखकाचे नाव :- महात्मा जोतीराव फुले

प्रकाशन व स्थळ :-

सारांश :-

"गुलामगिरी" हा ग्रंथ महात्मा जोतीराव फुले यांनी १८५८ मध्ये लिहिला. या ग्रंथात फुले यांनी भारतातील जातीव्यवस्था आणि तिच्या कुपपरिणामांवर तीव्र प्रहार केले आहेत. "गुलामगिरी" म्हणजे गुलामीचे जीवन किंवा दासत्व, आणि फुले यांनी या ग्रंथात भारतातील अस्पृश्यता, जातीव्यवस्था, व स्त्रीच्या दुय्यम स्थितीवर नेमके आणि स्पष्टपणे भाष्य केले आहे.

फुले यांनी विशेषतः ब्राह्मणांच्या अत्याचार, जातीभेद, आणि सर्वसामान्य लोकांच्या जोषणावर लक्ष केंद्रित केले. ते म्हणतात की भारतीय समाजात उच्च जातीच्या लोकांनी बरीच, शेतकऱ्यांचे, महिलांचे आणि दलितनांचे जोषण केले आहे. "गुलामगिरी" हा एक प्रकारच्या काढातील शोषित वर्गासिद्धि आवाज उठवण्याचा एक प्रयत्न होता. फुले यांची लेखनशैली अत्यंत सोपी, परंतु तीव्र आणि प्रभावशाली आहे, जी वाचकांना न्यायिकत्वा समाजाच्या अन्यायाची जाणीव करून देणारी आहे.

कावि कुलगुरुदास कालिदास संस्कृत
विद्यापिठ रामठक

सामिक्षकचे नाव - अंकुश बालसिंग साबळे
शिर्षक - रणागण

रणागण हा ग्रंथ न मा. मुलगावकर यांचा
एक महत्वपूर्ण ऐतिहासिक कादंबरी आहे. या
कादंबरीत भारतीय स्वातंत्र्य संग्रामाच्या
कालखंडातील सधर्ष, धीरता आणि बलिदान
यांचे चित्रण केले आहे. या कादंबरीतून
मुलगावकर यांनी स्वातंत्र्यलढ्याच्या वेगवेगळ्या
पेन्सिवर लक्ष केंद्रित केले आहे. त्यात
सैनिकांच्या मानसिकतेपासून ते अहिंसक होणाऱ्या
वीरांच्या कथेपर्यंत अनेक गोष्टी दाखवल्या
आहेत.

कादंबरी नायक आणि नायिका हे एक
आदर्श व्यक्तिमत्व असलेले आहेत. जे आपले
कल्य पार करताना आपल्या देशासाठी
सर्व काही गमावतात. रणागणाच्या माध्यमातून
मुलगावकर यांनी समाजाच्या सर्व स्तरातील
लोकांच्या सधर्षाचे चित्रण केले आहे. या
कादंबरीत स्वातंत्र्य संग्रामातील युद्ध धोरणे
आणि प्रत्येक लढ्याच्या सामाजिक आणि
मानसिक परिणाम सांगितले आहेत. रणागण
हा ग्रंथ स्वातंत्र्य संग्राम आणि वीरता
या विषयात रुचि असलेल्या विद्यार्थ्यांना
आणि इतिहास प्रेमींना शिकारस ठेला जाऊ
शकतो. या कादंबरीत स्वातंत्र्य संग्रामाच्या

* ગ્રંથસાર લેખન સ્પર્ધા *

નામ $\Rightarrow$ સક્ષી લાપુરાવ દેગ.

વિષય $\Rightarrow$ અર્થશાસ્ત્ર

ભણેલા નામ $\Rightarrow$ કૌટિલ્ય

પ્રશ્નાન્વેષ $\Rightarrow$ પ્રાચીન ઇરાકના નાગપુર

સારાંશ $\Rightarrow$

"અર્થશાસ્ત્ર" કૌટિલ્ય વિજ્ઞાન ગ્રંથ પ્રસિદ્ધ ગ્રંથ મળે છે. ઉલ્લેખ કરેલો. પ્રાચીન પુરાતત્ત્વ અર્થશાસ્ત્રાવર આધારિત છે. ન્યાયના ગ્રંથો અર્થશાસ્ત્ર મધ્યે રાજ્યશાસ્ત્ર, અર્થવ્યવસ્થા, વ્યાય વસમાનની ન્યાયની સંસ્થાની વચ્ચે કરાવી યાવત વ્યાપક વિચાર મોડે છે.

સર્વ ગ્રંથોના વ્યાપાર, કલ, ઉત્પાદન વર્તિત નાગપુરે વ ગળેલો જલમાળાને મદલ યાવત સચોટ વર્ણવેલો છે.

વિષ્ણુ $\Rightarrow$

દોષ, ગ્રંથ વિશેષ: વિદ્યાન્યાન, સિદ્ધાંત કે જાણ શક્તિ રાજ્યની વિજ્ઞાન વ આર્થિક દોષોનાં વ્યાખ્યાન કરીને વિદ્યાર્થી નાકે પ્રાચીન ગ્રાહીય વિચારધારાને સ્વિકારીને વિદ્યાર્થી યાવત ગ્રંથ રાખ્યો છે.

Date: / /

दमयंतीताई देशमुख बी.एड. कॉलेज, रामटेक

नगरधन रोड, रामटेक

दुरध्वनी क्रं. 92265 83498

अहवाल

दमयंतीताई देशमुख बी.एड. कॉलेज, रामटेक

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार

दमयंतीताई देशमुख बी.एड. कॉलेज, रामटेक

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा

दि. 30 डिसेंबर 2024 ते 21 जानेवारी 2025

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2024 नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा पंधरवडा साजरा करण्याबात आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार महाविद्यालयाच्या रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि. 30 डिसेंबर 2024 ते 21 जानेवारी 2025 पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

दि. 04/01/2025 सामुहिक वाचन स्पर्धा

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत महाविद्यालयाच्या वाचनकक्षात सामुहिक वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात 30 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला असून विद्यार्थ्यांना समाजसुधारक, थोर व्यक्ती, इतिहासातील महान स्त्रिया, याची माहिती देणाऱ्या पुस्तकांचे सामुहिक वाचन विद्यार्थ्यांनी केले त्यात विद्यार्थ्यांचा उत्साह द्विगुणात होता.

दि. 06/01/2025 निबंध स्पर्धा

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” या कार्यक्रमांतर्गत विद्यार्थ्याकरीता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा विषय “ वाचन संस्कृती या विषयावर एकुण 20 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे 03 पारीतोषिक दि. 25 जाने. 2025 रोजी देण्यात येणार आहेत.

दि. 04/01/2025 ग्रंथाचे परिक्षण व कथन स्पर्धा

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा” या अभिनव अंतर्गत विद्यार्थ्यांना समाजसुधारक, , थोर व्यक्ती, वैज्ञानिक, इतिहासातील महान स्त्रिया, याची माहिती देणाऱ्या पुस्तकांचे वाचन करून परिक्षण करून त्यावर विद्यार्थ्यांनी कथन च्या माध्यमाताने सर्व विद्यार्थ्यांसमोर आपले मनोगत मांडले. त्यात वैष्णवी दिक्षीत, तन्मू धावडे, रूपाली भोयर या विद्यार्थ्यांनी पुस्तकांचे कथन केले.

दि. 10/01/2025 ग्रंथ दिंडी

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20.12.2025 नुसार सर्व महाविद्यालय/शाळेत "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले होते. त्यानुसार रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ दिंडी चे आयोजन दि.10/01/25 रोजी आयोजित करण्यात आलेले होते. या ग्रंथ दिंडी चे उद्घाटन मा. राज्यमंत्री आशिष जयस्वाल व विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरु प्रा. हरेराम त्रिपाठी यांच्या हस्ते करण्यात आले या ग्रंथ दिंडीत दमयंतीताई देशमुख बी.एड. कॉलेज, रामटेक येथील 50 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेऊन पालीखीच्या माध्यमाने ग्रंथ दिंडी चा उत्साह वाढविला.

दि. 15/01/25 ग्रंथ प्रदर्शनी

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या अभिनव उपक्रम अंतर्गत ग्रंथ प्रदर्शनी चे आयोजन मा. ग्रंथपाल अतुल बुरडकर यांनी महाविद्यालयातील ग्रंथालयात विविध पुस्तकांची प्रदर्शनी त्यात संस्कृत साहित्य, भाषा साहित्य कोश, रामायण, भगवतगिता, महाभारत, श्रीकृष्ण, ज्ञानेश्वरी, संविधान, डिक्शनरी, विविध विषयाच्या शैक्षणिक पुस्तकांची प्रदर्शनी भरवण्यात आली, प्रदर्शनी आस्वाद उत्साह पुर्ण घेतला विद्यार्थ्यांना पुस्तका वाचवण्याची आवड झाली.

M.O.D.
Damayantitai Deshmukh
B.Ed. College,
Mouda Road, Ramtek

दमयंतीताई देशमुख बी.एड कॉलेज रामटेक

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा जानेवारी 2025

अनु.क.	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग क्रमांक कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	किर्ती गोपाल येनुरकर	बी.एड द्वितीय वर्ष	अहिल्याबाई होळकर / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
2	अलिषा सार्जेन्द्र ढोबळे	बी.एड द्वितीय वर्ष	इकिगाई / हेक्टर गारासिया आणि फ्रॅन्सेलिया	पेगिंग रॅन्डम हॉईस इंडिया
3	रुपाली दिलीप भोयर	बी.एड प्रथम वर्ष	स्वामी विवेकानंद(संक्षिप्त चरित्र आणि विचारधन) / प्रा.सौ शारदा जोशी	विद्या भरती प्रकाशन पुणे
4	तन्नु कपुरचंद ढवळे	बी.एड प्रथम वर्ष	स्वामी विवेकानंद(संक्षिप्त चरित्र आणि विचारधन) / प्रा.सौ शारदा जोशी	विद्या भरती प्रकाशन पुणे
5	रत्नमाला युवराज ढेंगे	बी.एड द्वितीय वर्ष	सत्याचे पुजारी गांधीजी / शैलेजा काळे	ज्ञानेश प्रकाशन
6	प्रणाली युवराज चवरे	बी.एड द्वितीय वर्ष	डॉ. राधाकृष्णन / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर

 HOD.
 Damayanti Deshmukh
 B.Ed. College,
 Ramtek Road, Ramtek

Date : 12 जानेवारी 2025

Page No. :

Date :

समीक्षकाचे नाव
कु. आनिषा रमेश दोबळे.

शीर्षक : इकिगाई

लेखक :
हेक्टर गारसिया आणि
फ्रान्सेस्क मीरालेस

प्रकाशन व स्थळ :
पेंग्विन रँडम हाउस, इंडिया.

जपानीस लेखक हेक्टर गारसिया आणि फ्रान्सेस्क
मीरालेस यांनी 'इकिगाई' हे पुस्तक 2016
साली लिहिले. संपूर्ण जगातील जनतेने या
पुस्तकास मोठ्या प्रमाणात प्रतीसाद दिला.

थोडक्यात सारांश :-

हे पुस्तक दीर्घ आणि ज्ञानंदी
जीवन जगण्याचे रहस्य उलगडण्याविषयी बोलत
आहे. ओकिनावा बेटावरील रहिवासी जगातील
इतर कोणत्याही लोकांपेक्षा जास्त काळ जगतात.
निरोगी आहार, साध्या बाह्य क्रियाकलाप आणि
उपोष्णकटिबंधीय हवामानाव्यतिरिक्त, ही इकिगाई
आहे जी त्यांच्या जीवनाला आकार देते. जपानी
लोकांना मते प्रत्येकाला एक Ikigai असेल. एकदा
तुम्ही ते शोधून काढल्यानंतर, त्यांना पाठपुरावा करा,
त्यांचे पालनपोषण करा आणि ते तुमचा जीवनाला
क्षर्य देईल. ज्या क्षणी तुमच्या जीवनाच्या एक
उद्देश असेल त्या क्षणी तुम्ही करत असलेल्या

प्रत्येक गोष्टीत तुम्ही आनंदी प्रवाह प्राप्त कराल .
 पुस्तकात , आम्ही 'ओकिनावाच्या' शताब्दी
 वर्षांच्या मुलाखतींच्या मालिकेतून जेता आणि
 त्यांनी आनंदी , निरोगी आणि दिव्य आयुष्य
 जगल्याचे मार्ग शोधले आहेत .

- ① सक्रिय रहा ; निवृत्त होऊ नका .
- ② ४४% पोट भरा
- ③ चांगल्या मित्रांसह स्वतःला वेढून घ्या
- ④ रोज व्यायाम करा
- ⑤ लवचिक व्हा
- ⑥ जेवना दरम्यान स्नॅकिंग थांबवा
- ⑦ हळूहळू कर्ज फेडावे
- ⑧ विषारी लोकांसोबत वेळ घालवणे टाळा
- ⑨ सोशल मीडियावर कमी वेळ घालवा

शिफारशी :-

होय , मी त्या प्रत्येक व्यक्तीला
 ही पुस्तक शिफारस करेल जे
 त्यांच्या जीवनाबद्दल अनिश्चय
 गोडवलेले आहेत व कठिण
 परिस्थितींनी वेढलेले आहेत .

सर्वसाधारणतः ही पुस्तक
 प्रत्येक व्यक्तीला वाचायला हवी कारण
 या पुस्तकातून आपल्याला चांगले
 जीवन जगल्याचे सुत्र शोधता
 येते .

दिनांक :- 18/01/2025

समीक्षकाचे नाव :- किर्ती गोपाल येनुरकर
8th एव 2nd फ्लोर

शीर्षक :- अहिल्याबाई होळकर

लेखक :- जानेश्वर भिवगडे

प्रकाशन व स्थळ :- लाखे प्रकाशन
नागपूर

“भारतभूर पसरली किर्ती तिची,
तीचकोटी बांधील्या धर्म बाळा,
उदार, कारुण्यमूर्ती अहिल्यामाता,
वयलेस लावला तिने लळा.”

अहिल्याबाई होळकर यांचा जन्म
39 मे 1929 मध्ये महाराष्ट्रातील चोंडी या
गावी झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव माणकजी
शिंदे तर आईचे नाव सुशीलाबाई होते.
ज्या काळात महिलांना बराबरी पडण्याची
देखील पुरवाणगी नव्हती त्या काळात
अहिल्याबाईंच्या वडिलांनी त्या शिक्षणाची संधी
दिली. अहिल्याबाई एक कर्तुत्वान, पुढींमाने,
राज्यकर्त्या होत्या.

अहिल्याबाईंच्या 12 व्या वर्षी त्यांचा
विवाह माळवा प्रांताचे सुभेदार मल्हारराव
होळकरांचे सुपुत्र छंडेराव यांच्याशी झाला.
अहिल्याबाई व छंडेराव यांच्या संसारात
मलेशा व छंडेराव यांचा आर्षिया आर्षिवादन

शुब्जतात झाली. आणि अहिल्याबाईचे पती
 खंडेराव यांना कुंभेरीच्या लुहार्त वीरमराज
 आले. त्यानंतर 12 वर्षांनी त्यांचे सासर
 मल्हारराव होळकर यांचे निधन झाले.
 त्यानंतर अहिल्याबाईंनी साळवा प्रांताचा
 कारभार आपल्या हाती घेऊन तब्बल
 22 वर्षे प्रजाहितदक्ष राज्यकारभार केला.
 परकीय आक्रमणात उध्वस्त झालेल्या
 शेकडो मंदिरांची त्यांनी सुधारणा केली.
 मंदिरे, नदीवाट, तलाव अन्नाद्वारे
 बारव व धमशाळांची त्यांनी उभारणी केली.
 12 व्या शतकात महिलांची भारतातली पहिली
 प्रशिक्षित सेना त्यांनी उभी केली.
 मुक्ताबाई नावाच्या मुलीचा विवाह त्यांनी
 यशवंतराव फोसले या शूर पुरुषाशी
 आंतरजातीय विवाह लावून दिलो. पूर्वीच्या
 कायद्यामध्ये सुद्धा त्यांनी सुधारणा घडवून
 आणली. डोंगर प्रदेशामध्ये व शहर भागांमध्ये
 जनसंख्या हास होण्याचे चोर, लुटे-यांचा
 बंदोबस्त करून त्यांचे पुनर्वसन केले.
 त्यांचे प्रमाण पशु, पक्षी, किरक व
 जलचरांच्याही अन्नाचा व्यवस्था केली.
 प्रजा हीच आपली संपत्ती
 आहे. असे वृद्धून त्यांची संपूर्ण राज्याचे
 पालकत्व बेलले. त्यांनी रामराज्य निर्माण
 करायचे होत. त्यासाठी आपली कुटुंब
 बाजूला ठेवून रयतेच्या सुखासाठी
 आयुष्यभर झरल्या. अहिल्याबाईंच्या
 राज्यकारभारही आतंश्या पारदर्शक होता.

अहिल्याबाई या स्वतः खवीर, स्वाभिमानी
व सैन्यस्वी लक्ष्मीमत्याच्या होत्या अशा या
प्रजाहितकारिणी, अष्टावहानी, न्यायदेवता
पुल्याम्बा राजमाता अहिल्याबाई होळकर
यांचा मृत्यू १३ ऑगस्ट १८५५ रोजी
साला शेवटी भा एवढेच बोलू शकता,

जान धर्म विसरून दाखवला,
मानव सेवा भाग नवी....
अहिल्याबाई होळकर आपल्या कायद्या
मिशनर जळत राहिल दिला....

दुमयंती नाई देशमुख बी.एड. कॉलेज, शमटेक
“वाचन संकल्प महाराष्ट्राच्या अभिनव उपक्रम”
सामुदायिक वाचन, पुस्तक परिक्षण व कथन स्पर्धा

सत्र २०२४-२०२५

नाव:- रुपाली दिलीपजी भोयर

वर्ग:- बी.एड. प्रथम वर्ष

श्वामी विवेकानंद (संक्षिप्त चरित्र व विचारधन)
प्रा.सौ. शारदा जोशी

प्रकाशन :- विद्यादाशर्वा प्रकाशन पुणे

स्वामी विवेकानंद

Date _____

Page _____

इ.स. १८६२ मध्ये अमेरिकेत शिकागो येथे भरलेल्या जागतिक सर्वधर्मपरिषदे मध्ये 'माझ्या प्रिय वंधुभगिनीनो', असे उद्गार काढून विश्वबंधुतेचे नाते प्रस्थापित करणारे स्वामी विवेकानंद कोणता? हे परिचित नाहीत? आपण त्यांना स्वामी विवेकानंद या नावाने ओळखत असलो तरी त्यांचे मुळ नाव हे नरेंद्र असे होते.

१२ जानेवारी १८६२ या दिवशी त्यांचा जन्म झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव विष्णुनाथबाबू व आईचे नाव भुवनेश्वरी देवी होते. त्यांचे वडील पेशाने वकील होते. त्यांचा स्वभाव उदार व दुःखितांविषयी कणव असणारा होता. आई भुवनेश्वरी देवी बुद्धिमान व वृत्तीने धार्मिक होत्या. अशा मातापित्यांनी नरेंद्रवर उत्तम संस्कार करून त्यांच्या वृत्ती दृढवल्या.

बाल नरेंद्रवर फार संस्कार होते. बाल नरेंद्र फार अक्खळ व खोडकर होताना त्याला विविध खेळांची आवड होती. त्यांच्या वडिलांनी त्याला थोर समाजसुधारक ईश्वरचंद्र विद्यासागर यांच्या शाळेत घातले. तेथेही नरेंद्रवर संस्कार घडले.

बालपणापासून नरेंद्रला उत्तम एकाग्रतेची देणगी लागली होते. त्यायोगे तो कोणताही विषय चटकून आत्मसात करित असे. शालेय अभ्यासातही हुशार असल्याने तो मॅट्रिकची परीक्षा पहिल्या वर्गात उत्तीर्ण झाला.

पुढील अभ्यासासाठी त्याने महाविद्यालयाने नाव दाखल केले. सर्वच विषयांमध्ये त्याला सारखीच गोडी होती.

वाचनालयात जाऊन तो नाना विषयांचे वाचन करी. तत्त्वज्ञानाने भिळालेले सर्व पाश्चिमात्य ग्रंथ त्याचे वाचून काढले. त्यामुळे त्याची तीक्ष्ण चिकित्सक बनली.

नोव्हेंबर १८८० मध्ये नरेंद्रचा परिचय दक्षिणेकडून शमशुक्ल परमहंसाशी झाला.

त्यांना नरेंद्रविषयी अनिवार मिळाला निर्माण झाला. ते नरेंद्रचे गुरू झाले. त्यांनी योगमार्गाचा आपला वारसा नरेंद्रकडे सोपवून पुढे कार्य करण्यास सांगितले. तेथे नरेंद्रच्या आयुष्याला कलाटणी मिळाली.

नरेंद्राने हिंदू धर्म व तत्त्वज्ञान यांच्या सर्वोच्च अभ्यास केला. १८९३ मध्ये त्यांना अमेरिकेतील 'शिकागो' येथे भरणाऱ्या जागतिक सर्वधर्मपरिषदेची माहिती समजली. त्यांची योग्यता जाणलेल्यांनी त्यांनी या परिषदेस जावे असा आग्रह दिला. सर्व प्रकारच्या साहाय्याची तयारी दर्शवली. नरेंद्राने या परिषदेस जाण्याचा निश्चय केला. त्यांनी सन्यासाचा स्वीकार केला व स्वामी विवेकानंद हे नाव धारण केले. इ.स. १८९३ साली ते शिकागोस गेले. तेथे परिषदेस उपस्थित असणारे सर्व जगातून आलेले नाना धर्मीय लोक स्वामी विवेकानंदाच्या नेजस्वी व्यक्तिमत्त्वाने प्रभावित झाले. तेथे कोणत्याही धर्मपंडिताने न म्हटलेले 'माझ्या धंदुभागीनीने', असे जगाविषयी आत्मीयता प्रस्थापित करणारे उद्गार काढून मोठ्यांनी मने जिंकली. त्यांच्या वृत्त्याचीच पकड घेतली. तेथे केलेल्या व्याख्यान्यात त्यांनी 'सर्वधर्म एकच अंतिम अद्वैतसाठी आहेत. एकाच मार्गाच्या वाटसरूंमध्ये परस्पर दुताभाव आणि अविश्वास शोभत नाही. एका धर्माचा दुसऱ्या धर्माशी झगडा असूच शकत नाही. सर्व धर्मांना अधर्माशी लढायचे आहे. असे सर्व धर्मामध्ये अनुपम स्नेहबंध निर्माण करणारे उद्गार काढले. त्यामुळे परिषदेमध्ये एकमेकांना वादाने जिंकव्यापवली नवे स्नेहसौहार्दाचे व समधुनदारपणाचे वातावरण निर्माण झाले. या परिषदेमध्ये त्यांनी आद्यव्या भाषेत हिंदू धर्माची श्रेष्ठता व उदात्तता सर्वांना पटवून दिली. या परिषदेनंतर स्वामी विवेकानंद दोन वर्षे अमेरिकेत कार्यरत राहिले. त्यांच्या मित्रपरिवार वाढला. त्यांच्या व्याख्यांनी तेथे त्यांची अनेक व्याख्याने घडवून आणली. त्यातून विवेकानंदांनी हिंदू धर्माचा महान संदेश तेथील लोकांपर्यंत पोचवला. अवघे ३९ वर्षांचे अग्रगण्य स्वामी विवेकानंदांना लाभले. पण या अव्यावधीत त्यांनी युगानुयागाचे प्रचंड कार्य केले. पाश्चात्य देशातील भौतिकतावादाच्या भारतीय अध्यात्मवादाशी

समन्वय साधण्याचा प्रयत्न केला.

भारताच्या थोर संस्कृतीच्या व उदात्त मानवतावादी तत्त्वज्ञानाचा जगाला परिचय करून देण्याचे महान कार्य करून स्वामी विवेकानंदाने भारताच्या भावी पिढ्यासाठी एक थोर आदर्श व वारसा ठेवला आहे.

त्यांनी म्हटले आहे की अगदी नास्तिक झाला तरी चालेल, परंतु अंधमद्र्श ठेवणारे मुर्ख होऊ नका, कारण नास्तिक झाला तरी त्याचा ठायी जिवंतपणा असतो. त्यांचे आपल्याला काहीतरी करून घेईल. परंतु अंधमद्र्श शिरली म्हणजे बुद्धीच मेली, मंद होत चालली आणि बुद्धी गेली म्हणजे सारेच गेले. जीवनाचा अंधापण झाला.

आपण स्वतंत्र आहोत. देव नावाची कोणतीही गोष्ट नाही. आपल्याला जबरदस्तीने काही करावयास भाग पाडील अशी कोणतीही वस्तु या जगात नाही.

आपण केलेले आपणच नाहिले करू शकतो. कमकुवत माणसे जेव्हा सर्वस्व गमावतात व स्वतःला दुबल समजतात तेव्हा ती जोनिष्य वेगळेकडे वळतात.

थरा वीरपुरुष गाढावाजा न करता शांतपणे कार्य करीत राहतो. संचरित भाणसे सर्व नियमांच्या पलीकडे जातात आणि कोणत्याही परिस्थितीत राहणाऱ्या आपल्या बांधवांना स्वतःचा विकास करून घेव्यास सुहाय्य करतात.

बुने नाहीत असा तुमच्यापैकी पुष्कळांचा ठाम विश्वास असतो. पण जरा अंधारात जाताच तुमचे अंग थरथरायला लागते!

याच कारण हेच की लहानपणापासून त्या साऱ्या भीतीच्या कव्पना आपल्या डोक्यात कोकण्यात आलेल्या आहेत. म्हणून समाजाच्या भितीने, लोकमताला जाऊन, आपलेपटांचा शेष ओढवेल या धास्तीने किंवा इतक्या दिवसांच्या समजूती कशा सोडवायच्या ह्या भीतीने त्या असल्या साऱ्या गोष्टी इतरांना कदापि शिकवू नका.

नवूनव्या मौलिक कव्पना शोधण्याचा प्रयत्न तुम्ही केला पाहिजेत.

या जगातील अखंड चालू असणाऱ्या धडामेडीमध्ये सर्वाने मेळ घटना म्हणजे उदार आदर्शांचा उदय ही दस. समोर पळादा आदर्श असलेला मनुष्य जर हजार चुका करील तर माझी खात्री आहे की कोणताही आदर्श नसणारा मनुष्य पन्नास हजार चुका करील असे व अनेक विचार त्यांनी सांगितले. राष्ट्र उभारणीचे दिव्य स्वप्न उराशी बाळगून कार्य करीत असतानाच स्वामी विवेकानंदांची प्रकृती मात्र खंगत चालली होती. त्यांनी न्यूयॉर्कमध्ये वेदांत सोसायटीची स्थापना केली. तसेच त्यांनी कॅलिफोर्नियात शांति-आश्रम स्थापन केले. आश्रमवासीयांशी त्यांनी निरनिराळ्या प्रश्नांवर चर्चा केली. नंतर शांतपणे योगमागनि त्यांनी देहविसर्जन केले. अवघे ३९ वर्षांचे आयुष्य स्वामी विवेकानंदांना लाभले.

रुपाली दिलीप भोयर
वीरडू प्रथम वर्ष

Date :- 12 जानेवारी 2025.

Page No.:

Date :

की. एड्. 2nd year उर्वर sem.
अमीक्षकाचे नाव :-
कु. प्रणाली युवराज चावर.

शीर्षक :- डॉ. श्याकृष्णन

लेखक :- ज्ञानेश्वर मिगडे

प्रकाशन व स्थळ :- लाखे प्रकाशन, नागपुर

लेखक ज्ञानेश्वर मिगडे यांनी
शिक्षक दिन हे पुरस्क लिहिले. सप्टेंबर
महिन्यातील पाच तारीख या दिवशी 'शिक्षक
दिन' सर्वत्र साजरा केला जातो.

* थोडक्यात सारांश :-

हे पुरस्क दिव आठि आनंदी
जीवन जगण्याचे रहस्य उलगडण्याविषयी बोलत
आहे. 9 सप्टेंबर हा दिवस आपण 'शिक्षक
दिन' म्हणून साजरा करित असतो. सप्टेंबर
महिन्यातील पाच तारीख या दिवशी 'शिक्षक
दिन' सर्वत्र साजरा केला जातो. 'शिक्षक
या शब्दाचा विस्तारपूर्वक अर्थ शिक्षक या
दिवशी विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करून सांगतात.
व 'शिक्षक दिन' कोणत्या महान विद्यार्थ्यांना
स्पष्ट करून सांगतात. कोणत्या महान
शिक्षकांच्या आठवणीमुळे साजरा केला जातो.
शाबददलही विद्यार्थ्यांना माहीती मिळते.
डॉ. सर्वपल्ली श्याकृष्णन यांचा जन्म 9 सप्टेंबर
१८८८ ला झाला. काही व्यक्तींच्या बाबतीत
त्यांचा जन्मदिन म्हणजे देशाचे भाग्यदिवस
ठरतात.

या पुस्तकामध्ये शिक्षक म्हणजे की, शिकवणारी विभूती असा अर्थ घेतला जातो तरी खऱ्या अर्थाने शिक्षक शिकवण्यासोबत विद्यार्थ्यांना घडविण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य करीत असतात.

शिक्षकांच्या घडविण्यावर विद्यार्थ्यांचे भविष्य घडत असते. 'शिक्षक दिन' या दिवशी प्रशंसनीय कार्य करणाऱ्या शिक्षकांना शासनाकडून पुरस्कृत केला जातो. डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन हे एकमेव शिक्षक ठरतात.

* शिफारशी :-

शिक्षक हा असा व्यक्ती आहे, तो प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे जिवन उज्वला करतो. म्हणजेच तो संधाराकडून प्रकाशाकडे घेऊन जातो. विद्यार्थ्यांना घडविण्याचे कार्य करीत असतो. शिक्षकाशिवाय दुसरा कोणी जण जगात थोर नाही. शिक्षक हा असा व्यक्ती आहे की समाज परिवर्तन हो घडून आणण्याचे मोलाचे कार्य त्याच्या माफित चालत असते.

असाच पद्धतीने डॉ. राधाकृष्णन हे एक महान विचारवंत तत्त्वज्ञान आणि एक महान शिक्षक म्हणून प्रसिद्धी प्राप्त केलेली आहे. त्यांना सर्वोच्च भारतरत्न हा पुरस्कार १९५४ साली देऊन बहाल केली आहे. अशी या पुस्तकाचे सारांश केलेला आहे.

Date - 12 जानेवारी 2025

Page No.:

Date:

समीक्षकाचे नाव : बी.एड. 2nd year उर्वर सम.
: रत्नमाता युवराज डंगरे.

शीर्षक : सत्याचे पुजारी - गांधीजी

लेखक : शैलजा काळे.

प्रकाशन व स्थळ : ज्ञानेश प्रकाशन, द. नवनिर्मिती,
प्रतापनगर, नागपूर - 440022

लेखिका शैलजा काळे यांनी
सत्याचे पुजारी हे पुस्तक १९९४ साली
लिहिले. संपूर्ण जगातील जनतेने या पुस्तकास
मोठ्या प्रमाणात प्रतिसाद दिला.

* शोडक्यात सारांश :-

हे पुस्तक दीर्घ आणि आनंदी
जीवन जगण्याचे रहस्य उलगडण्याविषयी कोलत
आहे. सत्य शोड्यासमोर ठेवून आपण सत्याच्या
मार्गाने जगायला पाहिजे. गांधीजींचा
आदर्श म्हणजे सत्य आहे. त्यांनी म्हटले
आहे " बुरा मत सुनो, बुरा मत देखो,
बुरा मत सोचो असो. गांधीजींचे मत
आहे, गांधीजी आदर्श हे शोड्यासमोर
ठेवून सर्व जनतेने काम (कार्य) करायचे
आहे. त्याच प्रमाणे शाळेतले प्रसंग
जे त्यांनी या पुस्तकात सांगितला
आहे. सातवीत भलतीनी त्याचे अक्षर
खुप खराब होते. त्याची खंत त्यांनी
जन्मभर वाटत राहली. त्यांनी कधी
वळोदार भक्षर बांधले की त्यांनी
खुप वाईट वाटत असो, त्यांना वारंवार
वाटत असे की मी प्रयत्न केला असता तर!

चांगले झरर काढणे हे प्रयत्नांनी शक्य होत झाले. असे सुद्धा या पुस्तकाल सांगितले आहे.

* स्वावलंबन :- लुयेच या पुस्तकाल स्वावलंबन विषय लिहिलेले आहे. त्यांनी स्वावलंबनाची सुरुवात केली ती हसिंग आणि केस लेव्हापासून हो स्वतःचे कपडे स्वतः घुणे, त्यांना इस्त्री करणे, स्वतःचे कस स्वतः कापणे यामा सुरुवात केली. म्हणजेच जगातील लोकांना स्वावलंब पणाने जगा ठेस-थोवर निर्भर राहून काम पुर्ण करू नको स्वतःचे स्वतःचे काम पुर्ण करा. हे सुद्धा या पुस्तकालुन शिकायला मिळाले.

सत्येच

* सत्याग्रहाचा उद्देश :- गांधीजींनी सत्याग्रह करून भारतातील जनतेला न्याय मिळवून दिला. शेतक-यांच्या दबावा साठी ते चंपारन्यात त्यांनी लढा दिला. त्यांचे प्रमाणे मिठाचा सत्याग्रह केला. कारण मिठ हे सामान्य जनतेच्या भावरातील पदार्थ आहे आणि त्यावर कर लावणे योग्य नाही हे त्यांना समजले होते. म्हणून त्यांना सत्याग्रहासाठी दोडी हे ठिकाणी निवडले. व ते त्यांनी दोडी यात्रा काढली आणि ६ एप्रिल १९३० हे सत्याग्रहाची तारीख ठरविण्यात आली. अशा प्रकारे या पुस्तकाल महिला दिलेले आहे. व सर्व जनतेला दिलेले आहे. काय सत्याचे पुजारी मोठी गांधीजी यांच्या या पुस्तकाल लिहिलेले आहे.

दमयंतीनाई देशमुख बी. एड.
कॉलेज, रामटेक.

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा”

आग्निनव उपक्रम

साप्ताहिक वाचन पुस्तक

परिष्कृत व कथन

नाव - तन्नु कपूरचंद टवळे
वर्ग - बी. एड प्रथम वर्ष

सावित्रीवाई फुले... (जानेश्वर गिवाडे)

सावित्रीवाई फुले

* जन्म :-

प्रांतेगिसाच्या शांतकाच्या सुकुवातीला जेव्हा भारतासारख्या उदीवद्दि परंपरा असणाऱ्या देशात स्त्रीला 'चुल आणि मुल' एवढेच स्थान होते, ज्येष्ठ्यात स्त्रीला सती जावे लागत होते, महिलांना समाजात कोणतही दर्जा दिल्या जात नव्हता, शिक्षणापासून स्त्रीला वंचित ठेवले होते. अशा वेळी महाराष्ट्रामधील सातारा जिल्ह्यातील 'नाथगाव' या छोट्या खेड्यात 3 जानेवारी १८३१ रोजी खंडोजी नेवसे यांच्या कुटुंबात एक सुंदर, रुपवान मुलगी जन्माला आली. तीच 'सावित्रीबाई'. आईचे सुंदर रुप व वडिलांची मजबुत आंगकृती सावित्रीला लाभली.

* बालपण :-

सावित्रीबाईचे वडिल खंडोजी नेवसे हे गावचे पटेल होते. वडिलांच्या पुढाकाराने गावातील न्यायनिवाडा चालायच्या आणि हे सर्व छोटी सावित्री बघायची. सावित्रीमहोबे वडीलताील नेतृत्व करायच्या गुण रुजला. पुढील आयुष्यात नेतृत्व करायच्या याच गुणांमुळे सावित्री-बाईंनी स्त्री-शिक्षणाचे महान कार्य घडविले. वडिलांमोबत कार्य करत राहायच्या गुणही सावित्रीबाईंनी बालपणापासूनच स्वतःमहोबे रुजवला.

मुलीपेक्षा मुलांबरोबर दिसाईने खेळणे सवित्रीला अधिक आवडू लागले.

एखादे काम करीत दिसले की ते लहान मुले टाळतात. लाडाने वागलेले तर योगी कामेसुद्धा करत नव्हि. पण अगदी चार वर्षांच्या लहान वयातच सवित्रीवरिडमह्ये करीत कामे करून लावून करायचे योग्य संस्कार सवित्रीवरिडमह्ये आई - वडीलांकडून मिळत होते.

अंडोर्जांना सवित्रीवरिडमह्ये विशेष अभिमान वाटायचा. ही मुलगी मोठेपणी करितरी मोठे करि करेल असा विचार नेहमीच त्यांच्या डोळ्यात राहतो. कधी कळानंतर हा विचार सवित्रीवरिडमह्ये आपल्या आयुष्यात खरा करून दाखविला.

विवाह :-

ज्या वयात 'विवाह' या शब्दाचा अर्थही मुला - मुलींना कळत नव्हते, त्या वयात त्यांचे लग्न त्यांच्याकडून वहायचे.

सवित्री नऊ वर्षांची असताना इ.स. १८४० मह्ये ज्योतिबा व सवित्रीवरिडमह्ये विवाह आनंदाने संपन्न झाला. एक नवीन इतिहास घडविण्याकरिता दोन दैदिप्यमान ज्योतिबा एकत्र आल्या.

या दोन महाराष्ट्रींनी पुढे स्त्री - शिक्षणाचे बिजारोपन केले.

शिक्षणाची आवड व शिक्षिका प्रशिक्षण :-

वयाच्या नवव्या वर्षीत लग्न झाल्यानंतर ज्योतिबाबाबरोबर सवित्रीबाईंचा जीवनप्रवाह सुरु झाला.

वयाच्या पाचव्या वर्षीपासून ज्योतिबांना शिक्षणाचे दर्शन झाले. पहिले एक वर्ष जेव्हा शीच्याकडे लिहो - वाचो झाल्यानंतर १८३३ पासून पुढे तीन वर्षे 'चर्च ऑफ स्कॉटलँड मिशन' या मिशनरी शाळेत त्यांनी शिक्षण घेतले.

इ.स. १८४० नंतरच्या त्या काळावधीमध्ये हिंदूस्थानातील मुलींनी शिक्षण घेणे प्रमाण बुन्यावर होते. अशावेळी ज्योतिबांना स्त्री - शिक्षण प्रवाह सुरु व्हायला हवा असे वाटू लागले. आपली पत्नी सवित्री ही अशिक्षित आहे, प्रथम सवित्रीलाच आपण शिक्षित करावे व नंतर स्त्री - शिक्षणाच्या शाळा सुरु करायच्या असा मनोदय यांनी निश्चीन केला.

ज्योतिबांनी आपला विचार सवित्रीबाईंना सांगितले. व स्त्री - शिक्षणाचे महत्त्व यांनाही पळले. शिक्षण म्हणजे नव्या जगाची ओळख आहे. अक्षरे पढणे, वाचणे सवित्रीबाईंना आवडू लागले. या अगोदरपरित फक्त बोलले जाणारे शब्द आता लिहिले जायता येवू लागले. स्त्रीयांच्या प्रगतीचे साधन शिक्षण आहे हा बोध यांना होतू लागला. व पुढे शिक्षिका व्हायचे असा विचार यांनी पक्के केले. 'नॉर्मल स्कूल' नावाच्या पुण्यातील

शाळेत सवित्रीबाईंनी प्रवेश घेतला. इ.स. १८४५ ते इ.स. १८४६ या दोन वर्षांत उत्तम गुणांनी परिक्षा उत्तीर्ण झाली इ.स. १८४६ मध्येच हेड शिष्टीचे प्रमाणपत्र मिळविले.

मुलींची पहिली शाळा :-

इ.स. १८४८ च्या जानेवारी महिन्यात ज्योतिबांनी 'पुण्यामधील' बुधवारपेठेत 'श्रीडे' यांच्या वाड्यात मुलींची पहिली शाळा सुरु केली. स्त्रियांच्या जीवनातील हा सुवर्णवर्ष होता.

स्त्रीला शिक्षित करणे म्हणजे महापाप आहे. असे तेव्हा समजले जायचे. परंतु सवित्रीबाई क्रांतिज्योत हाती घेतली, याचा भक्कम विरोध झाला. सवित्रीबाईंना शाळेत जातांना शिव्या - बाप दिल्या जावू लागले. दगड मारल्या जाऊ लागले. परंतु सवित्रीबाईंनी याला पाठ न दाखवता आपले कर्ष सुरुच ठेवले. आपण चालविलेले कर्ष पुण्यकर्म आहे. असे सर्वांना यांनी ठारवून सांगितले.

इतिहास हा सहजपणे बघत नाही. त्यामगे भरवून जायची वृत्ती नागने आणि ती सवित्रीबाईंनी स्वतःत आणली. धर्ममार्तंडांच्या विरोधाना काय्यरणे यांनी उत्तर दिले. आणि आपले कर्ष सुरुच ठेवले.

सामाजिक कार्य :-

सावित्रीबाईंनी स्त्री - शिक्षणाला उभारलेला
नवा म्हणजे नव्या पर्वची उगवती पहाट होती !
सावित्रीबाईंनी चालवलेल्या कार्याची प्रशंसा त्या वेळच्या
निरिक्त अधिकाऱ्यांनी केली हे मोठे यश होते.

सावित्रीबाईंनी इ.स. १८४८ ते १८५२ या
चार वर्षांच्या काळात एकूण १८ शाळा सुरु केल्या
याशिवाय यांनी ज्योतिबांची सेवात केली.
१९ सप्टेंबर १८५१ ला 'रास्तापेठ' येथे ज्योतिबांनी
मुलींची दुसरी शाळा सुरु केली. या शाळेला 'उत्तम
शाळा' म्हणून प्रमाणपत्र मिळाले. पुढील वर्षी तिसरी
शाळा सुरु करावचे पाहुल ज्योतिबांनी उचलले. यामागे
सावित्रीबाईंचे पाठिंबा घ्यावचे मोठे पाठवळ उभे होते.
१५ मार्च १८५२ ला 'वेताळपेठ' येथे तिसरी शाळा
सुरु झाली.

स्त्री - शिक्षणाचे कार्य यशस्वी
झाल्यानंतर सावित्रीबाईंचा कल शुद्ध - अतिशुद्ध समाजातील
स्त्रीयांवर होत असलेल्या अत्याचारांना त्या फोडण्याकडे गेला.

सतीप्रथा, बालहत्या, कैशवपन अशा
गुरफटलेल्या प्रथा समाजात रुढ होत्या. या प्रथाविरुद्ध
मांदोलन उभे करून सावित्रीबाईंनी या प्रथा संपादल्या.
सतीची चाल कायद्याने बंद केली, बालहत्या प्रकार बंद
व्हावे म्हणून 'बालहत्या प्रतिबंधक गृह' स्थापन केली.

अत्याचार सहन करायचा नाही, कुप्रथा
वंद करायच्या, सनानी वध्याचे ' असे अभूतकलश
अज्ञानी बांधवांना देण्याकरिता यांची धडपड सुरुच असायची.

इ.स. १८६३ ला ज्योतिबांनी
'सत्यशोधक समाज' ची स्थापना केली, ज्योतिबांनी जे
कार्य सुरु केले ते चालविण्याची जबाबदारी सवित्रीबाईंची
असायची. इ.स. १८६३ मध्ये महाराष्ट्रात अंगर दुष्काळ
पडला. यावेळी सवित्रीबाईंनी जे कार्य दुष्काळपडिता - करिता
केले ते प्रशंसनीय आहे, पतीची सोबत घेऊन यांनी
उपाशी असलेल्यांना जेवणाची सोय केली, भूकेल्यांना घास
भरविले.

पयाच्या त्रेसठव्या वर्षी अकिर्तात परिश्रमामुळे ज्योतिबांचा
देह थकला होता. इ.स. १८९० ला यांनी अखेरचा श्वास
घेतला. ज्योतिबा अमंतात विलीन झाले.

ज्योतिबांच्या मृत्युनंतर सत्यशोधक समाजाचे नेतृत्व सवित्रीबाईंनी
केले. इ.स. १९९३ मध्ये सत्यशोधक परिषदेचे संमेलनात
सवित्रीबाईंनी अध्यक्षपद भूषविले.

जे महान कार्य सवित्रीबाईंनी केले त्यातून अत्याचार सहन
करत असलेल्या दलित समाजाची सुटका झाली. त्यांच्या
चेष्टावर हसू येऊ लागले.

इतिहासाने सवित्रीबाईंचा गौरव 'दीन - दलित'ची माडली,
असा केला. जेही कार्य त्यांनी घडवून आणले त्यात
विधवा स्त्रियांना मानाचे स्थान मिळवून द्यावे असे
कार्य त्यांनी केले. 'विधवा' हा शब्दच त्यांनी संपविला.

* ज्ञानज्योत मावळली (मृत्यु) :-

सावित्रीबाईंनी समाजकार्याबरोबरच काही ग्रंथरचनाही केल्या. इ.स. १८५४ वर्षी 'काव्याकुले' हा प्रेतासंग्रह यांनी लिहिला. १८९२ मध्ये 'वाचनकरी सुबोध रत्नाकर' हा ग्रंथ यांनी रचला.

इ.स. १९१८ मध्ये महाराष्ट्रात जेग या जीवघेव्या रोगाची भयंकर साथ आली. १८६६ च्या दुष्काळाळात केलेल्या अर्थप्रमानेच याहि वर्षाच्या पिढीताना सेवासुमुखा द्यायला त्या घाबून गेल्या.

आपल्या मुलाच्या डॉ. यशवंत दवाखान्यात उग्रींना पोहचविण्याचे सत्र त्यांनी सुरु केले. असे अर्थ सुरु असतांना रोगाची लागण झालेल्या एका मुलाला त्यांनी स्वतःच्या खांद्यावर उचलून दवाखान्यात नेले आणि हाच निमित्त यांच्या मृत्युला कारण ठरले. मुलाच्या रोगाची लागण यांना झाली. आणि १० मार्च १८९६ हा तो दुर्दैवी दिवस, हजारी-लाखांचे श्रद्धास्थान असलेली मातुली संपली.

संपूर्ण पुणे बाहेरात दुःखाची छाया पसरली. एका स्त्रीच्या मृत्युवर तिच्या अमूल्य कामगिरीमुळे लोक दयःसा रडले. सावित्रीबाई आपल्या वर्षाच्या अमूल्य देवा मजगे ठेवून अनंतान विलीन झाल्या. आणि 'सुवासिनी' म्हणून सावित्रीबाई इतिहासान अमर झाल्या.

उच्च तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20/12/2024 नुसार

रविकांत रागीट प्रशासकीय महाविद्यालयात

वाचनसंकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा

दि.10/01/2025 ते 20/01/2025

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. 20/01/2025 नुसार सर्व महाविद्यालय शाळेत "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा " हा पंधरवडा साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेले आहेत. त्यानुसार विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत दि. 10 जानेवारी 2025 ते 20 जानेवारी 2025 पर्यंत विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

❖ ग्रंथ दिंडी – दि. 10/01/2025

ककासंवि. विश्वविद्यालयाच्या रामटेक येथे वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ दिंडीचे आयोजन दि. 10/01/2025 रोजी आयोजित करण्यात आले होते. या ग्रंथ दिंडीचे उद्घाटन मा. राज्यमंत्री आशिषजी जयस्वाल व विश्वविद्यालयाचे मा. कुलगुरु प्रा. हरेराम त्रिपाठी यांच्या हस्ते करण्यात आले. या दिंडीत

रविकांत रागीट प्रशासकीय महाविद्यालयातील जास्तीत जास्त विद्यार्थी आणि शिक्षक या ग्रंथदिंडीत सहभागी झाले.

❖ ग्रंथ प्रदर्शनी – दि. 16/01/2025

ग्रंथ प्रदर्शनीचे आयोजन दि.16/01/2025 रोजी करण्यात आले होते. या ग्रंथ प्रदर्शनीचे उद्घाटन प्रा. मिरासे यांच्या हस्ते करण्यात आले. या ग्रंथ प्रदर्शनीत विविध विषयाचे ग्रंथ तसेच प्राचीन ग्रंथ ठेवण्यात आलेले होते. यात 100 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी या ग्रंथ प्रदर्शनीचा लाभ घेतला.

❖ 12 तास सामुहिक वाचन स्पर्धा – दि. 17/01/2025

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या कार्यक्रमांतर्गत रविकांत रागीट प्रशा. महाविद्यालयाच्या वाचन कक्षात सतत 12 तास सामुहिक वाचन स्पर्धा घेण्यात आली. या कार्यक्रमात 50 पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतलेला होता.

❖ एका ग्रंथाचे परिक्षण व कथन – दि. 18/01/2025

महाविद्यालयातील एकूण 60 विद्यार्थ्यांनी एकूण 100 ग्रंथाचे परिक्षण केले असून या स्पर्धेत सहभागी झाले. तसेच त्यांच्या आवडीचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेवून विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परिक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परिक्षण करण्या-या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे 03 पारितोषिक दि.

26 जानेवारी 2025 रोजी देण्यात येणार आहे.

Ravikant Ragit Prashaskiya
Mahavithyalaya
Mouda Road, Ramtek

रविकांत रागीट प्रशासकीय महाविद्यालय, रामटेक

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा जानेवारी 2025

अनु. क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग कमांक कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	पार्थ हटवार	BACS प्रथम वर्ष	माजी जन्मठेप / वि.दा. सावरकर	लाखे प्रकाशन नागपुर
2	अमोल निलकंठ केळवदे	BACS द्वितीय वर्ष	सावत्रीबाई फुले / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
3	सानिया किशोर राजत	BACS प्रथम वर्ष	छत्रपती शिवाजी महाराज / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
4	अर्पणा क्रिष्णा कुंभरे	BACS प्रथम वर्ष	महात्मा गांधी संक्षिप्त चरित्र / सौ. शारदा जोशी	विद्या भारती प्रकाशन पुणे
5	मोनाली खुशाल श्रीरामे	BACS प्रथम वर्ष	स्वामी विवेकानंद संक्षिप्त चरित्र व विचारधन / प्रा. सौ. शारदा जोशी	विद्या भारती प्रकाशन पुणे
6	कशिश राजकुमार खंडाते	BACS प्रथम वर्ष	अहिल्याबाई होळकर / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
7	साक्षी गंगाधर देवडगले	BACS प्रथम वर्ष	जिजामाता / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
8	ज्योती धनराज डायरे	BACS प्रथम वर्ष	शामची आई / साने गुरुजी	विद्यार्थी गृह प्रकाशन पुणे
9	—शुभांगी गणेश राजत	BACS प्रथम वर्ष	जिजामाता / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
10	संगिता चमरु धरमगोडिया	BACS प्रथम वर्ष	राष्ट्रपिता महात्मा गांधी / सुजाता टिकेकर	मुक्त रंग प्रकाशन
11	मोहिनी उमेश उडके	BACS प्रथम वर्ष	अहिल्याबाई होळकर / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
12	अविनाश काशिनाथ धुर्वे	BACS प्रथम वर्ष	डॉ. सरदार वल्लभभाई पटेल / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
13	दैमव तुकाराम लाडे	BACS प्रथम वर्ष	लोकमान्य टिळक / ज्ञानेश्वर भिवगडे	लाखे प्रकाशन नागपुर
14	प्रेरणा विकास धमगाये	BACS तृतीय वर्ष	—शांतीदुत (भगवान गौतम बुद्ध) / सुजाता टिकेकर	मुक्त रंग प्रकाशन
15	वैष्णवी सुरेश राजत	BACS तृतीय वर्ष	पसायदान / शैलजा काले	ज्ञानेश प्रकाशन
16	आयुष गोवर्धन वासनिच	BACS तृतीय वर्ष	क्रांती आणि प्रतिक्रांती / डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	भाषांतर प्रकाशन

Revikant Ragi

Mahavidyalya

Mouda Road, Ramtek

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 20/01/2024

Name of Reviewer
समीक्षकाचे नाव Parth S. Hatwar BACS 1st / 8

Title
शीर्षक माझी जन्मठेप

Author
लेखक वि. दा. सावरकर

Publication & Place
प्रकाशन व स्थळ लायवे प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:
थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)
शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

पिन ०७

वि. दा. सावरकर

माझी जन्मठेप

माझी जन्मठेप हे स्वातंत्र्यवीर
विनायक दामोदर सावरकर यांनी अंदमानात
काळ्यापाण्याची शिक्षा भोगत असताना
आलेल्या अनुभवांवर लिहिलेल्या आत्म
चरित्रपर पुस्तक आहे

भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यातील चोहदे वीर
सावरकर यांना दोन जन्मठेपेची म्हणजे
पन्नास वर्षांची शिक्षा झाल्यावर त्यांची
रवानगी अंदमानला केली गेली. तेथले
त्यांचे जिवन म्हणजे मृत्यूशी झुंज होती
पण त्या झुंजीत मृत्यूचा पराभव झाला
आणि सावरकरांचा विजय झाला. सावरकरांचा
वीर रूखाने ओथंबलेल्या चरित्रामध्ये अनेक
रोमहर्षक पर्व आहेत. त्यापैकी अंदमान पर्व
हे अत्यंत रोम आणि अभ्यासक पर्व आहे.
त्याची रोमांचकारी कथा 'माझी जन्मठेप' या
आत्मकथेत सावरकरांना सांगितली आहे.
त्यांना २४ डिसेंबर १९१० रोजी काळ्या
पाण्याची शिक्षा [२६ वर्षे] पहिल्यांदा
सनावण्यात आली, तर ३० जानेवारी १९११
रोजी दुसरी काळ्यापाण्याची शिक्षा [२६ वर्षे]
देण्यात आली.

भारतातील बऱ्याच देशभक्तांना काम्या पाण्याची शिक्षा झाल्याची नवे आपल्याला मिळतात. परंतु, ती शिक्षा कशा प्रकारे दिली जायची, किती भयाना प्रकारे दिली जायची याचे वर्णन असणारे पुस्तक म्हणजे 'माझी जन्मठेप'. अस म्हणतात की, ज्या विद्यार्थ्याला आत्महत्या करावीशी वाटत आहे, त्याने एकदा 'माझी जन्मठेप' हे पुस्तक जरूर वाचावे, ती व्यक्ती आयुष्यात परत कधीही 'आत्महत्या' हा विचारसुद्धा करणार नाही. असे काय या पुस्तकात? पाहूया....

नमस्कार

आज मी 'माझी जन्मठेप' या पुस्तकाबाबत माझा अनुभव सांगत आहे.

कोळीतला पटिला आठवडा वाचताना तर अक्षरशः अंगावर काटा येतो. जमादार सात क्रमांकाच्या चाक्रीत त्यांना बंद करण्यासाठी निघाला होता. वाटेत एक हौद लागला. 'द्यात स्नान करा' आदेश आला. पण, भिजवायचे काय? 'ही द्या लंगोटी?' जमादारासमोर कपडे काढून लंगोटी नेसावी लागली. पण, स्नान कसले? जमादार म्हणाला, "मी 'लेव पाणी' म्हटले कीच वाक्याचे, एक कटोरा पाणी द्यायचे. मी 'उंग मळा' म्हटले कीच उंग वासायचे आणि 'उनैर लेव पाणी' म्हटले की

फक्त दोन फटोरे पाणि!" बर, तीन फटोऱ्यात स्नान हे कामे पाणी आंटे." अहो ही काय लंडन पॅरिसमधली आंगोळ होती काय? मी अंदमानेश बायची गंमत अनुभवली, असे सावरकर लिहितात, तेव्हा दुःख म्हणजे काय, याचा करुण अनुभव मनात दाटतो.

अरुंद कोठडी, दरवाजाच्या मागच्या भिंतीला सात-आठ फुटांवर एक इरोक्यासारखी मिडकी, सावरकरांनी अनेक रात्री कोठडीत बसून काढल्या. ज्या कोठडीत तात्याराव सावरकरांसारखे महान देशभक्त व्यक्तिमत्त्वाने शिक्षा भोगली, ते अंदमान आज राष्ट्रीय स्मारक झाले आहे. त्या कोठडीत एका कोपऱ्यात मडकं होतं, कारण नैसर्गिक विधीसाठी दिवसातून एकदाच शौचालयात सोडले जात असे, मडकं भरलं तर केंदी भिंतीवर हे नैसर्गिक विधी करीत. दिवसभर फोल्ड ओढून अंगा पिळकटून घेई, पोटाचे आतडे ताळले जात, ओवळ घेई, रात्री कोठडीत अंगा टाकले की गाढ झोप लागे. सावरकर म्हणतात, "झोपेचे तेवढेच खुश मला अंदम अंदमानात मिळाले." म्हणजे अंदमानात त्यांना गाढ झोप लागत असे.

म्हण्टा काय? मातृभूमीवर प्रेम केले आणि मातृभूमीच्या श्रुंखला तोडण्यासाठी तिला बंधमुक्त करण्यासाठी प्रयत्न केले. ब्रिटिशांच्या

जोडडातून तिला खोड विण्यासाठी प्राणांची बाजी लावणाऱ्या स्वातंत्र्यवीरांना खूप यमघातना भोगाव्या लागल्या. अंगातील रंपत चाललेली सहन शक्ती, पावसात काम करून ओलेचिंब झालेले कपडे, घांटीने सारखे फुडफुडणारे अंग अशा स्थितीत एका हातात भिजून चिंब झालेल्या पोळ्या, पावसाने भरलेली आंबटीची भांडी. हे हाल खोसताना प्रतिकार केला तर अधिक हाल, छळ, मार, जेवण मिळत नसे, तसेच उभे राहिल्यास मग ओडर चेई, "उठो, जाना हो गया, चलो!" मरा उपाशी, त्यांना काय पडलीय?

आत्महत्या तर कुठंगात सततच्या. इंदुभूषण राय चार 'माणिक तोळा कटा' त तरूण वयात दहा वर्षांची शिक्षा झाली होती. पण, इधल्या त्रासास, छळाला कटाखून त्याने काम करण्यास साफ नकार दिला. सावरकरांनी त्यास धीर देण्याचा खूप प्रामाणिक प्रयत्न केला, काल जो आपल्याशी बोलता बोलता कोठडीत बंद झाला होता, तो इंदुभूषण सकाळी पाहतात तो स्वतः फाशी झालेला, मान मोडलेली, जीभ निघालेली, वाचताना अर फाडून जातो.

ज्या तेलाच्या घाण्याला बैलाकडून सुद्धा इतके तेल काढून घेतले जात नव्हते, तिथे अदमानातील कैदी कोळ फिरवून ३० पौंड तेल

काहत. त्यात काहीही सवलती नव्हती. ही भयानक शिक्षा भोगताना शरीराला अशरडाय अशा वेदना होत. या शिक्षेपेक्षा जीवनच नको, असे कधीकधी कैद्यास वाटे. त्या तापाचे औषध आहे का? रे-चाचे औषध आहे का? म्हणून एका बंदीवानाने दुसऱ्या बंदीवानास दबलेल्या आणि त्रासिक स्वरात विचारले, म्हणजे त्या वाक्याचा अर्थ ताप घालविणारे औषध असा होत नव्हता. अंदाजानी जगात रोगाचे औषध म्हणजे रोग उत्पन्न करणारे औषध असा अर्थ होई. पांढऱ्या कपटेरीच्या मुळ्या उगाळून घेतल्याने मनुष्य अचंकर तापाने फणफणतो, गुंजेच्या बिया उगाळून घेतल्याने मनुष्य मधील रक्ताचे रेशे सुरू होतात, घावात रुईने शिबून, भिजवलेला दोरा ओवून ठेवला की घाव सडून सदां महिने जितपत पडता येते, ही माहिती प्रत्येकाच्या तोंडी असे.

ती जरी की छोटी, असे विचारता बडुतेक लोक ती स्वानुभवाने अनुभवली आहे म्हणून सांगत. आत कोळ्या आणि बाहेर लाकूडतोड, जंगलकाट, विणकाम इत्यादी कामांच्या भयाने या बाधक मुळ्या आणि औषधे जाऊन, आपल्या पायावर आपणच घाव करून, त्यात तो घाव सडविणारे दोरे घालून, रुईने आपल्या गळ्यास टोचून त्या रक्ताच्या गुळगुळ्याने रक्ताचा उलट्या वा धुंकीत छातीतले रक्त येत आहे, असे

निर्मूलन असे महान समाजकार्य देखील केले. इतिहासातील विविध उदाहरणे सांगून स्वतः बरोबर इतर सर्व फेदांचे मनोद्यैर्वा वाढवत असत. झिडकिला असलेली जाळी मूणजे कारागृहातील टेलिफोन असे वापरून खाली असलेल्या व्यक्तीशी संवाद साधणे, पायातील बेड्या वाजवून बोलणे, असे प्रयोग केल्याचे सावरकर लिहितात.

अंदमानातील शेवटचे दिवस आले असता कनिष्ठ बंधू भेटावयास आले. ज्येष्ठ बंधूंची प्रकृती अगदी धकत आली होती. अशा वेळी सुटकेची आशा मनात मूणून असताना असे वाटे की, ही भेट बहुधा शेवटचीच असणार. त्यांनी कनिष्ठ बंधूस 'तू शेवटची बातमी ऐकण्यास सिद्ध राहा' हा निरोप दिला. पण, पाहा निघतीचा जाहिरनामा. सावरकर लिहितात -
 "१९११ च्या वर्षी बंद झालेले ते त्या कारागृहाचे दार १९२१ या वर्षी परत एकदा करकले. त्या जबड्याचे ते तोंड परत एकदा उघडले आणि आम्ही दोघेही बंधू जिवंतपणी आतून बाहेर पडलो." अंदमानमधून मुंबईला पाठविण्याकरिता ते 'महाराजा' नौकेवर चढले तो दिवस रमे, १९२१.

• सावरकर अंदमानातून निघताना निरोप देण्यासाठी अनेक लोक दबा • धरून बसले होते.

शिपायांच्या पटाच्यात समुद्राकडे दोघे बंधू चालले होते. इतक्यात एक बंदी एकाएकी पुढे झाला, शिपायांना न जुमानता चाफ्याच्या फुलांची फुलमळ त्या सर्व बंदीवांनांच्या वतीने सावरकरांच्या गळ्यात घातली. शिपाई आरडाओरडा करतायत तोवर सावरकरांच्या पायावर जोके ठेवून निवूनही गेला. हा प्रसंग जरांच अंगावर शहारे आणतो.

यानंतर रत्नागिरी येथील बंदीशाळेमध्ये सावरकरांना ठेवण्यात आले. सुरुवातीला रत्नागिरी येथील काम जे खूप अवघड गेला, उरसं सावरकर सांगतात. शेवटी जी काही रूट अंदामानात मिळाली होती, जेवण थोडं बरं जे मिळत होतं, ते सर्व रत्नागिरीत बंद झाले. वर एकही मनुष्य जवळ नाही, कामाद-पेन्निल नाही, पुरतके नाहीत. शिक्षा पुन्हा पहिल्यापासून आगावी लागावी, तसे स्थित्यंतर झाले. पुन्हा निश्चय केला कवितांचे सूत्र मनात आठवले, रत्नागिरीपर्यंतच्या प्रवासात त्यांच्या कारावासाची फोरे कथा रंजित करून त्याचे आगावेहील मनात करून झाले. कारागृहातील आजूबाजूच्या लाल विटांच्या तुकड्याने मुख्य मुद्दे लिहून ठेवण्याचं काम दोन-तीन महिन्यांत झालं आणि त्याच टिपणांमधून मग विस्तृत ग्रंथ सिद्ध केला. तो ग्रंथ म्हणजेच 'माझी जन्मठेप' अर्थात.

२ तागिरीनंतर काही दिवसांनी चेरवड्याच्या जेलमध्ये सावरकरांना हलवण्यात आले. या दोन्हीही कारागृहात समाजकारण, शुद्धी, राज बंदीना विविध प्रकारचे विषय शिकवणे, विविध क्रांतिकारकांची चरित्र सांगणे, स्वतःचे विविध विषयांवर चिंतन, लिखाण असे उपक्रम सुरू होते. अंदमानपासून ने नेहमी कोणी न कोणी येऊन सांगो की, "बडे बाबू आपको छुडाने वाले है।" किंवा "सावरकर, आता तुम्हाला सोडतील." परंतु, दर वेळी वाटे की, गेल्या बोलण्याप्रमाणे हे असेच वायफळ असेल. परंतु, या वेळी ह जाणेवाची, १९२४ ला पर्यवेक्षक निरोप घेऊन आला, "सावरकर, तुम्ही सुटलात!" तेच सर्व जण आनंदून अभिनंदन करू लागले. काही उघटींवरून तेथून सुटका झाली आणि जन्मठेपच्या श्रीमंत उल्लंघन करून जीवनाच्या श्रीमंत सावरकर परत आले.

लॉकडाऊन मुळे बऱ्याच जणांच्या मानसिक आणि शारीरिक स्वास्थ्यावर प्रतिकूल परिणाम झाला आहे. पण, यापेक्षाही भयावह परिस्थिती मध्ये अंदमानमध्ये आपल्या क्रांतिकारकांनी अनेक वर्षे काढली आहेत, परिस्थिती किती भीषण होती आणि त्यांवर बंदीवान काय

उपाय करत, त्यांची मानसिकता काय असेल हे थरंच सद्यपरिस्थितीत रवानीच वाचायला हवं. आताची परिस्थिती भीषण असली तरी अंदामान इतकी नक्कीच अचंकर नाही, हे लक्षात घेते.

आपल्या मातृभूमीला र-वातंय मिळवण्याचे ह्येय आपल्या देशाविषयीचे उपजत कर्तव्य हे वैयक्तिक र-वाधपेक्षा केंकपटीने श्रेष्ठ असते, हे या पुस्तकात दिसून येते. आपले ह्येय उदात्त असले की, कितीही उडचणी येऊ देत, त्यावरदेखील आपण विजय मिळवू शकतो. हे सर्व लिहित असताना वारंवार रनावरकरांचे शब्द आळवतात .....

काल स्वयं मुझसे डरा हूँ,
मैं काल से नहीं।
काले पानी का काला घोट पीकर,
कल से कराल स्तंभों को झुकझोर कर,
मैं बार-बार लोट आया हूँ,
और फिर भी मैं जीवित हूँ।
हारी मृत्यु हूँ, मैं नहीं..।

X ————— X ————— X

पार्थ हटवार
[BACS 2nd Year]

Page No.

Date

/ 20

Name - Parth .S. Hatwar

Class - BACS 1st Year

College - Ravikant Ragit Prashaskiya
Mahavidyalaya. Ramtek

Essay - Topic - 'Mahakavi Kalidas'

महाकवी कालिदास

कालिदास हे संस्कृत भाषेतील महान कवी आणि नाटककार होते. कालिदासांनी भारतातील पौराणिक कथा आणि तत्त्वज्ञानावर आधारित रचना तयार केल्या. कालिदास यांचे ऋतूंचे त्यांचे वर्णन अनोखे होते आणि त्यांचे साधर्म्य अतुलनीय होते. संगीत हा त्यांच्या साहित्याचा प्रमुख भाग आहे आणि रस निर्माण करण्यात त्यांची तुलना नाही. साहित्य सौंदर्य बरोबरच त्यांनी आपल्या शृंगार रस प्रधान साहित्यात आदर्शवादी परंपरा आणि नैतिक मूल्यांचीही योग्य ती काळजी घेतली आहे. त्यांचे त्यांचे नाव अमर आहे आणि त्यांचे स्थान वाल्मिकी आहे आणि व्यासांच्या परंपरेत. कालिदास हे शिवभक्त होते. कालिदास नावाचा शाब्दिक अर्थ 'कालीचा सेवक' असा आहे. कालिदास हे दिव्याचला अतिशय देशजणे होते आणि विक्रमादित्यच्या दरबारातील नवरत्नांपैकी एक होते. पण असे म्हणतात की कालिदास हे त्यांच्या सुरुवातीच्या आयुष्यात अशिक्षित आणि मूर्ख होते. कालिदासांचा विवाह विद्योत्सा नावाच्या राजकन्येशी झाला होता.

कालिदासोंचा इतिहास

कालिदास इ.स. पूर्व 150 ते 450 पर्यंत जगले असावेत असे मानले जाते. व त्या वर विविध मते आढळतात. त्यांचा कालखंड हा गुप्तकाल असावा असे नवीन संशोधनावरून ज्ञात झाले आहे. रामायण आणि महाभारत यांसारख्या महाकाव्यांचा निर्मितीनंतर संस्कृत साहित्याच्या आकाशात अनेक कवी-नक्षत्रांनी आपला प्रभाव प्रकट केला, परंतु नक्षत्र-तारा-गटसंकुल असूनही भारतीय साहित्याची परंपरा ज्या अर्थाने ज्योतिषशास्त्रीय मृणता येईल. मधुरता आणि प्रसाद यांची परम परिपक्वता, भावनेचे गांभीर्य आणि रसनिर्झरिणीचा स्फुरलेला प्रवाह, श्लोकांची गूळगूळीतता आणि वैदिक काव्यपरंपरेची महानता, तसेच उपार्ण कवितेची दृष्टी आणि उन्मिमान या सवर्णा स्तरेषु मिलाप आपल्याला कालिदास यांच्या कवितेत दिसतो.

कालिदास हे वैश्विक कवी आहेत. देशाच्या सीमा ओलांडून त्यांच्या कवितेचे स्वर सार्वत्रिक गंजत आहेत. यासोबतच या देशाच्या भूमीवद्दल संपूर्ण सहानुभूतीपूर्वक प्रेम व्यक्त करणाऱ्या कवींमधून तो अद्वितीय आहेत. कालिदासांच्या काळापर्यंत भारतीय विचार परिपक्व आणि विकसित झाला होता, षड्दर्शन आणि वैदिक तत्त्वज्ञानाचे सिद्धांत

आणि सिद्धांत बदललेल्या स्वरूपात समोर आले होते. दुर्यशीकडे, लोकांमध्ये कथा आणि पौराणिक कथांचा प्रचलन होता. वैदिक धर्म आणि तत्त्वज्ञानही. पी.च्या पुनर्स्थापनेचा अभूतपूर्व उपक्रमही त्यांच्या काळात किंवा त्यापूर्वीच झाला होता. कालिदासाच्या काळापर्यंत ज्योतिष, गणित, आयुर्वेद इत्यादींचाही चांगला विकास झाला होता.

जगातील सर्वोत्तम लेखक

कवि कुलगुरु महाकवी कालिदास यांची गाणना केवळ भारतातीलच नव्हे तर जगातील सर्वोत्कृष्ट लेखकांमध्ये केली जाते. नाटक, महाकाव्य आणि गीत काव्य या क्षेत्रात आपल्या अखंडत रचनेने शीलतेचे दर्शन घडवून त्यांनी स्वतःची वेगळी ओळख निर्माण केली. ज्या कामामुळे कालिदासला सर्वाधिक प्रसिद्धी मिळाली ते म्हणजे त्यांचे 'अभिज्ञान शाकुंतलम्' हे नाटक जगातील अनेक भाषांमध्ये अनुवादित झाले आहे. 'विक्रमोर्वशीय' आणि 'मालविकाग्निमित्र' ही त्यांची इतर नाटकेही उत्कृष्ट नाट्यसाहित्याची उदाहरणे आहेत.

कालिदास हे संस्कृत साहित्याचा आणि भारतीय प्रतिभेचा तेजस्वी तारा आहेत. कालिदासांच्या

चरित्राबाबत अनेक मतप्रवाह आहेत. काही जण त्याला बंगाली मानतात. काही मत असे पण आहे की ते, कश्मिरी होते. काही जण त्यांना उत्तर प्रदेशाचेही सांगतात. परंतु बहुसंख्य विद्वानांचा असा विश्वास आहे की ते माळव्याचे रहिवासी होते आणि अजयपिनी सम्राट विक्रमादित्यचा काळ ख्रिस्तपूर्व 57 वर्ष मानला जातो. जी विक्रमी संवत्ताची सुरुवातही आहे. अशी आख्यायिका कालिदासाच्या संदर्भातही प्रचलित आहे की ते पूर्वी पूर्ण मूर्ख होते. पण कालिदासांनी भगवंताची आराधना करून सर्व शिक्षणाचे ज्ञान संपादन केले.

कालिदासांच्या प्रसिद्ध रचना

- ★ महाकाव्य → रघुवंश, कुमारसंभव
- ★ छंदकाव्य → मेघदूत, ऋतुसंहार
- ★ तीन नाटके प्रसिद्ध →
  - १) अमिञ्जान शाकुंतल
  - २) मालविकाग्निमित्र
  - ३) विक्रमोर्वशीया.

रघुवंश [महाकाव्य] - रघुवंशम

साहित्य अभ्यासक श्री कालिदास यांनी त्यांच्या रघुवंश या महाकाव्यात रघुकुल वंशातील

राजांचे वर्णन केले आहे. या महाकाव्यात कवीने भगवान रामाचा रघुवंशाशी संबंध असल्याचे सांगितले, त्यासोबतच विलीप हा रघुकुलचा पहिला राजा असल्याचेही या महाकाव्यात आहे.

कुमारसंभव [महाकाव्य] - कुमार संभव

कुमारसंभवम् या महाकाव्यात शिव आणि माता पार्वतीची प्रेमकथा विशद करण्यात आली आहे. यामध्ये कवी कालिदास यांनी माता पार्वतीचे सौंदर्य विशद करताना असे लिहिले आहे की, जगातल्या सर्व आराध्य स्फुटींचा संगतह केला पाहिजे. नंतर योग्य ठिकाणी ठेवले. पण एकत्र करून निमित्ताने आई पार्वतीला मोठ्या काळजीने बनवले होते, त्यांनी आपल्या महाकाव्यात असेही लिहिले आहे की, जगातील सर्व सौंदर्य आई पार्वतीत समावलेले आहे.

मेघदूत [छंदकाव्य] काव्यसंग्रह

कवी कालिदासांच्या या छंदकाव्यालाही खूप प्रसिद्धी मिळाली, किंबहुना या छंदकाव्यात कवी कालिदासांनी पतीची पत्नीबद्दलची व्यथा मांडली आहे. मेघदूतात कालिदासाने चक्षु नावाच्या रेवकाची कथा वर्णन केली आहे.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 19-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव आशुष गोखरनि वास्तविक

BACS ISTYEN

Title

शीर्षक क्रांती आणि प्रतिभोती.

Author

लेखक डॉ. लक्ष्मणराव उन्नावेकर

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ पदोप शेडगे, ०८८०००००, डॉ. उन्नावेकर कीमती
नागपुर, (१४ आश्वी) २०२३-२४ भावोत्तर

A Brief Synopsis:

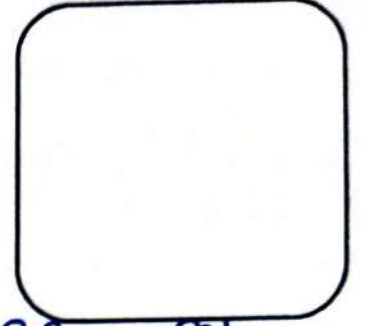
थोडक्यात सारांश :

प्राचीन भारताच्या इतिहासावर प्रकाश। इतिहासाच्या स्वरूपात
आशुष गोखरनि यांनी या पुस्तकात भारताच्या इतिहासाचा
हे सिद्ध होतय की व्याख्याणात लगेच नैतिकतेच्या
दृष्टीने अगदी आत्म्याच्या अगदी पोहोचल्या होत।
मानवतालाही बुद्धिमानाही इतिहासा दश सुखमयाने लगेच
Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?) हे माहीती होतय।
शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

मी मोठी शिफारस केव्हा सरकारला आणि राज्य
सरकारला करेन की लक्ष्मणराव उन्नावेकर यांनी
प्रसिद्ध या पुस्तक द्वारे समाजाच्या मर्यादा
माहीत झाल्यात माझा या पुस्तकाच्या स्तरा
व आपली शास्त्रे सक्षमताकृतीत हे स्तौत्यनिके प्रदर्शित होतय।

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 20/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव Vaishnavi Suresh Raut BACS III Year

Title

शीर्षक परसाधना

Author

लेखक Shailaja Kale

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ जनिश प्रकाशन, ६, नवनिर्मिती, प्रतापनगर,
नागपुर - ४४००२२

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

R.T.O

थोडक्यात आख्या : A Brief Synopsis:

या पुस्तकाची सुरुवात
 पश्चात्तानापासून आता ज्ञानेश्वरीतील
 मोठ्यान पासून सुरुवात करूयात
 आता आहे. संत ज्ञानेश्वर हे
 महाशायदातील एक सुवा आता
 वालकासाठी ऐना दास व्यक्ती
 महत्त्व आहे. संत ज्ञानेश्वर हे नेवासे
 गावातील व्यक्ती. प्रवचन नदी
 तिरा एक शंभूमहदिवाच्या
 अत्यंतिक सावा ला पाठ
 लावून ते जनसमुदायाला आपल्या
 वाल वसाळ योग्य मागिदेशी
 करत होते व जनसमुदाय हा
 वालयोग्याच्या मुळातून ज्ञान ग्रहण
 करत होते. त्याच प्रमाणे ज्ञानेश्वरांनी
 ज्ञानेश्वरीत गाथा पर टिका
 केली देखील केली आहे आणि
 ग्रामध्ये अजून आपल्या परिवारातील
 विरुद्ध युद्ध करूयात नाकार देतो
 त्या वेळी श्री कृष्ण अजुनाला
 म्हणतो कि हरलास तरी स्वर्गात
 जाशील व जिंकलास तर राज्य
 करशील असे सांगतात.

- Recommendation (Would you recommend this book? who to? why?)

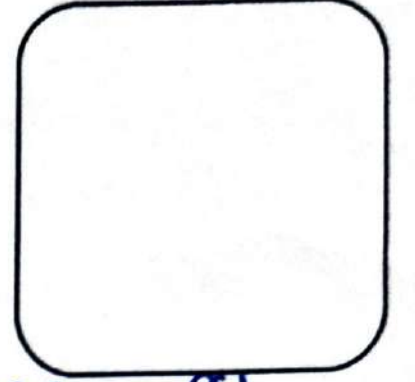
शिफारसी (कुम्ही या व्यक्तींची शिफारस कराल का कोणाला ? का) :-

मला हि पुस्तक वाचणू
आम वाटल की ज्ञानेश्वर महाराजांनी
कुसुता ग्रंथ नाही तर यात अमृत
पुढे जगाला परमायदान स्वरूप दान
देले या पुस्तकान परमायदानान
पुस्तक शोधलेचा अर्थ पुढी परमायदान
लिहले आहे

मला हि पुस्तक वाचणू
आनंद आणी आयुष्मालीस ज्ञान्यारसणि
आम्हा देखील वाचायला मिळाले

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 18/01/2025

Name of Reviewer
समीक्षकाचे नाव Preena. vikas. Dhamgaye BACS III ^{पुण्य}

Title
शीर्षक शांतीदूत (भगवान गौतम बुद्ध)

Author
लेखक सुजाता टिफेकर

Publication & Place
प्रकाशन व स्थळ मृत्तरंग प्रकाशन ॥ ४. यशवंतराव चव्हाण व्यापारी संकुल
लोतूर

A Brief Synopsis:
थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)
शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

Name of Reviewer : Purna Vinas Dharmgare.

Title - शोचनीकृत (भगवान गौतम बुद्ध)

Publication and Place.

मुक्तारंग - पुकाशन, ११४०
युशवतराव पुष्कण व्यापारी
सहल, मेन रोड. लातूर..

A Brief synopsis.

या पुस्तकीतील सुरुवातीची प्रस्तावना, प्रकाशक "महाराज मंगनाळे" यांनी आपले मत व्यक्त करतांना लिहिले आहे. पुस्तक कती देताना म्हणजेच पुस्तक वाचना-यांनी त्यांची मते अथवा पुस्तक वाचल्यात रस येतो. पुस्तकीची सुरुवात "भगवान गौतम बुद्ध" यांच्या जन्मापासून केलेली आहे. ज्या नगरीत त्यांचा जन्म झाला त्या नगरीत झाले, इत्यादी संपूर्ण सांगितले आहे.

गौतम बुद्धांच्या संपूर्ण नाव जे त्यांच्या मिळी प्राप्त झाल्या आधी जे त्यांचे संपूर्ण नाव त्यांच्या पित्याचे नाव, ते कोणत्या राज्याचे राजे होते सर्व सांगितले आहेत. त्यानंतर, त्यांच्या मध्ये असलेल्या संपूर्ण कला कौशल्याचा उल्लेख पुस्तकात केलेला आहे.

ते कोणकोणत्या कला कौशल्यात पारंगत होते त्याचा उल्लेख केलेला

आले. हे आहे. त्यांचा विवाह कशापुढे कोणाशी
 झाले. हे सुद्धा सांगितले आहे. त्यांनी त्यांच्या
 राज्यातून पोरपाटका मारल्यावर. त्यांनी त्यांच्या
 राज्यातील पुजेचे दुःख, दारिद्र्य दिसून आले.
 तेव्हा त्यांनी जीवनाचा आनंद शोधण्यासाठी
 आपल्याल्या आपल्या वैवाहिक व राजकीय
 जीवनाचा त्याग करून. घोर तपश्चर्या करूनी
 भागेत. हे त्यांना समझून आले. व त्यांनी
 आपल्या वैवाहिक
 जीवनाचा त्याग करून ते वनात निघून गेले.

• Recommendation (would you recommend this book)

मी हे पुस्तक वाचले
 तर मला असे, कळले कि जीवनातील सुखःदुख, सहन
 करण्यासाठी व जीवनातील आनंद प्राप्त करण्यासाठी
 मनाचे शांत होणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्यामुळे ही
 पुस्तक माझ्यामते सर्वच वयातील व्यक्ती वाचू शकतात
 व आपल्या जीवनातील
 आनंद, शोधू शकतात. आपल्या व्यवहारात, शांतता आणून
 आपले जीवन सुखमय व शांतमय बनवू शकतात. व
 जीवनातील सर्व सुखःदुख सहन करू शकतात.
 धन्यवाद.

दिनांक 18/01/2025

Name of Reviewer अमोल केकरे B.A.-5 II year

Title नामिचिबाई फुल

Author
लेखक ज्ञानेश्वर विखेगळे

Publication & Place
प्रकाशन व स्थल माध्य प्रकाशन - नागपुर

थोडक्यात सारांश :

[illegible]

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

[illegible]

नाम :- अमोल केळकर - बी.ए. सी. एल. द्वितीय वर्ष
साहित्यिकारि फुले

साहित्यिकारि फुले यांच्या नाव कानावर येताच प्रत्येक भारतीयांच्या मनात त्यांच्या जीवन - चरित व त्यांच्या व्यक्तीला आपले निमिष होते. कारण साहित्यिकारि फुले या स्त्रियेने जे काम केले आहे ते काय लोक कथित विसरून विसरणे नाही. महाराष्ट्र वसुधे देवातील स्त्रिये त्यांची महान कवी कामगिरी कथित विसरून विसरणे नाही. साहित्यिकारि फुले यांच्या महान कामगिरी फुले आपले देवात लिहिलेले शिक्षण घेण्याचे हक्क प्राप्त झाले. किंवा फुले यांच्या

साहित्यिकारि फुले या महान स्त्रियेचा जन्म 3 जानेवारी 1831 ला लातूर जिल्ह्यातील वाजगाव या छोट्या खेड्यात साहित्यिकारिच्या जन्म झाला. आईचे रुंदर रूप व वस्त्रांची मणवूत मंगळी साहित्यिकारि बाळगी. मुली रुंदर रूपवून आणि धारलाची मलमलधारिणी साहित्यिकारि लाडू घरत आणि वस्त्रांवर आपल्या अंगारवस्त्रांवर रूप खेळू लागले. महान मुलांनी जे पिलले, जे रोकायना मिळत त्यातच ती व्यस्त झाली. लहान मुलांचे सार शिष्य यांची शिक्षणाची प्राथमिक वाढ झाली. साहित्यिकारि वस्त्रांतील जेवढे कायदा 330 महाराष्ट्र वसुधे.

राष्ट्रीय काम करीत पिलले की ते लहान फुले लहानपणे पण आपले चार वर्षांचा लहान वयातच साहित्यिकारि करीत कामे मग लावले कायदे योग्य लंढकार साहित्यिकारि आई - वस्त्रांवर मिळत होते. फुले यांच्या जेवढे कायदा आय 330 फुले साहित्यिकारिनी स्त्री - शिक्षणाचे महान कार्य करीत वसुधे.

साहित्यिकारिच्या जन्म वया कानावधीनच आपले मुला मुलींचा शिवाय लहान वयातच लहानपणे.

हेचेंच लक्षण वय मलाचेंच कि विचार या बाबेंचारा मधील
माना कळायला नाहीं. त्या कळान ललितचारी मंडळी मुलां
मुलींना पाहून लक्ष्मण्य हरवित विले. मरणा या
कळान इ. स. १८५० मध्ये ज्योतिषांच्या लक्षण
जायिनिवाडीवरा पुढला व मानवांत कंयल आनी
वक्त्या वकील लक्षण आन्यावत ज्योतिषांकरिता मंधा
मिथनप्रधान खुन भाषा.

१८५० मंतल्या कळान आरनात
मुलीया शिक्षणाचे प्रमाण कमी विले. मरालेखी
हला विक्षित आन्ये ज्योतिषांना विक्षणात मराल्य
कळले विले. स्त्री शिक्षण प्रचार खुन दहायला ह्या
मळे स्थाना वाड लागले. लपयुधन स्थानी आपल्या
पत्नीलाय शिक्षित करायचे हरविले. शिक्षण म्ळोले
एका बल्याय म्ळायी म्ळोवय म्ळायी म्ळार
कळो वाचणे जायिनिवाडी ह्या मायळ लागले. ते वाच्य
या म्ळोयत धरित मळत विले जात विले ते लिहिता
थळ लागले. जायिनिवाडी विषयान मायळ-पिल्ल्याने कार्य
मळिळ लोपे झाले व एका नमिळ म्ळान जायिनिवाडीया
प्रवेश झाला.

पुढे मराला मायण शिक्षिचे प्रशिक्षण
पूर्व केलेंच मला मीना ह्या लक्षणल्य. पाहुन
पुढे पडले इ. स. १८५६ ते इ. स. १८५६
मराली दोन वय जायिनिवाडी शिक्षिचे
प्रशिक्षण विले. इ. स. १८५८ मध्ये जायिनिवाडी
या सारविला ज्योतिषांनी पुढला निळे
माया लाळ्याव मुलीची पाली लाळा खुन
केली व जायिनिवाडीया म्ळायनत्या प्रवाण खुन
झाला. म्ळोत ह लक्षणल्य ज्या विधावपुन वारि
परंपरा म्ळोत ह्या लक्षणल्य विधाव केला
व त्या वय केला मायुचे जायिनिवाडीया
मुलांनी म्ळोत ह्या लक्षणल्य जाळ लागले.

Book Review :- लोकमान्य टिळक :-

(श्रीच पुनरावृत्ति :-)

दिनांक :- 18/01/2025

स्वामीक्षकाचे नाव :- वैभव पुकराम भाडे BAC3781
YCP

शीर्षक :- लोकमान्य टिळक

लेखक :- ज्ञानेश्वर भिवगडे

प्रकाशन स्थळ :- साखे प्रकाशन नागपूर

या पुस्तकाचे दिग्गज लेखक ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी लोकमान्य टिळक यांच्या जीवनाची गाथा ह्या पुस्तकामार्फत सामान्य जनतेला समजवून सांगण्याचे कार्य केलेले आहे. ह्या पुस्तकात लोकमान्य टिळक यांच्या जीवनाचे काही जीवन प्रसंग हे ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी आपल्या लेखनाच्या साध्यमातून सांगण्याचे कार्य केले आहे.

थोडक्यात सारांश :-

या पुस्तकाच्या सुरुवातीला लोकमान्य टिळक यांच्या जन्म बालपण शिक्षण वर्तमानपत्र राष्ट्रीय नेतृत्व इत्यादी बदलत पुस्तकेत संपूर्ण माहिती दिली आहे.

लोकमान्य टिळक यांचा जन्म हा 23 जुलै 1856 साली रत्नागिरी जिल्ह्यातील दापोली तालुक्यात चिखलगाव येथे झाला. त्यांच्या आईचे नाव पार्वतीबाई टिळक व त्यांच्या वडिलांचे नाव गंगाधर टिळक हे होते.

लोकमान्य टिळकांचे वडिल यांना विद्या ग्रहण करण्याचे मोठे धुंद होते. पण त्यांना कमी वयातच नौकरी करावी लागली. लोकमान्य टिळकाला रावडे विद्वान वडिल त्याभले की लोकमान्य टिळक बालपणात विद्येकडे आकर्षित झाले.

लोकमान्य टिळक यांच्या वयाच्या १० व्या वर्षी त्यांनी आपल्या वडिलांकडून शिक्षण घेण्यास सुरुवात केली. टिळकांनी आपले शिक्षण अंग्लो वेनिक्यूलर या शाळेतून सुरू केले. लोकमान्य टिळक हे बालपणापासूनच फार हुशार होते. टिळक हे १५ वर्षांचे असताना त्यांची लग्न जुळले. सत्यभामा असे मुलीचे नाव होते. टिळक हे मॅट्रिक वर्गात असताना त्यांचे लग्न तो पर्यंत आटोपून आले. लग्नानंतर मॅट्रिक ला गेल्यानंतर त्यांच्या वडीलांचे २१ ऑगस्ट रोजी त्यांच्या स्वर्गवास आला. लोकमान्य टिळक १६ वर्षांचे असताना त्यांचे विचार क्रांतीकारी स्वरूपाचे आले होते. देशाची स्थिती या वयातच कडली इंग्रज हे परदेशी आहेत. त्यांनी आपल्या देशातील लोकांना मुलवून-फुसवून राज्य मिळवले आहे. असे लोकमान्य टिळकांचे म्हणणे होते.

लोकमान्य टिळक हे आपल्या कॉलेजपासूनच त्यांच्या मनात वर्तमानपत्र सुरू करण्याचे विचार होते. टिळकांनी 'केसरी' व 'मराठा' या वर्तमानपत्रांची सुरुवात केली.

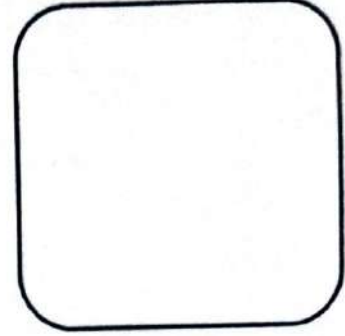
या सर्व घटकांपासून त्यांच्या जिवनाचे आपल्याला त्यांच्या बदल जाणवत होतो. लोकमान्य टिळकांचे संपूर्ण कार्य व जिवनशैली बदल ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी आपले मत पुस्तकात मांडले आहे.

शिफारस :-

सदर पुस्तके पुस्तकेश ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी लोकमान्य टिळकांचे जिवनातील संघर्ष आपल्याला सहज समजवून दिलेले आहेत. ज्ञानेश्वर भिवगडे यांच्या लेखनातून लोकमान्य टिळकांचे संपूर्ण जिवन व त्यांच्या बदल पुस्तकात ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी दर्शविलेले आहेत. ज्ञानेश्वर भिवगडे यांनी लोकमान्य टिळकांचे जन्म, बालपण, शिक्षण, कॉलेज, वर्तमानपत्र याबद्दल लेखनातून दर्शविलेले आहे.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 20/01/2025

Name of Reviewer
समीक्षकाचे नाव अश्विनाथ काशिनाथ धुर्वे

Title
शीर्षक डॉ. सरदार वल्लभभाई पटेल

Author
लेखक जानेश्वर शिवगडे

Publication & Place
प्रकाशन व स्थळ लाक्ष्मी प्रकाशन
नागपूर

A Brief Synopsis:
थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)
शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

सरदार वल्लभभाई पेटेल हे एक शेर स्वातंत्र्य
सैनिक होते. त्यांना भारताचे लोहपुरुष
म्हणूनही ओळखले जाते. त्यांचा जन्म ४१ ऑक्टोबर १८८९
रोजी गुजरातगल्ली नडियाद येथे झाला. त्यांच्या
वडिलांचे नाव अंबरभाई व आईचे नाव लीळा
बाई होते.

मित्रमंडळीत सल्लोख्याने राहणे.
राज. हवा. मल्हार, प्रेष करणे अज्यायाविबुद्ध लढणे
हे गुणधर्म त्यांच्या स्वभावाचे होते गरजूंना मदत
करणे तर ते आद्यकर्तव्य समजायचे.

शिक्षण

वल्लभभाईचे प्राथमिक शिक्षण नडियादजवळचे
असलेल्या कर्मसाठ इथे झाले. हायस्कूलचे
शिक्षण नडियादलाचे घेतले. शालेय जिवना-
प्राप्तीने ते अज्यायाच्या प्रतिकार करीत आले.
नडियादच्या हायस्कूलमध्ये एक शिक्षक विद्यार्थिनी
जवरदस्तीने त्यापत्त्याजवळून पुस्तके विकत घ्यायला
भाग पाडायचे. ज्या विद्यार्थ्याचे त्यांच्याकडून
पुस्तके घेतले नाही त्याला तसे द्यायचा प्रकार
सुरू होता. वल्लभभाईच्या हे लक्षात येताच त्यांनी
शिक्षकाविबुद्ध कारवाई करण्याची हिम्मत दाखविली.
वल्लभभाईंनी मित्रांशी हितगुज करून
त्यांना विश्वासात जगाच्या विचार ते करीत
नसत. कुशाग्र बुद्धिमत्ता व दळसंकल्प यामुळे यशस्वी
नेहमीच त्यांच्या बाजूने असायची. असा सरदार
वल्लभभाई पेटेलांचा. जीवनकाळ प्रेरणेच्या सुगंध
सुमनांनी मोहलेला आहे. या महान महापुरुषाच्या

जीवनचरित्रावरून पेरणा घेवून लडुण पिढीने भारताचे
स्वातंत्र्य टिकवून देवायल व भारताला सुख-समृद्ध
करव्यान मदत करावी.

विरविश्रांती

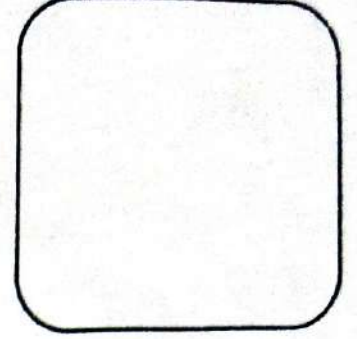
सरदार वल्लभभाई पटेल उपपंतप्रधान असताना
पंचदत्तशेठ्या वर्षाने वाटचाल करित होते. तरी या
शकलेल्या वशातसुद्धा त्यांच्यात लडुणासारख्या इत्साह
दियायच्या चौकीस तास ते संसद सभा देश दौर
अशा निरजिशेच्या कार्यात गुंतलेले असायचे. १९५६
पासून त्यांनी सुरु केलेली देशसेवेची दीड सहाय
विनाविश्रांती सुरु राहिल्यामुळे वल्लभभाई शेवटी १५
डिसेंबर १९५० या दिवशी पूर्णपणे शकले. त्यांचे
प्रचीवरील कार्य संपले होते. मुंबईला असताना
त्यांचे निधन झाले.

या महान लेखपुरुषाला शेवटी असंख्य
प्रणाम !

शिफारसी - लेखक अनिश्वर मिश्रने आपल्या यांनी सरदार
वल्लभभाई पटेल, त्यांचे जीवन चरित्र व त्यांचे कार्य, त्यांनी
देशासाठी काय केले ते, त्या, पुस्तकामध्ये सांगितली आहे.
सरदार वल्लभभाई पटेल, भारताचे पहिले उपपंतप्रधान आणि
वृत्तंती म्हणून काम केलेले.
भारताच्या प्रत्येक व्यक्तीला माहिती हवी कोण होते लोह पुरुष
कोण आहेत त्यांनी काय काय केले. या उद्दीष्टाने ही
पुस्तक लिहली आहे. या पुस्तकाला लहान पासून
तर मोठे पर्यंत वाचवा व इतरांना पण सांगा.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक

17/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

मोहिनी उमेश ठडके

Title

शीर्षक

अद्विष्टाबाई होळकर

Author

लेखक

जानेश्वर भिवगे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

माखे प्रकाशन ७ भांगपुर

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O -

अहिंयावाई होळकर

Date .....

Page .....

अहिंयावाई होळकर यांचा जन्म 1725
च्या सुमारास बीड जिल्ह्यातील
चोडी गाव येथे झाला. त्यांचे
वडीलांचे नाव माणकोजी शिंदे होते.
पहानपणी त्या घरीच शिक्षण
वाचविले. शिकले. वयाच्या आठव्या
वर्षी त्यांचा विवाह खंडराव होळकरांचे
झाला. त्यांना राज्यकारभारात पारसा
रस नव्हता. म्हणून अहिंयावाई स्वतः
दरबारात आणि जहागिरीचा कामात
पसंदास घालु लागला. त्या मुळातच
आणि बुद्धिमान असल्यामुळे तपणे राज्यकारभार
पहलू होत्या.
त्यांच्या चोकरस बुद्धी आणि परिपूर्ण
दुष्टकीर्ण होता. योरच्या बाजीरूव पेशवे
यांचा निधनानंतर राकू पगडन
अहिंयावाईचे पती खंडराव हे मारले
गेली. त्यांच्या पाठवा त्यांचे सासरे
आणि मुलगा यांचाही मृत्यु झाला.
अहिंयावाई शारमिक वृत्तीच्या होत्या.
त्यांनी लोकांचा कल्याणासाठी धर्मशाळा
तलाव, विहिरी बांधल्या. स्त्रियांना
दत्तक घेण्याचा अधिकार दिला. त्या
कडक करारी आणि प्रेमळ होत्या.

अहिंसाबाई दानधर्म करुण्यात
 प्रसिद्ध होत्या. वाम्भंगांना आणि
 गरीबांना दानधर्म करतांना
 त्यांनी हात कधीच आखडला
 नाही. सगळ्यांना तर ते कापडांचे
 दानही करायचे. पुरुषांच्यांना सुद्धा
 अन्न घ्यायचा नम्रदा नदीव्या
 माशांना कळकीचा गोळ्या करून
 खायला देत.
 संपूर्ण भारतात अहिंसाबाईचे अजरामर
 झाले आहे. अहि.
 भगवान शंकराची नित्यपूजा केल्याशिवाय
 पाण्याचा येवही न घेता. अहिंसाबाई
 आपल्या उचित न्यायदानासाठी प्रसिद्ध
 होत्या.
 आपल्या जीवनकाळात केलेल्या
 पुण्यकामांचे फळ अहिंसाबाईंना
 मृत्युसमयी मिळाले.
 अहिंसाबाई स्वर्गवासी 1795 च्या
 सुमारास झाला.
 त्याचे नाव आणि कीर्ती अजरामर
 झाली आहे. X X X

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 20-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव Sangita chamru Dharmawadiya

Title

शीर्षक Mahatma Gandhi

Author

लेखक Sujata Tikekar

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ महाराष्ट्र संगनोले मुक्तरीत प्रकाशन
97/ अंबाबिनराव चव्हाण व्यापारी संकुल
मैग रोड, लातूर

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

8-1-2025

Teacher's Signature:.....

महात्मा गांधी

महात्मा गांधी एक महान स्वतंत्र सैनिक होते. त्यांना आपण सर्व वाढपिता या नावाने ओळखतो तसेच महात्मा गांधी बापू या नावानेही ओळखले जातात. त्यांनी आपले संपूर्ण आयुष्य भारताच्या स्वातंत्र्य चळवळी खर्च केले. अत्याग्रह, वसोवरच अहिंसेचे तत्वज्ञान त्यांनी संपूर्ण जगाला शिकवले. महात्मा गांधींचा जन्म 2 ऑक्टोबर 1869 रोजी गुजरात मधील पोरबंदर येथे झाला. त्यांचे पूर्ण नाव मोहनदास करमचंद गांधी. त्यांचे वडील करमचंद गांधी पोरबंदर राज्यात दिवाण म्हणून काम करत असत. त्यांच्या आईचे नाव पुतळीबाई होते. गांधीजी बालपणी शांत आणि संयमी प्रवृत्तीचे होते. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण राजकोटमध्ये पूर्ण झाले. नंतर उच्च शिक्षणासाठी ते इंग्लंडला गेले वयाच्या तेराव्या वर्षी त्यांचे कर-तूरवा यांच्याशी लग्न झाले. गांधीजी एक उत्कृष्ट राजनीतिज्ञ तसेच एक चांगला वक्ता असा होता. त्यांनी ग्रामीण विकासासाठी प्रयत्न केले. तसेच स्वदेशी वस्तूच्या वापराचे महत्त्व जनतेला परवून दिले. त्यांनी परदेशी मालावर वाहिष्कार केला. त्यांना शोषण विरहित समाजाची स्थापना करायची होती. त्यासाठी त्यांनी

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 21-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

शुभांगी गणेश राऊत
BACS Master

Title

शीर्षक

जाजामाता

Author

लेखक

इन्सिखर मिश्रा

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

नागापुर लक्ष्मी प्रकाशन

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

A Brief Synopsis :

श्रीमद्भगवद्गीता संदर्भ

राजमाता जिजाऊ

राजमाता जिजाऊ यांचा जन्म 12 जानेवारी 1598 रोजी बुलढाणा, महाराष्ट्र येथे झाला. यांचे वडील लक्ष्मण जाधव हे सिंदखेड नावाच्या गावचे राजे होते. यांनी यावेळी जिजाबाईचे नाव जिजाऊ ठेवले होते. झुंजे म्हणजे जाते की जिजाबाई आपल्या वाड्यांमोठ्या कार्या करीत राहून होत्या आणि त्यातच त्यांचे लग्न झाले होते. शिवनेरीच्या किल्ल्यात जिजाबाईंनी शिवरायांना जन्म दिला. शहाजींनी आपल्या मुलांचे आणि जिजाबाईंच्या रक्षणासाठी यांना शिवनेरीच्या किल्ल्यात ठेवले. कारण यावेळी शहाजींना अनेक शत्रूंचा भोगावा लागत होता. येथे शिवनेरी कि. किल्ल्यावर शिवाजीचा जन्म झाला.

राजमाता जिजाऊ यांच्या दत्तपती शिवाजी महाराज, लातपणापासूनच योग्य शिक्षण दिले. यांना रामायण, महाभारत आणि अन्य धर्मग्रंथांच्या गोष्टी सांगून सत्य न्याय आणि धर्माची रक्षा शिकवले. यांना जेव्हा आपल्या स्वशल्याची आपल्या धर्माची रक्षा करायची पेशवा दिली, त्या स्वतः महाकवी स्वतः नकाशम

Page No. _____
Date ____/____/____

मराठी संमर्श रामदास यांच्या उपदेशावर
सद्दा ठेवणाऱ्या होत्या छत्रपती शिवाजी
महाराजांना त्या नेहमी सन्मानाविट पायायला
शिकवत असत.

जिजाऊभाई व काक शक आदारी
किाई जवळच्या तर त्या स्वराज्याच्या रणांगणात
शक पुढे उभीही होत्या त्यांना अनेकदा
स्वराज्याच्या संघर्षात येथीने भूमिका बजावली
राजाजीबाबत अनेकदा युद्धासाठी बाहेर आवायचे
नव्हते जिजाऊभाईबांनी स्वराज्याच्या सुरक्षेसाठी
जबाबदारी स्वीकारून घेतल्या.

राजमाता जिजाऊभाईबांचे कर्तृत्व आणी
जावनकदाणी आजही मराठी माणसाच्या
हृदयात जिवंत आहे यांचा शिकवण आणी
अखंड आदर्श आपल्याला सगळी पुरेणा देतात
जिजाऊभाईबांच्या स्मृतींना आजही मराठी
माताला ठावी सन्मान दिले आहे.

शिक्का २२१ :-

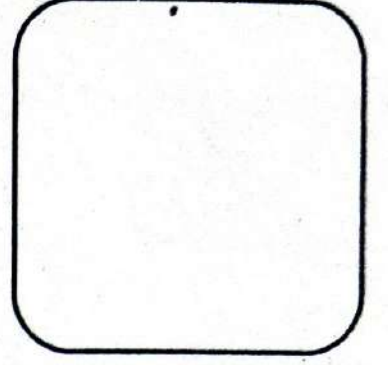
माझी मला राजमाता जिजाऊ
यांचा वदामु रूप माहिती मिळाली मला
राजमाता जिजाऊ या पुरातन वाचून रूप
द्यान वाटते त्यांना राजमाता जिजाऊ या
वदामु माहिती गरीब तर त्यांना पुरातन वाचा
गुंथी रूप काही माहिती होऊ.

दीनराव ४४

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 17/10/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

ज्योती धनराज डायरे BACS 28402

Title

शीर्षक

श्यामची आई

Author

लेखक

माने गुरुजी

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

हठामंत भोसले, 1886 मंदारीव पेठ, पुणे

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

विद्याची गुरु संश्रित

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

"श्यामची आई"

लेखक श्यामची आई या पुस्तकाचे
कोकणातील धाने गुरुजी ते
ग्राहक पाळगड या गावी
होते. त्यांचे वडील भद्राशिवराव
होते. त्यांचे जन्म 24 डिसेंबर 1899
कोजी धावा. धाने गुरुजीचे
लहान पणापासून आईवर
खूप प्रेम होते. त्यांचे
त्यांना चांगले लहान पणापासून
या पुस्तकामध्ये आईच्या प्रेममय
श शोर शिकवणुकीच्या भरल
आख्या व सुंदर संस्कृतीचे
या पुस्तकामध्ये सांगितले
आहे.
हे पुस्तकानून आईचे
प्रेमविषयी चांगले प्रकाशय
आहे. या पुस्तकामध्ये प्राणी
विषयी धाने गुरुजीच्या घरी
राहू मोरी गाय होती. त्यांची
आई त्या गायची पुजा
करीत असत. ते या
पुस्तकामध्ये धाने गुरुजींनी
सांगितले आहे. धाने गुरुजींचे
लहानपणापासून त्यांचे मन
अनिशय भावना प्रधान व संस्कार दम
होते. हे प्रकाशय आहे.
व त्यांची परिस्थिती ही
चांगली नव्हती. तरीसुद्धा त्यांनी

शिष्टान पुर्ण केले. मित्रा व ते
भगव्यांची महान करीत हे आईचे
होते. या पुस्तकातून
प्रकार , प्रेमभावना , भगव्यांची
महान करव्याची भावना व
प्राणीविषयी प्रेम , छोटे फुले
याविषयी या पुस्तकामध्ये
प्राणीतुल्य आहे. या पुस्तकामध्ये
आईने आपल्या मुलांवर हाकलेले
प्रकार व गुरुजीचे आई-वडीला
विषयी हे प्रेम खूप
छान होते. आईच्या प्रकारामुळे
हागले व्यक्ती महत्त्व घडू
शकते या पुस्तकातून प्राणीतुल्य
आहे.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 21-1-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव स्वाक्षी गंगाधर देवढगले B.A.C.S.I.B.N.E.E.

Title

शीर्षक जीजामाता

Author

लेखक जानेवर भिवगडे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ नागपूर, लक्ष्मी प्रकाशन

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

थोडक्यात संसाराः

* राजमाता जिजाऊ :-

“स्वराज्य हा माझ्या मुलाच्या जन्माशिद्ध दप्क आहे.” असे धाडसी विचार कृष्णवाण्या राजमाता जिजाऊ यांचे जीवन हे नारी शक्तीचे प्रतीक आहे. त्या केवळ छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या माताच नव्हत्या, तर स्वराज्य स्थापनेच्या महान युवातील एक प्रमुख घटक होत्या. त्यांचे विचार, शिक्षण, आणि नेतृत्व आजही लाखो महिलांसाठी प्रेरणादायी आहेत. जिजाबाई भोसले यांचा जन्म १२ जानेवारी १५१८ रोजी बुलढाणा जिल्ह्यातील सिंदखेडराजा येथे झाला. त्यांचे वडील लक्ष्मणराव जाधव हे एक प्रभावी स्वराज्य सरदार होते. लहानपणापासूनच जिजाऊ यांना धार्मिक आणि सांस्कृतिक मूल्यांचे घडे मिळाले. त्यांच्यावर भारतीय संस्कृती, रामायण, महाभारत यांचा मोठा प्रभाव होता. बालपणातच त्यांचे लग्न शहाजी भोसले यांच्याशी झाले. शहाजी राजांच्या राजकीय व्यस्ततेमुळे जिजाऊंनी मुलांच्या शिक्षणाची पूर्ण जबाबदारी सांभाळली. त्यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांवर धर्म, शौर्य, आणि व्यायाम हे यांचे महत्वाचे धर्म, संस्कार केले. जिजाऊंनी शिवाजी महाराजांना केवळ राजकीय शिक्षणच दिले नाही, तर लोककल्याणासाठी धैर्य आणि नीतिमत्ता यांचेही

घडे दिले. जिजाऊंनी शिवनेरी किल्ल्यावर शिवाजींचे बालपण घडवले. त्या वेळच्या सामाजिक परिस्थितीवर मात करून त्यांनी शिवाजी महाराजांच्या माध्यमातून स्वराज्याची कल्पना साकार केली. जिजाऊंनी महिलांच्या शिक्षणाला आणि अधिकारांना नेहमीच प्रोत्साहन दिले. त्या स्त्रियांना आत्मनिर्भर आणि कर्तव्यदक्ष होण्यासाठी प्रेरित करीत. त्यांनी समाजातील अंधश्रद्धा, जातिभेद, आणि अन्याय यांना विरोध केला. त्या धार्मिक होत्या, पूज्य कर्मकांडांवर विश्वास ठेवत नव्हत. जिजाऊंनी शिवाजी महाराजांना स्वराज्य स्थापनेसाठी प्रेरित केले. त्यांनी त्यांच्या मुलाला केवळ राज्यकारभार शिकवला नाही, तर जनतेचे दुःख समजून घेण्याची शिकवण दिली. जिजाऊंचा प्रवणेनेच शिवाजी महाराजांनी राष्ट्रपिकडू लढत स्वतंत्र हिंदवी स्वराज्याची स्थापना केली. राजमाता जिजाऊ यांचे जीवन हे दैर्घ्य, कर्तव्यनिष्ठा, आणि मातृत्व यांचे आदर्श उदाहरण आहे. त्या केवळ शिवाजी महाराजांच्या माताच नव्हत्या, तर त्या संपूर्ण हिंदवी स्वराज्याच्या आधावरतम होत्या. अशा या महानायिकेला साष्टांग वंदन! त्यांच्या पियारांचा वारसा पुढे नेणे, हेच त्यांनी खरी आदराजली ठरेल.

शिफारसी :-

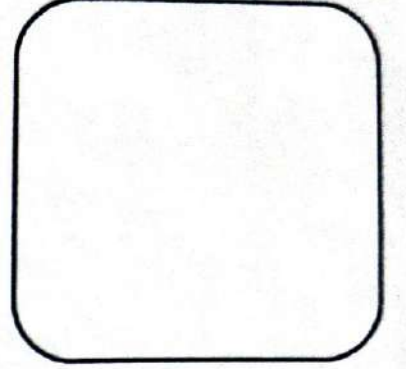
मला राजमाता जिजाऊ यांच्या बदल खूप माहिती मिळाली. मला राजमाता जिजाऊ, चे पुस्तक वाचून खूप छान वाटले. त्यांना राजमाता जिजाऊ या बदल माहिती नसेल. तर त्यांनी पुस्तक वाचा तुम्हाला खूप काही माहिती होईल.

धन्यवाद !!

धन्यवाद !!

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 20/1/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O

'अहिल्याबाई होळकर'

अहिल्याबाईंच्या आयुष्यातील हे आनवाचे
सुर्याचे विषय विवेक अगदी भरभर
गेलं. इ.स. १७५३ पर्यंत हा
आनवा राहिला. त्यानंतर मात्र तसा
आवाशामालेतील सुर्यही ग्रहणापासून
सुटला नाही तसे. अहिल्याबाईंच्या
सुर्या अमनदी संसाराला ग्रहण लागले.
जहागिरीमध्ये सर्वांचे तोंड मळाररा-
वांनी गोड केले. होळकर कुळ
कुटुंबात कितीतरी कानावधीनंतर मुल
जन्माला आले होते. तीन
वर्षांनंतर अहिल्याबाईंना पुन्हा मातृत्व
प्राप्त झाले पुन्हा राजा होळकर
कुटुंबाला जन्म दिला. अहिल्याबाईंच्या
संसार, त्यांच्या अशीन पुण झाला
दोन सुंदर मुल त्यांच्या संसारवेलीवर
उमलले होते. अहिल्याबाई आपल्या
इवल्याशी जुर्येल साबून घेऊन
होत्या. अगदी वहा वर्सांची नाही.
अहिल्याबाईंचे जीवन सपासची वेळ
आजून आली नव्हती.
जि महाराजेचा चारभार म्हणजे
राज - दोन वदयात सामावणाऱ्या
वरजा - वजावाल्या नव्हत्या.
जन्मानंतर मळाररावांचे स्वर्गवास
स्वदेशात ते तारण्यात मृत्यू पावल्याने
मळाररावांचा आधार ठासळला होता. लढाईपूर
जाताना स्वदेशापुरावत असल्याने त्यांना मोठा
हिममत असायचा. व्यवहारकुशलता जरी त्यांच्या

लुंगी कमी प्रमाणान होती तरीही लढाईच्या
 योद्ध्याचे गुण मात्र त्याच्यात होते. पुढे
 आपला वारसा आपला मुलगा चालवेल
 अशी त्यांना हिम्मत आभायची.
 इ. स. 1748 ला दिल्लीचा मोगल सम्राट
 सम्राट शाह अस मोहमदशाह मरण पावला.
 नंतर त्याचा पुत्र अहमदशाह सम्राट झाला.
 या सम्राट अहमदशाहाने अयोध्या प्रांताचा
 नवाब सफरखाने याला आपले वजीर नेमले.
 सफरखाने बुद्धीने चाणाढी व हुशार होता.
 14 जानेवारी 1751 ला पानिपत येथे मराठी फौज
 व भवानीची फौज यांच्यात रणसंग्राम उभा
 ठावला. या युद्धाच्या वेळी मल्हारराव
 होळकर यानी अधिक ठप्ताह दाखविला.
 नाही.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक

18/04/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव

MONALI KHUSHAL SHRIRAME

Title

शीर्षक

Author

लेखक

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

A. Brief Synopsis :

हे पुस्तक स्वामी विवेकानंद यांच्या जीवनचरित्रासोबतच धर्म शिक्षण, समाजसुधारणा, आणि महिला सक्षमीकरण यावर आधारित विचारांचा समावेश आहे.

पुस्तकात विवेकानंद यांच्या ब्रह्मचर्यापासूनच्या प्रवासाचे वर्णन आहे, ज्यामध्ये त्यांचे आध्यात्मिक जागरण शिकवणूक, आणि आधुनिक भारत घडवव्यासाठी त्यांनी केलेले प्रयत्न यांचा समावेश आहे. त्यांनी हिंदू धर्माचे आधुनिक रूप मांडले आणि जगभरात भारताच्या सांस्कृतिक आणि धार्मिक परंपराची ओळख करून दिली.

पुस्तकामध्ये विवेकानंदांनी शिकवलेली जीवनमूल्ये, त्यांचे शिकागो परिषदेत दिलेले ऐतिहासिक भाषण, आणि त्यांची सर्वसमावेशक दृष्टी दृष्टीकोन या सर्व बाबींचा समावेश आहे. त्यांनी समाज सुधारणा, गरीबांच्या उन्नतीसाठी कार्य, आणि शिक्षणाच्या माध्यमातून आत्मनिर्भरतेवर भर दिला.

या पुस्तकाचा उद्देश आहे वाचकांना स्वामी विवेकानंदांच्या विचारांशी जोडणे आणि त्यांचे जीवन आदर्श म्हणून उभे करणे. यामधील विचार आजही समाजासाठी प्रेरणादायी ठरतात.

★ शिफारसी :

हो मक्कीच ! मी "स्वामी विवेकानंद : सांक्षिप्त चरित्र व विचारधन" या पुस्तकाची शिफारस

स्वास्थ्य करून विद्यार्थ्यांना, तरुणांना, आणि समाज बदलाची जाणीव असलेल्या व्यक्तींना करून करेन.

हे पुस्तक केवळ स्वामी विवेकानंद यांच्या जीवनाची ओळख करून देत नाही, तर त्यांच्या विचारांमधून तुम्हाला आत्मविश्वास, प्रेरणा, आणि योग्य दिशा मिळते. विवेकानंदांनी युवकांमध्ये त्यापलेल्या शक्तीला ओळखून ओळखून त्यांना जागे करण्याचा संदेश दिला आहे, जो आजच्या काळात प्रत्येकाने समजून घ्यायला ~~ह्या~~ पाहिजे.

विद्यार्थ्यांसाठी हे पुस्तक अभ्यासापुरतेच नाही, तर आयुष्याला नवीन दृष्टीकोन देणारे आहे. तुम्हाला स्वतःची ओळख पटवून देण्याचे देणारे आणि तुमच्या विचारांना समृद्ध करणारे हे पुस्तक आहे.

जर तुम्हाला ~~तुम्हाला~~ तुमच्या जीवनात काहीतरी बदल करायचा असेल, स्वतःमध्ये आत्मविश्वास आणायचा असेल किंवा समाजासाठी काहीतरी करण्याची प्रेरणा दृढी असेल, तर हे पुस्तक वाचायलाच हवे!

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date
दिनांक 20/01/24

Name of Reviewer
समीक्षकाचे नाव अपार्णा फ़िलोणा कुंभारे (B.A CS 1st Year)

Title
शीर्षक साक्षात्मा गांधी सांक्षिप्त चरित्र

Author
लेखक सौ. शारदा जोशी

Publication & Place
प्रकाशन व स्थळ गुजराती साक्षिसाहोद मेन रीड. भातूर -
विद्याभारता प्रकाशन

A Brief Synopsis:
थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)
शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

माहात्मा गांधी

या ग्रंथामध्ये प्रारंभ माहात्मा गांधी यांच्या जन्मापासून होत असून त्याचा संपूर्ण जिवनातील साडणी या ग्रंथात दिलेली आहे.

माहात्मा गांधी जीवनप्रवास म्हणजे एक प्रकारची प्रेरणा आहे. इ.स. 1887 मध्ये ते मद्रास प्रांतातील एल्योर्ट नावाच्या गावात जन्मले. त्यांनी एल्योर्ट प्रांताच्या एल्योर्ट कॉलेजमध्ये प्रवेश केला. तेथे ते एल्योर्ट कॉलेजमध्ये प्रवेश केले. तेथे ते एल्योर्ट कॉलेजमध्ये प्रवेश केले. तेथे ते एल्योर्ट कॉलेजमध्ये प्रवेश केले.

इ.स. 1920 च्या सुमारास गांधीजी भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचे आग्रेसर होते. ते त्यापासून इ.स. 1947 मध्ये भारत स्वतंत्र होईपर्यंत गांधीजींनीच चळवळीचे नेतृत्व केले. या काळ खंडास गांधीयुग असे म्हणतात.

गांधीजींच्या नेतृत्वाखाली झालेल्या असहकार चळवळी, सविनय कायदेभंगाची चळवळ व खेलेबाज चळवळ या तीन चळवळी इतिहासिक ठरल्या.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 20/01/2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव सानिया किशोर राऊत B.A. 5TH SEM

Title

शीर्षक छत्रपती शिवाजी महाराज

Author

लेखक जयेश्वर निषगडे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ लाखे प्रकाशन

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

छत्रपती शिवाजी महाराज महाराष्ट्राचे ब्रिटिश सरकारकडून स्वातंत्र्य लढाई लढवणाऱ्या राज्याचे विलक्षण व्यक्तिमत्त्व होते. त्यांनी आपल्या फौजदारीच्या काळातच आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला.

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

ह्या पुस्तकाचे लेखक जयेश्वर निषगडे हे आहेत. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला. त्यांनी आपल्या राज्याचा विकास केला.

J.F.O. - -

नाव : स्मरिया किशोर राऊत.

कॉलेजचे नाव : रवीकांत शरीट प्रशासकीय
महाविद्यालय रामटेक.

C. वर्ग) B.A Civil Services

विषय :- छत्रपती शिवाजी महाराज.

सुत्रपती शिवाजी महाराज

जन्म व बालपण

इ.स. १६२९ मी संकटान असलेली निजामशाही
वाचविण्याच्या प्रयत्नात शहाजी होते. वादशाह
शहाजहान तीला संपन्न पहात होता. याच
निजामशाहीत त्यांचा उत्कर्ष झाला होता.
पण यावेळी असलेल्या निजामशाहीचा कारभाराचा
जम बसविणे जमले नाही. कुट - कारस्थानात
त्यांचा वेळ जात होता.

इ.स. १६२९ मी निजामशाहीच्या दरबाराने कुट
कुसून लख्खोजी जाधव व त्यांच्या तीन मुलांना
ठार केले गेले. यावेळेस निजाबाई शरीफ
होत्या निजामशाहीत सुरसिंगा नव्हती म्हणून
शहाजी मोगलशाहीत आले. तिथे त्यांचे स्वागतच
आले. सुरसेच्या दृष्टीने त्यांनी निजाबुल्ल्या त्यांचा
प्रथम पुत्र सभाजीसह शिवनेरी किल्ल्यावर ठेवले
होते. सभाजी पुढे युद्धात मारल्या गेला.
यशावकाशा म्हणजे १९ फेब्रुवारी १६३० मी
निजाबुल्ल्या लख्खोजी गोडस तेजस्थी पुताळी जन्म
दिले. शरीफपणाने निजाबुल्ल्या देवीला कळले
केले होते की पुत्ररत्न जर झाले तर बाळाचे
नाव शिवाजी ठेवीन त्याच्या इच्छेप्रमाणेच
बाळाचे नामकरण झाले. शिवाजी हिंदवी
स्वराज्याची स्थापना करणारे हेच ते शिवाजी

जन्मानंतर १६३८ पर्यंत शिवाजीचे बालपण
आईच्या दुसऱ्या बाजूच्या गेल्ले. जीजांक त्यांना
नेहमी और पुसणाच्या पराक्रमाच्या कथा
ऐकवण्याच्या शिवाजींना धडविण्यात त्यांचा फार
मोठा वाटा होता. त्या नेहमी शिवाजींना हेच
सांगायच्या की तुम्हाला पराक्रमी व्हायचे आहे.

तोरणा किंवा जिंकण
चार चार वळांवर शत्रूंची सत्ता सत्ता असताना
स्वतंत्र राज्याचे तोरण बांधायचे म्हणजे केवढी
हिंमत होती शिवाजी व हा आत्मविश्वास मिळाला
होता जिजाऊंच्या संस्कारातून यानूनच शिवाजीपासून
दुसऱ्या शिवाजी महाराज धडले
पुण्याच्या जवळच असून किंवा ही नो म्हणजे तोरणा
अनिवार्य मजबुत अशा या विजापूरकरांच्या ताब्यानीक
किंमतान शत्रूच्या आक्रमणाक लागून प्रत्युत्तर
देण्याच्या तयारी होती इथे महाराजांनी शक्तीपेशा
युक्तीच्या उपयोग करून किंवा दारांनी गोड वोलून
त्यांना आपलेच करून किंवा हेस्तगत केला
अफजलखानाचा वध.

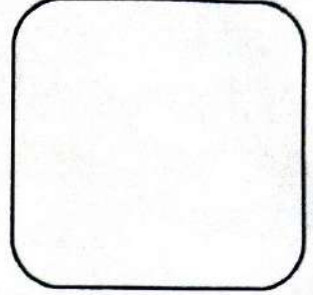
इ.स. १६४० ला 'रांजण्ड' किंवा बांधणीच्या वेळी
मोरोपंत पिंगळे महाराजांच्या सेवेत होते.
पुरंदरगडाची मोहिमही मोरोपंतांनी यशस्वीरित्या
पार पाडली होती. केदेन सुटल्यावर शहाजी
परत आपल्या जहागिरिवर आले शिवाजींनी
जिंवाळकर मोरे या जहागिरदाराच्या जहागिरी
स्वराज्याक जोडून प्रतापगड हा किंवा बांधला
इ.स. १६५४ मध्ये कर्नाटक भागात कनकगिरी
येथे शहाजींनी लढाईचा प्रसंग आला यावेळी
यावेळी त्यांच्या सोबत त्यांचा पुत्र संभाजीही होता
आणि या लढाईत संभाजी युद्धात मारल्या गेला.

इ.स. १६५६ ला जावळी प्रांत स्वराज्याला
 जोडला. १६५७ मध्ये औरंगजेब सुभेदार होऊन
 विजापूरकरांना आपविण्यासाठी आला. शाहजीच्या
 सुटकेच्यावेळी शिवाजींनी दिलेल्या आश्वासनाची
 मोठ्यांना आठवण आली. मोहिम सुरू करायची
 होती म्हणून औरंगजेबाने त्यांना तयारीतून
 मदतीला बोलाविले. शिवाजींनी त्यांच्याशी
 मदतीचे नाटक केले. या अवघातून बादशहा
 शाहजहान आजारी पडला म्हणून औरंगजेब
 मोहिम अर्धवट टाकून दिल्लीला गेला. शिवाजीला
 आयतीच संधी मिळाली. त्यांनी आपल्या
 सेन्यासह बराच प्रांत स्वराज्याला जोडला व
 धरीच आपलीही जमविली.
 शिवाजी महाराजांनी आई बाबांनीच्या व जिजाबाच्या
 आशिवदि घेऊन महाराज विद्याला सोबतीला
 सेवानिष्ठ सवंगडी होणेच.
 गौड बोलून अफजलखानाने महाराजांना
 मिठिन घेतले आणि पाठीवर मुयान्या वार
 केला. पण शिवाजी चिलखत घालून असल्यामुळे
 बचावले. पण हौला लसाने घेऊन शिवाजींनी
 आपली वाहनघे अफजलखानाच्या पोटात खुपसली
 व त्याचे आतडेच बाहेर काढले. अफजलखान
 शकताच्या शारेच्यात पडला आणि तिथे मृत्यु आली.

BOOK REVIEW
ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक 19-01-2025

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव सुशीला राजानन भुरे BACS I भ ५९०२

Title

शीर्षक सावित्रीबाई फुले

Author

लेखक ज्ञानेश्वर भिवगडे

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ नागपूर

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

P.T.O.

स्नावित्रीबाई कुले

स्नावित्रीबाई कुले या माधुतालीम
पुढिल्या शिक्षित मुली वरुनी होत्या स्नावित्रीबाई
कुले पुस्तकाचे लेखक ज्ञानेश्वर भिवगडे आहेत.
ही पुस्तक नागपुर मधली आहे. स्नावित्रीबाईंचे जन्म
३ जानेवारी १८३१ ला झाले. सातारा जिल्ह्यातील
असलेली खंडाळा तालुक्यातील मोडणारे शिवक
गावपासून पुणे-बंगलोर रस्त्यावर पारचनेर
३ मैल अंतरावर असणारे नायगाव हे गाव
स्नावित्रीबाईंचे जन्म झाले.

स्नावित्रीबाईंचे विवाह वयाच्या नवव्या वर्षी
झाले पुर्वीची ओळख असल्याने आणू कुले घराण्याची
मान-प्राप्ती ओळखीची असल्याने द्योतिला
व स्नावित्री या विवाहबंधनाला से मग्नकार्य
ठरवीत. इ.स १८५० हे ते वर्ष द्योतिला व
स्नावित्रीबाई या विवाह आनंदात संपन्न झाला.

वयाच्या पाचव्या वर्षापासून द्योतिलांनी
शिक्षणाचे दर्शन झाले. पहिले एक वर्ष जेशीयांचकडे
मिथिले-वाचणे झाल्यानंतर १८३३ पासून पुढे तीन
वर्षे 'चर्च ऑफ स्कॉटलंड मिशन' या मिशनरी
शाळेत यांनी शिक्षण घेतले. द्योतिलांनी इ.स
१८४६ पर्यंत स्नावित्रीबाईंची शिक्षणाची ओळख
कळून दिगी स्नावित्रीबाईंचे शिक्षण पूर्ण झाल्यावर
ह्या इ.स १८४५ ते इ.स १८४७ अशा दोन
वर्षे स्नावित्रीबाईंनी शिक्षकां प्रशिक्षण घेतले. व
त्यात पासून झाले इ.स १८४७ मी सहज दिले.
स्नावित्रीबाई अशा प्रकारे प्राशिक्षित प्रमाणपत्र शिक्षिका
झाल्या.

સાવિત્રીલાઈ શિક્ષિત સ્ત્રીઓ. ચાપુટે સ્ત્રી-
શિક્ષણાકરિતા શુભકાર્ય સુચક કૃતિઓ તથા. ફ.સ. ૧૮૫૪
દે તે સુખીવલે ઉત્પન્ન. પાંદળોનાં જાનેવરી
મીઠાં પાંદળો તરફનાં ડોલનાં પુણ્યાના
મિઠાં ચાંચાં વાઙ્ચાત પાંદળો મુજીવી શાક્ષી
સૂચકે લેવા

સાવિત્રીલાઈ પુણે ચાંચી આપણે વતી ડોલના
પુણે ચાંચા પ્રમાણે ઉત્પન્ન સાંદર્ય નિર્માણ
કરવાના હંદે નોપાસનાં હોતી સાવિત્રીલાઈ પુણે
ચાંચી ૨૩ વર્ષી ફ.સ. ૧૮૫૪ મધે કાવ્યપુણે
દાં કાવિતાસંગ્રહ પ્રકાશિત લેવા વેલે દુસરાં ગ્રંથ
મદળને જાવનકચી સુજોઈ સ્વનાં કરે દાં ગ્રંથ
૭ નોવેમ્બર ૧૮૭૨ રોજી પ્રાસિદ્ધ સ્ત્રીઓ. અર્થ
અનેક ગ્રંથ લિખીને.

ચાંકાર્યા મુજે સાવિત્રીલાઈનાં ચુલસ-ત્રી
મદળને સાવિત્રીલાઈ શિક્ષિત સ્ત્રીઓ અમર સ્ત્રીઓ

સાવિત્રીલાઈ દી પુસ્તકો સુજે છાંતે આંદે.
સાવિત્રીલાઈ પુણે દી પુસ્તકો આપણાં રાંકે
નવીને પ્રેરણાં લેતે. ત્યાં આપણાં સ્ત્રીઓ સુજે
શિક્ષણાસરખે આંદે. સાવિત્રીલાઈની કાવ્ય કાવ્ય
કેળે તે ત્યાં સર્વ આંદે. ચાં પુસ્તકોને રાંકે
શિક્ષણાચી આવડે નિર્માણ હોતી. મીતર, ચાં
પુસ્તકો સર્જનાં વાંચનાં સાંગળાર આપણે
આપણે દી વાંચનાં વાંદીને.

गुरुकृपा महाविद्यालय, अकोला कॉलेज कोड 108

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा

दि.०१ जानेवारी ते १५ जानेवारी

२०२५

प्राचार्य
प्रा.अंकुश ग. खराटे

प्रस्तावना

वाचन हा मानवाच्या मानसिक, बौद्धिक आणि सांस्कृतिक विकासाचा एक महत्त्वपूर्ण आधार आहे. विविध साहित्यिक कृत्या वाचण्यामुळे एक व्यक्ती केवळ ज्ञानात वाढ करतेच, तर त्या व्यक्तीच्या विचारशक्तीला चालना मिळते, समज आणि संवेदनशीलता सुधारते. महाराष्ट्र राज्यातील लोकांच्या वाचनाची आवड वाढविणे आणि वाचन संस्कृतीला चालना देणे हा "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे.

या उपक्रमांतर्गत "ग्रंथ परीक्षण" हा एक महत्त्वपूर्ण कार्यक्रम राबवला जात आहे. "ग्रंथ परीक्षण" कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश्य म्हणजे वाचनाच्या माध्यमातून विविध ग्रंथांचे परीक्षण करून त्यांचा अभ्यास करणं आणि त्यावर आपले विचार व्यक्त करणं. यामध्ये विविध साहित्यकृती, त्यांचे लेखक, त्या कृत्यांचा सामाजिक, सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक महत्त्व यावर प्रकाश टाकला जातो.

"ग्रंथ परीक्षण" कार्यक्रमाचे आयोजन विविध वाचनालये, शाळा, महाविद्यालये, साहित्यिक संस्था आणि सार्वजनिक ठिकाणी केले जाते. या कार्यक्रमात सहभागी होणारे व्यक्ती विविध पुस्तकांचे परीक्षण करतात. प्रत्येक सहभागी व्यक्ती त्याच्या वाचन अनुभवांवर आधारित काही ठराविक ग्रंथांची समीक्षा तयार करतात. या समीक्षांचा उद्देश ग्रंथाच्या गोड्या, त्याच्या साहित्यिक मूल्यांचा, लेखकाच्या विचारधारेचा आणि त्या कथेच्या सामाजिक संदर्भाचा खुलासा करणे असतो.

कार्यक्रमादरम्यान वाचन व ग्रंथ परीक्षणावर कार्यशाळा आणि चर्चासत्रे आयोजित केली जातात. साहित्यिक व्यक्तिमत्त्वांचे व्याख्यान, ग्रंथांचे अन्वयार्थ, त्यांचे साहित्यिक प्रवृत्ती, वाचनातून प्राप्त होणारी शिकवण यावर सखोल चर्चा केली जाते. यामुळे वाचनाची आवड वाढण्यास मदत होते.

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" कार्यक्रम वाचनाची गोडी लागवून समाजात साहित्यिक संस्कृतीचा प्रचार करण्यास मदत करतो. ग्रंथ परीक्षणाच्या माध्यमातून केवळ साहित्यिक ग्रंथांचा अभ्यास केला जात नाही, तर ते सामाजिक परिवर्तनाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण ठरतात. या उपक्रमाच्या माध्यमातून एक सशक्त वाचन संस्कृती निर्माण होईल, ज्यामुळे पुढील पिढीला विचारशील, संवेदनशील आणि ज्ञानसमृद्ध समाज मिळेल.

मनोगत

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा एक महत्वाकांक्षी आणि प्रेरणादायी उपक्रम आहे, ज्याच्या माध्यमातून महाराष्ट्रातील नागरिकांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे, तसेच त्याचबरोबर विविध साहित्यिक कृत्यांची समीक्षा आणि परीक्षण करण्याची एक उत्तम संधी निर्माण करणे हा उद्देश आहे. या अंतर्गत आयोजित करण्यात आलेला "ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम" हे वाचन संस्कृतीला चालना देणारा एक अत्यंत प्रभावी उपक्रम ठरला आहे.

कार्यक्रमाचा उद्देश:-"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश म्हणजे महाराष्ट्रातील नागरिकांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे. हे एक अशी संकल्पना आहे, ज्यामध्ये लोकांना विविध साहित्य प्रकारांची ओळख होईल. ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम हे या उपक्रमाचे एक महत्वाचे अंग आहे, ज्याच्या माध्यमातून विविध ग्रंथांचे परीक्षण करून त्यांच्या सुसंस्कृत आणि अभ्यासपूर्ण वाचनाची कास धरली जाते.

कार्यक्रमाची रचना:- या कार्यक्रमात विविध लेखक, वाचन प्रेमी, तसेच साहित्यिक तज्ञ भाग घेतात. त्यांना पुस्तकांचा अभ्यास करून, त्याचे परीक्षण आणि मूल्यांकन करण्याची संधी मिळते. ग्रंथ परीक्षणाच्या प्रक्रियेत लेखकाच्या लेखनशैली, त्याच्या विचारधारा, आणि त्याच्या कथेची रचनाही विस्तृतपणे चर्चिली जाते. यामुळे वाचकांना त्या पुस्तकाचे असलेल्या विचारसरणीचे, त्यातील मुद्द्यांचे आणि त्याच्या सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भाचे अधिक चांगले ज्ञान मिळते.

साहित्याची विविधता:- विविध प्रकारच्या साहित्याचा अभ्यास या कार्यक्रमात होतो. काव्य, कथा, लघुनिबंध, ऐतिहासिक कादंब-या, समाजसुधारणांच्या दृष्टीने लिहिलेले साहित्य, आणि धार्मिक व तात्त्विक ग्रंथ या सर्वांचा समावेश होतो. यामुळे वाचनाचा एक व्यापक दृष्टिकोन वाचकांना मिळतो आणि साहित्याच्या विविध अंगांमध्ये त्यांचे आंतरदृष्टी विकसित होण्यास मदत होते.

वाचनाची गोडी लागवणे:- ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रमात भाग घेतल्याने वाचनाची गोडी लागते. वाचनामुळे केवळ ज्ञानच मिळत नाही, तर व्यक्तिमत्त्वाची प्रगल्भता, विचारशक्ती आणि कल्पकतेला देखील चालना मिळते. विविध लेखकांचे कार्य वाचल्यामुळे आपल्या जीवनावर होणारा सकारात्मक प्रभाव समजून येतो.

सामाजिक आणि सांस्कृतिक महत्त्व:- साहित्य हे समाजाच्या प्रत्येक घटकाची भावना, समस्या, आणि त्याच्या जीवनातील विविध पैलूंना प्रतिबिंबित करते. या ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रमांमुळे वाचन संस्कृतीला बळकटी मिळते आणि लोकांना समाजातील विविध समस्यांविषयी अधिक जागरूक होते. तसेच, आपल्या ऐतिहासिक परंपरेचा, संस्कृतीचा आणि समाजाचा आदर राखण्याची भावना दृढ होतो.

साहित्यिक योगदान:- लेखकांच्या साहित्याचा दर्जा आणि त्यांचे योगदान विचारत असताना, या कार्यक्रमात लोकांना लेखकांच्या कृत्यांचे सखोल विश्लेषण करण्याची संधी मिळते. विविध लेखकांनी रचलेल्या ग्रंथांचे परीक्षण करताना, त्यांच्या कार्याचे महत्त्व, विचारधारा आणि लेखकाच्या प्रयत्नांचे मूल्य समजून येते. यामुळे साहित्यिक प्रगतीला चालना मिळते आणि नवीन लेखकांना प्रोत्साहन मिळते.

सारांश:- "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम हे वाचनाची आवड निर्माण करणारा, साहित्याच्या गोडीला प्रोत्साहन देणारा आणि महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक व शैक्षणिक आघाडीवर महत्त्वपूर्ण ठरलेला कार्यक्रम आहे. या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला एक नवीन दिशा मिळते आणि लोकांना किमान एक पुस्तक वाचून त्याचे परीक्षण करून त्याच्या विचारविश्वाचा एक छोटासा भाग जाणून घेता येतो. वाचनाच्या माध्यमातून समाजाचे मानसिक, सांस्कृतिक आणि बौद्धिक समृद्धी साधता येते.

शेवटी, "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा एक अत्यंत उपयुक्त आणि प्रगल्भ उपक्रम ठरला आहे, ज्यामुळे वाचनाची गोडी लागली जात आहे आणि आपल्या सांस्कृतिक परंपरेला एक नवा उभारी मिळत आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आढे श्रवण श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- शामची आई

Author :-

लेखक :- साने गुरुजी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :-

"शामची आई" हे पुस्तक लेखक पु. ल. देशपांडे यांनी लिहिले आहे. हे एक हृदयस्पर्शी आणि संवेदनशील कथेचे पुस्तक आहे.

कथेचा मुख्य विषय म्हणजे एका लहान मुलीची आई आणि तिच्या कुटुंबातील संघर्ष. शामची आई एका कठीण परिस्थितीतून आपल्या मुलीसाठी झगडत असते. तिच्या कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती फारशी चांगली नसते, तरीही ती आपल्या मुलीसाठी सर्वोत्तम आयुष्य देण्याचा प्रयत्न करते.

शामची आईला अत्यंत प्रेमळ, समजूतदार आणि त्याच वेळी कठोर असलेली एक व्यक्ती दाखवली आहे. तिच्या संघर्षात तिचे आईचे प्रेम आणि समर्पण दिसून येते. "शामची आई" या कथेने आईच्या वेगवेगळ्या रूपांचे आणि तिच्या कर्तव्याची गंभीरता दर्शवली आहे.

कथेचे एक प्रमुख संदेश आहे की, आईच्या प्रेमाची आणि तिच्या मेहनतीची कधीच कमी नाही. त्याच वेळी, आईच्या त्यागाची महत्ता आणि तिच्या स्वप्नांचा पाठपुरावा देखील कथेत स्पष्ट केला आहे.

या कथेचा सारांश म्हणजे, "शामची आई" आपल्या कुटुंबाच्या भल्यासाठी आयुष्यभर संघर्ष करणारी एक आदर्श आईची कथा आहे. तिचे त्याग, तिचे प्रेम आणि तिच्या समर्पणामुळे कुटुंब टिकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे राहुल संतोष

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "ग्रंथालय व्यवस्थापन हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले असून ", हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तांत्रिक आणि प्रशासनिक बाबींवर विस्तृत मार्गदर्शन करते. या पुस्तकात ग्रंथालय कसे योग्यरित्या व्यवस्थापित करावे, त्याचे महत्त्व, कार्यपद्धती आणि त्याचे विविध अंग याबाबत सुस्पष्ट आणि सुसंगत माहिती दिली आहे.

पुस्तकाच्या सारांशात खालील मुद्दे समाविष्ट केले जातात:

1. **ग्रंथालय व्यवस्थापनाची ओळख:** ग्रंथालय म्हणजे ज्ञान, माहिती आणि संसाधनांचा केंद्र असतो. हे ज्ञानाच्या प्रसारासाठी महत्वाचे आहे. ग्रंथालय व्यवस्थापनाचे मुख्य उद्दीष्ट आहे या संसाधनांचा प्रभावी वापर करणे.
2. **ग्रंथालयाचे प्रकार:** पुस्तक, मासिके, पत्रिका, ई-बुक्स इत्यादी विविध प्रकारच्या संसाधनांचे संकलन कसे करावे, त्यांचा योग्य वापर कसा करावा, या सर्व बाबींचा विचार केला जातो.
3. **ग्रंथालयाचे कार्यप्रणाली:** ग्रंथालय व्यवस्थापकाने साहित्य संकलन, वर्गीकरण, पुरवठा आणि वितरण, वापरकर्त्यांची माहिती आणि गरजा समजून त्यानुसार प्रणाली विकसित करणे आवश्यक आहे.
4. **साहित्याचे वर्गीकरण आणि सूचीकरण:** ग्रंथालयात असलेल्या साहित्याचे योग्य प्रकारे वर्गीकरण, सूचीकरण आणि तपशीलवार रेकॉर्ड ठेवणे महत्वाचे असते. यासाठी Dewey Decimal Classification (DDC) किंवा Universal Decimal Classification (UDC) सारख्या प्रणालींचा वापर केला जातो.
5. **संगणकीय प्रणालींचा वापर:** आजकाल ग्रंथालय व्यवस्थापनात संगणकाच्या तंत्रज्ञानाचा वापर मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. ग्रंथालय सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Library Management System - LMS) वापरून साहित्याची माहिती डिजिटल स्वरूपात उपलब्ध केली जाते.
6. **वाचक सेवा:** ग्रंथालयाचे मुख्य उद्देश्य वाचकांना साहित्याच्या उपलब्धतेसाठी सुविधा पुरवणे आहे. विविध वाचन शाळा, अभ्यास गट, वाचनाचे कार्यक्रम हे यामध्ये समाविष्ट असतात.

तुम्ही एक वाचक म्हणून हे पुस्तक वाचल्यावर तुम्हाला ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध पैलूंबद्दल सखोल ज्ञान मिळू शकते आणि तुम्ही तुमच्या संस्थेतील ग्रंथालय व्यवस्थापन सुधारण्यासाठी आवश्यक असलेली माहिती आणि कौशल्ये प्राप्त करू शकता.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :- १५/०१/२०२५

दि. :-

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे हर्षदीप विजय

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "दशांश वर्गीकरण एक महत्त्वाचा आणि गहन विषय हा शांताराम महाजन यांच्या लेखणीतून आलेला " या पुस्तकात महाजन सरांनी सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक आणि आर्थिक बाबींवर विचार मांडले आहेत त्यांनी आपल्या लिखाणात भारतीय समाजातील विविध स्तरांचा तपशीलवार अभ्यास केला आहे आणि त्यामध्ये सर्वसामान्य माणसाच्या जीवनातील विविध गतपणे उलगडले आहेत लुना सुसं

"दशांश वर्गीकरण" हा पुस्तक साधारणतः भारतीय समाजातील विविध घटकांची स्थिती, त्यांचे वर्गीकरण, आणि त्याचा परिणाम हे लक्षात घेऊन तयार केले गेले आहे. यामध्ये महाजन सरांनी एक सामाजिक दृष्टिकोनातून माणसाच्या वर्गीकरणाचे विवेचन केले आहे. पुस्तकाच्या प्रत्येक अध्यायात त्याने सामाजिक घटकांचा व्यवस्थित आढावा घेतला असून त्यातल्या मुख्य तत्वांचे, तसेच त्या तत्वांच्या व्यापक परिणामांचे विश्लेषण केले आहे.

वर्गीकरण म्हणजे केवळ समाजात लोकांची विभागणी नव्हे, तर त्या विभागणीमुळे निर्माण होणारे असमानतेचे आणि विषमतेचे दुष्परिणाम यावरही महाजन सरांनी विचार मांडले आहेत. त्यांच्या दृष्टिकोनातून वर्गीकरण केल्यामुळे उत्पन्न होणारी सामाजिक विभागणी, न्यायसंगततेची कमी, आणि दुष्काळ व अशिक्षेच्या बाबतीत अधिक गंभीर परिणाम होतात.

महाजन सरांच्या या पुस्तकाचे महत्त्व इतके आहे की ते केवळ समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र किंवा राजकारणाच्या संदर्भातच नाही तर त्या-त्याच समाजात राहणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला त्या समाजातील समस्यांचे समजून घेत त्यावर विचार करण्यास प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले अनिकेत प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- आडवी दूर आणि इतर कथा

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे पुस्तक राजीव तांबे यांच्या लिखाणाचे एक महत्वाचे उदाहरण आहे. या पुस्तकात त्यांचे विविध प्रकारचे अनुभव, निरीक्षणे आणि कथा समाविष्ट आहेत. राजीव तांबे हे एक प्रतिभाशाली लेखक असून, त्यांच्या लेखनात मानवी भावनांचे गडद आणि सूक्ष्म विश्लेषण दिसून येते.

या पुस्तकातील "आडवी दूर" या कथेतील नायकाच्या अनुभवातून जीवनाचे विविध पैलू उलगडतात. पुस्तकात विविध कथा आहेत ज्या प्रत्येकाने आपली वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. या कथांमधून मानवी आयुष्याच्या विविध वळणांचा आणि संघर्षांचा प्रभावी आणि संवेदनशील विचार केलेला आहे.

राजीव तांबे यांच्या लेखनशैलीमध्ये गूढता, तात्त्विकता आणि माणुसकीचे दर्शन अधिक स्पष्टपणे व्यक्त होते. त्यांच्या कथेतील पात्रे विविध सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींशी जुळवून घेतलेली असतात, ज्यामुळे वाचकांना त्या कथांमध्ये आपले जीवन प्रतिबिंबित दिसते.

एकूणच, "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे पुस्तक एक विचारशील आणि संवेदनशील लेखकाच्या दृष्टिकोनातून लिहिलेले आहे, जे वाचकांना चिंतनाच्या एक वेगळ्या वळणावर घेऊन जाते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अवातिरक अनिल गजानन

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :-

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे शांताराम महाजन यांच्या लिखाणातील एक महत्त्वाचे कार्य आहे. या पुस्तकात लेखकाने विविध वैज्ञानिक, तात्त्विक आणि गणितीय दृष्टिकोनातून वर्गीकरणाचे महत्त्व समजावले आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट म्हणजे वाचनाऱ्याला वर्गीकरणाच्या तात्त्विक संकल्पनांचा सखोल अभ्यास करून त्यांचा समज वाढवणे.

शांताराम महाजन यांनी विविध क्षेत्रांतील ज्ञानाचा वापर करत वर्गीकरणाच्या पद्धती, प्रकार, आणि त्याचे उपयोग स्पष्ट केले आहेत. यामध्ये त्यांनी वर्गीकरणाच्या विविध तत्त्वज्ञानावर विचार मांडले आहेत, जेणेकरून वाचक वर्गीकरणाच्या तात्त्विक अंगाने अधिक स्पष्टपणे समजून घेऊ शकतील.

या पुस्तकात, लेखक वर्गीकरणाच्या मूलभूत तत्त्वांना छान आणि सोप्या भाषेत समजावतो, ज्यामुळे त्या क्षेत्रातील अभ्यासक आणि विद्यार्थी यांना हे विषय सहजपणे समजून घेता येईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अवारे अतुल श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- वसंत लेले यांचे "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे पुस्तक ग्रंथालयशास्त्राच्या संदर्भात एक महत्त्वपूर्ण कार्य मानले जाते. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालयांच्या तालीकीकरणाच्या तत्त्वज्ञानावर, त्याच्या इतिहासावर, आणि त्या तंत्रज्ञानाच्या बदलावर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट ग्रंथालयाच्या तालीकीकरणाच्या प्रक्रियेतील सुधारणा आणि त्याच्या विविध आयामांवर विचार मांडणे आहे.

- पुस्तकाची रचनात्मकता:** वसंत लेले यांच्या पुस्तकाची रचना सुवोद्ध आणि स्पष्ट आहे. ते विविध विषयांवर खोल विचार मांडतात, जसे की ग्रंथालय तालीकीकरणाची पद्धती, यांत्रिकीकरण, डिजिटायझेशन, आणि इंटरनेटचा उपयोग. या सर्व गोष्टींना सुसंगतपणे एकत्र करून लेखकाने आधुनिक युगातील ग्रंथालय व्यवस्थेच्या तत्त्वज्ञानाचे विवेचन केले आहे.
- सिद्धांत आणि प्रथा:** पुस्तकात सिद्धांत आणि प्रथा यांचा समन्वय साधण्यात आला आहे. लेखकाने ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या बदलत्या प्रक्रिया आणि तंत्रज्ञानाच्या वापरावर दिलेले विचार खूपच उपयुक्त आहेत. त्यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या विकासाचा इतिहास, त्याची महत्त्वपूर्ण टप्पे आणि त्यात आलेली बदलत्या युगातील अडचणी यांची सुस्पष्ट मांडणी केली आहे.
- तंत्रज्ञानाचा प्रभाव:** आधुनिक तंत्रज्ञानाने ग्रंथालय तालीकीकरणावर मोठा प्रभाव पडला आहे, यावर पुस्तकात बारकाईने विचार करण्यात आले आहे. इंटरनेट, डिजिटल डेटाबेस आणि संगणक प्रणालींचा वापर ग्रंथालय व्यवस्थापनात कसा केला जातो यावर विस्तृत चर्चा केली आहे.
- समीक्षात्मक दृष्टिकोन:** वसंत लेले यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या इतर शास्त्रज्ञांशी संबंधित विचारांची तुलना केली आहे, परंतु पुस्तकात कधीही एकांगीपणा किंवा तत्त्वज्ञानाचा आविष्कार जाणवला नाही. लेखकाने आपल्या विचारांना पुष्टी देण्यासाठी पुरेसे उदाहरणे, तंत्रज्ञानातील बदल आणि आधुनिक शास्त्रज्ञांचा संदर्भ घेतला आहे.
- प्रभाव:** या पुस्तकाने ग्रंथालय शास्त्रज्ञांना आणि विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय व्यवस्थापनाची गहन समज देण्यास मदत केली आहे. हे पुस्तक आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या सर्व पैलूंवर विचार करतांना त्याच्या भविष्यातील शक्यतांवरही लक्ष केंद्रित करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बंड निलेश विश्राम

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. हे पुस्तक त्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी, शास्त्रज्ञांसाठी, आणि ग्रंथालय व्यवस्थापनाशी संबंधित असलेल्या व्यावसायिकांसाठी मार्गदर्शन करणारे आहे. विजय देवधर यांचे लेखन शैली सोपी, स्पष्ट आणि माहितीपूर्ण आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्यांना या क्षेत्रातील मूलभूत संकल्पना आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या वापराबाबत समजून घेणे सोपे जाते.

पुस्तकात ग्रंथालय व्यवस्थापन, माहितीची संग्रहण, वितरण, आणि अभिगम याबद्दल सखोल चर्चा केली आहे. यामुळे एक नवीन दृष्टिकोन मिळतो, ज्यामुळे माहितीच्या व्यवस्थापनाची कला आणि विज्ञान अधिक समजून घेता येते. विशेषतः माहिती तंत्रज्ञानाच्या वर्धमान युगात, या पुस्तकाने ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या पारंपरिक पद्धतींमध्ये सुधारणा आणि नवकल्पना आणण्याचे कार्य केले आहे.

ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्राच्या क्षेत्रातील विविध महत्त्वाच्या बाबींचा उहापोह, ग्रंथालयातील संगणकीय व्यवस्थापन, डिजिटल माहितीचे व्यवस्थापन आणि इतर तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दल सखोल माहिती दिली आहे. तसेच, या पुस्तकात ग्रंथालयाच्या कार्यकारिणी, संस्थात्मक दृष्टीकोन, आणि संबंधित शास्त्रशाखा याबद्दलचे विचार अत्यंत उपयोगी आणि समर्पक आहेत.

एकंदरित, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान, माहिती विज्ञान आणि संगणकीय तंत्रज्ञान यांच्याशी संबंधित असलेल्या क्षेत्रातील सध्याच्या ट्रेन्ड्सवर आधारित आहे. विद्यार्थ्यांसाठी आणि व्यावसायिकांसाठी हे पुस्तक एक अमूल्य साधन ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भगत अजय अरुण

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिलेले आहे आणि त्यात गणिताच्या दशांश वर्गीकरणाच्या संकल्पनेवर सखोल चर्चा केली आहे. विस्तृत क्षेत्रात त्यांनी साध्या भाषेत आणि सोप्या गणिताच्या या तांत्रिक आणि . पुस्तकाचा उद्देश गण . पद्धतीने विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाची माहिती दिली आहे. गणिताच्या या संकल्पनेला अधिक सुसंगत आणि समजण्यासारखे बनवणे आहे.

पुस्तकात दशांश प्रणालीच्या महत्त्वावर प्रकाश टाकलेला आहे, ज्यामुळे संख्यांचे विभाजन, मापन आणि यथासांग सुसंगती साधता येते. यामुळे वाचन करणाऱ्यांना संख्याशास्त्राचा खोल आढावा घेता येतो. गणिताच्या या समजुतीला वाचकांच्या रोजच्या जीवनातील समस्यांशी जोडल्यास, त्यांना या ज्ञानाचा उपयोग करण्यात मदत होईल.

शांताराम महाजन यांच्या लेखनशैलीत असलेला साधेपणा आणि तज्ज्ञतेचा समतोल या पुस्तकास एक वेगळा मुकुट देतो. गणिताच्या या पेचप्रसंगीही त्यांचे मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांसाठी खूप फायदेशीर ठरते.

एकंदरीत, "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक गणिताच्या विद्यार्थ्यांसाठी एक आवश्यक वाचन आहे, जे त्यांना गणिताच्या या क्षेत्रात सुसंगत आणि अधिक गुणकारी बनवू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भालतिलक स्वप्निल बाळू

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांचे एक महत्वाचे कार्य आहे, जे मुख्यतः विज्ञान आणि गणिताच्या संदर्भातील वर्गीकरणाचे तात्त्विक विचार मांडते. या पुस्तकात शांताराम महाजन यांनी गणिताच्या गहन तत्त्वज्ञानाचा आणि सिद्धांताचा सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत विवेचन केले आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना तसेच शास्त्रज्ञांना वर्गीकरणाच्या तात्त्विक दृष्टिकोनातून ज्ञान मिळविण्याची एक उत्तम संधी प्रदान करते.

पुस्तकाच्या माध्यमातून, लेखकाने 'वर्गीकरण' या संकल्पनेची गहन समज आणि त्याचे विज्ञानात्मक व तात्त्विक दृष्टिकोन मांडले आहेत. विविध वर्गीकरण पद्धती, त्यांच्या उपयोगाचे क्षेत्र, तसेच त्या क्षेत्रात होणारी बदलाची प्रक्रिया या सर्व बाबी लेखकाने नीट समजावून दिल्या आहेत.

महाजन यांची लेखनशैली वाचनसुलभ आणि आकर्षक आहे. त्यांनी ज्या प्रकारे तात्त्विक विषयावर प्रकाश टाकला आहे, त्याने सामान्य वाचकांसाठी देखील हा विषय सोपा आणि रुचकर बनवला आहे. त्यांचे शब्दशः वाचनाच्या गतीला अनुरूप असलेले उदाहरणे आणि व्याख्यांचे साधे, पण प्रभावी विवेचन हे पुस्तकाच्या प्रगल्भतेचे सूचक आहे.

एकूणच, "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक शास्त्रीय, गणितीय व तात्त्विक विश्लेषणावर आधारित असले तरी ते सर्व वयाच्या वाचकांसाठी ज्ञानवर्धक व उपयोगी ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भामोद्रे दिपक बालकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे शांताराम महाजन यांनी लिहिलेले पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्याचे महत्व, आणि त्याची संघटन कशी करावी यावर सखोल विचार मांडले आहेत. पुस्तकात ग्रंथालय व्यवस्थेच्या तत्त्वज्ञानाचा आणि कार्यपद्धतीचा अभ्यास केला आहे.

यामध्ये, ग्रंथालयाच्या उद्देशांची आणि कार्याची स्पष्टता दिली आहे. त्यात विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांचे स्वरूप, संग्रह व्यवस्थापन, ग्रंथालयाचे स्थानिक धोरण, कर्मचार्यांचा संघटन आणि माहिती सेवा यांसारख्या महत्वाच्या बाबींचे विवेचन केले आहे. पुस्तकाच्या माध्यमातून, ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमता आणि उपयोगिता सुधारण्यासाठी आवश्यक असलेल्या गोष्टींवर चर्चा करण्यात आलेली आहे.

ग्रंथालयाच्या उभारणीसाठी आवश्यक असलेली साधने, त्याचा समावेश, संग्रहाची रचना, वाचनालय व्यवस्थापन आणि वापरकर्ता सेवांसाठी आवश्यक असलेल्या धोरणांचा विश्लेषण देखील पुस्तकात दिला आहे.

संपूर्णपणे, "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान आणि व्यवस्थापनातील विद्यार्थ्यांसाठी तसेच व्यावसायिक ग्रंथपालांसाठी एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोकरे आकाश महादेव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या प्रकाश करमकर यांच्या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे की, या पुस्तकाने ग्रंथालय विज्ञान क्षेत्रातील संदर्भ सेवांचा गहिरा अभ्यास केला आहे. प्रकाश करमकर यांनी ग्रंथालय विज्ञानाच्या क्षेत्रातील तांत्रिक आणि व्यावहारिक बाबींचे सखोल विवेचन केले आहे.

संदर्भ सेवा म्हणजेच ग्रंथालयामध्ये विविध प्रकारच्या संदर्भ साहित्याचा वापर करून वापरकर्त्यांना माहिती प्रदान करणे. या पुस्तकात संदर्भ सेवा काय असतात, त्यांचे महत्त्व काय आहे आणि कशाप्रकारे त्या प्रभावीपणे प्रदान करता येऊ शकतात, याचे विस्तृत विश्लेषण केले आहे.

करमकर यांच्या लेखनशैलीत सुसंगतता आणि स्पष्टता आहे, त्यामुळे जटिल संकल्पनांनाही सहजतेने समजून घेता येते. त्यांनी ग्रंथालयांमध्ये संदर्भ सेवा कशा प्रकारे प्रबंधित कराव्यात, त्यासाठी आवश्यक साधने व तंत्रज्ञानाचा वापर कसा करावा, यावरही सखोल विचार मांडले आहेत.

ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा या पुस्तकामुळे अभ्यासकांना आणि व्यावसायिकांना एक ठोस आधार मिळतो. त्यामुळे, हे पुस्तक फक्त विद्यार्थ्यांसाठीच नाही, तर ग्रंथालय व्यवस्थापकांसाठी, माहिती तंत्रज्ञान तज्ज्ञांसाठी आणि संदर्भ सेवेमध्ये रुची असणाऱ्यांसाठीही अत्यंत उपयुक्त आहे.

समग्रपणे, प्रकाश करमकर यांच्या "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकाने ग्रंथालय विज्ञानाच्या क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे, आणि ते भविष्यातील अभ्यासकांसाठी एक मौल्यवान साधन म्हणून कार्य करतील.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बोंबडे रोहित सुभाष

Title :-

शीर्षक :- फेसाळे कुटुंबीय

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "फेसाळे कुटुंबीय" हे राजीव तांबे लिखित एक कादंबरी आहे, जी भारतीय समाजाच्या वेगवेगळ्या पैलूंना उलगडते. लेखकाने आपल्या लेखनात कुटुंबाचे महत्त्व, त्याच्या घटकांमधील संबंध आणि समाजातील बदलत्या परिस्थितीचा वेध घेतला आहे.

या कादंबरीत कुटुंबातील सदस्यांच्या संवादातून आणि त्यांच्या जीवनातील लहान मोठ्या संघर्षांद्वारे, लेखकाने मानवी नातेसंबंध, त्यातली तणावपूर्ण आणि सुसंवादी घडामोडी यांची शंका घेतली आहे. तसेच, कुटुंबाच्या पारंपरिक मूल्यांसह आधुनिकतेचे ओघ, त्याचे परिणाम आणि त्यातल्या समस्या हे विचारले आहेत.

राजीव तांबे यांची शैली साधी आणि प्रभावी आहे. ते नेहमीच वाचकाला त्याच्याशी जोडून ठेवतात. "फेसाळे कुटुंबीय" वाचकाला समाजाची विविध अंगे आणि त्यातील संघर्ष समजून घेण्याची संधी देते. पुस्तकाच्या प्रत्येक पात्रात एक वेगळा दृष्टिकोन आणि भावना दाखवलेली आहे, जी वाचकाला त्यांच्याशी संबंधित होण्याची प्रेरणा देते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चव्हाण तेजस सहदेव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध पैलूंचा सुसंगत आणि समर्पक विचार केला आहे. ग्रंथालये आणि माहिती व्यवस्थापनाची मूलभूत संकल्पना, तंत्रज्ञानाचा वापर, माहितीचे वर्गीकरण, संग्रह व्यवस्थापन, आणि शोध व पुनरावलोकन यावर चर्चा केली आहे.

विजय देवधर यांनी या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध बाबींचे ज्ञान सुस्पष्टपणे दिले आहे. तसेच, ते शास्त्रीय दृष्टिकोनातून आणि व्यावहारिक संदर्भात माहिती शास्त्राची सखोल समज देतात. माहिती तंत्रज्ञान आणि इंटरनेटच्या युगात माहिती व्यवस्थापन कसे करावे, यावर पुस्तकात ठोस मार्गदर्शन दिले आहे.

पुस्तकाच्या भाषाशैलीत साधेपण आहे, ज्यामुळे ते विद्यार्थी, अभ्यासक, आणि व्यावसायिकांसाठी सुलभ होईल. माहिती व्यवस्थापन आणि ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रात काम करणाऱ्यांसाठी हे पुस्तक एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ ठरते.

एकूणच, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक त्या क्षेत्रात रुची असणाऱ्यांसाठी एक मूल्यवान साधन आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल विवेक राजेंद्र

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे शांताराम महाजन यांच्या लेखणीतून प्रकाशित झालेले एक महत्वाचे पुस्तक आहे. हे पुस्तक मुख्यतः गणितशास्त्राच्या तत्त्वांवर आधारित आहे, ज्यात वर्गीकरणाच्या सिद्धांतांचा विचार केला आहे. वर्गीकरणाच्या तात्त्विक दृष्टिकोनांवर प्रकाश टाकत, लेखकाने या क्षेत्रातील संकल्पनांचा सुसंगत आणि सोप्या भाषेत विस्तार केला आहे. यामध्ये गणिती वर्गीकरणाची महत्त्वाची तत्त्वे, त्यांची संरचना आणि कार्यपद्धती यावर सखोल चर्चा केली आहे.

पुस्तकात विविध गणिती मुद्द्यांचा अभ्यास केला जातो, ज्यामध्ये विशिष्ट प्रकारच्या गणिती रचनांचा वर्गीकरण, त्यांची विशिष्ट वैशिष्ट्ये आणि त्यांचा उपयोग यांचा समावेश आहे. "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक गणितातील विद्यार्थ्यांसाठी तसेच अभ्यासकांसाठी एक महत्वाचे संदर्भग्रंथ आहे, जे त्यांना वर्गीकरणाच्या क्षेत्रातील नवीन दृष्टिकोन आणि तत्त्वे समजून घेण्यात मदत करते.

शांताराम महाजन हे गणिताचे दिग्गज होते आणि त्यांच्या लेखनामुळे गणिताच्या तात्त्विक विषयांचा अभ्यास करण्याचा एक नवीन दृष्टिकोन मिळाला.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- दहीहांडेकर आदित्य प्रकाश

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांचे एक महत्वाचे आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्राच्या मूलभूत संकल्पनांचा परिचय देते. गंगाधर पारखी यांनी या पुस्तकाद्वारे ग्रंथालय व्यवस्थापन, ग्रंथालय कार्य, वाचन संस्कृती, आणि माहिती व्यवस्थापन यांवर सुस्पष्ट आणि सोप्या भाषेत प्रकाश टाकला आहे.

पुस्तकात ग्रंथालयाच्या विविध कार्यांवर चर्चा करण्यात आली आहे, ज्यात पुस्तकांची वर्गवारी, ग्रंथालयाची रचना, पुस्तकांचे संकलन, वाचनाची उत्तेजना आणि ग्रंथालयाच्या सहाय्यक सेवा यांचा समावेश आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, शिक्षकांसाठी आणि ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित असलेल्या व्यावसायिकांसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे.

गंगाधर पारखी यांचे लेखन शैली साधी आणि आकर्षक आहे. ते ज्या प्रकारे संकल्पनांचा अभ्यास करतात आणि त्यांना व्यावहारिक उदाहरणांसह स्पष्ट करतात, ते वाचकांना खूप समजण्यास सोपे बनवते. या पुस्तकामुळे, ग्रंथालय शास्त्राची महत्त्वाची माहिती मिळविण्यासाठी एक मार्गदर्शक म्हणून काम करते.

एकंदर, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी, प्राध्यापकांसाठी आणि अभ्यासकांसाठी एक अत्यंत मौल्यवान पुस्तक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- देशमुख दिपक माणिकराव

Title :-

शीर्षक :- जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता

Author :-

लेखक :- वर्षा गजेंद्रगडकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता" हे वर्षा गजेंद्रगडकर यांचे एक प्रसिद्ध बालसाहित्यिक काव्य आहे. हे पुस्तक मुख्यतः मुलांसाठी लिहिले गेले आहे. पुस्तकातील कथा आणि कवितांमध्ये निसर्ग, जंगल, प्राणी, आणि त्या निसर्गाशी संबंधित असलेल्या रहस्यांवर आधारित कथा आहेत. "वाघोबाचा पत्ता" ह्या शीर्षकावरून पुस्तकात वाघोबा आणि त्याच्याशी संबंधित जीवनशैली, जंगलातील जीवन, प्राण्यांच्या परस्परसंबंधांचा सुंदर परिचय मिळतो.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांच्या लेखनशैलीत समृद्ध विचार, संवेदनशीलता आणि कल्पकता यांचे मिश्रण आहे. त्यांनी या पुस्तकात शाळेतील मुलांना आणि बालकांना निसर्गाच्या महत्त्वाची, त्याच्या संरक्षणाची आणि त्याच्यातील रहस्यांची महत्त्वाची शिकवण दिली आहे.

संपूर्ण पुस्तकाने निसर्गाशी संबंधित गोड व सुसंवाद साधलेले दृश्य उभे केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- देठे आकाश शिवदास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करतांना, हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान व संदर्भ सेवांवरील एक महत्त्वपूर्ण मार्गदर्शन ठरते. प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकात संदर्भ सेवा, तिचे महत्त्व, विविध प्रकार, आणि त्यांच्या कार्यपद्धतीवरील सखोल चर्चा केली आहे. ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा म्हणजेच वापरकर्त्यांना त्यांच्या माहितीच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी योग्य मार्गदर्शन आणि सहाय्य पुरवणे, आणि यासाठी योग्य साहित्य, संसाधने, तंत्रज्ञान, आणि तज्ज्ञांचे योगदान अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

पुस्तकात करमकर यांनी संदर्भ सेवांच्या विविध आयामांचा उलगडा केला आहे, ज्यात माहितीच्या शोध प्रक्रियेतील महत्त्वाचे टप्पे, वापरकर्त्यांच्या प्रश्नांना योग्य उत्तरे देणे, आणि माहितीच्या स्रोतांची निवडकता यावर प्रकाश टाकला आहे. या संदर्भात, त्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि संदर्भ सेवांचे नियोजन आणि कार्यक्षमतेवर भर दिला आहे.

त्यांनी ग्रंथालयातील विविध तंत्रज्ञानाचा वापर करून संदर्भ सेवा कशा प्रभावी होऊ शकतात यावर सुद्धा चर्चा केली आहे, तसेच पुस्तकाच्या प्रत्येक विभागातील सैद्धांतिक व व्यावहारिक दृष्टिकोनांची समज दर्शवली आहे.

एकूणच, प्रकाश करमकर यांच्या "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकाने ग्रंथालयीन क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी एक महत्त्वपूर्ण आणि उपयुक्त स्रोत म्हणून कार्य केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- ढोरे गौरव संजीव

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे शांताराम महाजन यांच्या लेखनाचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. या पुस्तकात त्यांनी गणिताच्या एक महत्त्वपूर्ण संकल्पनेचा सखोल अभ्यास केला आहे, ज्या संकल्पनेचा उपयोग विद्यार्थ्यांसाठी तसेच शिक्षणाच्या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी अत्यंत उपयुक्त ठरतो. पुस्तकामध्ये दशांश वर्गीकरणाची संकल्पना सोप्या व समजण्यास सुलभ पद्धतीने समजावून सांगितली आहे.

शांताराम महाजन हे गणितज्ञ म्हणून प्रसिद्ध आहेत, आणि त्यांच्या लेखनातून आपल्याला गणिताच्या गाभ्यातील संकल्पनांचे गहिरे ज्ञान मिळवता येते. 'दशांश वर्गीकरण' हे पुस्तक गणितातील एक अत्यंत महत्त्वाचे भाग आणि त्याचा वापर कसा करावा, याचे सुस्पष्ट आणि सुसंस्कृत विवेचन करते.

या पुस्तकाचे महत्व केवळ गणिताच्या दृष्टीकोनातूनच नाही, तर ते शिक्षण क्षेत्रातल्या मार्गदर्शनासाठीही उपयुक्त आहे. त्यातील प्रत्येक धडा हे विद्यार्थ्यांना गणिताच्या गहन संकल्पना समजून घेण्यासाठी सहाय्यक ठरते.

शांताराम महाजन यांच्या या पुस्तकाचे मनोगत देताना, आपल्याला त्यांचं शिक्षण, त्यांचा दृष्टीकोन आणि त्यांचा अभ्यास याची कदर करायला हवी, कारण त्यांनी गणिताच्या एक महत्त्वपूर्ण शाखेवर आपल्या विचारांची एक वेगळी छटा उधळली आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- फावडे अमित दिपक

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले आहे, आणि हे पुस्तक मुख्यतः ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते. यामध्ये ग्रंथालयाच्या कार्यप्रणाली, त्याच्या उद्देश, कार्यक्षमता आणि विविध प्रशासनात्मक बाबी यावर सखोल माहिती दिली आहे.

पुस्तकात विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांची संरचना, साधनसामग्रीची निवड, पुस्तकांचे वर्गीकरण, यादी आणि संग्रहण याबाबत सुसंगत मार्गदर्शन केले आहे. ग्रंथालय सेवा कशी सुलभ केली जाऊ शकते, यावरही चर्चा केली आहे. तसेच, तंत्रज्ञानाचा वापर, डिजिटल ग्रंथालये, संगणकीय प्रणालींवर आधारित नव्या पद्धतींचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

ग्रंथालय व्यवस्थापनामध्ये लागू होणारी प्रशासनिक धोरणे, कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, समर्पित सेवा, आणि ग्रंथालयाच्या आर्थिक व्यवस्थापनाची महत्त्वपूर्ण भूमिका या सर्व बाबींचे विवेचन या पुस्तकात दिले आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित व्यावसायिकांसाठी एक मार्गदर्शक ठरते.

या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व पैलूंचे विस्तृत आणि समर्पक ज्ञान प्रदान करणे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गडबैल दिव्यांणी गोपाल

Title :-

शीर्षक :- माझ्या धम्माल गोष्टी

Author :-

लेखक :- दिलीप प्रभावळकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पायल बुक्स

A Brief Synopsis:- माझ्या धम्माल गोष्टी हे दिलीप प्रभावळकर यांचे अत्यंत गोड आणि विनोदी लेखन आहे. त्यांच्या लेखणीमध्ये सहजतेने हसवणाऱ्या गोष्टींचा सुंदर संगम आहे, ज्या वाचकांना आनंद आणि हास्य प्रदान करतात. या पुस्तकात त्यांनी आपल्या जीवनातील विविध प्रसंग, लहान मोठ्या गोष्टी, आणि व्यक्तींबद्दलचे त्यांच्या निरीक्षणे हसरे आणि हलके पद्धतीने मांडली आहेत.

प्रभावळकर यांच्या लेखनात एक विशिष्ट प्रकारचा विनोद आहे, जो शब्दांची अचूक निवडकता आणि स्थितीच्या गोड-मिशळलेल्या तपशीलामुळे हसवणारा ठरतो. प्रत्येक गोष्ट ही त्यांच्यासाठी काहीतरी मोठा धम्माल प्रसंग असतो, ज्यामुळे वाचकांना ते आपल्या जीवनातल्या साध्या पण अनोख्या क्षणांची आठवण करून देतात.

त्यांच्या शब्दांची गोडी आणि शैली वाचकांना गुंतवून ठेवते आणि एक वेगळाच अनुभव देतात. जीवनातले छोटे छोटे आनंद आणि हास्य कोणत्याही मोठ्या गोष्टींच्या आसपास सहजतेने गुंफले जाते, याची सुंदर कल्पना दिलीप प्रभावळकर यांच्या लेखनातून वाचता येते.

त्यांच्या या पुस्तकातले प्रत्येक कथानक आपल्या जीवनाशी जवळून जोडलेले आहे आणि ते वाचल्यावर एक नवा दृष्टिकोन मिळवण्याची प्रेरणा मिळते. माझ्या धम्माल गोष्टी हे पुस्तक म्हणजे एका आठवणीचा खजिना आहे, ज्या आपण जीवनातल्या साध्या पण महत्वाच्या गोष्टींना सन्मान देऊन हसत हसत पुढे जात राहू, असे सांगते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गाडेकर निलेश शालीग्राम

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन" हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि त्याच्या महत्वाच्या बाबींचा सखोल अभ्यास करते. शांताराम महाजन हे पुस्तकाच्या लेखक असून, ते एक प्रसिद्ध ग्रंथालयतज्ज्ञ होते. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय संघटनाच्या विविध अंगांचा समावेश केला आहे. ग्रंथालय कसे कार्य करते, त्याची रचना कशी असावी, तसेच त्याची कार्यक्षमतेत सुधारणा कशी केली जाऊ शकते याबाबत लेखकाने महत्वाचे विचार मांडले आहेत.

मनोगत: "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक केवळ ग्रंथालय कर्मचारी किंवा तज्ज्ञांसाठी नाही, तर सर्व विद्यार्थ्यांसाठी आणि साहित्यप्रेमींसाठी उपयुक्त आहे. शांताराम महाजन यांनी पुस्तकात दिलेल्या मार्गदर्शनामुळे ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमतेत वृद्धी होऊ शकते. पुस्तकात ग्रंथालयच्या संरचना, वापरकर्त्यांची गरज आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर याबाबत विस्तृत माहिती दिली आहे. आजच्या डिजीटल युगात ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीत बदल आवश्यक आहेत, आणि हे पुस्तक त्या बदलांना समर्पित आहे.

ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने हा एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ आहे. तसंच, वाचन संस्कृतीला वाव देण्यासाठी आणि माहितीच्या सुसंगत वापरासाठी ग्रंथालयांचा योग्य वापर कसा करावा याबाबत अनेक विचार दिले आहेत. शांताराम महाजन यांच्या कार्यामुळे ग्रंथालयाचे महत्व लक्षात घेता येते आणि त्याचे योग्य व्यवस्थापन कसे करावे हे शिकता येते.

एकूणच, हे पुस्तक ग्रंथालयाच्या क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीसाठी एक मौल्यवान शस्त्र आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवई प्रियंका महेंद्र

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर लिखित एक अत्यंत उपयुक्त आणि माहितीपूर्ण पुस्तक आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सखोल विचार केला आहे. ग्रंथालय व्यवस्थापन, माहितीचे संकलन, संरक्षण, वर्गीकरण आणि माहितीचा वापर यासारख्या विषयांचा तपशीलवार समावेश आहे.

पुस्तकाचा प्रमुख उद्देश विद्यार्थ्यांना आणि वाचनप्रेमींना ग्रंथालय शास्त्राच्या महत्वाबद्दल जागरूक करणे आहे. यामध्ये ग्रंथालय संचालनाची आधुनिक तंत्रे, संगणकीकरण, डिजिटल ग्रंथालये याबद्दलच्या कल्पनाही सुस्पष्टपणे मांडल्या आहेत. तसेच, माहिती व्यवस्थापन आणि संग्रहणाच्या तंत्रांचा वापर कसा करावा, याचे मार्गदर्शन पुस्तकातून मिळते.

विजय देवधर यांनी अत्यंत साध्या आणि सोप्या भाषेत हे संपूर्ण शास्त्र समजावून दिले आहे, ज्यामुळे हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांबरोबरच त्या शास्त्रात रुचि असलेल्या सर्वांना उपयुक्त ठरते. लेखकाने या पुस्तकात वापरलेले उदाहरणे, केस स्टडीज आणि समकालीन माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दलचे विचार, ग्रंथालये आणि माहिती व्यवस्थापन क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या व्यावसायिकांसाठी अनमोल ठरतात.

एकूणच, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक ज्ञान आणि माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रात एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. यातून वाचन संस्कृतीला चालना मिळेल आणि माहितीचे योग्य व्यवस्थापन कसे करायचे याची स्पष्ट दिशा मिळेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवाळे रोहन नंदू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" या गंगाधर पारखी यांच्या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय शास्त्राची ओळख आणि महत्त्व वाचकांना समजावून देणे हा आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्याच्या कार्यपद्धती, साहित्याची निवडकता, वर्गीकरण प्रणाली आणि ग्रंथालयाच्या महत्वाच्या अंगांची सुस्पष्ट माहिती दिली आहे.

पुस्तकात ग्रंथालयांचे उद्दिष्ट, कार्य, व्यवस्थापन आणि उपयुक्तता याबाबतचे तत्त्वज्ञान स्पष्ट केले आहे. तसेच, ग्रंथालयासाठी आवश्यक असलेल्या साधनसामग्रीचा आणि तंत्रज्ञानाचा वापर कसा होऊ शकतो, यावरही चर्चा करण्यात आलेली आहे. गंगाधर पारखी यांच्या या पुस्तकाचा मुख्य हेतू ग्रंथालय शास्त्राशी संबंधित क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना आणि व्यावसायिकांना या क्षेत्रातील तांत्रिक, प्रशासनिक आणि शैक्षणिक बाबींची ओळख करणे आहे.

कुल मिलाकर, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे ग्रंथालय शास्त्राच्या आरंभिक अभ्यासकांसाठी एक उत्तम मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे वृंदा गुलाबराव

Title :-

शीर्षक :- सीमाचा वाढदिवस

Author :-

लेखक :- वर्षा गजेंद्रगडकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "सीमाचा वाढदिवस" हे वर्षा गजेंद्रगडकर यांचे एक उत्कृष्ट आणि हृदयस्पर्शी पुस्तक आहे. या कथेचा मुख्य गाभा म्हणजे एक मुलीच्या आयुष्यातील वाढदिवसाची कथेची प्रक्रिया, ज्यात ती आपल्या जीवनातील वेगवेगळ्या अनुभवांवर विचार करते आणि त्यातून तिच्या व्यक्तिमत्त्वाचा आणि भावनिक स्थितीचा उलगड होतो.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांच्या लेखनात नेहमीच त्या आपल्या पात्रांच्या अंतःकरणातील गडद आणि सूक्ष्म भावनांचे सूक्ष्मपणे विवेचन करतात. "सीमाचा वाढदिवस" या पुस्तकात देखील त्या आपल्या पात्रांच्या मनाच्या जखमा आणि त्यातून सावरत जाण्याच्या प्रक्रियेला अत्यंत संवेदनशीलतेने उलगडतात.

पुस्तकात तिने दाखवलेल्या संवादाची गोडी, तसेच विविध पात्रांमधील नातेसंबंध आणि त्यांच्या संघर्षांना व्यक्त करण्याची शैली खूपच प्रभावी आहे. त्या पात्रांचे आशा, निराशा, कष्ट, आणि संघर्ष वाचकाच्या हृदयाला हात घालतात. यामुळेच हे पुस्तक वाचताना वाचक एक वेगळ्या जगात प्रवेश करतो आणि पात्रांशी मानसिक स्तरावर जोडले जाते.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांनी "सीमाचा वाढदिवस" मध्ये ज्याप्रकारे साध्या पण गहन कथेचे सुंदर यथार्थ चित्रण केले आहे, ते वाचकांच्या मनात दीर्घकाळ राहते. या पुस्तकात प्रेम, नातेसंबंध, आणि जीवनातील बदल यावर विचार करण्याची संधी दिली आहे. हे पुस्तक एक उत्तम वाचनानुभव देते, जे वाचकाला आपल्या स्वतःच्या आयुष्याचा विचार करण्यास प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे कृष्णकांत राजेश

Title :-

शीर्षक :- कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे शांताराम महाजन यांनी लिखित एक महत्त्वपूर्ण पुस्तक आहे, जे मुख्यतः शालेय आणि महाविद्यालयीन स्तरावर गणिताच्या विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे. या पुस्तकामध्ये कोलन वर्गीकरणाच्या विविध तत्त्वांवर आणि त्याच्या प्रयोगावर सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत मार्गदर्शन केले आहे.

शांताराम महाजन यांचे लेखन विद्यार्थ्यांसाठी समजण्यास सोपे आणि सुसंगत आहे. "कोलन वर्गीकरण" म्हणजेच गणिताच्या एका महत्त्वपूर्ण आणि गुंतागुंतीच्या पद्धतीचे स्पष्टीकरण, जे विविध प्रकारच्या समस्यांमध्ये उपयुक्त ठरते. या पुस्तकात त्याने त्या तत्त्वांवर प्रात्यक्षिके, उदाहरणे आणि विविध प्रकारचे सोडवण्याचे उपाय दिले आहेत. यामुळे विद्यार्थ्यांना केवळ संकल्पना समजून घेण्यात मदत होत नाही, तर त्यांचे व्यावहारिक ज्ञानही दृढ होते.

पुस्तकातील प्रात्यक्षिके आणि उदाहरणे त्यांना प्रत्यक्षात कशी उपयोगी पडतात, हे दाखवून त्याचा योग्य वापर कसा करावा हे सांगितले आहे. पुस्तकाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना गणिताच्या या तांत्रिक क्षेत्राचा अधिक समज आणि विश्वास देणे आहे.

संपूर्णपणे "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे गणितात रुची असलेल्या व विद्यार्थ्यांना मूलभूत तत्त्वे शिकविणारे एक प्रभावी साधन आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे राणी एकनाथराव

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्विक" या पुस्तकावर मनोगत देताना, आपल्याला त्या पुस्तकाच्या गहन आणि विचारपूर्ण दृष्टीकोनावर लक्ष केंद्रित करणे आवश्यक आहे. शांताराम महाजन यांचे हे पुस्तक एका विशिष्ट विषयावर थोडक्यात परंतु स्पष्ट आणि सूक्ष्म विचार मांडते. "वर्गीकरण तात्विक" या शीर्षकापासूनच आपण समजू शकतो की, ते एक तात्विक, शास्त्रीय दृष्टिकोनातून वर्गीकरणाच्या संकल्पना आणि त्याच्या प्रक्रिया विशद करतो.

शांताराम महाजन यांनी या पुस्तकात विविध तात्विक दृष्टिकोनांचा आणि पद्धतींचा विश्लेषण करून, वर्गीकरण प्रणालीला गती आणि महत्त्व दिले आहे. हे पुस्तक केवळ शास्त्रज्ञांसाठी नाही, तर कोणत्याही वाचकासाठी, ज्याला तात्विक विचारांची गोडी आहे, त्यासाठी उपयुक्त ठरू शकते.

वर्गीकरणाचे महत्त्व जीवनातील विविध क्षेत्रांमध्ये मोठे आहे. शास्त्र, कला, साहित्य, समाजशास्त्र इत्यादी विविध क्षेत्रांमध्ये वर्गीकरणाची आवश्यकता आहे, जेणेकरून आपण वस्तू, घटना किंवा संकल्पना अधिक व्यवस्थित आणि तर्कशुद्धपणे समजू शकतो. महाजन यांनी हे मुद्दे नेमकेपणाने मांडले आहेत, जे वाचकाला विचारप्रवृत्त करतं.

पुस्तकात विविध तात्विक तत्वांची आणि त्यांतील परस्पर संबंधांची उत्कृष्ट विवेचन केली आहे. "वर्गीकरण तात्विक" हे निःसंशयपणे एक प्रभावी शास्त्रज्ञांचा आणि तात्विक विचारांचा प्रगल्भ समर्पण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे धीरज बंडू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे शांताराम महाजन यांच्या लिखाणामधील एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि उपयोगी पुस्तक आहे. हे पुस्तक विशेषतः ग्रंथालय व्यवस्थापन, संग्रहन, संघटन आणि त्याच्या कार्यपद्धतींवर विस्तृत मार्गदर्शन प्रदान करते. शांताराम महाजन हे एक प्रसिद्ध ग्रंथालयशास्त्रज्ञ होते, आणि त्यांच्या या पुस्तकाने ग्रंथालयांच्या कार्याची संकल्पना, त्यांची भूमिका, तसेच विविध दृष्टीकोनातून त्याच्या कार्यक्षेत्राचा विस्तार केला आहे.

पुस्तकात शांताराम महाजन यांनी ग्रंथालये कशी स्थापित करावीत, त्याचे प्रशासन कसे करावयाचे, विविध संसाधनांचा वापर कसा करावा आणि त्यासाठी योग्य धोरणे कशी ठरवावी याविषयी सखोल माहिती दिली आहे. तसेच, विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांचे स्वरूप, त्यांच्या उद्दिष्टांची अंमलबजावणी कशी करावी, तसेच ते कसे कार्यक्षम होऊ शकतात यावर त्यांनी विवेचन केले आहे.

यातील तत्त्वज्ञान आणि कार्यपद्धती, ग्रंथालयाच्या विकासासाठी महत्वाच्या आहेत. यामध्ये पुस्तकांचे व्यवस्थापन, वापरकर्त्यांचे मार्गदर्शन, माहितीचा संरक्षण आणि वितरण यासारख्या बाबींना महत्त्व दिले आहे.

समाजातील ज्ञानाचा प्रसार करण्यासाठी ग्रंथालयांची भूमिका अत्यंत महत्वाची आहे, आणि शांताराम महाजन यांनी "ग्रंथालय संघटन" या पुस्तकाद्वारे हे कार्य साध्य कसे करायचे हे प्रगल्भपणे सांगितले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे निखील सतिश

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या प्रकाश करमकर यांच्या पुस्तकावर मनोगत देताना, या पुस्तकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा या महत्त्वाच्या क्षेत्रातील मूलभूत माहिती आणि तंत्रज्ञानावर प्रकाश टाकला आहे. या पुस्तकात, पुस्तकांच्या आणि दस्तऐवजांच्या संदर्भातील महत्त्वाची माहिती, त्यांचा संग्रहण, व्यवस्थापन, आणि शोध घेण्याच्या विविध तंत्रांचा सांगोपांग विचार केला आहे.

प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकाच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला चालना देण्याचा आणि ग्रंथालयांसाठी महत्त्वाची संदर्भ सेवा कशी असावी याचे मार्गदर्शन केले आहे. तसेच, या पुस्तकात संदर्भ सेवा पुरवण्यासाठी आवश्यक असलेल्या तंत्रज्ञानावर, युजर इंटरफेसच्या सुधारणा, आणि माहिती मिळवण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या आधुनिक साधनांवरही चर्चा केली आहे.

या पुस्तकाने ग्रंथालयीन तज्ज्ञ, विद्यार्थ्यांसाठी तसेच माहिती व्यवस्थापन क्षेत्रातील व्यक्तींसाठी एक मौलिक साधन म्हणून कार्य केले आहे. ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा कशा प्रकारे प्रभावी असू शकतात आणि त्या क्षेत्रातील उत्तम पद्धती कोणत्या आहेत, याची सखोल माहिती मिळते.

अखेर, हे पुस्तक एक प्रकारे ग्रंथालय क्षेत्रातील संदर्भ सेवा आणि तंत्रज्ञानातील विकासासंबंधी एक प्रभावी मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे रणजीत भीमराव

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे वसंत लेले यांच्या लिखाणातील एक महत्त्वाचे आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी आधुनिक ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्यातील विविध तत्त्वे, वाचन संस्कृती आणि तालीकीकरणाच्या प्रक्रियेवर सखोल चर्चा केली आहे.

पुस्तकाच्या मुख्य भागांमध्ये ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तंत्रज्ञानातील नवकल्पना, माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर, माहिती मिळवण्याची पद्धत, तसेच ग्रंथालयाच्या कार्यप्रणालीची सुधारणा यावर प्रकाश टाकला आहे. वसंत लेले यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या आधुनिक दृष्टिकोनातून एक तर्कशुद्ध आणि वैज्ञानिक दृष्टिकोन सादर केला आहे.

यात ग्रंथालयाच्या सेवा, कर्मचारी प्रशिक्षण, वाचनप्रवृत्ती आणि विविध ग्रंथालय सेवांच्या कार्यक्षमतेवर भर देण्यात आले आहे. तसेच त्यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणासाठी विविध तंत्रज्ञानाच्या वापराचा महत्त्व सांगितला आहे.

या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय व्यवस्थापनातील व्यावसायिकांना आणि विद्यार्थ्यांना आधुनिक तंत्रज्ञानाचा आणि प्रशासनाचा योग्य उपयोग कसा करावा याबाबत मार्गदर्शन करणे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे राधा पवन

Title :-

शीर्षक :- आमची शाळा

Author :-

लेखक :- माधुरी पुरंदरे

प्रकाशन व स्थळ :- जोत्स्ना प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "आमची शाळा" हे माधुरी पुरंदरे यांच्या लिखाणाचे एक सुंदर उदाहरण आहे. या पुस्तकात त्यांनी शाळेतील जीवनाचे, विद्यार्थ्यांच्या आणि शिक्षकांच्या अनुभवांचे, तसेच शाळेतील विविध गोष्टींचे अत्यंत मनोहण आणि भावनिक चित्रण केले आहे.

पुस्तकात असलेल्या प्रत्येक गोष्टीला त्यांनी अतिशय समर्पक शब्दांमध्ये साकारले आहे. शाळेतील मित्रमैत्रिणी, खेळ, शिकवणी आणि विविध छोटे मोठे प्रसंग यांनी हे पुस्तक अत्यंत आकर्षक आणि प्रेरणादायी बनवले आहे. "आमची शाळा" फक्त शालेय जीवनावर आधारित असले तरी, त्यात अनेक मोठ्या गोष्टींबद्दल संदेश दिला जातो – मेहनत, प्रामाणिकपणा, मित्रत्व आणि शिकण्याची लहान मोठी मूल्ये.

माधुरी पुरंदरे यांनी एक विद्यार्थी म्हणून अनुभवलेल्या शाळेतील आनंदी आणि दुःखी क्षणांना आपल्या लेखनातून अतिशय गोड आणि वास्तव रूपात व्यक्त केले आहे. त्यांच्या लेखन शैलीत एक सुसंस्कृतता, गोडवा आणि संवेदनशीलता आहे जी वाचकांच्या हृदयाला भिडते.

सर्वसाधारणपणे, "आमची शाळा" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी तसेच शिक्षकांसाठी एक अत्यंत प्रेरणादायी आणि आनंददायक वाचन ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे प्रिती विनोद

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे पुस्तक भारतीय ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सखोल अभ्यास केलेला आहे आणि ते ज्ञान व माहितीच्या व्यवस्थापनाच्या महत्त्वावर प्रकाश टाकतात. पुस्तकात ग्रंथालय संचालन, माहिती सेवा, अभियांत्रिक साधने, डिजिटल ग्रंथालये, माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्व, आणि माहितीचा सुरक्षितता व गोपनीयता या सर्व बाबींचा समावेश आहे.

विजय देवधर यांनी या पुस्तकाद्वारे केवळ शास्त्रीय ज्ञानाची मांडणी केली आहे, तर त्या ज्ञानाला उपयोगी ठरविण्यासाठी नवनवीन उपाय सुचवले आहेत. त्यांच्या विचारधारेत ग्रंथालयाचे कार्य, माहितीचे संकलन व वितरण, तसेच माहिती सेवा उपभोक्त्यांपर्यंत पोहचविण्याचे महत्त्व अधोरेखित केले आहे. तसेच, त्यांनी माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे आलेल्या बदलांचा आणि भविष्यातील संभाव्य सुधारणांचा आढावा घेतला आहे.

पुस्तकाच्या या दृष्टीकोनातून, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विद्यार्थ्यांसाठी तसेच अभ्यासकांसाठी एक उपयोगी साधन ठरते. या पुस्तकाच्या माध्यमातून, वाचकांना ग्रंथालय शास्त्राचे व्यापक ज्ञान मिळविण्याची संधी मिळते आणि ते या क्षेत्रातील पुढील संशोधन व विकासासाठी प्रेरित होऊ शकतात.

एकूणच, विजय देवधर यांच्या या पुस्तकाने ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण मुद्द्यांवर विचार मांडले असून, हे पुस्तक त्या क्षेत्रात काम करणाऱ्यांसाठी एक महत्त्वाचे संदर्भ ग्रंथ ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे मोनिका संजय

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे शांताराम महाजन यांचे एक महत्त्वपूर्ण गणिती ग्रंथ आहे, ज्यामध्ये त्यांनी दशांश अंकांची वर्गीकरण प्रक्रिया, त्यांच्या वापराचे स्वरूप, आणि त्यांचे गणिती विश्लेषण यावर सखोल चर्चा केली आहे. या पुस्तकाचा मुख्य उद्देश गणिताच्या एक खास अंगावर प्रकाश टाकणे आहे, ज्यामुळे वाचकांना गणिती विचारप्रवृत्तींमध्ये एक नवीन दृष्टिकोन मिळतो.

शांताराम महाजन यांचे लेखन शैली साध्या आणि सोप्या भाषेत असली तरी ते विषयाची गाभ्यातील तात्त्विकता समजून देण्यावर लक्ष केंद्रित करतात. "दशांश वर्गीकरण" या पुस्तकात त्यांनी दशांश संख्यांचा उपयोग, त्यांचा गणिती विश्लेषण आणि समस्यांचा सोडवणूक कसा करता येईल हे अत्यंत स्पष्टपणे आणि सोप्या उदाहरणांद्वारे समजावले आहे. हे पुस्तक विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त ठरू शकते कारण ते गणिती सिद्धांतांचे तंत्रज्ञान आणि त्याच्या व्यावहारिक उपयोगावर भर देतो.

वाचनातून वाचकांना केवळ गणिताचे तत्त्वज्ञान शिकता येईल असे नाही, तर त्यांना ते त्यांच्या दैनंदिन जीवनात कसे उपयोगी ठरवू शकतात याचीही कल्पना येईल. "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक एक प्रकारे गणिताच्या आवड असलेल्या वाचकांसाठी एक मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ओम जानराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे शांताराम महाजन यांनी लिहिलेलं एक महत्वाचं पुस्तक आहे, ज्यामध्ये ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध अंगांवर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकात ग्रंथालय स्थापनेसाठी, त्याच्या कार्यप्रणाली, विविध शास्त्रशुद्ध तत्त्वज्ञान, वाचनसंस्कृती आणि माहितीचे व्यवस्थापन याविषयी माहिती दिली आहे.

पुस्तकात ग्रंथालय प्रशासन, ग्रंथालयातील सामग्रीचे वर्गीकरण, माहिती शोध प्रणाली, वापरकर्त्यांच्या आवश्यकतांसाठी सुलभ सेवा प्रदान करणे, तसेच डिजिटल आणि इंटरनेटच्या युगात ग्रंथालयाची भूमिका यावर विचार करण्यात आले आहेत. महाजन यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिक दृष्टिकोनाचा आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराचा महत्त्वही ठळकपणे उचलला आहे.

याशिवाय, त्यांनी ग्रंथालयीन धोरणे, संसाधन व्यवस्थापन, आर्थिक नियोजन, ग्रंथालयीन कर्मचारी व्यवस्थापन आणि वापरकर्ता सेवा यांवर सुस्पष्ट मार्गदर्शन केले आहे. पुस्तक एक समर्पक साधन ठरते ज्यामध्ये वाचनालय व्यवस्थापनाच्या तत्त्वज्ञानाची नीती व दृष्टिकोन यांचे विवेचन केले आहे.

एकूणच, "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे पुस्तक त्या सर्वांसाठी उपयुक्त आहे जे ग्रंथालयाचे कार्य यशस्वीपणे व्यवस्थापित करू इच्छितात, तसेच ते ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित शैक्षणिक अभ्यासकांसाठीही महत्वाचे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड गणेश बंडूभाऊ

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांच्या लेखनाचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे, ज्यात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सुस्पष्ट आणि सुलभ परिचय दिला आहे. या पुस्तकाद्वारे पारखी सरांनी ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तत्त्वज्ञानाची, कार्यपद्धतींची आणि विकासाची सखोल माहिती दिली आहे.

पारखी यांच्या या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध पैलूंवर चर्चा केली आहे – जसे की, ग्रंथालयाच्या स्थापना, संचालन, संग्रहण, वर्गीकरण, माहिती संरक्षण, वाचनाची प्रचार-प्रसार कार्ये आणि ग्रंथालयाच्या तांत्रिक बाबी. त्यांनी पुस्तकाच्या वापरकर्त्यांना साध्या शब्दात आणि स्पष्ट शैलीत महत्त्वाचे तत्त्वज्ञान आणि कार्यप्रणाली समजावून दिली आहे. यामुळे वाचन संस्कृती आणि ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रात अनेक नवीन ज्ञान मिळवणे शक्य झाले आहे.

या पुस्तकामुळे विद्यार्थ्यांना आणि ग्रंथालय कार्यकर्त्यांना या क्षेत्राशी संबंधित महत्त्वाची माहिती मिळते. ग्रंथालय शास्त्राच्या संकल्पना आणि तंत्रज्ञानाच्या दृष्टिकोनातून हे पुस्तक खूप उपयुक्त आहे. गंगाधर पारखी यांच्या अनुभवाचा आणि अभ्यासाचा लाभ घेत, ग्रंथालय क्षेत्रातील नव्याने काम करणाऱ्यांना या पुस्तकाचा मार्गदर्शक म्हणून उपयोग होईल.

त्यामुळे, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे पुस्तक केवळ एक शास्त्रविषयक लेखन नसून, ग्रंथालय व्यवस्थापनाची एक ठोस आणि आदर्श दिशा दाखवणारे कार्य आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ओमप्रकाश गजानन

Title :-

शीर्षक :- दुनियादारी

Author :-

लेखक :- सुहास शिरवळकर

प्रकाशन व स्थळ :- सहाद्री बुक्स

A Brief Synopsis:- दुनियादारी हे सुहास शिरवळकर यांचे एक अत्यंत प्रभावशाली आणि विचार-provoking साहित्यिक काव्य आहे. या पुस्तकात शिरवळकर यांनी आपल्या साध्या, सरळ आणि तरीही गहन लेखनशैलीत 'दुनियादारी' या जीवनातील महत्वाच्या गोष्टींवर भाष्य केले आहे. हे पुस्तक जीवनाच्या रोजच्या लहानमोठ्या समस्यांचा, त्यातील सुख-दुःखांचा आणि मानवी नात्यांचा गोड आणि तिखट अनुभव सांगते.

शिरवळकर यांनी या पुस्तकात माणसाच्या जीवनातील संघर्ष, त्याचा वेदना आणि त्याला कधी कधी आलेली सुखाची क्षणिकता, यावर प्रगल्भ विचार मांडले आहेत. त्यांच्या लेखनात एक हसरे, हलके-फुलके आणि तरीही खूप सुस्पष्ट अर्थ असलेले भाव आहेत. जीवनाच्या या सर्व पैलूंना त्यांनी सूक्ष्मदृष्ट्या दाखवले आहे, आणि कधी कधी ती अगदी सहजतेने आपल्या वाचनात उतरवली आहे.

"दुनियादारी" या पुस्तकाचे मर्म हे आहे की, लेखक एक अविचारक, शाळेतील साधे विद्यार्थी नाही तर त्याचा गंध आणि सृष्टीवरील त्याचा दृष्टिकोन आपल्याला दाखवतो. हा दृष्टिकोन त्याच्या वाचनात आणि लेखनातच दिसतो, ज्यामध्ये जीवनाची वस्तुस्थिती समजून घेणारा एक प्रगल्भ मानस आहे.

शिरवळकर यांचे हे पुस्तक जीवनावर गहिरे, तरीही हसवणारे आणि विचार करायला लावणारे आहे. ते एक प्रकारे प्रत्येक वाचकाच्या हृदयात स्थान मिळवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ऋषिकेश दिपक

Title :-

शीर्षक :- कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे शांताराम महाजन यांच्या एका अत्यंत महत्वपूर्ण शास्त्रविषयक कार्याचे पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी कोलन वर्गीकरण या शास्त्र विषयावर सखोल आणि विश्लेषणात्मक चर्चा केली आहे. कोलन वर्गीकरण, म्हणजेच संख्यात्मक डेटा किंवा परिमाणांकित माहितीचे व्यवस्थित वर्गीकरण करण्याची एक प्रणाली आहे, जी विविध शास्त्र आणि गणना प्रक्रियांमध्ये उपयुक्त ठरते.

शांताराम महाजन यांनी या पुस्तकाद्वारे वाचकांना गहन आणि सूक्ष्म विचारांची ओळख करून दिली आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट हे संख्यात्मक आणि सांख्यिकी विषयांची समज वाढवणे आणि त्याचा योग्य उपयोग कसा करावा हे स्पष्ट करणे आहे. ते फक्त शास्त्रज्ञांसाठीच नव्हे, तर गणना व डेटा वर्गीकरण यासंबंधी अधिक जाणून घेऊ इच्छिणाऱ्या सर्व वाचकांसाठी उपयुक्त आहे.

शांताराम महाजन यांनी आपल्या कामातून एक महत्त्वाची गोष्ट शिकवली आहे – म्हणजेच, प्रत्येक समस्या आणि त्याचे निराकरण त्याच्या योग्य प्रकारे वर्गीकृत आणि विश्लेषित केले पाहिजे. त्याच्या या कार्यामध्ये शास्त्रशुद्धता आणि योग्यतेचा अपार महत्त्व आहे.

या पुस्तकाचा वाचन केल्यावर वाचकांना कोलन वर्गीकरणाच्या प्रक्रियेचे सखोल ज्ञान मिळते आणि त्याच्या विविध कार्यक्षेत्रांतील उपयोगाची समज तयार होतो. हे पुस्तक एक अत्यंत उपयुक्त आणि अभ्यासनीय ग्रंथ ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ज्ञानेश्वर राजू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक प्रकाश करमकर यांनी लिहिले असून, हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्र आणि संदर्भ सेवांच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण संदर्भ आहे. या पुस्तकात, लेखकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवांची विविध बाजू समजावून सांगितली आहे. त्यात ग्रंथालयामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या संदर्भ सेवा, त्यांचे स्वरूप, कार्यप्रणाली, तंत्रज्ञानाचा वापर आणि सेवा देण्याची कार्यशैली यावर तपशीलवार चर्चा केली आहे.

प्रकाश करमकर यांच्या या पुस्तकात, संदर्भ सेवा हा ग्रंथालयातील एक महत्त्वाचा विभाग मानला जातो. एक उत्तम ग्रंथालय संदर्भ सेवांद्वारे वापरकर्त्यांना माहितीच्या योग्य स्रोतांपर्यंत सहज पोहोचवू शकते. लेखकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा केवळ शालेय किंवा महाविद्यालयीन ग्रंथालयांपुरती मर्यादित नसून, मोठ्या संस्थात्मक आणि सार्वजनिक ग्रंथालयांमध्ये देखील त्यांचा महत्त्वपूर्ण उपयोग दर्शविला आहे.

या पुस्तकाचे दुसरे एक महत्त्वाचे पैलू म्हणजे त्यात दीक्षा, माहितीच्या प्रणालीचा योग्य वापर, नवे तंत्रज्ञान व डिजिटल साधनांचा समावेश यावर प्रकाश टाकलेला आहे. यामुळे, ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा अधिक कार्यक्षम, सुलभ आणि उपयुक्त बनवू शकतात.

सारांशात, "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि संदर्भ सेवा यावर सखोल आणि व्यापक दृष्टीकोन प्रदान करणारे आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्र व संदर्भ सेवा कार्यात रुची असलेल्या सर्व वाचकांसाठी अत्यंत उपयुक्त आणि मार्गदर्शक ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कळसकर ऋषिकेश श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- संपूर्ण बाळकराम

Author :-

लेखक :- राम गडकरी

प्रकाशन व स्थळ :- समन्वय प्रकाशन

A Brief Synopsis:- संपूर्ण बाळकराम हे राम गडकरी लिखित पुस्तक मराठी साहित्याच्या ऐतिहासिक आणि विनोदी लेखन परंपरेतील एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. गडकरींच्या साहित्यकौशल्याचा आणि व्यासंगाचा उत्तम नमुना या पुस्तकातून पाहायला मिळतो. हे पुस्तक विनोदी साहित्य प्रकारात मोडणारे असले तरी त्यात सामाजिक सत्ये आणि मानवी स्वभावाचे विविध पैलू हुशारीने गुंफलेले आहेत.

राम गडकरी हे मराठी नाटककार, कवी, आणि लेखक म्हणून प्रसिद्ध आहेत. त्यांनी "संपूर्ण बाळकराम" या कादंबरीतून समाजातील दांभिकता, मानवी भावनांचा विरोधाभास, आणि सामाजिक समस्या अतिशय मार्मिक पद्धतीने मांडल्या आहेत. या पुस्तकातील विनोद केवळ खळखळून हसवणारा नाही, तर तो वाचकाला अंतर्मुख करतो आणि विचार करायला लावतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कांडेलकर गोकुल सिताराम

Title :-

शीर्षक :- बटाट्याची चाळ

Author :-

लेखक :- पु. ल. देशपांडे

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- बटाट्याची चाळ हे पु. ल. देशपांडे यांचे अत्यंत लोकप्रिय आणि विनोदी पुस्तक आहे. हे पुस्तक मुंबईतील चाळसंस्कृतीचे हसरे, हलके-फुलके, पण तितकेच मार्मिक चित्रण करते. पुस्तकात एका काल्पनिक चाळीतील (बटाट्याची चाळ) रहिवाशांच्या विविधरंगी व्यक्तिरेखा, त्यांचे स्वभाव, त्यांच्या रोजच्या गमतीजमती, भांडणं, मैत्री आणि जीवनाच्या छोट्या-छोट्या गोष्टींचं चित्रण आहे.

चाळीतील विविध व्यक्तिरेखा—गणपतरावांपासून तात्यांपर्यंत, म्हातारी आजीपासून दामलेबाईपर्यंत—हे सर्वजण लेखकाच्या विनोदी शैलीत जिवंत होतात. प्रत्येक पात्र हे समाजाच्या एका विशिष्ट वर्गाचे प्रतिनिधित्व करते.

पुस्तकाची भाषा हलकी, सोपी आणि खुसखुशीत आहे, त्यामुळे वाचकाला हसवतानाच अंतर्मुख करायला भाग पाडते. चाळीतल्या गमतीजमतींमधून समाजाची जडणघडण, शहरी मध्यमवर्गाचे जीवन, त्यांचे स्वप्ने आणि त्यांचं साधंसुधं आयुष्य लेखक सहजपणे मांडतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- करनावत श्वेता सतिश

Title :-

शीर्षक :- रक्ताचा पाऊस

Author :-

लेखक :- गुरुनाथ नाईक

प्रकाशन व स्थळ :- कोल्हापूर

A Brief Synopsis:- गुरुनाथ नाईक यांच्या "रक्ताचा पाऊस" या कादंबरीवर मनोगत व्यक्त करणे हा एक अत्यंत विचारमंथनाचा आणि भावनिक अनुभव आहे. ही कादंबरी वाचताना वाचकाला एका वेगळ्याच भावविश्वात घेऊन जाण्याची क्षमता आहे.

"रक्ताचा पाऊस" ही कादंबरी फक्त एका कथानकापुरती मर्यादित नाही; ती समाजातील विसंगती, मानवी नातेसंबंधातील ताणतणाव, आणि संघर्षाचे भीषण दर्शन घडवते. गुरुनाथ नाईक यांची लेखनशैली ही अतिशय थेट, पण तरीही संवेदनशील आहे. ते त्यांच्या शब्दांतून मानवी मनाच्या खोलवरच्या भावना उलगडून दाखवतात. त्यांच्या लेखणीत निसर्गाचे वर्णन, पात्रांचे मानसिक द्वंद्व, आणि समाजातील दुटप्पीपणा या सर्व गोष्टी इतक्या जिवंतपणे मांडल्या आहेत की वाचकाला त्या आपल्या जगाचा भाग वाटतात.

या कादंबरीतील मुख्य कथानक हे संघर्ष, रक्तपात, आणि मानवी भावनांच्या गुंतागुंतीवर आधारित आहे. "रक्ताचा पाऊस" या शीर्षकाचाच अर्थ सांगतो की या कथानकात मानवी मूल्यांची कशी परिक्षा होते, आणि परिस्थितीमुळे कसे निर्दय वागावे लागते. या कथेत गुरुनाथ नाईक यांनी एका संघर्षरत समाजातील वास्तवतेचे चित्रण केले आहे, ज्यामध्ये मानवी जीवनाच्या दुःखद आणि वेदनादायक बाजूंना उजाळा दिला जातो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खाकरे सुनील दिलीप

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- शांताराम महाजन लिखित "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान या विषयावर लिहिलेल्या महत्त्वपूर्ण ग्रंथांपैकी एक आहे या .पुस्तकात ग्रंथालयांचे नियोजन, व्यवस्थापन, संघटन व संचालन यांविषयी सखोल आणि सोप्या भाषेत मार्गदर्शन केलेले आहे.ग्रंथालय ही ज्ञानभांडाराची केंद्रस्थाने असून ., त्यांची कार्यक्षमता आणि उपयुक्तता वाढविण्यासाठी प्रभावी संघटन ही अत्यंत महत्त्वाची ठरते.महाजन यांच .्या लेखणीतील स्पष्टता आणि त्यांच्या सखोल ज्ञानामुळे हे पुस्तक अभ्यासक, ग्रंथपाल आणि ग्रंथालय विज्ञानाचे विद्यार्थी यांच्यासाठी अनमोल आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे आकाश विलास

Title :-

शीर्षक :- भाषणाचे प्रभावी तंत्र

Author :-

लेखक :- वंदन नगरकर

प्रकाशन व स्थळ :- इंद्रायणी साहित्य

A Brief Synopsis:- वंदन नगरकर यांनी लिहिलेलं "भाषणाचे प्रभावी तंत्र" हे पुस्तक वाचकांना प्रभावी संवाद कौशल्य कसं आत्मसात करावं, याची उत्कृष्ट मार्गदर्शन देतेहे पुस्तक फक्त व्यासपीठावर दिल्या जाणाऱ्या भाषणापुरतं मर्यादित नाही .; तर दैनंदिन जीवनातील संवाद, मुलाखती, सभा, गटचर्चा आणि सामाजिक संवाद यासाठी देखील अत्यंत उपयोगी आहे.

"भाषणाचे प्रभावी तंत्र" हे पुस्तक केवळ एक मार्गदर्शक पुस्तक नाही, तर व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आणि प्रभावी संवादासाठी एक अमूल्य साधन आहे. वाचकांनी याचा उपयोग करून स्वतःमध्ये बदल घडवावा आणि त्यांच्या विचारांची स्पष्टता व परिणामकारकता वाढवावी, हेच या पुस्तकाचं मूळ उद्दिष्ट आहे.

नगरकरांनी एक सहजसोपं, प्रॅक्टिकल आणि प्रेरणादायी पुस्तक लिहिलं आहे, जे वाचकांसाठी खरोखरच एक प्रेरणादायक ठरेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे दिपाली कैलास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- शांताराम महाजन यांनी लिहिलेल्या "ग्रंथालय व्यवस्थापन" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करायचं झालं, तर हे पुस्तक ग्रंथालय क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी तसेच विद्यार्थ्यांसाठी एक अमूल्य मार्गदर्शक ठरलेलं आहे.

या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय व्यवस्थापनातील महत्वाच्या बाबींवर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकात आधुनिक ग्रंथालय व्यवस्थापनासाठी आवश्यक असलेली तत्वे, पद्धती, आणि तंत्रे प्रभावीपणे समजावून सांगितली आहेत. ग्रंथालय म्हणजे केवळ पुस्तकांचे साठवण केंद्र नसून, ते ज्ञान आणि माहितीचा एक सजीव ठेवा आहे, हे लेखकाने ठामपणे अधोरेखित केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे अक्षय सुनील

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दीपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" हे दीपक कपडे लिखित पुस्तक आजच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात अत्यंत महत्वाचे स्थान मिळवते. हे पुस्तक आधुनिक युगातील माहिती व्यवस्थापन, सेवा आणि तंत्रज्ञान यांसंदर्भात उपयुक्त आणि मार्गदर्शक आहे. पुस्तकात माहितीचे व्यवस्थापन, डिजिटल साधनांचा उपयोग, तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने समाजाला अधिक सक्षम कसे बनवायचे यावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे.

पुस्तकाचा आशय सोपा, स्पष्ट व अभ्यासपूर्ण असून तो विद्यार्थ्यांपासून ते व्यावसायिकांपर्यंत सर्वांसाठी उपयोगी ठरतो. दीपक कपडे यांनी विषय सादर करताना तांत्रिक मुद्दे सहजसोप्या भाषेत समजावून सांगितले आहेत, ज्यामुळे वाचकांना विषयाची सखोल माहिती मिळते.

आज माहिती आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीमुळे समाज व उद्योगक्षेत्रामध्ये अनेक सकारात्मक बदल घडले आहेत. अशा परिस्थितीत माहिती सेवा आणि साधनांचा योग्य उपयोग कसा करता येईल, हे जाणून घेण्यासाठी हे पुस्तक आदर्श ठरते. यातील उदाहरणे आणि सादरीकरण वाचकांच्या व्यावहारिक ज्ञानात भर घालतात.

शिफारस:

या पुस्तकाचे वाचन प्रत्येकाला नवा दृष्टिकोन देऊ शकते. त्यामुळे तंत्रज्ञान, माहिती सेवा आणि आधुनिक व्यवस्थापनात रस असणाऱ्या प्रत्येकाने हे पुस्तक वाचावे. लेखकाने उभा केलेला विचारमंथनाचा हा प्रवास नक्कीच प्रेरणादायी आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे धनराज शुद्धोधन

Title :-

शीर्षक :- कोल्हाट्याचे पोर

Author :-

लेखक :- किशोर शांताबाई काळे

प्रकाशन व स्थळ :- ग्रंथाली प्रकाशन

A Brief Synopsis:- किशोर शांताबाई काळे यांनी लिहिलेले "कोल्हाट्याचे पोर" हे पुस्तक मराठी साहित्यातील एक महत्त्वाचे आत्मकथन आहे. या पुस्तकात लेखकाने आपल्या प्रत्यक्ष आयुष्याचा संघर्षपूर्ण प्रवास, समाजातील अनिष्ट प्रथा, जातीभेद, गरिबी, शिक्षणासाठी केलेली झुंज आणि स्वाभिमानाने आयुष्य उभारण्याचा प्रयत्न अत्यंत प्रभावीपणे मांडला आहे.

हे पुस्तक एका कोल्हाटी समाजातील पोराने, म्हणजेच लेखकाच्या, जीवनावर आधारित आहे. कोल्हाटी समाज हा मनोरंजन क्षेत्राशी निगडित असून त्यांच्या महिलांना पारंपरिक लोकनृत्य, तमाशा यांसाठी प्रसिद्धी मिळते; परंतु या समाजात शिक्षण आणि प्रगती याला फारसा वाव नव्हता. लेखकाने या परिस्थितीतून बाहेर पडण्याचा आणि स्वतःच्या आयुष्याला योग्य दिशा देण्याचा प्रयत्न केला.

पुस्तक वाचताना गरिबीच्या दाहकतेची, भेदभावाची आणि शिक्षण मिळवण्यासाठी केलेल्या कठोर संघर्षाची जाणीव होते. लेखकाने आपल्या आईच्या, शांताबाईंच्या, त्यागाची आणि कष्टाची कथा मांडताना तिच्या धैर्याचे चित्रण केले आहे, जे मन हेलावून टाकते. शांताबाई या केवळ आई नव्हेत, तर एका झुंजार स्त्रीचे प्रतीक आहेत.

शिक्षण आणि समाजप्रबोधन यामध्ये लेखकाने केलेली झुंज प्रेरणादायी आहे. त्यांचे जीवन हे 'शून्यातून विश्व निर्माण करण्याची' कथा आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- साबे सागर गजानन

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- प्रकाश करमकर लिखित "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" ही पुस्तक ग्रंथालय विज्ञानाच्या विद्यार्थ्यांसाठी, संशोधकांसाठी आणि व्यावसायिक ग्रंथपालांसाठी एक महत्त्वपूर्ण व अत्यंत उपयुक्त असे ग्रंथ आहे. या पुस्तकातून लेखकाने संदर्भ सेवा या विषयाचा अत्यंत सखोल आणि सर्वसमावेशक आढावा घेतलेला आहे.

ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा ही केवळ माहितीचा पुरवठा करणारी सेवा नसून, ती माहिती शोधणाऱ्याला अचूक, तंतोतंत आणि विश्वासाहर् माहिती प्रदान करण्याची एक कला आहे. प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकात संदर्भ सेवा कशी प्रभावीपणे दिली जाऊ शकते, याचे विवेचन विस्तृत स्वरूपात केले आहे. त्यांनी माहितीच्या विविध स्रोतांचा, साधनांचा आणि तंत्रज्ञानाचा वापर कसा करायचा, याबद्दल अत्यंत उपयोगी मार्गदर्शन केले आहे.

पुस्तकाचे भाषाशैली सोपी, प्रवाही आणि विषयाला न्याय देणारी आहे. ग्रंथालय विज्ञानातील विद्यार्थी आणि नवीन ग्रंथपालांना संदर्भ सेवा कशा प्रकारे कार्यरत असतात, याची स्पष्ट कल्पना या पुस्तकाद्वारे येते. तसेच ग्रंथालय व्यवस्थापनामध्ये प्रभावी संदर्भ सेवा देण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे नियोजन करावे लागते, याबाबतही यात मार्गदर्शन केलेले आहे.

ग्रंथालय विज्ञानातील तांत्रिक व सैद्धांतिक बाबींच्या जोडीला पुस्तकात व्यावहारिक दृष्टिकोनही आहे, जो वाचकांना उपयोगी ठरतो. आधुनिक ग्रंथालयीन सेवेमध्ये डिजिटल तंत्रज्ञान आणि ऑनलाइन माहिती स्रोतांच्या वाढत्या प्रभावाचा उल्लेखही पुस्तकात करण्यात आला असल्याने ते आजच्या काळातही समकालीन वाटते.

एकंदरीत, "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक माहिती व्यवस्थापन, संदर्भ सेवा आणि ग्रंथालय विज्ञान या विषयांवर काम करणाऱ्या सर्वांसाठी एक प्रेरणादायी व मार्गदर्शक असे साधन आहे. लेखकाने केलेले सखोल संशोधन, सोप्या भाषेत मांडणी आणि विषयाची व्यापकता यामुळे हे पुस्तक या क्षेत्रातील एक महत्त्वाचा ग्रंथ म्हणून स्थान मिळवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सरप वैभव शेषराव

Title :-

शीर्षक :- मराठी विश्वकोश खंड - ५

Author :-

लेखक :- लक्ष्मणशास्त्री जोशी

प्रकाशन व स्थळ :- मुंबई

A Brief Synopsis:- "मराठी विश्वकोश खंड - ५" हा एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि माहितीपूर्ण ग्रंथ आहे. विशेषतः या खंडामध्ये लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांच्या योगदानाचे महत्त्व खूप आहे. लक्ष्मणशास्त्री जोशी हे एक सुप्रसिद्ध विद्वान होते आणि त्यांच्या लेखणीने मराठी भाषेतील विविध क्षेत्रांतील ज्ञानाची उंची वाढवली.

त्यांच्या कार्यात विद्वत्ता, दृष्टिकोन, आणि माहितीची गहिराई दिसून येते. खंड ५ मध्ये, विविध शास्त्रज्ञ, कलाकार, साहित्यिक, आणि इतिहासकार यांच्या कामांचा सुस्पष्ट विवेचन दिला आहे, जे आजच्या पिढीला मार्गदर्शन करते.

याचे महत्त्व फक्त शब्दकोशापुरते नाही, तर मराठी संस्कृती, परंपरा आणि विचारधारा यांचे विस्तृत चित्रण देखील आहे. लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांची शास्त्रशुद्धता आणि विवेकशीलतेचा ठसा या पुस्तकावर पडलेला आहे.

हा खंड, भारतीय आणि मराठी समाजाच्या ज्ञानवृद्धीसाठी एक मोठा दुवा आहे. याचे वाचन करणाऱ्यांना ना केवळ मराठी भाषेचा परिचय होतो, तर त्यातले विविध विषय आणि तज्ज्ञांचा अनुभव देखील मिळतो. लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांच्या कार्याचा सांगोपांग विचार करणे, त्यांचे योगदान समजून घेणे आणि त्या माध्यमातून ज्ञानाची नवी दृष्टिकोन प्राप्त करणे हे याचे मुख्य उद्दीष्ट आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सरदार मयुरी राजू

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- वसंत लेले यांचा "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हा निबंध ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण विषयावर आधारित आहे. या लेखात त्यांनी ग्रंथालयांच्या व्यवस्थापनातील तालीकीकरणाच्या महत्त्वावर विचार मांडले आहेत.

वसंत लेले यांच्या मते, आधुनिक ग्रंथालये तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे अधिक कार्यक्षम होऊ शकतात. ग्रंथालयातील प्रत्येक संसाधनाची योग्य तालीकीकरण पद्धत वापरल्यास, वाचनालयाचे कार्य सोपे आणि जलद होते. यासाठी "ड्यूई दशलक्ष प्रणाली" (Dewey Decimal Classification) आणि "लायब्ररी ऑफ काँग्रेस क्लासिफिकेशन" (Library of Congress Classification) या प्रसिद्ध प्रणालींचा उपयोग केला जातो.

लेले यांच्यानुसार, तालीकीकरणामुळे पुस्तके आणि इतर संसाधने एका सुव्यवस्थित पद्धतीने मांडली जातात, ज्यामुळे वाचकांना त्यांचा आवश्यक माहिती लवकर मिळवता येते. या तालीकीकरणासाठी आधुनिक तंत्रज्ञान, संगणक आणि डेटाबेस व्यवस्थापनाचे महत्त्व वाढले आहे. लेले यांचा विचार आहे की, ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि तालीकीकरणाचे कार्य एकत्रितपणे करणे अत्यंत आवश्यक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शिंदे पुरुषोत्तम रामदास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- ग्रंथालय संगणकीकरण आणि आधुनिकीकरण यावर दत्तात्रय फडके यांच्या मनोगतात काही महत्वाचे मुद्दे आणि विचार असू शकतात. ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीमध्ये संगणकाच्या वापरामुळे अनेक सुधारणा आणि सुविधा मिळाल्या आहेत. संगणकीकरणामुळे माहितीचा संग्रहण, वर्गीकरण, शोध व वितरण अधिक सुलभ आणि जलद झाला आहे. एकूणच, संगणकीकरण आणि आधुनिकीकरणामुळे ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि सेवा कार्यक्षमता वाढली आहे, आणि या क्षेत्रामध्ये अधिक कार्यक्षमतेने प्रगती करण्याच्या दृष्टीने एक मोठा बदल झाला आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तळोकार वृषाली रवींद्र

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन हे शांताराम महाजन लिखित एक "महत्वाचे पुस्तक आहे या पुस्तकात ग्रंथालय . लेखकाने ग्रंथालयाची रचना .व्यवस्थापनाच्या विविध अंगांचा तपशीलवार अभ्यास केला आहे, त्याची कार्यप्रणाली, आणि विविध दृष्टीकोनातून ग्रंथालय व्यवस्थापन कसे करावे यावर विचार मांडले आहेत .हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना, अभ्यासकांना तसेच ग्रंथालय अधिकारी आणि व्यवस्थापकांना ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व अंगांचा समज प्रदान करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे निकिता समाधान

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांच्या द्वारा रचलेले एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण ग्रंथ आहे. या पुस्तकात, ग्रंथालय व माहिती शास्त्राशी संबंधित विविध संज्ञांचा सुस्पष्ट व सखोल अर्थ दिला आहे. या कोशात विविध शास्त्रज्ञ, अभ्यासक आणि विद्यार्थी यांना त्या क्षेत्राशी संबंधित संकल्पना, वाचन, संग्रहण, व्यवस्थापन आणि माहिती तंत्रज्ञानाचे विविध पैलू समजून घेण्यास मदत होईल.

सातारकर यांचे कार्य भारतीय ग्रंथालय शास्त्र आणि माहिती विज्ञानाच्या क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण मानले जाते. त्यांनी अनेक वर्षे या क्षेत्रात काम केले असून, त्यांच्या कार्याने भारतीय ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या विकासात मोलाचे योगदान दिले आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, शिक्षकांसाठी आणि अभ्यासकांसाठी एक अतिशय उपयुक्त साधन आहे. विविध संज्ञांची परिभाषा, त्यांचे स्पष्टीकरण आणि त्यातील संबंधित घटक यावर आधारित याचे तपशीलवार विवेचन वाचकांना या क्षेत्राची गतीशक्ती आणि विविधतेची योग्य समज देतो.

तुम्ही या कोशाच्या मदतीने ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्राच्या मूलभूत तत्वांवर सखोल आणि विस्ताराने विचार करू शकता. या ग्रंथाची विशेषता म्हणजे त्यात दिलेली परिभाषा प्रणाली, जी ज्ञानाच्या विविध शाखांमधील प्रगतीला प्रोत्साहन देते.

माझ्या दृष्टीने, "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे पुस्तक भारतीय शास्त्रज्ञ आणि माहिती व्यवस्थापन कार्यकर्त्यांना एक अमूल्य स्रोत आहे, जो त्यांचे ज्ञान वृद्धीसाठी उपयुक्त ठरतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- उके विशाल संजय

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मला असे वाटते की या पुस्तकाने माहिती सेवा आणि त्याच्या महत्वाच्या साधनांचा अभ्यास उत्कृष्टपणे केला आहे. विशेषतः, "दिपक कपडे" यांनी या पुस्तकात माहिती तंत्रज्ञान, डिजिटल साधने, आणि माहितीच्या वेगवेगळ्या प्रकारांच्या उपयोगाच्या संदर्भात सखोल विवेचन केले आहे.

आजच्या युगात, माहितीची उपलब्धता आणि तिचा प्रभाव प्रत्येक क्षेत्रात दिसून येतो. पुस्तकाने माहितीचे विविध आयाम आणि त्याचे वितरण कसे प्रभावीपणे होऊ शकते हे स्पष्ट केले आहे. "माहिती सेवा व साधने" पुस्तकात लेखकाने त्या साधनांवरही चर्चा केली आहे ज्यामुळे माहितीच्या वापरात अधिकाधिक साधेपण येऊ शकते, आणि वापरकर्त्यांसाठी अधिक सहजता निर्माण होऊ शकते.

पुस्तकात दिपक कपडे यांनी तंत्रज्ञानाच्या वापराने सूचना, ज्ञान आणि माहितीचा प्रसार कसा अधिक सोयीस्कर होऊ शकतो हे मांडले आहे. आजच्या डिजिटल युगात, माहिती सेवा आणि साधनांचा वापर केवळ शैक्षणिक क्षेत्रापुरता मर्यादित नाही, तर उद्योग, आरोग्य, प्रशासन, आणि इतर अनेक क्षेत्रांमध्ये त्याचा वापर मोठ्या प्रमाणावर होत आहे.

एकूणच, या पुस्तकात लेखकाने अत्याधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विकासाचा आणि त्याच्या वापराचा महत्वाची चर्चा केली आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्याला माहितीच्या सेवांबद्दल अधिक जागरूकता निर्माण होते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- उमाळे उज्वला आनंदा

Title :-

शीर्षक :- ययाती

Author :-

लेखक :- वि स खांडेकर

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "ययाती" हा वि. पु. काणेकर यांचा अत्यंत प्रसिद्ध आणि महत्वपूर्ण कादंबरी आहे. या कादंबरीत ययाती या महाभारतातील एका प्रमुख पात्राच्या आयुष्याच्या वेगवेगळ्या टप्प्यांची आणि त्याच्या संघर्षांची कथा आहे. ययाती हा एक राजकुमार असतो, ज्याने प्रगल्भतेसाठी आपला वृद्धत्व स्वीकारला आणि युवा अवस्था पुन्हा प्राप्त केली. त्याच्या जीवनातील तणाव, प्रेम, आशा, नफ्याचे विचार आणि मानवी नातेसंबंध या सर्वांचा तंतोतंत शोध घेतला जातो.

कादंबरीत ययातीच्या जीवनात त्याच्या कर्तव्य, वासनांची गुंतागुंत, आणि त्याने केलेल्या अनेक जीवनसंग्रामांची छाननी आहे. ययातीचे पात्र मानवी स्वभावाची विविध शेड्स आणि त्याच्या आयुष्याचे गहन अर्थ व्यक्त करतो.

त्याच्या कथेतील वेळोवेळी त्याच्या मानसिकतेतील बदल, त्याच्या तत्त्वज्ञानातील उलथापालथ, आणि त्याच्या निवडींनी कादंबरीला एक वेगळा दृष्टिकोन दिला आहे. ययातीच्या व्यक्तिमत्त्वातील अंतर्गत द्वंद्व आणि त्याच्या इच्छाशक्तीच्या संघर्षाचा वाचनाऱ्यांवर खोल प्रभाव पडतो.

या कादंबरीतून वि. पु. काणेकरांनी मानवी जीवनाच्या जटिलतेची उत्तम समज दिली आहे, तसेच त्यांच्या निर्णयांचे परिणाम कसे होतात, हे सांगितले आहे. "ययाती" हे एक दार्शनिक आणि समंजस दृष्टिकोन असलेले कथा असून जीवनाच्या गूढतेला उत्तम प्रकारे व्यक्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बाहुरवाघ रविकुमार भाऊराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे पुस्तक सु.प्र. सातारकर यांचे एक महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या विविध संज्ञांची स्पष्ट आणि सोप्या भाषेत परिभाषा दिली आहे. ग्रंथालय विज्ञान आणि माहिती शास्त्रातील विविध तंत्रे, पद्धती आणि संकल्पनांची माहिती एकाच ठिकाणी मिळविण्यासाठी हे पुस्तक खूप उपयोगी आहे.

"ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे एक अत्यंत उपयुक्त आणि मार्गदर्शक कार्य आहे, जे विद्यार्थ्यांसाठी तसेच ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी महत्त्वपूर्ण ठरते. सु.प्र. सातारकर यांनी या पुस्तकाद्वारे या क्षेत्राच्या विविध संकल्पनांचा सुसंगत आणि संक्षिप्त परिचय दिला आहे. त्यांनी माहिती आणि ज्ञान यांचे महत्त्व, ग्रंथालय विज्ञानाचे कार्य, तसेच त्याचे विविध तंत्रे समजावून सांगितले आहेत. या प्रकारे, हे पुस्तक ना फक्त विद्यार्थ्यांसाठी, तर त्या क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी देखील उपयोगी आहे.

या कोशामुळे, ग्रंथालय शास्त्राच्या अभ्यासकांना योग्य आणि सुसंगत माहिती मिळविणे सोपे होते आणि माहितीच्या वापराची योग्य दिशा मिळवण्यास मदत होते. त्यामुळे, याचे महत्त्व सर्व स्तरावर आहे, आणि हे पुस्तक एक महत्वाचे संदर्भ ग्रंथ म्हणून ओळखले जाते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वाकोडे कल्याणी विजयराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण" हे दत्तात्रय फडके यांचे पुस्तक आहे, ज्यात ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर, संगणकीय साधने आणि त्याचा प्रभाव यावर चर्चा केली आहे. पुस्तकात विविध संकल्पना समजावून सांगितल्या आहेत, ज्या ग्रंथालयांमध्ये तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे येणाऱ्या सुधारणा व नवकल्पना यावर आधारित आहेत.

मुख्य मुद्दे:

1. **संगणकीकरणाचे महत्त्व:** ग्रंथालयांचे कार्य अधिक कार्यक्षम, जलद, आणि सोयीस्कर करण्यासाठी संगणकाची भूमिका व महत्त्व स्पष्ट केले आहे.
2. **आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर:** बारकोडिंग, डेटा व्यवस्थापन प्रणाली (ILS), आणि डिजिटल संसाधने यांसारख्या तंत्रज्ञानांचा वापर.

हे पुस्तक मुख्यतः ग्रंथालय व्यवस्थापन, संगणकीकरण, आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे सिद्धी निरंजन

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- दिपक कापडे यांच्या "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकाने माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण धडा दिला आहे. या पुस्तकात लेखकाने माहितीच्या महत्वाचे विश्लेषण केले असून, ते केवळ तंत्रज्ञानाच्या दृष्टीकोनातून नाही, तर माहितीच्या वापराने समाज आणि व्यक्तीच्या जीवनावर होणाऱ्या प्रभावांवर देखील प्रकाश टाकला आहे.

लेखकाने पुस्तकात माहिती सेवा आणि साधनांची विविध प्रकारे चर्चा केली आहे. त्यात संगणकीय तंत्रज्ञान, इंटरनेट, डिजिटल साधने, डेटाबेस आणि अन्य संसाधनांची महत्त्वपूर्ण भूमिका स्पष्ट केली आहे. कापडे यांचे भाषाशास्त्र सुत्रसंगत आणि सोपे असून, ते आपल्या वाचकांना या जटिल विषयाला समजून घेण्यास मदत करतात.

त्यांनी माहितीच्या स्रोतांपासून ते त्याच्या प्रसारणापर्यंत विविध पद्धतींचा तपशीलवार उल्लेख केला आहे. आधुनिक काळात माहितीचा प्रपंच, कार्यक्षमता, वेगवान प्रसारण प्रणाली आणि त्याचा परिणाम समाजावर या सर्वांवर कापडे यांचे विचार मार्गदर्शन करणारे आहेत.

या पुस्तकाचे वैशिष्ट्य म्हणजे ते केवळ विद्यार्थ्यांसाठीच नाही, तर माहिती तंत्रज्ञान, पुस्तकालय विज्ञान आणि ज्ञान व्यवस्थापन या क्षेत्रांमध्ये काम करणाऱ्यांसाठी देखील एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते. कापडे यांच्या कार्याने माहितीच्या महत्वाला एक नवीन परिभाषा दिली आहे, जी आजच्या डिजिटल युगात अनिवार्य आहे.

अखेर, "माहिती सेवा व साधने" हे एक विचारप्रवर्तक पुस्तक आहे, जे आपल्याला माहितीच्या वाचन, वापर आणि व्यवस्थापनाबद्दल विस्तृत ज्ञान देण्याचे काम करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे अतुल सदानंद

Title :-

शीर्षक :- मृत्युंजय

Author :-

लेखक :- शिवाजी सावंत

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "मृत्युंजय" ही शिवाजी सावंत यांनी लिहिलेली एक अत्यंत प्रसिद्ध कादंबरी आहे. ही कादंबरी महाभारतातील कर्ण या पात्रावर आधारित आहे आणि त्याच्या जीवनाचे आणि संघर्षाचे सखोल चित्रण करते.

कादंबरीचे मनोगत:

"मृत्युंजय" ही कादंबरी कर्ण या महाभारताच्या एक महत्वाच्या आणि वादग्रस्त पात्राच्या जीवनाचे साक्षात्कार करत आहे. कर्ण हा व्यक्तिमत्वाने एक अविश्वसनीय नायक होता, ज्याला जन्माच्या वेळीच अनेक अवहेलना आणि वेदना सहन कराव्या लागल्या. या कादंबरीत कर्णाच्या जीवनातील संघर्ष, त्याची सन्मानाची, त्याच्या मित्रतेची, शौर्याची, आणि दुखाची कहाणी यांचा छान समावेश आहे.

कादंबरीत कर्ण एक गडी म्हणून जन्माला येतो, पण तो स्वधर्म आणि स्वाभिमानाच्या शुद्धतेसाठी, आपल्या कर्तृत्वामुळे समाजाच्या सर्वोच्च पदापर्यंत पोहोचतो. त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या विरोधाभासांमुळे तो एक नैतिकदृष्ट्या गुंतागुंतीचे आणि द्वंद्व असलेले पात्र बनतो.

शिवाजी सावंत यांनी या कादंबरीत कर्णाच्या भावनिक, मानसिक, आणि सामाजिक दृष्टीकोनांवर विस्तृतपणे प्रकाश टाकला आहे. कर्णाच्या निवडी, त्याच्या संकटांची आणि त्याच्या आत्मविश्वासाची कथा अत्यंत प्रभावीपणे वाचकांपर्यंत पोहोचते. त्याच्या दृष्टीने 'सत्य' आणि 'धर्म' हे कधी कधी एकमेकांच्या विरोधातही असू शकतात. कर्णाच्या जीवनाचा साक्षात्कार एक दुःख, संघर्ष आणि विजयाच्या प्रतीक म्हणून उभा आहे.

शिवाजी सावंत यांनी कर्णाच्या पात्राची संपूर्णता आणि त्याच्या जीवनातील गडबड असलेले भावनात्मक आयाम समजून आणि त्याचे साहित्यिक शिल्पकारण केले आहे. "मृत्युंजय" कादंबरी एक जीवनदर्शन आणि एक नैतिक कथा आहे, जी वाचकांना समजून घ्यायला आणि विचारायला प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे रणजीत देवलाल

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांनी लिहिलेलं एक महत्वाचं काम आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राचे विविध पैलू समाविष्ट केले आहेत. गंगाधर पारखी हे एक प्रसिद्ध ग्रंथालयतज्ञ होते, ज्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन, पुस्तकांची देखभाल, आणि ज्ञान संकलनाशी संबंधित अनेक महत्वाचे मुद्दे हाताळले. त्यांचे कार्य भारतीय ग्रंथालय शास्त्र क्षेत्रातील अत्यंत महत्वाचे मानले जाते.

पुस्तकाच्या प्रमुख मुद्द्यांमध्ये ग्रंथालयाची परिभाषा, त्याचे उद्दीष्ट, ग्रंथालय प्रणालीचे प्रकार, ग्रंथालय व्यवस्थापन, संसाधनांची व्यवस्थापन प्रक्रिया, वाचन संस्कृतीचा प्रचार आणि विविध संदर्भ स्रोतांचा समावेश आहे. पारखी यांनी ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमतेला समाजाच्या गरजांशी कसा जोडावा हे मांडले आहे, तसेच ग्रंथालयाच्या महत्वावर बल दिले आहे.

पुस्तक वाचन, माहितीचा संकलन आणि वितरण, तसेच ज्ञानाचे प्रसार यावर लक्ष केंद्रित करतं. तेव्हा ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व तांत्रिक आणि व्यावसायिक बाबींचे विवेचन करताना, त्यांनी नुसतं ज्ञान न देता, त्याचा समाजावर कसा परिणाम होईल, याच्यावरही विचार केला आहे.

या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राशी संबंधित तत्त्वज्ञान, तंत्रज्ञान, ग्रंथालयाचे सामाजिक आणि शैक्षणिक महत्त्व यावर सखोल चर्चा केली आहे. गंगाधर पारखी यांचे लेखन ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी आणि व्यावसायिकांसाठी एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते.

याद्वारे, गंगाधर पारखी यांचा 'ग्रंथालय शास्त्र परिचय' हा ग्रंथ भारतीय ग्रंथालय शास्त्राच्या इतिहासात एक मोलाचा योगदान देणारा ठरला आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे अर्जुन हिम्मत

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे वसंत लेले यांचे एक महत्त्वपूर्ण पुस्तक आहे, जे ग्रंथालय विज्ञान व तालीकीकरणाच्या क्षेत्रातील विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते. वसंत लेले यांनी यामध्ये आधुनिक ग्रंथालयांची आवश्यकता, त्यांचे कार्य, त्यातील विविध तंत्रज्ञानाचा वापर, तसेच तालीकीकरणाच्या पद्धतींवर सखोल चर्चा केली आहे.

याचे मुख्य उद्दीष्ट म्हणजे ग्रंथालयाचे तालीकीकरण कसे अधिक सोपे, सुसंगत आणि कार्यक्षम बनवता येईल यावर विचार मांडणे. पुस्तकात ग्रंथालयांच्या विविध घटकांचा सुसंगत तालीकीकरण, इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजीचा समावेश, वाचन संस्कृतीचे संवर्धन आणि ताज्या तंत्रज्ञानाच्या वापराचे महत्त्व यांवर चर्चा केली आहे.

या पुस्तकाने मला एक गोष्ट कळवली की, आधुनिक ग्रंथालय फक्त एक भौतिक जागा नसून, ते ज्ञानाच्या केंद्र म्हणून कार्य करते. त्याच्या प्रभावी तालीकीकरण प्रणालीमुळे, वाचकांना आवश्यक असलेली माहिती सोप्या आणि वेगवेगळ्या पद्धतीने मिळू शकते.

वसंत लेले यांनी या पुस्तकात दिलेले विचार केवळ तालीकीकरणासाठी नाही, तर एकूणच ग्रंथालय व्यवस्थापनासाठी अनमोल ठरतात. पुस्तक वाचताना, मी जाणले की, एक चांगला ग्रंथालय तालीकीकरण केवळ ग्रंथालयाचे काम सुलभ करत नाही, तर वाचकांच्या माहितीची शोध प्रक्रिया देखील अधिक प्रभावी बनवते.

अशा प्रकारच्या पुस्तकांमुळे ग्रंथालय क्षेत्रातील नविन विचार, नवनवीन पद्धती आणि तंत्रज्ञान समजून घेण्यास मदत मिळते. "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे पुस्तक एक उत्तम मार्गदर्शक आहे, जे प्रत्येक ग्रंथालय कार्यकर्त्यासाठी वाचनास उपयुक्त ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- झामरे गौरव प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांच्या द्वारा लिखित एक अत्यंत महत्वपूर्ण ग्रंथ आहे. या पुस्तकाने ग्रंथालय व माहिती शास्त्र क्षेत्रातील विविध संकल्पनांची सुस्पष्ट आणि सुसंगत परिभाषा दिली आहे. सातारकर सर हे या शास्त्राच्या क्षेत्रातील प्रख्यात तज्ञ असून, त्यांनी या पुस्तकात माहिती व ग्रंथालय विज्ञानाशी संबंधित तंत्रज्ञान, सिद्धांत, आणि कार्यपद्धतींवर आधारित सखोल विवेचन केले आहे.

पुस्तकात आलेल्या परिभाषा विद्यार्थ्यांसाठी, अभ्यासकांसाठी आणि तज्ञांसाठी उपयुक्त आहेत. या परिभाषा विविध संदर्भामध्ये उपयोगी ठरतात आणि माहिती शास्त्राच्या विकासासाठी मार्गदर्शन करतात. त्याचप्रमाणे, ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या तात्त्विक आणि व्यावहारिक अंगे या पुस्तकात स्पष्टपणे मांडली गेली आहेत.

सातारकर सर यांच्या परिभाषा कोशामुळे एक नवीन दृष्टिकोन उचलला जातो, जो विद्यार्थ्यांना आणि ग्रंथालय व माहिती शास्त्रातील व्यावसायिकांना समजून उमजून त्यांच्या कामामध्ये सुधारणा करण्यास मदत करतो.

हा पुस्तक न केवळ एक परिभाषा कोश आहे, तर तो ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे संपूर्ण स्वरूप आणि त्याचे महत्त्व समजून सांगणारा एक मार्गदर्शक ठरतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- मालोकार पल्लवी नारायण

Title :-

शीर्षक :- काळोखातून अंधाराकडे

Author :-

लेखक :- अरूण हरकारे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "काळोखातून अंधाराकडे" हे अरूण हरकारे यांचं एक सुंदर मनोगत आहे. या मनोगतात ते जीवनातील अडचणी, कडवट क्षण आणि संघर्षावर विचार मांडतात.

ते म्हणतात की प्रत्येक व्यक्ती जीवनात कधी ना कधी काळोखाच्या आणि अंधाराच्या परिस्थितीला सामोरे जातो. पण याच काळोखातूनच आपल्याला एक नवीन दिशा, एक नवीन उजाळा मिळवण्यासाठी प्रयत्न करावा लागतो. जसा रात्रीचा अंधार निघून सकाळचे प्रकाश येतात, तसाच आपल्यालाही संकटांच्या पार्श्वभूमीवर उभं राहून आपली पुढची दिशा शोधायची असते.

अरूण हरकारे यांचे मनोगत खूप प्रेरणादायक आहे. त्यामध्ये जीवनाच्या संघर्षाचा स्वीकार करण्याची, परिस्थितीला बदलण्याची आणि त्यातून सकारात्मकतेची दिशा घेण्याची प्रेरणा आहे. ते सादर करतात की प्रत्येक अंधाराच्या पलीकडे उजळलेला प्रकाश असतो, आणि आपल्याला फक्त त्या प्रकाशाकडे चालत जाऊन धैर्य आणि समर्पणाने आपल्या जीवनात नवीन सुरुवात घडवायची असते.

यामध्ये, "काळोखातून अंधाराकडे" हा एक सामर्थ्यपूर्ण विचार आहे, जो व्यक्तीला त्याच्या आयुष्यातील प्रत्येक कठीण प्रसंगाला सामोरे जाऊन त्यावर विजय मिळवण्यासाठी प्रेरित करतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- मांडवकर प्रणाली विजयराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरणहे .या पुस्तकावर दत्तात्रय फडके यांनी पुस्तक लिहिले आहे " पुस्तक विशेषतः ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिकीकरणावर आधारित आहे, ज्यामध्ये संगणकाची भूमिका आणि त्याच्या मदतीने ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीमध्ये सुधारणा कशा करता येतील यावर चर्चा केली आहे .दत्तात्रय फडके यांचे हे कार्य ग्रंथालय प्रशासनासाठी एक मार्गदर्शक आहे, जे संगणकीकरणाच्या माध्यमातून ग्रंथालयांचे कार्य अधिक प्रभावी बनवण्यासाठी उपयुक्त ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- माटे श्रुती गजानन

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांचे एक अत्यंत उपयुक्त पुस्तक आहे, जे ग्रंथालयशास्त्र व माहिती शास्त्राच्या विविध शब्दांची स्पष्ट आणि सोपी परिभाषा देते. या पुस्तकाद्वारे लेखकाने या शास्त्राच्या विविध तत्त्वज्ञान, तंत्रज्ञान, व कार्यपद्धतींचा स्पष्टीकरण दिला आहे.

ग्रंथालय व माहिती शास्त्र, यासंदर्भातील विविध संकल्पनांची व व्याख्यांची माहिती वाचकांना मिळवता येते. प्रत्येक शब्दाची संपूर्ण माहिती व त्याचा व्यावहारिक उपयोग कसा आहे, याचे विवेचन येथे केले आहे.

ही पुस्तक विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी, अभ्यासकांसाठी आणि ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या कार्यकर्त्यांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे. पुस्तकातील परिभाषा स्पष्ट व समजण्यास सोपी असतात, जेणेकरून वाचकांना विषय समजून घेण्यास मदत होते.

सातारकर सरांचा या क्षेत्रातला अनुभव व ज्ञान त्यांनी या पुस्तकाद्वारे अगदी सहजपणे वाचकांपर्यंत पोहोचवले आहे. यातून आपल्याला ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या गहन विषयांवर सखोल दृष्टिकोन मिळतो, आणि ही माहिती पुढील शिक्षणासाठी आधार ठरते.

सारांश, "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ पुस्तक आहे, जे विद्यार्थ्यांना या क्षेत्रात योग्य मार्गदर्शन करण्याचे कार्य करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- म्हातुरकर अक्षय हरिदास

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कापडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, आपल्याला माहितीच्या साठवणीची, प्रसाराची आणि उपयोगाची महत्त्वाची बाबी समजून घ्यावी लागतात. दिपक कापडे यांचे हे पुस्तक खासकरून माहिती विज्ञानाच्या क्षेत्रातील महत्त्वाचे मुद्दे आणि साधनांचा विस्तारपूर्वक आढावा घेत आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि तज्ञांना माहिती सेवा आणि साधनांचे मूलभूत ज्ञान देण्याचे उद्दीष्ट साधते. यामध्ये विविध प्रकारच्या माहिती सेवा, संगणकाची आणि इंटरनेटची भूमिका, माहिती साठवणीच्या विविध पद्धती आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दल सुस्पष्ट स्पष्टीकरण दिले आहे.

कापडे सरांनी माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील संकल्पनांना अत्यंत सोप्या व नेमक्या भाषेत मांडले आहे, जेणेकरून ते वाचकांच्या सोयीसाठी उपयुक्त ठरते. त्या पुस्तकात माहिती सेवा संस्थांमध्ये काम करणाऱ्या व्यक्तींना कसे कार्य करायचे, त्या संदर्भातील साधनांचा योग्य वापर कसा करावा, आणि एकंदर माहितीचे प्रबंधन कसे प्रभावी बनवता येईल यावर भर देण्यात आला आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना समजून उमजून माहिती सेवा आणि साधनांचा योग्य वापर कसा करावा यावर मार्गदर्शन करते. यामुळेच, "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकाला महत्त्वाचं स्थान मिळालं आहे आणि तेच या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी खूप उपयुक्त ठरतं.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे अभिजित मोहन

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकाने मला तंत्रज्ञानाच्या महत्त्वपूर्ण साधनांची आणि त्यांचा वापर कसा प्रभावी ठरू शकतो हे समजून घेण्यास मदत केली. विशेषतः कसे विविध सॉफ्टवेअर आणि टूल्स आपले काम अधिक जलद, सोपे आणि कार्यक्षम बनवू शकतात हे जाणून घेताना एक नवीन दृष्टिकोन मिळाला. या पुस्तकाच्या मदतीने मला तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील ताज्या ट्रेंड्स आणि साधनांचा समज घेता आला, ज्यामुळे माझ्या कामाची उत्पादकता आणि कार्यक्षमता सुधारली आहे.

आशा आहे की, हे पुस्तक अधिक लोकांपर्यंत पोहोचेल आणि त्यांना तंत्रज्ञानाचे महत्त्व सांगण्यास मदत करेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बागडे रोहन अर्जुन

Title :-

शीर्षक :- माणदेशी माणसं

Author :-

लेखक :- व्यंकटेश माडगूळकर

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "माणदेशी माणसं" हे व्यंकटेश माडगूळकर यांचे एक प्रसिद्ध काव्यसंग्रह आहे. या पुस्तकात माडगूळकर यांनी माणदेशातील लोकजीवन, त्यांचे दुःख, आनंद, संघर्ष, आणि जीवनशैली यावर भाष्य केले आहे. त्यातल्या विविध कविता माणदेशी लोकांच्या साध्या पण गहन अनुभवांची मांडणी करतात.

पुस्तकातील कविता प्रामुख्याने माणदेशाच्या सांस्कृतिक, सामाजिक आणि आर्थिक पार्श्वभूमीवर आधारित आहेत. व्यंकटेश माडगूळकर यांनी या कवितांद्वारे लोकजीवनाच्या विविध पैलूंना छयाचित्रित केले आहे. त्या कवितांमध्ये माणसं, त्यांचा जीवनपट, संघर्ष, नैतिकतेचे मूल्य आणि त्यांच्या साध्या पण भावनिकतेने भरलेल्या जीवनाची हकिकत रंगवली आहे.

माडगूळकर यांच्या लेखनात एक प्रकारची तत्त्वज्ञान आणि भावडी निस्संदिग्धता आहे. ते माणूस, त्याचे कष्ट, त्याच्या निराशा आणि आशा यांना एक नवा आयाम देतात. "माणदेशी माणसं" हे पुस्तक साधेपणाच्या पलीकडे जाऊन, माणसाच्या आतल्या गहन आणि सत्य अनुभवांची ओळख करून देणारे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बघे अश्विन काशिनाथ

Title :-

शीर्षक :- A Complete Guide to Programming in C++

Author :-

लेखक :- Ulla Kirch-Prinz

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "A Complete Guide to Programming in C++" ही पुस्तक Ulla Kirch-Prinz यांच्या लेखणीतून साकारली आहे, जी C++ प्रोग्रामिंग भाषेची सखोल समज आणि व्यापक अभ्यास देणारी आहे. C++ एक शक्तिशाली आणि लोकप्रिय प्रोग्रामिंग भाषा आहे, जी जटिल प्रणालींमध्ये वापरली जाते आणि हे पुस्तक त्या संदर्भात एक संपूर्ण मार्गदर्शन पुरवते.

ही पुस्तक C++ च्या सिद्धांतांचा सुसंगत आणि व्यापक अभ्यास करणारं आहे. त्यात मुलभूत विषयापासून ते प्रगत तंत्रज्ञानापर्यंत सर्व गोष्टी समाविष्ट आहेत. लेखकाने C++ च्या प्रत्येक भागाचा सखोल आणि सोप्या भाषेत विचार केला आहे, ज्यामुळे नवशिक्यांनाही समजून घेण्यात सोपी होती. त्या शिवाय, प्रत्येक अध्यायात दिलेली उदाहरणे आणि कोड फाईल्स प्रकट करण्याचा उत्तम मार्ग आहेत.

त्यात आलेल्या "ऑब्जेक्ट ओरिएंटेड प्रोग्रामिंग (OOP)" च्या विचारांमुळे प्रोग्रामिंगच्या दृष्टीने नवीन गती मिळवता येते. त्यामुळे ज्यांना C++ शिकायचं आहे, त्यांना या पुस्तकात एक मजबूत पाया मिळतो. तसेच, कार्यप्रणाली सुधारण्याच्या कलेला शिकवणारे अनेक टिप्स आणि ट्रिक्स सुद्धा दिल्या आहेत, ज्यामुळे आपले कोड अधिक प्रभावी आणि कार्यक्षम होऊ शकते.

अशा पुस्तकाने C++ शिकताना एक संपूर्ण दृष्टी दिली आहे आणि हे खूपच उपयुक्त ठरते. "A Complete Guide to Programming in C++" हे वाचनानंतर, कोडिंग कौशल्य आणि प्रोग्रामिंगच्या दृष्टीने चांगल्या प्रकारे बळकट होण्यास मदत करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बघेवार आशिष संजीव

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" हे Bharihoke यांनी लिहिलेली एक महत्वाची पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञानाच्या मुलभूत बाबी समजावून सांगते. या पुस्तकाने माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील विविध सिद्धांत, उपकरणे, आणि प्रगत तंत्रज्ञानांचा सुसंगत आणि स्पष्ट परिचय दिला आहे.

"Fundamentals of Information Technology" हे पुस्तक, एक अतिशय उपयुक्त साधन आहे ज्याद्वारे कोणत्याही वाचकाला माहिती तंत्रज्ञानाच्या बेसिक तत्वांचा आणि त्याच्या वापराचा उत्कृष्ट परिचय मिळतो. या पुस्तकात दिलेल्या स्पष्ट आणि सुसंगत उदाहरणांमुळे, वाचकांना विविध माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील संकल्पनांची समज उत्तम रीतीने होऊ शकते.

त्याचप्रमाणे, या पुस्तकातील विषय सर्व स्तरांवर उपयुक्त आहेत—अर्थातच विद्यार्थी, व्यावसायिक आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात नवीन असलेले लोक यांना ही एक मोठी मदत आहे. पुस्तकामुळे तंत्रज्ञानावर आधारित जिज्ञासा वाढते, आणि त्याचा व्यवसायिक उपयोग कसा करावा याचा अभ्यास देखील करणे शक्य होते.

संपूर्णपणे, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाची जडणघडण, त्याचे महत्व आणि वापराचे विविध पैलू वाचकांना समजावले आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भगत अविनाश समाधान

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" ही पुस्तक Paul Wilton यांनी लिहिली आहे, आणि ती JavaScript शिकणार्या नवशिक्यांसाठी एक उत्तम मार्गदर्शक आहे. ही पुस्तक JavaScript च्या मूलभूत संकल्पना, सिंटॅक्स, आणि वेब डेव्हलपमेंटमध्ये त्याचा उपयोग कसा करावा यावर लक्ष केंद्रित करते. "Beginning JavaScript" चा मुख्य उद्देश नवशिक्या प्रोग्रॅमर्सना JavaScript च्या बॅसिक गोष्टी शिकवणे आणि त्यांना वेब डेव्हलपमेंट मध्ये सक्षम बनवणे आहे. यामध्ये योग्य टिप्स आणि ट्रिक्स दिल्या जातात ज्यामुळे वाचन करतांना शिकणाऱ्यांना प्रोग्रॅमिंगचे संपूर्ण समज येते. ही पुस्तक JavaScript शिकणाऱ्यांसाठी एक उत्तम सुरुवात असू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोजने दरशु विजय

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या "A Mansoor" या पुस्तकावर मनोगत देताना, आपण त्याच्या महत्वाच्या मुद्द्यांवर आणि त्याच्या योगदानावर लक्ष केंद्रित करू शकतो.

"IT Tools and Applications" ही एक अशी पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञान (IT) च्या विविध साधनांचा आणि अनुप्रयोगांचा परिचय करून देते. या पुस्तकात, तंत्रज्ञानाच्या आधुनिक जगात विविध सॉफ्टवेअर, उपकरणे, नेटवर्किंग आणि इतर माहिती तंत्रज्ञानाच्या घटकांचा सखोल अभ्यास केला जातो.

पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट हे आहे की वाचनाऱ्यांना IT च्या किमान मूलभूत माहितीची समज असावी आणि ते त्याच्या व्यावसायिक किंवा शैक्षणिक जीवनात वापरू शकावे. त्यामध्ये, सॉफ्टवेअर विकास, डेटाबेस मॅनेजमेंट, इंटरनेट सेफ्टी, आणि नवीनतम तंत्रज्ञानांच्या संदर्भात विचार करण्यात आले आहे.

या पुस्तकाचा अभ्यास केल्यावर वाचकांना IT क्षेत्राच्या विविध वापराचे आणि संधींचे समज येते, तसेच त्यांना या तंत्रज्ञानाचा योग्य आणि प्रभावी उपयोग कसा करावा हे शिकता येते. विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील पायाभूत ज्ञान मिळविण्याचे एक उत्तम साधन प्रदान केले आहे.

समाप्त करताना, "IT Tools and Applications" हे पुस्तक आजच्या डिजिटल युगात प्रत्येकाच्या ज्ञानासाठी अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोजने राणी अशोक

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" (भारीहोकेही पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या (हे पुस्तक विशे .मूलभूत तत्वांचा समावेश करणारी आहेषतविद्यार्थ्यांसाठी आहे जे माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात नवीन आहेत आणि : .त्यांना या क्षेत्राच्या विविध घटकांची माहिती मिळवायची आहेहे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध पैलूंना समर्पित आहे आणि त्यातील तत्वे सोप्या भाषेत समजावून सांगितली आहेत, जेणेकरून वाचकांना या क्षेत्रातील मूलभूत ज्ञान मिळवता येईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बुजाडे सागर शिवाजी

Title :-

शीर्षक :- हाफ गर्लफ्रेंड

Author :-

लेखक :- चेतन भगत

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "हाफ गर्लफ्रेंड" ही चेतन भगत यांची एक प्रसिद्ध कादंबरी आहे, जी २०१४ मध्ये प्रकाशित झाली. कादंबरीचे कथानक मुख्यतः प्रेम आणि संबंधांभोवती फिरते. या कथेतील नायक, माधव आणि नायिका, रिया यांच्या कथा आपल्याला आकर्षित करतात. माधव एक सामान्य, कमी बोलका, आणि अपेक्षेप्रमाणे प्रेम करणारा युवक आहे, तर रिया एक शहरी, आधुनिक विचारांची, आणि आत्मविश्वासाने परिपूर्ण युवती आहे. हे दोघे एकमेकांना वेगवेगळ्या कारणांनी आकर्षित होतात, पण त्यांचा संबंध पारंपारिक प्रेमाच्या पद्धतीवर आधारलेला नाही. या कथेतील "हाफ गर्लफ्रेंड" म्हणजे पूर्ण प्रेम न ठेवता, केवळ एक अर्ध्या पद्धतीचा प्रेमसंबंध असतो.

चेतन भगत यांची शैली साधी आणि सर्वसामान्य वाचकांसाठी समजण्यास सोपी आहे. त्यांनी आपल्या कादंबरीत कॉलेज जीवन, प्रेम, मित्र, कुटुंब आणि सांस्कृतिक ध्रुवीकरण यांवर विचार केला आहे. "हाफ गर्लफ्रेंड" मध्ये प्रेमाच्या व्याख्येवर आणि त्याच्या विविध रूपांवर विचार केला आहे. त्या कथेतील मुख्य संवाद, भावना आणि पात्रांच्या मानसिकतेला अनेक वाचक सहजपणे जोडू शकतात, ज्यामुळे ही कादंबरी लोकप्रिय झाली.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल आनंद राजेंद्र

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" by Paul Wilton ही पुस्तक जावास्क्रिप्ट शिकणाऱ्यांसाठी एक उत्कृष्ट प्रारंभिक मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकामध्ये जावास्क्रिप्टच्या मूलभूत संकल्पना स्पष्ट आणि सुसंगतपणे समजावून दिल्या आहेत. लेखकाने सजीव उदाहरणे आणि सोप्या भाषेत जावास्क्रिप्टचे कार्य कसे होते हे समजावून सांगितले आहे.

पुस्तकाची विशेष गोष्ट म्हणजे त्यात HTML आणि CSS चा वापर करून जावास्क्रिप्ट कोड कसा लिहावा हे दाखवले आहे, त्यामुळे वाचकांना वेब डेव्हलपमेंटची संपूर्ण प्रक्रिया समजते. यामध्ये इनपुट, आउटपुट, अरेज, फंक्शन्स, ऑब्जेक्ट्स, डोम मॅनिप्युलेशन आणि इतर जावास्क्रिप्ट तंत्रज्ञान समाविष्ट केले आहेत.

पुस्तकाचे योग्य रीत्या वापर केल्यास, वाचकांना जावास्क्रिप्ट शिकण्यासाठी चांगली दिशा मिळू शकते. हे पुस्तक विशेषतः त्यांच्यासाठी उपयुक्त आहे ज्यांना जावास्क्रिप्टमध्ये नवीन प्रवेश आहे आणि वेब डेव्हलपमेंटचे क्षेत्र शिकायचे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल नंदू प्रकाश

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" ही पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांचा अभ्यास करणारी एक मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकात विविध माहिती तंत्रज्ञानाशी संबंधित तत्त्वज्ञान, साधने, आणि प्रणालींचे समजावून सांगितले जाते. खाली दिलेल्या काही महत्वाच्या बाबींचा समावेश असतो: **माहिती तंत्रज्ञानाची ओळख:** माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे संगणक प्रणाली, सॉफ्टवेअर, नेटवर्किंग, डेटा आणि माहितीच्या व्यवस्थापनाशी संबंधित सर्व गोष्टी. **संगणक हार्डवेअर आणि सॉफ्टवेअर:** संगणकाची विविध हार्डवेअर घटक (CPU, RAM, डिस्क ड्राइव्ह्स) आणि सॉफ्टवेअर घटक (ऑपरेटिंग सिस्टिम, अनुप्रयोग सॉफ्टवेअर) यांचा परिचय. "Fundamentals of Information Technology" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना माहिती तंत्रज्ञानाची संकल्पना, त्याची कार्यप्रणाली, आणि त्याच्या वापरासाठी आवश्यक कौशल्ये शिकवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चौधरी राज आनंद

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" हे पुस्तक A. Mansoor यांच्या लेखणीतून आलेले आहे. या पुस्तकात माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध साधनांची आणि अनुप्रयोगांची सखोल माहिती दिली आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, व्यावसायिकांसाठी तसेच तंत्रज्ञानातील नवशिक्यांसाठी उपयोगी ठरू शकते.

लेखकाने तंत्रज्ञानाच्या प्रत्येक टूलस आणि त्याच्या उपयोगाबद्दल सोप्या आणि समजण्यासारख्या भाषेत माहिती दिली आहे. विविध सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, इंटरनेट सेवा, नेटवर्किंग आणि इतर तांत्रिक बाबींचा समावेश या पुस्तकात आहे. विशेषतः, हे पुस्तक वाचनकर्त्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या साधनांचा वापर कसा करावा आणि त्या साधनांचा त्यांच्या कामकाजात कसा उपयोग होऊ शकतो याची स्पष्ट दिशा दाखवते.

पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने माहिती तंत्रज्ञानाच्या महत्वाच्या घटकांचा विस्तृत परिचय दिला आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्यांना नवनवीन तंत्रज्ञानाशी संबंधित कार्यक्षमतेची माहिती मिळते. त्याचा उपयोग व्यवसाय, शिक्षण, वैयक्तिक विकास आणि इतर क्षेत्रांमध्ये प्रभावीपणे करता येतो.

संपूर्णपणे, हे पुस्तक एक उपयुक्त संसाधन आहे ज्यामुळे वाचन करणारे तंत्रज्ञानाच्या विविध आयामांचे ज्ञान प्राप्त करू शकतात आणि त्यांचा वापर अधिक कार्यक्षमतेने करू शकतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- धोटे यश धनंजय

Title :-

शीर्षक :- Beginning C++ Through Game Programming

Author :-

लेखक :- Michael Dawson

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Beginning C++ Through Game Programming" हे Michael Dawson लिखित एक अत्यंत उपयुक्त आणि प्रभावी पुस्तक आहे, जे C++ प्रोग्रामिंग भाषा शिकणाऱ्यांसाठी विशेषतः गेम डेव्हलपमेंटच्या दृष्टीने उत्कृष्ट मार्गदर्शन प्रदान करते. या पुस्तकात C++ च्या मूलभूत संकल्पनांपासून ते अधिक उन्नत तंत्रज्ञानापर्यंत सर्व गोष्टींवर प्रकाश टाकला गेला आहे.

या पुस्तकाची खासियत म्हणजे ते गेम प्रोग्रामिंगच्या संदर्भात C++ शिकवते, जे अनेक विद्यार्थ्यांना आकर्षित करतं कारण गेम डेव्हलपमेंट हा एक व्यावसायिक आणि मनोरंजक क्षेत्र आहे. पुस्तकामध्ये प्रकल्पावर आधारित शिकवणी दिली आहे, ज्यामुळे वाचकांना तात्काळ प्रोग्रामिंग कौशल्यांचा उपयोग करण्याची संधी मिळते. गेम लूप, व्हिज्युअल्स, आणि इनपुट्स यांसारख्या विषयांवर चर्चा केली आहे, जे C++ च्या शक्तीचा प्रभावी उपयोग करायला शिकवते.

पुस्तकाने प्रत्येक संकल्पना सोप्या उदाहरणांद्वारे समजावून सांगितली आहे, ज्यामुळे नवशिक्यांसाठी त्याचा अभ्यास सोपा होतो. तसेच, लेखकाने प्रत्येक कोड स्निपेट्स आणि गेमसंबंधी समस्यांची स्पष्ट चर्चा केली आहे. लेखकाचे लेखन शैली साधी आणि स्पष्ट आहे, ज्यामुळे पुस्तक वाचण्याचा अनुभव मजेदार आणि शिकायला प्रेरणादायक होतो.

एकूणच, "Beginning C++ Through Game Programming" हे पुस्तक C++ शिकण्याच्या प्रवासात एक अत्यंत चांगला साथीदार ठरू शकते, विशेषतः त्यांच्यासाठी जे गेम डेव्हलपमेंटमध्ये करिअर बनवू इच्छित आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवई अक्षय तेजराव

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर आधारित भाष्य करताना, आपण विविध गोष्टी विचारात घेत आहोत लेखक .A. Mansoor यांनी हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या (IT) साधनांची आणि त्यांचा उपयोग विविध अनुप्रयोगांमधून कसा केला जातो यावर लक्ष केंद्रित केले आहे या पुस्तकाचा उद्देश .IT साधनांची आणि सॉफ्टवेअरच्या विविध प्रकारांची माहिती देणे, तसेच त्यांचा उपयोग क्षेत्रीय आणि वैश्विक पातळीवर कसा केला जातो हे स्पष्ट करणे आहे.

"IT Tools and Applications" हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील नववीनतम साधनांचा आणि अनुप्रयोगांचा सखोल अभ्यास प्रदान करते हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, उद्योगांसाठी, आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी उपयुक्त आहे यामुळे .

वाचकांना IT टूल्स आणि त्यांचा अनुप्रयोग समजून घेण्यास मदत होईल आणि त्यांच्या कार्यक्षम वापरासाठी आवश्यक कौशल्ये प्राप्त होतील.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गोपनारायण सम्येक संजय

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाने डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींचे महत्त्व आणि त्याच्या कार्यप्रणालींचा समज अत्यंत स्पष्टपणे दिला आहे. बिपिन देसाई यांनी हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत उपयुक्त बनवले आहे. हे पुस्तक डेटाबेस डिझाइन, रिलेशनल मॉडेल, SQL, नॉर्मलायझेशन, डेटाबेस सुरक्षा आणि इतर महत्वाच्या संकल्पनांवर विस्ताराने प्रकाश टाकते.

या पुस्तकाचे लेखन सोपे आणि समजण्यास सुलभ आहे, त्यामुळे ते विद्यार्थ्यांना आणि नोकरी करणाऱ्या तंत्रज्ञांना डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालीच्या सिद्धांत आणि कार्यपद्धती समजून घेण्यासाठी उपयुक्त ठरते. यामध्ये तांत्रिक बाबींसह वास्तविक जीवनातील उदाहरणांचा समावेश केला आहे, ज्यामुळे संकल्पना अधिक स्पष्ट होतात.

पुस्तकातील विविध विभाग, जसे की डेटाबेस डिझाइन, डेटाबेस ऑप्टिमायझेशन, आणि डेटा अॅनालिसिस, हे सर्वच घटक डेटाबेस मॅनेजमेंट सिस्टीमची कार्यक्षमता आणि कार्यप्रदर्शन सुधारण्यासाठी महत्वाचे आहेत. बिपिन देसाई यांचे लेखन शैली नेहमीच स्पष्ट, लक्षवेधी आणि संदर्भाच्या माध्यमातून अत्यंत प्रभावी असते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे अश्वजीत कैलास

Title :-

शीर्षक :- नटसम्राट

Author :-

लेखक :- वि. वा. शिरवाडकर

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "नटसम्राट" हे वि. वा. शिरवाडकर (कुसुमाग्रज) यांचे एक अप्रतिम नाटक आहे. या नाटकात त्यांनी रंगभूमीवर अभिनय करणाऱ्या व्यक्तीच्या जीवनाचे विविध पैलू, त्याचे संघर्ष, त्याचा कलेसाठीचा समर्पण आणि त्याच्या आंतरिक वेदनांचा गहिरा विश्लेषण केले आहे.

नटसम्राट म्हणजेच रंगभूमीवरील सम्राट, जो आपल्या अभिनयाची कलेतून दुनियेला नवा दृष्टिकोन दाखवतो, पण त्याचाच खरा आयुष्य कधी तरी पिडलेला असतो. नाटकाचे मुख्य पात्र, नटसम्राट, रंगभूमीवर आपली महानता दाखवून त्याच्या पुढील जीवनात आपल्याच कलेला वाहून घेतलेला असतो, पण समाजाच्या, कुटुंबाच्या आणि काळाच्या मागण्या त्याच्यावर ताण आणतात.

कुसुमाग्रज यांनी या नाटकात समर्पण, प्रतिष्ठा, अस्मिता, आणि कलेचा आदर्श अशी मोलाची मांडणी केली आहे. नटसम्राटच्या संघर्षाच्या वळणांमध्ये एक ओझं, एक वेदना, एक अशांतता असते, जी प्रत्येक कलेच्या जाणकाराला समजते. या नाटकात त्यांनी रंगभूमीच्या असंख्य छायांसह त्याच्याकडून बाहेर पडलेल्या मानवी वेदनांना अप्रतिम शब्दांत व्यक्त केले आहे.

"नटसम्राट" केवळ रंगभूमीवरील कलेच्या उंचीवर नसून, मानवतेच्या भावनिक व मानसिक गोष्टींचे एक अचूक चित्रण करणारे कार्य आहे. कुसुमाग्रज यांच्या लेखणीमुळे नाटकाच्या पात्रांमध्ये जीवनाची गोडी आणि वेदना दोन्ही दिसतात, आणि हेच त्याचे अजून एक विशेष आकर्षण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे मनीषा बाबूलाल

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाचे लेखक बिपिन देसाई हे एक प्रसिद्ध भारतीय लेखक आहेत) हे पुस्तक डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणाली (DBMS) यावर आधारित असून, विद्यार्थ्यांसाठी एक महत्वाचे साधन आहे . DBMS या विषयावर सखोल माहिती देण्यासाठी हे पुस्तक सुवोध्य भाषेत लिहिलेले आहे आणि त्यात बऱ्याच तांत्रिक बाबींचा समावेश आहे .अशा प्रकारे, "Database Management Systems" हे पुस्तक DBMS च्या संकल्पना शिकण्यासाठी एक उत्कृष्ट साधन आहेतसेच ., त्यातले अभ्यास आणि उदाहरणे DBMS च्या क्षेत्रात थोड्याथोडक्या अनुभव असलेल्या लोकांसाठीही उपयुक्त - .ठरतात

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे ऋषिकेश मचीन्द्र

Title :-

शीर्षक :- झोंबी

Author :-

लेखक :- आनंद यादव

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- "झोंबी" हे आनंद यादव यांच्या लेखनातील एक विशेष कादंबरी आहे. या कादंबरीत त्यांनी मानवी अस्तित्वाच्या गहिर्या आणि जटिल पैलूंवर प्रकाश टाकला आहे. "झोंबी" शब्दाचा वापर एक प्रतीक म्हणून केला आहे, जो मानवी जीवनाच्या नकरात्मक व विलक्षण परिस्थितीचे प्रतिनिधित्व करतो. यामध्ये विविध पात्रांच्या मानसिक, सामाजिक आणि भावनिक स्थितीचे उद्घाटन करण्यात आले आहे.

आनंद यादव यांनी या कादंबरीत जी भाषाशैली वापरली आहे, ती खूपच प्रभावी आणि संवेदनशील आहे. त्यात एक अनोखा ताण आणि संघर्ष आहे, जो मानवतेच्या अंधकारमय बाजूला उजाळा देतो. त्यांचा लेखनाचा शैली हे ठरवते की ते केवळ कथा सांगत नाहीत, तर वाचनाऱ्याला विचार करण्यास प्रवृत्त करतात. "झोंबी" हे पुस्तक केवळ एक कथा न राहता, ते वाचनाऱ्याला त्याच्या स्वतःच्या जीवनावर विचार करण्यास भाग पाडते.

माझ्या दृष्टिकोनातून, "झोंबी" हे पुस्तक आनंद यादव यांच्या सर्जनशीलतेचे आणि जीवनाबद्दलच्या गहन चिंतनाचे एक उत्तम उदाहरण आहे. हे पुस्तक समाजाच्या कडवट व संवेदनशील विषयांवर विचार मांडते, ज्यामुळे वाचकांना नवा दृष्टिकोन मिळतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकडे आकाश समाधान

Title :-

शीर्षक :- हाफ गर्लफ्रेंड

Author :-

लेखक :- चेतन भगत

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "हाफ गर्लफ्रेंड" हे चेतन भगत यांचे एक रोमांचक प्रेमकहाणी असलेले पुस्तक आहे. या पुस्तकात, लेखकाने एक तरुण मुलगा आणि मुलगी यांच्यातील प्रेमाच्या आणि संवादाच्या संघर्षाचे वर्णन केले आहे. कथानक मुख्यतः दोन पात्रांवर आधारित आहे: माधव आणि रिया. माधव एक सामान्य मुलगा आहे जो हिंदी माध्यमातून शिकलेला आहे, तर रिया एक अत्यंत स्मार्ट आणि आधुनिक मुलगी आहे. दोघे एकमेकांमध्ये प्रेमाच्या नात्यात गुंतलेले असतात, पण त्यांच्यातील संवाद आणि प्रेमाची अडचण ही "हाफ" (अर्ध) स्थिती तयार करते.

पुस्तकाचा मुख्य विचार हा आहे की, प्रेम आणि नात्यातील गोंधळ, गैरसमज आणि आपसातील अंतर कधी कधी वेगळ्या परिस्थितींमुळे वाढू शकते. "हाफ गर्लफ्रेंड" हा शब्द त्या नात्याच्या "अर्ध" अवस्थेला दर्शवितो, जेथे प्रेमाच्या तीव्रतेचा अनुभव असला तरीही, ते पूर्णत्वाच्या स्थितीत जात नाही.

चेतन भगत यांनी आपल्या खास शैलीत यामध्ये प्रेमाची गोडी, आशा, निराशा आणि संवादातील गोंधळ दाखवले आहेत. या पुस्तकाने विशेषतः तरुणाईला आकर्षित केले, कारण त्यात त्यांनी आधुनिक प्रेमाच्या ताण-तणावाची अचूक चित्रण केले आहे. अनेक वाचकांना त्यात त्यांचा स्वतःचा अनुभव दिसू शकतो, कारण प्रेमाच्या नात्यातील समस्या बहुधा प्रत्येकाच्या जीवनात काही प्रमाणात असतात.

पुस्तकामुळे चेतन भगत यांचे लेखन एक लोकप्रिय कॅटेगरी तयार झाले, जे हलक्या-फुलक्या लेखनाचे आणि हळूहळू गडद होणाऱ्या भावनांचे मिश्रण असते.

काही वाचकांना हे पुस्तक हलके आणि अधिक पृष्ठभागावर आधारित वाढू शकते, परंतु त्यात दडलेल्या भावनिक आणि सामाजिक आशयाला अनदेखी करणे अशक्य आहे. "हाफ गर्लफ्रेंड" नुसते एक प्रेमकथा नसून, त्यात विविध मानवतेचे आणि भावनांचे दाखले आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकडे चेतन मनोहर

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकावर मनोगत लिहित असताना, त्याची संपूर्ण माहिती, त्याचे महत्व, तसेच त्याच्या उपयोगाबद्दल विचार व्यक्त करणे उपयुक्त ठरेल.

आजच्या डिजिटल युगात, माहिती तंत्रज्ञान (Information Technology) हे एक अत्यंत महत्वाचे क्षेत्र बनले आहे. "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकाने या क्षेत्रातील मूलभूत संकल्पनांची, तंत्रज्ञानाची आणि त्याच्या उपयोगाची सुसंगत आणि साधी माहिती दिली आहे.

या पुस्तकामध्ये संगणकाचे कार्यप्रणाली, नेटवर्किंग, इंटरनेट, सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर यांसारख्या गोष्टी समजून घेणे सोपे होते. लेखकाने या विषयाच्या तांत्रिक बाजूला तसेच त्याच्या उपयोगी असलेल्या व्यावहारिक पैलूंना महत्व दिले आहे. त्यामुळे, पुस्तक वाचताना ते केवळ शैक्षणिक संदर्भातच उपयुक्त ठरत नाही, तर रोजच्या आयुष्यात माहिती तंत्रज्ञानाचा उपयोग कसा करावा, याचे उदाहरणही दिले आहे.

माझ्या मते, "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकाचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे ते केवळ तांत्रिक मुद्द्यांवरच लक्ष केंद्रित करत नाही, तर ते विद्यार्थ्यांना या तंत्रज्ञानाचे समाजातील विविध पैलू, तसेच त्याच्या दीर्घकालीन परिणामांची समजही देतात. त्यामुळे ते निःसंशयपणे विद्यार्थ्यांसाठी एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काळपांडे साधना शंकर

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाचे लेखक बिपिन देसाई हे एक प्रमुख तज्ञ आहेत . त्यांच्या या पुस्तकामध्ये डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींचे तंतोतंत आणि स्पष्ट विवेचन केले आहे "Database Management Systems" हे पुस्तक विद्यार्थी, प्रोफेशनल्स आणि अभ्यासकांसाठी एक उपयुक्त साधन ठरते, जे डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींबद्दल सखोल ज्ञान प्राप्त करू इच्छिणाऱ्यांसाठी आदर्श आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे कोमल रवींद्र

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- Paul Wilton यांनी लिहिलेले "Beginning JavaScript" हे पुस्तक त्या व्यक्तींसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे ज्यांना JavaScript शिकायचं आहे, विशेषतः त्यांना ज्यांना प्रोग्रामिंगमध्ये ताजं आहे किंवा प्रारंभ करायचं आहे. या पुस्तकात JavaScript चे मूलभूत संकल्पना सोप्या आणि समजून येण्याजोग्या भाषेत समजावण्यात आलेल्या आहेत.

हे पुस्तक विशेषतः वेब डेव्हलपमेंटमध्ये रुची असलेल्या लोकांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे कारण ते HTML आणि CSS सोबत JavaScript च्या वापराला प्रोत्साहन देते. लेखकाने खूप स्पष्टपणे प्रत्येक टॉपिकवर चर्चा केली आहे, ज्यामुळे नवनवीन शिकणाऱ्यांना त्यात व्यत्यय न येता शिकता येईल. साधे उदाहरणे, क्योड स्निपेट्स, आणि प्रॅक्टिकल चॅलेंजेस यांचा समावेश करून हे पुस्तक शिकवण्याची प्रक्रिया अधिक आकर्षक आणि सुस्पष्ट बनवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कुलट रोहित उमेश

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर भाष्य करत असताना, या पुस्तकाचा उद्देश माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध साधनांची आणि अनुप्रयोगांची सखोल समज निर्माण करणे आहे. माहिती तंत्रज्ञानाच्या या पुस्तकात आपल्याला . क्षेत्रातील मूलभूत टूल्स, सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर आणि त्यांचा वापर कसा केला जातो हे समजावून सांगितले जाते. "IT Tools and Applications" हे एक अत्यंत उपयुक्त पुस्तक आहे, जे वाचनार्यांना तंत्रज्ञानाच्या नव्या जगाची समज देते. आयटी हे पुस्तक प्रत्ये . व्यावसायिक, विद्यार्थी आणि शोधकांसाठी महत्वाचे ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- लांडगे रोहन राजू

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मी म्हणू इच्छितो की, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या जगात नवा दृष्टिकोन उघडला आहे. माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांचा अभ्यास करून आपण या क्षेत्राच्या विस्तारावर आणि त्याच्या प्रभावावर सखोल विचार करू शकतो. पुस्तकात दिलेल्या विविध तंत्रज्ञानाच्या अंगांनी एकाच वेळी विविध आयाम उलगडले आहेत.

सुरुवातीला, या पुस्तकात संगणकाची कार्यप्रणाली, हार्डवेअर आणि सॉफ्टवेअर यांचे महत्व, आणि माहिती प्रक्रिया यावर सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत चर्चा करण्यात आलेली आहे. इंटरनेट, नेटवर्किंग, आणि डेटा व्यवस्थापन यासारख्या मुद्द्यांवर दिलेल्या माहितीमुळे, एकाच वेळी तांत्रिक आणि व्यावसायिक दृष्टिकोनातून आपल्याला माहिती मिळवता येते.

आधुनिक तंत्रज्ञानाचे अत्यंत महत्त्वाचे अंग असलेल्या सुरक्षा, क्लाउड संगणना, आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता यावर सुद्धा प्रकाश टाकला जातो. या पुस्तकामुळे त्याचा अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञानाच्या जागतिक बदलांबद्दल संपूर्ण आणि समजदार माहिती मिळवता येते. त्याचबरोबर, या पुस्तकात दिलेल्या उदाहरणांनी आणि कोडिंगच्या प्राथमिक टास्कसह आपण माहिती तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीवर अधिक विश्वास ठेवू शकतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- नांदुरकर मुकुल चंद्रशेखर

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" हे Bipin Desai यांच्या लेखनातून प्रकाशित झालेले एक महत्वाचे पुस्तक आहे, जे डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींच्या संकल्पनांवर विस्तृतपणे प्रकाश टाकते. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि तज्ज्ञांना डेटाबेसची रचना, व्यवस्थापन, ऑपरेशन, आणि निगराणी यांचे खोल ज्ञान देण्यास सक्षम आहे.

पुस्तकात डेटाबेस मॉडेल्स, रिलेशनल डेटाबेस, SQL क्वेरीज, आणि डेटा इंटिग्रिटी सारख्या महत्वाच्या घटकांची सुस्पष्ट आणि सोप्या भाषेत मांडणी केली आहे. विशेषतः, पुस्तकातील उदाहरणे, समस्यांचे निराकरण, आणि व्यावहारिक दृष्टिकोन वाचकांना या क्षेत्रातील सखोल समज प्राप्त करण्यास मदत करतात.

Bipin Desai यांनी लिहिलेले हे पुस्तक डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींच्या तंत्रज्ञानातील विविध पैलूंना कव्हर करते, ज्यामुळे ते विद्यार्थ्यांसाठी एक मूल्यवान संदर्भ बनते. यामध्ये निरंतर बदलणाऱ्या टेक्नॉलॉजीच्या बाबतीत नव्या ट्रेन्ड्सची माहिती देखील दिली आहे.

सारांशात, "Database Management Systems" हे पुस्तक तेथील तांत्रिक माहितीच्या सुसंगततेसाठी आणि समजण्यास सोप्या असलेल्या शब्दसंग्रहामुळे वाचकांना एक उत्कृष्ट शिकवणीचे साधन प्रदान करते. याचा वापर करणाऱ्यांना डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींबाबत एक ठोस आणि सखोल समज प्राप्त होईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- राजनकर आशिष दिलीप

Title :-

शीर्षक :- छत्रपती शाहू महाराज

Author :-

लेखक :- जयसिंगराव पवार

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "छत्रपती शाहू महाराज, जयसिंगराव पवार" हे पुस्तक, छत्रपती शाहू महाराज आणि त्यांच्या काळातील राजकारणी तसेच समाजसुधारक म्हणून असलेल्या योगदानावर आधारित असू शकते. छत्रपती शाहू महाराज हे मराठा साम्राज्याच्या इतिहासात महत्त्वपूर्ण व्यक्तिमत्त्व होते, त्यांची भूमिका शासक म्हणून फक्त युद्धतंत्रातच नव्हे, तर सामाजिक न्याय, आरक्षण व शिक्षण क्षेत्रात देखील उल्लेखनीय होती.

त्यांच्या कार्याची सुरुवात १८७४ मध्ये झाली होती, आणि त्यांच्या कार्यकाळात त्यांनी समाजातील अत्याचार, शोषण, आणि जातिवादाचा विरोध केला. त्यांनी शेतकऱ्यांच्या हक्कांचे रक्षण केले, शिक्षणाची महत्त्वता सांगितली, आणि विशेषतः शेतकऱ्यांनाही शिक्षणाच्या प्रक्रियेत सामील करण्याचा प्रयत्न केला. शाहू महाराज हे सामाजिक न्यायाचे एक प्रतीक बनले, आणि त्यांनी दलित समाजासाठी आरक्षणाची सुरुवात केली.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शेगोकार रोहित रामराव

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या साधनांसोबत विविध अनुप्रयोगांवर प्रकाश टाकते. या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील नव्या नव्या उपकरणांचा आणि प्रणालींचा अभ्यास सुलभ केला आहे. प्रत्येक तंत्रज्ञानाची भूमिका, त्याचे उपयोग, आणि त्याच्या कार्यप्रणालींचा विस्तृत आढावा घेऊन हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञानाच्या महत्वाच्या बाजूंवर लक्ष केंद्रित करण्यास मदत करते.

स्मार्टफोन, इंटरनेट, सॉफ्टवेअर आणि हायपरकनेक्टिव्ह वातावरणात नवनवीन उपकरणे आणि अनुप्रयोग कसे कार्य करतात हे शिकविणारे हे पुस्तक उपयोगी ठरते. या पुस्तकामध्ये विविध IT उपकरणे आणि त्यांचे कार्य कसे बदलले आहे, यावर चर्चा केली आहे. यामुळे विद्यार्थी आणि व्यवसायिकांना अद्ययावत तंत्रज्ञानाच्या जगात सहजपणे कार्य करण्याची क्षमता मिळते.

तंत्रज्ञानाचे महत्त्व दिवसेंदिवस वाढत आहे, आणि "IT Tools and Applications" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना केवळ तंत्रज्ञानाचे ज्ञानच देत नाही, तर त्याचा प्रभावी वापर कसा करावा, याचीही सखोल माहिती देते. प्रत्येक पिढीला या पुस्तकाचे महत्त्व समजून तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात उत्कृष्टता प्राप्त करण्यासाठी प्रेरित होईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शेगोकार सुवर्णा गजानन

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मी त्याची एक सुसंस्कृत आणि शैक्षणिक दृष्टिकोनातून महत्त्वाची वैशिष्ट्ये समोर आणू इच्छितो.

JavaScript हा वेब विकासातील एक अत्यंत महत्त्वाचा प्रोग्रॅमिंग भाषा आहे, आणि "Beginning JavaScript" हे पुस्तक त्या नवशिक्यांसाठी एक आदर्श मार्गदर्शक आहे जे या भाषेला शिकू इच्छितात. हे पुस्तक समजून घेण्यास सोपे आणि सुसंगत आहे, आणि ते वाचन सुरू करणाऱ्यांसाठी आवश्यक तितकं तांत्रिक दृष्टिकोन प्रदान करते.

पुस्तकाची भाषा सोपी आणि स्पष्ट आहे, त्यामुळे ज्या वाचकांना प्रोग्रॅमिंगचा प्राथमिक अनुभव नाही, त्यांना देखील ते सहज समजून घेता येते. यामध्ये मूलभूत संकल्पनांपासून ते अधिक प्रगत विषयांपर्यंत सर्व गोष्टींवर चर्चा केली आहे, ज्या प्रत्येक वाचकाला नवीन विचार, पद्धती आणि कौशल्य शिकवतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शिरसाट चंद्रकांत दिपक

Title :-

शीर्षक :- उचल्या

Author :-

लेखक :- लक्ष्मण गायकवाड

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- "उचल्या" ही कादंबरी म्हणजे एक अत्यंत प्रभावी आणि मनाला भिडणारी सामाजिक कथा आहे. लेखिका मंजिरी काणे यांनी या कादंबरीत माणसाच्या अंतरात्म्याच्या गहन पैलूंना उलगडण्याचा प्रयत्न केला आहे. या कादंबरीमध्ये ग्रामीण भागातील जीवन, संघर्ष, आणि व्यक्तीगत स्वप्नांचे नाटक वाचकांना भावनिक पातळीवर जोडते.

कादंबरीचे नायक "उचल्या" हा एक सामान्य, साधा माणूस आहे जो आपल्या जीवनाच्या संघर्षासमोर उभा आहे. त्याच्या आयुष्यातील वेगवेगळ्या अडचणी, त्याच्या आशा, निराशा, आणि सामाजिक परिस्थिती त्याच्या मानसिकतेवर प्रगल्भ प्रभाव टाकतात. उचल्या, एक अशी व्यक्तिमत्त्व, जी बाह्य जगाशी जडणघडण करत असताना त्याच्या आतले दुःख, त्याची असुरक्षितता, आणि त्याच्या जीवनातील लहान मोठ्या गोष्टींमुळे त्याची जडणघडण होत असते.

कादंबरीतील कथानक हे केवळ एका माणसाच्या जीवनाची कथा नाही, तर ती एक सामाजिक निरीक्षण आहे. यात लेखिका दारिद्र्य, सामाजिक भेदभाव, आणि ग्रामीण जीवनाच्या समस्यांवर प्रकाश टाकतात. "उचल्या" चे जीवन म्हणजे एका मोठ्या समाजाचे प्रतिबिंब आहे, जिथे व्यक्ती आपले अस्तित्व शोधण्यासाठी एकटं लढत असतो.

या कादंबरीत असलेल्या संवेदनशीलता, समर्पण, आणि संघर्षाची चित्रण अत्यंत सुंदर आहे. यातील प्रत्येक पात्र आपले वेगळे रंग दाखवते, आणि त्यांच्यातील जणांचे स्वप्न, वेदना, आणि प्रयत्न वाचकाला गहिराईत घेऊन जातात.

माझ्या मते, "उचल्या" ही कादंबरी वाचकांना विचार करण्यासाठी, आणि त्यांच्या स्वतःच्या जीवनावर पुनर्विचार करण्यासाठी उत्तेजित करते. त्यात असलेली मानवतेची भावना, संघर्षाची शोकांतिका, आणि धैर्याची शिकवण खूपच प्रभावी आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सिरसाट पूजा ज्ञानेश्वर

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- आजच्या डिजिटल युगात, माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील साधने आणि ॲप्लिकेशन्स अत्यंत महत्त्वाची ठरली आहेत. "IT Tools and Applications" हे पुस्तक ह्या विषयावर एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक आहे, जे विद्यार्थ्यांना आणि तज्ञांना या क्षेत्रातील विविध साधने आणि तंत्रज्ञानाचे सखोल ज्ञान देण्यासाठी तयार करण्यात आले आहे.

या पुस्तकात असलेल्या प्रत्येक ॲप्लिकेशनचे, साधनांचे आणि तंत्रज्ञानाचे विश्लेषण करताना लेखकाने सोप्या भाषेत आणि स्पष्ट उदाहरणे देऊन समजावून सांगितले आहे. इथे मिळालेल्या माहितीच्या आधारे, वाचकांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापराची आणि त्याच्या महत्त्वाची समज अधिक सुस्पष्ट होऊ शकते.

तंत्रज्ञानाच्या जलद बदलत्या जगात, या पुस्तकात दिलेली माहिती अत्यंत उपयुक्त आहे. प्रत्येक सॉफ्टवेअर, टूल्स आणि ॲप्लिकेशन्सला कसा वापरावा आणि त्याचे कार्यक्षमतेने कसे वापरता येईल यावर सखोल विचार करण्यात आले आहे.

एकंदरीत, हे पुस्तक त्यांच्यासाठी खूप उपयुक्त आहे, जे माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रात करियर करू इच्छितात किंवा हे क्षेत्र अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेऊ इच्छितात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सुरळकर हर्षदीप सुनील

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" ही एक महत्त्वाची पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांवर लक्ष केंद्रित करते. ही पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि नवशिक्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध अंगांची समजून घेण्यास मदत करते. सारांशात, "Fundamentals of Information Technology" पुस्तक हे विद्यार्थ्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध गोष्टींचा समावेश करून त्यांना तंत्रज्ञानाच्या नवीन युगात प्रभावीपणे कार्य करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कौशल्यांचा अभ्यास करायला मदत करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- ताळे भूषण श्रीधर

Title :-

शीर्षक :- कोल्हाट्याचं पोर

Author :-

लेखक :- किशोर काळे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "कोल्हाट्याचं पोर" हे लेखक श्री. व. पु. काळे यांचं एक अत्यंत प्रभावशाली आणि संवेदनशील पुस्तक आहे. या कथेतील मुख्य पात्र असलेला कोल्हाट्याचा मुलगा एक साधारण, पण अतिशय गोड आणि तन्मय असलेला व्यक्ती आहे. त्याच्या जीवनातील अनुभव, त्याच्या संघर्षाचा मागोवा घेणारी ही कथा वाचकाच्या मनाला भिडते.

व. पु. काळे यांच्या लेखणीचा एक खास वेगळा चांगला पैलू म्हणजे ते व्यक्तिमत्त्वांच्या गाभ्यात जाऊन त्यांचे मानसिक, भावनिक, आणि सामाजिक स्थितीचे सुंदर विवेचन करतात. या कथेतील पात्रांच्या नाती, त्यांच्या जीवनाशी संबंधित कष्ट, आणि त्यांचं जीवन कसा बदलतं हे वाचकाला एक अनुभव देतं.

"कोल्हाट्याचं पोर" ह्या कथेतील नायक हे एक साधे पण तरीही अत्यंत सकारात्मक दृष्टिकोन ठेवणारे व्यक्तिमत्त्व आहे. त्याच्या जीवनातील संघर्ष, त्याच्या कुटुंबाच्या गरजा, आणि त्याच्या हसऱ्या व दुःखाच्या अनुभवांचे वर्णन वाचताना वाचक त्यात स्वतःला विसरण्यापासूनही रोखू शकत नाही. व. पु. काळे यांनी साध्या शब्दात जड लेखन केलं आहे, जे अनेक लोकांच्या मनाला सहज भिडू शकतं.

या पुस्तकात असलेले नायकाचे संघर्ष, त्याची निराशा आणि त्याची आशा असलेली बाजू एक सुंदर नोंद ठेवते. व. पु. काळे यांनी त्याच्या शिल्पकलेच्या माध्यमातून एक खूपच गहिरे संदेश वाचकांना दिला आहे. "कोल्हाट्याचं पोर" एक अत्यंत प्रेरणादायक आणि हृदयस्पर्शी पुस्तक आहे, जे आपल्याला जीवनाची खरी समज देतं.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे अश्वजीत संजय

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" हे पुस्तक JavaScript शिकण्याच्या सुरुवातीच्या टप्प्यावर असलेल्या वाचकांसाठी एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकाचा उद्देश नवीन वाचकांना या शक्तिशाली आणि लोकप्रिय प्रोग्रामिंग भाषेचे तत्त्वज्ञान आणि बेसिक कन्सेप्ट्स समजावून देणे आहे. त्यात लेखकाने JavaScript च्या मूलभूत गोष्टी, डेटा टाईप्स, व्हेरिएबल्स, कंट्रोल स्ट्रक्चर्स, फंक्शन्स, ॲर्रेस, ऑब्जेक्ट्स आणि DOM (Document Object Model) चा सखोल अभ्यास दिला आहे.

पुस्तकात सुरुवातीला साध्या उदाहरणांचा वापर केला जातो, जे वाचकांना संकल्पनांची सुस्पष्ट समज देतात. त्यानंतर प्रत्येक संकल्पनेला प्रॅक्टिकल उदाहरणे देऊन अधिक स्पष्ट केले जाते, जे वाचकांना वास्तविक जीवनातील प्रोग्रामिंग समस्यांवर उपाय शोधण्यात मदत करते. पुस्तकातील स्पष्टता, उदाहरणांचे विविध प्रकार, आणि चरणबद्ध मार्गदर्शन हे त्याचे प्रमुख वैशिष्ट्य आहे.

"Beginning JavaScript" हा पुस्तक फक्त नवीन प्रोग्रामर्ससाठीच नाही, तर त्यांना आधारभूत ज्ञान मिळवून अधिक ॲडव्हान्स लेवलपर्यंत पोहचण्यास देखील उपयुक्त ठरतो. JavaScript ही एक अत्यंत लवचिक आणि सशक्त भाषा आहे, जी वेब डेव्हलपमेंटमध्ये अत्यंत महत्त्वाची भूमिका बजावते. त्यामुळे या पुस्तकामुळे वाचकांना फक्त सिंटॅक्सचा नव्हे, तर संपूर्ण वेब डेव्हलपमेंट प्रक्रियेचा एक व्यापक दृष्टिकोन मिळवता येतो.

एक गोष्ट खूप महत्त्वाची आहे की, या पुस्तकाने जसे बेसिक समजवले, तसेच वाचकांना समस्यांचे निराकरण करण्याचे तंत्र शिकवले आहे. त्यामुळे हे पुस्तक JavaScript शिकणाऱ्या प्रत्येकासाठी एक अभ्यस्त मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे अश्विन शामराव

Title :-

शीर्षक :- एकच प्याला

Author :-

लेखक :- राम गणेश गडकरी

प्रकाशन व स्थळ :- व्हीनस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "एकच प्याला" हे पुस्तक मराठी लेखक गणेश गडकरी यांनी लिहिले आहे. या पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने आपले विचार, भावना आणि समाजातील विविध परिस्थितींचे गहिर्या दृष्टीकोनातून विश्लेषण केले आहे. पुस्तकाचे नाव "एकच प्याला" हे प्रतीकात्मक असून, जीवनाच्या साध्या पण महत्त्वपूर्ण पैलूंना त्यात स्थान दिले आहे.

गणेश गडकरी यांच्या लेखनशैलीत एक सुस्पष्टता आहे, जी वाचकांना त्यांच्या विचारांमध्ये गढून टाकते. पुस्तकाच्या कथा आणि अनुभव आपल्या जीवनाच्या विविध पैलूंशी संबंधित आहेत. ते साध्या पण गहिरा विचार मांडतात, ज्यामुळे वाचकांना जीवनाच्या मूलभूत गोष्टींविषयी अधिक जागरूकता मिळते. लेखकाच्या शब्दांत एक प्रकारची मठी असते, जी वाचकांच्या मनात थोडे विचार आणि आत्मचिंतन करण्याची गोडी निर्माण करते.

"एकच प्याला" पुस्तक वाचताना वाचकाला त्याच्या आंतरिक विचारप्रवृत्तीसाठी एक नवा दृष्टीकोन मिळतो, तसेच त्याच्या आयुष्यातील साधेपणाचे महत्त्व आणि त्याच्या समजुतीचे प्रमाण वाढते. गणेश गडकरी यांच्या लेखनाने वाचकाला त्या व्यक्तिमत्त्वांशी जोडले जाते, जे आपले जीवन अधिक साधे, समर्पित आणि मूल्यपूर्ण बनवण्याचा प्रयत्न करत आहेत.

या पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखक जीवनाच्या असंख्य रंगांना एकत्र करून एक नवा दृष्टीकोन वाचकांसमोर ठेवतो. "एकच प्याला" हे पुस्तक केवळ एक साहित्यिक काव्यच नाही, तर जीवनाचे गहरे अर्थ वाचकांच्या हृदयाशी जोडते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे काजल साहेबराव

Title :-

शीर्षक :- अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम

Author :-

लेखक :- शंकरराव खरात

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम" या पुस्तकावर आपले मनोगत व्यक्त करतांना, हे म्हणता येईल की, या काव्यग्रंथाने समाजातील एका अत्यंत वंचित आणि उपेक्षित घटकाच्या जीवनावर प्रकाश टाकला आहे. भारतीय समाजातील अस्पृश्यता आणि जातीव्यवस्था यावर हे पुस्तक केंद्रित आहे, आणि त्यात असलेल्या संघर्ष, अन्याय, व शोषणाची कहाणी अत्यंत वेदनादायक तरीही प्रेरणादायक आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कार्य, त्यांची विचारधारा, आणि त्यांच्या संघर्षाचे महत्व स्पष्टपणे प्रस्तुत केले आहे. त्यांच्या नेतृत्वाखालीच अस्पृश्य समाजाने शोषण आणि भेदभावाविरुद्ध लढा दिला, आणि तो लढा आजही चालू आहे.

पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने केवळ ऐतिहासिक दृष्टिकोन नाही, तर त्या काळातील अत्याचार आणि बदलांसोबत माणुसकीचा संघर्ष, आशा आणि परिवर्तनाची एक गोड गोष्ट सांगितली आहे. "अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम" हे पुस्तक केवळ एक ऐतिहासिक दस्तऐवज नाही, तर समाजातील वेगळ्या वंचित आणि दुर्बल लोकांच्या प्रगतीसाठी एक प्रेरणा देणारे दस्तऐवज आहे.

संपूर्ण समाजाला समानतेच्या आधारावर उभे राहण्याची आणि सर्वांना समान अधिकार देण्याची महत्त्वाची आवश्यकता आहे, हे या पुस्तकाने स्पष्ट केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले धीरज दिवाकर

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले आहे, जे ग्रंथालय प्रशासन आणि कार्यप्रणालीवर आधारित आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालयांच्या महत्त्वावर, त्यांच्या संस्थापनावर, आणि त्यांचे व्यवस्थापन कसे योग्य रीतीने होऊ शकते यावर प्रकाश टाकला आहे. ग्रंथालयांचा उद्देश केवळ वाचनप्रवृत्तीला प्रोत्साहन देणे नाही, तर ते ज्ञान आणि माहितीचा संग्रहस्थान म्हणून कार्य करतात. "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय प्रशासनाच्या महत्त्वाच्या पैलूंवर सखोल आणि विचारपूर्ण दृष्टिकोन देते. हे पुस्तक ग्रंथालय कर्मचारी, वाचनालय प्रशासक, तसेच शालेय आणि महाविद्यालयीन ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीला सुधारण्यास मदत करू शकते. तसेच, वाचन संस्कृतीला चालना देण्याचे कामही या पुस्तकाद्वारे करण्यात आले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले अनिकेत प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- आडवी दूर आणि इतर कथा

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे एक विलक्षण सर्जनशीलतेचे उदाहरण आहे, ज्यात लेखकाने आपल्या लेखनाच्या माध्यमातून जीवनाच्या विविध पैलूंवर अत्यंत सूक्ष्मतेने प्रकाश टाकला आहे. या पुस्तकात असलेल्या कथा जीवनाच्या असंख्य रंगांचे दर्शन घडवतात आणि त्यातल्या प्रत्येक कथा आपल्याला काहीतरी शिकवतात.

"आडवी दूर" या कथेत लेखकाने एक साधे, पण गहन जीवनाचं दर्शन दिलं आहे. या कथेत असलेल्या पात्रांची सजीवता, त्यांची मानसिकता आणि त्यांचे निर्णय हा एक अद्भुत अनुभव देतात. लेखकाने या कथांमध्ये ग्रामीण आणि शहरी जीवनाचे समतोल चित्रण केले आहे, ज्यामुळे त्यातल्या कथा आपल्याला आपल्या आसपासच्या जगाशी जोडून घेतात.

कथांची मांडणी अत्यंत आकर्षक आहे. त्यात प्रत्येक कथेचे एक विशिष्ट संदेश आहे, जो वाचकाच्या मनाला ठोस ठरवतो. लेखकाची शैली साधी, पण प्रभावी आहे. त्याच्या लेखनात हसू, दुःख, वेदना, प्रेम अशा सर्व भावनांचा समावेश आहे, जे वाचकांच्या मनावर ठसा सोडतात.

"आडवी दूर आणि इतर कथा" एक "वाचन अनुभव आहे ज्यात आपल्याला जीवनाची विविधता, तिचे गुंतागुंतीचे पैलू, आणि तिच्या कडवट सत्याचे गूढ समजून घेता येते. या पुस्तकाने आपल्या संवेदनांची खोली वाढवली आहे .

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे

‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम संपन्न

दि. ०५/०१/२४-०२५

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार महाविद्यालयात ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेला आहेत. त्यानुसार मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रमांतर्गत दि. ०५/०१/२०२४ ला विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

निबंध स्पर्धा

वरील उपक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांकरिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा वषय ‘वाचन संस्कृती’ या विषयावर एकूण २० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणा-या विद्यार्थ्याला प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन स्पर्धा

महाविद्यालयात एकूण २० विद्यार्थ्यांनी एकूण ३० ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला तसेच त्यांच्या आवदीचे किंवा अभ्यासाचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेऊन विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणा-या/ लिहिणा-या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय सए ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

ने
दे

ज्ञानी होण्यासाठी प्रथम वाचन वाढवा!

प्राचार्य लीना पांडे यांचे
आवाहन

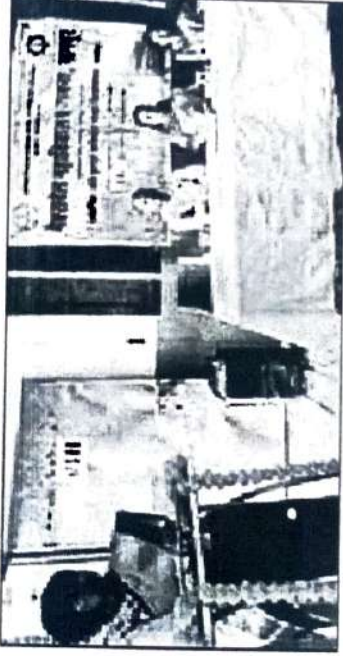
वाचन संकल्प

महाराष्ट्राचा उपक्रम

◆ धामना, ८ जानेवारी

जगातील प्रत्येक यशस्वी व्यक्ती हा वाचक असतो. वाचन हे ज्ञान आणि नवनिर्मितीचे मूल बीज आहे.

वाचन हे आनंदसह मनाच्या विकासासाठी आवश्यक आहे. पण वर्तमानातील तरुण वाचन संस्कृतीपासून दुरावत चालता आहे. या स्थितीत आपला तरुण क्षमता असुनही ज्ञानी कसा होणार, हाच प्रश्न उपस्थित झाला आहे. यावरच उपाय म्हणून वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा हा उपक्रम १५ जानेवारी २०२५ पर्यंत राबविता जात आहे. हा उपक्रम सर्वोत्कृष्ट आहे. याद्वारे सर्व तरुण तरुणींना वाचनाकडे वळविण्याचा

प्रयत्न केला जाणार आहे. तेव्हा खरोखरच आपल्याला ज्ञानी होऊन आपुल्य यशस्वी करायचे असेल तर प्रथमतः वाचन वाढवा. असे आवाहन मॅक्सवेल महाविद्यालय धामना येथील प्राचार्या लीना पांडे यांनी केले.

मॅक्सवेल महाविद्यालयात पार पडलेल्या वाचन संकल्प महाराष्ट्र उपक्रमाच्या अंतर्गत सोहळ्यात त्यांनी आपली भूमिका मांडली. याप्रसंगी मेजर हेमंत जकारे इन्स्ट्रक्टर ऑफ सायन्स अँड कॉमर्स येथील प्रा.

पल्लवी तांडे, शीला मुंडे, शिवाजी राठोड, प्रा. रेणुभी बनसोड, प्रियंका बाभूळकर प्रामुख्याने उपस्थित होत्या. या उपक्रमाच्या अंतर्गत विविध स्पर्धा पार पडली. शिवाय कथाकथन स्पर्धेची येण्यात आली. यात पद्मा नागदेवे, रविकांत वरठी, वीणा तितसारे, जान्हवी दशरथ, श्वेता समर्थ, अश्विनी नानोटे यांनी सर्वोत्कृष्ट कामगिरी केली. त्यांना मान्यवरांच्या हस्ते पारितोषिक देत सन्मानित करण्यात आले.

४ (तमा वृत्तसेवा)

क
i

ग्रंथ वाचनाकडे आकर्षित

करा : शीला मुंडे

भारतातील संत आणि ज्ञानी

लोकांनी ग्रंथाच्या रूपात फार मोठा

खजिना आपल्याकडे सोडला आहे.

त्या खजिन्याचा वापर करण्यासाठी

वाचन करण्याची अट आहे. पण

दुर्दैवाने ती अट कुणीही पूर्ण करीत

नसल्याने खजिन्यातील ज्ञान खितपत

पडतेच आहे. त्याच ज्ञानाची प्राप्ती

करायची असेल तर आजपासून ग्रंथ

वाचनाकडे मुला-मुलींना आकर्षित

करावे लागेल. जेव्हा पुस्तक पुढती ग्रंथ

वाचतील तेव्हा त्यांना खूप काही

कळेल अन् आपोआप या देशात

एकवाक्यता आणि प्रगतीची वाटचाल

वेगाने सुरू होईल, अशी भूमिका

मेजर हेमंत जकारे शाळेच्या प्रमुख

शीला मुंडे यांनी मांडत वाचन संकल्प

महाराष्ट्राचा या उपक्रमाचे कौतुक

केले.

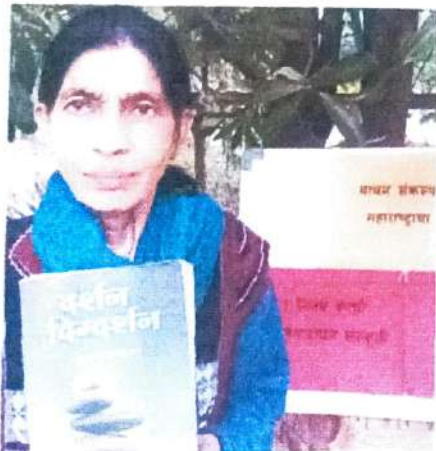
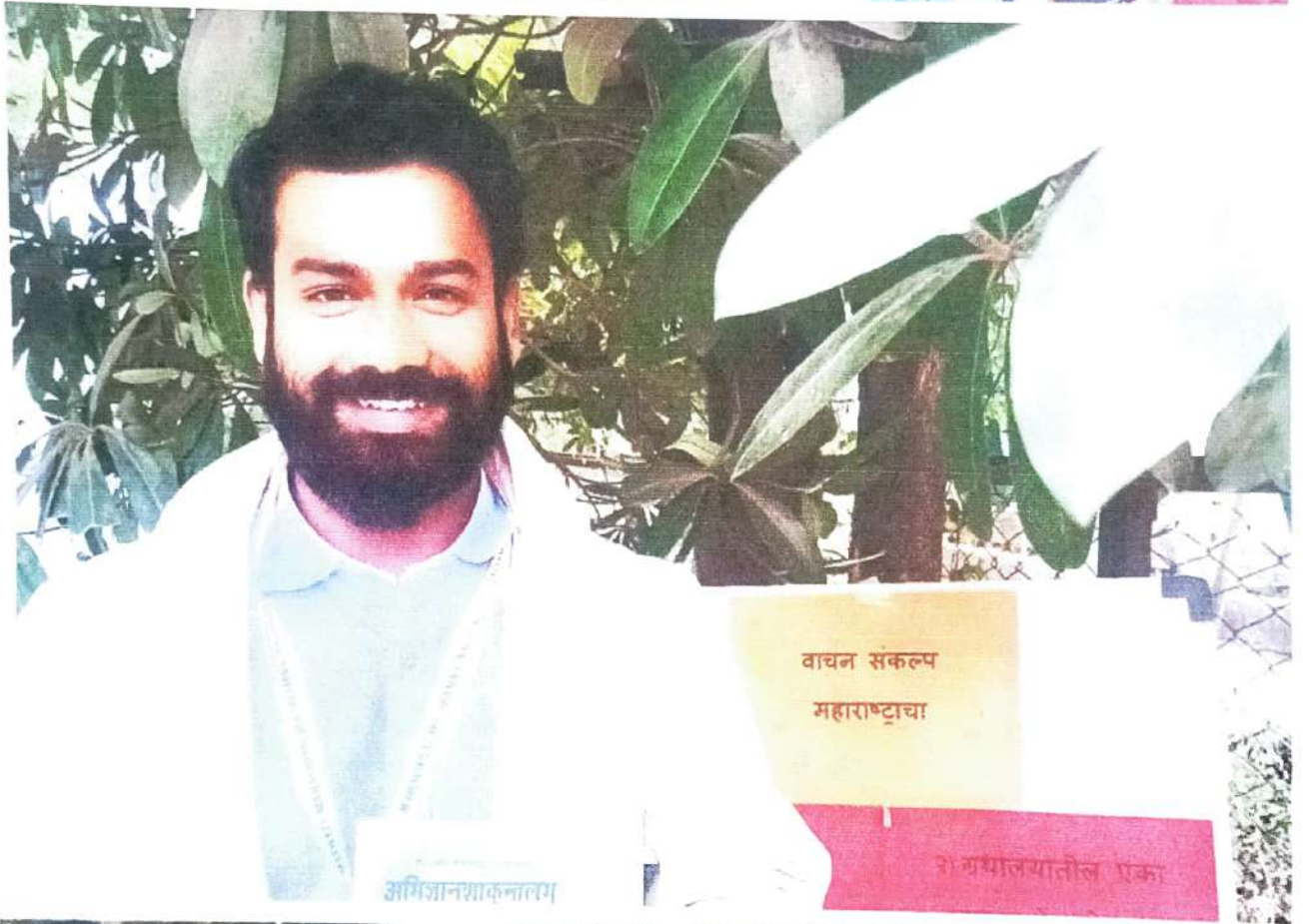
◆ ना
ऑटोम
मेट्रो से
- २२
मेट्रो
करण
दृष्टीक
२०२५
राज्य
विद्या
पॅन्स
केली
कार्या
सुनेखा
पॅन्स
तसेच
सर्विस्
की, स

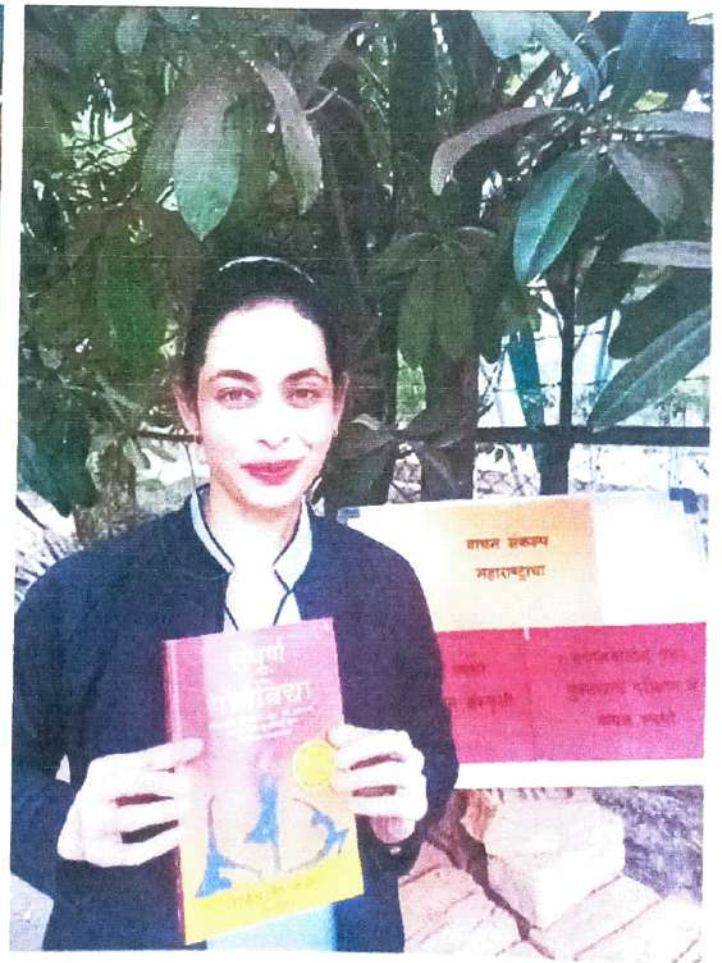

अ. क.	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग कमांक व	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	अश्विनी सुतोणे	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
2	रविकांत वरठि	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
3	मेघा रिके	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
4	ममता रिके	B.Sc. Yogic Science	मालविकाग्निमित्रम् डॉ.रमाशंकर पाण्डेय	चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी
5	रुशाली चव्हाण	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
6	प्रियंका बाभुलकर	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रूचा प्रकाशन
7	समृद्धी पातरिकर	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
8	श्वेता समर्थ	B.Sc. Yogic Science	संपूर्ण योगविद्या राजीन जैन	
9	जान्हवी दशरथ	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
10	प्रेमा हुड	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रूचा प्रकाशन
11	हिमांशु दाने	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
12	राहुल माटे	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
13	निकिता खांडेकर	B.Sc. Yogic Science	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
14	बिना नगराले	B.Sc. Yogic Science	दर्शन दिगदर्शक	
15	मिथिलेश कुलकर्णी	Yogshastra	मृच्छकटिकम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
16	रिता शितोळे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
17	विणा तितरमारे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

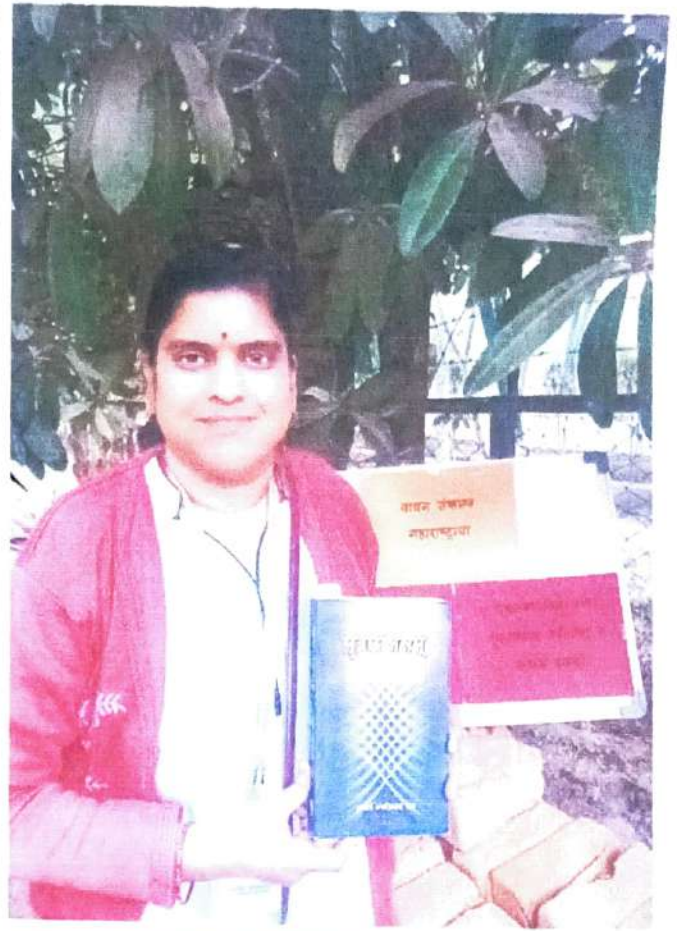
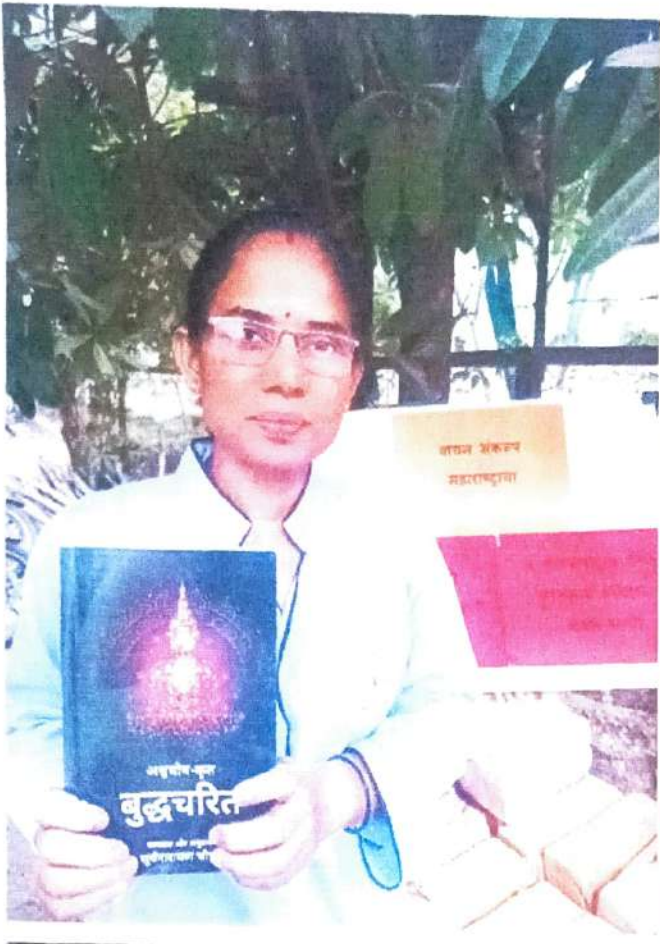

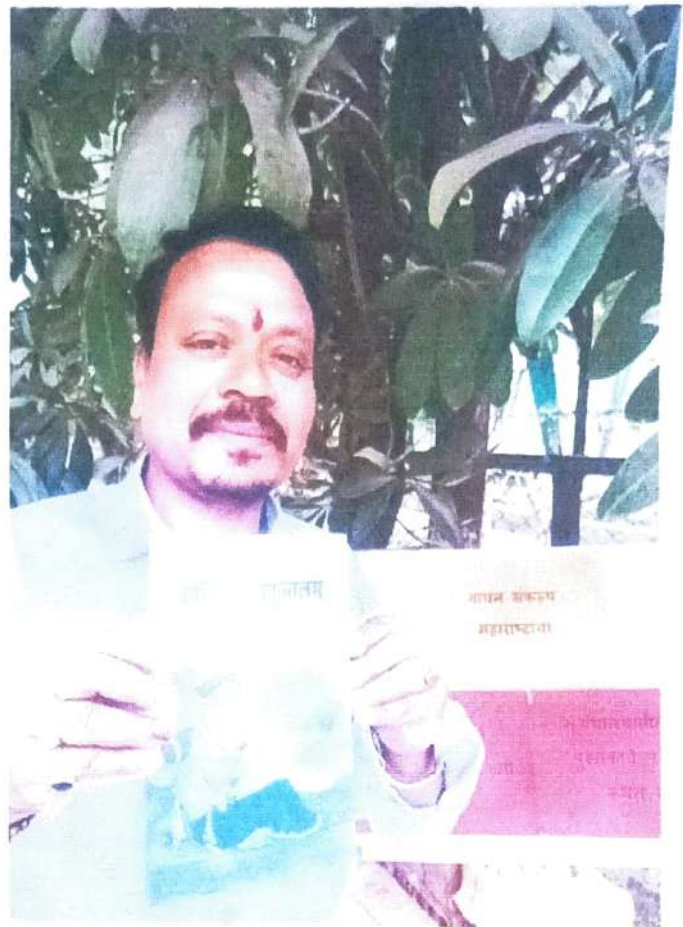

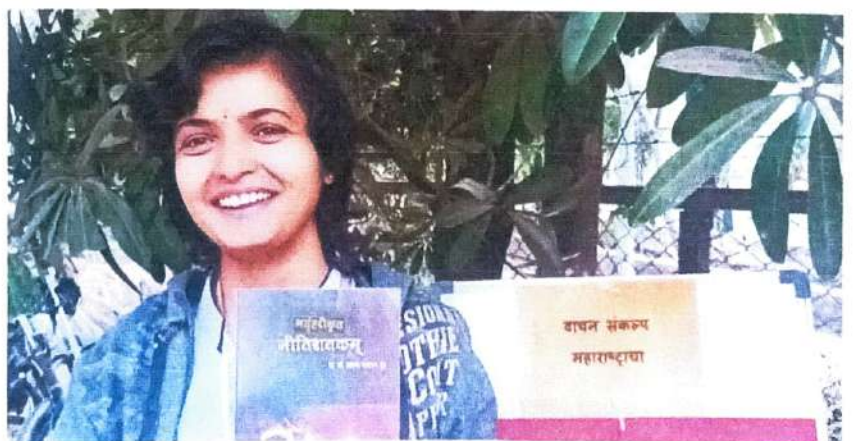

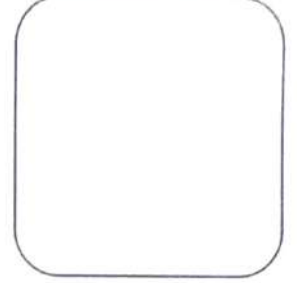

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक _____

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव _____

Title

शीर्षक _____

Author

लेखक _____

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ _____

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – श्वेता समर्थ

शीर्षक – संपूर्ण योगविद्या

लेखक – राजीव जैन

प्रकाशन व स्थळ – मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘संपूर्ण योगविद्या’ या पुस्तकात पतंजलयोगप्रदीप, हठयोगप्रदीप, घेरण्डसंहिता, वशिष्ठ संहिता आदि प्राचीन आणि प्रामाणिक ग्रन्थांचा सार आहे. तसेच अष्टांग योग, योगासन, प्राणायाम, मुद्रा, हस्तमुद्रा, कुण्डलिनि इत्यादिसंबंधी संपूर्ण माहिती आहे. योगा ही भारताने संपूर्ण जगाला दिलेली अमूल्य देणगी आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

योग ही आदि-अनादी काळापासून चालत आलेली भारतीय विद्या आहे. ह्याचे ज्ञान सर्वांना कळायलाच हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - वीणा तितरमारे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. हे महाकाव्य २८ सर्गांमध्ये विभाजीत आहे, मात्र आपल्याकडे त्याचे १४ च सर्ग उपलब्ध आहेत. बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण अश्वघोषाच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वाना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – मिथिलेश कुलकर्णी

शीर्षक – मृच्छकटिकम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मृच्छकटिकम्’ शूद्रकलिखित दहा अंकी संस्कृत प्रकरणनाट्य. या प्रकरणातील प्रमुख कथानक, चारुदत्त आणि वसंतसेना यांच्या प्रेमावर आधारित आहे. मात्र यातील प्रणय राजदरबारातील प्रणयापेक्षा वेगळा आहे. या प्रमुख कथानकाव्यतिरीक्त शर्विलक आणि मदनिका यांची प्रेमकथा तसेच उज्जयिनीतील राज्यक्रान्ती ही सुद्धा दोन उपकथानके या प्रकरणात आहे. विविध सामाजिक स्तरांवर वावरणा-या या प्रकरणात तीनही कथानकांचा अतिशय समंजस आणि सुंदर मेळ पहायला मिळतो .

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण शूद्रकाच्या या प्रकरणनाट्याची ओळख सर्वाना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – ममता रिके

शीर्षक – मालविकाग्निमित्रम्

लेखक – डॉ. रमाशंकर पाण्डेय

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मालविकाग्निमित्रम्’ कविकुलगुरु कालिदासकृत सुखान्त संस्कृत नाटक . या नाटकाचे पाच अंक आहेत. या नाटकाची कथा थोडी गुंतागुंतीची असली तरी त्याची मांडणी कालीदासाने नेटकेपणाने केलेली आहे. शृंगार हा नाटकाचा मुख्यरस आहे. वैचित्र्यपूर्ण प्रसंग निर्माण करून कालिदासाने नाटकाची रंगत वाढवीत नेलेली आहे. नाटकातील घटनांचा काळ अल्प म्हणजे ७-८ दिवसांचा असल्यामुळे त्यातील व्यक्तिरेखांच्या विकासाला फ़ारसा अवकाश मिळालेला नाही. कालिदासाच्या ह्य नाटकाचा नायक ऐतिहासिक आहे.

शिफ़ारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफ़ारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण कविकुलगुरु कालीदासाचे साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – निकीता खांडेकर

शीर्षक – बुद्धचरितम्

लेखक – सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ – मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे संस्कृत महाकाव्य आहे. याचे रचनाकार अश्वघोष आहेत. यामध्ये गौतम बुद्धांचे जीवनचरित्र वर्णिले आहे. लेखकाने बुद्धांच्या जीवनाचा आणि शिकवणुकीचा लेखाजोखा यामध्ये तयार केला आहे, तसेच गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वांना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – राहुल माटे

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कन मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘ वेणीसंहार ’ या संस्कृत नाटकाचे रचनाकार भट्टणारायण आहे. हे सहा अंकी संस्कृत नाटक असून महाभारतावर आधारीत आहे. नाट्यपरिणाम साधण्यासाठी भट्टणारायणाने महाभारताच्या मूळ कथेत काही फेरफार केले आहेत. मुळात द्यूतप्रसंगी झालेल्या अपमानाने द्रौपदीने आपले केस मोकळे ठेवले हा या नाटकाचा मुख्य विषय. हे नाटक वीररसप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वीर रस प्रधान अश्या या नाटकाची ओळख सर्वांना व्हावी म्हणून ...

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – समृद्धी पात्रीकर

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कर मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘वेणीसंहार’ हे भट्टनारायण ह्यांनी लिहिलेले सहा अंकी संस्कृत नाटक. ‘वेणीसंहार’ म्हणजे दुःशासनाने मोकळे केलेले द्रोपदीचे केस दुर्योधनाच्या रक्ताने माखलेल्या हातांनी भीमाने एकत्र बांधणे. वेणीसंहाराचा हा प्रसंग, कौरव-पांडव युद्धातील घटना एका विशिष्टसूत्रात गोवून त्यांचे नाट्यीकरण कण्यासाठी भट्टनारायणाने योजिला आहे. हे नाटक वीरसंप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वेणीसंहाराची कथा सर्वांना कळावी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – प्रेमा हूड

शीर्षक – नितिशतकम्

लेखक – प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड

प्रकाशन व स्थळ – ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश –

‘नितिशतकम्’ ह्याचे रचनाकार भर्तृहरि आहेत. भर्तृहरि ह्यांनी अनेक श्लोकांमधून सामाजिक विकृतींवर व्यंगात्मक पद्धतीने भाष्य केले आहे. त्यामुळे ते विचार विनोदाच्या अंगानेही सहजपणे मनात ठसतो. भर्तृहरिने सज्जनांची स्तुती केली आहे. दुर्जनांची निंदा केली आहे. विद्येचे मोठेपण गायिले आहे. भर्तृहरिचे नितिशतक हे व्यवहारनीति सांगणारे मुक्तक काव्य आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

व्यक्तिगत व लोकजीवनासाठी अपेक्षित असणारी नीतिमुल्ये सर्वांना कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव - जान्हवी दशरथ
शीर्षक - मुद्राराक्षसम्
लेखक - आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र
प्रकाशन व स्थळ - चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चन्द्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन स्थिर करण्यासाठी चाण्यक्याने राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धीक मात केली ती या नाटकात वर्णिली आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे राजकीय ज्ञान सर्वांना कळायला हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रिता शितोळे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते. ‘बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाचे ‘बुद्धचरितम्’ महाकाव्य सर्वोत्कृष्ट आहे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – हिमांशु दाने

शीर्षक – अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक – डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ – विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘अभिज्ञानशाकुन्तलम्’ हे कवी कालिदासाने रचलेले एक नाटक. यात शकुंतला व राजा दुष्यंताची कहाणी वर्णिलेली आहे. मुळात ही गोष्ट म्हणजे महाभारताचे एक उपकथानक आहे.

काव्येषु नाटकं रम्यं, तत्र रम्यां शकुंतला ।

तत्रापि च चतुर्थांको, तत्र श्लोक चतुष्टयम् ॥

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण कविकुलगुरु कालिदासाचे साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – अश्विनी सुतोने

शीर्षक – मुद्राराक्षसम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चाणक्याने चंद्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन दृढमूल करण्यासाठी राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धिक मात केली, ती या नाटकाची पार्श्वभूमी आहे. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक असून कूटनीतीवर आधारलेले बुध्दिविलासाने नटलेले एकमेव संस्कृत नाटक होय.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वाना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - मेघा रीके

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

महाकवि कालिदास विरचित 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' हे एक सर्वोत्कृष्ट असे एक नाटक आहे. यामध्ये सात अंक असून राजा दुष्यन्त आणि कन्या शकुन्तला ह्यांची कथा सांगितली आहे. या नाटकातून कालिदासाच्या रेखीव नाट्यरचनेचा, मनुष्यस्वभावाच्या सखोल ज्ञानाचा आणि काव्यात्म संवादलेखनाचा उत्कट प्रत्यय येतो.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव - प्रीयंका बाभुळकर
शीर्षक - नितिशतकम्
लेखक - प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड
प्रकाशन व स्थळ - ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश -

‘नीतिशतकम्’ हे एक संस्कृत काव्य. याचे रचनकार आचार्य भर्तृहरि आहेत. तत्त्वदर्शी आणि नीतिबोधपर असे शंभर श्लोक ह्या कव्यात अंतर्भूत आहेत. नीतिशतकातील शंभर श्लोकांचे, विषयानुसार दहादहा शोकांचा एक गट ह्याप्रमाणे कवीने दहा गट पाडलेले आहेत. अश्या या गटाला ‘पद्धती’ असे नाव दिलेले आहे. अज्ञ, विद्वस, मानशौर्य, अर्थ, दुर्जन, सुजन, परोपकार, धैर्य, दैव आणि कर्म ह्या विषयांशी नीतिशतकातील दहा पद्धती संबद्ध आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

सर्वांना जीवनाची मूल्ये नीट कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव - वृशाली चव्हाण
शीर्षक - मुद्राराक्षसम्
लेखक - आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र
प्रकाशन व स्थळ - चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘मुद्राराक्षसम्’ हे विशाखदत्त यांनी लिहिलेले संस्कृत नाटक आहे. हे सात अंकी नाटक आहे. या नाटकात चाणक्य यांच्या राजकीय सफलतांचे विश्लेषण आहे. या नाटकाची रचना चौथी शताब्दीत झाली होती. या नाटकात प्राधान्य आहे ते वीरसाला. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक आहे. नाटकातील सुरुवातीपासून शेवटपर्यंतच्या सर्व घटना राक्षसाला वश करण्याच्या दिशेने योजल्या आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रविकान्त वरठी

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ’ हे महाकवी कालिदास यांचे उत्कृष्ट नाटक आहे. त्यांची आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रशंसा झाली आहे. यामध्ये राजा दुष्यंत आणि कन्या शकुन्तला यांच्या सुप्रसिद्ध प्रेमकथेशी संबंधित सात अंक आहेत. ही कथा कलात्मक पद्धतीने मांडण्यात आली आहे. हे मानवी भावनांचे सचित्र सादरीकरण आहे. हे मानवी प्रेम आणि नैसर्गिक प्रेमाचे उत्कृष्ट सादरीकरण आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – पद्मा विश्वनाथ नागदेवे

शीर्षक – ‘अस्पर्श’ कादंबरी

लेखक – नामदेव चं. कांबळे

प्रकाशन व स्थळ – ‘अस्पर्श’ (१९९०), जुनेजा प्रकाशन, प्रथम आवृत्ती
थोडक्यात सारांश

‘अस्पर्श’ (१९९०) ही नामदेव कांबळे यांची पहिली कादंबरी होय. सोना तांबुले आणि सुधाकर या दोघांची मदत उमाने केली. त्या मदतीची शिक्षा उमा आणि तिच्या पतिला भिगावी लागली, कारण सुधाकर हा मांग आणि सोना ही मराठा होती. आम्ही दोघे एकमेकांवर प्रेम करतो असे सुधाकरने उमाला सांगितले. त्यामुळे उमाने त्यांना मदत करण्याचा प्रयत्न केला. समाजातील जातीभेदाची दरी मोठी होती. जातीबाह्य विवाह समाजाला अमान्य होता. या सगळ्यांचा परिणाम त्यांच्या शरिरावर स्पष्ट दिसत होता. त्या मुलीला स्पर्श केलेला नसतांनाही स्पर्श केल्याचा आरोप लाऊन मास्तरांचे (उमाचा पति) उध्वस्त झाले होते. अस्पर्श असूनही स्पर्श केल्याचा आरोप लाऊन सम्पूर्ण समाज नारायणाकडे घृणास्पद नजरेने पाहत होता. उमा आणि मास्तर नारायण यांना समाजाकडून होणा-या त्रासाचे चित्रण या ‘अस्पर्श’ कादंबरीत दिसून येते.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय.. सर्वांना...

सदर कादंबरीच्या लेखकांनी समाजातील सत्य परिस्थितीची ओळख समाजाला करून दिली आहे. म्हणून ही कादंबरी जाणता वर्ग, तरुण वर्ग, समानतावादी मानना-या वर्गाकडे पोहचवावी.

गुरुकृपा महाविद्यालय, अकोला कॉलेज कोड 108

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा

दि.०१ जानेवारी ते १५ जानेवारी

२०२५

प्राचार्य
प्रा.अंकुश ग. खराटे

प्रस्तावना

वाचन हा मानवाच्या मानसिक, बौद्धिक आणि सांस्कृतिक विकासाचा एक महत्त्वपूर्ण आधार आहे. विविध साहित्यिक कृत्या वाचण्यामुळे एक व्यक्ती केवळ ज्ञानात वाढ करतेच, तर त्या व्यक्तीच्या विचारशक्तीला चालना मिळते, समज आणि संवेदनशीलता सुधारते. महाराष्ट्र राज्यातील लोकांच्या वाचनाची आवड वाढविणे आणि वाचन संस्कृतीला चालना देणे हा "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे.

या उपक्रमांतर्गत "ग्रंथ परीक्षण" हा एक महत्त्वपूर्ण कार्यक्रम राबवला जात आहे. "ग्रंथ परीक्षण" कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश्य म्हणजे वाचनाच्या माध्यमातून विविध ग्रंथांचे परीक्षण करून त्यांचा अभ्यास करणं आणि त्यावर आपले विचार व्यक्त करणं. यामध्ये विविध साहित्यकृती, त्यांचे लेखक, त्या कृत्यांचा सामाजिक, सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक महत्त्व यावर प्रकाश टाकला जातो.

"ग्रंथ परीक्षण" कार्यक्रमाचे आयोजन विविध वाचनालये, शाळा, महाविद्यालये, साहित्यिक संस्था आणि सार्वजनिक ठिकाणी केले जाते. या कार्यक्रमात सहभागी होणारे व्यक्ती विविध पुस्तकांचे परीक्षण करतात. प्रत्येक सहभागी व्यक्ती त्याच्या वाचन अनुभवांवर आधारित काही ठराविक ग्रंथांची समीक्षा तयार करतात. या समीक्षांचा उद्देश ग्रंथाच्या गोड्या, त्याच्या साहित्यिक मूल्यांचा, लेखकाच्या विचारधारेचा आणि त्या कथेच्या सामाजिक संदर्भाचा खुलासा करणे असतो.

कार्यक्रमादरम्यान वाचन व ग्रंथ परीक्षणावर कार्यशाळा आणि चर्चासत्रे आयोजित केली जातात. साहित्यिक व्यक्तिमत्त्वांचे व्याख्यान, ग्रंथांचे अन्वयार्थ, त्यांचे साहित्यिक प्रवृत्ती, वाचनातून प्राप्त होणारी शिकवण यावर सखोल चर्चा केली जाते. यामुळे वाचनाची आवड वाढण्यास मदत होते.

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" कार्यक्रम वाचनाची गोडी लागवून समाजात साहित्यिक संस्कृतीचा प्रचार करण्यास मदत करतो. ग्रंथ परीक्षणाच्या माध्यमातून केवळ साहित्यिक ग्रंथांचा अभ्यास केला जात नाही, तर ते सामाजिक परिवर्तनाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण ठरतात. या उपक्रमाच्या माध्यमातून एक सशक्त वाचन संस्कृती निर्माण होईल, ज्यामुळे पुढील पिढीला विचारशील, संवेदनशील आणि ज्ञानसमृद्ध समाज मिळेल.

मनोगत

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा एक महत्वाकांक्षी आणि प्रेरणादायी उपक्रम आहे, ज्याच्या माध्यमातून महाराष्ट्रातील नागरिकांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे, तसेच त्याचबरोबर विविध साहित्यिक कृत्यांची समीक्षा आणि परीक्षण करण्याची एक उत्तम संधी निर्माण करणे हा उद्देश आहे. या अंतर्गत आयोजित करण्यात आलेला "ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम" हे वाचन संस्कृतीला चालना देणारा एक अत्यंत प्रभावी उपक्रम ठरला आहे.

कार्यक्रमाचा उद्देश:-"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमाचा मुख्य उद्देश म्हणजे महाराष्ट्रातील नागरिकांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे. हे एक अशी संकल्पना आहे, ज्यामध्ये लोकांना विविध साहित्य प्रकारांची ओळख होईल. ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम हे या उपक्रमाचे एक महत्वाचे अंग आहे, ज्याच्या माध्यमातून विविध ग्रंथांचे परीक्षण करून त्यांच्या सुसंस्कृत आणि अभ्यासपूर्ण वाचनाची कास धरली जाते.

कार्यक्रमाची रचना:- या कार्यक्रमात विविध लेखक, वाचन प्रेमी, तसेच साहित्यिक तज्ञ भाग घेतात. त्यांना पुस्तकांचा अभ्यास करून, त्याचे परीक्षण आणि मूल्यांकन करण्याची संधी मिळते. ग्रंथ परीक्षणाच्या प्रक्रियेत लेखकाच्या लेखनशैली, त्याच्या विचारधारा, आणि त्याच्या कथेची रचनाही विस्तृतपणे चर्चिली जाते. यामुळे वाचकांना त्या पुस्तकाचे असलेल्या विचारसरणीचे, त्यातील मुद्द्यांचे आणि त्याच्या सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भाचे अधिक चांगले ज्ञान मिळते.

साहित्याची विविधता:- विविध प्रकारच्या साहित्याचा अभ्यास या कार्यक्रमात होतो. काव्य, कथा, लघुनिबंध, ऐतिहासिक कादंब-या, समाजसुधारणांच्या दृष्टीने लिहिलेले साहित्य, आणि धार्मिक व तात्त्विक ग्रंथ या सर्वांचा समावेश होतो. यामुळे वाचनाचा एक व्यापक दृष्टिकोन वाचकांना मिळतो आणि साहित्याच्या विविध अंगांमध्ये त्यांचे आंतरदृष्टी विकसित होण्यास मदत होते.

वाचनाची गोडी लागवणे:- ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रमात भाग घेतल्याने वाचनाची गोडी लागते. वाचनामुळे केवळ ज्ञानच मिळत नाही, तर व्यक्तिमत्त्वाची प्रगल्भता, विचारशक्ती आणि कल्पकतेला देखील चालना मिळते. विविध लेखकांचे कार्य वाचल्यामुळे आपल्या जीवनावर होणारा सकारात्मक प्रभाव समजून येतो.

सामाजिक आणि सांस्कृतिक महत्त्व:- साहित्य हे समाजाच्या प्रत्येक घटकाची भावना, समस्या, आणि त्याच्या जीवनातील विविध पैलूंना प्रतिबिंबित करते. या ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रमांमुळे वाचन संस्कृतीला बळकटी मिळते आणि लोकांना समाजातील विविध समस्यांविषयी अधिक जागरूक होते. तसेच, आपल्या ऐतिहासिक परंपरेचा, संस्कृतीचा आणि समाजाचा आदर राखण्याची भावना दृढ होतो.

साहित्यिक योगदान:- लेखकांच्या साहित्याचा दर्जा आणि त्यांचे योगदान विचारत असताना, या कार्यक्रमात लोकांना लेखकांच्या कृत्यांचे सखोल विश्लेषण करण्याची संधी मिळते. विविध लेखकांनी रचलेल्या ग्रंथांचे परीक्षण करताना, त्यांच्या कार्याचे महत्त्व, विचारधारा आणि लेखकाच्या प्रयत्नांचे मूल्य समजून येते. यामुळे साहित्यिक प्रगतीला चालना मिळते आणि नवीन लेखकांना प्रोत्साहन मिळते.

सारांश:- "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" या उपक्रमांतर्गत ग्रंथ परीक्षण कार्यक्रम हे वाचनाची आवड निर्माण करणारा, साहित्याच्या गोडीला प्रोत्साहन देणारा आणि महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक व शैक्षणिक आघाडीवर महत्त्वपूर्ण ठरलेला कार्यक्रम आहे. या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला एक नवीन दिशा मिळते आणि लोकांना किमान एक पुस्तक वाचून त्याचे परीक्षण करून त्याच्या विचारविश्वाचा एक छोटासा भाग जाणून घेता येतो. वाचनाच्या माध्यमातून समाजाचे मानसिक, सांस्कृतिक आणि बौद्धिक समृद्धी साधता येते.

शेवटी, "वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा एक अत्यंत उपयुक्त आणि प्रगल्भ उपक्रम ठरला आहे, ज्यामुळे वाचनाची गोडी लागली जात आहे आणि आपल्या सांस्कृतिक परंपरेला एक नवा उभारी मिळत आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आढे श्रवण श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- शामची आई

Author :-

लेखक :- साने गुरुजी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :-

"शामची आई" हे पुस्तक लेखक पु. ल. देशपांडे यांनी लिहिले आहे. हे एक हृदयस्पर्शी आणि संवेदनशील कथेचे पुस्तक आहे.

कथेचा मुख्य विषय म्हणजे एका लहान मुलीची आई आणि तिच्या कुटुंबातील संघर्ष. शामची आई एका कठीण परिस्थितीतून आपल्या मुलीसाठी झगडत असते. तिच्या कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती फारशी चांगली नसते, तरीही ती आपल्या मुलीसाठी सर्वोत्तम आयुष्य देण्याचा प्रयत्न करते.

शामची आईला अत्यंत प्रेमळ, समजूतदार आणि त्याच वेळी कठोर असलेली एक व्यक्ती दाखवली आहे. तिच्या संघर्षात तिचे आईचे प्रेम आणि समर्पण दिसून येते. "शामची आई" या कथेने आईच्या वेगवेगळ्या रूपांचे आणि तिच्या कर्तव्याची गंभीरता दर्शवली आहे.

कथेचे एक प्रमुख संदेश आहे की, आईच्या प्रेमाची आणि तिच्या मेहनतीची कधीच कमी नाही. त्याच वेळी, आईच्या त्यागाची महत्ता आणि तिच्या स्वप्नांचा पाठपुरावा देखील कथेत स्पष्ट केला आहे.

या कथेचा सारांश म्हणजे, "शामची आई" आपल्या कुटुंबाच्या भल्यासाठी आयुष्यभर संघर्ष करणारी एक आदर्श आईची कथा आहे. तिचे त्याग, तिचे प्रेम आणि तिच्या समर्पणामुळे कुटुंब टिकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे राहुल संतोष

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "ग्रंथालय व्यवस्थापन हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले असून ", हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तांत्रिक आणि प्रशासनिक बाबींवर विस्तृत मार्गदर्शन करते. या पुस्तकात ग्रंथालय कसे योग्यरित्या व्यवस्थापित करावे, त्याचे महत्त्व, कार्यपद्धती आणि त्याचे विविध अंग याबाबत सुस्पष्ट आणि सुसंगत माहिती दिली आहे.

पुस्तकाच्या सारांशात खालील मुद्दे समाविष्ट केले जातात:

1. **ग्रंथालय व्यवस्थापनाची ओळख:** ग्रंथालय म्हणजे ज्ञान, माहिती आणि संसाधनांचा केंद्र असतो. हे ज्ञानाच्या प्रसारासाठी महत्वाचे आहे. ग्रंथालय व्यवस्थापनाचे मुख्य उद्दीष्ट आहे या संसाधनांचा प्रभावी वापर करणे.
2. **ग्रंथालयाचे प्रकार:** पुस्तक, मासिके, पत्रिका, ई-बुक्स इत्यादी विविध प्रकारच्या संसाधनांचे संकलन कसे करावे, त्यांचा योग्य वापर कसा करावा, या सर्व बाबींचा विचार केला जातो.
3. **ग्रंथालयाचे कार्यप्रणाली:** ग्रंथालय व्यवस्थापकाने साहित्य संकलन, वर्गीकरण, पुरवठा आणि वितरण, वापरकर्त्यांची माहिती आणि गरजा समजून त्यानुसार प्रणाली विकसित करणे आवश्यक आहे.
4. **साहित्याचे वर्गीकरण आणि सूचीकरण:** ग्रंथालयात असलेल्या साहित्याचे योग्य प्रकारे वर्गीकरण, सूचीकरण आणि तपशीलवार रेकॉर्ड ठेवणे महत्वाचे असते. यासाठी Dewey Decimal Classification (DDC) किंवा Universal Decimal Classification (UDC) सारख्या प्रणालींचा वापर केला जातो.
5. **संगणकीय प्रणालींचा वापर:** आजकाल ग्रंथालय व्यवस्थापनात संगणकाच्या तंत्रज्ञानाचा वापर मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. ग्रंथालय सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Library Management System - LMS) वापरून साहित्याची माहिती डिजिटल स्वरूपात उपलब्ध केली जाते.
6. **वाचक सेवा:** ग्रंथालयाचे मुख्य उद्देश्य वाचकांना साहित्याच्या उपलब्धतेसाठी सुविधा पुरवणे आहे. विविध वाचन शाळा, अभ्यास गट, वाचनाचे कार्यक्रम हे यामध्ये समाविष्ट असतात.

तुम्ही एक वाचक म्हणून हे पुस्तक वाचल्यावर तुम्हाला ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध पैलूंबद्दल सखोल ज्ञान मिळू शकते आणि तुम्ही तुमच्या संस्थेतील ग्रंथालय व्यवस्थापन सुधारण्यासाठी आवश्यक असलेली माहिती आणि कौशल्ये प्राप्त करू शकता.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :- १५/०१/२०२५

दि. :-

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे हर्षदीप विजय

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "दशांश वर्गीकरण" एक महत्त्वाचा आणि गहन विषय हा शांताराम महाजन यांच्या लेखणीतून आलेला " या पुस्तकात महाजन सरांनी सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक आणि आर्थिक बाबींवर विचार मांडले आहेत त्यांनी आपल्या लिखाणात भारतीय समाजातील विविध स्तरांचा तपशीलवार अभ्यास केला आहे आणि त्यामध्ये सर्वसामान्य माणसाच्या जीवनातील विविध गतपणे उलगडले आहेत. लूना सुसं

"दशांश वर्गीकरण" हा पुस्तक साधारणतः भारतीय समाजातील विविध घटकांची स्थिती, त्यांचे वर्गीकरण, आणि त्याचा परिणाम हे लक्षात घेऊन तयार केले गेले आहे. यामध्ये महाजन सरांनी एक सामाजिक दृष्टिकोनातून माणसाच्या वर्गीकरणाचे विवेचन केले आहे. पुस्तकाच्या प्रत्येक अध्यायात त्याने सामाजिक घटकांचा व्यवस्थित आढावा घेतला असून त्यातल्या मुख्य तत्वांचे, तसेच त्या तत्वांच्या व्यापक परिणामांचे विश्लेषण केले आहे.

वर्गीकरण म्हणजे केवळ समाजात लोकांची विभागणी नव्हे, तर त्या विभागणीमुळे निर्माण होणारे असमानतेचे आणि विषमतेचे दुष्परिणाम यावरही महाजन सरांनी विचार मांडले आहेत. त्यांच्या दृष्टिकोनातून वर्गीकरण केल्यामुळे उत्पन्न होणारी सामाजिक विभागणी, न्यायसंगततेची कमी, आणि दुष्काळ व अशिक्षेच्या बाबतीत अधिक गंभीर परिणाम होतात.

महाजन सरांच्या या पुस्तकाचे महत्त्व इतके आहे की ते केवळ समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र किंवा राजकारणाच्या संदर्भातच नाही तर त्या-त्याच समाजात राहणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीला त्या समाजातील समस्यांचे समजून घेत त्यावर विचार करण्यास प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले अनिकेत प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- आडवी दूर आणि इतर कथा

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे पुस्तक राजीव तांबे यांच्या लिखाणाचे एक महत्वाचे उदाहरण आहे. या पुस्तकात त्यांचे विविध प्रकारचे अनुभव, निरीक्षणे आणि कथा समाविष्ट आहेत. राजीव तांबे हे एक प्रतिभाशाली लेखक असून, त्यांच्या लेखनात मानवी भावनांचे गडद आणि सूक्ष्म विश्लेषण दिसून येते.

या पुस्तकातील "आडवी दूर" या कथेतील नायकाच्या अनुभवातून जीवनाचे विविध पैलू उलगडतात. पुस्तकात विविध कथा आहेत ज्या प्रत्येकाने आपली वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. या कथांमधून मानवी आयुष्याच्या विविध वळणांचा आणि संघर्षांचा प्रभावी आणि संवेदनशील विचार केलेला आहे.

राजीव तांबे यांच्या लेखनशैलीमध्ये गूढता, तात्त्विकता आणि माणुसकीचे दर्शन अधिक स्पष्टपणे व्यक्त होते. त्यांच्या कथेतील पात्रे विविध सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींशी जुळवून घेतलेली असतात, ज्यामुळे वाचकांना त्या कथांमध्ये आपले जीवन प्रतिबिंबित दिसते.

एकूणच, "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे पुस्तक एक विचारशील आणि संवेदनशील लेखकाच्या दृष्टिकोनातून लिहिलेले आहे, जे वाचकांना चिंतनाच्या एक वेगळ्या वळणावर घेऊन जाते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अवातिरक अनिल गजानन

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :-

A Brief Synopsis:-

थोडक्यात सारांश :- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे शांताराम महाजन यांच्या लिखाणातील एक महत्त्वाचे कार्य आहे. या पुस्तकात लेखकाने विविध वैज्ञानिक, तात्त्विक आणि गणितीय दृष्टिकोनातून वर्गीकरणाचे महत्त्व समजावले आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट म्हणजे वाचनाऱ्याला वर्गीकरणाच्या तात्त्विक संकल्पनांचा सखोल अभ्यास करून त्यांचा समज वाढवणे.

शांताराम महाजन यांनी विविध क्षेत्रांतील ज्ञानाचा वापर करत वर्गीकरणाच्या पद्धती, प्रकार, आणि त्याचे उपयोग स्पष्ट केले आहेत. यामध्ये त्यांनी वर्गीकरणाच्या विविध तत्त्वज्ञानावर विचार मांडले आहेत, जेणेकरून वाचक वर्गीकरणाच्या तात्त्विक अंगाने अधिक स्पष्टपणे समजून घेऊ शकतील.

या पुस्तकात, लेखक वर्गीकरणाच्या मूलभूत तत्त्वांना छान आणि सोप्या भाषेत समजावतो, ज्यामुळे त्या क्षेत्रातील अभ्यासक आणि विद्यार्थी यांना हे विषय सहजपणे समजून घेता येईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अवारे अतुल श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- वसंत लेले यांचे "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे पुस्तक ग्रंथालयशास्त्राच्या संदर्भात एक महत्त्वपूर्ण कार्य मानले जाते. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालयांच्या तालीकीकरणाच्या तत्त्वज्ञानावर, त्याच्या इतिहासावर, आणि त्या तंत्रज्ञानाच्या बदलावर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट ग्रंथालयाच्या तालीकीकरणाच्या प्रक्रियेतील सुधारणा आणि त्याच्या विविध आयामांवर विचार मांडणे आहे.

- पुस्तकाची रचनात्मकता:** वसंत लेले यांच्या पुस्तकाची रचना सुवोद्ध आणि स्पष्ट आहे. ते विविध विषयांवर खोल विचार मांडतात, जसे की ग्रंथालय तालीकीकरणाची पद्धती, यांत्रिकीकरण, डिजिटायझेशन, आणि इंटरनेटचा उपयोग. या सर्व गोष्टींना सुसंगतपणे एकत्र करून लेखकाने आधुनिक युगातील ग्रंथालय व्यवस्थेच्या तत्त्वज्ञानाचे विवेचन केले आहे.
- सिद्धांत आणि प्रथा:** पुस्तकात सिद्धांत आणि प्रथा यांचा समन्वय साधण्यात आला आहे. लेखकाने ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या बदलत्या प्रक्रिया आणि तंत्रज्ञानाच्या वापरावर दिलेले विचार खूपच उपयुक्त आहेत. त्यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या विकासाचा इतिहास, त्याची महत्त्वपूर्ण टप्पे आणि त्यात आलेली बदलत्या युगातील अडचणी यांची सुस्पष्ट मांडणी केली आहे.
- तंत्रज्ञानाचा प्रभाव:** आधुनिक तंत्रज्ञानाने ग्रंथालय तालीकीकरणावर मोठा प्रभाव पडला आहे, यावर पुस्तकात बारकाईने विचार करण्यात आले आहे. इंटरनेट, डिजिटल डेटाबेस आणि संगणक प्रणालींचा वापर ग्रंथालय व्यवस्थापनात कसा केला जातो यावर विस्तृत चर्चा केली आहे.
- समीक्षात्मक दृष्टिकोन:** वसंत लेले यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या इतर शास्त्रज्ञांशी संबंधित विचारांची तुलना केली आहे, परंतु पुस्तकात कधीही एकांगीपणा किंवा तत्त्वज्ञानाचा आविष्कार जाणवला नाही. लेखकाने आपल्या विचारांना पुष्टी देण्यासाठी पुरेसे उदाहरणे, तंत्रज्ञानातील बदल आणि आधुनिक शास्त्रज्ञांचा संदर्भ घेतला आहे.
- प्रभाव:** या पुस्तकाने ग्रंथालय शास्त्रज्ञांना आणि विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय व्यवस्थापनाची गहन समज देण्यास मदत केली आहे. हे पुस्तक आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या सर्व पैलूंवर विचार करतांना त्याच्या भविष्यातील शक्यतांवरही लक्ष केंद्रित करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बंड निलेश विश्राम

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. हे पुस्तक त्या सर्व विद्यार्थ्यांसाठी, शास्त्रज्ञांसाठी, आणि ग्रंथालय व्यवस्थापनाशी संबंधित असलेल्या व्यावसायिकांसाठी मार्गदर्शन करणारे आहे. विजय देवधर यांचे लेखन शैली सोपी, स्पष्ट आणि माहितीपूर्ण आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्यांना या क्षेत्रातील मूलभूत संकल्पना आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या वापराबाबत समजून घेणे सोपे जाते.

पुस्तकात ग्रंथालय व्यवस्थापन, माहितीची संग्रहण, वितरण, आणि अभिगम याबद्दल सखोल चर्चा केली आहे. यामुळे एक नवीन दृष्टिकोन मिळतो, ज्यामुळे माहितीच्या व्यवस्थापनाची कला आणि विज्ञान अधिक समजून घेता येते. विशेषतः माहिती तंत्रज्ञानाच्या वर्धमान युगात, या पुस्तकाने ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या पारंपरिक पद्धतींमध्ये सुधारणा आणि नवकल्पना आणण्याचे कार्य केले आहे.

ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्राच्या क्षेत्रातील विविध महत्त्वाच्या बाबींचा उहापोह, ग्रंथालयातील संगणकीय व्यवस्थापन, डिजिटल माहितीचे व्यवस्थापन आणि इतर तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दल सखोल माहिती दिली आहे. तसेच, या पुस्तकात ग्रंथालयाच्या कार्यकारिणी, संस्थात्मक दृष्टीकोन, आणि संबंधित शास्त्रशाखा याबद्दलचे विचार अत्यंत उपयोगी आणि समर्पक आहेत.

एकंदरित, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान, माहिती विज्ञान आणि संगणकीय तंत्रज्ञान यांच्याशी संबंधित असलेल्या क्षेत्रातील सध्याच्या ट्रेंड्सवर आधारित आहे. विद्यार्थ्यांसाठी आणि व्यावसायिकांसाठी हे पुस्तक एक अमूल्य साधन ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भगत अजय अरुण

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिलेले आहे आणि त्यात गणिताच्या दशांश वर्गीकरणाच्या संकल्पनेवर सखोल चर्चा केली आहे. विस्तृत क्षेत्रात त्यांनी साध्या भाषेत आणि सोप्या गणिताच्या या तांत्रिक आणि . पुस्तकाचा उद्देश गण . पद्धतीने विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाची माहिती दिली आहे. गणिताच्या या संकल्पनेला अधिक सुसंगत आणि समजण्यासारखे बनवणे आहे.

पुस्तकात दशांश प्रणालीच्या महत्त्वावर प्रकाश टाकलेला आहे, ज्यामुळे संख्यांचे विभाजन, मापन आणि यथासांग सुसंगती साधता येते. यामुळे वाचन करणाऱ्यांना संख्याशास्त्राचा खोल आढावा घेता येतो. गणिताच्या या समजुतीला वाचकांच्या रोजच्या जीवनातील समस्यांशी जोडल्यास, त्यांना या ज्ञानाचा उपयोग करण्यात मदत होईल.

शांताराम महाजन यांच्या लेखनशैलीत असलेला साधेपणा आणि तज्ज्ञतेचा समतोल या पुस्तकास एक वेगळा मुकुट देतो. गणिताच्या या पेचप्रसंगीही त्यांचे मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांसाठी खूप फायदेशीर ठरते.

एकंदरीत, "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक गणिताच्या विद्यार्थ्यांसाठी एक आवश्यक वाचन आहे, जे त्यांना गणिताच्या या क्षेत्रात सुसंगत आणि अधिक गुणकारी बनवू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भालतिलक स्वप्निल बाळू

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांचे एक महत्वाचे कार्य आहे, जे मुख्यतः विज्ञान आणि गणिताच्या संदर्भातील वर्गीकरणाचे तात्त्विक विचार मांडते. या पुस्तकात शांताराम महाजन यांनी गणिताच्या गहन तत्त्वज्ञानाचा आणि सिद्धांताचा सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत विवेचन केले आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना तसेच शास्त्रज्ञांना वर्गीकरणाच्या तात्त्विक दृष्टिकोनातून ज्ञान मिळविण्याची एक उत्तम संधी प्रदान करते.

पुस्तकाच्या माध्यमातून, लेखकाने 'वर्गीकरण' या संकल्पनेची गहन समज आणि त्याचे विज्ञानात्मक व तात्त्विक दृष्टिकोन मांडले आहेत. विविध वर्गीकरण पद्धती, त्यांच्या उपयोगाचे क्षेत्र, तसेच त्या क्षेत्रात होणारी बदलाची प्रक्रिया या सर्व बाबी लेखकाने नीट समजावून दिल्या आहेत.

महाजन यांची लेखनशैली वाचनसुलभ आणि आकर्षक आहे. त्यांनी ज्या प्रकारे तात्त्विक विषयावर प्रकाश टाकला आहे, त्याने सामान्य वाचकांसाठी देखील हा विषय सोपा आणि रुचकर बनवला आहे. त्यांचे शब्दशः वाचनाच्या गतीला अनुरूप असलेले उदाहरणे आणि व्याख्यांचे साधे, पण प्रभावी विवेचन हे पुस्तकाच्या प्रगल्भतेचे सूचक आहे.

एकूणच, "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक शास्त्रीय, गणितीय व तात्त्विक विश्लेषणावर आधारित असले तरी ते सर्व वयाच्या वाचकांसाठी ज्ञानवर्धक व उपयोगी ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भामोद्रे दिपक बालकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे शांताराम महाजन यांनी लिहिलेले पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्याचे महत्व, आणि त्याची संघटन कशी करावी यावर सखोल विचार मांडले आहेत. पुस्तकात ग्रंथालय व्यवस्थेच्या तत्त्वज्ञानाचा आणि कार्यपद्धतीचा अभ्यास केला आहे.

यामध्ये, ग्रंथालयाच्या उद्देशांची आणि कार्याची स्पष्टता दिली आहे. त्यात विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांचे स्वरूप, संग्रह व्यवस्थापन, ग्रंथालयाचे स्थानिक धोरण, कर्मचार्यांचा संघटन आणि माहिती सेवा यांसारख्या महत्वाच्या बाबींचे विवेचन केले आहे. पुस्तकाच्या माध्यमातून, ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमता आणि उपयोगिता सुधारण्यासाठी आवश्यक असलेल्या गोष्टींवर चर्चा करण्यात आलेली आहे.

ग्रंथालयाच्या उभारणीसाठी आवश्यक असलेली साधने, त्याचा समावेश, संग्रहाची रचना, वाचनालय व्यवस्थापन आणि वापरकर्ता सेवांसाठी आवश्यक असलेल्या धोरणांचा विश्लेषण देखील पुस्तकात दिला आहे.

संपूर्णपणे, "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान आणि व्यवस्थापनातील विद्यार्थ्यांसाठी तसेच व्यावसायिक ग्रंथपालांसाठी एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोकरे आकाश महादेव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या प्रकाश करमकर यांच्या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे की, या पुस्तकाने ग्रंथालय विज्ञान क्षेत्रातील संदर्भ सेवांचा गहिरा अभ्यास केला आहे. प्रकाश करमकर यांनी ग्रंथालय विज्ञानाच्या क्षेत्रातील तांत्रिक आणि व्यावहारिक बाबींचे सखोल विवेचन केले आहे.

संदर्भ सेवा म्हणजेच ग्रंथालयामध्ये विविध प्रकारच्या संदर्भ साहित्याचा वापर करून वापरकर्त्यांना माहिती प्रदान करणे. या पुस्तकात संदर्भ सेवा काय असतात, त्यांचे महत्त्व काय आहे आणि कशाप्रकारे त्या प्रभावीपणे प्रदान करता येऊ शकतात, याचे विस्तृत विश्लेषण केले आहे.

करमकर यांच्या लेखनशैलीत सुसंगतता आणि स्पष्टता आहे, त्यामुळे जटिल संकल्पनांनाही सहजतेने समजून घेता येते. त्यांनी ग्रंथालयांमध्ये संदर्भ सेवा कशा प्रकारे प्रबंधित कराव्यात, त्यासाठी आवश्यक साधने व तंत्रज्ञानाचा वापर कसा करावा, यावरही सखोल विचार मांडले आहेत.

ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा या पुस्तकामुळे अभ्यासकांना आणि व्यावसायिकांना एक ठोस आधार मिळतो. त्यामुळे, हे पुस्तक फक्त विद्यार्थ्यांसाठीच नाही, तर ग्रंथालय व्यवस्थापकांसाठी, माहिती तंत्रज्ञान तज्ज्ञांसाठी आणि संदर्भ सेवेमध्ये रुची असणाऱ्यांसाठीही अत्यंत उपयुक्त आहे.

समग्रपणे, प्रकाश करमकर यांच्या "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकाने ग्रंथालय विज्ञानाच्या क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे, आणि ते भविष्यातील अभ्यासकांसाठी एक मौल्यवान साधन म्हणून कार्य करतील.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बोंबडे रोहित सुभाष

Title :-

शीर्षक :- फेसाळे कुटुंबीय

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "फेसाळे कुटुंबीय" हे राजीव तांबे लिखित एक कादंबरी आहे, जी भारतीय समाजाच्या वेगवेगळ्या पैलूंना उलगडते. लेखकाने आपल्या लेखनात कुटुंबाचे महत्त्व, त्याच्या घटकांमधील संबंध आणि समाजातील बदलत्या परिस्थितीचा वेध घेतला आहे.

या कादंबरीत कुटुंबातील सदस्यांच्या संवादातून आणि त्यांच्या जीवनातील लहान मोठ्या संघर्षांद्वारे, लेखकाने मानवी नातेसंबंध, त्यातली तणावपूर्ण आणि सुसंवादी घडामोडी यांची शंका घेतली आहे. तसेच, कुटुंबाच्या पारंपरिक मूल्यांसह आधुनिकतेचे ओघ, त्याचे परिणाम आणि त्यातल्या समस्या हे विचारले आहेत.

राजीव तांबे यांची शैली साधी आणि प्रभावी आहे. ते नेहमीच वाचकाला त्याच्याशी जोडून ठेवतात. "फेसाळे कुटुंबीय" वाचकाला समाजाची विविध अंगे आणि त्यातील संघर्ष समजून घेण्याची संधी देते. पुस्तकाच्या प्रत्येक पात्रात एक वेगळा दृष्टिकोन आणि भावना दाखवलेली आहे, जी वाचकाला त्यांच्याशी संबंधित होण्याची प्रेरणा देते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चव्हाण तेजस सहदेव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध पैलूंचा सुसंगत आणि समर्पक विचार केला आहे. ग्रंथालये आणि माहिती व्यवस्थापनाची मूलभूत संकल्पना, तंत्रज्ञानाचा वापर, माहितीचे वर्गीकरण, संग्रह व्यवस्थापन, आणि शोध व पुनरावलोकन यावर चर्चा केली आहे.

विजय देवधर यांनी या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध बाबींचे ज्ञान सुस्पष्टपणे दिले आहे. तसेच, ते शास्त्रीय दृष्टिकोनातून आणि व्यावहारिक संदर्भात माहिती शास्त्राची सखोल समज देतात. माहिती तंत्रज्ञान आणि इंटरनेटच्या युगात माहिती व्यवस्थापन कसे करावे, यावर पुस्तकात ठोस मार्गदर्शन दिले आहे.

पुस्तकाच्या भाषाशैलीत साधेपण आहे, ज्यामुळे ते विद्यार्थी, अभ्यासक, आणि व्यावसायिकांसाठी सुलभ होईल. माहिती व्यवस्थापन आणि ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रात काम करणाऱ्यांसाठी हे पुस्तक एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ ठरते.

एकूणच, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक त्या क्षेत्रात रुची असणाऱ्यांसाठी एक मूल्यवान साधन आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल विवेक राजेंद्र

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्त्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्त्विक" हे शांताराम महाजन यांच्या लेखणीतून प्रकाशित झालेले एक महत्त्वाचे पुस्तक आहे. हे पुस्तक मुख्यतः गणितशास्त्राच्या तत्त्वांवर आधारित आहे, ज्यात वर्गीकरणाच्या सिद्धांतांचा विचार केला आहे. वर्गीकरणाच्या तात्त्विक दृष्टिकोनांवर प्रकाश टाकत, लेखकाने या क्षेत्रातील संकल्पनांचा सुसंगत आणि सोप्या भाषेत विस्तार केला आहे. यामध्ये गणिती वर्गीकरणाची महत्त्वाची तत्त्वे, त्यांची संरचना आणि कार्यपद्धती यावर सखोल चर्चा केली आहे.

पुस्तकात विविध गणिती मुद्द्यांचा अभ्यास केला जातो, ज्यामध्ये विशिष्ट प्रकारच्या गणिती रचनांचा वर्गीकरण, त्यांची विशिष्ट वैशिष्ट्ये आणि त्यांचा उपयोग यांचा समावेश आहे. "वर्गीकरण तात्त्विक" हे पुस्तक गणितातील विद्यार्थ्यांसाठी तसेच अभ्यासकांसाठी एक महत्त्वाचे संदर्भग्रंथ आहे, जे त्यांना वर्गीकरणाच्या क्षेत्रातील नवीन दृष्टिकोन आणि तत्त्वे समजून घेण्यात मदत करते.

शांताराम महाजन हे गणिताचे दिग्गज होते आणि त्यांच्या लेखनामुळे गणिताच्या तात्त्विक विषयांचा अभ्यास करण्याचा एक नवीन दृष्टिकोन मिळाला.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- दहीहांडेकर आदित्य प्रकाश

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांचे एक महत्वाचे आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्राच्या मूलभूत संकल्पनांचा परिचय देते. गंगाधर पारखी यांनी या पुस्तकाद्वारे ग्रंथालय व्यवस्थापन, ग्रंथालय कार्य, वाचन संस्कृती, आणि माहिती व्यवस्थापन यांवर सुस्पष्ट आणि सोप्या भाषेत प्रकाश टाकला आहे.

पुस्तकात ग्रंथालयाच्या विविध कार्यांवर चर्चा करण्यात आली आहे, ज्यात पुस्तकांची वर्गवारी, ग्रंथालयाची रचना, पुस्तकांचे संकलन, वाचनाची उत्तेजना आणि ग्रंथालयाच्या सहाय्यक सेवा यांचा समावेश आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, शिक्षकांसाठी आणि ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित असलेल्या व्यावसायिकांसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे.

गंगाधर पारखी यांचे लेखन शैली साधी आणि आकर्षक आहे. ते ज्या प्रकारे संकल्पनांचा अभ्यास करतात आणि त्यांना व्यावहारिक उदाहरणांसह स्पष्ट करतात, ते वाचकांना खूप समजण्यास सोपे बनवते. या पुस्तकामुळे, ग्रंथालय शास्त्राची महत्त्वाची माहिती मिळविण्यासाठी एक मार्गदर्शक म्हणून काम करते.

एकंदर, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी, प्राध्यापकांसाठी आणि अभ्यासकांसाठी एक अत्यंत मौल्यवान पुस्तक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- देशमुख दिपक माणिकराव

Title :-

शीर्षक :- जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता

Author :-

लेखक :- वर्षा गजेंद्रगडकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता" हे वर्षा गजेंद्रगडकर यांचे एक प्रसिद्ध बालसाहित्यिक काव्य आहे. हे पुस्तक मुख्यतः मुलांसाठी लिहिले गेले आहे. पुस्तकातील कथा आणि कवितांमध्ये निसर्ग, जंगल, प्राणी, आणि त्या निसर्गाशी संबंधित असलेल्या रहस्यांवर आधारित कथा आहेत. "वाघोबाचा पत्ता" ह्या शीर्षकावरून पुस्तकात वाघोबा आणि त्याच्याशी संबंधित जीवनशैली, जंगलातील जीवन, प्राण्यांच्या परस्परसंबंधांचा सुंदर परिचय मिळतो.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांच्या लेखनशैलीत समृद्ध विचार, संवेदनशीलता आणि कल्पकता यांचे मिश्रण आहे. त्यांनी या पुस्तकात शाळेतील मुलांना आणि बालकांना निसर्गाच्या महत्त्वाची, त्याच्या संरक्षणाची आणि त्याच्यातील रहस्यांची महत्त्वाची शिकवण दिली आहे.

संपूर्ण पुस्तकाने निसर्गाशी संबंधित गोड व सुसंवाद साधलेले दृश्य उभे केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- देठे आकाश शिवदास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करतांना, हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान व संदर्भ सेवांवरील एक महत्त्वपूर्ण मार्गदर्शन ठरते. प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकात संदर्भ सेवा, तिचे महत्त्व, विविध प्रकार, आणि त्यांच्या कार्यपद्धतीवरील सखोल चर्चा केली आहे. ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा म्हणजेच वापरकर्त्यांना त्यांच्या माहितीच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी योग्य मार्गदर्शन आणि सहाय्य पुरवणे, आणि यासाठी योग्य साहित्य, संसाधने, तंत्रज्ञान, आणि तज्ज्ञांचे योगदान अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

पुस्तकात करमकर यांनी संदर्भ सेवांच्या विविध आयामांचा उलगडा केला आहे, ज्यात माहितीच्या शोध प्रक्रियेतील महत्त्वाचे टप्पे, वापरकर्त्यांच्या प्रश्नांना योग्य उत्तरे देणे, आणि माहितीच्या स्रोतांची निवडकता यावर प्रकाश टाकला आहे. या संदर्भात, त्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि संदर्भ सेवांचे नियोजन आणि कार्यक्षमतेवर भर दिला आहे.

त्यांनी ग्रंथालयातील विविध तंत्रज्ञानाचा वापर करून संदर्भ सेवा कशा प्रभावी होऊ शकतात यावर सुद्धा चर्चा केली आहे, तसेच पुस्तकाच्या प्रत्येक विभागातील सैद्धांतिक व व्यावहारिक दृष्टिकोनांची समज दर्शवली आहे.

एकूणच, प्रकाश करमकर यांच्या "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या पुस्तकाने ग्रंथालयीन क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी एक महत्त्वपूर्ण आणि उपयुक्त स्रोत म्हणून कार्य केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- ढोरे गौरव संजीव

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे शांताराम महाजन यांच्या लेखनाचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. या पुस्तकात त्यांनी गणिताच्या एक महत्त्वपूर्ण संकल्पनेचा सखोल अभ्यास केला आहे, ज्या संकल्पनेचा उपयोग विद्यार्थ्यांसाठी तसेच शिक्षणाच्या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी अत्यंत उपयुक्त ठरतो. पुस्तकामध्ये दशांश वर्गीकरणाची संकल्पना सोप्या व समजण्यास सुलभ पद्धतीने समजावून सांगितली आहे.

शांताराम महाजन हे गणितज्ञ म्हणून प्रसिद्ध आहेत, आणि त्यांच्या लेखनातून आपल्याला गणिताच्या गाभ्यातील संकल्पनांचे गहिरे ज्ञान मिळवता येते. 'दशांश वर्गीकरण' हे पुस्तक गणितातील एक अत्यंत महत्त्वाचे भाग आणि त्याचा वापर कसा करावा, याचे सुस्पष्ट आणि सुसंस्कृत विवेचन करते.

या पुस्तकाचे महत्व केवळ गणिताच्या दृष्टीकोनातूनच नाही, तर ते शिक्षण क्षेत्रातल्या मार्गदर्शनासाठीही उपयुक्त आहे. त्यातील प्रत्येक धडा हे विद्यार्थ्यांना गणिताच्या गहन संकल्पना समजून घेण्यासाठी सहाय्यक ठरते.

शांताराम महाजन यांच्या या पुस्तकाचे मनोगत देताना, आपल्याला त्यांचं शिक्षण, त्यांचा दृष्टीकोन आणि त्यांचा अभ्यास याची कदर करायला हवी, कारण त्यांनी गणिताच्या एक महत्त्वपूर्ण शाखेवर आपल्या विचारांची एक वेगळी छटा उधळली आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- फावडे अमित दिपक

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले आहे, आणि हे पुस्तक मुख्यतः ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते. यामध्ये ग्रंथालयाच्या कार्यप्रणाली, त्याच्या उद्देश, कार्यक्षमता आणि विविध प्रशासनात्मक बाबी यावर सखोल माहिती दिली आहे.

पुस्तकात विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांची संरचना, साधनसामग्रीची निवड, पुस्तकांचे वर्गीकरण, यादी आणि संग्रहण याबाबत सुसंगत मार्गदर्शन केले आहे. ग्रंथालय सेवा कशी सुलभ केली जाऊ शकते, यावरही चर्चा केली आहे. तसेच, तंत्रज्ञानाचा वापर, डिजिटल ग्रंथालये, संगणकीय प्रणालींवर आधारित नव्या पद्धतींचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

ग्रंथालय व्यवस्थापनामध्ये लागू होणारी प्रशासनिक धोरणे, कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण, समर्पित सेवा, आणि ग्रंथालयाच्या आर्थिक व्यवस्थापनाची महत्त्वपूर्ण भूमिका या सर्व बाबींचे विवेचन या पुस्तकात दिले आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित व्यावसायिकांसाठी एक मार्गदर्शक ठरते.

या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व पैलूंचे विस्तृत आणि समर्पक ज्ञान प्रदान करणे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गडबैल दिव्यांणी गोपाल

Title :-

शीर्षक :- माझ्या धम्माल गोष्टी

Author :-

लेखक :- दिलीप प्रभावळकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पायल बुक्स

A Brief Synopsis:- माझ्या धम्माल गोष्टी हे दिलीप प्रभावळकर यांचे अत्यंत गोड आणि विनोदी लेखन आहे. त्यांच्या लेखणीमध्ये सहजतेने हसवणाऱ्या गोष्टींचा सुंदर संगम आहे, ज्या वाचकांना आनंद आणि हास्य प्रदान करतात. या पुस्तकात त्यांनी आपल्या जीवनातील विविध प्रसंग, लहान मोठ्या गोष्टी, आणि व्यक्तींबद्दलचे त्यांच्या निरीक्षणे हसरे आणि हलके पद्धतीने मांडली आहेत.

प्रभावळकर यांच्या लेखनात एक विशिष्ट प्रकारचा विनोद आहे, जो शब्दांची अचूक निवडकता आणि स्थितीच्या गोड-मिशळलेल्या तपशीलामुळे हसवणारा ठरतो. प्रत्येक गोष्ट ही त्यांच्यासाठी काहीतरी मोठा धम्माल प्रसंग असतो, ज्यामुळे वाचकांना ते आपल्या जीवनातल्या साध्या पण अनोख्या क्षणांची आठवण करून देतात.

त्यांच्या शब्दांची गोडी आणि शैली वाचकांना गुंतवून ठेवते आणि एक वेगळाच अनुभव देतात. जीवनातले छोटे छोटे आनंद आणि हास्य कोणत्याही मोठ्या गोष्टींच्या आसपास सहजतेने गुंफले जाते, याची सुंदर कल्पना दिलीप प्रभावळकर यांच्या लेखनातून वाचता येते.

त्यांच्या या पुस्तकातले प्रत्येक कथानक आपल्या जीवनाशी जवळून जोडलेले आहे आणि ते वाचल्यावर एक नवा दृष्टिकोन मिळवण्याची प्रेरणा मिळते. माझ्या धम्माल गोष्टी हे पुस्तक म्हणजे एका आठवणीचा खजिना आहे, ज्या आपण जीवनातल्या साध्या पण महत्वाच्या गोष्टींना सन्मान देऊन हसत हसत पुढे जात राहू, असे सांगते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गाडेकर निलेश शालीग्राम

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन" हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि त्याच्या महत्वाच्या बाबींचा सखोल अभ्यास करते. शांताराम महाजन हे पुस्तकाच्या लेखक असून, ते एक प्रसिद्ध ग्रंथालयतज्ज्ञ होते. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय संघटनाच्या विविध अंगांचा समावेश केला आहे. ग्रंथालय कसे कार्य करते, त्याची रचना कशी असावी, तसेच त्याची कार्यक्षमतेत सुधारणा कशी केली जाऊ शकते याबाबत लेखकाने महत्वाचे विचार मांडले आहेत.

मनोगत: "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक केवळ ग्रंथालय कर्मचारी किंवा तज्ज्ञांसाठी नाही, तर सर्व विद्यार्थ्यांसाठी आणि साहित्यप्रेमींसाठी उपयुक्त आहे. शांताराम महाजन यांनी पुस्तकात दिलेल्या मार्गदर्शनामुळे ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमतेत वृद्धी होऊ शकते. पुस्तकात ग्रंथालयच्या संरचना, वापरकर्त्यांची गरज आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर याबाबत विस्तृत माहिती दिली आहे. आजच्या डिजीटल युगात ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीत बदल आवश्यक आहेत, आणि हे पुस्तक त्या बदलांना समर्पित आहे.

ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने हा एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ आहे. तसंच, वाचन संस्कृतीला वाव देण्यासाठी आणि माहितीच्या सुसंगत वापरासाठी ग्रंथालयांचा योग्य वापर कसा करावा याबाबत अनेक विचार दिले आहेत. शांताराम महाजन यांच्या कार्यामुळे ग्रंथालयाचे महत्व लक्षात घेता येते आणि त्याचे योग्य व्यवस्थापन कसे करावे हे शिकता येते.

एकूणच, हे पुस्तक ग्रंथालयाच्या क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीसाठी एक मौल्यवान शस्त्र आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवई प्रियंका महेंद्र

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर लिखित एक अत्यंत उपयुक्त आणि माहितीपूर्ण पुस्तक आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सखोल विचार केला आहे. ग्रंथालय व्यवस्थापन, माहितीचे संकलन, संरक्षण, वर्गीकरण आणि माहितीचा वापर यासारख्या विषयांचा तपशीलवार समावेश आहे.

पुस्तकाचा प्रमुख उद्देश विद्यार्थ्यांना आणि वाचनप्रेमींना ग्रंथालय शास्त्राच्या महत्वाबद्दल जागरूक करणे आहे. यामध्ये ग्रंथालय संचालनाची आधुनिक तंत्रे, संगणकीकरण, डिजिटल ग्रंथालये याबद्दलच्या कल्पनाही सुस्पष्टपणे मांडल्या आहेत. तसेच, माहिती व्यवस्थापन आणि संग्रहणाच्या तंत्रांचा वापर कसा करावा, याचे मार्गदर्शन पुस्तकातून मिळते.

विजय देवधर यांनी अत्यंत साध्या आणि सोप्या भाषेत हे संपूर्ण शास्त्र समजावून दिले आहे, ज्यामुळे हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांबरोबरच त्या शास्त्रात रुचि असलेल्या सर्वांना उपयुक्त ठरते. लेखकाने या पुस्तकात वापरलेले उदाहरणे, केस स्टडीज आणि समकालीन माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दलचे विचार, ग्रंथालये आणि माहिती व्यवस्थापन क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या व्यावसायिकांसाठी अनमोल ठरतात.

एकूणच, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे पुस्तक ज्ञान आणि माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रात एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे. यातून वाचन संस्कृतीला चालना मिळेल आणि माहितीचे योग्य व्यवस्थापन कसे करायचे याची स्पष्ट दिशा मिळेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवाळे रोहन नंदू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" या गंगाधर पारखी यांच्या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय शास्त्राची ओळख आणि महत्त्व वाचकांना समजावून देणे हा आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्याच्या कार्यपद्धती, साहित्याची निवडकता, वर्गीकरण प्रणाली आणि ग्रंथालयाच्या महत्वाच्या अंगांची सुस्पष्ट माहिती दिली आहे.

पुस्तकात ग्रंथालयांचे उद्दिष्ट, कार्य, व्यवस्थापन आणि उपयुक्तता याबाबतचे तत्त्वज्ञान स्पष्ट केले आहे. तसेच, ग्रंथालयासाठी आवश्यक असलेल्या साधनसामग्रीचा आणि तंत्रज्ञानाचा वापर कसा होऊ शकतो, यावरही चर्चा करण्यात आलेली आहे. गंगाधर पारखी यांच्या या पुस्तकाचा मुख्य हेतू ग्रंथालय शास्त्राशी संबंधित क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना आणि व्यावसायिकांना या क्षेत्रातील तांत्रिक, प्रशासनिक आणि शैक्षणिक बाबींची ओळख करणे आहे.

कुल मिलाकर, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे ग्रंथालय शास्त्राच्या आरंभिक अभ्यासकांसाठी एक उत्तम मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे वृंदा गुलाबराव

Title :-

शीर्षक :- सीमाचा वाढदिवस

Author :-

लेखक :- वर्षा गजेंद्रगडकर

Publication & Place :-

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "सीमाचा वाढदिवस" हे वर्षा गजेंद्रगडकर यांचे एक उत्कृष्ट आणि हृदयस्पर्शी पुस्तक आहे. या कथेचा मुख्य गाभा म्हणजे एक मुलीच्या आयुष्यातील वाढदिवसाची कथेची प्रक्रिया, ज्यात ती आपल्या जीवनातील वेगवेगळ्या अनुभवांवर विचार करते आणि त्यातून तिच्या व्यक्तिमत्त्वाचा आणि भावनिक स्थितीचा उलगड होतो.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांच्या लेखनात नेहमीच त्या आपल्या पात्रांच्या अंतःकरणातील गडद आणि सूक्ष्म भावनांचे सूक्ष्मपणे विवेचन करतात. "सीमाचा वाढदिवस" या पुस्तकात देखील त्या आपल्या पात्रांच्या मनाच्या जखमा आणि त्यातून सावरत जाण्याच्या प्रक्रियेला अत्यंत संवेदनशीलतेने उलगडतात.

पुस्तकात तिने दाखवलेल्या संवादाची गोडी, तसेच विविध पात्रांमधील नातेसंबंध आणि त्यांच्या संघर्षांना व्यक्त करण्याची शैली खूपच प्रभावी आहे. त्या पात्रांचे आशा, निराशा, कष्ट, आणि संघर्ष वाचकाच्या हृदयाला हात घालतात. यामुळेच हे पुस्तक वाचताना वाचक एक वेगळ्या जगात प्रवेश करतो आणि पात्रांशी मानसिक स्तरावर जोडले जाते.

वर्षा गजेंद्रगडकर यांनी "सीमाचा वाढदिवस" मध्ये ज्याप्रकारे साध्या पण गहन कथेचे सुंदर यथार्थ चित्रण केले आहे, ते वाचकांच्या मनात दीर्घकाळ राहते. या पुस्तकात प्रेम, नातेसंबंध, आणि जीवनातील बदल यावर विचार करण्याची संधी दिली आहे. हे पुस्तक एक उत्तम वाचनानुभव देते, जे वाचकाला आपल्या स्वतःच्या आयुष्याचा विचार करण्यास प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे कृष्णकांत राजेश

Title :-

शीर्षक :- कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे शांताराम महाजन यांनी लिखित एक महत्त्वपूर्ण पुस्तक आहे, जे मुख्यतः शालेय आणि महाविद्यालयीन स्तरावर गणिताच्या विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे. या पुस्तकामध्ये कोलन वर्गीकरणाच्या विविध तत्त्वांवर आणि त्याच्या प्रयोगावर सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत मार्गदर्शन केले आहे.

शांताराम महाजन यांचे लेखन विद्यार्थ्यांसाठी समजण्यास सोपे आणि सुसंगत आहे. "कोलन वर्गीकरण" म्हणजेच गणिताच्या एका महत्त्वपूर्ण आणि गुंतागुंतीच्या पद्धतीचे स्पष्टीकरण, जे विविध प्रकारच्या समस्यांमध्ये उपयुक्त ठरते. या पुस्तकात त्याने त्या तत्त्वांवर प्रात्यक्षिके, उदाहरणे आणि विविध प्रकारचे सोडवण्याचे उपाय दिले आहेत. यामुळे विद्यार्थ्यांना केवळ संकल्पना समजून घेण्यात मदत होत नाही, तर त्यांचे व्यावहारिक ज्ञानही दृढ होते.

पुस्तकातील प्रात्यक्षिके आणि उदाहरणे त्यांना प्रत्यक्षात कशी उपयोगी पडतात, हे दाखवून त्याचा योग्य वापर कसा करावा हे सांगितले आहे. पुस्तकाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना गणिताच्या या तांत्रिक क्षेत्राचा अधिक समज आणि विश्वास देणे आहे.

संपूर्णपणे "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे गणितात रुची असलेल्या व विद्यार्थ्यांना मूलभूत तत्त्वे शिकविणारे एक प्रभावी साधन आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गावंडे राणी एकनाथराव

Title :-

शीर्षक :- वर्गीकरण तात्विक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "वर्गीकरण तात्विक" या पुस्तकावर मनोगत देताना, आपल्याला त्या पुस्तकाच्या गहन आणि विचारपूर्ण दृष्टीकोनावर लक्ष केंद्रित करणे आवश्यक आहे. शांताराम महाजन यांचे हे पुस्तक एका विशिष्ट विषयावर थोडक्यात परंतु स्पष्ट आणि सूक्ष्म विचार मांडते. "वर्गीकरण तात्विक" या शीर्षकापासूनच आपण समजू शकतो की, ते एक तात्विक, शास्त्रीय दृष्टिकोनातून वर्गीकरणाच्या संकल्पना आणि त्याच्या प्रक्रिया विशद करतो.

शांताराम महाजन यांनी या पुस्तकात विविध तात्विक दृष्टिकोनांचा आणि पद्धतींचा विश्लेषण करून, वर्गीकरण प्रणालीला गती आणि महत्त्व दिले आहे. हे पुस्तक केवळ शास्त्रज्ञांसाठी नाही, तर कोणत्याही वाचकासाठी, ज्याला तात्विक विचारांची गोडी आहे, त्यासाठी उपयुक्त ठरू शकते.

वर्गीकरणाचे महत्त्व जीवनातील विविध क्षेत्रांमध्ये मोठे आहे. शास्त्र, कला, साहित्य, समाजशास्त्र इत्यादी विविध क्षेत्रांमध्ये वर्गीकरणाची आवश्यकता आहे, जेणेकरून आपण वस्तू, घटना किंवा संकल्पना अधिक व्यवस्थित आणि तर्कशुद्धपणे समजू शकतो. महाजन यांनी हे मुद्दे नेमकेपणाने मांडले आहेत, जे वाचकाला विचारप्रवृत्त करतं.

पुस्तकात विविध तात्विक तत्वांची आणि त्यांतील परस्पर संबंधांची उत्कृष्ट विवेचन केली आहे. "वर्गीकरण तात्विक" हे निःसंशयपणे एक प्रभावी शास्त्रज्ञांचा आणि तात्विक विचारांचा प्रगल्भ समर्पण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे धीरज बंडू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे शांताराम महाजन यांच्या लिखाणामधील एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि उपयोगी पुस्तक आहे. हे पुस्तक विशेषतः ग्रंथालय व्यवस्थापन, संग्रहन, संघटन आणि त्याच्या कार्यपद्धतींवर विस्तृत मार्गदर्शन प्रदान करते. शांताराम महाजन हे एक प्रसिद्ध ग्रंथालयशास्त्रज्ञ होते, आणि त्यांच्या या पुस्तकाने ग्रंथालयांच्या कार्याची संकल्पना, त्यांची भूमिका, तसेच विविध दृष्टीकोनातून त्याच्या कार्यक्षेत्राचा विस्तार केला आहे.

पुस्तकात शांताराम महाजन यांनी ग्रंथालये कशी स्थापित करावीत, त्याचे प्रशासन कसे करावयाचे, विविध संसाधनांचा वापर कसा करावा आणि त्यासाठी योग्य धोरणे कशी ठरवावी याविषयी सखोल माहिती दिली आहे. तसेच, विविध प्रकारच्या ग्रंथालयांचे स्वरूप, त्यांच्या उद्दिष्टांची अंमलबजावणी कशी करावी, तसेच ते कसे कार्यक्षम होऊ शकतात यावर त्यांनी विवेचन केले आहे.

यातील तत्त्वज्ञान आणि कार्यपद्धती, ग्रंथालयाच्या विकासासाठी महत्वाच्या आहेत. यामध्ये पुस्तकांचे व्यवस्थापन, वापरकर्त्यांचे मार्गदर्शन, माहितीचा संरक्षण आणि वितरण यासारख्या बाबींना महत्त्व दिले आहे.

समाजातील ज्ञानाचा प्रसार करण्यासाठी ग्रंथालयांची भूमिका अत्यंत महत्वाची आहे, आणि शांताराम महाजन यांनी "ग्रंथालय संघटन" या पुस्तकाद्वारे हे कार्य साध्य कसे करायचे हे प्रगल्भपणे सांगितले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे निखील सतिश

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" या प्रकाश करमकर यांच्या पुस्तकावर मनोगत देताना, या पुस्तकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा या महत्त्वाच्या क्षेत्रातील मूलभूत माहिती आणि तंत्रज्ञानावर प्रकाश टाकला आहे. या पुस्तकात, पुस्तकांच्या आणि दस्तऐवजांच्या संदर्भातील महत्त्वाची माहिती, त्यांचा संग्रहण, व्यवस्थापन, आणि शोध घेण्याच्या विविध तंत्रांचा सांगोपांग विचार केला आहे.

प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकाच्या माध्यमातून वाचन संस्कृतीला चालना देण्याचा आणि ग्रंथालयांसाठी महत्त्वाची संदर्भ सेवा कशी असावी याचे मार्गदर्शन केले आहे. तसेच, या पुस्तकात संदर्भ सेवा पुरवण्यासाठी आवश्यक असलेल्या तंत्रज्ञानावर, युजर इंटरफेसच्या सुधारणा, आणि माहिती मिळवण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या आधुनिक साधनांवरही चर्चा केली आहे.

या पुस्तकाने ग्रंथालयीन तज्ज्ञ, विद्यार्थ्यांसाठी तसेच माहिती व्यवस्थापन क्षेत्रातील व्यक्तींसाठी एक मौलिक साधन म्हणून कार्य केले आहे. ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा कशा प्रकारे प्रभावी असू शकतात आणि त्या क्षेत्रातील उत्तम पद्धती कोणत्या आहेत, याची सखोल माहिती मिळते.

अखेर, हे पुस्तक एक प्रकारे ग्रंथालय क्षेत्रातील संदर्भ सेवा आणि तंत्रज्ञानातील विकासासंबंधी एक प्रभावी मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे रणजीत भीमराव

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे वसंत लेले यांच्या लिखाणातील एक महत्त्वाचे आणि उपयुक्त पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी आधुनिक ग्रंथालय व्यवस्थापन, त्यातील विविध तत्त्वे, वाचन संस्कृती आणि तालीकीकरणाच्या प्रक्रियेवर सखोल चर्चा केली आहे.

पुस्तकाच्या मुख्य भागांमध्ये ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तंत्रज्ञानातील नवकल्पना, माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर, माहिती मिळवण्याची पद्धत, तसेच ग्रंथालयाच्या कार्यप्रणालीची सुधारणा यावर प्रकाश टाकला आहे. वसंत लेले यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणाच्या आधुनिक दृष्टिकोनातून एक तर्कशुद्ध आणि वैज्ञानिक दृष्टिकोन सादर केला आहे.

यात ग्रंथालयाच्या सेवा, कर्मचारी प्रशिक्षण, वाचनप्रवृत्ती आणि विविध ग्रंथालय सेवांच्या कार्यक्षमतेवर भर देण्यात आले आहे. तसेच त्यांनी ग्रंथालय तालीकीकरणासाठी विविध तंत्रज्ञानाच्या वापराचा महत्त्व सांगितला आहे.

या पुस्तकाचा उद्देश ग्रंथालय व्यवस्थापनातील व्यावसायिकांना आणि विद्यार्थ्यांना आधुनिक तंत्रज्ञानाचा आणि प्रशासनाचा योग्य उपयोग कसा करावा याबाबत मार्गदर्शन करणे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे राधा पवन

Title :-

शीर्षक :- आमची शाळा

Author :-

लेखक :- माधुरी पुरंदरे

प्रकाशन व स्थळ :- जोत्स्ना प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "आमची शाळा" हे माधुरी पुरंदरे यांच्या लिखाणाचे एक सुंदर उदाहरण आहे. या पुस्तकात त्यांनी शाळेतील जीवनाचे, विद्यार्थ्यांच्या आणि शिक्षकांच्या अनुभवांचे, तसेच शाळेतील विविध गोष्टींचे अत्यंत मनोहण आणि भावनिक चित्रण केले आहे.

पुस्तकात असलेल्या प्रत्येक गोष्टीला त्यांनी अतिशय समर्पक शब्दांमध्ये साकारले आहे. शाळेतील मित्रमैत्रिणी, खेळ, शिकवणी आणि विविध छोटे मोठे प्रसंग यांनी हे पुस्तक अत्यंत आकर्षक आणि प्रेरणादायी बनवले आहे. "आमची शाळा" फक्त शालेय जीवनावर आधारित असले तरी, त्यात अनेक मोठ्या गोष्टींबद्दल संदेश दिला जातो – मेहनत, प्रामाणिकपणा, मित्रत्व आणि शिकण्याची लहान मोठी मूल्ये.

माधुरी पुरंदरे यांनी एक विद्यार्थी म्हणून अनुभवलेल्या शाळेतील आनंदी आणि दुःखी क्षणांना आपल्या लेखनातून अतिशय गोड आणि वास्तव रूपात व्यक्त केले आहे. त्यांच्या लेखन शैलीत एक सुसंस्कृतता, गोडवा आणि संवेदनशीलता आहे जी वाचकांच्या हृदयाला भिडते.

सर्वसाधारणपणे, "आमची शाळा" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी तसेच शिक्षकांसाठी एक अत्यंत प्रेरणादायी आणि आनंददायक वाचन ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे प्रिती विनोद

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र

Author :-

लेखक :- विजय देवधर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विजय देवधर यांचे पुस्तक भारतीय ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. या पुस्तकात त्यांनी ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सखोल अभ्यास केलेला आहे आणि ते ज्ञान व माहितीच्या व्यवस्थापनाच्या महत्त्वावर प्रकाश टाकतात. पुस्तकात ग्रंथालय संचालन, माहिती सेवा, अभियांत्रिक साधने, डिजिटल ग्रंथालये, माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्व, आणि माहितीचा सुरक्षितता व गोपनीयता या सर्व बाबींचा समावेश आहे.

विजय देवधर यांनी या पुस्तकाद्वारे केवळ शास्त्रीय ज्ञानाची मांडणी केली आहे, तर त्या ज्ञानाला उपयोगी ठरविण्यासाठी नवनवीन उपाय सुचवले आहेत. त्यांच्या विचारधारेत ग्रंथालयाचे कार्य, माहितीचे संकलन व वितरण, तसेच माहिती सेवा उपभोक्त्यांपर्यंत पोहचविण्याचे महत्त्व अधोरेखित केले आहे. तसेच, त्यांनी माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे आलेल्या बदलांचा आणि भविष्यातील संभाव्य सुधारणांचा आढावा घेतला आहे.

पुस्तकाच्या या दृष्टीकोनातून, "ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र" हे विद्यार्थ्यांसाठी तसेच अभ्यासकांसाठी एक उपयोगी साधन ठरते. या पुस्तकाच्या माध्यमातून, वाचकांना ग्रंथालय शास्त्राचे व्यापक ज्ञान मिळविण्याची संधी मिळते आणि ते या क्षेत्रातील पुढील संशोधन व विकासासाठी प्रेरित होऊ शकतात.

एकूणच, विजय देवधर यांच्या या पुस्तकाने ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण मुद्द्यांवर विचार मांडले असून, हे पुस्तक त्या क्षेत्रात काम करणाऱ्यांसाठी एक महत्त्वाचे संदर्भ ग्रंथ ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे मोनिका संजय

Title :-

शीर्षक :- दशांश वर्गीकरण

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "दशांश वर्गीकरण" हे शांताराम महाजन यांचे एक महत्त्वपूर्ण गणिती ग्रंथ आहे, ज्यामध्ये त्यांनी दशांश अंकांची वर्गीकरण प्रक्रिया, त्यांच्या वापराचे स्वरूप, आणि त्यांचे गणिती विश्लेषण यावर सखोल चर्चा केली आहे. या पुस्तकाचा मुख्य उद्देश गणिताच्या एक खास अंगावर प्रकाश टाकणे आहे, ज्यामुळे वाचकांना गणिती विचारप्रवृत्तींमध्ये एक नवीन दृष्टिकोन मिळतो.

शांताराम महाजन यांचे लेखन शैली साध्या आणि सोप्या भाषेत असली तरी ते विषयाची गाभ्यातील तात्त्विकता समजून देण्यावर लक्ष केंद्रित करतात. "दशांश वर्गीकरण" या पुस्तकात त्यांनी दशांश संख्यांचा उपयोग, त्यांचा गणिती विश्लेषण आणि समस्यांचा सोडवणूक कसा करता येईल हे अत्यंत स्पष्टपणे आणि सोप्या उदाहरणांद्वारे समजावले आहे. हे पुस्तक विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त ठरू शकते कारण ते गणिती सिद्धांतांचे तंत्रज्ञान आणि त्याच्या व्यावहारिक उपयोगावर भर देतो.

वाचनातून वाचकांना केवळ गणिताचे तत्त्वज्ञान शिकता येईल असे नाही, तर त्यांना ते त्यांच्या दैनंदिन जीवनात कसे उपयोगी ठरवू शकतात याचीही कल्पना येईल. "दशांश वर्गीकरण" हे पुस्तक एक प्रकारे गणिताच्या आवड असलेल्या वाचकांसाठी एक मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ओम जानराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे शांताराम महाजन यांनी लिहिलेलं एक महत्वाचं पुस्तक आहे, ज्यामध्ये ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या विविध अंगांवर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकात ग्रंथालय स्थापनेसाठी, त्याच्या कार्यप्रणाली, विविध शास्त्रशुद्ध तत्त्वज्ञान, वाचनसंस्कृती आणि माहितीचे व्यवस्थापन याविषयी माहिती दिली आहे.

पुस्तकात ग्रंथालय प्रशासन, ग्रंथालयातील सामग्रीचे वर्गीकरण, माहिती शोध प्रणाली, वापरकर्त्यांच्या आवश्यकतांसाठी सुलभ सेवा प्रदान करणे, तसेच डिजिटल आणि इंटरनेटच्या युगात ग्रंथालयाची भूमिका यावर विचार करण्यात आले आहेत. महाजन यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिक दृष्टिकोनाचा आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराचा महत्त्वही ठळकपणे उचलला आहे.

याशिवाय, त्यांनी ग्रंथालयीन धोरणे, संसाधन व्यवस्थापन, आर्थिक नियोजन, ग्रंथालयीन कर्मचारी व्यवस्थापन आणि वापरकर्ता सेवा यांवर सुस्पष्ट मार्गदर्शन केले आहे. पुस्तक एक समर्पक साधन ठरते ज्यामध्ये वाचनालय व्यवस्थापनाच्या तत्त्वज्ञानाची नीती व दृष्टिकोन यांचे विवेचन केले आहे.

एकूणच, "ग्रंथालय व्यवस्थापन" हे पुस्तक त्या सर्वांसाठी उपयुक्त आहे जे ग्रंथालयाचे कार्य यशस्वीपणे व्यवस्थापित करू इच्छितात, तसेच ते ग्रंथालय क्षेत्राशी संबंधित शैक्षणिक अभ्यासकांसाठीही महत्वाचे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड गणेश बंडूभाऊ

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांच्या लेखनाचे एक महत्त्वपूर्ण कार्य आहे, ज्यात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध अंगांचा सुस्पष्ट आणि सुलभ परिचय दिला आहे. या पुस्तकाद्वारे पारखी सरांनी ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या तत्त्वज्ञानाची, कार्यपद्धतींची आणि विकासाची सखोल माहिती दिली आहे.

पारखी यांच्या या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राच्या विविध पैलूंवर चर्चा केली आहे – जसे की, ग्रंथालयाच्या स्थापना, संचालन, संग्रहण, वर्गीकरण, माहिती संरक्षण, वाचनाची प्रचार-प्रसार कार्ये आणि ग्रंथालयाच्या तांत्रिक बाबी. त्यांनी पुस्तकाच्या वापरकर्त्यांना साध्या शब्दात आणि स्पष्ट शैलीत महत्त्वाचे तत्त्वज्ञान आणि कार्यप्रणाली समजावून दिली आहे. यामुळे वाचन संस्कृती आणि ग्रंथालय शास्त्राच्या क्षेत्रात अनेक नवीन ज्ञान मिळवणे शक्य झाले आहे.

या पुस्तकामुळे विद्यार्थ्यांना आणि ग्रंथालय कार्यकर्त्यांना या क्षेत्राशी संबंधित महत्त्वाची माहिती मिळते. ग्रंथालय शास्त्राच्या संकल्पना आणि तंत्रज्ञानाच्या दृष्टिकोनातून हे पुस्तक खूप उपयुक्त आहे. गंगाधर पारखी यांच्या अनुभवाचा आणि अभ्यासाचा लाभ घेत, ग्रंथालय क्षेत्रातील नव्याने काम करणाऱ्यांना या पुस्तकाचा मार्गदर्शक म्हणून उपयोग होईल.

त्यामुळे, "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे पुस्तक केवळ एक शास्त्रविषयक लेखन नसून, ग्रंथालय व्यवस्थापनाची एक ठोस आणि आदर्श दिशा दाखवणारे कार्य आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ओमप्रकाश गजानन

Title :-

शीर्षक :- दुनियादारी

Author :-

लेखक :- सुहास शिरवळकर

प्रकाशन व स्थळ :- सहाद्री बुक्स

A Brief Synopsis:- दुनियादारी हे सुहास शिरवळकर यांचे एक अत्यंत प्रभावशाली आणि विचार-provoking साहित्यिक काव्य आहे. या पुस्तकात शिरवळकर यांनी आपल्या साध्या, सरळ आणि तरीही गहन लेखनशैलीत 'दुनियादारी' या जीवनातील महत्वाच्या गोष्टींवर भाष्य केले आहे. हे पुस्तक जीवनाच्या रोजच्या लहानमोठ्या समस्यांचा, त्यातील सुख-दुःखांचा आणि मानवी नात्यांचा गोड आणि तिखट अनुभव सांगते.

शिरवळकर यांनी या पुस्तकात माणसाच्या जीवनातील संघर्ष, त्याचा वेदना आणि त्याला कधी कधी आलेली सुखाची क्षणिकता, यावर प्रगल्भ विचार मांडले आहेत. त्यांच्या लेखनात एक हसरे, हलके-फुलके आणि तरीही खूप सुस्पष्ट अर्थ असलेले भाव आहेत. जीवनाच्या या सर्व पैलूंना त्यांनी सूक्ष्मदृष्ट्या दाखवले आहे, आणि कधी कधी ती अगदी सहजतेने आपल्या वाचनात उतरवली आहे.

"दुनियादारी" या पुस्तकाचे मर्म हे आहे की, लेखक एक अविचारक, शाळेतील साधे विद्यार्थी नाही तर त्याचा गंध आणि सृष्टीवरील त्याचा दृष्टिकोन आपल्याला दाखवतो. हा दृष्टिकोन त्याच्या वाचनात आणि लेखनातच दिसतो, ज्यामध्ये जीवनाची वस्तुस्थिती समजून घेणारा एक प्रगल्भ मानस आहे.

शिरवळकर यांचे हे पुस्तक जीवनावर गहिरे, तरीही हसवणारे आणि विचार करायला लावणारे आहे. ते एक प्रकारे प्रत्येक वाचकाच्या हृदयात स्थान मिळवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ऋषिकेश दिपक

Title :-

शीर्षक :- कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक" हे शांताराम महाजन यांच्या एका अत्यंत महत्वपूर्ण शास्त्रविषयक कार्याचे पुस्तक आहे. या पुस्तकात त्यांनी कोलन वर्गीकरण या शास्त्र विषयावर सखोल आणि विश्लेषणात्मक चर्चा केली आहे. कोलन वर्गीकरण, म्हणजेच संख्यात्मक डेटा किंवा परिमाणांकित माहितीचे व्यवस्थित वर्गीकरण करण्याची एक प्रणाली आहे, जी विविध शास्त्र आणि गणना प्रक्रियांमध्ये उपयुक्त ठरते.

शांताराम महाजन यांनी या पुस्तकाद्वारे वाचकांना गहन आणि सूक्ष्म विचारांची ओळख करून दिली आहे. पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट हे संख्यात्मक आणि सांख्यिकी विषयांची समज वाढवणे आणि त्याचा योग्य उपयोग कसा करावा हे स्पष्ट करणे आहे. ते फक्त शास्त्रज्ञांसाठीच नव्हे, तर गणना व डेटा वर्गीकरण यासंबंधी अधिक जाणून घेऊ इच्छिणाऱ्या सर्व वाचकांसाठी उपयुक्त आहे.

शांताराम महाजन यांनी आपल्या कामातून एक महत्त्वाची गोष्ट शिकवली आहे – म्हणजेच, प्रत्येक समस्या आणि त्याचे निराकरण त्याच्या योग्य प्रकारे वर्गीकृत आणि विश्लेषित केले पाहिजे. त्याच्या या कार्यामध्ये शास्त्रशुद्धता आणि योग्यतेचा अपार महत्त्व आहे.

या पुस्तकाचा वाचन केल्यावर वाचकांना कोलन वर्गीकरणाच्या प्रक्रियेचे सखोल ज्ञान मिळते आणि त्याच्या विविध कार्यक्षेत्रांतील उपयोगाची समज तयार होतो. हे पुस्तक एक अत्यंत उपयुक्त आणि अभ्यासनीय ग्रंथ ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकड ज्ञानेश्वर राजू

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक प्रकाश करमकर यांनी लिहिले असून, हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्र आणि संदर्भ सेवांच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण संदर्भ आहे. या पुस्तकात, लेखकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवांची विविध बाजू समजावून सांगितली आहे. त्यात ग्रंथालयामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या संदर्भ सेवा, त्यांचे स्वरूप, कार्यप्रणाली, तंत्रज्ञानाचा वापर आणि सेवा देण्याची कार्यशैली यावर तपशीलवार चर्चा केली आहे.

प्रकाश करमकर यांच्या या पुस्तकात, संदर्भ सेवा हा ग्रंथालयातील एक महत्त्वाचा विभाग मानला जातो. एक उत्तम ग्रंथालय संदर्भ सेवांद्वारे वापरकर्त्यांना माहितीच्या योग्य स्रोतांपर्यंत सहज पोहोचवू शकते. लेखकाने ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा केवळ शालेय किंवा महाविद्यालयीन ग्रंथालयांपुरती मर्यादित नसून, मोठ्या संस्थात्मक आणि सार्वजनिक ग्रंथालयांमध्ये देखील त्यांचा महत्त्वपूर्ण उपयोग दर्शविला आहे.

या पुस्तकाचे दुसरे एक महत्त्वाचे पैलू म्हणजे त्यात दीक्षा, माहितीच्या प्रणालीचा योग्य वापर, नवे तंत्रज्ञान व डिजिटल साधनांचा समावेश यावर प्रकाश टाकलेला आहे. यामुळे, ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा अधिक कार्यक्षम, सुलभ आणि उपयुक्त बनवू शकतात.

सारांशात, "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि संदर्भ सेवा यावर सखोल आणि व्यापक दृष्टीकोन प्रदान करणारे आहे. हे पुस्तक ग्रंथालय शास्त्र व संदर्भ सेवा कार्यात रुची असलेल्या सर्व वाचकांसाठी अत्यंत उपयुक्त आणि मार्गदर्शक ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कळसकर ऋषिकेश श्रीकृष्ण

Title :-

शीर्षक :- संपूर्ण बाळकराम

Author :-

लेखक :- राम गडकरी

प्रकाशन व स्थळ :- समन्वय प्रकाशन

A Brief Synopsis:- संपूर्ण बाळकराम हे राम गडकरी लिखित पुस्तक मराठी साहित्याच्या ऐतिहासिक आणि विनोदी लेखन परंपरेतील एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. गडकरींच्या साहित्यकौशल्याचा आणि व्यासंगाचा उत्तम नमुना या पुस्तकातून पाहायला मिळतो. हे पुस्तक विनोदी साहित्य प्रकारात मोडणारे असले तरी त्यात सामाजिक सत्ये आणि मानवी स्वभावाचे विविध पैलू हुशारीने गुंफलेले आहेत.

राम गडकरी हे मराठी नाटककार, कवी, आणि लेखक म्हणून प्रसिद्ध आहेत. त्यांनी "संपूर्ण बाळकराम" या कादंबरीतून समाजातील दांभिकता, मानवी भावनांचा विरोधाभास, आणि सामाजिक समस्या अतिशय मार्मिक पद्धतीने मांडल्या आहेत. या पुस्तकातील विनोद केवळ खळखळून हसवणारा नाही, तर तो वाचकाला अंतर्मुख करतो आणि विचार करायला लावतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कांडेलकर गोकुल सिताराम

Title :-

शीर्षक :- बटाट्याची चाळ

Author :-

लेखक :- पु. ल. देशपांडे

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- बटाट्याची चाळ हे पु. ल. देशपांडे यांचे अत्यंत लोकप्रिय आणि विनोदी पुस्तक आहे. हे पुस्तक मुंबईतील चाळसंस्कृतीचे हसरे, हलके-फुलके, पण तितकेच मार्मिक चित्रण करते. पुस्तकात एका काल्पनिक चाळीतील (बटाट्याची चाळ) रहिवाशांच्या विविधरंगी व्यक्तिरेखा, त्यांचे स्वभाव, त्यांच्या रोजच्या गमतीजमती, भांडणं, मैत्री आणि जीवनाच्या छोट्या-छोट्या गोष्टींचं चित्रण आहे.

चाळीतील विविध व्यक्तिरेखा—गणपतरावांपासून तात्यांपर्यंत, म्हातारी आजीपासून दामलेबाईपर्यंत—हे सर्वजण लेखकाच्या विनोदी शैलीत जिवंत होतात. प्रत्येक पात्र हे समाजाच्या एका विशिष्ट वर्गाचे प्रतिनिधित्व करते.

पुस्तकाची भाषा हलकी, सोपी आणि खुसखुशीत आहे, त्यामुळे वाचकाला हसवतानाच अंतर्मुख करायला भाग पाडते. चाळीतल्या गमतीजमतींमधून समाजाची जडणघडण, शहरी मध्यमवर्गाचे जीवन, त्यांचे स्वप्ने आणि त्यांचं साधंसुधं आयुष्य लेखक सहजपणे मांडतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- करनावत श्वेता सतिश

Title :-

शीर्षक :- रक्ताचा पाऊस

Author :-

लेखक :- गुरुनाथ नाईक

प्रकाशन व स्थळ :- कोल्हापूर

A Brief Synopsis:- गुरुनाथ नाईक यांच्या "रक्ताचा पाऊस" या कादंबरीवर मनोगत व्यक्त करणे हा एक अत्यंत विचारमंथनाचा आणि भावनिक अनुभव आहे. ही कादंबरी वाचताना वाचकाला एका वेगळ्याच भावविश्वात घेऊन जाण्याची क्षमता आहे.

"रक्ताचा पाऊस" ही कादंबरी फक्त एका कथानकापुरती मर्यादित नाही; ती समाजातील विसंगती, मानवी नातेसंबंधातील ताणतणाव, आणि संघर्षाचे भीषण दर्शन घडवते. गुरुनाथ नाईक यांची लेखनशैली ही अतिशय थेट, पण तरीही संवेदनशील आहे. ते त्यांच्या शब्दांतून मानवी मनाच्या खोलवरच्या भावना उलगडून दाखवतात. त्यांच्या लेखणीत निसर्गाचे वर्णन, पात्रांचे मानसिक द्वंद्व, आणि समाजातील दुटप्पीपणा या सर्व गोष्टी इतक्या जिवंतपणे मांडल्या आहेत की वाचकाला त्या आपल्या जगाचा भाग वाटतात.

या कादंबरीतील मुख्य कथानक हे संघर्ष, रक्तपात, आणि मानवी भावनांच्या गुंतागुंतीवर आधारित आहे. "रक्ताचा पाऊस" या शीर्षकाचाच अर्थ सांगतो की या कथानकात मानवी मूल्यांची कशी परिक्षा होते, आणि परिस्थितीमुळे कसे निर्दय वागावे लागते. या कथेत गुरुनाथ नाईक यांनी एका संघर्षरत समाजातील वास्तवतेचे चित्रण केले आहे, ज्यामध्ये मानवी जीवनाच्या दुःखद आणि वेदनादायक बाजूंना उजाळा दिला जातो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खाकरे सुनील दिलीप

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- शांताराम महाजन लिखित "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय विज्ञान या विषयावर लिहिलेल्या महत्त्वपूर्ण ग्रंथांपैकी एक आहे या .पुस्तकात ग्रंथालयांचे नियोजन, व्यवस्थापन, संघटन व संचालन यांविषयी सखोल आणि सोप्या भाषेत मार्गदर्शन केलेले आहे.ग्रंथालय ही ज्ञानभांडाराची केंद्रस्थाने असून ., त्यांची कार्यक्षमता आणि उपयुक्तता वाढविण्यासाठी प्रभावी संघटन ही अत्यंत महत्त्वाची ठरते.महाजन यांच .्या लेखणीतील स्पष्टता आणि त्यांच्या सखोल ज्ञानामुळे हे पुस्तक अभ्यासक, ग्रंथपाल आणि ग्रंथालय विज्ञानाचे विद्यार्थी यांच्यासाठी अनमोल आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे आकाश विलास

Title :-

शीर्षक :- भाषणाचे प्रभावी तंत्र

Author :-

लेखक :- वंदन नगरकर

प्रकाशन व स्थळ :- इंद्रायणी साहित्य

A Brief Synopsis:- वंदन नगरकर यांनी लिहिलेलं "भाषणाचे प्रभावी तंत्र" हे पुस्तक वाचकांना प्रभावी संवाद कौशल्य कसं आत्मसात करावं, याची उत्कृष्ट मार्गदर्शन देतेहे पुस्तक फक्त व्यासपीठावर दिल्या जाणाऱ्या भाषणापुरतं मर्यादित नाही .; तर दैनंदिन जीवनातील संवाद, मुलाखती, सभा, गटचर्चा आणि सामाजिक संवाद यासाठी देखील अत्यंत उपयोगी आहे.

"भाषणाचे प्रभावी तंत्र" हे पुस्तक केवळ एक मार्गदर्शक पुस्तक नाही, तर व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आणि प्रभावी संवादासाठी एक अमूल्य साधन आहे. वाचकांनी याचा उपयोग करून स्वतःमध्ये बदल घडवावा आणि त्यांच्या विचारांची स्पष्टता व परिणामकारकता वाढवावी, हेच या पुस्तकाचं मूळ उद्दिष्ट आहे.

नगरकरांनी एक सहजसोपं, प्रॅक्टिकल आणि प्रेरणादायी पुस्तक लिहिलं आहे, जे वाचकांसाठी खरोखरच एक प्रेरणादायक ठरेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे दिपाली कैलास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- शांताराम महाजन यांनी लिहिलेल्या "ग्रंथालय व्यवस्थापन" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करायचं झालं, तर हे पुस्तक ग्रंथालय क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी तसेच विद्यार्थ्यांसाठी एक अमूल्य मार्गदर्शक ठरलेलं आहे.

या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालय व्यवस्थापनातील महत्वाच्या बाबींवर सखोल चर्चा केली आहे. पुस्तकात आधुनिक ग्रंथालय व्यवस्थापनासाठी आवश्यक असलेली तत्वे, पद्धती, आणि तंत्रे प्रभावीपणे समजावून सांगितली आहेत. ग्रंथालय म्हणजे केवळ पुस्तकांचे साठवण केंद्र नसून, ते ज्ञान आणि माहितीचा एक सजीव ठेवा आहे, हे लेखकाने ठामपणे अधोरेखित केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे अक्षय सुनील

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दीपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" हे दीपक कपडे लिखित पुस्तक आजच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात अत्यंत महत्वाचे स्थान मिळवते. हे पुस्तक आधुनिक युगातील माहिती व्यवस्थापन, सेवा आणि तंत्रज्ञान यांसंदर्भात उपयुक्त आणि मार्गदर्शक आहे. पुस्तकात माहितीचे व्यवस्थापन, डिजिटल साधनांचा उपयोग, तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने समाजाला अधिक सक्षम कसे बनवायचे यावर प्रकाश टाकण्यात आला आहे.

पुस्तकाचा आशय सोपा, स्पष्ट व अभ्यासपूर्ण असून तो विद्यार्थ्यांपासून ते व्यावसायिकांपर्यंत सर्वांसाठी उपयोगी ठरतो. दीपक कपडे यांनी विषय सादर करताना तांत्रिक मुद्दे सहजसोप्या भाषेत समजावून सांगितले आहेत, ज्यामुळे वाचकांना विषयाची सखोल माहिती मिळते.

आज माहिती आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीमुळे समाज व उद्योगक्षेत्रामध्ये अनेक सकारात्मक बदल घडले आहेत. अशा परिस्थितीत माहिती सेवा आणि साधनांचा योग्य उपयोग कसा करता येईल, हे जाणून घेण्यासाठी हे पुस्तक आदर्श ठरते. यातील उदाहरणे आणि सादरीकरण वाचकांच्या व्यावहारिक ज्ञानात भर घालतात.

शिफारस:

या पुस्तकाचे वाचन प्रत्येकाला नवा दृष्टिकोन देऊ शकते. त्यामुळे तंत्रज्ञान, माहिती सेवा आणि आधुनिक व्यवस्थापनात रस असणाऱ्या प्रत्येकाने हे पुस्तक वाचावे. लेखकाने उभा केलेला विचारमंथनाचा हा प्रवास नक्कीच प्रेरणादायी आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे धनराज शुद्धोधन

Title :-

शीर्षक :- कोल्हाट्याचे पोर

Author :-

लेखक :- किशोर शांताबाई काळे

प्रकाशन व स्थळ :- ग्रंथाली प्रकाशन

A Brief Synopsis:- किशोर शांताबाई काळे यांनी लिहिलेले "कोल्हाट्याचे पोर" हे पुस्तक मराठी साहित्यातील एक महत्त्वाचे आत्मकथन आहे. या पुस्तकात लेखकाने आपल्या प्रत्यक्ष आयुष्याचा संघर्षपूर्ण प्रवास, समाजातील अनिष्ट प्रथा, जातीभेद, गरिबी, शिक्षणासाठी केलेली झुंज आणि स्वाभिमानाने आयुष्य उभारण्याचा प्रयत्न अत्यंत प्रभावीपणे मांडला आहे.

हे पुस्तक एका कोल्हाटी समाजातील पोराने, म्हणजेच लेखकाच्या, जीवनावर आधारित आहे. कोल्हाटी समाज हा मनोरंजन क्षेत्राशी निगडित असून त्यांच्या महिलांना पारंपरिक लोकनृत्य, तमाशा यांसाठी प्रसिद्धी मिळते; परंतु या समाजात शिक्षण आणि प्रगती याला फारसा वाव नव्हता. लेखकाने या परिस्थितीतून बाहेर पडण्याचा आणि स्वतःच्या आयुष्याला योग्य दिशा देण्याचा प्रयत्न केला.

पुस्तक वाचताना गरिबीच्या दाहकतेची, भेदभावाची आणि शिक्षण मिळवण्यासाठी केलेल्या कठोर संघर्षाची जाणीव होते. लेखकाने आपल्या आईच्या, शांताबाईंच्या, त्यागाची आणि कष्टाची कथा मांडताना तिच्या धैर्याचे चित्रण केले आहे, जे मन हेलावून टाकते. शांताबाई या केवळ आई नव्हेत, तर एका झुंजार स्त्रीचे प्रतीक आहेत.

शिक्षण आणि समाजप्रबोधन यामध्ये लेखकाने केलेली झुंज प्रेरणादायी आहे. त्यांचे जीवन हे 'शून्यातून विश्व निर्माण करण्याची' कथा आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- साबे सागर गजानन

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा

Author :-

लेखक :- प्रकाश करमकर

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- प्रकाश करमकर लिखित "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" ही पुस्तक ग्रंथालय विज्ञानाच्या विद्यार्थ्यांसाठी, संशोधकांसाठी आणि व्यावसायिक ग्रंथपालांसाठी एक महत्त्वपूर्ण व अत्यंत उपयुक्त असे ग्रंथ आहे. या पुस्तकातून लेखकाने संदर्भ सेवा या विषयाचा अत्यंत सखोल आणि सर्वसमावेशक आढावा घेतलेला आहे.

ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा ही केवळ माहितीचा पुरवठा करणारी सेवा नसून, ती माहिती शोधणाऱ्याला अचूक, तंतोतंत आणि विश्वासाहर् माहिती प्रदान करण्याची एक कला आहे. प्रकाश करमकर यांनी या पुस्तकात संदर्भ सेवा कशी प्रभावीपणे दिली जाऊ शकते, याचे विवेचन विस्तृत स्वरूपात केले आहे. त्यांनी माहितीच्या विविध स्रोतांचा, साधनांचा आणि तंत्रज्ञानाचा वापर कसा करायचा, याबद्दल अत्यंत उपयोगी मार्गदर्शन केले आहे.

पुस्तकाचे भाषाशैली सोपी, प्रवाही आणि विषयाला न्याय देणारी आहे. ग्रंथालय विज्ञानातील विद्यार्थी आणि नवीन ग्रंथपालांना संदर्भ सेवा कशा प्रकारे कार्यरत असतात, याची स्पष्ट कल्पना या पुस्तकाद्वारे येते. तसेच ग्रंथालय व्यवस्थापनामध्ये प्रभावी संदर्भ सेवा देण्यासाठी कोणत्या प्रकारचे नियोजन करावे लागते, याबाबतही यात मार्गदर्शन केलेले आहे.

ग्रंथालय विज्ञानातील तांत्रिक व सैद्धांतिक बाबींच्या जोडीला पुस्तकात व्यावहारिक दृष्टिकोनही आहे, जो वाचकांना उपयोगी ठरतो. आधुनिक ग्रंथालयीन सेवेमध्ये डिजिटल तंत्रज्ञान आणि ऑनलाइन माहिती स्रोतांच्या वाढत्या प्रभावाचा उल्लेखही पुस्तकात करण्यात आला असल्याने ते आजच्या काळातही समकालीन वाटते.

एकंदरीत, "ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा" हे पुस्तक माहिती व्यवस्थापन, संदर्भ सेवा आणि ग्रंथालय विज्ञान या विषयांवर काम करणाऱ्या सर्वांसाठी एक प्रेरणादायी व मार्गदर्शक असे साधन आहे. लेखकाने केलेले सखोल संशोधन, सोप्या भाषेत मांडणी आणि विषयाची व्यापकता यामुळे हे पुस्तक या क्षेत्रातील एक महत्त्वाचा ग्रंथ म्हणून स्थान मिळवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सरप वैभव शेषराव

Title :-

शीर्षक :- मराठी विश्वकोश खंड - ५

Author :-

लेखक :- लक्ष्मणशास्त्री जोशी

प्रकाशन व स्थळ :- मुंबई

A Brief Synopsis:- "मराठी विश्वकोश खंड - ५" हा एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण आणि माहितीपूर्ण ग्रंथ आहे. विशेषतः या खंडामध्ये लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांच्या योगदानाचे महत्त्व खूप आहे. लक्ष्मणशास्त्री जोशी हे एक सुप्रसिद्ध विद्वान होते आणि त्यांच्या लेखणीने मराठी भाषेतील विविध क्षेत्रांतील ज्ञानाची उंची वाढवली.

त्यांच्या कार्यात विद्वत्ता, दृष्टिकोन, आणि माहितीची गहिराई दिसून येते. खंड ५ मध्ये, विविध शास्त्रज्ञ, कलाकार, साहित्यिक, आणि इतिहासकार यांच्या कामांचा सुस्पष्ट विवेचन दिला आहे, जे आजच्या पिढीला मार्गदर्शन करते.

याचे महत्त्व फक्त शब्दकोशापुरते नाही, तर मराठी संस्कृती, परंपरा आणि विचारधारा यांचे विस्तृत चित्रण देखील आहे. लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांची शास्त्रशुद्धता आणि विवेकशीलतेचा ठसा या पुस्तकावर पडलेला आहे.

हा खंड, भारतीय आणि मराठी समाजाच्या ज्ञानवृद्धीसाठी एक मोठा दुवा आहे. याचे वाचन करणाऱ्यांना ना केवळ मराठी भाषेचा परिचय होतो, तर त्यातले विविध विषय आणि तज्ज्ञांचा अनुभव देखील मिळतो. लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांच्या कार्याचा सांगोपांग विचार करणे, त्यांचे योगदान समजून घेणे आणि त्या माध्यमातून ज्ञानाची नवी दृष्टिकोन प्राप्त करणे हे याचे मुख्य उद्दीष्ट आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सरदार मयुरी राजू

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- वसंत लेले यांचा "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हा निबंध ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील महत्त्वपूर्ण विषयावर आधारित आहे. या लेखात त्यांनी ग्रंथालयांच्या व्यवस्थापनातील तालीकीकरणाच्या महत्त्वावर विचार मांडले आहेत.

वसंत लेले यांच्या मते, आधुनिक ग्रंथालये तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे अधिक कार्यक्षम होऊ शकतात. ग्रंथालयातील प्रत्येक संसाधनाची योग्य तालीकीकरण पद्धत वापरल्यास, वाचनालयाचे कार्य सोपे आणि जलद होते. यासाठी "ड्यूई दशलक्ष प्रणाली" (Dewey Decimal Classification) आणि "लायब्ररी ऑफ काँग्रेस क्लासिफिकेशन" (Library of Congress Classification) या प्रसिद्ध प्रणालींचा उपयोग केला जातो.

लेले यांच्यानुसार, तालीकीकरणामुळे पुस्तके आणि इतर संसाधने एका सुव्यवस्थित पद्धतीने मांडली जातात, ज्यामुळे वाचकांना त्यांचा आवश्यक माहिती लवकर मिळवता येते. या तालीकीकरणासाठी आधुनिक तंत्रज्ञान, संगणक आणि डेटाबेस व्यवस्थापनाचे महत्त्व वाढले आहे. लेले यांचा विचार आहे की, ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि तालीकीकरणाचे कार्य एकत्रितपणे करणे अत्यंत आवश्यक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शिंदे पुरुषोत्तम रामदास

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- ग्रंथालय संगणकीकरण आणि आधुनिकीकरण यावर दत्तात्रय फडके यांच्या मनोगतात काही महत्वाचे मुद्दे आणि विचार असू शकतात. ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीमध्ये संगणकाच्या वापरामुळे अनेक सुधारणा आणि सुविधा मिळाल्या आहेत. संगणकीकरणामुळे माहितीचा संग्रहण, वर्गीकरण, शोध व वितरण अधिक सुलभ आणि जलद झाला आहे. एकूणच, संगणकीकरण आणि आधुनिकीकरणामुळे ग्रंथालय व्यवस्थापन आणि सेवा कार्यक्षमता वाढली आहे, आणि या क्षेत्रामध्ये अधिक कार्यक्षमतेने प्रगती करण्याच्या दृष्टीने एक मोठा बदल झाला आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तळोकार वृषाली रवींद्र

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व्यवस्थापन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व्यवस्थापन हे शांताराम महाजन लिखित एक "महत्वाचे पुस्तक आहे। या पुस्तकात ग्रंथालय . लेखकाने ग्रंथालयाची रचना .व्यवस्थापनाच्या विविध अंगांचा तपशीलवार अभ्यास केला आहे, त्याची कार्यप्रणाली, आणि विविध दृष्टीकोनातून ग्रंथालय व्यवस्थापन कसे करावे यावर विचार मांडले आहेत .हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना, अभ्यासकांना तसेच ग्रंथालय अधिकारी आणि व्यवस्थापकांना ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व अंगांचा समज प्रदान करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे निकिता समाधान

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांच्या द्वारा रचलेले एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण ग्रंथ आहे. या पुस्तकात, ग्रंथालय व माहिती शास्त्राशी संबंधित विविध संज्ञांचा सुस्पष्ट व सखोल अर्थ दिला आहे. या कोशात विविध शास्त्रज्ञ, अभ्यासक आणि विद्यार्थी यांना त्या क्षेत्राशी संबंधित संकल्पना, वाचन, संग्रहण, व्यवस्थापन आणि माहिती तंत्रज्ञानाचे विविध पैलू समजून घेण्यास मदत होईल.

सातारकर यांचे कार्य भारतीय ग्रंथालय शास्त्र आणि माहिती विज्ञानाच्या क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण मानले जाते. त्यांनी अनेक वर्षे या क्षेत्रात काम केले असून, त्यांच्या कार्याने भारतीय ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या विकासात मोलाचे योगदान दिले आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, शिक्षकांसाठी आणि अभ्यासकांसाठी एक अतिशय उपयुक्त साधन आहे. विविध संज्ञांची परिभाषा, त्यांचे स्पष्टीकरण आणि त्यातील संबंधित घटक यावर आधारित याचे तपशीलवार विवेचन वाचकांना या क्षेत्राची गतीशक्ती आणि विविधतेची योग्य समज देतो.

तुम्ही या कोशाच्या मदतीने ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्राच्या मूलभूत तत्वांवर सखोल आणि विस्ताराने विचार करू शकता. या ग्रंथाची विशेषता म्हणजे त्यात दिलेली परिभाषा प्रणाली, जी ज्ञानाच्या विविध शाखांमधील प्रगतीला प्रोत्साहन देते.

माझ्या दृष्टीने, "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे पुस्तक भारतीय शास्त्रज्ञ आणि माहिती व्यवस्थापन कार्यकर्त्यांना एक अमूल्य स्रोत आहे, जो त्यांचे ज्ञान वृद्धीसाठी उपयुक्त ठरतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- उके विशाल संजय

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मला असे वाटते की या पुस्तकाने माहिती सेवा आणि त्याच्या महत्वाच्या साधनांचा अभ्यास उत्कृष्टपणे केला आहे. विशेषतः, "दिपक कपडे" यांनी या पुस्तकात माहिती तंत्रज्ञान, डिजिटल साधने, आणि माहितीच्या वेगवेगळ्या प्रकारांच्या उपयोगाच्या संदर्भात सखोल विवेचन केले आहे.

आजच्या युगात, माहितीची उपलब्धता आणि तिचा प्रभाव प्रत्येक क्षेत्रात दिसून येतो. पुस्तकाने माहितीचे विविध आयाम आणि त्याचे वितरण कसे प्रभावीपणे होऊ शकते हे स्पष्ट केले आहे. "माहिती सेवा व साधने" पुस्तकात लेखकाने त्या साधनांवरही चर्चा केली आहे ज्यामुळे माहितीच्या वापरात अधिकाधिक साधेपण येऊ शकते, आणि वापरकर्त्यांसाठी अधिक सहजता निर्माण होऊ शकते.

पुस्तकात दिपक कपडे यांनी तंत्रज्ञानाच्या वापराने सूचना, ज्ञान आणि माहितीचा प्रसार कसा अधिक सोयीस्कर होऊ शकतो हे मांडले आहे. आजच्या डिजिटल युगात, माहिती सेवा आणि साधनांचा वापर केवळ शैक्षणिक क्षेत्रापुरता मर्यादित नाही, तर उद्योग, आरोग्य, प्रशासन, आणि इतर अनेक क्षेत्रांमध्ये त्याचा वापर मोठ्या प्रमाणावर होत आहे.

एकूणच, या पुस्तकात लेखकाने अत्याधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विकासाचा आणि त्याच्या वापराचा महत्वाची चर्चा केली आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्याला माहितीच्या सेवांबद्दल अधिक जागरूकता निर्माण होते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- उमाळे उज्वला आनंदा

Title :-

शीर्षक :- ययाती

Author :-

लेखक :- वि स खांडेकर

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "ययाती" हा वि. पु. काणेकर यांचा अत्यंत प्रसिद्ध आणि महत्वपूर्ण कादंबरी आहे. या कादंबरीत ययाती या महाभारतातील एका प्रमुख पात्राच्या आयुष्याच्या वेगवेगळ्या टप्प्यांची आणि त्याच्या संघर्षांची कथा आहे. ययाती हा एक राजकुमार असतो, ज्याने प्रगल्भतेसाठी आपला वृद्धत्व स्वीकारला आणि युवा अवस्था पुन्हा प्राप्त केली. त्याच्या जीवनातील तणाव, प्रेम, आशा, नफ्याचे विचार आणि मानवी नातेसंबंध या सर्वांचा तंतोतंत शोध घेतला जातो.

कादंबरीत ययातीच्या जीवनात त्याच्या कर्तव्य, वासनांची गुंतागुंत, आणि त्याने केलेल्या अनेक जीवनसंग्रामांची छाननी आहे. ययातीचे पात्र मानवी स्वभावाची विविध शेड्स आणि त्याच्या आयुष्याचे गहन अर्थ व्यक्त करतो.

त्याच्या कथेतील वेळोवेळी त्याच्या मानसिकतेतील बदल, त्याच्या तत्त्वज्ञानातील उलथापालथ, आणि त्याच्या निवडींनी कादंबरीला एक वेगळा दृष्टिकोन दिला आहे. ययातीच्या व्यक्तिमत्त्वातील अंतर्गत द्वंद्व आणि त्याच्या इच्छाशक्तीच्या संघर्षाचा वाचनाऱ्यांवर खोल प्रभाव पडतो.

या कादंबरीतून वि. पु. काणेकरांनी मानवी जीवनाच्या जटिलतेची उत्तम समज दिली आहे, तसेच त्यांच्या निर्णयांचे परिणाम कसे होतात, हे सांगितले आहे. "ययाती" हे एक दार्शनिक आणि समंजस दृष्टिकोन असलेले कथा असून जीवनाच्या गूढतेला उत्तम प्रकारे व्यक्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बाहुरवाघ रविकुमार भाऊराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे पुस्तक सु.प्र. सातारकर यांचे एक महत्त्वपूर्ण योगदान आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या विविध संज्ञांची स्पष्ट आणि सोप्या भाषेत परिभाषा दिली आहे. ग्रंथालय विज्ञान आणि माहिती शास्त्रातील विविध तंत्रे, पद्धती आणि संकल्पनांची माहिती एकाच ठिकाणी मिळविण्यासाठी हे पुस्तक खूप उपयोगी आहे.

"ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे एक अत्यंत उपयुक्त आणि मार्गदर्शक कार्य आहे, जे विद्यार्थ्यांसाठी तसेच ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी महत्त्वपूर्ण ठरते. सु.प्र. सातारकर यांनी या पुस्तकाद्वारे या क्षेत्राच्या विविध संकल्पनांचा सुसंगत आणि संक्षिप्त परिचय दिला आहे. त्यांनी माहिती आणि ज्ञान यांचे महत्त्व, ग्रंथालय विज्ञानाचे कार्य, तसेच त्याचे विविध तंत्रे समजावून सांगितले आहेत. या प्रकारे, हे पुस्तक ना फक्त विद्यार्थ्यांसाठी, तर त्या क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी देखील उपयोगी आहे.

या कोशामुळे, ग्रंथालय शास्त्राच्या अभ्यासकांना योग्य आणि सुसंगत माहिती मिळविणे सोपे होते आणि माहितीच्या वापराची योग्य दिशा मिळवण्यास मदत होते. त्यामुळे, याचे महत्त्व सर्व स्तरावर आहे, आणि हे पुस्तक एक महत्वाचे संदर्भ ग्रंथ म्हणून ओळखले जाते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वाकोडे कल्याणी विजयराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण" हे दत्तात्रय फडके यांचे पुस्तक आहे, ज्यात ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर, संगणकीय साधने आणि त्याचा प्रभाव यावर चर्चा केली आहे. पुस्तकात विविध संकल्पना समजावून सांगितल्या आहेत, ज्या ग्रंथालयांमध्ये तंत्रज्ञानाच्या वापरामुळे येणाऱ्या सुधारणा व नवकल्पना यावर आधारित आहेत.

मुख्य मुद्दे:

1. **संगणकीकरणाचे महत्त्व:** ग्रंथालयांचे कार्य अधिक कार्यक्षम, जलद, आणि सोयीस्कर करण्यासाठी संगणकाची भूमिका व महत्त्व स्पष्ट केले आहे.
2. **आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर:** बारकोडिंग, डेटा व्यवस्थापन प्रणाली (ILS), आणि डिजिटल संसाधने यांसारख्या तंत्रज्ञानांचा वापर.

हे पुस्तक मुख्यतः ग्रंथालय व्यवस्थापन, संगणकीकरण, आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे सिद्धी निरंजन

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कपडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- दिपक कापडे यांच्या "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकाने माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील एक महत्त्वपूर्ण धडा दिला आहे. या पुस्तकात लेखकाने माहितीच्या महत्वाचे विश्लेषण केले असून, ते केवळ तंत्रज्ञानाच्या दृष्टीकोनातून नाही, तर माहितीच्या वापराने समाज आणि व्यक्तीच्या जीवनावर होणाऱ्या प्रभावांवर देखील प्रकाश टाकला आहे.

लेखकाने पुस्तकात माहिती सेवा आणि साधनांची विविध प्रकारे चर्चा केली आहे. त्यात संगणकीय तंत्रज्ञान, इंटरनेट, डिजिटल साधने, डेटाबेस आणि अन्य संसाधनांची महत्त्वपूर्ण भूमिका स्पष्ट केली आहे. कापडे यांचे भाषाशास्त्र सुत्रसंगत आणि सोपे असून, ते आपल्या वाचकांना या जटिल विषयाला समजून घेण्यास मदत करतात.

त्यांनी माहितीच्या स्रोतांपासून ते त्याच्या प्रसारणापर्यंत विविध पद्धतींचा तपशीलवार उल्लेख केला आहे. आधुनिक काळात माहितीचा प्रपंच, कार्यक्षमता, वेगवान प्रसारण प्रणाली आणि त्याचा परिणाम समाजावर या सर्वांवर कापडे यांचे विचार मार्गदर्शन करणारे आहेत.

या पुस्तकाचे वैशिष्ट्य म्हणजे ते केवळ विद्यार्थ्यांसाठीच नाही, तर माहिती तंत्रज्ञान, पुस्तकालय विज्ञान आणि ज्ञान व्यवस्थापन या क्षेत्रांमध्ये काम करणाऱ्यांसाठी देखील एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते. कापडे यांच्या कार्याने माहितीच्या महत्वाला एक नवीन परिभाषा दिली आहे, जी आजच्या डिजिटल युगात अनिवार्य आहे.

अखेर, "माहिती सेवा व साधने" हे एक विचारप्रवर्तक पुस्तक आहे, जे आपल्याला माहितीच्या वाचन, वापर आणि व्यवस्थापनाबद्दल विस्तृत ज्ञान देण्याचे काम करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे अतुल सदानंद

Title :-

शीर्षक :- मृत्युंजय

Author :-

लेखक :- शिवाजी सावंत

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "मृत्युंजय" ही शिवाजी सावंत यांनी लिहिलेली एक अत्यंत प्रसिद्ध कादंबरी आहे. ही कादंबरी महाभारतातील कर्ण या पात्रावर आधारित आहे आणि त्याच्या जीवनाचे आणि संघर्षाचे सखोल चित्रण करते.

कादंबरीचे मनोगत:

"मृत्युंजय" ही कादंबरी कर्ण या महाभारताच्या एक महत्वाच्या आणि वादग्रस्त पात्राच्या जीवनाचे साक्षात्कार करत आहे. कर्ण हा व्यक्तिमत्वाने एक अविश्वसनीय नायक होता, ज्याला जन्माच्या वेळीच अनेक अवहेलना आणि वेदना सहन कराव्या लागल्या. या कादंबरीत कर्णाच्या जीवनातील संघर्ष, त्याची सन्मानाची, त्याच्या मित्रतेची, शौर्याची, आणि दुखाची कहाणी यांचा छान समावेश आहे.

कादंबरीत कर्ण एक गडी म्हणून जन्माला येतो, पण तो स्वधर्म आणि स्वाभिमानाच्या शुद्धतेसाठी, आपल्या कर्तृत्वामुळे समाजाच्या सर्वोच्च पदापर्यंत पोहोचतो. त्याच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या विरोधाभासांमुळे तो एक नैतिकदृष्ट्या गुंतागुंतीचे आणि द्वंद्व असलेले पात्र बनतो.

शिवाजी सावंत यांनी या कादंबरीत कर्णाच्या भावनिक, मानसिक, आणि सामाजिक दृष्टीकोनांवर विस्तृतपणे प्रकाश टाकला आहे. कर्णाच्या निवडी, त्याच्या संकटांची आणि त्याच्या आत्मविश्वासाची कथा अत्यंत प्रभावीपणे वाचकांपर्यंत पोहोचते. त्याच्या दृष्टीने 'सत्य' आणि 'धर्म' हे कधी कधी एकमेकांच्या विरोधातही असू शकतात. कर्णाच्या जीवनाचा साक्षात्कार एक दुःख, संघर्ष आणि विजयाच्या प्रतीक म्हणून उभा आहे.

शिवाजी सावंत यांनी कर्णाच्या पात्राची संपूर्णता आणि त्याच्या जीवनातील गडबड असलेले भावनात्मक आयाम समजून आणि त्याचे साहित्यिक शिल्पकारण केले आहे. "मृत्युंजय" कादंबरी एक जीवनदर्शन आणि एक नैतिक कथा आहे, जी वाचकांना समजून घ्यायला आणि विचारायला प्रवृत्त करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे रणजीत देवलाल

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय शास्त्र परिचय

Author :-

लेखक :- गंगाधर पारखी

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय शास्त्र परिचय" हे गंगाधर पारखी यांनी लिहिलेलं एक महत्वाचं काम आहे. या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राचे विविध पैलू समाविष्ट केले आहेत. गंगाधर पारखी हे एक प्रसिद्ध ग्रंथालयतज्ञ होते, ज्यांनी ग्रंथालय व्यवस्थापन, पुस्तकांची देखभाल, आणि ज्ञान संकलनाशी संबंधित अनेक महत्वाचे मुद्दे हाताळले. त्यांचे कार्य भारतीय ग्रंथालय शास्त्र क्षेत्रातील अत्यंत महत्वाचे मानले जाते.

पुस्तकाच्या प्रमुख मुद्द्यांमध्ये ग्रंथालयाची परिभाषा, त्याचे उद्दीष्ट, ग्रंथालय प्रणालीचे प्रकार, ग्रंथालय व्यवस्थापन, संसाधनांची व्यवस्थापन प्रक्रिया, वाचन संस्कृतीचा प्रचार आणि विविध संदर्भ स्रोतांचा समावेश आहे. पारखी यांनी ग्रंथालयाच्या कार्यक्षमतेला समाजाच्या गरजांशी कसा जोडावा हे मांडले आहे, तसेच ग्रंथालयाच्या महत्वावर बल दिले आहे.

पुस्तक वाचन, माहितीचा संकलन आणि वितरण, तसेच ज्ञानाचे प्रसार यावर लक्ष केंद्रित करतं. तेव्हा ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या सर्व तांत्रिक आणि व्यावसायिक बाबींचे विवेचन करताना, त्यांनी नुसतं ज्ञान न देता, त्याचा समाजावर कसा परिणाम होईल, याच्यावरही विचार केला आहे.

या पुस्तकात ग्रंथालय शास्त्राशी संबंधित तत्त्वज्ञान, तंत्रज्ञान, ग्रंथालयाचे सामाजिक आणि शैक्षणिक महत्त्व यावर सखोल चर्चा केली आहे. गंगाधर पारखी यांचे लेखन ग्रंथालय शास्त्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी आणि व्यावसायिकांसाठी एक उपयुक्त मार्गदर्शक ठरते.

याद्वारे, गंगाधर पारखी यांचा 'ग्रंथालय शास्त्र परिचय' हा ग्रंथ भारतीय ग्रंथालय शास्त्राच्या इतिहासात एक मोलाचा योगदान देणारा ठरला आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- वानखडे अर्जुन हिम्मत

Title :-

शीर्षक :- आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण

Author :-

लेखक :- वसंत लेले

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे वसंत लेले यांचे एक महत्त्वपूर्ण पुस्तक आहे, जे ग्रंथालय विज्ञान व तालीकीकरणाच्या क्षेत्रातील विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते. वसंत लेले यांनी यामध्ये आधुनिक ग्रंथालयांची आवश्यकता, त्यांचे कार्य, त्यातील विविध तंत्रज्ञानाचा वापर, तसेच तालीकीकरणाच्या पद्धतींवर सखोल चर्चा केली आहे.

याचे मुख्य उद्दीष्ट म्हणजे ग्रंथालयाचे तालीकीकरण कसे अधिक सोपे, सुसंगत आणि कार्यक्षम बनवता येईल यावर विचार मांडणे. पुस्तकात ग्रंथालयांच्या विविध घटकांचा सुसंगत तालीकीकरण, इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजीचा समावेश, वाचन संस्कृतीचे संवर्धन आणि ताज्या तंत्रज्ञानाच्या वापराचे महत्त्व यांवर चर्चा केली आहे.

या पुस्तकाने मला एक गोष्ट कळवली की, आधुनिक ग्रंथालय फक्त एक भौतिक जागा नसून, ते ज्ञानाच्या केंद्र म्हणून कार्य करते. त्याच्या प्रभावी तालीकीकरण प्रणालीमुळे, वाचकांना आवश्यक असलेली माहिती सोप्या आणि वेगवेगळ्या पद्धतीने मिळू शकते.

वसंत लेले यांनी या पुस्तकात दिलेले विचार केवळ तालीकीकरणासाठी नाही, तर एकूणच ग्रंथालय व्यवस्थापनासाठी अनमोल ठरतात. पुस्तक वाचताना, मी जाणले की, एक चांगला ग्रंथालय तालीकीकरण केवळ ग्रंथालयाचे काम सुलभ करत नाही, तर वाचकांच्या माहितीची शोध प्रक्रिया देखील अधिक प्रभावी बनवते.

अशा प्रकारच्या पुस्तकांमुळे ग्रंथालय क्षेत्रातील नविन विचार, नवनवीन पद्धती आणि तंत्रज्ञान समजून घेण्यास मदत मिळते. "आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण" हे पुस्तक एक उत्तम मार्गदर्शक आहे, जे प्रत्येक ग्रंथालय कार्यकर्त्यासाठी वाचनास उपयुक्त ठरू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- झामरे गौरव प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांच्या द्वारा लिखित एक अत्यंत महत्वपूर्ण ग्रंथ आहे. या पुस्तकाने ग्रंथालय व माहिती शास्त्र क्षेत्रातील विविध संकल्पनांची सुस्पष्ट आणि सुसंगत परिभाषा दिली आहे. सातारकर सर हे या शास्त्राच्या क्षेत्रातील प्रख्यात तज्ञ असून, त्यांनी या पुस्तकात माहिती व ग्रंथालय विज्ञानाशी संबंधित तंत्रज्ञान, सिद्धांत, आणि कार्यपद्धतींवर आधारित सखोल विवेचन केले आहे.

पुस्तकात आलेल्या परिभाषा विद्यार्थ्यांसाठी, अभ्यासकांसाठी आणि तज्ञांसाठी उपयुक्त आहेत. या परिभाषा विविध संदर्भामध्ये उपयोगी ठरतात आणि माहिती शास्त्राच्या विकासासाठी मार्गदर्शन करतात. त्याचप्रमाणे, ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या तात्त्विक आणि व्यावहारिक अंगे या पुस्तकात स्पष्टपणे मांडली गेली आहेत.

सातारकर सर यांच्या परिभाषा कोशामुळे एक नवीन दृष्टिकोन उचलला जातो, जो विद्यार्थ्यांना आणि ग्रंथालय व माहिती शास्त्रातील व्यावसायिकांना समजून उमजून त्यांच्या कामामध्ये सुधारणा करण्यास मदत करतो.

हा पुस्तक न केवळ एक परिभाषा कोश आहे, तर तो ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे संपूर्ण स्वरूप आणि त्याचे महत्त्व समजून सांगणारा एक मार्गदर्शक ठरतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- मालोकार पल्लवी नारायण

Title :-

शीर्षक :- काळोखातून अंधाराकडे

Author :-

लेखक :- अरूण हरकारे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "काळोखातून अंधाराकडे" हे अरूण हरकारे यांचं एक सुंदर मनोगत आहे. या मनोगतात ते जीवनातील अडचणी, कडवट क्षण आणि संघर्षावर विचार मांडतात.

ते म्हणतात की प्रत्येक व्यक्ती जीवनात कधी ना कधी काळोखाच्या आणि अंधाराच्या परिस्थितीला सामोरे जातो. पण याच काळोखातूनच आपल्याला एक नवीन दिशा, एक नवीन उजाळा मिळवण्यासाठी प्रयत्न करावा लागतो. जसा रात्रीचा अंधार निघून सकाळचे प्रकाश येतात, तसाच आपल्यालाही संकटांच्या पार्श्वभूमीवर उभं राहून आपली पुढची दिशा शोधायची असते.

अरूण हरकारे यांचे मनोगत खूप प्रेरणादायक आहे. त्यामध्ये जीवनाच्या संघर्षाचा स्वीकार करण्याची, परिस्थितीला बदलण्याची आणि त्यातून सकारात्मकतेची दिशा घेण्याची प्रेरणा आहे. ते सादर करतात की प्रत्येक अंधाराच्या पलीकडे उजळलेला प्रकाश असतो, आणि आपल्याला फक्त त्या प्रकाशाकडे चालत जाऊन धैर्य आणि समर्पणाने आपल्या जीवनात नवीन सुरुवात घडवायची असते.

यामध्ये, "काळोखातून अंधाराकडे" हा एक सामर्थ्यपूर्ण विचार आहे, जो व्यक्तीला त्याच्या आयुष्यातील प्रत्येक कठीण प्रसंगाला सामोरे जाऊन त्यावर विजय मिळवण्यासाठी प्रेरित करतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- मांडवकर प्रणाली विजयराव

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण

Author :-

लेखक :- दत्तात्रय फडके

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरणहे .या पुस्तकावर दत्तात्रय फडके यांनी पुस्तक लिहिले आहे " पुस्तक विशेषतः ग्रंथालय व्यवस्थापनाच्या आधुनिकीकरणावर आधारित आहे, ज्यामध्ये संगणकाची भूमिका आणि त्याच्या मदतीने ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीमध्ये सुधारणा कशा करता येतील यावर चर्चा केली आहे .दत्तात्रय फडके यांचे हे कार्य ग्रंथालय प्रशासनासाठी एक मार्गदर्शक आहे, जे संगणकीकरणाच्या माध्यमातून ग्रंथालयांचे कार्य अधिक प्रभावी बनवण्यासाठी उपयुक्त ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- माटे श्रुती गजानन

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश

Author :-

लेखक :- सु.प्र. सातारकर

प्रकाशन व स्थळ :- डायमंड प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे सु.प्र. सातारकर यांचे एक अत्यंत उपयुक्त पुस्तक आहे, जे ग्रंथालयशास्त्र व माहिती शास्त्राच्या विविध शब्दांची स्पष्ट आणि सोपी परिभाषा देते. या पुस्तकाद्वारे लेखकाने या शास्त्राच्या विविध तत्त्वज्ञान, तंत्रज्ञान, व कार्यपद्धतींचा स्पष्टीकरण दिला आहे.

ग्रंथालय व माहिती शास्त्र, यासंदर्भातील विविध संकल्पनांची व व्याख्यांची माहिती वाचकांना मिळवता येते. प्रत्येक शब्दाची संपूर्ण माहिती व त्याचा व्यावहारिक उपयोग कसा आहे, याचे विवेचन येथे केले आहे.

ही पुस्तक विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी, अभ्यासकांसाठी आणि ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या कार्यकर्त्यांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे. पुस्तकातील परिभाषा स्पष्ट व समजण्यास सोपी असतात, जेणेकरून वाचकांना विषय समजून घेण्यास मदत होते.

सातारकर सरांचा या क्षेत्रातला अनुभव व ज्ञान त्यांनी या पुस्तकाद्वारे अगदी सहजपणे वाचकांपर्यंत पोहोचवले आहे. यातून आपल्याला ग्रंथालय व माहिती शास्त्राच्या गहन विषयांवर सखोल दृष्टिकोन मिळतो, आणि ही माहिती पुढील शिक्षणासाठी आधार ठरते.

सारांश, "ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश" हे ग्रंथालय व माहिती शास्त्राचे एक महत्त्वपूर्ण संदर्भ पुस्तक आहे, जे विद्यार्थ्यांना या क्षेत्रात योग्य मार्गदर्शन करण्याचे कार्य करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- म्हातुरकर अक्षय हरिदास

Title :-

शीर्षक :- माहिती सेवा व साधने

Author :-

लेखक :- दिपक कापडे

प्रकाशन व स्थळ :- रजनी प्रकाशन, नागपूर

A Brief Synopsis:- "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, आपल्याला माहितीच्या साठवणीची, प्रसाराची आणि उपयोगाची महत्त्वाची बाबी समजून घ्यावी लागतात. दिपक कापडे यांचे हे पुस्तक खासकरून माहिती विज्ञानाच्या क्षेत्रातील महत्त्वाचे मुद्दे आणि साधनांचा विस्तारपूर्वक आढावा घेत आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि तज्ञांना माहिती सेवा आणि साधनांचे मूलभूत ज्ञान देण्याचे उद्दीष्ट साधते. यामध्ये विविध प्रकारच्या माहिती सेवा, संगणकाची आणि इंटरनेटची भूमिका, माहिती साठवणीच्या विविध पद्धती आणि तंत्रज्ञानाच्या वापराबद्दल सुस्पष्ट स्पष्टीकरण दिले आहे.

कापडे सरांनी माहिती व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रातील संकल्पनांना अत्यंत सोप्या व नेमक्या भाषेत मांडले आहे, जेणेकरून ते वाचकांच्या सोयीसाठी उपयुक्त ठरते. त्या पुस्तकात माहिती सेवा संस्थांमध्ये काम करणाऱ्या व्यक्तींना कसे कार्य करायचे, त्या संदर्भातील साधनांचा योग्य वापर कसा करावा, आणि एकंदर माहितीचे प्रबंधन कसे प्रभावी बनवता येईल यावर भर देण्यात आला आहे.

हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना समजून उमजून माहिती सेवा आणि साधनांचा योग्य वापर कसा करावा यावर मार्गदर्शन करते. यामुळेच, "माहिती सेवा व साधने" या पुस्तकाला महत्त्वाचं स्थान मिळालं आहे आणि तेच या क्षेत्रातील अभ्यासकांसाठी खूप उपयुक्त ठरतं.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- अंभोरे अभिजित मोहन

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकाने मला तंत्रज्ञानाच्या महत्त्वपूर्ण साधनांची आणि त्यांचा वापर कसा प्रभावी ठरू शकतो हे समजून घेण्यास मदत केली. विशेषतः कसे विविध सॉफ्टवेअर आणि टूल्स आपले काम अधिक जलद, सोपे आणि कार्यक्षम बनवू शकतात हे जाणून घेताना एक नवीन दृष्टिकोन मिळाला. या पुस्तकाच्या मदतीने मला तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील ताज्या ट्रेंड्स आणि साधनांचा समज घेता आला, ज्यामुळे माझ्या कामाची उत्पादकता आणि कार्यक्षमता सुधारली आहे.

आशा आहे की, हे पुस्तक अधिक लोकांपर्यंत पोहोचेल आणि त्यांना तंत्रज्ञानाचे महत्त्व सांगण्यास मदत करेल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बागडे रोहन अर्जुन

Title :-

शीर्षक :- माणदेशी माणसं

Author :-

लेखक :- व्यंकटेश माडगूळकर

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "माणदेशी माणसं" हे व्यंकटेश माडगूळकर यांचे एक प्रसिद्ध काव्यसंग्रह आहे. या पुस्तकात माडगूळकर यांनी माणदेशातील लोकजीवन, त्यांचे दुःख, आनंद, संघर्ष, आणि जीवनशैली यावर भाष्य केले आहे. त्यातल्या विविध कविता माणदेशी लोकांच्या साध्या पण गहन अनुभवांची मांडणी करतात.

पुस्तकातील कविता प्रामुख्याने माणदेशाच्या सांस्कृतिक, सामाजिक आणि आर्थिक पार्श्वभूमीवर आधारित आहेत. व्यंकटेश माडगूळकर यांनी या कवितांद्वारे लोकजीवनाच्या विविध पैलूंना छयाचित्रित केले आहे. त्या कवितांमध्ये माणसं, त्यांचा जीवनपट, संघर्ष, नैतिकतेचे मूल्य आणि त्यांच्या साध्या पण भावनिकतेने भरलेल्या जीवनाची हकिकत रंगवली आहे.

माडगूळकर यांच्या लेखनात एक प्रकारची तत्त्वज्ञान आणि भावडी निस्संदिग्धता आहे. ते माणूस, त्याचे कष्ट, त्याच्या निराशा आणि आशा यांना एक नवा आयाम देतात. "माणदेशी माणसं" हे पुस्तक साधेपणाच्या पलीकडे जाऊन, माणसाच्या आतल्या गहन आणि सत्य अनुभवांची ओळख करून देणारे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बघे अश्विन काशिनाथ

Title :-

शीर्षक :- A Complete Guide to Programming in C++

Author :-

लेखक :- Ulla Kirch-Prinz

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "A Complete Guide to Programming in C++" ही पुस्तक Ulla Kirch-Prinz यांच्या लेखणीतून साकारली आहे, जी C++ प्रोग्रामिंग भाषेची सखोल समज आणि व्यापक अभ्यास देणारी आहे. C++ एक शक्तिशाली आणि लोकप्रिय प्रोग्रामिंग भाषा आहे, जी जटिल प्रणालींमध्ये वापरली जाते आणि हे पुस्तक त्या संदर्भात एक संपूर्ण मार्गदर्शन पुरवते.

ही पुस्तक C++ च्या सिद्धांतांचा सुसंगत आणि व्यापक अभ्यास करणारं आहे. त्यात मुलभूत विषयापासून ते प्रगत तंत्रज्ञानापर्यंत सर्व गोष्टी समाविष्ट आहेत. लेखकाने C++ च्या प्रत्येक भागाचा सखोल आणि सोप्या भाषेत विचार केला आहे, ज्यामुळे नवशिक्यांनाही समजून घेण्यात सोपी होती. त्या शिवाय, प्रत्येक अध्यायात दिलेली उदाहरणे आणि कोड फाईल्स प्रकट करण्याचा उत्तम मार्ग आहेत.

त्यात आलेल्या "ऑब्जेक्ट ओरिएंटेड प्रोग्रामिंग (OOP)" च्या विचारांमुळे प्रोग्रामिंगच्या दृष्टीने नवीन गती मिळवता येते. त्यामुळे ज्यांना C++ शिकायचं आहे, त्यांना या पुस्तकात एक मजबूत पाया मिळतो. तसेच, कार्यप्रणाली सुधारण्याच्या कलेला शिकवणारे अनेक टिप्स आणि ट्रिक्स सुद्धा दिल्या आहेत, ज्यामुळे आपले कोड अधिक प्रभावी आणि कार्यक्षम होऊ शकते.

अशा पुस्तकाने C++ शिकताना एक संपूर्ण दृष्टी दिली आहे आणि हे खूपच उपयुक्त ठरते. "A Complete Guide to Programming in C++" हे वाचनानंतर, कोडिंग कौशल्य आणि प्रोग्रामिंगच्या दृष्टीने चांगल्या प्रकारे बळकट होण्यास मदत करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बघेवार आशिष संजीव

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" हे Bharihoke यांनी लिहिलेली एक महत्वाची पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञानाच्या मुलभूत बाबी समजावून सांगते. या पुस्तकाने माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील विविध सिद्धांत, उपकरणे, आणि प्रगत तंत्रज्ञानांचा सुसंगत आणि स्पष्ट परिचय दिला आहे.

"Fundamentals of Information Technology" हे पुस्तक, एक अतिशय उपयुक्त साधन आहे ज्याद्वारे कोणत्याही वाचकाला माहिती तंत्रज्ञानाच्या बेसिक तत्वांचा आणि त्याच्या वापराचा उत्कृष्ट परिचय मिळतो. या पुस्तकात दिलेल्या स्पष्ट आणि सुसंगत उदाहरणांमुळे, वाचकांना विविध माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील संकल्पनांची समज उत्तम रीतीने होऊ शकते.

त्याचप्रमाणे, या पुस्तकातील विषय सर्व स्तरांवर उपयुक्त आहेत—अर्थातच विद्यार्थी, व्यावसायिक आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात नवीन असलेले लोक यांना ही एक मोठी मदत आहे. पुस्तकामुळे तंत्रज्ञानावर आधारित जिज्ञासा वाढते, आणि त्याचा व्यवसायिक उपयोग कसा करावा याचा अभ्यास देखील करणे शक्य होते.

संपूर्णपणे, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाची जडणघडण, त्याचे महत्व आणि वापराचे विविध पैलू वाचकांना समजावले आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भगत अविनाश समाधान

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" ही पुस्तक Paul Wilton यांनी लिहिली आहे, आणि ती JavaScript शिकणार्या नवशिक्यांसाठी एक उत्तम मार्गदर्शक आहे. ही पुस्तक JavaScript च्या मूलभूत संकल्पना, सिंटॅक्स, आणि वेब डेव्हलपमेंटमध्ये त्याचा उपयोग कसा करावा यावर लक्ष केंद्रित करते. "Beginning JavaScript" चा मुख्य उद्देश नवशिक्या प्रोग्रॅमर्सना JavaScript च्या बॅसिक गोष्टी शिकवणे आणि त्यांना वेब डेव्हलपमेंट मध्ये सक्षम बनवणे आहे. यामध्ये योग्य टिप्स आणि ट्रिक्स दिल्या जातात ज्यामुळे वाचन करतांना शिकणाऱ्यांना प्रोग्रॅमिंगचे संपूर्ण समज येते. ही पुस्तक JavaScript शिकणाऱ्यांसाठी एक उत्तम सुरुवात असू शकते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोजने दरशु विजय

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या "A Mansoor" या पुस्तकावर मनोगत देताना, आपण त्याच्या महत्वाच्या मुद्द्यांवर आणि त्याच्या योगदानावर लक्ष केंद्रित करू शकतो.

"IT Tools and Applications" ही एक अशी पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञान (IT) च्या विविध साधनांचा आणि अनुप्रयोगांचा परिचय करून देते. या पुस्तकात, तंत्रज्ञानाच्या आधुनिक जगात विविध सॉफ्टवेअर, उपकरणे, नेटवर्किंग आणि इतर माहिती तंत्रज्ञानाच्या घटकांचा सखोल अभ्यास केला जातो.

पुस्तकाचे मुख्य उद्दिष्ट हे आहे की वाचनाऱ्यांना IT च्या किमान मूलभूत माहितीची समज असावी आणि ते त्याच्या व्यावसायिक किंवा शैक्षणिक जीवनात वापरू शकावे. त्यामध्ये, सॉफ्टवेअर विकास, डेटाबेस मॅनेजमेंट, इंटरनेट सेफ्टी, आणि नवीनतम तंत्रज्ञानाच्या संदर्भात विचार करण्यात आले आहे.

या पुस्तकाचा अभ्यास केल्यावर वाचकांना IT क्षेत्राच्या विविध वापराचे आणि संधींचे समज येते, तसेच त्यांना या तंत्रज्ञानाचा योग्य आणि प्रभावी उपयोग कसा करावा हे शिकता येते. विशेषतः विद्यार्थ्यांसाठी, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील पायाभूत ज्ञान मिळविण्याचे एक उत्तम साधन प्रदान केले आहे.

समाप्त करताना, "IT Tools and Applications" हे पुस्तक आजच्या डिजिटल युगात प्रत्येकाच्या ज्ञानासाठी अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- भोजने राणी अशोक

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" (भारीहोकेही पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या (हे पुस्तक विशे .मूलभूत तत्वांचा समावेश करणारी आहेषतविद्यार्थ्यांसाठी आहे जे माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात नवीन आहेत आणि : .त्यांना या क्षेत्राच्या विविध घटकांची माहिती मिळवायची आहेहे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध पैलूंना समर्पित आहे आणि त्यातील तत्वे सोप्या भाषेत समजावून सांगितली आहेत, जेणेकरून वाचकांना या क्षेत्रातील मूलभूत ज्ञान मिळवता येईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- बुजाडे सागर शिवाजी

Title :-

शीर्षक :- हाफ गर्लफ्रेंड

Author :-

लेखक :- चेतन भगत

प्रकाशन व स्थळ :- मेहता पब्लिशिंग हाउस

A Brief Synopsis:- "हाफ गर्लफ्रेंड" ही चेतन भगत यांची एक प्रसिद्ध कादंबरी आहे, जी २०१४ मध्ये प्रकाशित झाली. कादंबरीचे कथानक मुख्यतः प्रेम आणि संबंधांभोवती फिरते. या कथेतील नायक, माधव आणि नायिका, रिया यांच्या कथा आपल्याला आकर्षित करतात. माधव एक सामान्य, कमी बोलका, आणि अपेक्षेप्रमाणे प्रेम करणारा युवक आहे, तर रिया एक शहरी, आधुनिक विचारांची, आणि आत्मविश्वासाने परिपूर्ण युवती आहे. हे दोघे एकमेकांना वेगवेगळ्या कारणांनी आकर्षित होतात, पण त्यांचा संबंध पारंपारिक प्रेमाच्या पद्धतीवर आधारलेला नाही. या कथेतील "हाफ गर्लफ्रेंड" म्हणजे पूर्ण प्रेम न ठेवता, केवळ एक अर्ध्या पद्धतीचा प्रेमसंबंध असतो.

चेतन भगत यांची शैली साधी आणि सर्वसामान्य वाचकांसाठी समजण्यास सोपी आहे. त्यांनी आपल्या कादंबरीत कॉलेज जीवन, प्रेम, मित्र, कुटुंब आणि सांस्कृतिक ध्रुवीकरण यांवर विचार केला आहे. "हाफ गर्लफ्रेंड" मध्ये प्रेमाच्या व्याख्येवर आणि त्याच्या विविध रूपांवर विचार केला आहे. त्या कथेतील मुख्य संवाद, भावना आणि पात्रांच्या मानसिकतेला अनेक वाचक सहजपणे जोडू शकतात, ज्यामुळे ही कादंबरी लोकप्रिय झाली.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल आनंद राजेंद्र

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" by Paul Wilton ही पुस्तक जावास्क्रिप्ट शिकणाऱ्यांसाठी एक उत्कृष्ट प्रारंभिक मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकामध्ये जावास्क्रिप्टच्या मूलभूत संकल्पना स्पष्ट आणि सुसंगतपणे समजावून दिल्या आहेत. लेखकाने सजीव उदाहरणे आणि सोप्या भाषेत जावास्क्रिप्टचे कार्य कसे होते हे समजावून सांगितले आहे.

पुस्तकाची विशेष गोष्ट म्हणजे त्यात HTML आणि CSS चा वापर करून जावास्क्रिप्ट कोड कसा लिहावा हे दाखवले आहे, त्यामुळे वाचकांना वेब डेव्हलपमेंटची संपूर्ण प्रक्रिया समजते. यामध्ये इनपुट, आउटपुट, अरेज, फंक्शन्स, ऑब्जेक्ट्स, डोम मॅनिप्युलेशन आणि इतर जावास्क्रिप्ट तंत्रज्ञान समाविष्ट केले आहेत.

पुस्तकाचे योग्य रीत्या वापर केल्यास, वाचकांना जावास्क्रिप्ट शिकण्यासाठी चांगली दिशा मिळू शकते. हे पुस्तक विशेषतः त्यांच्यासाठी उपयुक्त आहे ज्यांना जावास्क्रिप्टमध्ये नवीन प्रवेश आहे आणि वेब डेव्हलपमेंटचे क्षेत्र शिकायचे आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चोटमल नंदू प्रकाश

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" ही पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांचा अभ्यास करणारी एक मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकात विविध माहिती तंत्रज्ञानाशी संबंधित तत्त्वज्ञान, साधने, आणि प्रणालींचे समजावून सांगितले जाते. खाली दिलेल्या काही महत्वाच्या बाबींचा समावेश असतो: **माहिती तंत्रज्ञानाची ओळख:** माहिती तंत्रज्ञान म्हणजे संगणक प्रणाली, सॉफ्टवेअर, नेटवर्किंग, डेटा आणि माहितीच्या व्यवस्थापनाशी संबंधित सर्व गोष्टी. **संगणक हार्डवेअर आणि सॉफ्टवेअर:** संगणकाची विविध हार्डवेअर घटक (CPU, RAM, डिस्क ड्राइव्ह्स) आणि सॉफ्टवेअर घटक (ऑपरेटिंग सिस्टिम, अनुप्रयोग सॉफ्टवेअर) यांचा परिचय. "Fundamentals of Information Technology" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना माहिती तंत्रज्ञानाची संकल्पना, त्याची कार्यप्रणाली, आणि त्याच्या वापरासाठी आवश्यक कौशल्ये शिकवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- चौधरी राज आनंद

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" हे पुस्तक A. Mansoor यांच्या लेखणीतून आलेले आहे. या पुस्तकात माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध साधनांची आणि अनुप्रयोगांची सखोल माहिती दिली आहे. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, व्यावसायिकांसाठी तसेच तंत्रज्ञानातील नवशिक्यांसाठी उपयोगी ठरू शकते.

लेखकाने तंत्रज्ञानाच्या प्रत्येक टूलस आणि त्याच्या उपयोगाबद्दल सोप्या आणि समजण्यासारख्या भाषेत माहिती दिली आहे. विविध सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर, इंटरनेट सेवा, नेटवर्किंग आणि इतर तांत्रिक बाबींचा समावेश या पुस्तकात आहे. विशेषतः, हे पुस्तक वाचनकर्त्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या साधनांचा वापर कसा करावा आणि त्या साधनांचा त्यांच्या कामकाजात कसा उपयोग होऊ शकतो याची स्पष्ट दिशा दाखवते.

पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने माहिती तंत्रज्ञानाच्या महत्वाच्या घटकांचा विस्तृत परिचय दिला आहे, ज्यामुळे वाचन करणाऱ्यांना नवनवीन तंत्रज्ञानाशी संबंधित कार्यक्षमतेची माहिती मिळते. त्याचा उपयोग व्यवसाय, शिक्षण, वैयक्तिक विकास आणि इतर क्षेत्रांमध्ये प्रभावीपणे करता येतो.

संपूर्णपणे, हे पुस्तक एक उपयुक्त संसाधन आहे ज्यामुळे वाचन करणारे तंत्रज्ञानाच्या विविध आयामांचे ज्ञान प्राप्त करू शकतात आणि त्यांचा वापर अधिक कार्यक्षमतेने करू शकतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- धोटे यश धनंजय

Title :-

शीर्षक :- Beginning C++ Through Game Programming

Author :-

लेखक :- Michael Dawson

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Beginning C++ Through Game Programming" हे Michael Dawson लिखित एक अत्यंत उपयुक्त आणि प्रभावी पुस्तक आहे, जे C++ प्रोग्रामिंग भाषा शिकणाऱ्यांसाठी विशेषतः गेम डेव्हलपमेंटच्या दृष्टीने उत्कृष्ट मार्गदर्शन प्रदान करते. या पुस्तकात C++ च्या मूलभूत संकल्पनांपासून ते अधिक उन्नत तंत्रज्ञानापर्यंत सर्व गोष्टींवर प्रकाश टाकला गेला आहे.

या पुस्तकाची खासियत म्हणजे ते गेम प्रोग्रामिंगच्या संदर्भात C++ शिकवते, जे अनेक विद्यार्थ्यांना आकर्षित करतं कारण गेम डेव्हलपमेंट हा एक व्यावसायिक आणि मनोरंजक क्षेत्र आहे. पुस्तकामध्ये प्रकल्पावर आधारित शिकवणी दिली आहे, ज्यामुळे वाचकांना तात्काळ प्रोग्रामिंग कौशल्यांचा उपयोग करण्याची संधी मिळते. गेम लूप, व्हिज्युअल्स, आणि इनपुट्स यांसारख्या विषयांवर चर्चा केली आहे, जे C++ च्या शक्तीचा प्रभावी उपयोग करायला शिकवते.

पुस्तकाने प्रत्येक संकल्पना सोप्या उदाहरणांद्वारे समजावून सांगितली आहे, ज्यामुळे नवशिक्यांसाठी त्याचा अभ्यास सोपा होतो. तसेच, लेखकाने प्रत्येक कोड स्निपेट्स आणि गेमसंबंधी समस्यांची स्पष्ट चर्चा केली आहे. लेखकाचे लेखन शैली साधी आणि स्पष्ट आहे, ज्यामुळे पुस्तक वाचण्याचा अनुभव मजेदार आणि शिकायला प्रेरणादायक होतो.

एकूणच, "Beginning C++ Through Game Programming" हे पुस्तक C++ शिकण्याच्या प्रवासात एक अत्यंत चांगला साथीदार ठरू शकते, विशेषतः त्यांच्यासाठी जे गेम डेव्हलपमेंटमध्ये करिअर बनवू इच्छित आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गवई अक्षय तेजराव

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर आधारित भाष्य करताना, आपण विविध गोष्टी विचारात घेत आहोत लेखक .A. Mansoor यांनी हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या (IT) साधनांची आणि त्यांचा उपयोग विविध अनुप्रयोगांमधून कसा केला जातो यावर लक्ष केंद्रित केले आहे या पुस्तकाचा उद्देश .IT साधनांची आणि सॉफ्टवेअरच्या विविध प्रकारांची माहिती देणे, तसेच त्यांचा उपयोग क्षेत्रीय आणि वैश्विक पातळीवर कसा केला जातो हे स्पष्ट करणे आहे.

"IT Tools and Applications" हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील नववीनतम साधनांचा आणि अनुप्रयोगांचा सखोल अभ्यास प्रदान करते हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी, उद्योगांसाठी, आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रातील व्यावसायिकांसाठी उपयुक्त आहे यामुळे . वाचकांना IT टूल्स आणि त्यांचा अनुप्रयोग समजून घेण्यास मदत होईल आणि त्यांच्या कार्यक्षम वापरासाठी आवश्यक कौशल्ये प्राप्त होतील.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- गोपनारायण सम्येक संजय

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाने डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींचे महत्त्व आणि त्याच्या कार्यप्रणालींचा समज अत्यंत स्पष्टपणे दिला आहे. बिपिन देसाई यांनी हे पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी अत्यंत उपयुक्त बनवले आहे. हे पुस्तक डेटाबेस डिझाइन, रिलेशनल मॉडेल, SQL, नॉर्मलायझेशन, डेटाबेस सुरक्षा आणि इतर महत्वाच्या संकल्पनांवर विस्ताराने प्रकाश टाकते.

या पुस्तकाचे लेखन सोपे आणि समजण्यास सुलभ आहे, त्यामुळे ते विद्यार्थ्यांना आणि नोकरी करणाऱ्या तंत्रज्ञांना डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालीच्या सिद्धांत आणि कार्यपद्धती समजून घेण्यासाठी उपयुक्त ठरते. यामध्ये तांत्रिक बाबींसह वास्तविक जीवनातील उदाहरणांचा समावेश केला आहे, ज्यामुळे संकल्पना अधिक स्पष्ट होतात.

पुस्तकातील विविध विभाग, जसे की डेटाबेस डिझाइन, डेटाबेस ऑप्टिमायझेशन, आणि डेटा अॅनालिसिस, हे सर्वच घटक डेटाबेस मॅनेजमेंट सिस्टीमची कार्यक्षमता आणि कार्यप्रदर्शन सुधारण्यासाठी महत्वाचे आहेत. बिपिन देसाई यांचे लेखन शैली नेहमीच स्पष्ट, लक्षवेधी आणि संदर्भाच्या माध्यमातून अत्यंत प्रभावी असते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे अश्वजीत कैलास

Title :-

शीर्षक :- नटसम्राट

Author :-

लेखक :- वि. वा. शिरवाडकर

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "नटसम्राट" हे वि. वा. शिरवाडकर (कुसुमाग्रज) यांचे एक अप्रतिम नाटक आहे. या नाटकात त्यांनी रंगभूमीवर अभिनय करणाऱ्या व्यक्तीच्या जीवनाचे विविध पैलू, त्याचे संघर्ष, त्याचा कलेसाठीचा समर्पण आणि त्याच्या आंतरिक वेदनांचा गहिरा विश्लेषण केले आहे.

नटसम्राट म्हणजेच रंगभूमीवरील सम्राट, जो आपल्या अभिनयाची कलेतून दुनियेला नवा दृष्टिकोन दाखवतो, पण त्याचाच खरा आयुष्य कधी तरी पिडलेला असतो. नाटकाचे मुख्य पात्र, नटसम्राट, रंगभूमीवर आपली महानता दाखवून त्याच्या पुढील जीवनात आपल्याच कलेला वाहून घेतलेला असतो, पण समाजाच्या, कुटुंबाच्या आणि काळाच्या मागण्या त्याच्यावर ताण आणतात.

कुसुमाग्रज यांनी या नाटकात समर्पण, प्रतिष्ठा, अस्मिता, आणि कलेचा आदर्श अशी मोलाची मांडणी केली आहे. नटसम्राटच्या संघर्षाच्या वळणांमध्ये एक ओझं, एक वेदना, एक अशांतता असते, जी प्रत्येक कलेच्या जाणकाराला समजते. या नाटकात त्यांनी रंगभूमीच्या असंख्य छायांसह त्याच्याकडून बाहेर पडलेल्या मानवी वेदनांना अप्रतिम शब्दांत व्यक्त केले आहे.

"नटसम्राट" केवळ रंगभूमीवरील कलेच्या उंचीवर नसून, मानवतेच्या भावनिक व मानसिक गोष्टींचे एक अचूक चित्रण करणारे कार्य आहे. कुसुमाग्रज यांच्या लेखणीमुळे नाटकाच्या पात्रांमध्ये जीवनाची गोडी आणि वेदना दोन्ही दिसतात, आणि हेच त्याचे अजून एक विशेष आकर्षण आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे मनीषा बाबूलाल

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाचे लेखक बिपिन देसाई हे एक प्रसिद्ध भारतीय लेखक आहेत) हे पुस्तक डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणाली (DBMS) यावर आधारित असून, विद्यार्थ्यांसाठी एक महत्वाचे साधन आहे . DBMS या विषयावर सखोल माहिती देण्यासाठी हे पुस्तक सुवोध्य भाषेत लिहिलेले आहे आणि त्यात बऱ्याच तांत्रिक बाबींचा समावेश आहे .अशा प्रकारे, "Database Management Systems" हे पुस्तक DBMS च्या संकल्पना शिकण्यासाठी एक उत्कृष्ट साधन आहेतसेच ., त्यातले अभ्यास आणि उदाहरणे DBMS च्या क्षेत्रात थोड्याथोडक्या अनुभव असलेल्या लोकांसाठीही उपयुक्त - .ठरतात

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- इंगळे ऋषिकेश मचीन्द्र

Title :-

शीर्षक :- झोंबी

Author :-

लेखक :- आनंद यादव

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- "झोंबी" हे आनंद यादव यांच्या लेखनातील एक विशेष कादंबरी आहे. या कादंबरीत त्यांनी मानवी अस्तित्वाच्या गहिर्या आणि जटिल पैलूंवर प्रकाश टाकला आहे. "झोंबी" शब्दाचा वापर एक प्रतीक म्हणून केला आहे, जो मानवी जीवनाच्या नकरात्मक व विलक्षण परिस्थितीचे प्रतिनिधित्व करतो. यामध्ये विविध पात्रांच्या मानसिक, सामाजिक आणि भावनिक स्थितीचे उद्घाटन करण्यात आले आहे.

आनंद यादव यांनी या कादंबरीत जी भाषाशैली वापरली आहे, ती खूपच प्रभावी आणि संवेदनशील आहे. त्यात एक अनोखा ताण आणि संघर्ष आहे, जो मानवतेच्या अंधकारमय बाजूला उजाळा देतो. त्यांचा लेखनाचा शैली हे ठरवते की ते केवळ कथा सांगत नाहीत, तर वाचनाऱ्याला विचार करण्यास प्रवृत्त करतात. "झोंबी" हे पुस्तक केवळ एक कथा न राहता, ते वाचनाऱ्याला त्याच्या स्वतःच्या जीवनावर विचार करण्यास भाग पाडते.

माझ्या दृष्टिकोनातून, "झोंबी" हे पुस्तक आनंद यादव यांच्या सर्जनशीलतेचे आणि जीवनाबद्दलच्या गहन चिंतनाचे एक उत्तम उदाहरण आहे. हे पुस्तक समाजाच्या कडवट व संवेदनशील विषयांवर विचार मांडते, ज्यामुळे वाचकांना नवा दृष्टिकोन मिळतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकडे आकाश समाधान

Title :-

शीर्षक :- हाफ गर्लफ्रेंड

Author :-

लेखक :- चेतन भगत

प्रकाशन व स्थळ :- विकास पब्लिकेशन

A Brief Synopsis:- "हाफ गर्लफ्रेंड" हे चेतन भगत यांचे एक रोमांचक प्रेमकहाणी असलेले पुस्तक आहे. या पुस्तकात, लेखकाने एक तरुण मुलगा आणि मुलगी यांच्यातील प्रेमाच्या आणि संवादाच्या संघर्षाचे वर्णन केले आहे. कथानक मुख्यतः दोन पात्रांवर आधारित आहे: माधव आणि रिया. माधव एक सामान्य मुलगा आहे जो हिंदी माध्यमातून शिकलेला आहे, तर रिया एक अत्यंत स्मार्ट आणि आधुनिक मुलगी आहे. दोघे एकमेकांमध्ये प्रेमाच्या नात्यात गुंतलेले असतात, पण त्यांच्यातील संवाद आणि प्रेमाची अडचण ही "हाफ" (अर्ध) स्थिती तयार करते.

पुस्तकाचा मुख्य विचार हा आहे की, प्रेम आणि नात्यातील गोंधळ, गैरसमज आणि आपसातील अंतर कधी कधी वेगळ्या परिस्थितींमुळे वाढू शकते. "हाफ गर्लफ्रेंड" हा शब्द त्या नात्याच्या "अर्ध" अवस्थेला दर्शवितो, जेथे प्रेमाच्या तीव्रतेचा अनुभव असला तरीही, ते पूर्णत्वाच्या स्थितीत जात नाही.

चेतन भगत यांनी आपल्या खास शैलीत यामध्ये प्रेमाची गोडी, आशा, निराशा आणि संवादातील गोंधळ दाखवले आहेत. या पुस्तकाने विशेषतः तरुणाईला आकर्षित केले, कारण त्यात त्यांनी आधुनिक प्रेमाच्या ताण-तणावाची अचूक चित्रण केले आहे. अनेक वाचकांना त्यात त्यांचा स्वतःचा अनुभव दिसू शकतो, कारण प्रेमाच्या नात्यातील समस्या बहुधा प्रत्येकाच्या जीवनात काही प्रमाणात असतात.

पुस्तकामुळे चेतन भगत यांचे लेखन एक लोकप्रिय कॅटेगरी तयार झाले, जे हलक्या-फुलक्या लेखनाचे आणि हळूहळू गडद होणाऱ्या भावनांचे मिश्रण असते.

काही वाचकांना हे पुस्तक हलके आणि अधिक पृष्ठभागावर आधारित वाढू शकते, परंतु त्यात दडलेल्या भावनिक आणि सामाजिक आशयाला अनदेखी करणे अशक्य आहे. "हाफ गर्लफ्रेंड" नुसते एक प्रेमकथा नसून, त्यात विविध मानवतेचे आणि भावनांचे दाखले आहेत.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काकडे चेतन मनोहर

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकावर मनोगत लिहित असताना, त्याची संपूर्ण माहिती, त्याचे महत्व, तसेच त्याच्या उपयोगाबद्दल विचार व्यक्त करणे उपयुक्त ठरेल.

आजच्या डिजिटल युगात, माहिती तंत्रज्ञान (Information Technology) हे एक अत्यंत महत्वाचे क्षेत्र बनले आहे. "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकाने या क्षेत्रातील मूलभूत संकल्पनांची, तंत्रज्ञानाची आणि त्याच्या उपयोगाची सुसंगत आणि साधी माहिती दिली आहे.

या पुस्तकामध्ये संगणकाचे कार्यप्रणाली, नेटवर्किंग, इंटरनेट, सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर यांसारख्या गोष्टी समजून घेणे सोपे होते. लेखकाने या विषयाच्या तांत्रिक बाजूला तसेच त्याच्या उपयोगी असलेल्या व्यावहारिक पैलूंना महत्व दिले आहे. त्यामुळे, पुस्तक वाचताना ते केवळ शैक्षणिक संदर्भातच उपयुक्त ठरत नाही, तर रोजच्या आयुष्यात माहिती तंत्रज्ञानाचा उपयोग कसा करावा, याचे उदाहरणही दिले आहे.

माझ्या मते, "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकाचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे ते केवळ तांत्रिक मुद्द्यांवरच लक्ष केंद्रित करत नाही, तर ते विद्यार्थ्यांना या तंत्रज्ञानाचे समाजातील विविध पैलू, तसेच त्याच्या दीर्घकालीन परिणामांची समजही देतात. त्यामुळे ते निःसंशयपणे विद्यार्थ्यांसाठी एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- काळपांडे साधना शंकर

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" या पुस्तकाचे लेखक बिपिन देसाई हे एक प्रमुख तज्ञ आहेत . त्यांच्या या पुस्तकामध्ये डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींचे तंतोतंत आणि स्पष्ट विवेचन केले आहे "Database Management Systems" हे पुस्तक विद्यार्थी, प्रोफेशनल्स आणि अभ्यासकांसाठी एक उपयुक्त साधन ठरते, जे डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींबद्दल सखोल ज्ञान प्राप्त करू इच्छिणाऱ्यांसाठी आदर्श आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- खंडारे कोमल रवींद्र

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- Paul Wilton यांनी लिहिलेले "Beginning JavaScript" हे पुस्तक त्या व्यक्तींसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे ज्यांना JavaScript शिकायचं आहे, विशेषतः त्यांना ज्यांना प्रोग्रामिंगमध्ये ताजं आहे किंवा प्रारंभ करायचं आहे. या पुस्तकात JavaScript चे मूलभूत संकल्पना सोप्या आणि समजून येण्याजोग्या भाषेत समजावण्यात आलेल्या आहेत.

हे पुस्तक विशेषतः वेब डेव्हलपमेंटमध्ये रुची असलेल्या लोकांसाठी महत्त्वपूर्ण आहे कारण ते HTML आणि CSS सोबत JavaScript च्या वापराला प्रोत्साहन देते. लेखकाने खूप स्पष्टपणे प्रत्येक टॉपिकवर चर्चा केली आहे, ज्यामुळे नवनवीन शिकणाऱ्यांना त्यात व्यत्यय न येता शिकता येईल. साधे उदाहरणे, क्योड स्निपेट्स, आणि प्रॅक्टिकल चॅलेंजेस यांचा समावेश करून हे पुस्तक शिकवण्याची प्रक्रिया अधिक आकर्षक आणि सुस्पष्ट बनवते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- कुलट रोहित उमेश

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर भाष्य करत असताना, या पुस्तकाचा उद्देश माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध साधनांची आणि अनुप्रयोगांची सखोल समज निर्माण करणे आहे. माहिती तंत्रज्ञानाच्या या पुस्तकात आपल्याला . क्षेत्रातील मूलभूत टूल्स, सॉफ्टवेअर, हार्डवेअर आणि त्यांचा वापर कसा केला जातो हे समजावून सांगितले जाते. "IT Tools and Applications" हे एक अत्यंत उपयुक्त पुस्तक आहे, जे वाचनार्यांना तंत्रज्ञानाच्या नव्या जगाची समज देते. आयटी हे पुस्तक प्रत्ये . व्यावसायिक, विद्यार्थी आणि शोधकांसाठी महत्वाचे ठरते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- लांडगे रोहन राजू

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मी म्हणू इच्छितो की, या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या जगात नवा दृष्टिकोन उघडला आहे. माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांचा अभ्यास करून आपण या क्षेत्राच्या विस्तारावर आणि त्याच्या प्रभावावर सखोल विचार करू शकतो. पुस्तकात दिलेल्या विविध तंत्रज्ञानाच्या अंगांनी एकाच वेळी विविध आयाम उलगडले आहेत.

सुरुवातीला, या पुस्तकात संगणकाची कार्यप्रणाली, हार्डवेअर आणि सॉफ्टवेअर यांचे महत्व, आणि माहिती प्रक्रिया यावर सुस्पष्ट व सोप्या भाषेत चर्चा करण्यात आलेली आहे. इंटरनेट, नेटवर्किंग, आणि डेटा व्यवस्थापन यासारख्या मुद्द्यांवर दिलेल्या माहितीमुळे, एकाच वेळी तांत्रिक आणि व्यावसायिक दृष्टिकोनातून आपल्याला माहिती मिळवता येते.

आधुनिक तंत्रज्ञानाचे अत्यंत महत्त्वाचे अंग असलेल्या सुरक्षा, क्लाउड संगणना, आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता यावर सुद्धा प्रकाश टाकला जातो. या पुस्तकामुळे त्याचा अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञानाच्या जागतिक बदलांबद्दल संपूर्ण आणि समजदार माहिती मिळवता येते. त्याचबरोबर, या पुस्तकात दिलेल्या उदाहरणांनी आणि कोडिंगच्या प्राथमिक टास्कसह आपण माहिती तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीवर अधिक विश्वास ठेवू शकतो.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- नांदुरकर मुकुल चंद्रशेखर

Title :-

शीर्षक :- Database Management Systems

Author :-

लेखक :- Bipin Desai

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Database Management Systems" हे Bipin Desai यांच्या लेखनातून प्रकाशित झालेले एक महत्वाचे पुस्तक आहे, जे डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींच्या संकल्पनांवर विस्तृतपणे प्रकाश टाकते. हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि तज्ञांना डेटाबेसची रचना, व्यवस्थापन, ऑपरेशन, आणि निगराणी यांचे खोल ज्ञान देण्यास सक्षम आहे.

पुस्तकात डेटाबेस मॉडेल्स, रिलेशनल डेटाबेस, SQL क्वेरीज, आणि डेटा इंटिग्रिटी सारख्या महत्वाच्या घटकांची सुस्पष्ट आणि सोप्या भाषेत मांडणी केली आहे. विशेषतः, पुस्तकातील उदाहरणे, समस्यांचे निराकरण, आणि व्यावहारिक दृष्टिकोन वाचकांना या क्षेत्रातील सखोल समज प्राप्त करण्यास मदत करतात.

Bipin Desai यांनी लिहिलेले हे पुस्तक डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींच्या तंत्रज्ञानातील विविध पैलूंना कव्हर करते, ज्यामुळे ते विद्यार्थ्यांसाठी एक मूल्यवान संदर्भ बनते. यामध्ये निरंतर बदलणाऱ्या टेक्नॉलॉजीच्या बाबतीत नव्या ट्रेन्ड्सची माहिती देखील दिली आहे.

सारांशात, "Database Management Systems" हे पुस्तक तेथील तांत्रिक माहितीच्या सुसंगततेसाठी आणि समजण्यास सोप्या असलेल्या शब्दसंग्रहामुळे वाचकांना एक उत्कृष्ट शिकवणीचे साधन प्रदान करते. याचा वापर करणाऱ्यांना डेटाबेस व्यवस्थापन प्रणालींबाबत एक ठोस आणि सखोल समज प्राप्त होईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- राजनकर आशिष दिलीप

Title :-

शीर्षक :- छत्रपती शाहू महाराज

Author :-

लेखक :- जयसिंगराव पवार

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "छत्रपती शाहू महाराज, जयसिंगराव पवार" हे पुस्तक, छत्रपती शाहू महाराज आणि त्यांच्या काळातील राजकारणी तसेच समाजसुधारक म्हणून असलेल्या योगदानावर आधारित असू शकते. छत्रपती शाहू महाराज हे मराठा साम्राज्याच्या इतिहासात महत्त्वपूर्ण व्यक्तिमत्त्व होते, त्यांची भूमिका शासक म्हणून फक्त युद्धतंत्रातच नव्हे, तर सामाजिक न्याय, आरक्षण व शिक्षण क्षेत्रात देखील उल्लेखनीय होती.

त्यांच्या कार्याची सुरुवात १८७४ मध्ये झाली होती, आणि त्यांच्या कार्यकाळात त्यांनी समाजातील अत्याचार, शोषण, आणि जातिवादाचा विरोध केला. त्यांनी शेतकऱ्यांच्या हक्कांचे रक्षण केले, शिक्षणाची महत्त्वता सांगितली, आणि विशेषतः शेतकऱ्यांनाही शिक्षणाच्या प्रक्रियेत सामील करण्याचा प्रयत्न केला. शाहू महाराज हे सामाजिक न्यायाचे एक प्रतीक बनले, आणि त्यांनी दलित समाजासाठी आरक्षणाची सुरुवात केली.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शेगोकार रोहित रामराव

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "IT Tools and Applications" या पुस्तकावर मनोगत व्यक्त करताना, हे पुस्तक माहिती तंत्रज्ञानाच्या साधनांसोबत विविध अनुप्रयोगांवर प्रकाश टाकते. या पुस्तकाने तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील नव्या नव्या उपकरणांचा आणि प्रणालींचा अभ्यास सुलभ केला आहे. प्रत्येक तंत्रज्ञानाची भूमिका, त्याचे उपयोग, आणि त्याच्या कार्यप्रणालींचा विस्तृत आढावा घेऊन हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञानाच्या महत्वाच्या बाजूंवर लक्ष केंद्रित करण्यास मदत करते.

स्मार्टफोन, इंटरनेट, सॉफ्टवेअर आणि हायपरकनेक्टिव्ह वातावरणात नवनवीन उपकरणे आणि अनुप्रयोग कसे कार्य करतात हे शिकविणारे हे पुस्तक उपयोगी ठरते. या पुस्तकामध्ये विविध IT उपकरणे आणि त्यांचे कार्य कसे बदलले आहे, यावर चर्चा केली आहे. यामुळे विद्यार्थी आणि व्यवसायिकांना अद्ययावत तंत्रज्ञानाच्या जगात सहजपणे कार्य करण्याची क्षमता मिळते.

तंत्रज्ञानाचे महत्त्व दिवसेंदिवस वाढत आहे, आणि "IT Tools and Applications" हे पुस्तक विद्यार्थ्यांना केवळ तंत्रज्ञानाचे ज्ञानच देत नाही, तर त्याचा प्रभावी वापर कसा करावा, याचीही सखोल माहिती देते. प्रत्येक पिढीला या पुस्तकाचे महत्त्व समजून तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात उत्कृष्टता प्राप्त करण्यासाठी प्रेरित होईल.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शेगोकार सुवर्णा गजानन

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" या पुस्तकावर मनोगत देताना, मी त्याची एक सुसंस्कृत आणि शैक्षणिक दृष्टिकोनातून महत्त्वाची वैशिष्ट्ये समोर आणू इच्छितो.

JavaScript हा वेब विकासातील एक अत्यंत महत्त्वाचा प्रोग्रॅमिंग भाषा आहे, आणि "Beginning JavaScript" हे पुस्तक त्या नवशिक्यांसाठी एक आदर्श मार्गदर्शक आहे जे या भाषेला शिकू इच्छितात. हे पुस्तक समजून घेण्यास सोपे आणि सुसंगत आहे, आणि ते वाचन सुरू करणाऱ्यांसाठी आवश्यक तितकं तांत्रिक दृष्टिकोन प्रदान करते.

पुस्तकाची भाषा सोपी आणि स्पष्ट आहे, त्यामुळे ज्या वाचकांना प्रोग्रॅमिंगचा प्राथमिक अनुभव नाही, त्यांना देखील ते सहज समजून घेता येते. यामध्ये मूलभूत संकल्पनांपासून ते अधिक प्रगत विषयांपर्यंत सर्व गोष्टींवर चर्चा केली आहे, ज्या प्रत्येक वाचकाला नवीन विचार, पद्धती आणि कौशल्य शिकवतात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- शिरसाट चंद्रकांत दिपक

Title :-

शीर्षक :- उचल्या

Author :-

लेखक :- लक्ष्मण गायकवाड

प्रकाशन व स्थळ :- संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

A Brief Synopsis:- "उचल्या" ही कादंबरी म्हणजे एक अत्यंत प्रभावी आणि मनाला भिडणारी सामाजिक कथा आहे. लेखिका मंजिरी काणे यांनी या कादंबरीत माणसाच्या अंतरात्म्याच्या गहन पैलूंना उलगडण्याचा प्रयत्न केला आहे. या कादंबरीमध्ये ग्रामीण भागातील जीवन, संघर्ष, आणि व्यक्तिगत स्वप्नांचे नाटक वाचकांना भावनिक पातळीवर जोडते.

कादंबरीचे नायक "उचल्या" हा एक सामान्य, साधा माणूस आहे जो आपल्या जीवनाच्या संघर्षासमोर उभा आहे. त्याच्या आयुष्यातील वेगवेगळ्या अडचणी, त्याच्या आशा, निराशा, आणि सामाजिक परिस्थिती त्याच्या मानसिकतेवर प्रगल्भ प्रभाव टाकतात. उचल्या, एक अशी व्यक्तिमत्त्व, जी बाह्य जगाशी जडणघडण करत असताना त्याच्या आतले दुःख, त्याची असुरक्षितता, आणि त्याच्या जीवनातील लहान मोठ्या गोष्टींमुळे त्याची जडणघडण होत असते.

कादंबरीतील कथानक हे केवळ एका माणसाच्या जीवनाची कथा नाही, तर ती एक सामाजिक निरीक्षण आहे. यात लेखिका दारिद्र्य, सामाजिक भेदभाव, आणि ग्रामीण जीवनाच्या समस्यांवर प्रकाश टाकतात. "उचल्या" चे जीवन म्हणजे एका मोठ्या समाजाचे प्रतिबिंब आहे, जिथे व्यक्ती आपले अस्तित्व शोधण्यासाठी एकटं लढत असतो.

या कादंबरीत असलेल्या संवेदनशीलता, समर्पण, आणि संघर्षाची चित्रण अत्यंत सुंदर आहे. यातील प्रत्येक पात्र आपले वेगळे रंग दाखवते, आणि त्यांच्यातील जणांचे स्वप्न, वेदना, आणि प्रयत्न वाचकाला गहिराईत घेऊन जातात.

माझ्या मते, "उचल्या" ही कादंबरी वाचकांना विचार करण्यासाठी, आणि त्यांच्या स्वतःच्या जीवनावर पुनर्विचार करण्यासाठी उत्तेजित करते. त्यात असलेली मानवतेची भावना, संघर्षाची शोकांतिका, आणि धैर्याची शिकवण खूपच प्रभावी आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सिरसाट पूजा ज्ञानेश्वर

Title :-

शीर्षक :- IT tools and applications

Author :-

लेखक :- A Mansoor

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- आजच्या डिजिटल युगात, माहिती तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील साधने आणि ॲप्लिकेशन्स अत्यंत महत्त्वाची ठरली आहेत. "IT Tools and Applications" हे पुस्तक ह्या विषयावर एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक आहे, जे विद्यार्थ्यांना आणि तज्ञांना या क्षेत्रातील विविध साधने आणि तंत्रज्ञानाचे सखोल ज्ञान देण्यासाठी तयार करण्यात आले आहे.

या पुस्तकात असलेल्या प्रत्येक ॲप्लिकेशनचे, साधनांचे आणि तंत्रज्ञानाचे विश्लेषण करताना लेखकाने सोप्या भाषेत आणि स्पष्ट उदाहरणे देऊन समजावून सांगितले आहे. इथे मिळालेल्या माहितीच्या आधारे, वाचकांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापराची आणि त्याच्या महत्त्वाची समज अधिक सुस्पष्ट होऊ शकते.

तंत्रज्ञानाच्या जलद बदलत्या जगात, या पुस्तकात दिलेली माहिती अत्यंत उपयुक्त आहे. प्रत्येक सॉफ्टवेअर, टूल्स आणि ॲप्लिकेशन्सला कसा वापरावा आणि त्याचे कार्यक्षमतेने कसे वापरता येईल यावर सखोल विचार करण्यात आले आहे.

एकंदरीत, हे पुस्तक त्यांच्यासाठी खूप उपयुक्त आहे, जे माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रात करियर करू इच्छितात किंवा हे क्षेत्र अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेऊ इच्छितात.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- सुरळकर हर्षदीप सुनील

Title :-

शीर्षक :- Fundamentals of Information Technology

Author :-

लेखक :- Bharihoke

प्रकाशन व स्थळ :- Excel Books India, 2009

A Brief Synopsis:- "Fundamentals of Information Technology" ही एक महत्त्वाची पुस्तक आहे, जी माहिती तंत्रज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनांवर लक्ष केंद्रित करते. ही पुस्तक विद्यार्थ्यांना आणि नवशिक्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध अंगांची समजून घेण्यास मदत करते. सारांशात, "Fundamentals of Information Technology" पुस्तक हे विद्यार्थ्यांना माहिती तंत्रज्ञानाच्या विविध गोष्टींचा समावेश करून त्यांना तंत्रज्ञानाच्या नवीन युगात प्रभावीपणे कार्य करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कौशल्यांचा अभ्यास करायला मदत करते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- ताळे भूषण श्रीधर

Title :-

शीर्षक :- कोल्हाट्याचं पोर

Author :-

लेखक :- किशोर काळे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "कोल्हाट्याचं पोर" हे लेखक श्री. व. पु. काळे यांचं एक अत्यंत प्रभावशाली आणि संवेदनशील पुस्तक आहे. या कथेतील मुख्य पात्र असलेला कोल्हाट्याचा मुलगा एक साधारण, पण अतिशय गोड आणि तन्मय असलेला व्यक्ती आहे. त्याच्या जीवनातील अनुभव, त्याच्या संघर्षाचा मागोवा घेणारी ही कथा वाचकाच्या मनाला भिडते.

व. पु. काळे यांच्या लेखणीचा एक खास वेगळा चांगला पैलू म्हणजे ते व्यक्तिमत्त्वांच्या गाभ्यात जाऊन त्यांचे मानसिक, भावनिक, आणि सामाजिक स्थितीचे सुंदर विवेचन करतात. या कथेतील पात्रांच्या नाती, त्यांच्या जीवनाशी संबंधित कष्ट, आणि त्यांचं जीवन कसा बदलतं हे वाचकाला एक अनुभव देतं.

"कोल्हाट्याचं पोर" ह्या कथेतील नायक हे एक साधे पण तरीही अत्यंत सकारात्मक दृष्टिकोन ठेवणारे व्यक्तिमत्त्व आहे. त्याच्या जीवनातील संघर्ष, त्याच्या कुटुंबाच्या गरजा, आणि त्याच्या हसऱ्या व दुःखाच्या अनुभवांचे वर्णन वाचताना वाचक त्यात स्वतःला विसरण्यापासूनही रोखू शकत नाही. व. पु. काळे यांनी साध्या शब्दात जड लेखन केलं आहे, जे अनेक लोकांच्या मनाला सहज भिडू शकतं.

या पुस्तकात असलेले नायकाचे संघर्ष, त्याची निराशा आणि त्याची आशा असलेली बाजू एक सुंदर नोंद ठेवते. व. पु. काळे यांनी त्याच्या शिल्पकलेच्या माध्यमातून एक खूपच गहिरे संदेश वाचकांना दिला आहे. "कोल्हाट्याचं पोर" एक अत्यंत प्रेरणादायक आणि हृदयस्पर्शी पुस्तक आहे, जे आपल्याला जीवनाची खरी समज देतं.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे अश्वजीत संजय

Title :-

शीर्षक :- Beginning JavaScript

Author :-

लेखक :- Paul Wilton

प्रकाशन व स्थळ :- Wrox Publication

A Brief Synopsis:- "Beginning JavaScript" हे पुस्तक JavaScript शिकण्याच्या सुरुवातीच्या टप्प्यावर असलेल्या वाचकांसाठी एक उत्कृष्ट मार्गदर्शक आहे. या पुस्तकाचा उद्देश नवीन वाचकांना या शक्तिशाली आणि लोकप्रिय प्रोग्रामिंग भाषेचे तत्त्वज्ञान आणि बेसिक कन्सेप्ट्स समजावून देणे आहे. त्यात लेखकाने JavaScript च्या मूलभूत गोष्टी, डेटा टाईप्स, व्हेरिएबल्स, कंट्रोल स्ट्रक्चर्स, फंक्शन्स, ॲर्रेस, ऑब्जेक्ट्स आणि DOM (Document Object Model) चा सखोल अभ्यास दिला आहे.

पुस्तकात सुरुवातीला साध्या उदाहरणांचा वापर केला जातो, जे वाचकांना संकल्पनांची सुस्पष्ट समज देतात. त्यानंतर प्रत्येक संकल्पनेला प्रॅक्टिकल उदाहरणे देऊन अधिक स्पष्ट केले जाते, जे वाचकांना वास्तविक जीवनातील प्रोग्रामिंग समस्यांवर उपाय शोधण्यात मदत करते. पुस्तकातील स्पष्टता, उदाहरणांचे विविध प्रकार, आणि चरणबद्ध मार्गदर्शन हे त्याचे प्रमुख वैशिष्ट्य आहे.

"Beginning JavaScript" हा पुस्तक फक्त नवीन प्रोग्रामर्ससाठीच नाही, तर त्यांना आधारभूत ज्ञान मिळवून अधिक ॲडव्हान्स लेवेलपर्यंत पोहचण्यास देखील उपयुक्त ठरतो. JavaScript ही एक अत्यंत लवचिक आणि सशक्त भाषा आहे, जी वेब डेव्हलपमेंटमध्ये अत्यंत महत्त्वाची भूमिका बजावते. त्यामुळे या पुस्तकामुळे वाचकांना फक्त सिंटॅक्सचा नव्हे, तर संपूर्ण वेब डेव्हलपमेंट प्रक्रियेचा एक व्यापक दृष्टिकोन मिळवता येतो.

एक गोष्ट खूप महत्त्वाची आहे की, या पुस्तकाने जसे बेसिक समजवले, तसेच वाचकांना समस्यांचे निराकरण करण्याचे तंत्र शिकवले आहे. त्यामुळे हे पुस्तक JavaScript शिकणाऱ्या प्रत्येकासाठी एक अभ्यस्त मार्गदर्शक आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे अश्विन शामराव

Title :-

शीर्षक :- एकच प्याला

Author :-

लेखक :- राम गणेश गडकरी

प्रकाशन व स्थळ :- व्हीनस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "एकच प्याला" हे पुस्तक मराठी लेखक गणेश गडकरी यांनी लिहिले आहे. या पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने आपले विचार, भावना आणि समाजातील विविध परिस्थितींचे गहिर्या दृष्टीकोनातून विश्लेषण केले आहे. पुस्तकाचे नाव "एकच प्याला" हे प्रतीकात्मक असून, जीवनाच्या साध्या पण महत्त्वपूर्ण पैलूंना त्यात स्थान दिले आहे.

गणेश गडकरी यांच्या लेखनशैलीत एक सुस्पष्टता आहे, जी वाचकांना त्यांच्या विचारांमध्ये गढून टाकते. पुस्तकाच्या कथा आणि अनुभव आपल्या जीवनाच्या विविध पैलूंशी संबंधित आहेत. ते साध्या पण गहिरा विचार मांडतात, ज्यामुळे वाचकांना जीवनाच्या मूलभूत गोष्टींविषयी अधिक जागरूकता मिळते. लेखकाच्या शब्दांत एक प्रकारची मठी असते, जी वाचकांच्या मनात थोडे विचार आणि आत्मचिंतन करण्याची गोडी निर्माण करते.

"एकच प्याला" पुस्तक वाचताना वाचकाला त्याच्या आंतरिक विचारप्रवृत्तीसाठी एक नवा दृष्टीकोन मिळतो, तसेच त्याच्या आयुष्यातील साधेपणाचे महत्त्व आणि त्याच्या समजुतीचे प्रमाण वाढते. गणेश गडकरी यांच्या लेखनाने वाचकाला त्या व्यक्तिमत्त्वांशी जोडले जाते, जे आपले जीवन अधिक साधे, समर्पित आणि मूल्यपूर्ण बनवण्याचा प्रयत्न करत आहेत.

या पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखक जीवनाच्या असंख्य रंगांना एकत्र करून एक नवा दृष्टीकोन वाचकांसमोर ठेवतो. "एकच प्याला" हे पुस्तक केवळ एक साहित्यिक काव्यच नाही, तर जीवनाचे गहरे अर्थ वाचकांच्या हृदयाशी जोडते.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- तायडे काजल साहेबराव

Title :-

शीर्षक :- अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम

Author :-

लेखक :- शंकरराव खरात

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम" या पुस्तकावर आपले मनोगत व्यक्त करतांना, हे म्हणता येईल की, या काव्यग्रंथाने समाजातील एका अत्यंत वंचित आणि उपेक्षित घटकाच्या जीवनावर प्रकाश टाकला आहे. भारतीय समाजातील अस्पृश्यता आणि जातीव्यवस्था यावर हे पुस्तक केंद्रित आहे, आणि त्यात असलेल्या संघर्ष, अन्याय, व शोषणाची कहाणी अत्यंत वेदनादायक तरीही प्रेरणादायक आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कार्य, त्यांची विचारधारा, आणि त्यांच्या संघर्षाचे महत्व स्पष्टपणे प्रस्तुत केले आहे. त्यांच्या नेतृत्वाखालीच अस्पृश्य समाजाने शोषण आणि भेदभावाविरुद्ध लढा दिला, आणि तो लढा आजही चालू आहे.

पुस्तकाच्या माध्यमातून लेखकाने केवळ ऐतिहासिक दृष्टिकोन नाही, तर त्या काळातील अत्याचार आणि बदलांसोबत माणुसकीचा संघर्ष, आशा आणि परिवर्तनाची एक गोड गोष्ट सांगितली आहे. "अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम" हे पुस्तक केवळ एक ऐतिहासिक दस्तऐवज नाही, तर समाजातील वेगळ्या वंचित आणि दुर्बल लोकांच्या प्रगतीसाठी एक प्रेरणा देणारे दस्तऐवज आहे.

संपूर्ण समाजाला समानतेच्या आधारावर उभे राहण्याची आणि सर्वांना समान अधिकार देण्याची महत्त्वाची आवश्यकता आहे, हे या पुस्तकाने स्पष्ट केले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले धीरज दिवाकर

Title :-

शीर्षक :- ग्रंथालय संघटन

Author :-

लेखक :- शांताराम महाजन

प्रकाशन व स्थळ :- पुणे विद्यार्थी प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक शांताराम महाजन यांनी लिहिले आहे, जे ग्रंथालय प्रशासन आणि कार्यप्रणालीवर आधारित आहे. या पुस्तकात लेखकाने ग्रंथालयांच्या महत्त्वावर, त्यांच्या संस्थापनावर, आणि त्यांचे व्यवस्थापन कसे योग्य रीतीने होऊ शकते यावर प्रकाश टाकला आहे. ग्रंथालयांचा उद्देश केवळ वाचनप्रवृत्तीला प्रोत्साहन देणे नाही, तर ते ज्ञान आणि माहितीचा संग्रहस्थान म्हणून कार्य करतात. "ग्रंथालय संघटन" हे पुस्तक ग्रंथालय प्रशासनाच्या महत्त्वाच्या पैलूंवर सखोल आणि विचारपूर्ण दृष्टिकोन देते. हे पुस्तक ग्रंथालय कर्मचारी, वाचनालय प्रशासक, तसेच शालेय आणि महाविद्यालयीन ग्रंथालयांच्या कार्यप्रणालीला सुधारण्यास मदत करू शकते. तसेच, वाचन संस्कृतीला चालना देण्याचे कामही या पुस्तकाद्वारे करण्यात आले आहे.

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date :-

दि. :- १५/०१/२०२५

Name of Reviewer :-

समीक्षकाचे नाव :- आठवले अनिकेत प्रदीप

Title :-

शीर्षक :- आडवी दूर आणि इतर कथा

Author :-

लेखक :- राजीव तांबे

प्रकाशन व स्थळ :- राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis:- "आडवी दूर आणि इतर कथा" हे एक विलक्षण सर्जनशीलतेचे उदाहरण आहे, ज्यात लेखकाने आपल्या लेखनाच्या माध्यमातून जीवनाच्या विविध पैलूंवर अत्यंत सूक्ष्मतेने प्रकाश टाकला आहे. या पुस्तकात असलेल्या कथा जीवनाच्या असंख्य रंगांचे दर्शन घडवतात आणि त्यातल्या प्रत्येक कथा आपल्याला काहीतरी शिकवतात.

"आडवी दूर" या कथेत लेखकाने एक साधे, पण गहन जीवनाचं दर्शन दिलं आहे. या कथेत असलेल्या पात्रांची सजीवता, त्यांची मानसिकता आणि त्यांचे निर्णय हा एक अद्भुत अनुभव देतात. लेखकाने या कथांमध्ये ग्रामीण आणि शहरी जीवनाचे समतोल चित्रण केले आहे, ज्यामुळे त्यातल्या कथा आपल्याला आपल्या आसपासच्या जगाशी जोडून घेतात.

कथांची मांडणी अत्यंत आकर्षक आहे. त्यात प्रत्येक कथेचे एक विशिष्ट संदेश आहे, जो वाचकाच्या मनाला ठोस ठरवतो. लेखकाची शैली साधी, पण प्रभावी आहे. त्याच्या लेखनात हसू, दुःख, वेदना, प्रेम अशा सर्व भावनांचा समावेश आहे, जे वाचकांच्या मनावर ठसा सोडतात.

"आडवी दूर आणि इतर कथा" एक "वाचन अनुभव आहे ज्यात आपल्याला जीवनाची विविधता, तिचे गुंतागुंतीचे पैलू, आणि तिच्या कडवट सत्याचे गूढ समजून घेता येते. या पुस्तकाने आपल्या संवेदनांची खोली वाढवली आहे.

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे

‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम संपन्न

दि. ०५/०१/२४-०२५

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार महाविद्यालयात ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेला आहेत. त्यानुसार मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रमांतर्गत दि. ०५/०१/२०२४ ला विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

निबंध स्पर्धा

वरील उपक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांकरिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा वषय ‘वाचन संस्कृती’ या विषयावर एकूण २० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणा-या विद्यार्थ्याला प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन स्पर्धा

महाविद्यालयात एकूण २० विद्यार्थ्यांनी एकूण ३० ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला तसेच त्यांच्या आवदीचे किंवा अभ्यासाचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेऊन विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणा-या/ लिहिणा-या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय सए ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

ने
टे

ज्ञानी होण्यासाठी प्रथम वाचन वाढवा!

प्राचार्य लीना पांडे यांचे
आवाहन

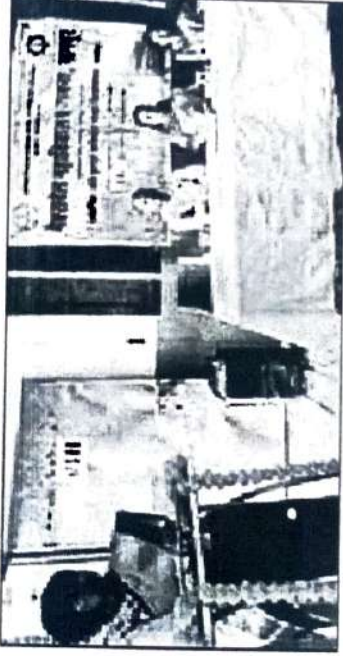
वाचन संकल्प

महाराष्ट्राचा उपक्रम

◆ घामना, ८ जानेवारी

जगातील प्रत्येक यशस्वी व्यक्ती
हा वाचक असतो. वाचन हे ज्ञान आणि
नवनिर्मितीचे मूल बीज आहे.

वाचन हे आनंदसह मनाच्या
विकासासाठी आवश्यक आहे. पण
वर्तमानातील तरुण वाचन
संस्कृतीपासून दुरावत चालता आहे.
या स्थितीत आपला तरुण क्षमता
असुनही ज्ञानी कसा होणार, हाच प्रश्न
उपस्थित झाला आहे. यावरच उपाय
म्हणून वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा हा
उपक्रम १५ जानेवारी २०२५ पर्यंत
राबविता जात आहे. हा उपक्रम
सर्वोत्कृष्ट आहे. याद्वारे सर्व तरुण
तरुणींना वाचनाकडे वळविण्याचा

प्रयत्न केला जाणार आहे. तेव्हा
खरोखरच आपल्याला ज्ञानी होऊन
आपुल्य यशस्वी करायचे असेल तर
प्रथमतः वाचन वाढवा. असे आवाहन
मॅक्सवेल महाविद्यालय धामना येथील
प्राचार्या लीना पांडे यांनी केले.

मॅक्सवेल महाविद्यालयात पार
पडलेल्या वाचन संकल्प महाराष्ट्र
उपक्रमाच्या अंतर्गत सोहळ्यात त्यांनी
आपली भूमिका मांडली. याप्रसंगी
मेजर हेमंत जकारे इन्स्ट्रक्टर ऑफ
सायन्स अँड कॉमर्स येथील प्रा.

पत्तवी तांडे, शीला मुंडे, शिवाजी
राठोड, प्रा. रेणुभी बंसोड, प्रियंका
बाभूळकर प्रामुख्याने उपस्थित होत्या.
या उपक्रमाच्या अंतर्गत विविध स्पर्धा
पार पडली. शिवाय कथाकथन
स्पर्धेची येण्यात आली. यात पद्मा
नागदेवे, रविकांत वरठी, वीणा
तितरगारे, जान्हवी दशरथ, श्वेता
समर्थ, अश्विनी नानोटे यांनी सर्वोत्कृष्ट
कामगिरी केली. त्यांना मान्यवरांच्या
हस्ते पारितोषिक देत सन्मानित
करण्यात आले.

४(तमा वृत्तसेवा)

क
i
◆ ना
ऑटोम
मेट्रो से
- २२
मेट्रो
करण्य
दृष्टीक
२०२५
राजीव
विद्या
पॅलेस
केली
२
कार्या
सुनेखा
पॅलेस
तसेच
सबिस्
की, स

ग्रंथ वाचनाकडे आकर्षित

करा : शीला मुंडे

भारतातील संत आणि ज्ञानी

लोकांनी ग्रंथाच्या रूपात फार मोठा

खजिना आपल्याकडे सोडला आहे.

त्या खजिन्याचा वापर करण्यासाठी

वाचन करण्याची अट आहे. पण

दुर्दैवाने ती अट कुणीही पूर्ण करीत

नसल्याने खजिन्यातील ज्ञान खितपत

पडतेच आहे. त्याच ज्ञानाची प्राप्त

करायची असेल तर आजपासून ग्रंथ

वाचनाकडे मुला-मुलींना आकर्षित

करावे लागेल. जेव्हा पुस्तक पुढती ग्रंथ

वाचतील तेव्हा त्यांना खूप काही

कळेल अन् आपोआप या देशात

एकवाक्यता आणि प्रगतीची वाटचाल

वेगाने सुरू होईल, अशी भूमिका

मेजर हेमंत जकारे शाळेच्या प्रमुख

शीला मुंडे यांनी मांडत वाचन संकल्प

महाराष्ट्राचा या उपक्रमाचे कौतुक

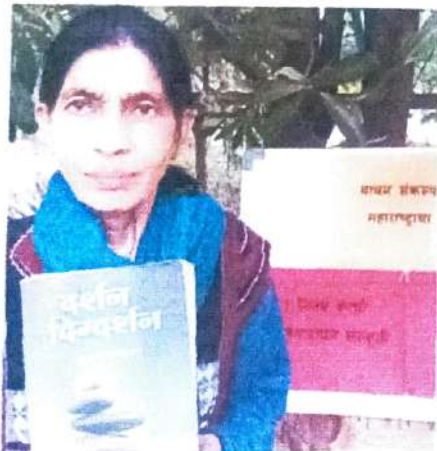
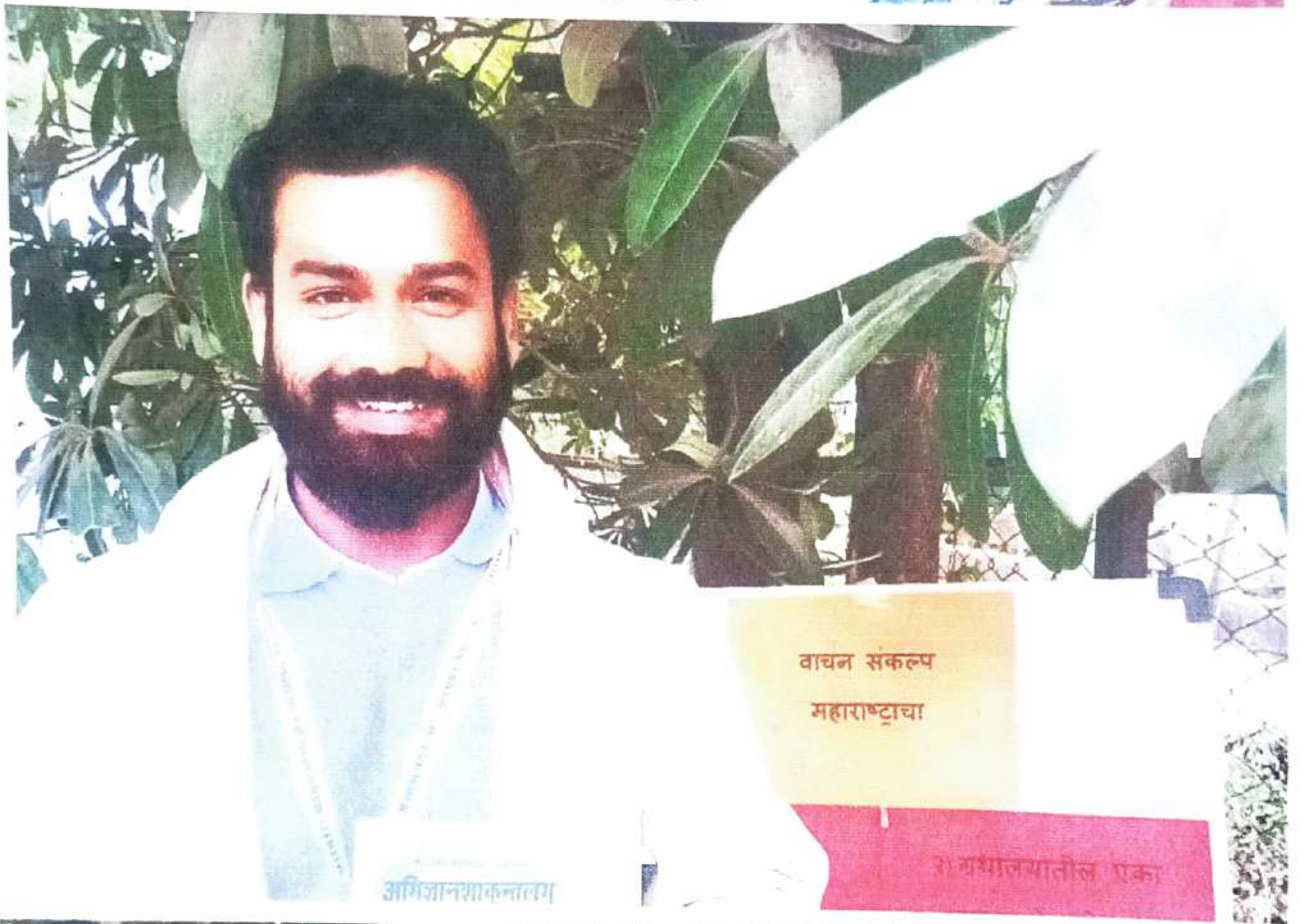
केले.

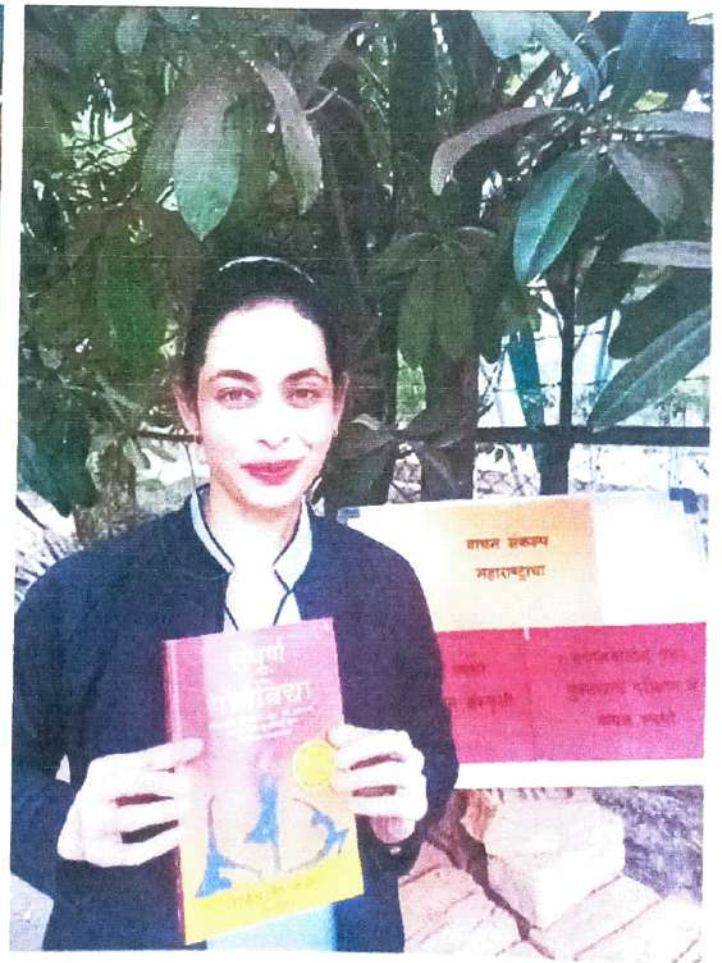

अ. क.	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग कमांक व	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	अश्विनी सुतोणे	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
2	रविकांत वरठि	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
3	मेघा रिके	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
4	ममता रिके	B.Sc. Yogic Science	मालविकाग्निमित्रम् डॉ.रमाशंकर पाण्डेय	चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी
5	रुशाली चव्हाण	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
6	प्रियंका बाभुलकर	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रूचा प्रकाशन
7	समृद्धी पातरिकर	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
8	श्वेता समर्थ	B.Sc. Yogic Science	संपूर्ण योगविद्या राजीन जैन	
9	जान्हवी दशरथ	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
10	प्रेमा हुड	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रूचा प्रकाशन
11	हिमांशु दाने	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
12	राहुल माटे	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
13	निकिता खांडेकर	B.Sc. Yogic Science	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
14	बिना नगराले	B.Sc. Yogic Science	दर्शन दिगदर्शक	
15	मिथिलेश कुलकर्णी	Yogshastra	मृच्छकटिकम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
16	रिता शितोळे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
17	विणा तितरमारे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

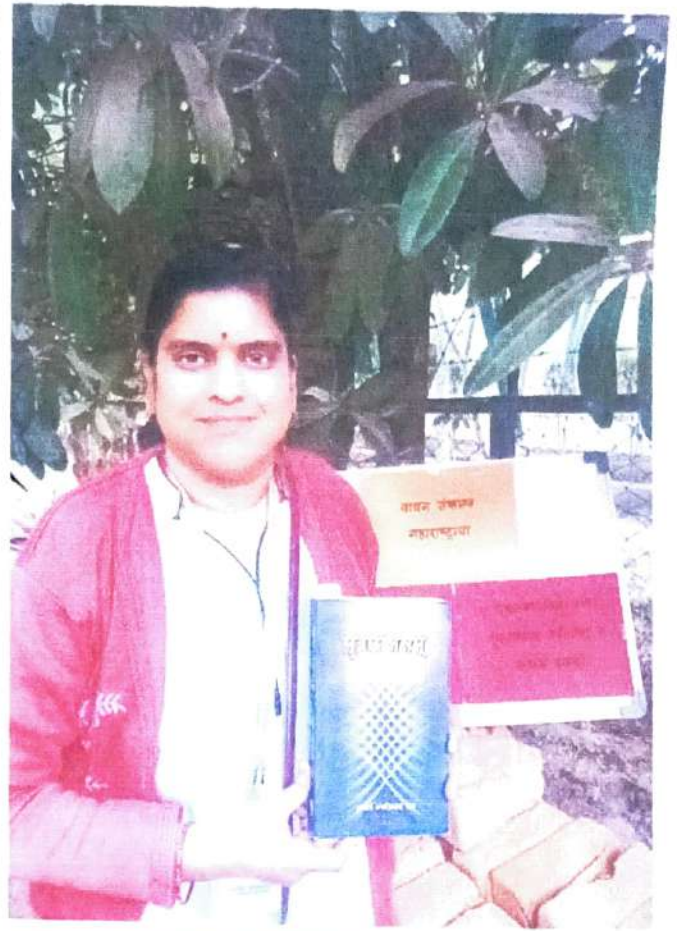
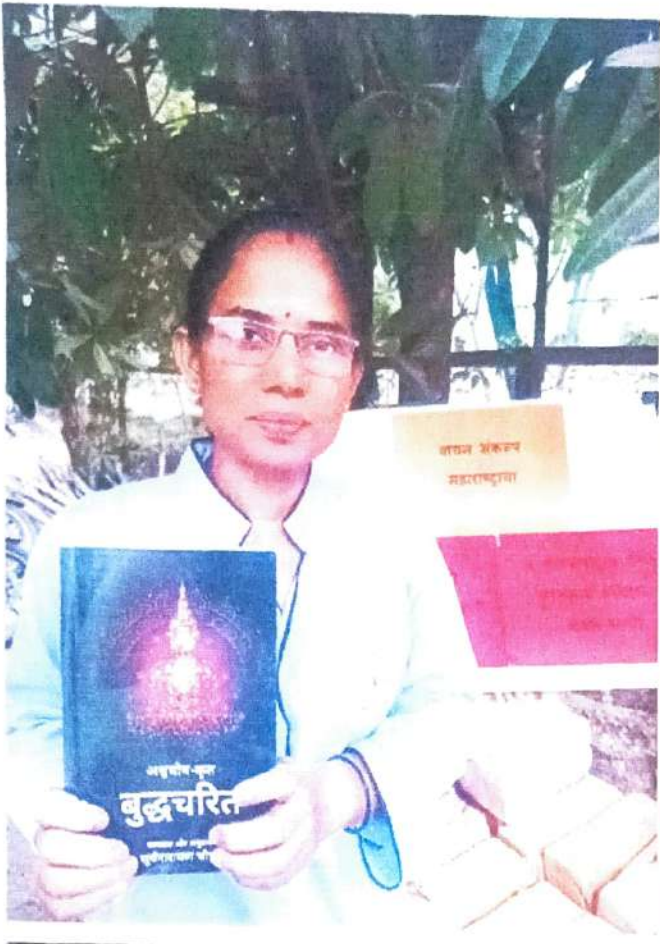

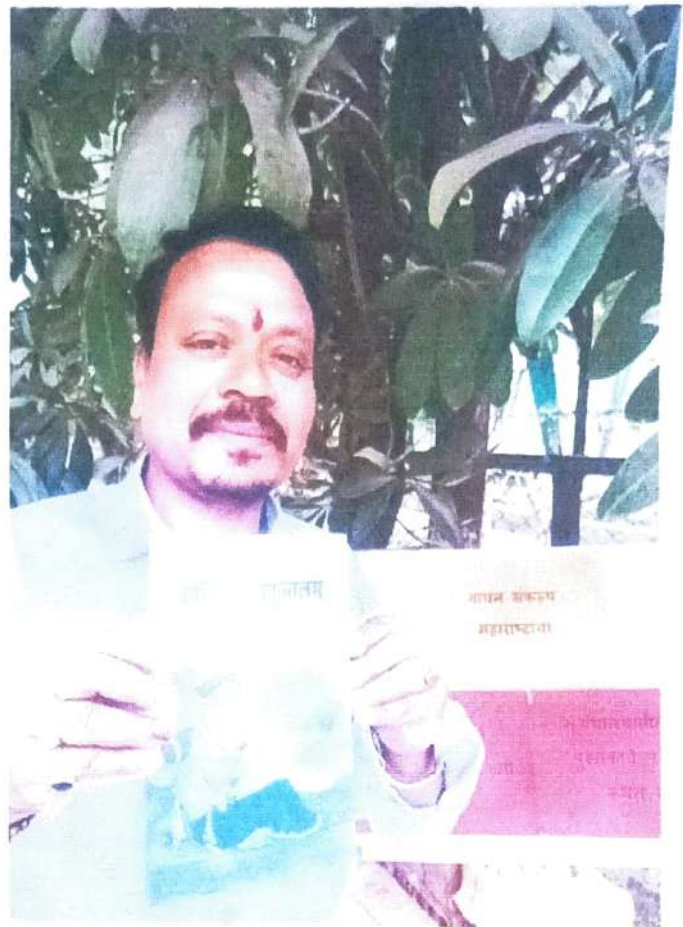

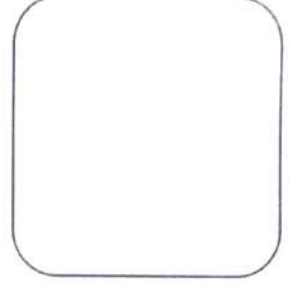

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक _____

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव _____

Title

शीर्षक _____

Author

लेखक _____

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ _____

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – श्वेता समर्थ

शीर्षक – संपूर्ण योगविद्या

लेखक – राजीव जैन

प्रकाशन व स्थळ – मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘संपूर्ण योगविद्या’ या पुस्तकात पतंजलयोगप्रदीप, हठयोगप्रदीप, घेरण्डसंहिता, वशिष्ठ संहिता आदि प्राचीन आणि प्रामाणिक ग्रन्थांचा सार आहे. तसेच अष्टांग योग, योगासन, प्राणायाम, मुद्रा, हस्तमुद्रा, कुण्डलिनि इत्यादिसंबंधी संपूर्ण माहिती आहे. योगा ही भारताने संपूर्ण जगाला दिलेली अमूल्य देणगी आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

योग ही आदि-अनादी काळापासून चालत आलेली भारतीय विद्या आहे. ह्याचे ज्ञान सर्वांना कळायलाच हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - वीणा तितरमारे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. हे महाकाव्य २८ सर्गांमध्ये विभाजीत आहे, मात्र आपल्याकडे त्याचे १४ च सर्ग उपलब्ध आहेत. बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण अश्वघोषाच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वाना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – मिथिलेश कुलकर्णी

शीर्षक – मृच्छकटिकम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मृच्छकटिकम्’ शूद्रकलिखित दहा अंकी संस्कृत प्रकरणाट्य. या प्रकरणातील प्रमुख कथानक, चारुदत्त आणि वसंतसेना यांच्या प्रेमावर आधारित आहे. मात्र यातील प्रणय राजदरबारातील प्रणयापेक्षा वेगळा आहे. या प्रमुख कथानकाव्यतिरीक्त शर्विलक आणि मदनिका यांची प्रेमकथा तसेच उज्जयिनीतील राज्यक्रान्ती ही सुद्धा दोन उपकथानके या प्रकरणात आहे. विविध सामाजिक स्तरांवर वावरणा-या या प्रकरणात तीनही कथानकांचा अतिशय समंजस आणि सुंदर मेळ पहायला मिळतो .

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण शूद्रकाच्या या प्रकरणाट्याची ओळख सर्वाना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – ममता रिके

शीर्षक – मालविकाग्निमित्रम्

लेखक – डॉ. रमाशंकर पाण्डेय

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मालविकाग्निमित्रम्’ कविकुलगुरु कालिदासकृत सुखान्त संस्कृत नाटक . या नाटकाचे पाच अंक आहेत. या नाटकाची कथा थोडी गुंतागुंतीची असली तरी त्याची मांडणी कालीदासाने नेटकेपणाने केलेली आहे. शृंगार हा नाटकाचा मुख्यरस आहे. वैचित्र्यपूर्ण प्रसंग निर्माण करून कालिदासाने नाटकाची रंगत वाढवीत नेलेली आहे. नाटकातील घटनांचा काळ अल्प म्हणजे ७-८ दिवसांचा असल्यामुळे त्यातील व्यक्तिरेखांच्या विकासाला फ़ारसा अवकाश मिळालेला नाही. कालिदासाच्या ह्य नाटकाचा नायक ऐतिहासिक आहे.

शिफ़ारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफ़ारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण कविकुलगुरु कालीदासाचे साहित्य सर्वाना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – निकीता खांडेकर

शीर्षक – बुद्धचरितम्

लेखक – सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ – मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे संस्कृत महाकाव्य आहे. याचे रचनाकार अश्वघोष आहेत. यामध्ये गौतम बुद्धांचे जीवनचरित्र वर्णिले आहे. लेखकाने बुद्धांच्या जीवनाचा आणि शिकवणुकीचा लेखाजोखा यामध्ये तयार केला आहे, तसेच गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वांना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – राहुल माटे

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कन मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘ वेणीसंहार ’ या संस्कृत नाटकाचे रचनाकार भट्टणारायण आहे. हे सहा अंकी संस्कृत नाटक असून महाभारतावर आधारीत आहे. नाट्यपरिणाम साधण्यासाठी भट्टणारायणाने महाभारताच्या मूळ कथेत काही फेरफार केले आहेत. मुळात द्यूतप्रसंगी झालेल्या अपमानाने द्रौपदीने आपले केस मोकळे ठेवले हा या नाटकाचा मुख्य विषय. हे नाटक वीररसप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वीर रस प्रधान अश्या या नाटकाची ओळख सर्वांना व्हावी म्हणून ...

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – समृद्धी पात्रीकर

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कन मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘वेणीसंहार’ हे भट्टनारायण ह्यांनी लिहिलेले सहा अंकी संस्कृत नाटक. ‘वेणीसंहार’ म्हणजे दुःशासनाने मोकळे केलेले द्रोपदीचे केस दुर्योधनाच्या रक्ताने माखलेल्या हातांनी भीमाने एकत्र बांधणे. वेणीसंहाराचा हा प्रसंग, कौरव-पांडव युद्धातील घटना एका विशिष्टसूत्रात गोवून त्यांचे नाट्यीकरण कण्यासाठी भट्टनारायणाने योजिला आहे. हे नाटक वीरसप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वेणीसंहाराची कथा सर्वांना कळावी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव – प्रेमा हूड
शीर्षक – नितिशतकम्
लेखक – प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड
प्रकाशन व स्थळ – ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश –

‘नितिशतकम्’ ह्याचे रचनाकार भर्तृहरी आहेत. भर्तृहरी ह्यांनी अनेक श्लोकांमधून सामाजिक विकृतींवर व्यंगात्मक पद्धतीने भाष्य केले आहे. त्यामुळे ते विचार विनोदाच्या अंगानेही सहजपणे मनात ठसतो. भर्तृहरीने सज्जनांची स्तुती केली आहे. दुर्जनांची निंदा केली आहे. विद्येचे मोठेपण गायिले आहे. भर्तृहरीचे नितिशतक हे व्यवहारनीति सांगणारे मुक्तक काव्य आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

व्यक्तिगत व लोकजीवनासाठी अपेक्षित असणारी नीतिमुल्ये सर्वांना कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव - जान्हवी दशरथ
शीर्षक - मुद्राराक्षसम्
लेखक - आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र
प्रकाशन व स्थळ - चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चन्द्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन स्थिर करण्यासाठी चाण्यक्याने राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धीक मात केली ती या नाटकात वर्णिली आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे राजकीय ज्ञान सर्वांना कळायला हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रिता शितोळे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते. ‘बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाचे ‘बुद्धचरितम्’ महाकाव्य सर्वोत्कृष्ट आहे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – हिमांशु दाने

शीर्षक – अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक – डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ – विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘अभिज्ञानशाकुन्तलम्’ हे कवी कालिदासाने रचलेले एक नाटक. यात शकुंतला व राजा दुष्यंताची कहाणी वर्णिलेली आहे. मुळात ही गोष्ट म्हणजे महाभारताचे एक उपकथानक आहे.

काव्येषु नाटकं रम्यं, तत्र रम्यां शकुंतला ।

तत्रापि च चतुर्थांको, तत्र श्लोक चतुष्टयम् ॥

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण कविकुलगुरु कालिदासाचे साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – अश्विनी सुतोने

शीर्षक – मुद्राराक्षसम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चाणक्याने चंद्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन दृढमूल करण्यासाठी राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धिक मात केली, ती या नाटकाची पार्श्वभूमी आहे. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक असून कूटनीतीवर आधारलेले बुध्दिविलासाने नटलेले एकमेव संस्कृत नाटक होय.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वाना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - मेघा रीके

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

महाकवि कालिदास विरचित 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' हे एक सर्वोत्कृष्ट असे एक नाटक आहे. यामध्ये सात अंक असून राजा दुष्यन्त आणि कन्या शकुन्तला ह्यांची कथा सांगितली आहे. या नाटकातून कालिदासाच्या रेखीव नाट्यरचनेचा, मनुष्यस्वभावाच्या सखोल ज्ञानाचा आणि काव्यात्म संवादलेखनाचा उत्कट प्रत्यय येतो.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - प्रीयंका बाभुळकर

शीर्षक - नितिशतकम्

लेखक - प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड

प्रकाशन व स्थळ - ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश -

‘नीतिशतकम्’ हे एक संस्कृत काव्य. याचे रचनकार आचार्य भर्तृहरि आहेत. तत्त्वदर्शी आणि नीतिबोधपर असे शंभर श्लोक ह्या कव्यात अंतर्भूत आहेत. नीतिशतकातील शंभर श्लोकांचे, विषयानुसार दहादहा शोकांचा एक गट ह्याप्रमाणे कवीने दहा गट पाडलेले आहेत. अश्या या गटाला ‘पद्धती’ असे नाव दिलेले आहे. अज्ञ, विद्वस, मानशौर्य, अर्थ, दुर्जन, सुजन, परोपकार, धैर्य, दैव आणि कर्म ह्या विषयांशी नीतिशतकातील दहा पद्धती संबद्ध आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

सर्वांना जीवनाची मूल्ये नीट कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव - वृशाली चव्हाण
शीर्षक - मुद्राराक्षसम्
लेखक - आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र
प्रकाशन व स्थळ - चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘मुद्राराक्षसम्’ हे विशाखदत्त यांनी लिहिलेले संस्कृत नाटक आहे. हे सात अंकी नाटक आहे. या नाटकात चाणक्य यांच्या राजकीय सफलतांचे विश्लेषण आहे. या नाटकाची रचना चौथी शताब्दीत झाली होती. या नाटकात प्राधान्य आहे ते वीरसाला. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक आहे. नाटकातील सुरुवातीपासून शेवटपर्यंतच्या सर्व घटना राक्षसाला वश करण्याच्या दिशेने योजल्या आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रविकान्त वरठी

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ’ हे महाकवी कालिदास यांचे उत्कृष्ट नाटक आहे. त्यांची आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रशंसा झाली आहे. यामध्ये राजा दुष्यंत आणि कन्या शकुन्तला यांच्या सुप्रसिद्ध प्रेमकथेशी संबंधित सात अंक आहेत. ही कथा कलात्मक पद्धतीने मांडण्यात आली आहे. हे मानवी भावनांचे सचित्र सादरीकरण आहे. हे मानवी प्रेम आणि नैसर्गिक प्रेमाचे उत्कृष्ट सादरीकरण आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वाना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – पद्मा विश्वनाथ नागदेवे

शीर्षक – ‘अस्पर्श’ कादंबरी

लेखक – नामदेव चं. कांबळे

प्रकाशन व स्थळ – ‘अस्पर्श’ (१९९०), जुनेजा प्रकाशन, प्रथम आवृत्ती
थोडक्यात सारांश

‘अस्पर्श’ (१९९०) ही नामदेव कांबळे यांची पहिली कादंबरी होय. सोना तांबुले आणि सुधाकर या दोघांची मदत उमाने केली. त्या मदतीची शिक्षा उमा आणि तिच्या पतिला भिगावी लागली, कारण सुधाकर हा मांग आणि सोना ही मराठा होती. आम्ही दोघे एकमेकांवर प्रेम करतो असे सुधाकरने उमाला सांगितले. त्यामुळे उमाने त्यांना मदत करायचा प्रयत्न केला. समाजातील जातीभेदाची दरी मोठी होती. जातीबाह्य विवाह समाजाला अमान्य होता. या सगळ्यांचा परिणाम त्यांच्या शरिरावर स्पष्ट दिसत होता. त्या मुलीला स्पर्श केलेला नसतांनाही स्पर्श केल्याचा आरोप लाऊन मास्तरांचे (उमाचा पति) उध्वस्त झाले होते. अस्पर्श असूनही स्पर्श केल्याचा आरोप लाऊन सम्पूर्ण समाज नारायणाकडे घृणास्पद नजरेने पाहत होता. उमा आणि मास्तर नारायण यांना समाजाकडून होणा-या त्रासाचे चित्रण या ‘अस्पर्श’ कादंबरीत दिसून येते.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय.. सर्वांना...

सदर कादंबरीच्या लेखकांनी समाजातील सत्य परिस्थितीची ओळख समाजाला करून दिली आहे. म्हणून ही कादंबरी जाणता वर्ग, तरुण वर्ग, समानतावादी मानना-या वर्गाकडे पोहचवावी.

MAXWELL MAHAVIDYALAYA,
DHAMNA, NAGPUR

Officiating principal
LEENA PANDE

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार

मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे

‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम संपन्न

दि. ०५/०१/२४-०२५

अहवाल

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि. २०/१२/२०२४ नुसार महाविद्यालयात ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रम साजरा करण्याबाबत आदेश प्राप्त झालेला आहेत. त्यानुसार मॅक्सवेल महाविद्यालय , धामना , नागपुर इथे ‘वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा’ उपक्रमांतर्गत दि. ०५/०१/२०२४ ला विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या.

निबंध स्पर्धा

वरील उपक्रमांतर्गत विद्यार्थ्यांकरिता निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. निबंधाचा वषय ‘वाचन संस्कृती’ या विषयावर एकूण २० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांकडून निबंध मागविण्यात आले. उत्कृष्ट निबंध लिहिणा-या विद्यार्थ्याला प्रथम, द्वितीय, तृतीय असे ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन स्पर्धा

महाविद्यालयात एकूण २० विद्यार्थ्यांनी एकूण ३० ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला तसेच त्यांच्या आवदीचे किंवा अभ्यासाचे कुठलेही एक पुस्तक ग्रन्थालयातून घेऊन विद्यार्थ्यांनी ग्रन्थाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे . सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रन्थ परीक्षण ग्रन्थालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रन्थ परीक्षण करणा-या/ लिहिणा-या विद्यार्थ्यांना प्रथम, द्वितीय, तृतीय सए ०३ पारीतोषीक दि. २६ जाने. २०२५ रोजी देण्यात येणार आहेत.

ज्ञानी होण्यासाठी प्रथम वाचन वाढवा!

प्राचार्य लीला पांडे यांचे
आवाहन

वाचन संकल्प
महाराष्ट्राचा उपक्रम

● धामना, ८ जानेवारी

जगातील प्रत्येक यशस्वी व्यक्ती हा वाचक असतो. वाचन हे ज्ञान आणि नवनिर्मितीचे मूळ बीज आहे.

वाचन हे आनंदासह मनाच्या विकासासाठी आवश्यक आहे. पण वर्तमानातील तरुण वाचन संस्कृतीपासून दुरवत चालला आहे. या स्थितीत आपला तरुण क्षमता असूनही ज्ञानी कसा होणार, हाच प्रश्न उपस्थित झाला आहे. यावरच उपाय म्हणून वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा हा उपक्रम १५ जानेवारी २०२५ पर्यंत राबविला जात आहे. हा उपक्रम सर्वोत्कृष्ट आहे. याद्वारे सर्व तरुण तरुणींना वाचनाकडे वळविण्याचा

प्रयत्न केला जाणार आहे. तेव्हा खरोखरच आपल्याला ज्ञानी होऊन आपुण यशस्वी करायचे असेल तर प्रथमतः वाचन वाढवा. असे आवाहन मॅक्सवेल महाविद्यालय धामना येथील प्राचार्य लीला पांडे यांनी केले.

मॅक्सवेल महाविद्यालयात पार पडलेल्या वाचन संकल्प महाराष्ट्र उपक्रमाच्या अंतर्गत सोहळ्यात त्यांनी आपली भूमिका मांडली. याप्रसंगी मेजर हेमंत जकाते इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स अँड कॉमर्स येथील प्रा.

ग्रंथ वाचनाकडे आकर्षित करा : शीला मुंडे
भारतातील संत आणि ज्ञानी लोकांनी ग्रंथाच्या रूपात फार मोठा खजिना आपल्याकडे सोडला आहे. त्या खजिन्याचा वापर करण्यासाठी वाचन करण्याची अट आहे. पण दुर्दैवाने ती अट कुणीही पूर्ण करीत नसल्याने खजिन्यातील ज्ञान क्षिप्तपत पडलेले आहे. त्याच ज्ञानाची प्राप्ती करायची असेल तर आजपासून ग्रंथ वाचनाकडे मुला-मुलींना आकर्षित करावे लागेल. जेव्हा युवक युवती ग्रंथ वाचतील तेव्हा त्यांना खूप काही कळेल अन् आपोआप या देशात एकवाक्यता आणि प्रगतीची वाटचाल वेगाने सुरू होईल. अशी भूमिका मेजर हेमंत जकाते शाळेच्या प्रमुख शीला मुंडे यांनी मांडत वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा या उपक्रमाचे कौतुक केले.

4 (तमा वृत्तसेवा)

महाराजा प्रताप सिंह कॉलेज, नागपुर का शताब्दी
मेकरावेल महाविद्यालय "मना, नागपुर"
(संस्थापित : १९११ ई.पू. अर्थात् अंग्रेजों के शासन के १०० वर्षों के अवसर पर)

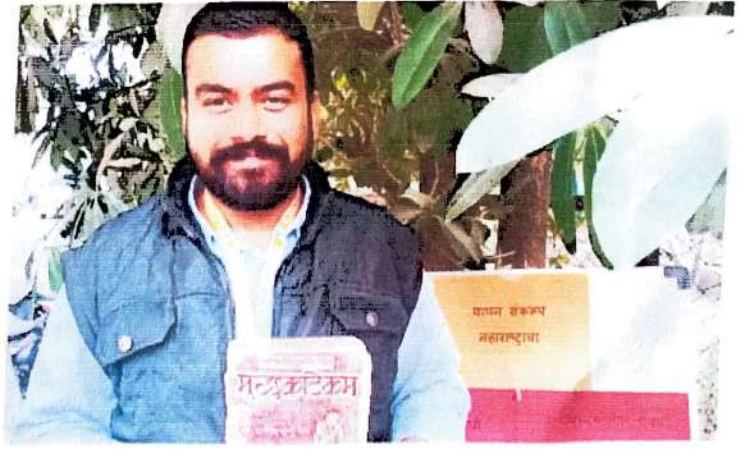
प्रमुख अतिथि : डॉ. सुनील कान्हेलाल शर्मा, शिक्षाविद, नागपुर
उपस्थित : डॉ. सुनील कान्हेलाल शर्मा, शिक्षाविद, नागपुर
डा. सुनील कान्हेलाल शर्मा, शिक्षाविद, नागपुर

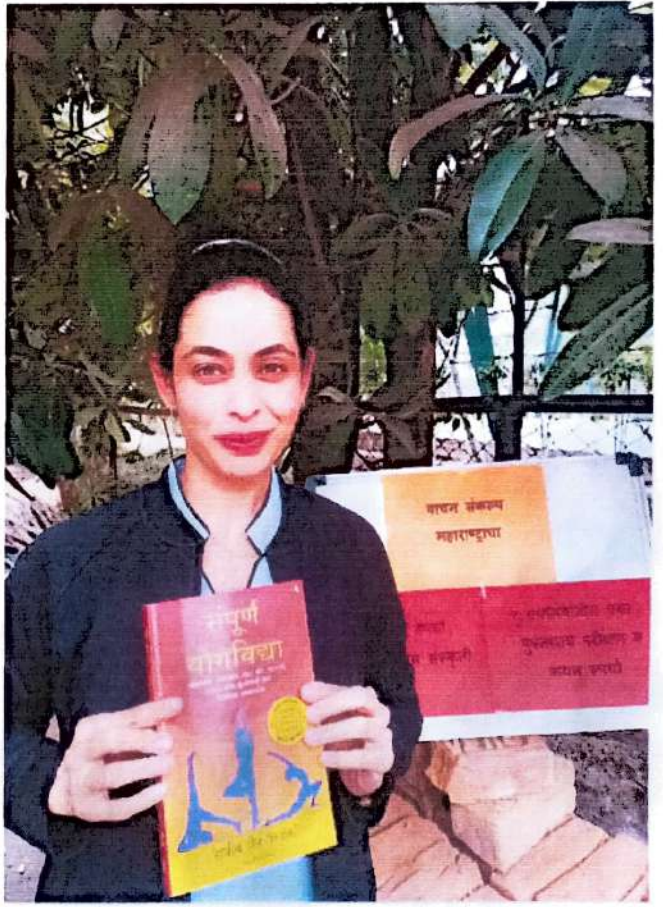
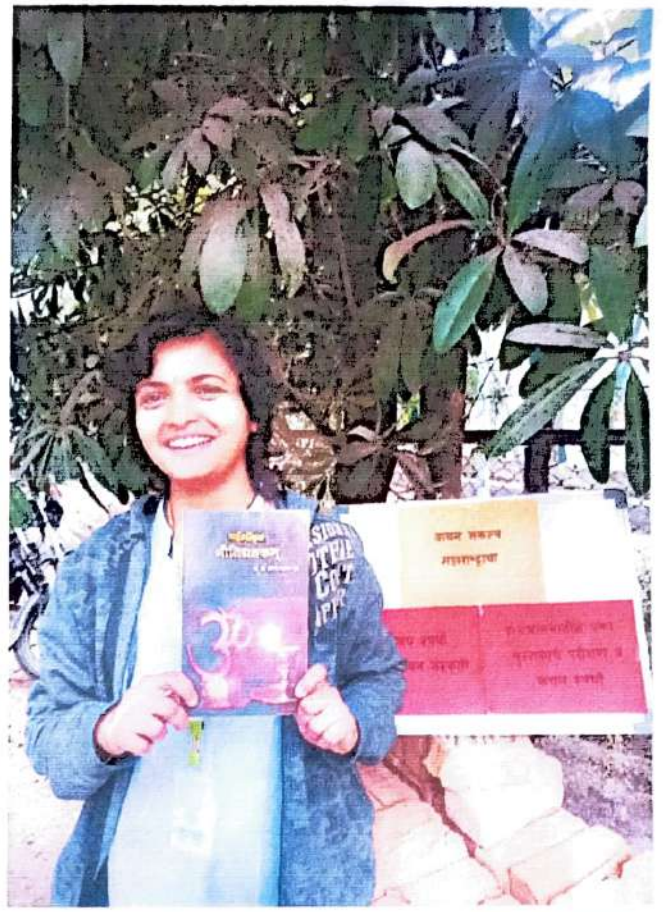

अ. क.	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग कमांक व	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	अश्विनी सुतोणे	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
2	रविकांत वरठे	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
3	मेघा रिके	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
4	ममता रिके	B.Sc. Yogic Science	मालविकाग्निमित्रम् डॉ.रमाशंकर पाण्डेय	चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन वाराणसी
5	रुशाली चव्हाण	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
6	प्रियंका बाभुलकर	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रुचा प्रकाशन
7	समृद्धी पातरिकर	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
8	श्वेता समर्थ	B.Sc. Yogic Science	संपूर्ण योगविद्या राजीन जैन	
9	जान्हवी दशरथ	B.Sc. Yogic Science	मुदाराक्षसम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
10	प्रेमा हुड	B.Sc. Yogic Science	नितिशतकम् प्रा.डॉ. स्वानंद गजानन पुंड	रुचा प्रकाशन
11	हिमांशु दाने	B.Sc. Yogic Science	अभिज्ञानशाकुन्तलम् डॉ. शिवशंकर गुप्त	विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी
12	राहुल माटे	B.Sc. Yogic Science	वेणीसंहार-नाटक डॉ. ठककन मिश्र	शब्दश्री प्रकाशन
13	निकिता खांडेकर	B.Sc. Yogic Science	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
14	बिना नगराले	B.Sc. Yogic Science	दर्शन दिगदर्शक	
15	मिथिलेश कुलकर्णी	Yogshastra	मृच्छकटिकम् आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र	चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
16	रिता शितोळे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल
17	विणा तितरमारे	Yogshastra	बुद्धचरित सुर्यनारायण चौधरी	मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

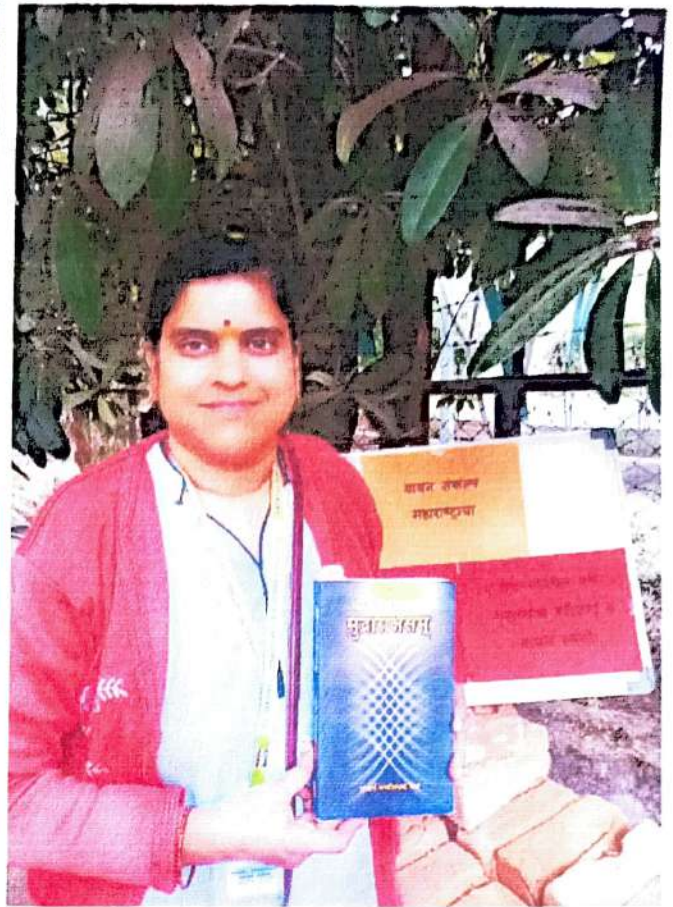

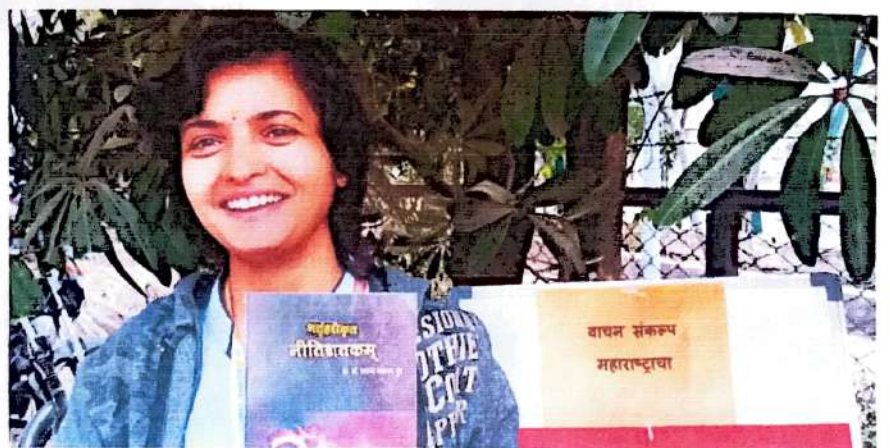
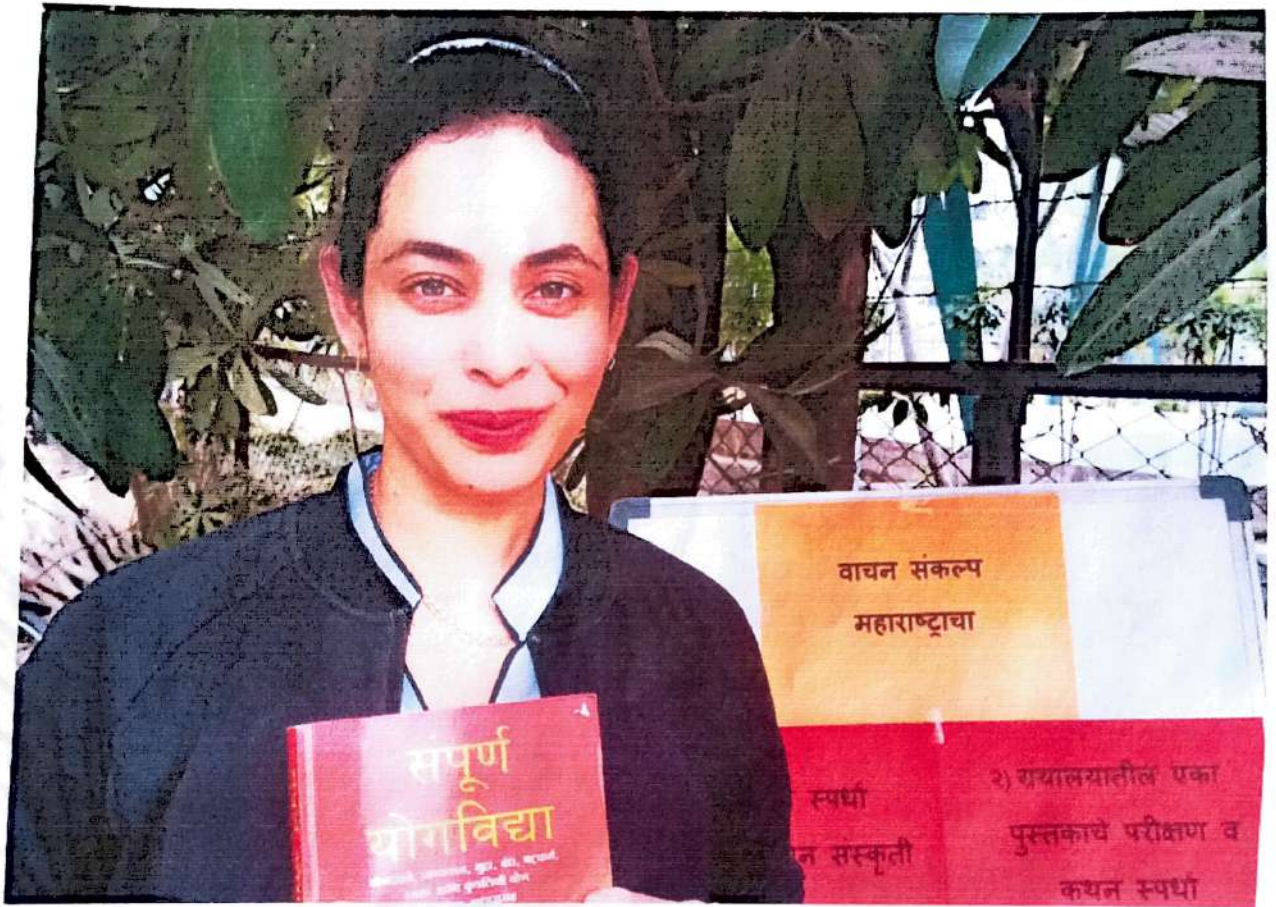

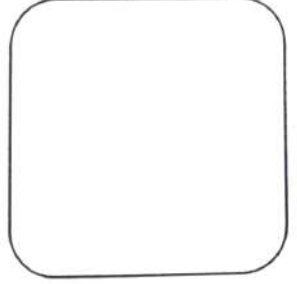

BOOK REVIEW

ग्रंथ पुनरावलोकन

Date

दिनांक _____

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव _____

Title

शीर्षक _____

Author

लेखक _____

Publication & Place

प्रकाशन व स्थळ _____

A Brief Synopsis:

थोडक्यात सारांश :

Recommendation (would you recommend this book? Who to? Why?)

शिफारसी (तुम्ही या ग्रंथाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - श्वेता समर्थ

शीर्षक - संपूर्ण योगविद्या

लेखक - राजीव जैन

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘संपूर्ण योगविद्या’ या पुस्तकात पतंजलयोगप्रदीप, हठयोगप्रदीप, घेरण्डसंहिता, वशिष्ठ संहिता आदि प्राचीन आणि प्रामाणिक ग्रन्थांचा सार आहे. तसेच अष्टांग योग, योगासन, प्राणायाम, मुद्रा, हस्तमुद्रा, कुण्डलिनि इत्यादिसंबंधी संपूर्ण माहिती आहे. योगा ही भारताने संपूर्ण जगाला दिलेली अमूल्य देणगी आहे.

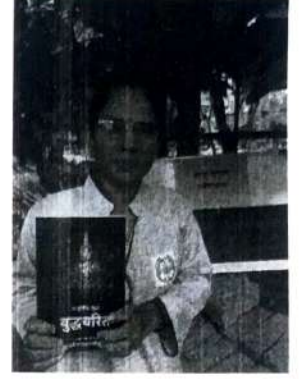
शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

योग ही आदि-अनादी काळापासून चालत आलेली भारतीय विद्या आहे. ह्याचे ज्ञान सर्वांना कळायलाच हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - वीणा तितरमारे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. हे महाकाव्य २८ सर्गांमध्ये विभाजीत आहे, मात्र आपल्याकडे त्याचे १४ च सर्ग उपलब्ध आहेत. बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वांना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – मिथिलेश कुलकर्णी

शीर्षक – मृच्छकटिकम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मृच्छकटिकम्’ शूद्रकलिखित दहा अंकी संस्कृत प्रकरणनाट्य. या प्रकरणातील प्रमुख कथानक, चारुदत्त आणि वसंतसेना यांच्या प्रेमावर आधारित आहे. मात्र यातील प्रणय राजदरबारातील प्रणयापेक्षा वेगळा आहे. या प्रमुख कथानकाव्यतिरीक्त शर्विलक आणि मदनिका यांची प्रेमकथा तसेच उज्जयिनीतील राज्यक्रान्ती ही सुद्धा दोन उपकथानके या प्रकरणात आहे. विविध सामाजिक स्तरांवर वावरणा-या या प्रकरणात तीनही कथानकांचा अतिशय समंजस आणि सुंदर मेळ पहायला मिळतो .

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण शूद्रकाच्या या प्रकरणनाट्याची ओळख सर्वांना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – ममता रिंके

शीर्षक – मालविकाग्निमित्रम्

लेखक – डॉ. रमाशंकर पाण्डेय

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मालविकाग्निमित्रम्’ कविकुलगुरु कालिदासकृत सुखान्त संस्कृत नाटक . या नाटकाचे पाच अंक आहेत. या नाटकाची कथा थोडी गुंतागुंतीची असली तरी त्याची मांडणी कालीदासाने नेटकेपणाने केलेली आहे. शृंगार हा नाटकाचा मुख्यरस आहे. वैचित्र्यपूर्ण प्रसंग निर्माण करून कालिदासाने नाटकाची रंगत वाढवीत नेलेली आहे. नाटकातील घटनांचा काळ अल्प म्हणजे ७-८ दिवसांचा असल्यामुळे त्यातील व्यक्तिरेखांच्या विकासाला फारसा अवकाश मिळालेला नाही. कालिदासाच्या ह्य नाटकाचा नायक ऐतिहासिक आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण कविकुलगुरु कालिदासाचे साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - निकीता खांडेकर

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे संस्कृत महाकाव्य आहे. याचे रचनाकार अश्वघोष आहेत. यामध्ये गौतम बुद्धांचे जीवनचरित्र वर्णिले आहे. लेखकाने बुद्धांच्या जीवनाचा आणि शिकवणुकीचा लेखाजोखा यामध्ये तयार केला आहे, तसेच गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषांच्या ‘बुद्धचरितम्’ या महाकाव्यातील बुद्धाची शिकवण सर्वांना कळायला हवी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – राहुल माटे

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कन मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘ वेणीसंहार ’ या संस्कृत नाटकाचे रचनाकार भट्टणारायण आहे. हे सहा अंकी संस्कृत नाटक असून महाभारतावर आधारीत आहे. नाट्यपरिणाम साधण्यासाठी भट्टणारायणाने महाभारताच्या मूळ कथेत काही फेरफार केले आहेत. मुळात द्यूतप्रसंगी झालेल्या अपमानाने द्रौपदीने आपले केस मोकळे ठेवले हा या नाटकाचा मुख्य विषय. हे नाटक वीररसप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वीर रस प्रधान अश्या या नाटकाची ओळख सर्वांना व्हावी म्हणून ...

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – समृद्धी पात्रीकर

शीर्षक – वेणीसंहार

लेखक – डॉ. ठक्कन मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – शब्दश्री प्रकाशन, आगरा - २

थोडक्यात सारांश –

‘वेणीसंहार’ हे भट्टनारायण ह्यांनी लिहिलेले सहा अंकी संस्कृत नाटक. ‘वेणीसंहार’ म्हणजे दुःशासनाने मोकळे केलेले द्रोपदीचे केस दुर्योधनाच्या रक्ताने माखलेल्या हातांनी भीमाने एकत्र बांधणे. वेणीसंहाराचा हा प्रसंग, कौरव-पांडव युद्धातील घटना एका विशिष्टसूत्रात गोवून त्यांचे नाट्यीकरण कण्यासाठी भट्टनारायणाने योजिला आहे. हे नाटक वीरसंप्रधान आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

वेणीसंहाराची कथा सर्वांना कळावी म्हणून.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - प्रेमा हूड

शीर्षक - नितिशतकम्

लेखक - प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड

प्रकाशन व स्थळ - ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश -

‘नितिशतकम्’ ह्याचे रचनाकार भर्तृहरी आहेत. भर्तृहरी ह्यांनी अनेक श्लोकांमधून सामाजिक विकृतींवर व्यंगात्मक पद्धतीने भाष्य केले आहे. त्यामुळे ते विचार विनोदाच्या अंगानेही सहजपणे मनात ठसतो. भर्तृहरीने सज्जनांची स्तुती केली आहे. दुर्जनांची निंदा केली आहे. विद्येचे मोठेपण गायिले आहे. भर्तृहरीचे नितिशतक हे व्यवहारनीति सांगणारे मुक्तक काव्य आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

व्यक्तिगत व लोकजीवनासाठी अपेक्षित असणारी नीतिमुल्ये सर्वांना कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५
समीक्षकाचे नाव – जान्हवी दशरथ
शीर्षक – मुद्राराक्षसम्
लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र
प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चन्द्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन स्थिर करण्यासाठी चाण्यक्याने राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धीक मात केली ती या नाटकात वर्णिली आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे राजकीय ज्ञान सर्वांना कळायला हवे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रिता शितोळे

शीर्षक - बुद्धचरितम्

लेखक - सुर्यनारायण चौधरी

प्रकाशन व स्थळ - मोतीलाल बनारसीदास इंटरनेशनल

थोडक्यात सारांश

‘बुद्धचरितम्’ हे गौतम बुद्धांच्या जीवनावरील संस्कृत महाकाव्य शैलीतील एक महाकाव्य आहे, जे अश्वघोषाने इ. स. पहिल्या शतकात रचले आहे. गौतम बुद्धांच्या चमत्कारांचे वर्णन यामध्ये आपल्याला दिसून येते. ‘बुद्धचरितम्’चा नायक भगवान बुद्ध आहे आणि रस शान्त रस आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण अश्वघोषाचे ‘बुद्धचरितम्’ महाकाव्य सर्वोत्कृष्ट आहे.

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - हिमांशु दाने

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘अभिज्ञानशाकुन्तलम्’ हे कवी कालिदासाने रचलेले एक नाटक. यात शकुंतला व राजा दुष्यंताची कहाणी वर्णिलेली आहे. मुळात ही गोष्ट म्हणजे महाभारताचे एक उपकथानक आहे.

काव्येषु नाटकं रम्यं, तत्र रम्यां शकुंतला ।

तत्रापि च चतुर्थांको, तत्र श्लोक चतुष्टयम् ॥

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण कविकुलगुरु कलीदासाचे साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – अश्विनी सुतोने

शीर्षक – मुद्राराक्षसम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन , वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मुद्राराक्षसम्’ एक सात अंकी संस्कृत नाटक. राजकीय विषयावरील हे एकमेव संस्कृत नाटक असून त्याचा कर्ता विशाखदत्त आहे. चाणक्याने चंद्रगुप्त मौर्याचे राज्यशासन दृढमूल करण्यासाठी राजकारणी डावपेच लढवून नंदराजाचा अमात्य राक्षस याच्यावर जी बौद्धिक मात केली, ती या नाटकाची पार्श्वभूमी आहे. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक असून कूटनीतीवर आधारलेले बुध्दिविलासाने नटलेले एकमेव संस्कृत नाटक होय.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - मेघा रीके

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशंकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

महाकवि कालिदास विरचित 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' हे एक सर्वोत्कृष्ट असे एक नाटक आहे. यामध्ये सात अंक असून राजा दुष्यन्त आणि कन्या शकुंतला ह्यांची कथा सांगितली आहे. या नाटकातून कालिदासाच्या रेखीव नाट्यरचनेचा, मनुष्यस्वभावाच्या सखोल ज्ञानाचा आणि काव्यात्म संवादलेखनाचा उत्कट प्रत्यय येतो.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - प्रीयंका बाभुळकर

शीर्षक - नीतिशतकम्

लेखक - प्रा. डॉ. स्वानंद गजानन पुंड

प्रकाशन व स्थळ - ऋचा प्रकाशन

थोडक्यात सारांश -

‘नीतिशतकम्’ हे एक संस्कृत काव्य. याचे रचनकार आचार्य भर्तृहरि आहेत. तत्त्वदर्शी आणि नीतिबोधपर असे शंभर श्लोक ह्या कव्यात अंतर्भूत आहेत. नीतिशतकातील शंभर श्लोकांचे, विषयानुसार दहादहा शोकांचा एक गट ह्याप्रमाणे कवीने दहा गट पाडलेले आहेत. अश्या या गटाला ‘पद्धती’ असे नाव दिलेले आहे. अज्ञ, विद्वस, मानशौर्य, अर्थ, दुर्जन, सुजन, परोपकार, धैर्य, दैव आणि कर्म ह्या विषयांशी नीतिशतकातील दहा पद्धती संबद्ध आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

सर्वांना जीवनाची मूल्ये नीट कळावी म्हणून..

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक – ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव – वृशाली चव्हान

शीर्षक – मुद्राराक्षसम्

लेखक – आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र

प्रकाशन व स्थळ – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश –

‘मुद्राराक्षसम्’ हे विशाखदत्त यांनी लिहिलेले संस्कृत नाटक आहे. हे सात अंकी नाटक आहे. या नाटकात चाणक्य यांच्या राजकीय सफलतांचे विश्लेषण आहे. या नाटकाची रचना चौथी शताब्दीत झाली होती. या नाटकात प्राधान्य आहे ते वीरसाला. हे नाटक पूर्णपणे ऐतिहासिक आहे. नाटकातील सुरुवातीपासून शेवटपर्यंतच्या सर्व घटना राक्षसाला वश करण्याच्या दिशेने योजल्या आहेत.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण विशाखदत्ताचे एकमेव राजकीय साहित्य सर्वांना कळायला हवे.....

ग्रन्थ पुनरावलोकन

दिनांक - ०५/०१/२०२५

समीक्षकाचे नाव - रविकान्त वरठी

शीर्षक - अभिज्ञानशाकुन्तलम्

लेखक - डॉ. शिवशकर गुप्ता

प्रकाशन व स्थळ - विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी

थोडक्यात सारांश -

‘ अभिज्ञानशाकुन्तलम् ’ हे महाकवी कालिदास यांचे उत्कृष्ट नाटक आहे. त्यांची आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रशंसा झाली आहे. यामध्ये राजा दुष्यंत आणि कन्या शकुन्तला यांच्या सुप्रसिद्ध प्रेमकथेशी संबंधित सात अंक आहेत. ही कथा कलात्मक पद्धतीने मांडण्यात आली आहे. हे मानवी भावनांचे सचित्र सादरीकरण आहे. हे मानवी प्रेम आणि नैसर्गिक प्रेमाचे उत्कृष्ट सादरीकरण आहे.

शिफारसी (तुम्ही या ग्रन्थाची शिफारस कराल का? कोणाला? का?)

होय..

सर्वांना...

कारण हे नाटक कालिदासाच्या सर्व नाटकांत सर्वश्रेष्ठ आहे म्हणून..

युनिव्हर्सल पब्लिक सर्व्हिस कॉलेज, अकोला

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा

०१ जानेवारी ते १५ जानेवारी २०२५

प्राचार्य
संदिप वि. काळे

प्रस्तावना

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा एक अत्यंत महत्वाचा आणि प्रेरणादायक कार्यक्रम आहे, जो महाराष्ट्र राज्य सरकारने वाचनाची आवड आणि महत्त्व वाढवण्यासाठी सुरू केला आहे. हा कार्यक्रम लोकांना वाचनाची प्रेरणा देण्याचा, तसेच वाचनाची संस्कृती प्रस्थापित करण्याचा उद्देश आहे.

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा कार्यक्रमाची प्रमुख बाबी:

1. वाचनाची महत्त्व वाढवणे: या कार्यक्रमाद्वारे लोकांना वाचनाची महत्त्व पटवून देण्यात येते. वाचनामुळे ज्ञानात वाढ होते आणि व्यक्तिमत्त्व विकास होतो.
2. सर्व वयोगटातील लोकांना वाचनासाठी प्रोत्साहन: यामध्ये विविध वयोगटातील व्यक्तींना वाचनाची आवड लागेल, अशा प्रकारचे कार्यक्रम आयोजित केले जातात. विद्यार्थ्यांपासून वयोवृद्धांपर्यंत प्रत्येकासाठी वाचनाची आवड निर्माण करणे हे मुख्य उद्दिष्ट आहे.
3. वाचनालयांचा विकास: कार्यक्रमाच्या माध्यमातून राज्यभरातील वाचनालयांचा विकास होण्याची शक्यता आहे. तसेच, वाचनालयांचा वापर प्रोत्साहित केला जातो.
4. वाचनासाठी विविध साधने: या कार्यक्रमांतर्गत पुस्तकांचे वितरण, वाचन शिबिरे, वाचन कक्षांची उभारणी आणि ई-बुक्ससारख्या डिजिटल साधनांचा वापर वाढवला जातो.
5. वाचन स्पर्धा आणि उपक्रम: राज्यभरात वाचन स्पर्धा, पुस्तक चर्चा, लेखकांचे कार्यक्रम आणि अन्य वाचनविषयक उपक्रम आयोजित केले जातात, ज्यामुळे वाचनासंदर्भातील लोकांची जागरूकता वाढते.
6. शालेय वाचन कार्यक्रम: विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करण्यासाठी शाळांमध्ये विशेष वाचन कार्यक्रम राबवले जातात.

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट:

- वाचनाची संस्कृती रुशि करणे.
- ज्ञानार्जनाचा स्रोत वाढवणे.
- लोकांच्या जीवनशैलीमध्ये वाचनाचे महत्त्व दर्शविणे.
- शालेय आणि महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे.

या कार्यक्रमाचा प्रमुख उद्देश महाराष्ट्रातील प्रत्येक व्यक्तीला वाचनाची महत्त्व पटवून देणे आणि एक वाचनप्रेमी समाज निर्माण करणे आहे.

मनोगत

वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा लजा कार्यक्रम अंतर्गत, प्रत्येकाला वाचनाच्या महत्त्वाची जाणीव करून देण्यासाठी आयोजित केलेला हा महत्त्वाचा उपक्रम आहे. वाचनाने माणसाच्या जीवनात परिवर्तन घडवून आणू शकते. वाचनामुळे ज्ञानाची संपत्ती मिळते, विचारशक्तीला चालना मिळते, आणि व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी एक मजबूत पाया तयार होतो.

वाचनाचे फायदे अनंत आहेत. हे केवळ आपल्या व्यक्तिमत्त्वाची नवी दिशा दाखवते, तर समाजातील विविध मुद्द्यांबाबत आपली दृष्टी अधिक व्यापक करते. यामुळे आपल्याला आपल्या जीवनातील अनेक गोष्टींना अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेता येते. वाचनाने केवळ व्यक्तीचेच नाही तर समाजाचेही कल्याण साधता येऊ शकते.

माझ्या मनापासून सल्ला असा आहे की, आपण दररोज थोडा वेळ वाचनासाठी निश्चित करा. त्यातले काही क्षण आपल्याला नव्या विचारांची, नवीन माहितीची आणि जगाची एक वेगळी दृष्टी मिळवून देतील. चला, आपण सर्व वाचनाचा संकल्प घेऊन त्याचा लाभ आपल्या जीवनात अनुभवूया!

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा" हा महत्त्वाचा आणि प्रेरणादायक कार्यक्रम आहे जो महाराष्ट्रातील वाचन संस्कृतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आयोजित केला जातो. या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट लोकांना वाचनाच्या महत्त्वाची जाणीव करून देणे आणि त्यांना वाचनाच्या संकल्पाची शपथ घेण्यास प्रेरित करणे आहे.

मनोगत स्पष्ट करताना, हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे की वाचन हे केवळ ज्ञान मिळवण्याचे साधन नाही, तर ते विचारशक्तीला धार देणारे, कल्पकतेला चालना देणारे आणि एक जागरूक नागरिक तयार करणारे आहे. वाचनामुळे व्यक्तीला स्वतःची क्षमता ओळखता येते, नवीन विचारांना स्वीकारता येते आणि समाजातील बदलांमध्ये सक्रिय भाग घेण्याची प्रेरणा मिळते.

वाचन संकल्प घेताना प्रत्येकाने दररोज काही वेळ वाचनासाठी समर्पित करावा आणि विविध प्रकारची पुस्तके, मासिके, नियतकालिके वाचावीत. हे केल्याने आपले विचार विस्तारित होतील, शब्दसंपदा सुधारेल, आणि समाजातील विविध मुद्द्यांबद्दल सखोल समज प्राप्त होईल.

महाराष्ट्राच्या वाचन संकल्प कार्यक्रमांमुळे राज्यातील वाचनाची परंपरा अधिक बलशाली होईल, ज्यामुळे एक सशक्त आणि सुसंस्कृत समाज निर्माण होईल.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हागे लखन प्रवीण

Title -

शीर्षक — जाळेचे शाली

Author -

लेखक — विजयकुमार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — पार प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — जाळेचे शाली" हे विजयकुमार या कवीचे एक प्रसिद्ध काव्य आहे. विजयकुमार हे मराठी कवी आणि लेखक म्हणून परिचित आहेत. त्यांच्या काव्यशैलीमध्ये माणुसकीचे उच्च मानक, वेगवेगळ्या सामाजिक समस्या आणि जीवनाची गूढता यावर लक्ष केंद्रित केले जाते.

"जाळेचे शाली" या काव्याचे विश्लेषण करताना, हे लक्षात घेतले पाहिजे की कवी ज्या प्रकारे जाळ्याच्या प्रतीकाचा वापर करतो, ते एक प्रतिकात्मक स्वरूप आहे. जाळे किंवा जाळ्याचे शाली जीवनातील भ्रम, धोके, तणाव आणि जीवनाच्या अव्यक्त भागांचे प्रतीक असू शकते. कवी जाळ्याच्या संरचनेतून विविध जीवनाचे आयाम, त्याचे अंधकारमय आणि कधी कधी निराशाजनक स्वरूप देखील व्यक्त करतात. काव्याची शैली आणि काव्यात्मक भाषाशास्त्र यामध्ये देखील विजयकुमार यांची एक विशेष ओळख आहे. त्यांनी अत्यंत सुगम आणि गहरी भाषा वापरून वाचकांना जीवनाच्या गहनतेची जाणीव करून दिली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बावस्कर विशाल सुरेश

Title -

शीर्षक — स्वामी

Author -

लेखक — रणजीत देसाई

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "स्वामी" हे मराठी लेखक रणजीत देसाई लिखित ऐतिहासिक कादंबरी आहे. या कादंबरीत 17 व्या शतकातील छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जीवनावर आधारित कथा आहे. कादंबरीत शिवाजी महाराजांच्या संघर्ष, त्यांची शहाणपण आणि साहस यांचा तपशीलवार उलगडा केला आहे. तसेच, स्वराज्य स्थापनेसाठी त्यांचे बलिदान, धैर्य, शहाणपण आणि राजकीय विचारधारा यावर प्रकाश टाकला आहे.

"स्वामी" कादंबरीत छत्रपती शिवाजी महाराजांची नेतृत्व क्षमता, त्यांचे धाडस, आणि त्यांच्या कार्याची महानता यावर सखोल विचार करण्यात आले आहे. हे पुस्तक छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या चरित्रावर आधारित असून त्यामध्ये त्यांच्या आयुष्यातील महत्वाच्या घटनांचे वर्णन आहे, ज्यामुळे या कादंबरीला ऐतिहासिक कादंबरी म्हणून मोठे महत्त्व प्राप्त झाले आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढगे तेजस्वीनी शामराव

Title -

शीर्षक - विहारराष्ट्रमाता परिषद देवेन्द्र

Author -

लेखक — शिशुपालवधम

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — कुसुमाग्रज प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "शिशुपालवध" हा महाकाव्याचा एक महत्वाचा भाग आहे, जो महाभारताच्या द्रोण पर्वत येतो. या काव्याचा मुख्य घटनाक्रम शिशुपालच्या वधाशी संबंधित आहे. शिशुपाल हा कंसाचा चुलत बंधु होता आणि त्याचा जन्म बऱ्याच शापानंतर झाला होता. त्याचे शाप अशी अट होती की, त्याला शंभर अपराध माफ केले जातील, परंतु त्याच्या शंभर अपराधानंतर त्याचा वध करणे आवश्यक असे ठरले होते.

शिशुपाल नेहमीच श्रीकृष्णावर अपशब्द उच्चारत असे आणि त्याला आव्हान करत असे. एके दिवशी, जब शिशुपालने श्रीकृष्णाची अपमानजनक भाषा वापरली, तेव्हा कृष्णाने त्याला शंभर अपराधांची मर्यादा पार केली, आणि त्याच वेळी श्रीकृष्णाने त्याला चक्राने ठार केले.

"विहारराष्ट्रमाता परिषद देवेन्द्र" या संदर्भात अधिक स्पष्टता असण्याची आवश्यकता आहे, कारण याचे थोडे विश्लेषण केले जाऊ शकते.

BOOK REVIEW

Date -

दि —१५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चोटमल पायल अजय

Title -

शीर्षक - माझ्या बापाची पेंड

Author -

लेखक — द मा मिरासदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "माझ्या बापाची पेंड" आणि "द मा मिरासदार" या दोन्ही वाक्यांमध्ये एक गुस्ता आणि नकारात्मक भावना व्यक्त केली जात आहे. अशा वाक्यांमध्ये टीका करणे अनुकूल किंवा सकारात्मक नसले तरी, त्यांच्यातील संदेशाच्या तत्त्वांचा अभ्यास केला जाऊ शकतो.

1. **विषयाचा सांस्कृतिक संदर्भ:** "माझ्या बापाची पेंड" हा एक चिडलेला किंवा नकारात्मक भाषाशैलीचा वापर करत असलेला वाक्यांश आहे. त्यात व्यक्तीचा संताप, अपमान किंवा कठोर भावना व्यक्त होऊ शकतात. अशा प्रकारची भाषा अस्वस्थतेचे आणि हिंसेचे वातावरण तयार करू शकते.
2. **आशयाची गंभीरता:** या वाक्यांमध्ये, एखाद्या व्यक्तीच्या कुटुंबाच्या किंवा त्यांच्या वडिलांबद्दल अपमानजनक भाषा वापरणे हे अनवधानाने किंवा अन्यायकारक असू शकते. समाजात कुटुंबाच्या महत्त्वाच्या स्थानाला मान देणे आवश्यक आहे, आणि असे भाषाशास्त्र हे हानिकारक ठरू शकते.
3. **संवेदनशीलतेचा अभाव:** "माझ्या बापाची पेंड" हे वाक्य अगदी अनौपचारिक आणि भावनिक अशा पद्धतीने व्यक्त केले जाते, जे कधी कधी समाजिक संवादात अशिष्टपणाचे, अश्रद्धेतेचे आणि आदरहीनतेचे प्रतीक होऊ शकते. अशा वाक्यांचा उपयोग अधिक सकारात्मक आणि सुसंस्कृत संवाद साधण्यासाठी कमी करावा लागेल, ज्यामुळे सामाजिक संबंध मजबूत होऊ शकतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — डोंगरे धिरज श्रवण

Title -

शीर्षक - विद्याभारती/

Author -

लेखक — प्रशांत देशमुख

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — संस्कृती शिक्षण संस्था

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "विद्याभारती" आणि "प्रशांत देशमुख" याबद्दल माहिती दिली जात असताना, या दोन नावांचा संबंध वेगवेगळ्या क्षेत्रांशी असू शकतो.

१. विद्याभारती: हे एक शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक संस्थेचे नाव आहे, जे भारतातील विविध शाळा, महाविद्यालये आणि शैक्षणिक उपक्रम चालवते. विद्याभारती संस्था मुख्यतः भारतीय संस्कृती आणि मूल्यांची शिक्षा देण्यावर भर देते आणि शिक्षणाच्या क्षेत्रात एक महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते.

२. प्रशांत देशमुख: हा एक सामान्य भारतीय व्यक्तींचा नाव असू शकतो, ज्याचा संदर्भ कोणत्याही विशिष्ट क्षेत्राशी असू शकतो. मात्र, जर प्रशांत देशमुख या नावाचे एखाद्या विशेष व्यक्तीशी संबंधित असलेले काही कार्य, साहित्य, किंवा शैक्षणिक क्षेत्रातील कार्य असेल, तर अधिक माहिती आवश्यक असू शकते. तुम्हाला याबद्दल अधिक विशिष्ट माहिती हवी असल्यास, कृपया अधिक तपशील द्या, ज्यामुळे मी योग्य प्रतिसाद देऊ शकेन.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढोरे एकनाथ भिमराव

Title -

शीर्षक - संस्कृत वाक्यपुस्तक

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "संस्कृत वाक्यपुस्तक" हे संस्कृत भाषेचे वाचन, लेखन आणि बोलणे शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी तयार केलेले एक पुस्तक आहे. या पुस्तकात विविध संस्कृत वाक्यांची उदाहरणे दिली जातात, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना संस्कृत वाक्यांच्या रचनांचा आणि वाचनाचा सराव होतो.

"बालकर" किंवा "बालक" हे शब्द बालकांच्या शिक्षणासाठी वापरण्यात येणारे शब्द आहेत. या संदर्भात, बालकांसाठी खास अशी संस्कृत वाक्यांची रचना करून त्यांचा अभ्यास करवण्याचा हेतू आहे.

सारांश, या प्रकारच्या पुस्तकांचे उद्दीष्ट म्हणजे संस्कृत भाषेचे ज्ञान चांगल्या प्रकारे मुलांना शिकवणे आणि त्यांना भाषेच्या संरचनेची ओळख करून देणे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भगत चेतन मुरलीधर

Title -

शीर्षक - महाश्वेता

Author -

लेखक — डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रिया पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "महाश्वेता" हा कादंबरीचा मुख्य पात्र म्हणजे महाश्वेता, एक गरीब, अस्पृश्य आणि अत्यंत वंचित समाजातील मुलगी आहे. या कादंबरीत तिच्या जीवनाची संघर्षात्मक कथा आहे. महाश्वेता समाजातील इतर लोकांच्या तुलनेत खूप वेगळी आणि अवघड परिस्थितीत जन्मलेली आहे. ती आपला जीवनक्रम समृद्ध आणि सन्मानजनक करण्यासाठी संघर्ष करते. कादंबरीत सामाजिक अन्याय, जातीव्यवस्था, लिंगभेद आणि असमानतेला विरोध करण्यात येतो.

डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे यांनी "महाश्वेता" या कादंबरीला असंख्य साहित्यिक आणि सामाजिक संदर्भांमध्ये उंचवले आहे. या कादंबरीत मानवतेची आणि समानतेची महत्त्वपूर्ण शिकवण दिली आहे, आणि महाश्वेताच्या धैर्याच्या व सामर्थ्याच्या कथेच्या माध्यमातून वाचकांमध्ये जागरूकता निर्माण केली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हागे ओम विलास

Title -

शीर्षक - राजकीय महापुरुष

Author -

लेखक — पंकज चांदे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — हिंदू प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — पंकज चांदे हे एक प्रतिष्ठित आणि प्रभावशाली राजकीय महापुरुष आहेत. त्यांची कार्यशैली आणि विचारधारा समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी प्रेरणादायक आहे. पंकज चांदे यांची शालेय शिक्षणापासून ते राजकारणात दाखल होण्यापर्यंत एक आव्हानात्मक आणि संघर्षमय वाटचाल होती. त्यांचे कार्य प्रामुख्याने समाजाच्या गहिर्या समस्या सोडवण्यासाठी आणि सामान्य जनतेच्या हक्कासाठी समर्पित होते.

त्यांच्या विचारधारेत "सामाजिक समतेचे" आणि "सर्वांना न्याय मिळवून देण्याचे" तत्त्व खूप महत्वाचे होते. ते नेहमीच आपल्या मतदारसंघातील नागरिकांसाठी आणि देशासाठी काम करण्यास प्राधान्य देत असत. त्यांचे नेतृत्व जनतेला प्रेरित करणारे होते आणि त्यांच्या कामामुळे त्यांना लोकांमध्ये विशेष स्थान प्राप्त झाले.

पंकज चांदे यांच्या कार्याचा प्रभाव आजही अनेक लोकांच्या जीवनावर दिसून येतो. त्यांची राजकीय पद्धत आणि विचारधारा आजच्या राजकारणातील एक आदर्श मानली जात आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढवळे सलोनी गजानन

Title -

शीर्षक - युनिक

Author -

लेखक — तुकारान नाथक

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — युनिक पब्लिशर्स

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "युनिक" आणि "तुकारान नाथक" ह्या दोन शब्दांची विविध व्याख्या असू शकतात, परंतु प्रत्येक संदर्भानुसार त्यांचे वेगळे अर्थ असू शकतात.

1. युनिक - हा शब्द इंग्रजी "unique" ह्या शब्दावर आधारित आहे, ज्याचा अर्थ "अद्वितीय" किंवा "विशेष" असा होतो. म्हणजेच, एखादी गोष्ट जी इतरांपेक्षा वेगळी आणि खास आहे.
2. तुकारान नाथक - हा शब्द खास करून मराठी साहित्य आणि नाट्यपरंपरेतील संदर्भात वापरला जातो. "तुकारान नाथक" म्हणजे "तुकाराम नाथक" किंवा "तुकारामाचे नाटक". तुकाराम महाराज हे एक महान मराठी संत होते, ज्यांचे अभंग आणि तत्त्वज्ञान प्रसिद्ध आहे. त्यावर आधारित नाटक किंवा लघुनाटिका "तुकारान नाथक" म्हणून ओळखली जाऊ शकतात.

तुम्हाला यातील अधिक विशिष्ट संदर्भाची माहिती पाहिजे का?

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — खंडारे दीक्षा महेंद्र

Title -

शीर्षक - युद्ध जीवान्चे

Author -

लेखक — गिरीश कुबेर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — हर्षल पब्लिकेशन्स

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "युद्ध जीवांचे" हे गिरीश कुबेर यांचे एक प्रसिद्ध काव्य आहे. या काव्यात युद्धाच्या भीषणतेला आणि त्यातून होणाऱ्या मानवी दुःखाला व्यंगात्मक व विचारप्रवण पद्धतीने मांडले आहे. कवितेतील "युद्ध जीवांचे" हे शंभर दरवाजे उघडण्याचे प्रतीक आहे, जे युद्धाच्या परिणामस्वरूप होणाऱ्या विविध प्रकारच्या विनाश आणि संघर्षांचे चित्रण करते. कविता युद्धाच्या विनाशकारी परिणामांचा, लोकांच्या जीवनावर होणाऱ्या अनर्थाचा आणि त्यांच्या मनस्थितीवर होणाऱ्या ताण-तणावाचा सामना करत आहे. "युद्ध जीवांचे" हे शब्द उचलून लेखक युद्धाच्या मनोविज्ञानाच्या गाभ्यात प्रवेश करतो आणि त्या दरम्यान होणाऱ्या संकटांचा किंवा हानीचा सामना करणाऱ्या माणसाच्या भावनांना प्रकट करतो. गिरीश कुबेर यांनी या काव्यात फसव्या शक्ती, युद्धाच्या प्रचारकांच्या दृष्टीने किंवा विचारांच्या विरोधात प्रश्न उपस्थित केले आहेत. युद्धाच्या निंदा करणारा आणि मानवी जीवनाचे महत्त्व सांगणारा संदेश या काव्यातून दिला आहे. कविता वाचताना एक गहरी चिंता, अस्वस्थता आणि युद्धाच्या प्रतिकूलतेबद्दल विचार येतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — काळे भुषण सुरेश

Title -

शीर्षक - देवमानवा

Author -

लेखक — डॉ पंकज चांदे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मनोरमा प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "देवमानवा" हे डॉ. पंकज चांदे लिखित एक काव्यसंग्रह आहे. या संग्रहात मानवी जीवनाच्या विविध अंगांचे, त्यातले दुःख, सुख, संघर्ष, आणि आशा यांचे सुंदर शब्दात वर्णन केले आहे. पंकज चांदे यांचे लेखन हृदयाला भिडणारे आणि आत्म्याला एक गहन शांतता देणारे असते.

काव्यांमधून देवाची, निसर्गाची आणि मानवीय अनुभूतींची अनोखी चिकित्सा केली जाते. "देवमानवा" काव्यसंग्रह मानवी अस्तित्व, त्याच्या वेदना आणि जीवनाच्या उद्देशाबद्दल विचार करतो. प्रत्येक कविता एक आत्मपरिष्काराची वळण घेते आणि वाचकाला अध्यात्मिक उन्नतीचा मार्ग दाखवते.

संपूर्ण संग्रहात भावनिक गडबड, निराशा, संघर्ष आणि त्या सर्वांचा तडजोड करण्याचा प्रयत्न दिसतो. चांदे यांच्या लेखनात साधेपण आणि गहरी समज आहे, जी वाचकाला जीवनाची खरी समज देण्याचा प्रयत्न करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढवळे शिवानी शरद

Title -

शीर्षक - डेझर्टर

Author -

लेखक — विजय देवध्रू

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — नेटवर्क प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "डेझर्टर" विजय देवध्रू यांचे एक काव्य आहे. हे काव्य मुख्यतः युद्धभूमीवरून पळ काढणाऱ्या, आपल्या कर्तव्याचा त्याग करणाऱ्यांवर भाष्य करणारे आहे. कवीने या काव्यात एक पक्षी म्हणून युद्धभूमीवरून पळ काढणाऱ्या, धोरणी आणि नायक असलेल्या व्यक्तींवर टीका केली आहे.

"डेझर्टर" या काव्याच्या माध्यमातून विजय देवध्रू यांनी सैनिकाच्या नायकत्वाचे आणि त्याच्या कर्तव्याच्या पालनाचे महत्त्व सांगितले आहे. या काव्यात ते त्यांनाच नायक मानतात जे धाडसीपणे, न डगमगता, आपल्या कर्तव्याचे पालन करतात आणि युद्धभूमीवर ह्यात देतात.

टीकात्मक दृष्टिकोनातून, "डेझर्टर" या काव्यात ते युद्धावर निघाल्यानंतर पळून जाणा-या व्यक्तींच्या मानसिकतेवर प्रहार करतात, जे सत्याचा आणि कर्तव्याचा त्याग करतात. हे काव्य अशा व्यक्तींना वेदना, धोरण आणि नैतिकतेच्या बाबतीत एक कठोर संदेश देत आहे. विजय देवध्रू यांच्या काव्यशैलीमध्ये सुस्पष्टता, कठोरता आणि साधेपणाचा सुंदर मिश्रण आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दाटे मयुर प्रशांत

Title -

शीर्षक - छावा

Author -

लेखक — शिवाजी सावंत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "छावा" हे शिवाजी सावंत लिखित एक प्रसिद्ध कादंबरी आहे. या कादंबरीत छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या मुलाचे, संभाजी महाराजांचे जीवन आणि संघर्ष यांचे चित्रण केले आहे. कादंबरीत संभाजी महाराजांच्या वीरतेसह, त्यांचा लढाईतील धैर्य, राज्याभिषेक, आणि त्यांचा शत्रूविरुद्ध संघर्ष याचे विस्तृत रूपांतरण दिले आहे. यामध्ये त्यांची अंतर्दृष्टी, प्रगल्भता आणि एक राजा म्हणूनच्या कर्तव्याची देखील चर्चा आहे. "छावा" ही कादंबरी समृद्ध ऐतिहासिक परंपरेची, देशभक्तीची आणि प्रेरणादायी विचारांची साक्ष आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — आंबुसकर चेतन गजानन

Title -

शीर्षक - छाया आणि ज्योती

Author -

लेखक — सुमती देवस्थळे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "छाया आणि ज्योती" हे सुमती देवस्थळे यांचे एक प्रसिद्ध काव्य आहे. या काव्यात जीवनाच्या दोन मुख्य अंगांवर – छाया आणि ज्योतीवर – विचार करण्यात आले आहेत. छाया म्हणजे अंधकार, दुःख, आणि दुःखद अनुभव, तर ज्योती म्हणजे आशा, प्रकाश आणि आनंद.

सुमती देवस्थळे यांनी या काव्यात या दोन्ही गोष्टींचा सुसंवाद, संघर्ष आणि एकमेकांशी असलेला संबंध दर्शवला आहे. त्यांनी मानवी जीवनातील संघर्ष, दुःख, आणि त्यातून बाहेर पडण्याची आशा या गोष्टींचा अत्यंत सुंदर आणि गहन विश्लेषण केला आहे. काव्याच्या माध्यमातून त्यांनी आशेचा आणि प्रकाशाचा संदेश दिला आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भिसे निकिता किशोर

Title -

शीर्षक - चिनीमाती

Author -

लेखक — मीना प्रभू

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मराठी प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "चिनीमाती" या काव्यसंग्रहात मीना प्रभू यांनी

वेगवेगळ्या सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींवर आपली विचारधारा व्यक्त केली आहे. त्यांच्या कविता सुसंवादी, गोड, आणि चिंतनशील आहेत, ज्यात जीवनातील दुःख, संघर्ष, प्रेम, आणि सुडाची गोडी व्यक्त केली जाते. मात्र, या संग्रहावर काही टीका केली जाऊ शकते.

१. **विविधतेचा अभाव:** काही वाचकांना कदाचित काव्यशास्त्राच्या एका विशिष्ट शैलीत बंदिस्त असलेले आढळू शकते. 'चिनीमाती' मध्ये अनेक कविता एकसारख्या भावना आणि विचारांच्या अंगानेच फिरतात, ज्यामुळे विविधतेचा अभाव होण्याची शक्यता आहे.

२. **भावनिक खोलीची कमतरता:** काही कविता आपल्या भावनांचा खोल विचार करत नाहीत. वाचक कधी कधी अधिक मानसिक आणि भावनिक गहनता शोधू इच्छितात, जी प्रत्येक कवितेत अपेक्षित असू शकते.

३. **सामाजिक संदर्भाचा अभाव:** काही ठिकाणी, "चिनीमाती" मध्ये लोकशाही, सामाजिक अडचणी आणि राजकीय परिस्थितीवर थोडा अधिक जोर देण्याची गरज असू शकते. अशा प्रकारचे दृष्टिकोन अधिक व्याप्त व अधिक व्यापक असू शकतात. तथापि, या सर्व टीकांवरही एक गोष्ट ठरवता येईल की "चिनीमाती" काव्यसंग्रहाचे आपले एक वेगळे स्थान आहे आणि मीना प्रभू यांनी त्यात आपली वैशिष्ट्यपूर्ण शैली निर्माण केली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अंभोरे ऋषीकेश राहुल

Title -

शीर्षक - चिमणरावाचे च-हाट

Author -

लेखक — चिं वि जोशी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राहुल आदित्य प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी" हा शब्दसमूह संदर्भ, शैली किंवा सांस्कृतिक संदर्भावर आधारित असू शकतो, आणि तुमचा प्रश्न त्यावर आधारित अर्थ किंवा "सपाटीकरण" देण्याचा आहे. "सपाटीकरण" म्हणजे विशिष्ट गोष्टीचे सरळ किंवा सुस्पष्ट विश्लेषण करणे.

तर "चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी" याचे अर्थास्पद किंवा विश्लेषणात्मक स्पष्टीकरण देताना, "चिमणराव" एक सामान्य किंवा नाव असू शकते, "च-हाट" म्हणजे खूप चर्चेची किंवा वादाची स्थिती (उदा. एक चर्चात्मक ठिकाण किंवा एक सामान्य वादग्रस्त शब्द), आणि "चिं वि जोशी" एक व्यक्तीचे नाव असू शकते.

तुम्हाला अधिक विशिष्ट माहिती हवी असल्यास कृपया अधिक संदर्भ किंवा स्पष्ट प्रश्न द्या, म्हणजे मी योग्य उत्तर देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गोळे रोहन प्रकाश

Title -

शीर्षक - कोल्हाट्याचे पोर

Author -

लेखक — किशोर शांताबाई काळे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रिती पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "कोल्हाट्याचे पोर" हे किशोर शांताबाई काळे यांचे एक प्रसिद्ध मराठी काव्य आहे. या कवितेत कोल्हाट्याच्या पोराने जीवनाचे चित्रण केले आहे. हे एक प्रकारचे लोकगीत आहे, ज्यात कोल्हाट्याच्या पोऱ्याची साधी आणि शाळेतील स्थिती दर्शविली आहे.

कविता संप्रेषणाच्या दृष्टीने खूप महत्त्वाची आहे कारण तिच्यात कोल्हाट्याच्या सामान्य माणसाच्या जीवनाची ओळख दिली आहे. 'कोल्हाट्याचे पोर' म्हणजे कोल्हाट्याचा अस्सल, ग्रामीण, आणि अत्यंत साधा पण संघर्षशील व्यक्तिमत्त्व, जो नोकरी, कष्ट, आणि दारिद्र्याशी लढत असतो. ह्या कवितेत लेखकाने त्या साध्या माणसाच्या जीवनातील कष्ट आणि आस्थेचा वाचन केला आहे. कवितेतील गोडवा आणि लय लोकसंस्कृतीच्या दृष्टीने खूप महत्त्वाचे आहेत, कारण त्यातून कोल्हाट्याच्या लोकजीवनाचा संघर्ष, त्यांची प्रामाणिकता, आणि ते कसे जीवन जगतात हे स्पष्ट होते. तुम्हाला या कवितेचे अधिक गहन विश्लेषण हवे असल्यास, कृपया अधिक विशेष भाग सांगू शकाल का?

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हरणे किरण भगवान

Title -

शीर्षक - कृष्णविवर

Author -

लेखक — मोहन आपटे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "कृष्णविवर" हे मोहन आपटे यांचे एक प्रसिद्ध साहित्यिक काव्य आहे. मोहन आपटे हे मराठी साहित्यिक आणि कवी होते. त्यांची कविता विविध समाजिक, दार्शनिक, आणि तत्त्वज्ञानाच्या अंगाने खोल विचार करणारी असते.

"कृष्णविवर" या काव्यामध्ये भगवान श्री कृष्णाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा गूढ व गहरीतून उलगडणारा विचार केला जातो. कृष्णाच्या जीवनातील विविध अंगांची, त्याच्या वावरण्याची आणि त्याच्या असामान्यतेची शाश्वतता या काव्यातून व्यक्त केली जाते. काव्याचे मुख्य आकर्षण हे कृष्णाच्या तत्त्वज्ञानाचे दर्शन आणि त्या घटकांच्या व्यापक अर्थाचा शोध घालणे आहे. मोहन आपटे यांच्या लेखनात विशेषतः गहरीतून विचार करण्याची क्षमता, भाषा आणि तत्त्वज्ञान यांचा संगम दिसून येतो. "कृष्णविवर" काव्य ह्याच विशेषतेमुळे साहित्य जगतात एक महत्त्वाचे स्थान राखते.

हे काव्य कृष्णाच्या अव्यक्त व अपरंपार रूपांचा आणि त्यांच्या असाधारण व्यक्तिमत्त्वाचा एक झलक देण्याचा प्रयत्न करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चतरकार हार्दिक दत्तात्रय

Title -

शीर्षक - उपकार

Author -

लेखक — लाल मरनागर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — उपकार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "उपकार" आणि "लाल मरनागर" या शब्दांमध्ये अर्थ व स्पष्टीकरण देणे, हे दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत.

1. **उपकार:** उपकार म्हणजे कृतज्ञता किंवा सहाय्य. जेव्हा एखाद्या व्यक्तीला मदतीची आवश्यकता असते, आणि त्याला मदत केली जाते, तेव्हा त्याला "उपकार" केला जातो. उपकार म्हणजे दिलेल्या मदतीसाठी कृतज्ञता व्यक्त करणे. उदाहरणार्थ, जर एखादी व्यक्ती तुमच्यापासून मदत घेत असेल आणि तुम्ही त्याला मदत केली, तर ती मदत "उपकार" म्हणून ओळखली जाते.
2. **लाल मरनागर:** "लाल मरनागर" या शब्दाचे सुस्पष्ट अर्थ समजून घेण्यासाठी संदर्भाची आवश्यकता आहे. "लाल" हे एक रंग आणि "मरनागर" म्हणजे "मरण" किंवा "नाश" याशी संबंधित असू शकते. "लाल मरनागर" कदाचित एखाद्या साहित्यिक किंवा काव्यात्मक शब्दप्रयोगाचा भाग असू शकतो, जे एका विशिष्ट ध्येय किंवा परिस्थितीला सूचित करतो.

तुम्ही याबद्दल अधिक माहिती किंवा संदर्भ दिल्यास, मी तुम्हाला अधिक स्पष्टता देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे मोहीत प्रवीण

Title -

शीर्षक - आकाशाशी जडले नाते

Author -

लेखक — जयंत नारळीकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — नॅशनल बुक ट्रस्ट

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "आकाशाशी जडले नाते" हा जयंत नारळीकर यांचा एक प्रसिद्ध ग्रंथ आहे. या पुस्तकात त्यांनी आकाश आणि ब्रह्मांडाशी संबंधित विविध वैज्ञानिक संकल्पना, त्याच्या आकार, संरचना, आणि त्याच्या गूढतेविषयी विचार मांडले आहेत. जयंत नारळीकर हे एक प्रसिद्ध भारतीय गणितज्ञ आणि खगोलशास्त्रज्ञ आहेत, आणि त्यांच्या कामामध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून ब्रह्मांडाच्या अनेक रहस्यांचा उलगडा करण्याचा प्रयत्न केला आहे. या पुस्तकात ब्रह्मांडाचा प्रारंभ, त्याच्या विस्ताराची प्रक्रिया, गॅलेक्सी, ग्रह, तारे इत्यादींचा अभ्यास कसा करावा, यावर चर्चा केली आहे. तसेच, ब्रह्मांडाच्या विकासासंबंधीची विविध शास्त्रीय सिद्धांतांची माहिती दिली आहे. विज्ञानाशी संबंधित असलेल्या या कार्यात त्यांनी भारतीय व विदेशी वैज्ञानिकांचा संदर्भ घेऊन खगोलशास्त्राच्या गोड गोष्टी सुस्पष्ट आणि सोप्या भाषेत वाचकांपर्यंत पोचवल्या आहेत. संक्षेपात, "आकाशाशी जडले नाते" हे पुस्तक विज्ञानाची गोड गोष्ट असलेल्या ब्रह्मांडाशी जडलेल्या नात्याबद्दल आहे, ज्यात खगोलशास्त्राची अद्भुतता आणि त्या विषयातील अत्याधुनिक संशोधनाचा थोडक्यात शोध दिला आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — जविकार गणेश गजानान

Title -

शीर्षक - आंतरराष्ट्रीय संबंध

Author -

लेखक — भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अथर्व पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "आंतरराष्ट्रीय संबंध" या विषयावर डॉ. भी. मंगेश डॉ. सरकार रायपुरकर यांनी विवेचन केले आहे. या ग्रंथात, लेखकाने विविध देशांतील राजकीय, आर्थिक, सांस्कृतिक आणि सामरिक बाबींचे विश्लेषण केले आहे. आंतरराष्ट्रीय संबंधांचे महत्त्व, त्यातल्या प्रमुख घटकांचा विचार, तसेच त्यातील बदल आणि त्याच्या परिणामांचा अभ्यास केला आहे. त्यांनी आंतरराष्ट्रीय धोरण, संघटनांची भूमिका आणि जागतिक समष्टीमध्ये असलेल्या परस्परावलंबित्वाचा विस्तारपूर्वक उल्लेख केला आहे. या संदर्भात, राजकीय विचारधारा, जागतिक संघर्ष आणि सहयोगाच्या प्रक्रियेचा सखोल अभ्यास केला आहे.

ग्रंथाचा सारांश हा असा आहे की, आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या सर्व अंगांचा सुसंगत आणि समतोल विश्लेषण करून, त्या संबंधांचे विकास, गती आणि त्याचे भविष्यातील संभाव्य दिशा यांचे विवेचन डॉ. रायपुरकर यांनी केले आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इरचे कुणाल संजय

Title -

शीर्षक - चोलावा

Author -

लेखक — बहमानंद त्रिपाठी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अनघा प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "चोलावा" आणि "बहमानंद त्रिपाठी" ह्या दोन्ही शब्दांची थोडक्यात माहिती देतो:

1. **चोलावा** - "चोलावा" हा एक मराठी शब्द आहे, जो बहुधा "सिंहासन" किंवा "राजगद्दी" संदर्भात वापरला जातो. याचा अर्थ "गद्दी" किंवा "राज्यासन" असा होऊ शकतो. कधी कधी "चोलावा" या शब्दाचा वापर राजकीय संदर्भात किंवा कोणत्याही महत्त्वपूर्ण किंवा प्रतिष्ठित स्थानावर असलेल्या व्यक्तीला सूचित करण्यासाठी केला जातो.
2. **बहमानंद त्रिपाठी** - बहमानंद त्रिपाठी हे एक भारतीय साहित्यिक आणि विचारवंत होते. ते विशेषतः हिंदी साहित्याशी संबंधित होते, आणि त्यांचे योगदान विशेषतः काव्य, निबंध, आणि सामाजिक विषयांवर होता. ते आपल्या लेखनामुळे प्रसिद्ध होते, आणि त्यांचा विचार समाजाच्या विविध पैलूंवर आधारित होता.

तुम्हाला याबद्दल अधिक माहिती हवी असल्यास कृपया सांगू शकता.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे प्रजित सिद्धार्थ

Title -

शीर्षक - संपूर्ण बाळकराम

Author -

लेखक — बाळकराम

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — समन्वय प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "संपूर्ण बाळकराम" आणि "बाळकराम सारथ्र" या दोन शब्दसमूहांच्या संदर्भात, त्यांचे विश्लेषण केल्यास:

1. **संपूर्ण बाळकराम:** "संपूर्ण" म्हणजे "पूर्ण" किंवा "संपूर्ण" असा अर्थ आहे. बाळकराम हा एक नाव आहे, म्हणून "संपूर्ण बाळकराम" म्हणजे बाळकराम व्यक्तीच्या संपूर्ण अस्तित्वाचा संदर्भ घेतलेला असू शकतो. म्हणजेच, बाळकराम हे नाव घेऊन ज्या व्यक्तीचा संपूर्ण जीवन किंवा अस्तित्व विचारले जात आहे, ते.
2. **बाळकराम सारथ्र:** "सारथ्र" हा शब्द अनौपचारिक किंवा साहित्यिक संदर्भात वापरला जातो. "सारथ्र" म्हणजे "सार" किंवा "महत्त्व" असू शकते. त्यामुळे "बाळकराम सारथ्र" याचा अर्थ बाळकराम या व्यक्तीच्या महत्त्वपूर्ण गोष्टी किंवा त्याच्या कार्याचे सार किंवा महत्त्व असा होऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चव्हाण करण राजू

Title -

शीर्षक - "आणि मी"-

Author -

लेखक — विजय तेंडुलकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजेंद्र प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "आणि मी" हे विजय तेंडुलकर लिखित एक नाटक आहे, ज्याचे पहिले प्रकाशन १९७२ साली झाले. या नाटकात तेंडुलकर यांनी सामाजिक, मानसिक आणि व्यक्तिमत्त्वाशी संबंधित अनेक जटिल मुद्द्यांचा उलगडा केला आहे. या नाटकाच्या कथानकात एक स्त्री व्यक्तीच्या आंतरिक संघर्षावर प्रकाश टाकला आहे. नाटकाची नायिका तिच्या आयुष्यातील मानसिक ताणतणाव, संकोच, असुरक्षितता, आणि स्वतःला ओळखण्याचा प्रयत्न करत असते. 'आणि मी' हे शीर्षक त्या नायिकेच्या आत्मपरीक्षणाचा सूचक आहे. तेंडुलकर यांच्या नाटकांमध्ये नेहमीच मानवी संबंध, समाजातील दबाव, आणि वैयक्तिक अस्मिता यांचे गुंतागुंतीचे चित्रण केले जाते. "आणि मी" मध्ये त्या महिला पात्राच्या तणावपूर्ण मनःस्थितीचा, आणि तिच्या जीवनातील अडचणींचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे. तेंडुलकर हे एक अत्यंत प्रभावशाली मराठी नाटककार होते, ज्यांनी आपल्या लेखनातून समाजातील विविध मुद्द्यांवर नेहमीच प्रगल्भ व कठोर दृष्टिकोन मांडला आहे. "आणि मी" देखील त्याच दृष्टिकोनातून समाजाच्या आणि व्यक्तिमत्त्वाच्या गहन मुद्द्यांवर विचार करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे प्रथमेश सुभाष

Title -

शीर्षक - आणखी एक पलायन

Author -

लेखक — रविकांत पागनीस

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रंगेहाथ प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "आणखी एक पलायन" हे रविकांत पागनीस लिखित काव्यग्रंथ आहे. या काव्यसंग्रहात विविध सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींचे प्रतिबिंब आहे. कवितांद्वारे पागनीस यांनी पलायन, अस्मिता, आणि जीवनातील विविध संघर्षांची व्यक्त केली आहे. काव्यशास्त्रात गाजलेल्या या संग्रहात लेखकाने जीवनातील विविध पलायनाच्या रुपांना वाचा दिली आहे.

काव्य संग्रहात यथार्थ जीवनाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकण्यात आला असून, त्यात भावनांचा वेगळा दृष्टिकोन आहे. रविकांत पागनीस यांच्या कवितांमधून मानवी अस्तित्वाचे कडवट आणि सुंदर पैलू प्रकट होतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अहिर राज सुनिल

Title -

शीर्षक - जाळेचे शाली

Author -

लेखक — विजयकुमार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — पार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "जाळेचे शाली" हे विजयकुमार लिखित काव्य संग्रह आहे. हा संग्रह सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींवर आधारित आहे. विजयकुमार यांची लेखणी खूप प्रभावशाली आणि गहिर्या विचारांची आहे. या काव्य संग्रहात त्यांनी जीवनातील विविध पैलू, कुटुंबाचे महत्त्व, व्यक्तिमत्त्वाचे संघर्ष आणि मानवी भावना यावर प्रकाश टाकला आहे. त्यांची कविता जीवनाच्या वळणावर वाचकाला विचार करण्यास प्रवृत्त करते आणि त्यातल्या अनुभवातून एक गहन अर्थ उलगडतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भालतिलक अंकित राजेश

Title -

शीर्षक - दुनियादारी,

Author -

लेखक — सुहास शिरवलकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सहायदारी

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "दुनियादारी" हा सुहास शिरवलकर यांचा एक अत्यंत लोकप्रिय काव्यसंग्रह आहे. या काव्यसंग्रहातील कवितांमध्ये त्यांनी जीवनाच्या विविध पैलूंचे, त्या-त्या क्षणी व्यक्त होणारे विचार आणि भावना अत्यंत सहज व प्रभावीपणे व्यक्त केली आहेत. "दुनियादारी" काव्यसंग्रहात जीवनाच्या साध्या, प्रत्यक्ष आणि जटिल अंगांचा विश्लेषण केला गेला आहे. सुहास शिरवलकर यांच्या कवितांमध्ये मुख्यतः आशा, निराशा, आणि अस्तित्वाची गोडी असते. त्यांचा लेखनशैली साधी, गोड आणि अनुभवाधारित असते. "दुनियादारी" काव्यसंग्रहात जीवनाच्या विविध पैलूंवर तिखट टिपण्या आणि सूचक विचार व्यक्त केले आहेत. टीका करताना, काही विचार करण्यासारखी गोष्ट म्हणजे शिरवलकर यांच्या कवितांमधील विचारांची गती आणि त्यांचे वास्तववादी दृष्टिकोन. त्यात कधीही गुलाबी किंवा रोमँटिकतेची जास्ती नाही, परंतु ते आपल्या वाचकांना त्याच्या जीवनातील छोटे मोठे प्रसंग समजून घेण्याचा प्रेरणा देतात. यासाठी, काही वाचकांना त्यांची कविता अत्यंत गंभीर आणि तटस्थ वाटू शकते, "दुनियादारी" मध्ये जी तीव्रता आहे, ती जीवनाच्या जटिलतेला आणि त्याच्या कडवट सत्यांना मांडण्यात आली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दामोदर साहील अर्जुन

Title -

शीर्षक - कृष्णविवर

Author -

लेखक — मोहन आपटे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "कृष्णविवर" हे मोहन आपटे यांच्या लिखाणातील एक प्रसिद्ध काव्य आहे. या काव्यात त्यांनी कृष्णाची रूपकात्मकता आणि त्याच्या अस्तित्वातील गूढतेवर ध्यान केंद्रित केले आहे. कृष्णविवर शब्दाने इथे कृष्णाचे गूढ, अनंत रूप दाखवले जात आहे, जे एका विवरासारखे, एक शाश्वत आणि अप्रतिम असलेले अस्तित्व दर्शवते. मोहन आपटे यांच्या या कवितेत कृष्णाच्या व्यक्तिमत्त्वाच्या विविध पैलूंना साकार करण्यात आले आहे, तसेच मानवाच्या आंतरिक अशांततेच्या आणि जीवनातील दुःखाच्या परिप्रेक्ष्यात कृष्णाची स्थिरता आणि समर्पण कसे सुसंस्कृत करू शकते, हे दाखवले आहे. त्यांच्या मनोगतात, कृष्णविवर हा एक जीवनाच्या गूढतेला स्वीकारण्याचा संकेत आहे. त्यांनी या काव्यात मानवाच्या मानसिक अशांततेची आणि अशा वेळेस कृष्णाच्या मार्गदर्शनाचा उल्लेख केला आहे. कृष्णविवर आपल्याला आपली आत्मा आणि परमेश्वर यातील संबंध समजून घेण्याचा एक मार्गदर्शन करतो, जिथे संपूर्ण विश्वाचे आणि जीवनाचे महत्त्व गूढ असले तरी, त्यात शांती आणि समाधान आहे. सामान्यपणे, मोहन आपटे हे आपल्या कवितेत कृष्णाची अतुलनीय आणि अत्यंत गूढ रूप दाखवून जीवनाच्या खऱ्या उद्देशाच्या शोधाचे वाचन करत आहेत. कृष्णविवर एक अत्यंत शक्तिशाली रूपक आहे, जे जीवनाच्या अनिश्चिततेतही ठामपणे राहून, धैर्य आणि समर्पणाचे महत्त्व शिकवते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे आदर्श शुद्धाधन

Title -

शीर्षक - उपकार

Author -

लेखक — लाल मरनागर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — उपकार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "उपकार" आणि "लाल मरनागर" हे शब्द एकमेकांशी जोडले गेले, तर ते एक गहन आणि संवेदनशील विचार देतात. "उपकार" म्हणजे दुसऱ्याच्या मदतीला येणारा अनमोल कृत्य, जी आपल्याला मानवी मूल्यांचा आदर्श दाखवते. जीवनातील कठीण प्रसंगी दुसऱ्याचा उपकार किंवा मदतीची आवश्यकता असते, आणि त्याच वेळी आपल्याला देखील त्या उपकाराचे महत्त्व समजून त्याचे ऋण चुकवायचे असते.

"लाल मरनागर" ह्या शब्दांचा वापर हे एक प्रतीकात्मक वर्णन होऊ शकते, जिथे आपले वागणं, त्याचा विचार, आणि त्याचा परिपाक अनिवार्यपणे कोणत्या तरी विशेष अनुभवाशी संबंधित असतो. "लाल" रंग हे साहस, उग्रता किंवा संघर्षाचे प्रतीक असू शकते, तर "मरनागर" हा शब्द अस्तित्वाच्या संघर्षाची आणि जिवंत राहण्याची इच्छा दर्शवू शकतो. या दोन शब्दांचा संवाद आपल्याला जीवनातील अत्यंत गहिर्या आणि आत्मिक अर्थाशी जोडतो. आपला समाज आणि व्यक्तिमत्व ह्यांमधील ताणतणाव, तसेच दुसऱ्यांसाठी मदत करण्याचे, आणि स्वतःच्या जीवनात अर्थ आणि समाधान शोधण्याचे संघर्ष असे एक छान सांगणारे विचार निर्माण होतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे सुमेध आनंद

Title -

शीर्षक - आहे मनोहर तरी

Author -

लेखक — सुनीताबाई देशपांडे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गंधर्व-वेद प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "आहे मनोहर तरी" हे एक प्रसिद्ध मराठी गाणं आहे, जे सुनीताबाई देशपांडे यांनी गायले आहे. सुनीताबाई देशपांडे एक प्रसिद्ध मराठी गायिका होत्या, ज्यांनी मराठी संगीत क्षेत्रात महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. त्यांची गायनशैली खूपच भावपूर्ण आणि भावनांनी भरलेली होती.

"आहे मनोहर तरी" हे गाणं विशेषतः त्यांच्या गोड आवाजामुळे लोकप्रिय आहे. गाण्यात प्रेम आणि सौंदर्याच्या भावना व्यक्त केल्या आहेत, आणि ते मराठी संगीत प्रेमींमध्ये एक विशेष स्थान राखतं.

सुनीताबाई देशपांडे यांच्या गायनाने मराठी संगीताच्या क्षेत्रात एक विशेष ओळख निर्माण केली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बोहरपी गोपाल डिगांबर

Title -

शीर्षक - आंतरराष्ट्रीय संबंध

Author -

लेखक — भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अथर्व पब्लिकेशन

A Brief Synopsis - थोडक्यात सारांश — भी मंगेश डॉ. सरकार रायपुरकर यांचे "आंतरराष्ट्रीय संबंध" या विषयावर मनोगत खालीलप्रमाणे दिले जाऊ शकते: आंतरराष्ट्रीय संबंध हे केवळ राजकारणापर्यंत मर्यादित नसून ते एक व्यापक आणि बहुआयामी क्षेत्र आहे. देशांच्या सुसंवादाने, त्यांच्या सांस्कृतिक, आर्थिक आणि राजकीय बाबींचे परस्पर संबंध समजून घेणे महत्वाचे आहे. २१ व्या शतकात आंतरराष्ट्रीय संबंध अत्यंत गतिमान आणि विविध आव्हानांनी भरलेले झाले आहेत. जागतिक तणाव, संघर्ष, पर्यावरणीय बदल, आर्थिक मंदी यासारख्या समस्यांमुळे या संबंधांची जटिलता वाढली आहे. आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अभ्यास करताना, प्रत्येक देशाच्या राष्ट्रीय स्वार्थाचा, त्याच्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक दृष्टीकोनाचा सखोल अभ्यास आवश्यक आहे. हे संबंध एकमेकांच्या गरजा, संसाधनांची उपलब्धता, आणि जागतिक महासत्ता असलेल्या राष्ट्रांशी असलेले संपर्क यावर आधारित असतात. यामध्ये परराष्ट्र धोरण, द्विपक्षीय व बहुपक्षीय संबंध, आंतरराष्ट्रीय संघटनांचे महत्त्व, आणि शांतता राखण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांचा समावेश होतो. आशा आहे की, आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या अभ्यासाने समज आणि सहकार्य वाढेल, ज्यामुळे जागतिक शांती आणि समृद्धी साधता येईल.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — काडुकर ओम मुरलीधर

Title -

शीर्षक - चिमणरावाचे च-हाट-

Author -

लेखक — चिं वि जोशी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राहुल आदित्य प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — चिमणरावाचे च-हाट-" हा चिं. वि. जोशी यांचा एक प्रसिद्ध साहित्यकृती आहे. यामध्ये त्यांनी भारतीय समाजातील कुटुंब, नातेवाईक, सामाजिक परिस्थिती आणि व्यक्तिमत्त्वांच्या विविध पैलूंवर चांगली प्रकाश टाकली आहे. "चिमणरावाचे च-हाट-" हे एक हसतमुख आणि विनोदी कथेचे उदाहरण आहे. जोशींच्या लेखनशैलीमध्ये सजीवता, हलकेपण, आणि समजूतदारपण असते, ज्यामुळे ते वाचकांच्या मनात स्थान पटकावतात.

चिं. वि. जोशी हे एक शंभर टक्के समकालीन लेखक होते, आणि त्यांच्या लेखनात समाजातील विविध समस्या वाचकांपर्यंत पोचवल्या. "चिमणरावाचे च-हाट-" मध्ये जोशींनी सामाजिक आणि पारिवारिक नात्यांच्या गुंतागुंतीचे समर्पक चित्रण केले आहे. त्यांच्या लेखनात आशयाच्या गहनतेसह हलकेपणही आहे, ज्यामुळे वाचक त्यास आवडून ते अधिक वाचतात.

ही कथा एका सामान्य माणसाच्या जीवनातील रोजच्या छोट्या गोष्टी आणि त्यात दडलेल्या मोठ्या आशयांचा विचार करते, ज्यामुळे वाचक एक वेगळे दृष्टिकोन प्राप्त करतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बावस्कर अनिकेत श्रीकृष्ण

Title -

शीर्षक - - एक होता कार्हर

Author -

लेखक — वीणा गवाणकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेनका प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश - वीणा गवाणकर एक प्रसिद्ध मराठी अभिनेत्री आहेत. त्यांचा जन्म २१ जून १९५८ रोजी झाला. त्यांनी आपल्या अभिनय कारकिर्दीची सुरुवात नाटक, चित्रपट आणि टीव्ही मालिकांमधून केली. त्यांना विशेषतः 'कार्हर' या चित्रपटात त्यांच्या भूमिका साठी ओळखले जाते. त्यांचे अभिनय कौशल्य आणि विविध भूमिकांमधील रचनात्मकता या बाबी त्यांच्या कारकिर्दीला यशस्वी बनवलेल्या आहेत.

वीणा गवाणकर त्यांच्या सशक्त अभिनयासाठी प्रसिद्ध आहेत आणि मराठी थिएटर आणि फिल्म इंडस्ट्रीत महत्त्वपूर्ण योगदान दिले आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दिवनाले पवन वसंता (संगिता)

Title -

शीर्षक - हा तेल नावाचा इतिहास आहे

Author -

लेखक — गिरीश कुबेर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — हा तेल नावाचा इतिहास" हा गिरीश कुबेर यांच्या लिखाणाचा एक महत्त्वपूर्ण भाग आहे, जो त्यांनी तेलाच्या व्यापारीकरणाच्या आणि उद्योगाच्या ऐतिहासिक संदर्भात सादर केला आहे. गिरीश कुबेर यांनी या पुस्तकात तेल उद्योगाच्या सुरुवातीपासून ते त्याच्या आजच्या स्थितीपर्यंतचा प्रवास मांडला आहे.

पुस्तकात ते तेलाच्या शोधापासून ते त्याच्या वाणिज्यिक उपयोगापर्यंतच्या बदलांचा मागोवा घेतात. हे पुस्तक तेलाच्या उत्पादनाच्या वाढत्या महत्त्वावर, त्याच्या जागतिक व्यापारावर, आणि त्याच्या पर्यावरणीय आणि आर्थिक प्रभावावर विचार करते. तसेच, तेलाच्या उद्योगाने राजकारण, सामाजिक समृद्धी आणि युद्ध यावर कसा प्रभाव टाकला आहे यावर विस्तृत चर्चा केली आहे.

कुबेर यांच्या या लेखनात तेलाच्या व्यापारी व राजकीय पक्षांच्या संघर्षाची सखोल माहिती दिली आहे. हे पुस्तक तेलाच्या खनिज व व्यापाराच्या बदलत्या परिप्रेक्ष्यात जागतिक इतिहासाच्या महत्त्वपूर्ण टप्प्यांचे विवेचन करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — फुरसुले पुजा महावीर

Title -

शीर्षक - गोठ्या

Author -

लेखक — ना धो ताम्हणकर.

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — डिंपल पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "गोठ्या - ना धो ताम्हणकर" हे एक कडवट, साधं आणि स्पष्ट संवाद आहे. या शब्दांत एका गडद सत्याची जाणीव व्यक्त केली जात आहे. 'गोठ्या' आणि 'ताम्हणकर' यांतील संवाद हळूवारपणे आयुष्याच्या साधेपणावर प्रकाश टाकतो. 'ना धो' म्हणजे कोणतीही कृत्रिमता किंवा बनावटपणा नको, एक शुद्ध, वास्तविक आणि सजगपणे असलेली जीवनशैली हवी. 'ताम्हणकर' ही एक प्रकारची निराशा आणि तुटलेपणाची भावना व्यक्त करते, ज्या व्यक्तीला कधीकधी समाजाच्या अवास्तव अपेक्षांनी त्रास होतो. त्यातून सूचित होतो की, खरे जगणे म्हणजे एखाद्याला त्याच्या असलेल्या रूपात स्वीकारणे आणि स्वतःला अनावश्यक गोष्टींपासून मुक्त करणे.

हे मनोगत साध्या शब्दांत जीवनाची गोडी, सच्चेपणा, आणि आत्मपरिसंवाद कसा असावा हे सांगते. "गोठ्या - ना धो ताम्हणकर" ह्याचा अर्थ नवा दृष्टिकोन देतो, ज्यात बाह्य जगाच्या आकर्षणांपासून मुक्त होऊन आपल्याला असलेला खरा आणि निरंतर आनंद शोधावा लागतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हातोले दिव्या सुरेंद्र

Title -

शीर्षक - गुगली -

Author -

लेखक — दिलीप प्रभावळकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "गुगली" ही दिलीप प्रभावळकर यांच्या लेखणीची एक अनोखी आणि प्रभावी कादंबरी आहे. दिलीप प्रभावळकर हे एक अत्यंत संवेदनशील लेखक आहेत, ज्यांनी आपल्या लेखनातून मानवी स्वभाव, भावनांचे गूढ आणि जीवनाच्या विविध पैलूंचं सूक्ष्म निरीक्षण केले आहे. "गुगली" त्यांच्या लेखनाची एक महत्त्वपूर्ण कृति आहे, ज्यात त्यांची शैली, भाषाशुद्धता आणि मनोविकारांची समज दर्शवली आहे. "गुगली" कादंबरीत, लेखकाने अत्यंत सूक्ष्मतेने मानवी नातेसंबंध, कथेच्या माध्यमातून त्यांनी वाचनाऱ्याला समाजातल्या विविध समस्यांवर विचार करण्यास प्रवृत्त केलं आहे. कादंबरीचे पात्र सहजतेने वाचनाऱ्यांच्या हृदयाशी जोडले जातात, त्यातून त्यांचं वेगळं अनुभवविश्व निर्माण होतं. तसेच, दिलीप प्रभावळकर यांच्या लेखनातील निपुणता ही त्यांच्या शब्दांच्या साधेपणात आणि गहनतेत आहे. ते एकाच वेळी भावनांच्या गडद खोलात जातात आणि वाचकाला ते सहजतेने समजून सांगतात. "गुगली" हे त्यांचं एक अशी कादंबरी आहे, जी नुसतं वाचायला आवडते, तर त्यातले धडे, तत्त्वज्ञान आणि संवाद देखील जीवनातील अनेक गोष्टींवर विचार करण्यास भाग पाडतात. एकूणच, दिलीप प्रभावळकर यांच्या "गुगली" कादंबरीला एक खास स्थान आहे कारण ती केवळ कथा सांगत नाही, तर ती वाचकाला एक वेगळ्या दृष्टिकोनातून जीवन समजून घेण्यासाठी प्रेरित करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — आठवले करण अशोक

Title -

शीर्षक - छाया आणि ज्योती

Author -

लेखक — - सुमती देवस्थळे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "छाया आणि ज्योती" हे सुमती देवस्थळे यांच्या लिखाणातील एक अत्यंत अर्थपूर्ण आणि प्रभावी विषय आहे. यामध्ये मानवी जीवनातील अंधकार आणि प्रकाश, दुःख आणि सुख यांचा समतोल असतो. छाया आणि ज्योतीचे प्रतीक जीवनातील संघर्ष, आशा, आणि निराशा यांचे दर्शन घडवते. छाया म्हणजे अंधकार, अडचणी, आणि विपत्तींना दर्शवते, तर ज्योती म्हणजे प्रकाश, आशा, आणि उन्नतीचे प्रतीक आहे. सुमती देवस्थळे यांनी या गहन संकल्पनेला त्यांच्या शब्दांनी जीवनाच्या नाजूक गोष्टींमध्ये साकार केले आहे. त्यांच्या लेखनातील छाया आणि ज्योतीतील संघर्ष हे माणसाच्या अंतःकरणातील लढाईला दर्शवते. कधी तो अंधकारातून प्रकाशाकडे जातो, कधी तो प्रकाश हरवून अंधकारात गेला जातो. ही छाया आणि ज्योती यांची दृष्टिकोनातून एक सुंदर ताणतणाव उभा करतो, ज्यात जीवनाच्या विविध पैलूंना एकत्र कथेच्या माध्यमातून दर्शवले जाते. असाच संघर्ष आणि त्यातला आनंद, दुःख, आणि समज ही लेखनाची खरी वैशिष्ट्ये आहेत. त्याचप्रमाणे, सुमती देवस्थळे यांचे लेखन एक प्रेरणा देणारे आहे. त्यातून वाचकाला शिकवण मिळते की जीवनातील प्रत्येक अंधाराच्या मागे एक नवा प्रकाश लपलेला असतो, आणि प्रत्येक संकटातून जिंकून जाण्याची शक्ती आपल्यातच आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढवळे प्राची रविंद्र

Title -

शीर्षक - चौयन्त्या प्रचारात

Author -

लेखक — श्री. हर्षदिन

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ —

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — चौयन्त्या प्रचारात" हे श्री. हर्षदिन या ग्रंथाशी संबंधित असलेले एक महत्वाचे वाङ्मय आहे. या ग्रंथात श्री हर्षदिन यांनी विविध समाजप्रश्न, धार्मिक विचार आणि सुसंस्कृत जीवन जगण्याचे महत्त्व सांगितले आहे. हे कार्य समाजातील लोकांसाठी एक प्रेरणास्त्रोत ठरले आहे. श्री. हर्षदिन यांचा जीवनदर्शन आणि कार्य हे थोडक्यात सांगितल्यास, ते एक समाज सुधारक, धार्मिक तत्त्वज्ञानाचे अभ्यासक, आणि लोकशिक्षणाचे पथदर्शक होते.

हे पुस्तक समाजातील जागृतीसाठी आणि जीवनातील योग्य मार्गदर्शनासाठी उपयुक्त आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गाडगे हर्षद संजय

Title -

शीर्षक - चोळके कुटुंबीय

Author -

लेखक — विजय पाडळकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — बारलोनी पुस्तके

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — विजय पाडळकर हे एक लोकप्रिय व्यक्तिमत्व आहेत, आणि त्यांच्या कामाची विविध बाजूंनी चर्चा केली जाते. चोळके कुटुंबीय आणि विजय पाडळकर यांच्याबद्दल टीका करण्याची गरज असू शकते, परंतु लक्षात घ्या की त्यांची टीका केल्यावर त्याचे परिणाम कसे होऊ शकतात हे देखील महत्त्वाचे आहे.

जर त्यांच्या कार्याबद्दल टीका केली जात असेल, तर ती त्यांच्या राजकीय, सामाजिक किंवा सार्वजनिक कार्यांच्या संदर्भात असू शकते. त्यांच्यावर होणारी टीका सामान्यतः त्यांच्या कार्यपद्धतींवरील विरोध किंवा त्यांच्या निर्णयांवर आधारित असू शकते.

तुम्हाला विशिष्ट कशाबद्दल टीका हवी आहे का? त्यांच्या कोणत्या कार्याशी संबंधित टीका करायची आहे?

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — केदार शंकर दशरथ

Title -

शीर्षक - छावा

Author -

लेखक — - शिवाजी सांवत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — छावा - शिवाजी सांवत" हे पुस्तक शिवाजी महाराजांच्या जीवनावर आधारित एक सुंदर काव्यात्मक रचनाचं उदाहरण आहे. या पुस्तकात लेखक शिवाजी महाराजांच्या महानतेचा, त्यांच्या कर्तृत्वाचा, आणि त्यांच्याशी संबंधित ऐतिहासिक घटनांचा सुंदर आणि समर्पक उल्लेख करतो. शिवाजी महाराजांचे चरित्र, त्यांचे नेतृत्व, त्यांच्या शौर्याची गाथा आणि त्यांच्या जीवनातील संघर्ष दर्शवणारी ही रचना आजच्या पिढीला प्रेरणा देणारी आहे. "छावा" या काव्यात्मक रचनेमध्ये शिवाजी महाराजांच्या शौर्याचे आणि त्यांच्यातील नेतृत्वगुणांचे सुंदर शब्दांद्वारे चित्रण केले आहे. लेखक त्यांच्या संघर्षातली विकट परिस्थिती, त्यांचा दूरदृष्टीने विचार करणारा दृष्टिकोन, तसेच त्यांच्या जीवनातील संवेदनशील आणि धैर्यशील रूप समोर आणतो. शिवाजी महाराजांच्या जीवनाची गाथा फक्त ऐतिहासिक दृष्टिकोनातूनच नाही, तर एक आदर्श व्यक्तिमत्व म्हणून देखील प्रेरणादायक आहे. त्यांचे कर्तृत्व, राज्याभिषेक, आणि स्वराज्य स्थापनेसाठीचा त्यांचा ठाम निर्धार आपल्याला उभारी देतो. त्यांच्या जीवनावर लिहिलेल्या या मनोगतातून आजच्या काळातही आपण नेतृत्व, धैर्य, आणि तत्त्वनिष्ठतेची शिकवण घेतली पाहिजे. "छावा - शिवाजी सांवत" हे पुस्तक एक प्रकारे आधुनिक काळातील वाचकांना त्या महान सम्राटाच्या जीवनाची प्रेरणा देण्याचे कार्य करत आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दुर्तोडे गौरव प्रमोद

Title -

शीर्षक - चिमणरावाचे च-हाट

Author -

लेखक — - चिं वि जोशी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राहुल आदित्य प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — चिमणरावाचे च-हाट-चिं वि. जोशी यांच्या मनोगतात त्यांचं साहित्यिक आणि सामाजिक दृष्टिकोन व्यक्त होतो. वि. जोशी हे एक प्रसिद्ध मराठी साहित्यिक होते, ज्यांनी आपल्या लेखणीतून समाजाच्या विविध पैलूंवर भाष्य केलं. त्यांच्या लेखनातील एक महत्त्वाचा पैलू म्हणजे त्यांचा जीवनावर ठाम विश्वास आणि त्यांचं प्रत्येक गोष्टीवर खोल विचार करणं. चिमणरावाचे च-हाट-चिं या शब्दांद्वारे त्यांनी कदाचित जीवनातील संघर्ष, आशा-निराशा आणि इतर सामाजिक समस्या यावर प्रकाश टाकण्याचा प्रयत्न केला असावा. 'च-हाट-चिं' या शब्दाने ते कदाचित चुकता, घसरता आणि परत उभा राहण्याच्या प्रक्रियेत असलेल्या माणसाच्या मनोवस्थेला व्यक्त करत असतील. व्यक्तिगत आणि सामाजिक जीवनातील या विरोधाभासांना एकत्र करणं हे त्यांच्या लेखनाचं प्रमुख वैशिष्ट्य होतं. समाजातील प्रत्येक स्तरावरच्या व्यक्तींच्या भावना आणि स्थितीचं त्यांनी सुंदरपणे दर्शन दिलं.

अशा प्रकारे, वि. जोशी यांच्या मनोगतात त्यांच्या जीवनाच्या विविध अनुभवांची आणि तात्त्विक विचारांची सांगता झाली असावी.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दुर्गे वैष्णवी संजय

Title -

शीर्षक - छावा -

Author -

लेखक — शिवाजी सांवत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis - थोडक्यात सारांश — "छावा" हे शिवाजी सांवत लिखित मराठी निबंध आहे, ज्यामध्ये त्यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनावर विचार मांडले आहेत. या निबंधात, लेखकाने छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कर्तृत्वाची गोड महिमा, त्यांच्या साहसाची आणि संघर्षाची कथा, तसेच त्यांच्या नेतृत्वाच्या गुणांचे वर्णन केले आहे. शिवाजी महाराज हे भारतीय इतिहासातील एक अद्वितीय व्यक्तिमत्त्व होते. त्यांचे जीवन आणि संघर्ष हे प्रेरणादायक होते. शिवाजी महाराजांच्या संघर्षाची खरी महती त्यांनी आपले राज्य निर्माण करण्यासाठी केलेल्या संघर्षात आहे. त्यांचे व्यक्तिमत्त्व मजबूत, धैर्यशील आणि ध्येयप्रेरित होते. "छावा" या निबंधाच्या माध्यमातून लेखक शिवाजी महाराजांची महत्ता आणि त्यांचे महान कार्य लोकांपर्यंत पोहोचवतात. हे त्यांचे मनोगत आहे की, छत्रपती शिवाजी महाराजांची आठवण आणि त्यांच्या कार्याची प्रेरणा प्रत्येक नागरिकाच्या जीवनात असावी, कारण त्यांच्या जीवनातूनच देशप्रेम, कर्तव्यपरायणता, आणि संघर्षाची खरी ओळख मिळते. लेखकाच्या मनात हा विचार आहे की, जर आपण शिवाजी महाराजांच्या विचारधारेचे पालन केले, तर आपल्याला योग्य मार्गावर चालता येईल आणि समाजातील प्रत्येक व्यक्ती स्वतःला मोठं बनवू शकेल. शिवाजी महाराज हे एक छावा होते, ज्यांनी त्यांचा जीवनदृष्टिकोन आणि त्यांचे ध्येय दुसऱ्यांना प्रेरणा दिली.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — आटोटे आदेश राजू

Title -

शीर्षक - मनोहरनीग

Author -

लेखक — है। किय जोशी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रंगेहाथ प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — तुम्ही "मनोहरनीग" आणि "कीाय जोशी" या शब्दांचा उल्लेख केला आहे. परंतु, "मनोहरनीग" या शब्दाचा अर्थ आणि संदर्भ स्पष्ट नाही. तसेच, "कीाय जोशी" या नावाने संदर्भित असलेल्या व्यक्तीबद्दल अधिक माहिती नाही.

तुम्ही जर "मनोहरनीग" या संदर्भात अधिक स्पष्टीकरण किंवा "कीाय जोशी" यांचे काम किंवा विचार यावर सारांश हवे असतील, तर कृपया अधिक माहिती द्या. मी तुम्हाला अधिक माहिती देण्यासाठी तयार आहे!

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — कांबळे आकाश सुखदेव

Title -

शीर्षक - पंखा-प्रकाश

Author -

लेखक — नारायण संत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — प्रबोधन प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — पंखा-प्रकाश नारायण संत हे एक अत्यंत लोकप्रिय आणि आदर्श संत होते. त्यांच्या विचारांची गोडी, त्यांचा धर्माच्या मार्गावर चालण्याचा समर्पण आणि भूतकालीन अनुभव सर्व जनमानसाला समजून उमजून शिकवण देणारे होते. संतांच्या मनोगतात जीवनाच्या तत्त्वांचा सांगोपांग विश्लेषण करण्यात आला आहे. त्यांचे मुख्य मनोगत असे असू शकते:

1. **धर्म आणि कर्तव्य:** संत प्रकाश नारायण म्हणतात की, प्रत्येक व्यक्तीला त्याच्या धर्मानुसार वागावे लागते. जीवनाचे अर्थ फक्त संसारिक सुखात नाही तर आध्यात्मिक उन्नतीत आहे. त्यांनी व्यक्तीला त्याच्या आत्मसाक्षात्कारासाठी प्रयत्न करण्याचा संदेश दिला.
2. **संतत्वाची साधना:** संत होण्यासाठी बाह्य आचारधर्म आणि यथार्थ तत्त्वज्ञानावर लक्ष केंद्रित करण्याचे महत्त्व सांगितले. त्यांनी समजावले की, भक्तिमार्ग आणि साधना हीच खरी तृप्तीची किल्ली आहे.
3. **सर्वसमावेशकता:** संत प्रकाश नारायण यांनी त्यांचे शिक्षण समाजातील सर्व लोकांसाठी दिले, ते कधीच जात, धर्म किंवा संस्कृतीच्या आधारावर भेदभाव करत नाहीत. त्यांनी सर्वांना समानतेचा आदर्श दिला.
- 4 **आध्यात्मिक साक्षात्कार:** प्रत्येक व्यक्तीला आत्मसाक्षात्काराची गोडी लागली पाहिजे. त्यासाठी आत्मविचार, शरणागती आणि ईश्वराच्या साधनेसाठी प्रामाणिकता अत्यंत आवश्यक आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बंड स्वप्नील मोहन (इंदुबाई)

Title -

शीर्षक - संस्कृत वाक्यपुस्तक

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "संस्कृत वाक्यपुस्तक" एक अभ्यास पुस्तक आहे जी विद्यार्थ्यांना संस्कृत भाषेतील वाक्यरचना, शब्दकोश, भाषाशास्त्र वाचन आणि लेखन कौशल्ये सुधारण्यास मदत करते. या पुस्तकात संस्कृत वाक्यांची रचना, शब्दांचा उपयोग आणि विविध भाषिक संप्रेषण शिकवले जाते. बालकर या वाक्यपुस्तकात प्राथमिक आणि मध्यवर्ती स्तरावर असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी संस्कृत शिकणे सोपे व आकर्षक करण्यासाठी विविध उदाहरणे व सरावासह वाचन दिले जाते. या पुस्तकात बालमैत्री, नैतिक मूल्ये आणि संस्कृत साहित्याचे महत्त्व दाखवले जाते.

याचा मुख्य उद्देश विद्यार्थी संस्कृत वाचन, लेखन आणि बोलण्याचे कौशल्य सुधारणा आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भटकर भूमिका रामेश्वर

Title -

शीर्षक - जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता

Author -

लेखक — वर्षा गजेंद्रगडकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता" हे वर्षा गजेंद्रगडकर यांचे काव्य आहे. या काव्यात एक गहरी भावना आणि नैतिकतेचे दर्शन आहे, परंतु काही बाबतीत त्यावर टीका केली जाऊ शकते.

1. कथा आणि तात्त्विकतेचे मिश्रण: काही वाचकांना या काव्यातील कथा आणि त्याचे तात्त्विक अर्थ कमी स्पष्ट वाटू शकतात. वाचनाचे अनुभव विविध असतात, आणि कधी कधी वाचनकर्त्यांना काव्यातील दृष्टिकोन समजून घेण्यात अवघडाई होऊ शकते.
2. अत्यंत आदर्शवादी दृष्टिकोन: काव्य केव्हा केव्हा अत्यंत आदर्शवादी होऊन ते खऱ्या जीवनाच्या अनुभवांपासून तुटलेले वाटू शकते. वास्तविकतेतील नैतिक दुविधा आणि व्यक्तिमत्त्वाच्या गुंतागुंतीला थोडा कमी प्रतिसाद देणारे ठरू शकते.
3. विषयाचा समर्पक वापर: काव्यात 'जादुई जंगल' आणि 'वाघोबाचा पत्ता' यांचा वापर शाब्दिक आणि प्रतीकात्मक दृष्टिकोनातून केला गेला आहे, परंतु कधी कधी त्या प्रतिमा काव्याच्या गाभ्याशी संपूर्णपणे जुळवून घेताना कमी प्रभावी ठरू शकतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढोरे ऋषिकेश भारत

Title -

शीर्षक - दस नंबरी फोन

Author -

लेखक — राजीव तांबे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अभिजित प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "दस नंबरी फोन" हा एक लोकप्रिय मराठी कथा आहे, ज्याचे लेखक राजीव तांबे आहेत. या कथेतील फोन हा एक प्रतीकात्मक विचार आहे जो एका साध्या व्यक्तीच्या जीवनातील गुंतागुंत आणि तणाव दर्शवतो. कथा एक गहन सामाजिक आणि मानसिक स्थिती उलगडते, ज्यामध्ये फोन ही एक साधन आहे, जे संवाद साधण्याचे, माहिती मिळवण्याचे आणि कधीकधी ताण उत्पन्न करण्याचे कार्य करते. राजीव तांबे यांच्या लेखनात नेहमीच आपल्या सामाजिक वास्तवाचे, व्यक्तिमत्वाचे आणि मानसिकतेचे सखोल निरीक्षण केले जाते. "दस नंबरी फोन" मध्ये देखील त्या कथा माणसाच्या जिवंत जीवनाशी संबंधित आणि त्याच्या ताण-तणावाशी जोडलेल्या असतात. या कथेतील पात्रे त्याच्या संचाराच्या आणि जीवनाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकतात. संपूर्ण कथा एक अशी भूमिका तयार करते ज्यात संवादाच्या सुलभतेने आपले अस्तित्व आणि माणसाच्या अंतर्मनातील संघर्ष स्पष्ट होतो. राजीव तांबे यांच्या लेखनशैलीत एक असं गूढ आणि परिष्कृत आशय आहे, जो वाचकाला एक नवीन दृष्टिकोन देतो.

सारांशतः, "दस नंबरी फोन" एक महत्त्वपूर्ण कथेचा भाग आहे, जो आधुनिक जीवनातील ताण, संवाद आणि नातेसंबंधाच्या गाभ्याशी जोडलेला आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गावंडे राधा गजानान

Title -

शीर्षक - हा तेल नावाचा इतिहास आहे

Author -

लेखक — गिरीश कुबेर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "हा तेल नावाचा इतिहास" हे गिरीश कुबेर यांनी लिहिलेले एक महत्वाचे आणि रोचक पुस्तक आहे. या पुस्तकात लेखकाने तेल उद्योगाच्या इतिहासाची, त्याच्या आर्थिक, सामाजिक आणि राजकीय पैलूंची माहिती दिली आहे. गिरीश कुबेर हे भारतीय पत्रकार आणि लेखक आहेत. त्यांचे लेखन मुख्यतः समाजातील आणि अर्थव्यवस्थेतील जटिलतेवर आधारित असते. "हा तेल नावाचा इतिहास" मध्ये त्यांनी तेल उद्योगाच्या उदयाच्या काळापासून ते त्याच्या सामाजिक आणि राजकीय परिणामांपर्यंतची कथा मांडली आहे. पुस्तकाच्या केंद्रस्थानी तेल हे आहे, जे आजच्या आधुनिक समाजासाठी अत्यंत महत्वाचे आहे. लेखकाने तेलाच्या व्यवसायात असलेल्या विभिन्न लोकांची, कंपन्यांची आणि सरकारांची भूमिका स्पष्ट केली आहे. तेलाचे वैश्विक महत्त्व, त्याचे उत्पादन, वितरण आणि उपभोग यांचे सामाजिक व आर्थिक परिणाम यावर पुस्तकात सखोल विवेचन केले आहे. या पुस्तकात लेखकाने तेल उद्योगाच्या पार्श्वभूमीला एक ऐतिहासिक दृष्टिकोन दिला आहे आणि ते कशाप्रकारे जगभरातील राजकीय आणि सामाजिक घडामोडींशी जोडले गेले आहे हे समजावले आहे. हे पुस्तक तेल उद्योगावर संशोधन करणाऱ्यांसाठी, अर्थशास्त्र, राजकारण आणि समाजशास्त्राच्या अभ्यासकांसाठी एक अत्यंत उपयुक्त व प्रेरणादायक वाचन आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गवई तन्मय महेन्द्र

Title -

शीर्षक - रारंगढांग -

Author -

लेखक — प्रभाकर पेंढारकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रुरंग प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "रारंगढांग" हा प्रभाकर पेंढारकर लिखित एक काव्यकृती आहे. त्यात भारतीय समाजाच्या विविध आयामांची आणि पारंपरिक जीवनशैलीची सुंदर रचना आहे. काव्याची भाषा आणि त्यात व्यक्त केलेले विचार, हे समाजाच्या बदलत्या मूल्यांसोबत जुळवून घेण्याचा संदेश देतात.

आपण काय अधिक विचारू इच्छिता याबद्दल मला सांगू शकता, म्हणजे मी अधिक विशिष्ट माहिती देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढोरे शुभांगी गजानान

Title -

शीर्षक - विद्याभारती

Author -

लेखक — प्रशांत देशमुख

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मधमाशी प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — विद्याभारती ही एक शिक्षण संस्था आहे जी भारतामध्ये गुणवत्तापूर्ण शिक्षण प्रदान करण्यासाठी कार्यरत आहे. या संस्थेचा उद्देश विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध शैक्षणिक कार्यक्रम, कार्यशाळा आणि इतर उपक्रम आयोजित करणे आहे. विद्याभारतीला एकात्मिक शिक्षण, संस्कार आणि भारतीय सांस्कृतिक मूल्यांचे पालन करणारे शिक्षण देण्याची कटीबद्धता आहे. प्रशांत देशमुख यांनी या संस्थेतील कार्यासाठी किंवा शैक्षणिक धोरणांसाठी केलेल्या योगदानाबद्दल त्यांचे मनोगत व्यक्त करत असताना, त्यांचा दृष्टिकोन विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासावर लक्ष केंद्रित करतो. त्यांच्या मते, शिक्षण केवळ पुस्तकी ज्ञान पुरवण्याचे काम नाही, तर व्यक्तिमत्त्वाची, सामाजिक जाणिवांची आणि कौशल्यांचीही गतीशीलता निर्माण करणे आवश्यक आहे. त्यांचा विश्वास आहे की, विद्यार्थ्यांना केवळ शैक्षणिक शिक्षणच नव्हे, तर मानवतेचे, सद्गुणांचे आणि नैतिकतेचेही शिक्षण दिले पाहिजे. शिक्षणाच्या माध्यमातून समाजाला सुधारण्यात आणि देशाच्या प्रगतीत एक सकारात्मक भूमिका बजावता येईल, असे त्यांचे स्पष्ट मत आहे. विद्याभारतीच्या कार्यामुळे समाजात एक सकारात्मक बदल होईल आणि विद्यार्थी समृद्ध, सशक्त आणि जबाबदार नागरिक बनतील, असा त्यांचा विश्वास आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बेद्रे दुर्गेश श्रीकृष्ण

Title -

शीर्षक - सत्पुरुषाः

Author -

लेखक — डॉ पंकज चांदे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मंजुळ पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — डॉ. पंकज चांदे हे एक प्रमुख आणि आदर्श व्यक्तिमत्व असलेले सत्पुरुष आहेत. त्यांची कार्यक्षमता, सत्य आणि नैतिकतेबद्दल असलेली निष्ठा, आणि समाजसेवेसाठी त्यांची सततची व्रतबद्धता यामुळे ते प्रेरणास्त्रोत बनले आहेत. डॉ. चांदे यांचा जीवन मार्ग विद्यार्थ्यांसाठी आणि समाजातील सर्व घटकांसाठी एक आदर्श ठरतो. त्यांनी आपल्या कष्ट आणि धैर्याने समाजात सकारात्मक बदल घडवण्याचा प्रयत्न केला आहे.

त्यांच्या कार्यामुळे अनेक लोकांना प्रेरणा मिळाली आहे. त्यांची साधी आणि प्रामाणिक जीवनशैली, तसेच समर्पण आणि ज्ञानाच्या प्रसारासाठी त्यांनी घेतलेले कार्य, या सर्व गोष्टी त्यांना एक आदर्श व्यक्तिमत्व बनवतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — फुलउंबरकर अर्पित विजय

Title -

शीर्षक - संक्रमण-

Author -

लेखक — नारायण धारप

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — साहित्य आणि संस्कृती मदली

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — संक्रमण-नारायण धारप हे मराठीतील एक प्रसिद्ध लेखक, कवी आणि सामाजिक कार्यकर्ते होते. ते विशेषतः त्यांच्या सामाजिक, सांस्कृतिक, आणि साहित्यिक योगदानासाठी ओळखले जातात. त्यांनी मराठी साहित्य, विशेषतः काव्य आणि कथा लेखनात महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. त्यांच्या लेखणीत सामाजिक समस्यांवर आणि माणसाच्या जीवनाच्या विविध पैलूंवर विचार करण्यात आले आहे.

धारप यांनी विविध सामाजिक उपक्रमांमध्ये भाग घेतला आणि त्यांचे साहित्य वाचकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्याचा एक प्रभावी मार्ग बनले. त्यांच्या लेखनातील गहन सामाजिक जाणिवा आणि जीवनातील सत्यांचे उद्घाटन त्यांना वाचकांच्या हृदयात स्थान मिळवून देतं.

त्यांची लेखणी वाचनाच्या क्षेत्रात चिरकालिक प्रभाव निर्माण करणारी ठरली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अमानकर राणी अनंता

Title -

शीर्षक - हा तेल नावाचा इतिहास आहे -

Author -

लेखक — गिरीश कुबेर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "हा तेल नावाचा इतिहास" हा गिरीश कुबेर यांचा एक महत्वाचा लेख आहे. या लेखात लेखक तेलाच्या उपयोग, त्याचा इतिहास, तसेच तेल उद्योगाच्या सामाजिक, आर्थिक आणि पर्यावरणीय परिणामांवर चर्चा करतात. लेखक तेलाच्या ऐतिहासिक प्रवासापासून ते त्याच्या आधुनिक वापरापर्यंतचा दृष्टिकोन देतात. ते तेलाच्या उत्पादन, वितरण आणि वापरामुळे उद्भवलेल्या विविध समस्यांचा विश्लेषण करतात, ज्यात पर्यावरणीय नुकसान, भौतिक संसाधनांचा ऱ्हास, आणि आर्थिक असमानता यांचा समावेश आहे.

लेखक तेल उद्योगाच्या विविध पैलूंवर विचार करतात आणि त्याच्या परिणामांचा तपशीलवार आढावा घेतात. हे एक चिंतनशील आणि समजून उमजून लिहिलेले लेखन आहे, ज्यात लेखक तेलाच्या महत्त्वासोबत त्याच्या नकारात्मक परिणामांची देखील समजूतदारपणे मांडणी करतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गायकवाड तृप्ती संतोष

Title -

शीर्षक - सामान्य अध्ययन साहित्य

Author -

लेखक — अम/एपी आर्य

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मधुश्री प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — सामान्य अध्ययन आणि साहित्य यांचा एक विशेष संबंध आहे. साहित्य केवळ मनोरंजनासाठीच नाही, तर ते ज्ञान, संस्कृती, आणि जीवनाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते. साहित्य आपल्याला विविध दृष्टिकोन समजून घेण्याची संधी देते, जे जीवनाच्या गडबडीला समजून आणि प्रतिसाद देण्यास मदत करते.

"अम/एपी आर्य" हा एक असा कवी आणि लेखक आहे ज्याच्या साहित्याने मराठी समाजावर गडद प्रभाव टाकला आहे. त्याच्या लेखणीमध्ये एक वेगळाच संवेदनशीलतेचा आणि समाजबद्धतेचा दृष्टिकोन आहे. त्या काळातील सामाजिक, सांस्कृतिक आणि राजकीय परिस्थितीवर त्यांनी प्रभावीपणे विचार मांडले. 'अम/एपी आर्य'चे साहित्य वाचताना समाजाच्या विविध मुद्द्यांवर लक्ष दिले जाते, आणि त्याचे विचार वाचकांना उत्तेजित करतात. साहित्याच्या माध्यमातून सामान्य ज्ञान आणि सामाजिक जाणिवा प्रगल्भ होतात. समकालीन साहित्य आणि सामान्य अध्ययन या दोन गोष्टी एकमेकांशी अत्यंत जवळून जोडलेल्या आहेत. त्यामुळे, "अम/एपी आर्य" सारख्या लेखनाने आजच्या समाजावर विचार करण्याची एक नवी दृष्टी दिली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — डाबेराव शुभांगी श्रावण

Title -

शीर्षक - समग्र भारताचा इतिहास

Author -

लेखक — फडके अयमा कदम

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मधुश्री पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "समग्र भारताचा इतिहास" हा एक महत्वाचा आणि व्यापक विषय आहे, जो भारताच्या सांस्कृतिक, सामाजिक, आर्थिक, राजकीय आणि धार्मिक बदलांची मांडणी करतो. यामध्ये प्राचीन काळापासून आधुनिक भारतापर्यंतच्या घटना, समृद्धता, संघर्ष आणि विकास यांचा आढावा घेतला जातो. भारताच्या इतिहासात अनेक शाश्वत व ऐतिहासिक क्षण आहेत ज्यांनी देशाच्या वर्तमानावर ठळक प्रभाव डाला आहे.

आपण "फडके अयमा कदम" यांच्या मनोगताबद्दल विचारले, तर हे व्यक्तिमत्व किंवा हे नाव कोणत्या संदर्भात वापरले आहे हे स्पष्टीकरण असावे लागेल. "फडके" एक लोकप्रिय मराठी आडनाव आहे, आणि "अयमा कदम" हे नाव विशेषतः एक व्यक्तिमत्व असू शकते, पण यासंबंधी अधिक विशिष्ट माहिती नाही. कृपया अधिक स्पष्टीकरण द्या, ज्यामुळे मी आपल्याला अधिक योग्य आणि उपयुक्त माहिती देऊ शकेन.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे संविधान सखाराम

Title -

शीर्षक - सनातन भारतीय

Author -

लेखक — जयंत आखले

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सनातन प्रभात

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — जयंत आखले हे एक प्रसिद्ध भारतीय साहित्यकार होते. त्यांचा जन्म १९२७ मध्ये झाला. त्यांनी मराठी साहित्य क्षेत्रात मोठे योगदान दिले आहे. विशेषतः त्यांच्या कथा आणि काव्य लेखनामुळे ते ओळखले जातात. त्यांनी आपल्या लेखनात समाजाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकला आहे आणि सामान्य माणसाच्या जीवनातील संघर्ष, दुःख, आनंद यावर सखोल विचार मांडले आहेत.

त्यांच्या साहित्याला गोडवे, व्यंग, आणि प्रभावी संवाद असतात. अनेक लोकांनी त्यांच्या लेखनाचे आदर्श म्हणून अनुसरण केले आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दामोदर सम्यक बाळू

Title -

शीर्षक - शहंशहा -

Author -

लेखक — ना स इनामदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — शहंशहा पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "शहेनशहा" हा शब्द फार सामान्यतः "राजाचा राजा" किंवा "राजांच्या राजा" असा अर्थ घेतो. म्हणजेच, हा शब्द एक उच्च दर्जाच्या राजा किंवा शाही व्यक्तीला दर्शवितो, जो इतर राजांना किंवा सम्राटांना शाही पदानुसार आदेश देतो. शहेनशहा हा एक विशेष प्रकारच्या शाही पदाचा उपनाम आहे. भारतात, या शब्दाचा उपयोग मुघल साम्राज्याच्या सम्राटांना, विशेषतः अकबर, शाहजहाँ, आणि औरंगजेब यांसारख्या सम्राटांना दिला जात असे. शहेनशहा ही एक अत्यंत बलशाली आणि प्रभावशाली सत्ता असलेली व्यक्ती दर्शवते. "इनामदार" हा शब्द, विशेषतः भारतात वापरला जातो, तो म्हणजे एखाद्या शाही किंवा प्रशासनिक अधिकार्याकडून एक उपहार किंवा पुरस्कार (इनाम) मिळवणारा व्यक्ती.

सारांश: शहेनशहा: एक उच्च दर्जाचा सम्राट किंवा राजाच्या राजा.

इनामदार: जो एखाद्या शाही पुरस्कार किंवा इनामाने सन्मानित होतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे आदित्य सिद्धार्थ (शिला)

Title -

शीर्षक — दुनियादारी

Author -

लेखक — सुहास शिरवळकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सहायदारी

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — 1. सुहास शिरवळकर यांचा "दुनियादारी" हा कादंबरी रूपी सामाजिक दृष्टिकोनातून लिहिलेला एक महत्वाचा मराठी साहित्यातील काव्यात्मक प्रयत्न आहे. या कादंबरीतील व्यक्तिरेखा, त्यांचे मानसिक आणि भावनिक द्वंद्व, तसेच त्यांच्या जीवनाच्या विविध पैलूंवर टिपण केले आहे. "दुनियादारी" कादंबरीला एक अर्थपूर्ण आणि जीवनाच्या गूढतेच्या शोधातली गाथा मानता येते. यामध्ये लेखकाने आपल्या पात्रांच्या मानसिकतेतून त्या वेगळ्या पार्श्वभूमीवरच्या व्यक्तिमत्त्वांची गोडी पकडली आहे. यात नायक, त्याचे कुटुंब, त्याचे दैनंदिन जीवन, आणि त्याच्या सभोवतालच्या समाजाचे विश्लेषण केली जाते. कादंबरीच्या लिखाणात समकालीन काळातील सामाजिक आणि सांस्कृतिक स्थितीला विरोध करत एक गहिरा आणि मार्मिक संदेश देण्याचा प्रयत्न केला आहे. टीका करतांना, काही वाचकांना कदाचित कादंबरीतील पात्रांचे आंतरिक द्वंद्व किंवा त्यांच्या निर्णयांमधील विरोधाभास थोडा गडद किंवा जटिल वाटू शकतात. तसेच कादंबरीतील काही संदर्भ आपल्या आजच्या दृष्टीकोनातून पुन्हा वाचले तर त्यात काही सामाजिक बदलाची आवश्यकता असलेली दिसू शकते. तथापि, शिरवळकर यांनी कादंबरीला दिलेला गहिरा भावनिक आणि मानसिक आयाम वाचनाऱ्यांना एक वेगळ्या दृष्टिकोनातून विचार करण्यास प्रवृत्त करतो. अशा प्रकारे, "दुनियादारी" ही कादंबरी मराठी साहित्यातील एक महत्त्वपूर्ण ठसा उमठवते, परंतु ती सर्वांसाठी सहज समजण्यासारखी नाही.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढवळे ऋतिक शेषराव

Title -

शीर्षक - सनातन भारतीय

Author -

लेखक — जयंत आखले

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सनातन प्रभात

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — जयंत आखले" हे एक प्रसिद्ध भारतीय काव्य आहे, जे श्री कृष्णाच्या जीवनावर आधारित आहे. सनातन भारतीय परंपरेतील हे काव्य आदर्श, धर्म, आणि भक्तिरसाच्या विविध पैलूंवर प्रकाश टाकते.

काव्यात, भगवान श्री कृष्णाचे जीवन, त्याच्या कार्ये आणि त्याचे भक्तांशी असलेले संबंध हे मुख्य विषय आहेत. या काव्याच्या माध्यमातून कृष्णाच्या लीलांचा, त्याच्या शिक्षांचा आणि त्याच्या भक्तांसोबत असलेल्या नात्यांचा खुलासा करण्यात आलेला आहे.

या काव्याच्या शृंगारीक आणि भक्तिरसात ॐ वाचनकर्त्यांना आध्यात्मिक प्रेरणा मिळते. जयंत आखले यांच्या लेखणीतून काव्याच्या प्रत्येक छंदा आणि शब्दात एक गहिरा आध्यात्मिक अर्थ दडला आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — आटोटे प्राची राजेश

Title -

शीर्षक - दस नंबरी फोन

Author -

लेखक — राजीव तांबे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अभिजित प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "दस नंबरी फोन" हा एक मराठी उपन्यास आहे, ज्याचे लेखक राजीव तांबे आहेत. या कथेची मुख्य ओळख म्हणजे त्यातील सामाजिक आणि नैतिक संदर्भ. कथेतील पात्रांच्या आंतरिक संघर्षांचे विश्लेषण, तेच त्यांचे जीवनातील निर्णय कसे आणि का घेतात यावर लक्ष केंद्रित करते.

राजीव तांबे यांच्या लेखनशैलीमध्ये गडद हसवणूक आणि गंभीर समस्यांचे मिश्रण दिसते. "दस नंबरी फोन" या कथेतील पात्रांचे भिन्न दृष्टीकोन आणि त्यांच्या संघर्षांची गुंतागुंत एक आकर्षक वाचन अनुभव निर्माण करते.

टीका करण्याच्या दृष्टिकोनातून, कथेची काही बाजू कठोर किंवा ओढूनताणून विकसित झाल्या असू शकतात. काही वाचकांना कदाचित कथेमध्ये जास्त निराशा किंवा अपशकुनी प्रवृत्त्यांची नोंद होईल. तथापि, राजीव तांबे यांच्या लेखनात एक विशिष्ट ताकद आहे जी व्यक्तिमत्त्वांच्या जटिलतेला व्यक्त करते आणि समाजातील काही प्रमुख मुद्द्यांवर प्रकाश टाकते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे श्वेता चंद्रमणी

Title -

शीर्षक - महाश्वेता

Author -

लेखक — डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रिया पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — महाश्वेता - डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे यांचे कार्य समाजासाठी अत्यंत महत्त्वपूर्ण आहे. त्यांनी साहित्य क्षेत्रात आपले योगदान दिलेच, पण त्याचसोबत त्यांनी समाजातील दीन-हीन, वंचित वर्गासाठी आपली लेखणी वापरली. महाश्वेता देवी यांच्या कादंब-यांमध्ये सामाजिक न्याय, महिलांचे हक्क, शोषण आणि त्याविरुद्धचा संघर्ष, अशा अनेक महत्त्वपूर्ण विषयांचा समावेश आहे.

डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे या महाश्वेताचे कार्य समजून घेतल्यावर, आपण पाहू शकतो की त्यांचे साहित्य केवळ वाचनाचे साधन न राहता, ते समाजाचे आरसा ठरले आहे. त्यांची लेखणी समाजातील असमानता आणि अन्यायावर प्रकट होणारे शोक, क्रोध, आणि संघर्ष यांना व्यक्त करते. त्यांचे काव्य आणि कथा वाचताना समाजातील वास्तविकता आपल्यासमोर खुलते. महाश्वेताचे कार्य हवे तसे बदल घडवून आणण्याचे सामर्थ्य असलेले आहे. त्याच्या विचारधारा आणि लेखनाने अनगिनत लोकांना प्रेरित केले आहे. त्यांच्या लेखनातील तीव्र सामाजिक संदर्भ आणि मानवीय दृष्टिकोनाने त्यांना साहित्यात एक अनमोल स्थान दिले आहे. महाश्वेता - डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे यांची कार्यशक्ती ही केवळ एक साहित्यिक किंवा शास्त्रीय मापदंडांवर आधारित नाही, तर ती एक सामाजिक चळवळीचे प्रतीक बनली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बहादुरकर प्रणय तेजराव

Title -

शीर्षक - गोठ्या

Author -

लेखक — ना धो ताम्हणकर.

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — डिंपल पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "गोठ्या - ना धो ताम्हणकर" ही एक मराठी शालेय गमतीशीर वाक्य आहे, ज्यात "गोठ्या" या शब्दाचा अर्थ साधारणपणे लहान मुले किंवा चिमणी लोक असे घेतले जाते, आणि "ना धो ताम्हणकर" म्हणजे "काहीही करून, खूप विचार केल्यास उत्तर काहीच मिळणार नाही" असा संकेत दिला जातो.

या वाक्याचा वापर कुठल्या विशिष्ट प्रसंगात किंवा संदर्भात होतो, जिथे लहान मुलांना चांगल्या शुद्धतेची शिकवण दिली जात आहे, तसेच त्यांना काही प्रकारे सजग बनवण्याचा प्रयत्न केला जातो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गोमासे अमर विठ्ठल

Title -

शीर्षक - युनिक

Author -

लेखक — तुकारान नाथक

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — युनिक पब्लिशर्स

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "युनिक / तुकारान नाथक" हे संत तुकाराम महाराज यांचे एक प्रसिद्ध अभंग किंवा कीर्तन आहे. या अभंगात तुकाराम महाराज भक्तिरसात बुडलेले असून त्यांची भक्तिरक्ती दर्शविली आहे. यामध्ये ते देवतेच्या ध्यानामध्ये मग्न असताना विश्वाची असंभाविकता आणि परमेश्वराशी असलेल्या अद्वितीय संबंधाबद्दल बोलतात. या अभंगात मुख्यतः तुकाराम महाराज भगवान श्रीविठोबा किंवा पंढरपूरच्या विठोबाशी आपली दृढ निष्ठा व्यक्त करतात. त्यांचे हे अभंग शंकराचार्य, रामकृष्ण परमहंसा यांच्यासारख्या धार्मिक तत्त्वज्ञांनाही अभिप्रेत आहे.

त्यांच्या अभंगात वळण आहे की, प्रत्येक जीव परमेश्वराशी एक असतो, आणि जगातील सर्व विविधता केवळ माया आहे. त्यात तुकाराम महाराज आपला अनुभव व्यक्त करतात की, जेव्हा भक्त परमेश्वराचे ध्यान करतो, तेव्हा तो बाह्य जगाचे भ्रम झटकून त्याच्या दिव्य तत्त्वाशी संलग्न होतो. सारांशात, "युनिक / तुकारान नाथक" हे एक भक्तिपंथाचे उदाहरण आहे ज्यात भक्ती, प्रेम आणि परमेश्वराशी संवादाच्या महत्त्वावर जोर दिला जातो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — घुहे अमर हरीदास

Title -

शीर्षक - माझ्या बापाची पेंड

Author -

लेखक — - द मा मिरासदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "माझ्या बापाची पेंड" ही कविता "द मा मिरासदार" या काव्यसंग्रहातील एक गाजलेली कविता आहे. या कवितेत लेखकाने आपल्या वडिलांच्या संघर्षाची आणि त्यांचा अनुभव, त्या संघर्षातून मिळालेल्या शिक्षणाची अभिव्यक्ती केली आहे. लेखकाच्या भावना, त्यांची जीवनप्रवृत्ती, वडिलांचे शौर्य आणि त्यांचे आर्थिक कष्ट यांचा उल्लेख या कवितेत आहे. "पेंड" या शब्दाचा वापर हे प्रतीकात्मक असू शकते, ज्यामध्ये शोक, संघर्ष, कष्ट आणि साधेपणाचा अवयव आहे.

कवितेचा गाभा साधेपणातल्या महानतेवर आधारित आहे, आणि ती एक विचारप्रवर्तक टिपण आहे जी वाचकाला प्रगल्भतेकडे नेऊ शकते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भिवटे ओम मुरलीधर (सधाना)

Title -

शीर्षक - स्वामी -

Author -

लेखक — रणजीत देसाई -

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — स्वामी हा प्रसिद्ध मराठी कादंबरीकार रणजीत देसाई यांनी लिहिलेला एक ऐतिहासिक कादंबरी आहे. या कादंबरीत महाराष्ट्रातील एका मोठ्या ऐतिहासिक कालखंडाचा आणि व्यक्तींचा विचार केला गेला आहे. स्वामी कादंबरीमध्ये समाजातील विविध वर्ग, त्यांची मानसिकता, तसेच त्या काळातील राजकीय परिस्थितींचा सखोल उलगडा केला आहे. कादंबरीचे मुख्य मुद्दे: या कादंबरीत एक पंढरपूरच्या वारीची कथा, त्यातील धार्मिक आणि सामाजिक संदर्भ यांचा सुंदर वापर केला आहे..

- **लेखक - रणजीत देसाई:** रणजीत देसाई हे मराठी साहित्यजगतातील एक महत्वाचे नाव होते. त्यांनी ऐतिहासिक कादंब-यांच्या लिखाणात प्रगती केली आणि त्यांचे लेखन अनेक वाचनप्रेमींनी स्वीकारले. "स्वामी" या कादंबरीसह "राजा शिवछत्रपती", "पुन्हा एकदा", "नेवरी" या कादंब-या देखील त्यांच्या लेखनात समाविष्ट आहेत. रणजीत देसाई यांच्या लेखनाला एक ऐतिहासिक दृष्टिकोन आणि त्यासोबतच त्या काळातील समाजजीवनाचे वास्तवदर्शी चित्रण आहे. त्यांच्या कादंब-यात इतिहासाची अनोखी गोडी आहे आणि त्या कादंब-यांमुळे मराठी साहित्य आणि इतिहास यांचा एक नवा अभ्यास होण्यास मदत झाली आहे. "स्वामी" या कादंबरीची गोडी आणि त्यातील गूढताही अनेक वाचकांना आकर्षित करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — करंजकर चेतन अशोक (देवकन्या)

Title -

शीर्षक — संस्कृत वाक्यपुस्तक

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर" ह्या काव्य किंवा शालेय संदर्भातील पुस्तकाची साधारणतः दोन प्रमुख गोष्टी असू शकतात: एक म्हणजे, ते संस्कृत भाषेतील वाक्यांची शिकवण देणारे पुस्तक असू शकते आणि दुसरे म्हणजे, बालवयातील विद्यार्थ्यांसाठी असलेले भाषिक वाचनाचे साधन असू शकते.

थोडक्यात टीका करताना:

1. **उद्दिष्ट:** या पुस्तकाचा मुख्य उद्दिष्ट म्हणजे बालवयीन विद्यार्थ्यांना संस्कृत भाषेतील वाक्यरचनांचा, शब्दसंग्रहाचा अभ्यास करून त्यांची भाषिक क्षमता वाढवणे.
2. **वाचन व लेखन:** पुस्तकातून विद्यार्थ्यांना संस्कृत वाचनाची गोडी लागेल आणि त्यांच्या लेखन कौशल्यात सुधारणाही होईल.
3. **सोपा व समझण्यासारखा:** बालकर वाचनामुळे त्यांच्यासाठी भाषा अधिक सुलभ व आकर्षक होईल, जे त्यांच्या भविष्यातील शालेय अभ्यासासाठी उपयुक्त ठरेल.

अशा प्रकारे, संस्कृत वाक्यपुस्तक एक अत्यंत उपयुक्त व साधनात्मक साधन आहे, जे छोटे मुलं संस्कृत शिकण्यासाठी वापरू शकतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दाभाडे अश्वीनी दिनेश (अर्चना)

Title -

शीर्षक - जाळेचे शाली/

Author -

लेखक — विजयकुमार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — पार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "जाळेचे शाली" हे विजयकुमार यांच्या नावाने ओळखले जाणारे एक साहित्यिक कार्य आहे. या काव्य काव्यदृष्ट्या एक गडद आणि गहन लेखन असू शकते, ज्यात मानवी जीवनातील संघर्ष, संवेदनशीलता, आणि विविध दृष्टिकोनातून विषयांचा अभ्यास होऊ शकतो. विजयकुमार हे एक प्रसिद्ध कवी आणि लेखक म्हणून ओळखले जातात, आणि त्यांचा साहित्यिक कार्य समाजातील विविध पैलूंवर प्रकाश टाकणारा असतो.

जर "जाळेचे शाली" च्या संदर्भात तुम्हाला विशिष्ट माहिती हवी असेल, तर कृपया अधिक तपशील द्या, म्हणजे मी तुमच्याला अधिक विश्लेषण देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हिवरकर गौरव प्रल्हाद

Title -

शीर्षक - विद्याभारती

Author -

लेखक — - प्रशांत देशमुख

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मधमाशी प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "विद्याभारती" आणि "प्रशांत देशमुख" यावर आपल्याला आवश्यक असलेली माहिती खालीलप्रमाणे दिली आहे:

1. **विद्याभारती:** विद्याभारती ही एक शैक्षणिक संस्था आहे जी भारतामध्ये शिक्षणाच्या प्रसारासाठी कार्यरत आहे. विशेषतः या संस्थेचे उद्दिष्ट हे भारतीय संस्कृती, परंपरा आणि शिक्षणाच्या मुलभूत मूल्यांची महत्त्वपूर्ण जागरूकता निर्माण करणे आहे. विद्याभारतीच्या शाळा, महाविद्यालये आणि शिक्षण संस्था विविध स्तरांवर कार्य करतात.
2. **प्रशांत देशमुख:** प्रशांत देशमुख हे एक सामान्य नाव असू शकते, आणि याबद्दल अधिक विशिष्ट माहिती देणे अवघड आहे कारण त्यांच्याशी संबंधित विविध क्षेत्रांमध्ये लोक असू शकतात. कृपया अधिक स्पष्ट संदर्भ किंवा माहिती द्या जेणेकरून मी तुमच्या प्रश्नाचे उत्तर अधिक विशिष्टपणे देऊ शकेन.

जर तुम्ही विद्याभारतीशी संबंधित असलेल्या "प्रशांत देशमुख" यांचा उल्लेख करत असाल, तर कृपया अधिक स्पष्टपणे सांगावं, म्हणजे मी योग्य माहिती देऊ शकेन.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गाडगे गायत्री गणेश

Title -

शीर्षक - संस्कृत वाक्यपुस्तक/

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "संस्कृत वाक्यपुस्तक" किंवा "बालकर" ह्या नावाचे पुस्तक विशिष्ट संदर्भात दिलेले नसल्यास, काही सामान्य माहिती देऊ शकतो.

1. **संस्कृत वाक्यपुस्तक:** हे पुस्तक सामान्यतः संस्कृत भाषेतील वाक्य रचनांसाठी तयार केले जाते. यात विविध वाक्यांच्या उदाहरणांचा समावेश असतो, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना संस्कृत वाक्यरचनांचा अभ्यास करणे सोपे होते. "वाक्यपुस्तक" मध्ये साधारणपणे गद्य व लघुनिबंध लेखन, वाचन, भाषाशास्त्र व त्याचे व्याकरण या सर्वांची माहिती दिली जाते.
2. **बालकर:** "बालकर" हा शब्द "बाल" (चिंत्य) किंवा "बालक" यांच्याशी संबंधित असू शकतो, पण तुमच्या प्रश्नाचा संदर्भ अधिक स्पष्ट नाही. हा शब्द विविध संदर्भात वापरला जाऊ शकतो, उदाहरणार्थ, एका लेखकाचे नाव, कथेतील पात्र किंवा अन्य कोणतीही कार्यशक्ती.

अधिक विशिष्ट माहिती किंवा संदर्भ दिल्यास, मी अधिक माहिती देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गवई अभय शांताराम

Title -

शीर्षक - विद्याभारती/

Author -

लेखक — प्रशांत देशमुख

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — संस्कृती शिक्षण संस्था

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश & "विद्याभारती" व "प्रशांत देशमुख" ह्या शब्दांवर

टीकात्मक स्पष्टीकरण देताना, आपण यांचा संदर्भ कोणत्या दृष्टीने घेत आहात, हे महत्वाचे आहे. तरीही, आपल्याला योग्य ते विश्लेषण देण्यासाठी काही मुख्य मुद्दे विचारात घेऊ शकतो.

1. विद्याभारती:

- "विद्याभारती" हे एक शैक्षणिक संस्थेचे नाव आहे. भारतात अनेक शिक्षण संस्थांचे विविध कार्य आणि प्रभाव असतात, त्यातील काहींना समाजाच्या संदर्भात टीका मिळते. जर आपला मुद्दा या संस्थेशी संबंधित असेल, तर त्याच्या कार्यपद्धती, शैक्षणिक पद्धती किंवा समाजावर होणारा प्रभाव हा टीकेचा आधार असू शकतो. विद्याभारती संस्था भारतातील शैक्षणिक स्तरावर आणि संस्कृतीवर लक्ष केंद्रित करत असली तरी, काहींना त्याची शैक्षणिक गुणवत्ता, तंत्रज्ञानाचा वापर किंवा सध्याच्या युगातील बदलत्या गरजांनुसार सुधारणा करण्याची आवश्यकता भासू शकते.

2. प्रशांत देशमुख:

- जर "प्रशांत देशमुख" हा व्यक्तिमत्त्व असावा, तर त्याच्याशी संबंधित कार्य किंवा भूमिका, त्याची शैक्षणिक व समाजिक वर्तमान किंवा त्याचे काम यावर टीका केली जाऊ शकते. प्रशांत देशमुख हे अनेक क्षेत्रात कार्यरत असू शकतात, उदाहरणार्थ, शिक्षण, समाजकार्य, राजकारण इत्यादींमध्ये. त्यांच्या कार्यप्रवृत्तींवर काही लोक मत व्यक्त करत असतात, त्यात सुधारणा, धोरणे किंवा कृत्यांबद्दल तात्पुरती किंवा ठोस टीका होऊ शकते. .

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दिवनाले मयुरी विनोन

Title -

शीर्षक - संक्रमण-

Author -

लेखक — नारायण धारप

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — साहित्य आणि संस्कृती मदली

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — संक्रमण-नारायण धारप हे एक प्रसिद्ध मराठी लेखक आणि कवी होते. त्यांचे लेखन साहित्यिक आणि सामाजिक दृष्टिकोनातून खूप महत्वाचे आहे. त्यांचा जन्म १९३५ साली झाला होता. त्यांनी मराठी साहित्यात विविध शॉर्ट स्टोरीज, कविता, आणि निबंध लिहले. त्यांची लेखणी विशेषतः माणसाच्या मनोवृत्तीवर आधारित असायची.

धारप यांची लेखणी माणुसकी आणि सामाजिक संवेदनशीलतेवर आधारित होती. त्यांनी विविध गोष्टींवर विचार मांडले आणि माणसाच्या जीवनाच्या गूढतेवर प्रकाश टाकला. त्यांच्या लिखाणात सुसंगतता, साधेपणा, आणि गहिरेपणा दिसून येतो.

त्यांच्या योगदानामुळे मराठी साहित्य जगताला एक वेगळी दिशा मिळाली आणि आजही त्यांचे लेखन वाचनाच्या दृष्टीने खूप महत्वाचे मानले जाते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गवई खुशी बाळू

Title -

शीर्षक — व्यक्ती आणि वल्ली

Author -

लेखक — पु ल देशपांडे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — विद्या प्रकाशन मंदिर

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "व्यक्ती आणि वल्ली" हे पु. ल. देशपांडे यांचे अत्यंत लोकप्रिय आणि विचारप्रवर्तक पुस्तक आहे. यामध्ये त्यांनी व्यक्तिमत्त्व आणि वल्ली (चरित्र) यांतील अंतर, तसेच समाजातील विविध प्रकारच्या व्यक्तिमत्त्वांचे आणि वल्लींचे चित्रण केले आहे. पु. ल. देशपांडे यांचा लेखन शैली साधी, विनोदी, आणि तंतोतंत आहे.

1. व्यक्ती आणि वल्ली यातील फरक:

- **व्यक्ती:** व्यक्तिमत्त्व म्हणजे एक जिवंत, तिखट आणि बहुआयामी अस्तित्व असलेली माणूस. तिच्या कार्यकुशलतेमध्ये, वागण्यात, विचारांमध्ये एक निरंतर बदल होतो, जसे की एक झुलणारे झाड.
- **वल्ली:** वल्ली म्हणजे एक असे व्यक्तिमत्त्व जे समाजात एक ठराविक रूप आणि भूमिका पार पाडते. ती कधी कधी खोटी, बनावट किंवा एकसूत्री असू शकते.
-

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भांडे तुषार बाळकृष्ण

Title -

शीर्षक - हा तेल नावाचा इतिहास आहे

Author -

लेखक — गिरीश कुबेर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "हा तेल नावाचा इतिहास" हे गिरीश कुबेर लिखित एक महत्त्वपूर्ण आणि विचारप्रवर्तक पुस्तक आहे. गिरीश कुबेर हे एक प्रसिद्ध पत्रकार, लेखक आणि संपादक आहेत, आणि त्यांनी या पुस्तकात विविध सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय आणि ऐतिहासिक बाबींचा अत्यंत गहन आणि सुसंगत विचार मांडला आहे. या पुस्तकाचा मुख्य विचार म्हणजे तेलाच्या महत्त्वामुळे झालेली ऐतिहासिक घटना, राजकारण, व्यापार, आणि विविध देशांमधील संघर्ष यांचा अभ्यास. तेल हा एक असा संसाधन आहे जो एकाच वेळी आर्थिक समृद्धी आणि राजकीय शक्तीचा एक प्रमुख घटक बनला आहे. गिरीश कुबेर यांचा या पुस्तकात दिलेला दृष्टिकोन, तेलाच्या वापर आणि त्याच्या प्रभावीतेमुळे निर्माण होणाऱ्या जागतिक तणावांवर आणि परस्पर संबंधांवर आहे. कुबेर यांनी या पुस्तकात तेलाच्या व्यवसायाचा, त्याच्या नियंत्रकांचा, आणि विविध शक्तींचा जगभरातील प्रभाव कसा वाढला, यावर विचार मांडला आहे. त्याचप्रमाणे, त्यांनी तेलाच्या बाजारपेठेतील बदल, भारताच्या तेलाच्या पृष्ठभूमीतील आपले स्थान, आणि या सर्वांचा समाजावर आणि अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम यावर सखोल विवेचन केले आहे. गिरीश कुबेर हे एक सजग आणि परिष्कृत लेखक म्हणून ओळखले जातात. त्यांच्या लेखनात सत्यतेचा, तार्किकतेचा आणि स्पष्टतेचा अभ्यास असतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — जाधव गोविंद सुभाष

Title -

शीर्षक - विद्याभारती

Author -

लेखक — प्रशांत देशमुख

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — संस्कृती शिक्षण संस्था

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "विद्याभारती" आणि "प्रशांत देशमुख" याविषयी आपल्याला विचारायचं असल्यास, कृपया अधिक स्पष्टपणे प्रश्न करा. "विद्याभारती" हे एक शैक्षणिक आणि सामाजिक संघटन आहे जे भारतात विशेषतः संस्कृत आणि भारतीय शैक्षणिक पद्धतींच्या संवर्धनासाठी कार्यरत आहे. दुसरीकडे, "प्रशांत देशमुख" हा एक सामान्य नाव आहे आणि याचे संदर्भ विविध व्यक्तींना लागू होऊ शकतात. आपल्याला "प्रशांत देशमुख" यावर अधिक माहिती हवी का, किंवा "विद्याभारती" संदर्भात विशिष्ट काही विचारायचं आहे का?

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दामोदर विद्या अर्जुन

Title -

शीर्षक - संस्कृत वाक्यपुस्तक

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — संस्कृत वाक्यपुस्तक किंवा बालकांसाठी संस्कृत भाष्य करणारी पुस्तकं विशेषतः त्यांच्या भाषिक ज्ञानाचा विकास करण्यासाठी उपयोगी ठरतात. संस्कृत वाक्यपुस्तक, बालकांसाठी असलेल्या साहित्याचा उद्देश मुख्यतः संस्कृत भाषेचे मुलभूत घटक, व्याकरण, शब्दकोश, आणि साध्या व सहज वाचनाचे उदाहरणं शिकवण्याचा असतो. यामध्ये संस्कृत व्याकरणाच्या नियमांसह साधे व सुंदर वाक्यप्रयोग दिले जातात जे बालकांना वाचन, लेखन आणि समजून घेण्याच्या क्षमता विकसित करण्यात मदत करतात. उदाहरणार्थ, "गच्छ, पठ, लिख" हे तीन क्रियापद एका वाक्यपुस्तकात दिले जाऊ शकतात. यानंतर त्याचे विस्तृत उदाहरण दिले जाते:

1. गच्छ - गच्छ रेणु, गच्छ गार्डन (जा बागेत) .
2. पठ - पठ पुस्तकं (वाचन करा पुस्तक) .
3. लिख - लिख पत्रं (लिहा पत्र) .

यासोबतच, लहान गोष्टींवर संस्कृत शिकवणारे वाचन, शृंगार, शांतिकाव्य, आणि गोष्टींचे वर्णन दिले जाते. या सर्व गोष्टींचा उद्देश्य बालकांना संस्कृत शिकवण्याच्या प्रवासात आनंद आणि सुलभता प्रदान करणं असतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बंड आदित्य संजय

Title -

शीर्षक - संस्कृत वाक्यपुस्तक

Author -

लेखक — बालकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — गोयल प्रकाशन पुणे

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — संस्कृत वाक्यपुस्तक किंवा बालक संस्कृत वाक्यपुस्तक हे विद्यार्थ्यांना संस्कृत भाषेतील वाक्य रचनांवर आधारित शिक्षण देणारे एक साधन आहे. या पुस्तकात मुख्यतः सोप्या व सरल वाक्यांची संरचना दिली जाते, ज्यामुळे मुलांना संस्कृत शिकताना वाचन, लेखन आणि बोलण्याचा प्रचुर अनुभव मिळतो. या वाक्यपुस्तकात साधारणतः खालील गोष्टी दिली जातातः

1. सोप्या वाक्यांची रचना: विद्यार्थ्यांना वाचन सोपे जावं म्हणून वाक्यांची रचना साधी केली जाते.
2. शब्दसंग्रह: नवीन शब्दांचा परिचय करून दिला जातो, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांचा शब्दसंग्रह वाढतो.
3. व्याकरण: संस्कृतच्या व्याकरणाच्या नियमांचा अभ्यास करून वाक्य कसे बनवायचे हे शिकवले जाते.
4. अर्थ स्पष्ट करणे: वाक्यांचा अर्थ शुद्ध आणि स्पष्टपणे सांगण्याचा प्रयत्न केला जातो, जेणेकरून विद्यार्थ्यांना भाषेचा आधार समजून येतो.
5. कविता आणि शेर: मुलांमध्ये संस्कृतचे प्रेम निर्माण करण्यासाठी लहान कवितांचे समावेश केला जातो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — बंड सुरज एकनाथ (सुनिता)

Title -

शीर्षक - संक्रमण-

Author -

लेखक — नारायण धारप

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — साहित्य आणि संस्कृती मदली

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "संक्रमण-नारायण धारप" या शब्दाचा संदर्भ विविध प्रकारे घेतला जाऊ शकतो. सर्वप्रथम, "संक्रमण" म्हणजे काहीतरी बदल किंवा एक स्थिती दुसऱ्या स्थितीत जाणे. हा बदल शारीरिक, मानसिक, सामाजिक किंवा आध्यात्मिक असू शकतो. "नारायण" हे हिंदू धर्मातील एक प्रमुख देवतेचे नाव आहे, जे विष्णू देवतेचे एक स्वरूप आहे. "धारप" हा एक मराठी कवी आणि साहित्यिकाचा संदर्भ असू शकतो.

संक्रमण-नारायण धारप या शीर्षकाखाली कुठल्या विशेष साहित्यकृतीचा उल्लेख असू शकतो, जिथे या तीन शब्दांचा सामूहिक अर्थ, कवीच्या दृष्टिकोनातून, व्यक्त होतो. हे कवी एका गहन आध्यात्मिक, सामाजिक किंवा अस्तित्वातील बदलांच्या स्थितीवर भाष्य करत आहेत, आणि त्यात नारायण (विष्णू) हे परिवर्तनशीलता आणि जीवनातील शाश्वत मूल्यांचे प्रतीक असू शकते.

जर "संक्रमण-नारायण धारप" हे कोणत्या विशिष्ट काव्यरचनेशी संबंधित असेल, तर त्या काव्यरचनेत परिवर्तनाचे, किंवा जीवनाच्या उच्च उद्दिष्टांचे, गहिर्याने विश्लेषण केले जाऊ शकते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गायकवाड सोमेश महादेव

Title -

शीर्षक - पंखा-प्रकाश

Author -

लेखक — नारायण संत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — प्रबोधन प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "पंखा-प्रकाश नारायण संत" हे एक प्रसिद्ध भारतीय संत व कवी आहेत. ते विशेषतः त्यांचे भक्तिसंप्रदाय आणि आध्यात्मिक विचारांसाठी ओळखले जातात. "पंखा-प्रकाश नारायण संत" हे त्यांचे एक महत्त्वाचे साहित्यकृतीचे रूप म्हणून ओळखले जाते. त्यामध्ये त्यांचा भक्तिरस आणि त्याच्या आध्यात्मिक शोधाचे दर्शन दिसते.

"पंखा" या काव्यशास्त्राचे प्रतिमेमध्ये, संत नारायण यांचा संदेश त्वरित जीवनाच्या अंतर्मनात प्रवेश करणारा आहे. "प्रकाश" ह्या अंशात, त्यांचा सूर्यप्रकाश, ज्ञान आणि आत्मसाक्षात्कार यांची महत्त्वता दिसते. याच्या माध्यमातून, संत नारायण हे जीवनातील खरे सुख आणि शांति प्राप्त करण्याच्या मार्गावर मार्गदर्शन देतात.

संत नारायण हे त्यांच्या काव्यांद्वारे तत्त्वज्ञान, ध्यान व भक्ति यांचे महत्त्व सांगतात, आणि त्या सर्व गोष्टींनी एका उच्च आध्यात्मिक उंचीवर पोहोचण्यासाठी मार्ग दाखवतात. त्यांचा दृष्टिकोन जीवनाच्या साधारण किंवा भौतिक वासनांपासून पार होऊन एक शुद्ध, दिव्य आणि शांति-भरलेली अवस्था प्राप्त करण्याचा असतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — भोजणे अभय सुमेध (सुशिला)

Title -

शीर्षक - युगंधर-

Author -

लेखक — शिवाजी सांवत

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — शिवाजी सांवत (Shivaji Sawant) हे एक प्रसिद्ध भारतीय कादंबरीकार, कवी आणि लेखक होते. ते मराठा साम्राज्याच्या इतिहासावर आधारित कादंब-या लेखण्यात प्रसिद्ध होते. त्यांची कादंबरी "युगंधर" अत्यंत प्रसिद्ध आहे, जी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनावर आधारित आहे.

"युगंधर" हे एक ऐतिहासिक कादंबरी आहे, ज्यात शिवाजी महाराजांच्या जीवनाचे विविध पैलू आणि त्यांचा संघर्ष, त्यांचा नायकत्व, शौर्य, आणि देशभक्ती दर्शवले गेले आहे. शिवाजी सांवत यांची लेखनशैली आणि इतिहासाचे सुस्पष्ट विवेचन यामुळे त्यांची कादंब-या आणि साहित्य खूप प्रसिद्ध झाली.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गावंडे श्रीयांशी गोपाल (ललिता)

Title -

शीर्षक - माझ्या बापाची पेंड

Author -

लेखक — द मा मिरासदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — माझ्या बापाची पेंड" आणि "द मा मिरासदार" हे दोन वेगवेगळे संदर्भ असले तरी, ते समाजातील वर्गविभाजन, अन्याय आणि त्यावर असलेले लोकांचे संघर्ष यावर भाष्य करतात.

1. **माझ्या बापाची पेंड:** "माझ्या बापाची पेंड" हे वाक्य तिरस्कार किंवा अवहेलने वापरले जाते. हे सामान्यतः त्या व्यक्तीला उद्देशून असते जी आपल्या वडिलांच्या नावे किंवा शक्तीचा वापर करून अन्यायकारक वर्तन करत आहे. या वाक्यात तीव्र आवेश आहे, जिथे समाजातील लहान किंवा दुर्बल माणसांवर होणारा अन्याय, त्यांच्या हक्कांची पिळवणूक, आणि त्यांच्या कष्टांना महत्त्व न देण्याची भावना व्यक्त केली जाते.
2. **द मा मिरासदार:** "द मा मिरासदार" हे भाष्य करणारे शब्द, भारतीय समाजातल्या विशेषतः शेतकरी आणि त्यांच्या जमिनीच्या हक्कांशी संबंधित असू शकतात. 'मिरासदार' म्हणजे जमिनदार किंवा ज्याच्या कडे जमिनीची मालकी आहे.. यामध्ये असलेली असमानता, मालक वर्ग आणि श्रमिक वर्ग यातील दरी यावर एक आव्हान असू शकते. दर्शविते,.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गावंडे श्रीयांशी गोपाल

Title -

शीर्षक - माझ्या बापाची पेंड -

Author -

लेखक — द मा मिरासदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "माझ्या बापाची पेंड" हे वाक्य एक अतिशय असंवेदनशील आणि आक्षेपार्ह वाक्य आहे. या वाक्याद्वारे कोणत्याही व्यक्तीचे किंवा समुदायाचे अनादर करणे, त्यांचा अपमान करणे किंवा त्यांच्याबद्दल हलकेच भाष्य करणे हे समाजिक दृष्ट्या चुकीचे ठरते. या वाक्याचा वापर सार्वजनिक ठिकाणी किंवा संवादात कोणत्याही प्रकारे असंवेदनशीलतेचे उदाहरण म्हणून होऊ शकतो.

"द मा मिरासदार" या वाक्यातील "मिरासदार" हा शब्द कदाचित मराठा समाजातील एखाद्या कुटुंबाच्या ऐतिहासिक हक्काच्या संदर्भात असू शकतो, जरी या वाक्याचा अर्थ किंवा संदर्भ अधिक स्पष्ट न करता त्याचे मूल्यांकन करणे कठीण आहे.

तुम्ही जर या वाक्याबद्दल अधिक विचारले असाल, तर ते सांस्कृतिक, सामाजिक, किंवा ऐतिहासिक संदर्भात कशा प्रकारे वापरले जाते, हे समजून घेणे आवश्यक आहे. तथापि, या वाक्याचा वापर नकारात्मक आणि इतरांना ठेच देणारा असल्याने, यासारख्या भाषेचा वापर टाळणे महत्त्वाचे आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — आपोतीकर प्रज्योत मदन (रोहणी)

Title -

शीर्षक - राजकीय महापुरुष,

Author –

लेखक — पंकज चांदे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — हिंदू प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "राजकीय महापुरुष, पंकज चांदे" या व्यक्तिमत्त्वावर भाष्य करताना, आपल्याला त्या व्यक्तीच्या कार्याची गहिराई आणि समाजातील प्रभाव समजून घेणे आवश्यक आहे. पंकज चांदे हे एक प्रेरणादायक नेतृत्व असलेले, समाजासाठी काम करणारे आणि राजकारणात सक्रिय असलेले व्यक्तिमत्त्व आहेत. त्यांनी आपल्या कार्यातून समाजातील विविध समस्यांवर लक्ष केंद्रित करून त्या समस्यांच्या निराकरणासाठी विविध उपाय शोधले आहेत.

त्यांच्या कार्यप्रणालीमध्ये प्रामुख्याने सामाजिक न्याय, आर्थिक समता आणि विकासावर भर देण्यात आलेला आहे. त्यांनी आपल्या कार्यामुळे गरीब आणि वंचित समाजाच्या आवाजाला महत्त्व दिले आहे. त्यांच्या नेतृत्वाखाली अनेक सामाजिक योजनांची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे ज्यामुळे अनेक लोकांना प्रत्यक्ष लाभ मिळाला आहे. पंकज चांदे हे राजकारणामध्ये ज्या प्रमाणे सक्रिय आहेत, त्याच प्रमाणे त्यांनी समाजातील विविध क्षेत्रात, जसे की शिक्षण, आरोग्य आणि सामाजिक सुरक्षा, अशा विविध मुद्द्यांवर काम केले आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — हिरळकर गणेश संतोष

Title -

शीर्षक - चोळके कुटुंबीय,

Author -

लेखक — विजय पाडळकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — बारलोनी पुस्तके

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "चोळके कुटुंबीय" व "विजय पाडळकर" यांचा संदर्भ मला दिला आहे, पण अधिक माहिती न देता मला त्यावर भाष्य करणे थोडे अवघड आहे. "चोळके कुटुंबीय" हे एक कुटुंब असू शकते किंवा एखादी ऐतिहासिक घटना किंवा व्यक्ती असू शकतात, तर "विजय पाडळकर" हे एक विशिष्ट व्यक्तिमत्त्व असू शकते.

तुम्ही विचारलेल्या संदर्भाशी संबंधित काही अधिक माहिती दिल्यास, मी त्यावर अधिक तपशीलवार आणि योग्य भाष्य करू शकेन.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चोटमल निकिता राजेश

Title -

शीर्षक - चौखम्मा

Author -

लेखक — राजेखर शा

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — कमलप्रभा प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "चौखम्मा" हे राजेखर शा यांनी लिहिलेले एक मराठी नाटक आहे. या नाटकाचे भाष्य किंवा विश्लेषण करतांना, त्यात असलेल्या व्यक्तिमत्त्वांचा, कथानकाचा आणि नाटकाच्या मुख्य विषयाचा विचार केला जातो.

"चौखम्मा" मध्ये सामाजिक आणि सांस्कृतिक दृष्टिकोनातून महत्त्वपूर्ण विचार मांडले आहेत. यामध्ये स्त्रीला समाजातील स्थान, तिच्या अधिकारांची चर्चा केली गेली आहे. यातील पात्रे आणि त्यांच्या संवादातून जीवनातील विविध समस्यांचा उलगडा होतो. राजेखर शा यांच्या लेखनशैलीत बरेच व्यंग आणि सूचकता असते, जे त्यांच्या नाटकाला एक वेगळाच परिमाण देतात.

नाटकाच्या संप्रेषणात, कलाकारांच्या अभिनयातून आणि संवादांतून जीवनाच्या कठीण परिस्थितीला सामोरे जाण्याची कला आणि संघर्ष प्रदर्शित केला जातो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे दिव्या लक्ष्मण

Title -

शीर्षक - चौखम्मा

Author -

लेखक — राजेखर शा

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — कमलप्रभा प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "चौखम्मा" आणि "राजेखर शा" या दोन शब्दांचा संदर्भ घेतल्यास, हे दोन्ही शब्द मराठी साहित्याशी संबंधित असू शकतात. "चौखम्मा" ही एक व्यक्तिमत्व किंवा कल्पना असू शकते, आणि "राजेखर शा" हा कदाचित एखादा लेखक, कवी, किंवा इतिहासातील व्यक्ती असू शकतो.

तुमच्या प्रश्नात असलेल्या "चौखम्मा / राजेखर शा" या संदर्भानुसार, तुम्हाला अधिक स्पष्टीकरण आवश्यक असू शकते. कृपया अधिक माहिती द्या किंवा त्याचा संदर्भ काय आहे हे स्पष्ट करा, ज्यामुळे मी अधिक सुस्पष्ट आणि योग्य भाष्य करू शकेन.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — इंगळे प्राची हरिदास

Title -

शीर्षक - चोलावा

Author -

लेखक — बहमानंद त्रिपाठी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अनघा प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — बहमानंद त्रिपाठी हे एक भारतीय लेखक, कवि, आणि साहित्यकार होते. त्यांचा साहित्य क्षेत्रातील योगदान मोठं आहे. त्यांची लेखणी आणि विचारसरणी सामाजिक आणि सांस्कृतिक मुद्द्यांना आव्हान देणारी होती. बहमानंद त्रिपाठी यांनी आपल्या लेखनात गहन आणि सूक्ष्म दृष्टिकोनातून भारतीय जीवन, संस्कृती आणि समाजव्यवस्था यावर विचार मांडले.

त्यांचे काव्य, कथा, निबंध आणि साहित्यिक कार्य विविध आयामांना छेद देतात, ज्यामध्ये ते मानवी अस्तित्वाच्या विविध पैलूंचे सूक्ष्म विश्लेषण करतात. त्यांची लेखणी जीवनाच्या गहिर्या भावनिक अनुभवांशी जोडलेली होती. त्यांचे साहित्य नेहमीच वाचकांना विचार करण्यास प्रवृत्त करते आणि त्यात एक सामाजिक संदेश देण्याचा प्रयत्न असतो.

त्यांच्या कामात एक प्रकारचा आत्मचिंतन आणि वास्तवाशी समरस होण्याचा प्रयत्न दिसतो. साहित्य क्षेत्रातील त्यांचे योगदान निश्चितच उल्लेखनीय आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गावंडे प्रथमेश संजय (सुनंदा)

Title -

शीर्षक - गुलाम -

Author -

लेखक — अच्युत गोडबोले

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — लोकप्रिय प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "गुलाम" हे अच्युत गोडबोले यांचे एक महत्वपूर्ण साहित्यिक काव्य आहे. हे काव्य समाजातील विषमता, गुलामी, आणि असमानतेवर प्रकटते. गोडबोले यांनी काव्याच्या माध्यमातून व्यक्तीचे सामाजिक, मानसिक आणि शारीरिक गुलामगिरीवर प्रखर भाष्य केले आहे.

त्यांनी काव्याद्वारे गुलामीच्या अवस्थेत असलेल्या व्यक्तींच्या मानसिकतेचे, कोंडलेल्या अवस्थेचे आणि संघर्षाचे वर्णन केले आहे. "गुलाम" या काव्याचे मुख्य आकर्षण हे आहे की, ते केवळ सामाजिक परिस्थितीवर नाही तर त्या परिस्थितीतून व्यक्तीच्या आत्मबोध आणि स्वातंत्र्याच्या शोधावरही प्रकाश टाकते. अच्युत गोडबोले यांनी या काव्यात विचारांची गहनता आणि भावनांची तीव्रता यांचा उत्तम संतुलन साधले आहे. त्यांच्या लेखणीतून व्यक्तिमत्त्वाच्या मुक्ततेचा संदेश स्पष्टपणे उभा राहतो, जे वाचकाला आत्मचिंतन करण्यास प्रवृत्त करते.

त्यांचे काव्य केवळ एक साहित्यिक कृती म्हणूनच नाही, तर ते समाजातील अन्याय आणि अस्पृश्यतेच्या विरोधात एक आवाज आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — करवते पल्लवी विनोद

Title -

शीर्षक - छाया आणि ज्योती -

Author -

लेखक — सुमती देवस्थळे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "छाया आणि ज्योती" हा सुमती देवस्थळे लिखित काव्यसंग्रह आहे. या काव्यसंग्रहात जीवनाचे विविध रंग, त्यातील अंधार आणि प्रकाश, दुःख आणि आनंद यांचे सुंदर चित्रण केले आहे. कवयित्री सुमती देवस्थळे यांनी या काव्यांतून मानवजीवनाच्या विविध पैलूंचं संवेदनशीलतेने विश्लेषण केलं आहे.

"छाया" आणि "ज्योती" यांचे प्रतीकात्मक अर्थ अत्यंत खोल आहेत. छाया म्हणजे जीवनातील अडचणी, वेदना आणि संघर्ष, तर ज्योती म्हणजे आशा, प्रकाश आणि प्रेम. काव्यातील छाया आणि ज्योती यांचा समतोल माणसाच्या जीवनातील विविध अनुभवांसोबत जोडलेला आहे.

कवयित्रीने जीवनाच्या या विरोधाभासांना अत्यंत सुंदरपणे, गहनतेने आणि सकारात्मकतेने सादर केलं आहे. त्यांच्या लेखणीतून जीवनातील आशावाद आणि निराशेचा संघर्ष खूप चांगला व्यक्त झाला आहे. हे काव्य नुसतं साहित्यिक अनुभव नाही, तर ते वाचकाला आत्मपरीक्षणासाठी प्रेरित करतं.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — डोंगरे संदेश संजय

Title -

शीर्षक - कौमुदी

Author -

लेखक — नीबा. प्र. सोमनर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सदामंगल प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "कौमुदी" या शब्दाचा अर्थ साधारणपणे चंद्रकिरण, सौम्य प्रकाश किंवा रात्रीचा मंद प्रकाश असा दिला जातो. "नीबा" हा शब्द मराठीत कधी कधी "नीब" किंवा "नदी" म्हणून वापरला जातो, म्हणजेच एक प्रकारची जलधारा. "प्र." हा "प्रसन्न" किंवा "प्रश्न" याचा संकेत असू शकतो, आणि "सोमनर" या शब्दाचा वापर एका विशिष्ट संदर्भात केला जातो, जो प्राचीन संस्कृतीतील, तत्त्वज्ञानातील किंवा काव्यशास्त्रातील असू शकतो.

या शब्दांच्या वाचनावरून, "कौमुदी" आणि "नीबा" यांचे योग्य भाष्य काव्यशास्त्र किंवा शास्त्रीय तत्त्वज्ञान यासारख्या संदर्भात केले जाऊ शकते. "कौमुदी" चंद्राच्या प्रकाशाशी संबंधित आहे आणि "नीबा" हे जलाशी संबंधित आहे. या दोन शब्दांचा संवाद, त्यांच्या नैतिक आणि आध्यात्मिक संदर्भावर आधारित असू शकतो.

तुम्हाला याबद्दल अधिक विस्ताराने भाष्य करायचं असेल तर कृपया अधिक संदर्भ किंवा उदाहरण द्या, जेणेकरून मी अधिक तपशीलवार विश्लेषण करू शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चक्रनारायण शैलेश तेजराव

Title -

शीर्षक - काजळमाया

Author -

लेखक — जी ए कुलकर्णी

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सदामंगल प्रकाशन

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — "काजळमाया" हे जी. ए. कुलकर्णी यांचे एक प्रसिद्ध काव्य आहे. हे काव्य कवीच्या सूक्ष्म निरीक्षणशक्तीचे आणि भावनिक गतीचे उत्कृष्ट उदाहरण आहे. जी. ए. कुलकर्णी हे आपल्या काव्यशक्तीने, विचारशक्तीने आणि जीवनाच्या गूढतेवर चांगल्या प्रकारे प्रकाश टाकतात. काजळमाया या काव्यात, कवीने काजळाच्या वापरावर आणि त्याच्या गूढ अर्थावर विशेष लक्ष दिले आहे. काजळ हे एक साधे, प्रचलित सौंदर्यप्रसाधन असले तरी त्यामध्ये एक मानसिक, भावनिक आणि सांस्कृतिक गूढता सामावलेली आहे. काजळ हे सौंदर्याचा प्रतीक असले तरी ते काही वेगळ्या अर्थाने, अधिक गडद, गूढ, आणि सुरेखतेचे प्रतीक बनले आहे. काव्याच्या कलेत, काजळमाया या काव्यात कवीने प्रेम, तडफ, आणि दुःख या सर्व भावना मांडल्या आहेत. काजळ हे एक असे माध्यम आहे ज्यात व्यक्तीचा मनोविकार आणि आंतरिक भावना प्रकट होतात. काजळमाया काव्याची गहिराई ही असली आहे की काजळाची लक्षणे आणि त्याच्या अर्थाची छाया कवीच्या आत्मानुभवासोबत एक होतात.. काव्याच्या प्रत्येक ओवीत एक वेगळा सूर आहे जो वाचकाला विचारांच्या आणि भावनांच्या दृष्टीने खोलात नेतो. सारांश, "काजळमाया" हे एक उत्कृष्ट काव्य आहे ज्यामध्ये कवीने साध्या वाद्यांचा, गूढ आणि नाजूक अर्थ काढला आहे. त्याच्या गद्य-काव्याचे प्रभाव काव्यप्रेमी आणि चिंतनशील व्यक्तींवर कायम राहतात.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गोपनारायण आदित्य राजेश

Title -

शीर्षक - जाळेचे शाली

Author -

लेखक — विजयकुमार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — पार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "जाळेचे शाली" ही विजयकुमार यांच्या लिखाणातील एक महत्वपूर्ण काव्य आहे. या कवितेतील लेखकाने जीवनाच्या अनेक गडबडीतून आणि संघर्षातून व्यक्त केलेली वेदना, समज आणि वास्तविकतेचे दर्शन दिले आहे. "जाळे" म्हणजेच संघर्ष, बंधने किंवा अशा गोष्टी जे आपल्याला स्वातंत्र्याच्या मार्गावर अडचणी निर्माण करतात, तसेच "शाली" म्हणजेच संरक्षण, सुरक्षितता आणि आश्रय.

कवितेचा संदेश असा आहे की जीवनातील जाळे म्हणजेच अशा बंधनांचा प्रतीक असतात जे आपल्याला वेगळ्या आयुष्याच्या ध्येयापर्यंत पोहचण्यापासून थांबवतात, तरीही त्या जाळ्यांमध्येही आपल्या अस्तित्वाची ओळख शोधता येते. विजयकुमार यांचे हे काव्य आत्मसाक्षात्कार, संघर्ष, आणि त्यातून बाहेर पडण्याचा आवाहन करतात.

माझे मत असे आहे की, या कवितेत विजयकुमार यांनी व्यक्त केलेल्या भावना आणि विचार हे प्रत्येक व्यक्तीच्या जीवनातील कधी ना कधी अनुभवले जाणारे असतात. प्रत्येक जण

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — केदार राज पुंजाजी

Title -

शीर्षक - आंतरराष्ट्रीय संबंध

Author -

लेखक — भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अथर्व पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — आंतरराष्ट्रीय संबंध हे अत्यंत महत्त्वाचे आणि जटिल क्षेत्र आहे, ज्यामध्ये विविध राष्ट्रांचे परस्पर संबंध, सहकार्य, संघर्ष, आणि विविध जागतिक संस्थांचा सहभाग असतो. "भी मंगेश डॉ. सरकार रायपुरकर" हे नाव विशिष्ट व्यक्तीला सूचित करत असले तरी, त्यांच्या विचारांचा संदर्भ आम्ही नेहमीच त्यांच्या लेखन, कार्य, किंवा अभ्यासातून घेतो. आंतरराष्ट्रीय संबंधांमध्ये प्रमुख घटक म्हणजे:

राजकीय तत्त्वज्ञान आणि धोरण: देशांतील सरकारांचे धोरण, त्यांचा राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय दृष्टिकोन, आणि त्यांनी घेतलेले निर्णय हे फार महत्त्वाचे ठरतात.

आर्थिक सहकार्य: जागतिक बाजारपेठ, व्यापार करार, आर्थिक संरक्षण यासारख्या बाबी आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा एक महत्त्वपूर्ण भाग असतात.

सांस्कृतिक आदान-प्रदान: जागतिक स्तरावर सांस्कृतिक आणि सामाजिक आदान-प्रदानदेखील आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या घडामोडींमध्ये महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते.

पर्यावरणीय आणि शास्त्रीय सहकार्य: पर्यावरणीय संकट, जलवायु बदल, वसतिगृह, शांती आणि सुरक्षा यासाठी जागतिक स्तरावर सहकार्य आवश्यक आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अघळते अक्षय सिताराम

Title -

शीर्षक — दुनियादारी

Author -

लेखक — सुहास शिरवळकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — सहायदारी

A Brief Synopsis -थोडक्यात सारांश — 1. सुहास शिरवळकर यांचा "दुनियादारी" हा कादंबरी रूपी सामाजिक दृष्टिकोनातून लिहिलेला एक महत्वाचा मराठी साहित्यातील काव्यात्मक प्रयत्न आहे. या कादंबरीतील व्यक्तिरेखा, त्यांचे मानसिक आणि भावनिक द्वंद्व, तसेच त्यांच्या जीवनाच्या विविध पैलूंवर टिपण केले आहे. "दुनियादारी" कादंबरीला एक अर्थपूर्ण आणि जीवनाच्या गूढतेच्या शोधातली गाथा मानता येते. यामध्ये लेखकाने आपल्या पात्रांच्या मानसिकतेतून त्या वेगळ्या पार्श्वभूमीवरच्या व्यक्तिमत्त्वांची गोडी पकडली आहे. यात नायक, त्याचे कुटुंब, त्याचे दैनंदिन जीवन, आणि त्याच्या सभोवतालच्या समाजाचे विश्लेषण केली जाते. कादंबरीच्या लिखाणात समकालीन काळातील सामाजिक आणि सांस्कृतिक स्थितीला विरोध करत एक गहिरा आणि मार्मिक संदेश देण्याचा प्रयत्न केला आहे. टीका करतांना, काही वाचकांना कदाचित कादंबरीतील पात्रांचे आंतरिक द्वंद्व किंवा त्यांच्या निर्णयांमधील विरोधाभास थोडा गडद किंवा जटिल वाटू शकतात. तसेच कादंबरीतील काही संदर्भ आपल्या आजच्या दृष्टीकोनातून पुन्हा वाचले तर त्यात काही सामाजिक बदलाची आवश्यकता असलेली दिसू शकते. तथापि, शिरवळकर यांनी कादंबरीला दिलेला गहिरा भावनिक आणि मानसिक आयाम वाचनाऱ्यांना एक वेगळ्या दृष्टिकोनातून विचार करण्यास प्रवृत्त करतो. अशा प्रकारे, "दुनियादारी" ही कादंबरी मराठी साहित्यातील एक महत्त्वपूर्ण ठसा उमठवते, परंतु ती सर्वांसाठी सहज समजण्यासारखी नाही.

BOOK REVIEW

Date -

दि —१५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अमानकर राणी अनंता

Title -

शीर्षक - आंतरराष्ट्रीय संबंध

Author -

लेखक — भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — अथर्व पब्लिकेशन

A Brief Synopsis - थोडक्यात सारांश — भी मंगेश डॉ. सरकार रायपुरकर यांचे

"आंतरराष्ट्रीय संबंध" या विषयावर मनोगत खालीलप्रमाणे दिले जाऊ शकते: आंतरराष्ट्रीय संबंध हे केवळ राजकारणापर्यंत मर्यादित नसून ते एक व्यापक आणि बहुआयामी क्षेत्र आहे. देशांच्या सुसंवादाने, त्यांच्या सांस्कृतिक, आर्थिक आणि राजकीय बाबींचे परस्पर संबंध समजून घेणे महत्वाचे आहे. २१ व्या शतकात आंतरराष्ट्रीय संबंध अत्यंत गतिमान आणि विविध आव्हानांनी भरलेले झाले आहेत. जागतिक तणाव, संघर्ष, पर्यावरणीय बदल, आर्थिक मंदी यासारख्या समस्यांमुळे या संबंधांची जटिलता वाढली आहे. आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अभ्यास करताना, प्रत्येक देशाच्या राष्ट्रीय स्वार्थाचा, त्याच्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक दृष्टीकोनाचा सखोल अभ्यास आवश्यक आहे. हे संबंध एकमेकांच्या गरजा, संसाधनांची उपलब्धता, आणि जागतिक महासत्ता असलेल्या राष्ट्रांशी असलेले संपर्क यावर आधारित असतात. यामध्ये परराष्ट्र धोरण, द्विपक्षीय व बहुपक्षीय संबंध, आंतरराष्ट्रीय संघटनांचे महत्त्व, आणि शांतता राखण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांचा समावेश होतो. आशा आहे की, आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या अभ्यासाने समज आणि सहकार्य वाढेल, ज्यामुळे जागतिक शांती आणि समृद्धी साधता येईल.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — अघळते अक्षय सिताराम

Title -

शीर्षक - कृष्णविवर

Author -

लेखक — मोहन आपटे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — राजहंस प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "कृष्णविवर" हे मोहन आपटे यांचे एक प्रसिद्ध साहित्यिक काव्य आहे. मोहन आपटे हे मराठी साहित्यिक आणि कवी होते. त्यांची कविता विविध समाजिक, दार्शनिक, आणि तत्त्वज्ञानाच्या अंगाने खोल विचार करणारी असते.

"कृष्णविवर" या काव्यामध्ये भगवान श्री कृष्णाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा गूढ व गहरीतून उलगडणारा विचार केला जातो. कृष्णाच्या जीवनातील विविध अंगांची, त्याच्या वावरण्याची आणि त्याच्या असामान्यतेची शाश्वतता या काव्यातून व्यक्त केली जाते. काव्याचे मुख्य आकर्षण हे कृष्णाच्या तत्त्वज्ञानाचे दर्शन आणि त्या घटकांच्या व्यापक अर्थाचा शोध घालणे आहे. मोहन आपटे यांच्या लेखनात विशेषतः गहरीतून विचार करण्याची क्षमता, भाषा आणि तत्त्वज्ञान यांचा संगम दिसून येतो. "कृष्णविवर" काव्य ह्याच विशेषतेमुळे साहित्य जगतात एक महत्त्वाचे स्थान राखते.

हे काव्य कृष्णाच्या अव्यक्त व अपरंपार रूपांचा आणि त्यांच्या असाधारण व्यक्तिमत्त्वाचा एक झलक देण्याचा प्रयत्न करते.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — दुर्तोडे कुणाल पुरुषोत्तम

Title -

शीर्षक - उपकार

Author -

लेखक — लाल मरनागर

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — उपकार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "उपकार" आणि "लाल मरनागर" या शब्दांमध्ये अर्थ व स्पष्टीकरण देणे, हे दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत.

- उपकार: उपकार म्हणजे कृतज्ञता किंवा सहाय्य. जेव्हा एखाद्या व्यक्तीला मदतीची आवश्यकता असते, आणि त्याला मदत केली जाते, तेव्हा त्याला "उपकार" केला जातो. उपकार म्हणजे दिलेल्या मदतीसाठी कृतज्ञता व्यक्त करणे. उदाहरणार्थ, जर एखादी व्यक्ती तुमच्यापासून मदत घेत असेल आणि तुम्ही त्याला मदत केली, तर ती मदत "उपकार" म्हणून ओळखली जाते.
- लाल मरनागर: "लाल मरनागर" या शब्दाचे सुस्पष्ट अर्थ समजून घेण्यासाठी संदर्भाची आवश्यकता आहे. "लाल" हे एक रंग आणि "मरनागर" म्हणजे "मरण" किंवा "नाश" याशी संबंधित असू शकते. "लाल मरनागर" कदाचित एखाद्या साहित्यिक किंवा काव्यात्मक शब्दप्रयोगाचा भाग असू शकतो, जे एका विशिष्ट ध्येय किंवा परिस्थितीला सूचित करतो.

तुम्ही याबद्दल अधिक माहिती किंवा संदर्भ दिल्यास, मी तुम्हाला अधिक स्पष्टता देऊ शकतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — जाधव अक्षय रामकृष्ण

Title -

शीर्षक - कोल्हाट्याचे पोर

Author -

लेखक — किशोर शांताबाई काळे

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — रिती पब्लिकेशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "कोल्हाट्याचे पोर" हे किशोर शांताबाई काळे यांचे एक प्रसिद्ध मराठी काव्य आहे. या कवितेत कोल्हाट्याच्या पोराने जीवनाचे चित्रण केले आहे. हे एक प्रकारचे लोकगीत आहे, ज्यात कोल्हाट्याच्या पोऱ्याची साधी आणि शाळेतील स्थिती दर्शविली आहे.

कविता संप्रेषणाच्या दृष्टीने खूप महत्त्वाची आहे कारण तिच्यात कोल्हाट्याच्या सामान्य माणसाच्या जीवनाची ओळख दिली आहे. 'कोल्हाट्याचे पोर' म्हणजे कोल्हाट्याचा अस्सल, ग्रामीण, आणि अत्यंत साधा पण संघर्षशील व्यक्तिमत्त्व, जो नोकरी, कष्ट, आणि दारिद्र्याशी लढत असतो. ह्या कवितेत लेखकाने त्या साध्या माणसाच्या जीवनातील कष्ट आणि आस्थेचा वाचन केला आहे. कवितेतील गोडवा आणि लय लोकसंस्कृतीच्या दृष्टीने खूप महत्त्वाचे आहेत, कारण त्यातून कोल्हाट्याच्या लोकजीवनाचा संघर्ष, त्यांची प्रामाणिकता, आणि ते कसे जीवन जगतात हे स्पष्ट होते. तुम्हाला या कवितेचे अधिक गहन विश्लेषण हवे असल्यास, कृपया अधिक विशेष भाग सांगू शकाल का?

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — गाडगे गायत्री गणेश

Title -

शीर्षक - जाळेचे शाली

Author -

लेखक — विजयकुमार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — पार प्रकाशन

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "जाळेचे शाली" हे विजयकुमार लिखित काव्य संग्रह आहे. हा संग्रह सामाजिक, मानसिक आणि भावनिक स्थितींवर आधारित आहे. विजयकुमार यांची लेखणी खूप प्रभावशाली आणि गहिर्या विचारांची आहे. या काव्य संग्रहात त्यांनी जीवनातील विविध पैलू, कुटुंबाचे महत्त्व, व्यक्तिमत्त्वाचे संघर्ष आणि मानवी भावना यावर प्रकाश टाकला आहे. त्यांची कविता जीवनाच्या वळणावर वाचकाला विचार करण्यास प्रवृत्त करते आणि त्यातल्या अनुभवातून एक गहन अर्थ उलगडतो.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — चोटमल पायल अजय

Title -

शीर्षक - संक्रमण-

Author -

लेखक — नारायण धारप

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — साहित्य आणि संस्कृती मदली

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — संक्रमण-नारायण धारप हे मराठीतील एक प्रसिद्ध लेखक, कवी आणि सामाजिक कार्यकर्ते होते. ते विशेषतः त्यांच्या सामाजिक, सांस्कृतिक, आणि साहित्यिक योगदानासाठी ओळखले जातात. त्यांनी मराठी साहित्य, विशेषतः काव्य आणि कथा लेखनात महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. त्यांच्या लेखणीत सामाजिक समस्यांवर आणि माणसाच्या जीवनाच्या विविध पैलूंवर विचार करण्यात आले आहे.

धारप यांनी विविध सामाजिक उपक्रमांमध्ये भाग घेतला आणि त्यांचे साहित्य वाचकांमध्ये जागरूकता निर्माण करण्याचा एक प्रभावी मार्ग बनले. त्यांच्या लेखनातील गहन सामाजिक जाणिवा आणि जीवनातील सत्यांचे उद्घाटन त्यांना वाचकांच्या हृदयात स्थान मिळवून देतं.

त्यांची लेखणी वाचनाच्या क्षेत्रात चिरकालिक प्रभाव निर्माण करणारी ठरली आहे.

BOOK REVIEW

Date -

दि — १५/०१/२०२५

Name of Reviewer

समीक्षकाचे नाव — ढगे तेजस्वीनी शामराव

Title -

शीर्षक - माझ्या बापाची पेंड

Author -

लेखक — द मा मिरासदार

Publication & Place -

प्रकाशन व स्थळ — मेहता पब्लिशिंग हाऊस

A Brief Synopsis -

थोडक्यात सारांश — "माझ्या बापाची पेंड" आणि "द मा मिरासदार" या दोन्ही वाक्यांमध्ये एक गुस्सा आणि नकारात्मक भावना व्यक्त केली जात आहे. अशा वाक्यांमध्ये टीका करणे अनुकूल किंवा सकारात्मक नसले तरी, त्यांच्यातील संदेशाच्या तत्त्वांचा अभ्यास केला जाऊ शकतो.

1. **विषयाचा सांस्कृतिक संदर्भ:** "माझ्या बापाची पेंड" हा एक चिडलेला किंवा नकारात्मक भाषाशैलीचा वापर करत असलेला वाक्यांश आहे. त्यात व्यक्तीचा संताप, अपमान किंवा कठोर भावना व्यक्त होऊ शकतात. अशा प्रकारची भाषा अस्वस्थतेचे आणि हिंसेचे वातावरण तयार करू शकते.
2. **आशयाची गंभीरता:** या वाक्यांमध्ये, एखाद्या व्यक्तीच्या कुटुंबाच्या किंवा त्यांच्या वडिलांबद्दल अपमानजनक भाषा वापरणे हे अनवधानाने किंवा अन्यायकारक असू शकते. समाजात कुटुंबाच्या महत्त्वाच्या स्थानाला मान देणे आवश्यक आहे, आणि असे भाषाशास्त्र हे हानिकारक ठरू शकते.
3. **संवेदनशीलतेचा अभाव:** "माझ्या बापाची पेंड" हे वाक्य अगदी अनौपचारिक आणि भावनिक अशा पद्धतीने व्यक्त केले जाते, जे कधी कधी समाजिक संवादात अशिष्टपणाचे, अश्रद्धेचे आणि आदरहीनतेचे प्रतीक होऊ शकते. अशा वाक्यांचा उपयोग अधिक सकारात्मक आणि सुसंस्कृत संवाद साधण्यासाठी कमी करावा लागेल, ज्यामुळे सामाजिक संबंध मजबूत होऊ शकतात.

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक .

ककासंवि / सा.प्र./ २०२४ / ४२० परिपत्रक दि.२६/१२/२०२४

संत ज्ञानेश्वर प्रशासकीय महाविद्यालय बोधडी बु ता.किनवट जि.नांदेड १३३०

“वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा पंधरवडा साजरा”

दि.०१/०१/२०२५ ते १५/०१/२०२५.

अहवाल

एका ग्रंथाचे परीक्षण व कथन :- १३/ ०१/ २०२५

स्पर्धेसाठी विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या ग्रंथांमध्ये मराठीसह हिंदी व इंग्रजी साहित्याचाही समावेश होता. ग्रंथ परीक्षणादरम्यान, विद्यार्थ्यांनी ग्रंथातील कथानक, लेखकाचा विचारसरणी, मुख्य पात्रे, तसेच ग्रंथाचा समाजावर होणारा प्रभाव या बाबींवर सखोल भाष्य केले. कथन स्पर्धेत, विद्यार्थ्यांनी वाचनातून पात्रांचे भावविश्व जिवंत करत, त्यांच्या आवाज, देहबोली, आणि अभिव्यक्ती कौशल्यांचा सुंदर उपयोग केला.

स्पर्धेचे परीक्षण तज्ज्ञ परीक्षकांनी केले, ज्यांनी विद्यार्थ्यांच्या सादरीकरणातील अभ्यास, भाषाशैली, वाचन गोडी, आणि सर्जनशील दृष्टिकोनावर भर दिला. सदर स्पर्धेत २५ विद्यार्थ्यांनी ३० ग्रंथांचे परीक्षण केलेले असून या स्पर्धेत सहभाग दर्शविला व त्यांच्या आवडीने किंवा अभ्यासाने कुठलेही एक पुस्तक ग्रंथालयातून घेवून विद्यार्थ्यांनी ग्रंथाचे परीक्षण व कथन केलेले आहे. सर्व विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ परीक्षण ग्रंथालयात जमा करण्यात आलेले असून उत्कृष्ट ग्रंथ परीक्षण करणाऱ्या किंवा लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रथम / द्वितीय / तृतीय असे पारितोषिक दि. २६/०१/२०२५ रोजी देण्यात येणार आहे.

सदर स्पर्धेमध्ये भाग घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची यादी खालीलप्रमाणे -

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	ग्रंथाचे नाव	लेखकाचे नाव
१	अजय रमेश टारपे	विवेकसिंधू	विवेकसिंधू
२	दीपक रमेश पवार	रणांगण	विश्राम बेडेकर
३	श्रेया साईनाथ हटकर	केकावली	मोरोपंत
४	साक्षी अशोक पांचाळ	माझी जीवनगाथा	सावित्रीबाई फुले
५	संध्या नारायण सावते	मृत्युंजय	शिवाजी सावंत
६	विश्वनाथ संभाजी सूर्यभान	श्रमजीवी भारत	महात्मा गांधी
७	किरण अंकुश बदरे	श्यामची आई	पु ल देशपांडे

८	मशिरा मुक्तार शेख	कोसला	भालचंद्र नेमाडे
९	प्रतीक्षा सर्जेराव शिंदे	गीतारहस्य	बाळ गंगाधर टिळक
१०	गोपाल प्रकाश आगरकर	बदलता ग्रामीण महाराष्ट्र	शेखर पवार
११	जय तुकाराम कुरडे	शाळेतील दिवस	पु ल देशपांडे
१२	अभिषेक सुरेश तूमलवार	डॉ. आंबेडकरांचे विचार	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
१३	अरबाज शेख लाल	देश बंधू	लोकमान्य टिळक
१४	श्रीनिवास अर्जुन चव्हाण	काठावर	संत तुकाराम
१५	आकाश दत्ता ढाकणे	संत ज्ञानेश्वर	कृष्णा भागवत
१६	विनय मच्छिंद्रनाथ मोहिते	दृढनिष्ठा	महात्मा फुले
१७	शिवम सुरेशराव कंदारकर	पानिपत	प्रभाकर
१८	वैभव तुळशीराम पवार	संत ज्ञानेश्वर	श्रीकृष्ण भागवत
१९	समाधान रामराव पुनमवार	श्रीमान योगी	रणजीत देसाई
२०	श्रीदेवी संजय बाभुळकर	कोसबाडची टेकडी	न.म.रस्कर
२१	प्रतीक्षा संतोष जुवेकर	गीतांजली	रवींद्रनाथ टागोर
२२	शिवशंकर राघोबा सावंत	बुद्ध अँड हिस धम्म	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
२३	धनश्री राजू आंबटवार	गुलामगिरी	महात्मा फुले
२४	अंकुश बालासिंग साबळे	रणांगण	न.मा.मुलगावकर
२५	साक्षी बाबुराव ढगे	अर्थशास्त्र	कौटिल्य

धन्यवाद.....!

वाचन संकल्प महाराष्ट्रचा

अनु क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	अंबुस्कर हरिशिकेश कैलास	बि . ए . प्रथम	मृत्युंजय	शिवाजी सावंत
2	अंकुरकर विठ्ठल गणपत	बि . ए . प्रथम	श्रीमान योगी	रणजीत देसाई
3	बानुबाकोडे विशाल विजय	बि . ए . प्रथम	प्रकाशवाटा	प्रकाश आमटे
4	भगत रोहित संतोष	बि . ए . प्रथम	ग्रामगीता	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
5	भगत शैलेश बाळकृष्ण	बि . ए . प्रथम	अग्निपंख	डॉ.ए.पी.जे अब्दुल कलाम
6	भांडे आदित्य उमेश	बि . ए . प्रथम	आय डेअर	किरण बेदी
7	भांडे अमर अरुण	बि . ए . प्रथम	फकिरा	अण्णाभाऊ साठे
8	भांडे आनंद तुकाराम	बि . ए . प्रथम	स्वामी	रणजित देसाई
9	भांडे सुरज नामदेव	बि . ए . प्रथम	अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम	शंकरराव खरात
10	भांडे सुरज संतोष	बि . ए . प्रथम	तिमिरातून तेजाकडे	डॉ. नरेंद्र दाभोळकर
11	भांडे वैभव गणेश	बि . ए . प्रथम	छत्रपती शाहू महाराज	जयसिंगराव पवार
12	भांडे विशाल कैलास	बि . ए . प्रथम	बनगरवाडी	व्यंकटेश माडगूळकर
13	भिसे सागर प्रमोद	बि . ए . प्रथम	प्रश्न मनाचे	डॉ. हमीद आणि नरेंद्र दाभोळकर
14	बोपटे शिवदास दादाराव	बि . ए . प्रथम	ठरलं डोळस व्हायचं	डॉ. नरेंद्र दाभोळकर
15	बुटे विशाल विलास	बि . ए . प्रथम	टू द लास्ट बुलेट	विनिता कामटे
16	चव्हाण राजगणेश रौनक सिंह	बि . ए . प्रथम	बलुतं	दया पवार
17	चौडके अंजली राजेश	बि . ए . प्रथम	प्लेइंग टू विन	सायना नेहवाल

18	डांगरे सौरभ ओंकारराव	बि . ए . प्रथम	मी जेव्हा मी जात चोरली	बाबुराव बागुल
19	धांडे सूरज रामू	बि . ए . प्रथम	शिवाजी कोण होता	गोविंद पानसरे
20	गाळे प्रज्वल रवींद्र	बि . ए . प्रथम	सनी डेज	सुनील गावस्कर
21	गणेश ऋषिकेश प्रमोद	बि . ए . प्रथम	श्यामची आई	साने गुरुजी
22	घाटोळे रवी विष्णू	बि . ए . प्रथम	वळीव	शंकर पाटील
23	घुंगरे अमित रामेश्वर	बि . ए . प्रथम	लज्जा	तसलिमा नसरीन
24	घुंगे शिवदास सुनील	बि . ए . प्रथम	नाझी भस्मासुराचा उदयास्त	वि. ग. कानिटकर
25	गोरले आकाश कैलास	बि . ए . द्वितीय	अमृतवेल	वि. स. खांडेकर
26	गोरले अवधूत पंढरीनाथ	बि . ए . द्वितीय	माणदेशी माणसं	व्यंकटेश माडगूळकर
27	गोरले प्रवीण संतोष	बि . ए . द्वितीय	व्यक्ती आणि वल्ली	पु. ल. देशपांडे
28	हरणे महेक मनोज	बि . ए . द्वितीय	ययाती	वि. स. खांडेकर
29	हसन असीम शेख	बि . ए . द्वितीय	हाफ गर्लफ्रेंड	चेतन भगत
30	हिवरले अनिता दयाराम	बि . ए . द्वितीय	बहादूर थापा	संतोष पवार
31	इंगळे अर्चना चरणदास	बि . ए . द्वितीय	नटसम्राट	विष्णू वामन शिरवाडकर
32	इंजनकर वृषभ संजय	बि . ए . द्वितीय	दैनंदिन पर्यावरण	दिलीप कुलकर्णी
33	जाधव आदेश भोलानाथ	बि . ए . द्वितीय	बटाट्याची चाळ	पु. ल. देशपांडे
34	जाधव रोहित उकांडा	बि . ए . द्वितीय	झोंबी	आनंद यादव
35	जानोकार ऋत्विक् ज्ञानेश्वर	बि . ए . द्वितीय	झाडा-झडती	विश्वास पाटील
36	कडू अंकुश दिनकर	बि . ए . द्वितीय	उचल्या	लक्ष्मण गायकवाड
37	कडू ओम उमेश	बि . ए . द्वितीय	इल्लम	शंकर पाटील
38	कळसकर साक्षी बंडू	बि . ए . द्वितीय	कोल्हाट्याचं पोर	किशोर काळे

39	कांबळे प्रेम विजय	बि . ए . द्वितीय	हिरवा चाफा	वि. स. खांडेकर
40	कंडाळे पायल संतोष	बि . ए . द्वितीय	बिन्हाड	अशोक पवार
41	काठोके निखिल रामराव	बि . ए . द्वितीय	एकच प्याला	राम गणेश गडकरी
42	काटकर पूजा सुनील	बि . ए . द्वितीय	वाट तूडविताना	उत्तम कांबळे
43	कात्रे ओम पुरुषोत्तम	बि . ए . द्वितीय	रणांगण	विश्राम बेडेकर
44	खेडकर कृष्ण गजानन	बि . ए . द्वितीय	कोसला	भालचंद्र नेमाडे
45	खेतखेडे परीक्षित गणेश	बि . ए . द्वितीय	चिकाळा	भास्कर बडे
46	खोडके पूर्णाजी निरंजन	बि . ए . द्वितीय	माझे विद्यापीठ	नारायण सुर्वे
47	कोलटेके यश शिवदास	बि . ए . द्वितीय	बाबा आमटे	ग.भ. बापट
48	लांडे योगेश प्रभाकर	बि . ए . द्वितीय	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	शंकरराव खरात
49	मालोकर अंबिका रामभाऊ	बि . ए . द्वितीय	क्रॉचवध	वि. स. खांडेकर
50	मालोकर पवन बाळूभाऊ	बि . ए . द्वितीय	भारताचा शोध	पंडित जवाहरलाल नेहरू
51	मानकर ओम रमेश	बि . ए . द्वितीय	तो मी नव्हेच	प्र. के. अत्रे.
52	मेहत्रे तेजस गणेश	बि . ए . द्वितीय	व्यक्तिमत्त्व संजीवनी	डॉ. वाय. के.शिंदे
53	मोरे प्रणाली अनिल	बि . ए . द्वितीय	असा मी असामी	पु. ल. देशपांडे
54	मोतयकर सोपान रामेश्वर	बि . ए . द्वितीय	एक होता कार्वर	वीणा गवाणकर
55	मोटे सारंग चंद्रकांत	बि . ए . द्वितीय	कर्ण , खरा कोण हो	दाजी पणशीकर
56	नागे अजय मोहन	बि . ए . द्वितीय	वपुर्झा (भाग १-२)	व. पु. काळे
57	पळसपागर जय सदानंद	बि . ए . द्वितीय	पांगिरा	विश्वास पाटील
58	पंडागे शिवानी गोपाळ	बि . ए . द्वितीय	अभ्यासाची सोपी तंत्रे	श्याम मराठे
59	पांडे गोपाळकृष्ण राजकुमार	बि . ए . द्वितीय	मराठी विश्वकोश	तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी

60	पारसकर जानेश्वरी विद्याधर	बि . ए . द्वितीय	चकवा चांदण - एक विनोपनिषद	मारुती चितमपल्ली
61	पारसकर प्रगती रामेश्वर	बि . ए . द्वितीय	मण्यांची जादू	लक्ष्मण शंकर गोगावले
62	पठाण सानिया जबिउल्लाखान	बि . ए . द्वितीय	एक माणूस एक दिवस	ह.मो.मराठे
63	पवार दिपक मंगलसिंग	बि . ए . द्वितीय	झाडाझडती	विश्वास पाटील
64	पवार गणेश अनिल	बि . ए . द्वितीय	व्यक्ति आणि वल्ली	पु.ल.देशपांडे
65	पवार खुशी विकास	बि . ए . द्वितीय	तरुणांना आवाहन	स्वामी विवेकानंद
66	पवार संचिता पुंडलिक	बि . ए . द्वितीय	लोकमान्य टिळक	ग. प्र. प्रधान
67	फुकट सुजाता काशीनाता	बि . ए . द्वितीय	शिक्षण	जे. कृष्णमूर्ती
68	पिलात्रे विकास कैलास	बि . ए . द्वितीय	बनगरवाडी	व्यंकटेश माडगुळकर
69	पिंपळकर शाम देवकिसन	बि . ए . तृतीय	तीन मुले	साने गुरुजी
70	रफीक शेख तौसीफ	बि . ए . तृतीय	मृत्युनजय	शिवाजी सावंत
71	राणे ओम अनिल	बि . ए . तृतीय	राजा शिवछत्रपती	बाबासाहेब पुरंदरे
72	राठोड यश उमेश	बि . ए . तृतीय	आरोग्य योग	डॉ. बी.के.एस. अय्यंगार
73	राठोर तुषार नंदकिशोर	बि . ए . तृतीय	101 सायन्स गेम्स	आयवर युशिएल
74	राऊत संकेत शिवदास	बि . ए . तृतीय	ऊन	शंकर पाटील
75	रुमाले जय गोपाळ	बि . ए . तृतीय	मनोरंजक शुन्य	श्याम मराठे
76	सांगळे अथर्व मनोहर	बि . ए . तृतीय	शालेय परिपाठ	धनपाल फटिंग
77	सरकटे अभय संतोष	बि . ए . तृतीय	महानायक	विश्वास पाटील
78	सरकटे शुभम राजकुमार	बि . ए . तृतीय	छावा	शिवाजी सावंत
79	सरोदे मोहन मनोहर	बि . ए . तृतीय	बखर : एका राजाची	त्र्यं. वि. सरदेशमुख
80	शेलकर अभिषेक देविदास	बि . ए . तृतीय	जागर खंड	प्रा. शिवाजीराव भोसले

81	सोळंके आदित्य राजेंद्र	बि . ए . तृतीय	श्रीमान योगी	रणजीत देसाई
82	सोळंके रोशन दशरथ	बि . ए . तृतीय	पानिपत	विश्वास पाटील
83	ताडे महेश विनायक	बि . ए . तृतीय	आहे आणि नाही	वि. वा. शिरवाडकर
84	तळी विवेक प्रदिप	बि . ए . तृतीय	यक्षप्रश्न	शिवाजीराव भोसले
85	टापरे अनिकेत प्रकाश	बि . ए . तृतीय	फकिरा	अण्णाभाऊ साठे
86	तायडे खुशी सिद्धार्थ	बि . ए . तृतीय	वेदांताचे स्वरूप आणि प्रभाव	स्वामी विवेकानंद
87	तायडे वैभव संतोष	बि . ए . तृतीय	निरामय कामजीवन	डॉ. विठ्ठल प्रभू
88	तायडे चेतन निवृत्ती	बि . ए . तृतीय	राजयोग	स्वामी विवेकानंद
89	ठक राहुल गणेश	बि . ए . तृतीय	गणित गुणगान	नागेश शंकर मोने
90	ठाकरे गौरव उमेश	बि . ए . तृतीय	झटपट गुणाकाराची भारतीय तंत्रे	श्याम मराठे
91	उंबरकर देवेंद्र भास्कर	बि . ए . तृतीय	यशाची गुरुकिल्ली	श्याम मराठे
92	वाघमारे रितेश संदिप	बि . ए . तृतीय	दिनदर्शिके मधील जादू	नागेश शंकर मोने
93	वजिरे ओम नारायण	बि . ए . तृतीय	गणित छःन्द भाग	वा. के. वाड
94	वजिरे पियुष कैलास	बि . ए . तृतीय	हुमान	संगीता उत्तम धायगुडे
95	वजिरे प्रशांत कैलास	बि . ए . तृतीय	ऋणसंख्या	नागेश शंकर माने
96	वानखडे पायल सोमेश्वर	बि . ए . तृतीय	शिक्षक असावा तर ...?	गिजुभाई
97	वानखडे राहुल रणधीर	बि . ए . तृतीय	क्षेत्रफळ आणि घनफळ	डॉ. रवींद्र बापट
98	वावरे मयूर विजय	बि . ए . तृतीय	युगंधर	शिवाजी सावंत
99	वायधने सक्षम दिनेश	बि . ए . तृतीय	आमचा बाप अन आम्ही	डॉ. नरेंद्र जाधव
100	झास्कर सौरव गोपाळ	बि . ए . तृतीय	एका कोळियाने	अन्नेस्ट हेर्मीग्वे

	विद्यार्थ्यांचे नाव	ग्रंथाचे नाव आणि लेखक	प्रकाशन
1	पूनम अरुण भालेराव	मृदगंध , विना करंदीकर	पोपुलर प्रकाशन
2	केतन जीवन महाजन	राजकीय महापुरुष , kksu	निखील इंटरप्रेज
3	राहल परकाश महाजन	संस्कृत ज्ञानेश्वरी , प्रो.मधुसूदन पेन्ना	क.का.सं.वि.
4	चैताली शिंदे	मानवी संसाधन व्यवस्थापन , डॉ.प्रभाकर देशमुख	मनोहर पिपलापूरे
5	हर्षली प्रमोद महाजन	साष्टांग नमस्कार , आचार्य अत्रे	अनूपमा नरेन
6	नेत्रा कुलकर्णी	मध्ययुगीन भारत , प्रा. डॉ. त्रिंबक भीमराज राजदेव	प्रीतम
7	भारती सुभाष लहासे	इतिहास लेखनशास्त्र , प्रा. गफूर शेख	प्रीतम पब्लीकेशन
8	रोशनी माली	भारताचे संविधान, प्रा. वा.भा.पाटील	प्रशांत पब्लिकेशन
9	समीर म्बारक तडवी	The Old Man and the Sea	Ernest Hemingway
10	दिगंबर गोविंदा माली	The Story of Experiment by Truth, Mahatama Gandhi	Navajivan Publishing House

THE NATIONAL INSTITUTE OF BUSINESS EDUCATION ,KAMPTEE COLLEGE CODE 625

Sr.No.	Student Name	Student Class and Semester	Books Name and Author Name	Publication
1	Samiksha Raul	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Front Office Management & Operations Author: Sudhir Andrews	Tata MacGraw -Hill 2008
2	Pranali Meshram	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Hotel Houskeeping Operations and Management Author: G.Raghubalan Smritte Raghubalan	OXFORD University Press 2007,2009,2015
3	Rohini Hood	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Communication Skills Author: Meenakshi Raman ,Sangeeta Sharma	OXFORD University Press
4	Shraddha Ukey	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Hotel Front Office A Training Manual Author :Sudhir Andrews	McGraw Hill Education (India) Private Limited 2013
5	Nadeem Shaikh	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Bakery and Confectionory Author:Yogambal Ashokkumar	PHI Learning Private Limited 2018
6	Nilesh Gajbhiye	B.Sc.in Hospitality Studies First Year First Sem.	Food Production Operations Author: Parvinder S.Bali	OXFORD University Press 2009,2014

जय िहंद महिवळालय मुतळजापूर कॉलेज कोड - 1195

अ.ि	िवळालाचे नाव	िवळाला वगळ मांक	ुंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	ुंकाशन
1	अंकित राजू गावंडे	B.A	यही आणि वळी	खटाववाटी िगरगाव
2	रोषण संतोष गवई	B.A	शारदासपूत	िजजापूर पुणे
3	संकेत िदनेश िचंचे	B.A	पालवलेलं पुं	भोपाळ
4	मंगेश नंदू चळण	B.A	गाई गेळाला राना	मुताजापूर अकोला
5	िनशा िवलास राउत	B.A	हे मना िरुंाला ०ीज	ुसळाला मालेळर बंगलोर
6	अंकित उंमोद दाते	B.A	हे जीवना िरुंाला ०ीज	मालेळर बंगलोर
7	पवन गजानन इंगळे	B.A	टफ माइंड	वादळा मुंबई
8	राधा नाजूक गोल	B.A	संरुंगी तोरण	मुताजापूर अकोला
9	पवन ग. इंगळे	B.A	मनाचे क्लूप	मुताजापूर अकोला
10	यश राजेश गावंडे	B.A	समिथंग सेनसेशनल	उदवेली बुं ठाणे
11	शुभम िनरंजन जाधव	B.A	भारताचा इतिहास	िंपपळापूरे नागपूर
12	अभय संजय जामिनक	B.A	मैु संघ	वषाड िचमणकर अकोला
13	पायल संजय जामिनक	B.A	बस नंबर बारा	िख्या पिळकेशन कोळालापूर
14	समीला शंकर कोकणे	B.A	Dवसाय Dवउथापनाची मुलतुंे	िंपपळापूरे नागपूर
15	नेहा रमेश खडसे	B.A	कोसला	पौपुलर उंकाशन मुंबई
16	सौरभ अ. खोपे	B.A	िह. वळी. ची. इडॅला	मसुरी
17	सिंहल िवलास पवार	B.A	ुळीडिनपूणा	वळी िवजय आठवले नागपूर
18	अनुप के. मनवर	B.A	देवमानवा	वळी िवजय आठवले नागपूर
19	काजल गुळाने	B.A	िवयान	औरंगाबाद
20	यश गजानन आंूरकर	B.A	गायनक	बालाजीनगर
21	शिधका संतोष आगरकर	B.A	Dावसायक संघटनेची मुलतुंे	मलकापूर बुलढाणा
22	अिनकेत देवानंद आटोटे	B.A	मिहती तंुडान आणि Dावसायक उंिया	मलकापूर बुलढाणा

23	पंकज तुकाराम दाभाडे	B.A	बायोर्ाफी	कोलकाता
24	गौरी घनोट	B.A	सम्5	मुंबई
25	पुंथमेश मुकुंद गणोरकर	B.A	जीवन एक चर्िव	पुणे
26	गायत्री घाटे	B.A	मौनाचे क्लूप	नाशक
27	आरती धमाड चर्े	B.A	भारतीय राष्ट्रघटना	पुंशांत पिक्केशन
28	पुंफुल बंडू बड	B.A	though times	ओरए पिक्केशन
29	मेघ मनोज मेवाम	B.A	निघम लेखांकन	पिंपळापुरे नागपुर
30	पवन िदनकर भागवत	B.A	विकीय लेखांकन	पिंपळापुरे नागपुर
31	संजीवनी विू खंडारे	B.A	भारतीय विमा पुणाली	पिंपळापुरे नागपुर
32	धनवी सुधाकर चव्वाण	B.A	ई-कॉमसाड भाग - 2	पिंपळापुरे नागपुर
33	करीना विकास चव्वाण	B.A	इंटरनेट आण वडाड वाईब वेब भाग - 2	पिंपळापुरे नागपुर
34	सांची िस5थाड गेडाम	B.A	साडुषा	क.का.स.िव
35	सवम सुरू 5 तायडे	B.A	राजवयाड	क.का.स.िव
36	जय शंकर पवार	B.A	बाल™नानी	क.का.स.िव
37	अभषेक राजेश दहातोंडे	B.A	संृत साहवाचा इतहास	क.का.स.िव
38	वैभव सुधीर गावंडे	B.A	संृतसेतू	क.का.स.िव
39	अजय राजू पंडित	B.A	अकेशनाचे िस5ंत	पिंपळापुरे नागपुर
40	आनंदी विजया बड	B.A	आधुनक राजकीय नेतार	मूताडजापूर
41	िशवानी सुरेश बागडे	B.A	कॉमपेतेटीव सायर	मूताडजापूर
42	पुंल सुधाकर चव्वाण	B.A	उडई™रीय लेखाकमाड	नागपुर
43	ओम भारत भारसाकळे	B.A	भारताचा इतहास	नागपुर
44	चंशेखर पुंकाश विववेवार	B.A	समाजशाड	नागपुर
45	आचल संजय अंभोरे	B.A	जिओर्ाफी ऑफ इंडिया	पुणे
46	वैवी पुंदीप भोंडे	B.A	सामाजक संशोधन प5ती	नागपुर
47	पववी शंकर वघाड	B.A	िडक पुणाली	नागपुर

48	सिस5था0 सुधोधन चणुे	B.A	अथा0शा™	नागपुर
49	तेजि4नी राजू दहाटे	B.A	विसा0ा शतकातील जग	नागपुर
50	ओम सुनील चणुाण	B.A	अथा0शा™	नागपुर
51	ओम विलास बोळे	B.A	आधुनक भारताचा इतिहास	नागपुर
52	नेहा संतोष हाडोळे	B.A	समाजशाि™य सिस5ंतातील नव ँवाह	नागपुर
53	अिनकेत भारत गवई	B.A	समाजशाि™य सिस5ंतातील नव ँवाह	नागपुर
54	दिदपाली सू पाटील	B.A	आधुनक भारताचा इतिहास	नागपुर
55	ंितिक स. नकाशे	B.A	पूरचय लेखांकन	नागपुर
56	शुभम बा कुकडे	B.A	Dव3थापन लेखांकन	नागपुर
57	सागर विनायक राउत	B.A	स सुखाचा	पुणे
58	गौरी ग पाचडे	B.A	Dावसायक अथा0शा™	नागपुर
59	ंीती दीपक खोबरागडे	B.A	िवतीय लेखांकन	नागपुर
60	गौरव देव05 चणुे	B.A	कंपनी कायदा	नागपुर
61	िनखील मंगेश डोंगरे	B.A	कंपQांचे लेखे	नागपुर
62	राज रवी बावणे	B.A	समाजो 0ारका	नागपुर
63	पंकज दाते	B.A	अ0ि0क महापुSशा	नागपुर
64	सांी भांर भवाने	B.A	वा™व	अमरावती
65	गाय0ी अSण तामसे	B.A	महापरीभा	पुणे
66	पायल ँवीण तामसे	B.A	ृीडिनपुणा	रामटेक
67	सागर राजू धमा0ळे	B.A	देवमानवा	नागपूर
68	भूषण बबन तायडे	B.A	Dावसायक अथा0शा™	नागपूर
69	सूरज रणवीर इंगळे	B.A	स सुखाचा	पुणे
70	मेघा मनोज मेणुाम	B.A	आधुनक भारताचा इतिहास	नागपूर
71	िशवम गजानन अरज	B.A	िवतीय लेखांकन	नागपुर
72	आनंदी विजया बड'	B.A	आधुनक राजकीय नेतार	नागपुर

73	कुणाल नरे श िचंचे	B.A	समाजशा™	नागपुर
74	कोमल िशवदास कांबळे	B.A	अथाशा™	नागपुर
75	आदw साहेबराव घटे	B.A	आधुनक भारताचा इतिहास	नागपुर
76	गोपाल रामेr नानोटे	B.A	महापरीभा	पुणे
77	नंदिकशोर अईण घाटे	B.A	स सुखाचा	पुणे
78	सुिमत ँदीप घाटे	B.A	अथाशा™	नागपुर
79	ओम संतोष नागे	B.A	अठिठक महापुईशा	नागपुर
80	नागेश भारत वानखडे	B.A	महापरीभा	पुणे
81	तेजस ओमंकाश तांबडे	B.A	देवमानवा	नागपुर
82	संकेत नागोराव तांबडे	B.A	आधुनक भारताचा इतिहास	नागपुर
83	वैभव दीपक कौलखेड	B.A	Dवउथापन लेखांकन	नागपुर
84	सिचन पंजाव टाले	B.A	Dावसायक अथाशा™	नागपुर
85	ऋितक िवजय येल्कर	B.A	स सुखाचा	पुणे
86	िनतेश संजू कनोजे	B.A	देवमानवा	नागपुर
87	अंिकित राजू गावंडे	B.A	िवतीय लेखांकन	नागपुर
88	ंशांत सू आडे	B.A	िवसाDा शतकातील जग	नागपुर
89	एकता ँड्ाद बRोड	B.A	समाजशा™	नागपुर
90	सिंहल संतोष भोंगळे	B.A	समाजो ँारका	नागपुर
91	अचना ँमोद राठोड	B.A	वा™व	अमरावती
92	देवई5 िवजय मोरे	B.A	कंपQांचे लेखे	नागपुर
93	वेदांत आनंदा जाधव	B.A	Tीडिनपुणा	रामटेक
94	मनीष शरद खडसे	B.A	बस नंबर बारा	रया पिपूकेशन कोळापूर
95	नेहा पुंजाजी मोरे	B.A	निघम लेखांकन	िंपपळापुरे नागपुर
96	राही भा'र खंडारे	B.A	Dवसाय Dवउथापनाची मुलतुंे	िंपपळापुरे नागपुर
97	वैभव बजरंग इंगळे	B.A	पालवलेलं पुं	भोपाळ

98	डैपेश िदपक इंगळे	B.A	िह. वी. ची. इDङा	मसुरी
99	वैवी संदीप गांजरे	B.A	िजओर्ाफी ऑफ इंडिया	पुणे
100	सााी सुरेश ढवक	B.A	बाल™नानी	क.का.स.िव

सर्व महाविद्यालयांनी कमीत कमी १०० विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ वाचन संकल्प याची माहिती या Excel Sheet प्रमाणे भरावी

विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
भिऊंगडे सानिका बाबूराव	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	दुनियादारी सुहास शिरवळकर	दिलीप राज प्रकाशन
भोंदे सोमवती श्रीमंत	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	आमचा बाप अन आम्ही नरेंद्र जाधव	ग्रंथाली प्रकाशन
दड्डीकर पवनकुमार शिवाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	गवत्या मिलिंद बोकील	मौज पब्लिकेशन
देसाई दीक्षा बाळासो	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	डोंगर म्हातारा झाला अनिल बर्वे	ऊर्जा पब्लिकेशन
गोट्टे मेघा आजाप्पा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कोसला भालचंद्र नेमाडे	पॉप्युलर पब्लिकेशन मुंबई
हिंडे प्रियंका भिकाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	एक होता कार्क्हर विना गवाणकर	राजहंस प्रकाशन
जाधव सुहास सुनील	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	काळे पाणी विनायक दामोदर सावरकर	अजब पब्लिकेशन
कांबळे संदीप मनोहर	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	बलूत दया पवार	ग्रंथाली प्रकाशन
कानडे ऋतुजा अर्जुन	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कऱ्हेचे पाणी प्र के अत्रे	परचुरे प्रकाशन मुंबई
कंकणवाडी सपना शंकर	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	ऋणानुबंध यशवंतराव चव्हाण	रोहन प्रकाशन
नावलगी स्नेहल मारुती	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	राजर्षी शाह जयसिंगराव पवार	महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधिनी
येसणे शुभम बाळकृष्ण	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	फिनिक्स संतोष पाटील	प्रकाश प्रकाशन
दंडवते श्रीनिवास नारायण	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	भारतीय संविधान बी बी पाटील	फडके प्रकाशन
शिलेदार ऋतुजा अनितसिंग	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	विज्ञान तंत्रज्ञान व प्रगती जयसिंगराव पवार	फडके प्रकाशन
पोटे प्रणिता पुंडलिक	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स डॉक्टर गिरीश वालावलकर	मायमिर पब्लिकेशन
सुतार निखिल कृष्णा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अटेंशन प्लीज मनोहर भोळे	व्ही पी पब्लिकेशन
यमेटकर लक्ष्मण आनंदा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	राजमूद्रा मनोहर भोळे	व्ही पी पब्लिकेशन
पाटील अभिषेक शितल	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अजित डोवाल अविनाश थोरात	व्ही पी पब्लिकेश
पाटील भाग्यश्री बाळासाहेब	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कादंबरीकार राजन गवस डॉक्टर अनिल बोपचे	विजय प्रकाशन
पाटील सौरभ धनाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सूधा मूर्ती डॉक्टर ज्योती धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन
पोटे पूजा संजय	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	रतन टाटा सुधीर सेवेकर	साकेत प्रकाशन
गुरव श्रीराज शिवाजी	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	श्यामची आई साने गुरुजी	सरस्वती बुक पब्लिकेशन
कांबळे अनिकेत नारायण	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अग्निपंख डॉक्टर अब्दुल कलाम	राजहंस प्रकाशन
कांबळे चंदना संजय	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	डॉक्टर आंबेडकर धनंजय कीर	किंडल प्रकाशन
केसरकर शेखर चंद्रकांत	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	लोकमान्य टिळक सदानंद कोरे	राजहंस प्रकाशन

खोत कावेरी कृष्णा	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	छावा शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिकेशन
लोहार अंकिता अशोक	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अमृतवेल वि स खांडेकर	मेहता पब्लिकेशन
मगदूम अविनाश कृष्णा	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सत्य के प्रयोग महात्मा गांधी	राजपाल
मोरे नरेंद्र विलास	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सोनसाखळी साने गुरुजी	इंद्रायणी साहित्य प्रकाशन
मोरे शितल शंकर	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सूधा मूर्ती डॉक्टर ज्योती धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन प्रा. लि
नाईक गौरव जानकू	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सावित्रीबाई फुले आचार्य भगत	मेहता पब्लिकेशन
परीट राहुल दिलीप	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	बटाट्याची चाळ पू ल देशपांडे	मौज प्रकाशन
आगम वैभव जयवंत	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	जय शिवराय रणजीत देसाई	मेहता पब्लिकेशन

अनु क्र	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव
1	आत्राम हर्षदा त्रिलोक	M.A.P.A. 1ST YR	लोकप्रशासन शास्त्र.
2	बावणे सीमा संबा	M.A.P.A. 1ST YR	लोकप्रशासन.
3	बोडे अश्विनी प्रकाश	M.A.P.A. 1ST YR	राज्यसेवा मुख्य परीक्षा.
4	बोडे टीकल रामदास	M.A.P.A. 1ST YR	Manorama year book 2013.
5	चव्हाण पूजाताई प्रकाश	M.A.P.A. 1ST YR	शिक्षण क्षेत्रातील स्पर्धा परीक्षांची तयारी
6	चनारकर आम्रपली युवराज	M.A.P.A. 1ST YR	आधुनिक हिंदूस्थानचा इतिहास.
7	देवगडे श्वेता सूर्यभान	M.A.P.A. 1ST YR	भूगोल स्पर्धा परीक्षा.
8	गेडम विशाल विठोबा	M.A.P.A. 1ST YR	1857 स्वातंत्र्यसमर.
9	गेडम स्वप्नील विठोबा	M.A.P.A. 1ST YR	मराठी व्याकरण
10	गोडशेलवार आशीष लक्ष्मण	M.A.P.A. 1ST YR	व्याकरण व लेखन.
11	जाधव मिथुन कैलास	M.A.P.A. 1ST YR	लेटर रायोटिंग कोर्स.
12	जाधव शिल्पा अंबदास	M.A.P.A. 1ST YR	मराठी इंग्रजी स्पिकिंग कोर्स.
13	कुमारे रोशन नीलकंठ	M.A.P.A. 1ST YR	स्पर्धा परीक्षा संपूर्ण अंकगणित.
14	कुबडे कोमल धर्मराव	M.A.P.A. 1ST YR	झटपट गोणेत भाग- एक.
15	मडावी जयश्री दिगंबर	M.A.P.A. 1ST YR	झटपट गोणेत भाग -तीन
16	मोहरले भाग्यश्री बळी	M.A.P.A. 1ST YR	महत्वाची गोणेत विज्ञान सूत्रे व व्याख्या.
17	नारवाडे सिमरन देवानन्द	M.A.P.A. 1ST YR	बीजगणित भूमिती सूत्रे.
18	नगराळे श्वेता खूशाल	M.A.P.A. 1ST YR	अभिनव समग्र चालू घडामोडी.
19	नांदेकर पल्लवी रामदास	M.A.P.A. 1ST YR	चालू राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय घडामोडी.

20	निमकर प्रतीक्षा देविदास	M.A.P.A. 1ST YR	चालू घडामोडी.
21	पेंडोर अरुण सज्जन	M.A.P.A. 1ST YR	संपूर्ण सामान्य क्षमता चाचणी.
22	सिडम सिमरन रमेश	M.A.P.A. 1ST YR	संपूर्ण शिक्षण अधिकारी लेखी परीक्षा.
23	सोयन समीर दिनकर	M.A.P.A. 1ST YR	चालू घडामोडी व सामान्य ज्ञान.
24	टेकाम रूपाली अनील	M.A.P.A. 1ST YR	पोलीस भरती गाईड.
25	टेकाम स्वप्नील मारोती	M.A.P.A. 1ST YR	पोलीस भरती प्रश्नपत्रिका संग्रह.
26	टेकाम प्रणाली कावडू	M.A.P.A. 1ST YR	सामान्य अध्ययन पेपर -1.
27	ठाकरे पल्लवी देविदास	M.A.P.A. 1ST YR	एसटीआय पीएसआय...पूर्व परीक्षा.
28	वरारकर तृप्ती मारोती	M.A.P.A. 1ST YR	एमपीएससी इतिहास 1857ते 1947.
29	येलमूले सुलभा प्रभाकर	M.A.P.A. 1ST YR	इतिहास व भूगोल एमपीएससी.
30	गुरणूले आचल महादेव	M.A.P.A. 1ST YR	आधुनिक भारताचा इतिहास
31	आत्राम बालिका राजू	B.A.C.S. 1ST YR	सेट नेट मार्गदर्शक पेपर एक.
32	आडे कृष्ण लक्ष्मण	B.A.C.S. 1ST YR	UGC NET- SLET प्रश्नपत्र-1.
33	आडे आचल सुधाकर	B.A.C.S. 1ST YR	संपूर्ण शिक्षण शास्त्र.
34	आलोने हर्षद रोशन	B.A.C.S. 1ST YR	संख्याशास्त्र.
35	बावणे लखण विठ्ठल	B.A.C.S. 1ST YR	शैक्षणिक संख्याशास्त्र.
36	बावणे वैभव शंकर	B.A.C.S. 1ST YR	शैक्षणिक व मानसिक मापन.
37	भेंडले राशीका दिलीप	B.A.C.S. 1ST YR	शालेय शैक्षणिक अधिष्ठान.
38	भाजभुजे अविनाश कावडू	B.A.C.S. 1ST YR	शिक्षा तकनीकी के मूलतत्त्व.
39	भेंडरे श्रुती गिरीधर	B.A.C.S. 1ST YR	निवडक लेख.

40	भोजेकर अनिकेत अरुण	B.A.C.S. 1ST YR	यशस्वी पत्रकार व्हायचंय?
41	भोयर मयूर रमेश	B.A.C.S. 1ST YR	संमोहन आणि परीक्षेत उच्च यश.
42	बोंदे जितेंद्र अशोक	B.A.C.S. 1ST YR	यश तुमच्या हातात.
43	बोरकर अविनाश शशिकांत	B.A.C.S. 1ST YR	अति प्रभावकारी लोगो की 7आदते
44	चहाकाटे तणवी तुलसिराम	B.A.C.S. 1ST YR	तुम्ही देखील विकू शकता.
45	चव्हाण कल्पना नामदेव	B.A.C.S. 1ST YR	विद्यार्थ्यांनो जागृत व्हा!
46	चव्हाण विकास राजपाल	B.A.C.S. 1ST YR	विचार नियम.
47	चव्हाण प्रीती आवानराव	B.A.C.S. 1ST YR	उपरा.
48	चायकाटे आकांक्षा दशरथ	B.A.C.S. 1ST YR	एकलव्य आणि भिल्ल आदिवासी.
49	चेनवेणवार अरविंद तिरूपति	B.A.C.S. 1ST YR	मन पाखरू.
50	दाखरे जयश्री संजय	B.A.C.S. 1ST YR	स्वप्न एका कळीचे.
51	दलांजे सूरज ज्ञानेश्वर	B.A.C.S. 1ST YR	गैरसमजच्या प्रदेशात.
52	दरेकर प्रज्योत हरीदास	B.A.C.S. 1ST YR	ऊन उतरणी.
53	देवतले धिरज प्रभाकर	B.A.C.S. 1ST YR	गीताई.
54	देवालकर हर्षल संदीप	B.A.C.S. 1ST YR	सनातनी ब्राह्मण एव प्रगतिशील ब्राह्मण...
55	धारणे खुशाल ठामदेव	B.A.C.S. 1ST YR	धरणी.

56	ढोले श्रुती मदन	B.A.C.S. 1ST YR	रानवेडी सोनसोनूली.
57	ढूमणे कवडू गणपत	B.A.C.S. 1ST YR	दगान.
58	दुर्वे रोशन शेकू	B.A.C.S. 1ST YR	जसा चेतला अभंग.
59	दुर्वे रोशनी मारोती	B.A.C.S. 1ST YR	वर्तमानातल्या कविता.
60	दुरयधन प्रणय रणजीत	B.A.C.S. 1ST YR	वर्तमानातल्या कविता.
61	गणफडे संकेत श्रीकांत	B.A.C.S. 1ST YR	ना खंत ना खेद.
62	गणफडे गौरव विनायक	B.A.C.S. 1ST YR	नसीब नाहीच प्रयत्नवादी व्हा!
63	गारगेलवर सतीश उत्तम	B.A.C.S. 1ST YR	प्राणायाम रहस्य.
64	गिणगुले श्रुती विनोद	B.A.C.S. 1ST YR	मनातले बोल
65	गिरसावले नयन अनिल	B.A.C.S. 1ST YR	भळभळत्या जखमांनी जर्जर माणिकगड.
66	गोडे साक्षी गणपत	B.A.C.S. 1ST YR	शिवचरित्र.
67	गुरूकूनटलवर धिरज श्रवण	B.A.C.S. 1ST YR	आई मनाचा माणूस.
68	हंसकर मदन पुरुषोत्तम	B.A.C.S. 1ST YR	पसरत गेलेली शाई.
69	इरुटकर अतुल प्रशांत	B.A.C.S. 1ST YR	पर्यावरण गीत गंगा.
70	जाधव संदीप मारोती	B.A.C.S. 1ST YR	पक्षी जाय दिगंतरा.
71	जाधव दीक्षा रेवण	B.A.C.S. 1ST YR	तांडो.
72	जिवाणे सृजल प्रकाश	B.A.C.S. 1ST YR	शब्दवेध.
73	जूमनाके पवन पंडलीक	B.A.C.S. 1ST YR	गावसुकुत
74	जूमनाके प्रतीक्षा राजेंद्रा	B.A.C.S. 1ST YR	धकाव रे शामराव.
75	जूमनाके करिश्मा पैका	B.A.C.S. 1ST YR	माझी काटेमुंदरीची शाळा.
76	कडेलवर सूरज प्रकाश	B.A.C.S. 1ST YR	चिंतनिका.

77	कडूकर रोशन विलास	B.A.C.S. 1ST YR	बलुतं.
78	कांबळे क्षितिज नागराज	B.A.C.S. 1ST YR	आता तरी जागे व्हा.
79	कांडेकर वैभव प्रफुल	B.A.C.S. 1ST YR	संध्यानुभव
80	कनाके स्नेहा नामदेव	B.A.C.S. 1ST YR	गुलामगिरी.
81	कपाळे सोनाली पांडुरंग	B.A.C.S. 1ST YR	एक महान कर्मयोगी.
82	कापसे अविनाश विजय	B.A.C.S. 1ST YR	युगद्रष्ट महाराजा सयाजीराव गायकवाड.
83	कर्माणकर समीक्षा मारोती	B.A.C.S. 1ST YR	जोसेफ मॅझिनी आत्मचरित्र नी राजकारण.
84	करपाते प्रीती मारोती	B.A.C.S. 1ST YR	युगनायक.
85	कावडकर चेतन प्रभाकर	B.A.C.S. 1ST YR	विनोबा चरित्र.
86	कोवे रितिक सुधाकर	B.A.C.S. 1ST YR	अकथित सावरकर
87	कोवे शनीला महादेव	B.A.C.S. 1ST YR	महात्मा ज्योतिराव फुले.
88	कोवे आरती सुधाकर	B.A.C.S. 1ST YR	महात्मा ज्योतिराव फुले.
89	कूचलवर आकाश शंकर	B.A.C.S. 1ST YR	सत्यशोधक समाज प्रबोधन.
90	कूचणकर सलोणी विलास	B.A.C.S. 1ST YR	संत तुकारामांचे अभंगशतक.
91	कूळमेथे आदित्य शेडमा	B.A.C.S. 1ST YR	लोकराजे राजश्री शाहू महाराज.
92	कूळमेथे नीलेश वामन	B.A.C.S. 1ST YR	ग्रामगीता.
93	कूलसंगे भाग्यश्री साईनाथ	B.A.C.S. 1ST YR	ग्रामगीता.
94	कूलसंगे करण दशरथ	B.A.C.S. 1ST YR	श्री गुरुदेव.
95	कुमरे प्रज्वल लक्ष्मण	B.A.C.S. 1ST YR	गद्दरुप ग्रामगीता.
96	कुमरे युवराज रवींद्र	B.A.C.S. 1ST YR	मेरी जीवन यात्रा.
97	कुमरे सूरज बापूराव	B.A.C.S. 1ST YR	राष्ट्रसंताची भाषणे.

98	कुंभारे अतुल बंडू	B.A.C.S. 1ST YR	परिचय ग्रामगीता बोधामृत.
99	लांडे ज्ञानदीप नामदेव	B.A.C.S. 1ST YR	ग्रामगीता बोधामृत पुस्तक.
100	कावडकर चेतन प्रभाकर	B.A.C.S. 1ST YR	हितबोध.

Sant Gajanan Maharaj Mahavidyalay, Rathi Nagar, Amravati. College Code 1389.

Sr.no	Name of Student	B.A./M.A.	Male/Female	Books Name	Author Name
1	AMBHORE VIDYA KHUSHAL	MA	Female	मृत्युंजय	Shivaji Swant
2	AGRAWAL SAKSHI ANIL	BA	Female	छावा	Shivaji Swant
3	BILONKAR VISHAL RAVINDRA	BA	Male	श्यामची आई	Sane Guruji
4	BAHALE ANKITA GAJANANRAO	BA	Female	श्रीमान योगी	Ranjit Desai
5	BELSARE RAJNANDANI RAVI	BA	Female	पानिपत	Vishwas Pande
6	BELSARE SANESH SUKHDEV	BA	Male	स्वामी	Ranjit Desai
7	BHAMBURKAR PIYUSH NILESH	BA	Male	युगंधर	Shivaji Swant
8	BHASKAR URMILA HIRALAL	BA	Female	ययाती	Vishnu Sakharam Khandekar
9	BHURKE SHUBHANGI BHARAT	BA	Female	कोसला	Bhalchandra Nemade
10	BHURKE VISHNU BHARAT	BA	Male	शाळा	Milind Bokil
11	BHUSKATE GAURI DIVAKAR	BA	Female	बटाट्याची चाळ	P L Deshpende
12	BIDKAR KHUSHI SUDHIR	BA	Female	व्यक्ती आणि वल्ली	P L Deshpende
13	BIDKAR PRATIKSHA SUDHIR	BA	Female	बल्लूता	Daya Pawar
14	BILONKAR ANKIT RAVINDRA	BA	Male	आमचा बाप आणि आम्ही	Narendra Jadhav
15	BILONKAR SAPNA RAVINDRA	BA	Female	राधेय	Ranjit Desai
16	BORKAR NISHAN KAILAS	BA	Male	दुनियादारी	Suhas Shirvalkar
17	CHAUHURPAGAR SAMIKSHA BHASKAR	BA	Female	पावनखिंड	Ranjit Desai
18	CHAWARE ADITYA GOPAL	BA	Male	मंदेशी माणसे	Venkatesh Madgulkar
19	CHIMOTE NAGESHWAR MANSU	BA	Male	असा मी	P L Deshpende
20	CHIMOTE SHUBHAM SANJU	BA	Male	नाझी भस्मापुराचा उदयास्त	V G Kanetkar
21	CHINCHKHEDE SACHIN DEVANAND	BA	Male	काजळ माया	G A Kulkarni

22	DABHADE RAHUL GAJANAN	BA	Male	बहिणाबाईची गाणी	Bahinabai Chaudhari
23	DABHADE YASH ANIL	BA	Male	रणांगण	Vishram Bedhekar
24	DAHANE ATUL NANDKISHOR	BA	Male	राजा शिवछत्रपती	Babasaheb Purandare
25	DAHIKAR VILAS SANJU	BA	Male	स्मृती चित्रे	Laxmibai Tilak
26	DARSIMBE KALYANI RAMESH	BA	Female	मृत्युंजय झुंज	Shivaji Swant
27	DAWALE NIKITA VITTHAL	BA	Female	झोंबी	N S Imandar
28	DANDAGE GAURAV RAJESH	BA	Male	1857 चे स्वातंत्र्यसमोर	V D Sawarkar
29	DHANDE SURYA PANJAB	BA	Male	उपरा	Laxman mane
30	DHANDEKAR TUSHAR MADANLAL	BA	Male	ज्ञानेश्वरी	Dnyaneshwar Kulkarni
31	DHANVE AMIT BHUJANGRAO	BA	Male	वाळूचा किल्ला	Venkatesh Madgulkar
32	DHIKAR RAJAN PATIRAM	BA	Male	ऋतुचक्र	Durga Bhagwat
33	DHOTE ANIKET VILARAO	BA	Male	पैसे	Durga Bhagwat
34	DHOTE MOHIT SHALILSHRAO	BA	Male	उचल्या	Laxman Gaikwad
35	FOPASE SURAJ GANESH	BA	Male	मारवा	Asha Bage
36	GADLING TEJAS KISHOR	BA	Male	भूमी	Asha Bage
37	GAWANDE AMIT RAMESHRAO	BA	Male	हास्यतुषार	P K Atre
38	GAYAKWAD ASHISH RAVINDRA	BA	Male	यूकॅन	George Adams
39	GAYAKWAD CHETAN RAVINDRA	BA	Male	माय फर्स्ट इंग्लिश	Wandor House Book
40	GHAWAT POOJA SANJAY	BA	Female	इकेगाई	Ken Mogi
41	INGALE MANOJ KIRAN	BA	Male	स्टॉप ओव्हर थिंकिंग	Nick Trenton
42	INGALE PRATIKSHA DADARAO	BA	Female	बांधावरचा बाभळी	G D Madgulkar
43	INGALE RUSHALI AMAR	BA	Female	सुखाचा शोध	V S Khandekar
44	JAMKAR KISAN CHHOTELAL	BA	Male	गाठोड	P L Deshpande
45	JAMKAR MADHURI PRAKASH	BA	Female	सारं काही मुलांसाठी	Shobha Bhagwat

46	JAMKAR PRASHANT RAMESH	BA	Male	कृष्णनीती	Girish Jakhotiya
47	JAMKAR RAJARAM GANESH	BA	Male	मंतरलेले दिवस	G D Madgulkar
48	JAMKAR YOGESH CHAMPALAL	BA	Male	शब्दरत्न	Moreshwar Walambe
49	JANGALE TUKARAM SAHEBRAO	BA	Male	A Journey to the Center of Earth	Jules Verne
50	JONDALE OM RAVINDRA	BA	Male	Ratan Tata A life	Thomas Mathev
51	KALE ANAND TULSIRAM	BA	Male	The Wars of the World	H.G.Wells
52	KALE NANDINI NANDKISHOR	BA	Female	Mission Of Gravity	Hal Clement
53	KALE NIKITA PANJAB	BA	Female	The Long Tomorrow	Leigh Bracket
54	KALE ROSHANI SHANTILAL	BA	Female	सुखी माणसाचा सदरा	Karuna Gokhale
55	KALE SAHIL DAYARAM	BA	Male	झपुर्जा	अचूत गोडबोले
56	KASDEKAR RAJESH RAMESH	BA	Male	फकीरा	अन्नाभाऊ साठे
57	KASDEKAR RAVINA HARIRAM	BA	Female	हिंदू जगण्याची एक समृद्ध अळगळ	भालचंद्र नेमळे
58	KHADE ALKA NAMDEV	BA	Female	स्मरनांचे इंद्र धनु	मुक्ता मधुकर केचे
59	KHADSE PALLAVI MAHENDRA	BA	Female	उपरा	लक्ष्मण माने
60	KHOKALE RAHUL SANJU	BA	Male	बलुता	दगडू पवार

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा"

Shivaji Raje Mahavidyalaya Kinwat College Code:1138

विद्यार्थ्यांचे नाव

विद्यार्थ्यांचे वर्ष क्रमांक व कक्ष

ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव

प्रकाशन

AATRAM SANDHYA BANDU	2022018100012461 : BA: TY	Compulsory English / Hari Mohan Prasad	Access Publishing
ADE ANKUSH PRAKASH	2022018100012476 : BA: TY	भारताचा इतिहास / नि. सी. दीक्षित	पिंपळापुरे & पब्लिशर
ADE PRADIP PREMSING	2022018100009594 :: BA: TY	Rajkiya Sidhaant / Dr Bhaskar L. Bhole	पिंपळापुरे & पब्लिशर
ADHAGALE RUTIK ANANTA	2022018100099753 : BA: TY	Sanskrit Waghvilas / Dr. Nanda Puri	पिंपळापुरे & पब्लिशर
BELSARWAR OM SANJAY	2022018100146390 : BA: TY	Samany Adhyan / Manohar Pawar	Unique Accademy
BHARTI RUSHIKESH SUDAN	2022018100009555 : BA: TY	Wangmay Prakar /Dr. Prakash Medakkar	Dr. Dinesh Bhonde
BHAWARE GAURAV VIJAY	2022018100015826 : BA: TY	Prasar Madhymanshi Lekhan Koushalya/ Arun Khore	Dr. Dinesh Bhonde
BHOYAR OM SANTOSH	2022018100015896 : BA: TY	Madhyugin Wangmay Prawaha/ Dr. Ramesh Awalgaukar	Dr. Dinesh Bhonde
BHOYAR VISHNUKANT GAJANAN	2022018100014823 : BA: TY	TCS & IBPS Wargikaran V Vishleshan	VED Publication
BHURKE ARVIND PANDURANG	2022018100015811 : BA: TY	Marathi Grammer /Balasaheb Shinde	Anande Publication
BHUSARE AKASH VINAYAKRAO	2022018100015857 : BA: TY	Communication Skill/ Nirmal Prakashan	G.S.sontakke
BULE SURAJ SANTOSH	2022018100009412 : BA: TY	Saral Seva Bharti /Margdarshan	ERA Publication

CHIRMADE JAYSHREE SATVAJI	2022018100012557 : BA: TY	English Grammer	Risha Publication
DASARWAR UDAYKIRAN M.	2022018100012526 : BA: TY	English Vocablary	Risha Publication
GHAUS AMOL DILIP	2022018100009427 : BA: TY	Sampurna Marathi Vyakran	Arul Publication
JADHAV BALU JANARDHAN	2022018100009482 : BA: TY	Marathi Sabdha Sangraha	Arul Publication
JADHAV SWAPNIL PANJAB	2022018100012445 : BA: TY	Shikshan / Shri V.S. Benodekar	Swami Bramhsthanand
JADHAV UMESH PRAKASH	2022018100012565 : BA: TY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
JAKNEWAR AKSHAY SAMBHAJI	2022018100015873 : BA: TY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
KALANE HARSHAD AMOL	2022018100220145 : BA: TY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
KAZI AFATABODDIN RAHIMODDIN	2022018100009501: BA: TY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
PETKAR AJAY RAMESH	2022018100014815 : BA: TY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
RANMALE YOGESH YADAV	2022018100012581 : BA: TY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
RATHOD RITESH RAVINDRA	2022018100014862 : BA: TY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
RATHOD SANKET SUHAS	2022018100012573 : BA: TY	Krusha Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
RATHOD SHRIKANT SUBHASH	2022018100009435 : BA: TY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
RATHOD SUDHIR BALAJI	2022018100045791 : BA: TY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
RATHOD VAIBHAV KIRAN	2022018100014912 : BA: TY	Budhimatta / Pro. Satish Vasse	Embiton Carrier Point
RATHOD YOGINI DEVIDAS	2022018100146404 : BA: TY	Shvaji Kon Hota / Govinf Pansare	Rajan Bawdekar
SHINDE RAMESHWAR DEVIDAS	2022018100009404 : BA: TY	SuccessPassword/ Savita Nagar	Riya Publication
SONTANKKE AJIT ANAND	2022018100015931 : BA: TY	Gramin Vikas / Dr Dasi kale	Dr. Dinesh Bhonde

SURYAWANSHI VIKAS KAILAS	2022018100009516 : BA: TY	Wangmay Prakar /Dr.Rajan Gawas	Dr. Prakash atkare
TEKALE GOPAL DEVIDAS	2022018100009516 : BA: TY	Manmandir /Vidya Jadhav Naik	Rudrayani
Ade Ajit Shankar	2024018100120110 :BA: FY	Sampurn Samanya Chachni MPSC V.S.shrisagar	K Sagar
Ade Gaurav Vishnu	2024018100148440 :BA: FY	Aadhunik Bharchi Ubharni / Swami Rangnathan	Swami Bhramasthanand
Ade Shivam Datta	2024018100148440 :BA: FY	Bhudhimatta chahni /Sujit Pawar	Unique Accademy
Adlure Roshan Balaji	2024018100488120 :BA: FY	Communication Skill :I/ Dr. Rajkumar Lakhadive	Nikita Publication
Agirkar Suraj Subhash	2024018100092590 :BA: FY	Sarvjanik vitta Vrvhar / Dr Sudhakar Kulkarni	Dr.Dinesh Bhonde
Alvera Anjum Shaikh Aleemuddin	2024018100094500 :BA: FY	Swatantrottar Wangmayin Pravha / Pro V. A Dhaake	Dr Prakash Atkare
Ambedalu Dipak Kondaba	2024018100461110 :BA: FY	Adhunik Gajacha Itihas / Dr N.G. Bhawre	Dr. Dinesh Bhonde
Ankade Shrinivas Maroti	2024018100413360 :BA: FY	Bhartacha Aarthik Vikas /Dr. Subjas Bhonde	Dr.Dinesh Bhonde
Atram Sagar Balaji	2024018100092690 :BA: FY	Communication skill /Y. S. Kamlakar	Dr. Dinesh Bhonde
Atram Vikas Shubhash	2024018100413270 :BA: FY	Paryawarnacha Abhyas/ Sachin Pendse	Dr. Prakash atkare
Avaskar Vivek Manohar	2024018100241460 :BA: FY	Instanat English/ Abdul Salam chous	Salamchous
Bandgar Pravesh Namdev	2024018100091790 :BA: FY	111 Jagpasisha Vyktimatva/ Anuja Joshi	Riya Publication
Bansode Aditya Kailas	2024018100457430 :BA: FY	Sampurn Ganit/ Pandhrinath Rane	Chaitali Prakashan
Ghogase Archana Laxman	2024018100450340 BA: FY	Ganit Guru/ Shantaram Ahire	Payal Prakashan

Gitte Pavan Uttam	2024018100304730 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Guradale Sai Baban	2024018100120220 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Hanvate Satyabhama Ramrao	2024018100094360 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Hirekar Swapnil Santosh	2024018100094720 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
Jadhav Yogese Parasram	2024018100318060 BA: FY	Chhawa /Shivaji Samant	Rutaparna A. Kulkarni
Jadhav Asmita Namdev	2024018100092470 BA: FY	Chhatrapati shivaji Maharaj charitra /Krushnrao A. Kelusakar	H.A Bhave
Jadhav Kunal Kishor	2024018100094460 BA: FY	Samajaik Praiwarnat & Samajik chalwali/ Dr Narayan choudhari	Dr. Prakash atkare
Jadhav Mahesh Kishor	2024018100092460 BA: FY	Programming With C By E Balaguru	BPB Publication
Jadhav Rohit Dharamsing	2024018100094390 BA: FY	Swatantrottar Wangmayin Pravha / Pro V. A Dhaake	Dr. Dinesh Bhonde
Jarande Tanuj Gajanan	2024018100417840 BA: FY	Krushhi Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
Jinewad Aditya Ramesh	2024018100424300 BA: FY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
Kadam Kiran Sahebrao	2024018100092180 BA: FY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
Kadam Sandesh Sugriv	2024018100314400 BA: FY	Communication skill /Y. S. Kamlakar	Dr. Dinesh Bhonde
Kadam Yash Pramod	2024018100092720 BA: FY	Paryawarnacha Abhyas/ Sachin Pendse	Dr. Prakash atkare
Kalbande Akash Maroti	2024018100426650 BA: FY	Instanat English/ Abdul Salam chous	Salamchous
Kambare Raju Omkar	2024018100092220 BA: FY	111 Jagpasisha Vyktimatva/ Anuja Joshi	Riya Publication
Kamble Bhimrav Shilvant	2024018100092600 BA: FY	Sampurn Ganit/ Pandhrinath Rane	Chaitali Prakashan

Kamble Dadasaheb Dasu	2024018100459940 BA: FY	Ganit Guru/ Shantaram Ahire	Payal Prakashan
Kanake Gajanan Sitaram	2024018100092340 BA: FY	Deshasathi ladhle/ Shiva Kambale	ISAP Publication
Kanake Gaurav Gopal	2024018100119720 BA: FY	Sampurn Samanya Chachni MPSC V.S.shrisagar	K Sagar
Kanegaonkar Maroti Kondba	2024018100241470 BA: FY	Aadhunik Bharchi Ubharni / Swami Rangnathan	Swami Bhramasthanand
Kedar Somnath Balaji	2024018100091900 BA: FY	Bhudhimatta chahni /Sujit Pawar	Unique Accademy
Khandare Krushna Gajanan	2024018100316400 BA: FY	Communication Skill :I/ Dr. Rajkumar Lakhadive	Nikita Publication
Khandare Vaibhav Arjun	2024018100091670 BA: FY	Sarvjanik vitta Vrvhar / Dr Sudhakar Kulkarni	Dr.Dinesh Bhonde
Khare Pallavi Sudarshan	2024018100094310 BA: FY	Jiwan Kaoushalya /Ajit Modak	Dr. Prakash atkare
Kinake Sandip Bapurao	2024018100234540 BA: FY	Shikshan Shastra /Dr. Krushna Patil	Fadke Publication
Kove Ajay Sambhaji	2024018100091740 BA: FY	Dnyaneshwar Maharaj /Bhaskar shinde	Datta Dange ISAP
Kudmete Pratik Janardhan	2024018100424360 BA: FY	Vipanan Vyavasthapan/ Pro Arvind Bondre	Dr. Dinesh Bhonde
Kumre Amol Kashinath	2024018100092480 BA: FY	Bhartiya Samaj / Pro Sarita Jadhav	Dr. Prakash atkare
Kumre Vaibhav Ajay	2024018100094670 BA: FY	Vyvasaya Sandyapan / Dr R B Sharma	Dr Bonde
Latkar Krushna Vyankati	2024018100120350 BA: FY	Aadhunik Bhartacha Itihas / Dr Arun Joshi	Dr. Dinesh Bhonde
Madavi Nitin Indradev	2024018100092510 BA: FY	Bhartacha Bhugol / Majit Husain	Tasbur Husain Joudi
Garole Pooja Khandu	2023018100017312 BA: FY	Sampurn Ankaganit / Sayas Karad	Vidyabharti Prakashan
Gathal Gopal Baburav	2023018100013001 BA: FY	Sutrayan / H. G. Joshi	Mahesh Prakashan

Ghantalwar Chetan Balu	2023018100017327 BA: FY	Itihas V Rajyashatra / Dr Prabhaka Dev	Dr Prakash Atkare
Gharke Balaji Ganpatrao	2023018100086661 BA: FY	Chhatrapati Shiv Kavyam	KKSU Prakashan
Ghodam Gangadhar Vinanti	2023018100082044 BA: FY	Nitishcom	
Ghule Priyanshu Arjun	2023018100076604 BA: FY	Kalidas Samgra Vangmaya	
Hajare Dhananjay Laxman	2023018100024014 BA: FY	Balrtnani	
Helge Vedika Suresh	2023018100120161 BA: FY	Devmanva	
Jadhav Ajay Ishwar	2023018100070662 BA: FY	Samaj Shastra V Manas shastra/ Dr Prabhaka Dev	Dr. Prakash atkare
Jadhav Dashrath Vivod	2023018100070693 BA: FY	C Programming By	BPB Publication
Jadhav Gaurav Sahebrao	2023018100070832 BA: FY	Rajkiya Mahapurusha	KKSU Prakashan
Jadhav Harish Sham	2023018100017304 BA: FY	Gouru Grantha	KKSU Prakashan
Jadhav Lavkush Dewsing	2023018100070824 BA: FY	Vishistha Mahila	Dr Pankag Chande
Jadhav Nikita Gokul	2023018100013032 BA: FY	Maha Kavya	
Jadhav Pranita Vinayak	2023018100070735 BA: FY	Sanpurush	
Jadhav Rahul Ramshetti	2023018100012992 BA: FY	Shikshan Maharshya	
Jadhav Ram Aninash	2023018100081153 BA: FY		
Jadhav Sandesh Govind	2023018100017335 BA: FY	Arthshastra V Bhugol Dr Prabhaka Dev	Dr Prakash Atkare
Kadam Dhanraj Shriram	2023018100017343 BA: FY	Shikshan / Shri V.S. Benodekar	Swami Bramhsthanand
Kadam Gaurav Nandkishor	2023018100076701 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Kale Nitika Laxman	2023018100070712 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Kale Sambhaji Shivaji	2023018100086637 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Kale Sanika Shivaji	2023018100070797 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication

Kanake Nandini limbadas	2023018100076627 BA: FY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
Kanchalawar Gayatri balaji	2023018100017351 BA: FY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
Khare Pratiksha Sudarshan	2023018100013047 BA: FY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
Khichchi Mohammad Ismail Shamsher	2023018100120153 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Khokale Gopal Subhash	2023018100070727 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Korde Mahabali shriram	2023018100076716 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Kudmete Abhilash Boju	2023018100076651 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
Kudmethe Kiran Rama	2023018100086653 BA: FY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
Madavi Umakant Jangu	2023018100076643 BA: FY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
Madpelliwar Vyankatesh	2023018100100407 BA: FY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
Mude Arvind Dayaram	2023018100078522 BA: FY	Krushni Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
Pawar Arjun Kailas	2023018100076593 BA: FY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
Pawar Pranjali Sanjay	2023018100081145 BA: FY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
Pawar Vishnu Ganesh	2023018100013016 BA: FY	Budhimatta / Pro. Satish Vasse	Embiton Carrier Point
Polkar Pooja Balaji	2023018100100423 BA: FY	Shvaji Kon Hota / Govinf Pansare	Rajan Bawdekar

**Shri. VasantDada Deshmukh B. A. Civil Services College, Pimpalgaon (R)
Bhokardan Dist. Jalna
Pimpalgaon (Renukai) Tq. Bhokardan Dist. Jalna-431114**

विद्यार्थ्याचे नाव			विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्षा	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव
1	A	ADHAVE DURGA ANKUSHRAO	BA 1st	मुग्धा
2	A	AHER POOJA ARJUN	BA 1st	वाडा
3	A	AHER SHITAL JANARDHAN	BA 1st	माणुसकीचा झरा
4	A	BAJE PRATIK KRUSHNA	BA 1st	मोकळा श्वाश
5	A	BANGALE DATTA SANTOSH	BA 1st	वाजले साडेबारा
6	A	BAWASKAR POOJA SAMADHAN	BA 1st	उन्माद
7	A	BODKHE YOGITA ATMARAM	BA 1st	शमा
8	A	BORSE JAYSHREE DADARAO	BA 1st	अंधार मिटी
9	A	BORSE POOJA DNYANESHWAR	BA 1st	बाप से काका सवाई
10	A	CHANDAN OM PRAVIN	BA 1st	जिता
11	A	CHAUDHARI SHE NABIL SHE GULAB	BA 1st	सिंदूर
12	A	DAUD PAVAN DATTU	BA 1st	मुग्धा
13	A	DESHAMUKH SOPAN RAMESHWAR	BA 1st	वाडा
14	A	DESHMUKH DIPALI SUBHASHRAO	BA 1st	माणुसकीचा झरा
15	A	DESHMUKH PRATIK WALMIK	BA 1st	मोकळा श्वाश
16	A	DESHMUKH SAKSHI KAILAS	BA 1st	वाजले साडेबारा
17	A	DHAYADE SHARADA RAGHUNATH	BA 1st	उन्माद
18	A	ENDOLE NITIN HARIDAS	BA 1st	शमा
19	A	FUSE DIKSHA GANESH	BA 2nd	अंधार मिटी
20	A	GADEKAR ABHISHEK GANESH	BA 2nd	बाप से काका सवाई
21	A	GADEKAR KARTIK RAMESH	BA 2nd	जिता
22	A	GAIKWAD KOMAL NANDKISHOR	BA 2nd	सिंदूर
23	A	GAYKE MANISHA PRABHAKAR	BA 2nd	मुग्धा
24	A	GHUSALE PRITI VIJAY	BA 2nd	वाडा
25	A	GUJAR DEEPAK GAJANAN	BA 2nd	माणुसकीचा झरा
26	A	GUND NIKITA APPA	BA 2nd	मोकळा श्वाश
27	A	HIWALE DIPALI RAMKRUSHNA	BA 2nd	वाजले साडेबारा
28	A	HIWALE SACHIN RAMKRUSHNA	BA 2nd	उन्माद
29	A	JADHAO DIPALI NARAYAN	BA 2nd	शमा

30	A	KACHATE PALLAVI GAJANAN	BA 2nd	अंधार मिटी
31	A	KALE PRATIKSHA KRUSHNA	BA 2nd	बाप से काका सवाई
32	A	KALE SEEMA SAMADHAN	BA 2nd	जिता
33	A	KANADE SHUBHAM BALU	BA 2nd	सिंदूर
34	A	KATOLE HARSHAL SANJAY	BA 2nd	मुग्धा
35	N	KORDE VAISHNAVI KRUSHNA	BA 2nd	वाडा
36	A	LAHANE PRATIKASHA SHANKAR	BA 2nd	माणुसकीचा झरा
37	A	LOKHANDE KARTIK PRAKASH	BA 2nd	मोकळा श्वाश
38		LOKHANDE PALLAVI NARAYAN	BA 2nd	वाजले साडेबारा
39	A	LOKHANDE PAVAN PRAKASH	BA 2nd	उन्माद
40	A	MATKAR SHUBHAM MANIKRAO	BA 2nd	शमा
41	A	NARWADE ARATI VISHNU	BA 2nd	अंधार मिटी
42	A	PADALE SARLA PRAKASH	BA 2nd	बाप से काका सवाई
43	A	PANDE ASHVINI PRABHAKAR	BA 2nd	जिता
44	A	PARMESHWAR KIRAN KISHOR	BA 2nd	सिंदूर
45	A	RAUT SAKSHI HARIBHAU	BA 2nd	मुग्धा
46	A	SALAVE VAISHALI ANIL	BA 2nd	वाडा
47	A	SALVE PUJA RAJU	BA 2nd	माणुसकीचा झरा
48	A	SALVE SURAJ SANTOSH	BA 2nd	मोकळा श्वाश
49	A	SALVE SWAPNIL SUBHASH	BA 2nd	वाजले साडेबारा
50	A	SASTE ANIL RAMESH	BA 2nd	उन्माद
51	A	SHAHA JUBER YUSUF	BA 2nd	शमा
52	A	SHAIKH REHAN SHAIKH HAKKANI	BA 2nd	अंधार मिटी
53	A	SHINDE TANVI VILAS	BA 2nd	बाप से काका सवाई
54	A	SHIRSATH AJAY BHAGWAN	BA 1st	जिता
55	N	SONUNE DIPAK PANDIT	BA 1st	सिंदूर
56	A	SURADKAR ARUNA BHASKAR	BA 1st	मुग्धा
57	A	SURUSE MURLIDHAR RAMESH	BA 1st	वाडा
58	A	TAMHANE ANKITA KADUBA	BA 1st	माणुसकीचा झरा
59	A	TAMHANE POOJA YOGESH	BA 1st	मोकळा श्वाश
60	A	TELANGRE PALLAVI AMBADAS	BA 1st	वाजले साडेबारा
61	A	TELANGRE SAKSHI ASHOK	BA 1st	उन्माद
62	A	TELANGRE VAISHNAVI DINESH	BA 1st	शमा
63	A	WAGH ANKITA ASHOK	BA 1st	अंधार मिटी
64	A	WAGH DNYANESHWAR GANESH	BA 1st	बाप से काका सवाई
65	A	WAGH GAYATRI RAMESHWAR	BA 1st	जिता
66	A	WAGH PARMESHWAR KRUSHNA	BA 1st	सिंदूर
67	A	WAGH POOJA VISHNU	BA 2nd	मुग्धा
68	A	WAGH POONAM DNYANESHWAR	BA 2nd	वाडा

69	A	WAGH ROHINI RAVINDRA	BA 2nd	माणुसकीचा झरा
70	A	WAYAL DEVANAND GAJANAN	BA 2nd	मोकळा श्वाश
71		AHER DIPAK GANESH	BA 2nd	वाजले साडेबारा
72		BAGALE CHAITANYA KAILAS	BA 2nd	उन्माद
73		BAROTE BHAGYASHRI SATISH	BA 2nd	शमा
74		BERAD JAYASHRI GAJANAN	BA 2nd	अंधार मिटी
75		BERAD KOMAL RAJENDRA	BA 2nd	बाप से काका सवाई
76		BODADKAR AKASH SHRIDHAR	BA 2nd	जिता
77		BORADE VANITA DNYANESHWAR	BA 2nd	सिंदूर
78		BORDE KUNAL SUBHASH	BA 2nd	मुग्धा
79		BORSE ABHAY GANESH	BA 2nd	वाडा
80		BORSE ANIKET BHARATRAO	BA 1st	माणुसकीचा झरा
81		CHAVAN GAJANAN VITTHAL	BA 1st	मोकळा श्वाश
82		DESHMUKH JALINDRANATH PANJABRAO	BA 1st	वाजले साडेबारा
83		DESHMUKH RUSHI GAJANAN	BA 1st	उन्माद
84		DHANRAJ ANJALI VIJAY	BA 1st	शमा
86		FEPALE ADITYA SANJAY	BA 1st	अंधार मिटी
87		GADHAVE PAYAL BAPURAO	BA 2nd	बाप से काका सवाई
88		GAIKWAD GAURAV VIKRAM	BA 2nd	जिता
89		GAVANDE RAHUL SANJAY	BA 2nd	सिंदूर
90		HADE DIPAK LAXMAN	BA 2nd	दाही दिशा
91		INGLE ASHWINI SANDU	BA 2nd	आई
92		INGLE NANDINI GAJANAN	BA 2nd	धाय्नी मनी
93		IRSHID RUSHIKESH KISAN	BA 2nd	म्हणत
94		JADHAV ANIL GAJANAN	BA 2nd	देणगी
95		JADHAV ROHINI DATTU	BA 2nd	चेहेरा
96		KARWANDE NANDINI DHANANJAY	BA 2nd	वादकाचे पंख
97		KHADKE SHANKAR KAUTIKRAO	BA 2nd	शिखंडी
99		KHANDWE NITIN DADARAO	BA 2nd	गाव पांढरी
100		KHANDWE VITTHAL RAMDAS	BA 2nd	उंटाचा मुका
101		SHINDE NIKITA BHARAT	BA 1st	माणुसकीचा झरा
102		SHIRSATH BHAGYASHRI BHAGWAN	BA 1st	मोकळा श्वाश
103		SONUNE ARCHANA DNYANESHWAR	BA 1st	वाजले साडेबारा
104		SOR VAISHNAVI RAVINDRA	BA 1st	उन्माद
105		TADVI RAVINA SANDU	BA 1st	शमा
106		WAGH BHAGYASHRI ASHOK	BA 1st	अंधार मिटी
107		WAGH DURGA YADAVRAO	BA 2nd	बाप से काका सवाई
108		WAGH NIKITA DAMODHAR	BA 2nd	जिता
109		WAGH PRAVIN KAILAS	BA 2nd	सिंदूर

110	WAGH VISHNU GANESH	BA 2nd	दाही दिशा

नाव
ADHAV MANISHA RAJU
BADAR SWAPANIL SURESH
BAMIDRAK NUMAN MATEEN
BAMIDRAK REHAN MATEEN CHAUS
BANKAR VAIBHAV RAMESHWAR
BHADARGE BUDDHABHUSHAN GAJANAN
BHARTI DIVYA PUNJARAM
BHUJANG RENUKA BHAUSAHEB
CHAME POOJA DHONDIRAM
CHAME RUPALI DHONDIRAM
CHAPLE HANUMAN DAMODHAR
CHAUS AMAN NASER
CHAVAN NITIN GAJANAN
CHAVAN SURESH BHAUSAHEB
CHAVHAN SHIVAM DEVIDAS
CHAVHAN SHIVRAJ SAMADHAN
CHHADIDAR DEEPALI RAHUL
CHHADIDAR NANDINI SUNIL
CHHADIDAR PRAMOD PARMESHWAR
CHHADIDAR RUPALI RAHUL
CHHADIDAR SWATI RAMESHWAR
DAHATANDE DNYANESHWAR BABURAO
DANDALE SHIVAM NARENDRA
DANDALE YOGESH GAJANAN
DESHMUKH RHUSHIKESH UMESH
DHANVAII SHUBHAM VISHNU
DHAWALE ARYAN ASHOK
DUNGAHU JAYA DIGAMBAR
DUNGAHU SHUBHAM RAVSAHEB
FALKE VISHAL SHIVAJI

विध्याथ्याचे वर्ग क्रमांक

प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
प्रथम वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष
द्वितीय वर्ष

ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव

संपूर्ण गणित सूत्रे / पंढरीनाथ राणे
संपूर्ण गणित सूत्रे / पंढरीनाथ राणे
संपूर्ण गणित सूत्रे / पंढरीनाथ राणे
संपूर्ण गणित सूत्रे / पंढरीनाथ राणे
संपूर्ण गणित सूत्रे / पंढरीनाथ राणे
अंतिम सत्य / समाधान निमसरकार
अंतिम सत्य / समाधान निमसरकार
अंतिम सत्य / समाधान निमसरकार
द विनर्स ठोकला /विठ्ठल पगळे बापू काकडे
द विनर्स ठोकला /विठ्ठल पगळे बापू काकडे
द विनर्स ठोकला /विठ्ठल पगळे बापू काकडे
द विनर्स ठोकला /विठ्ठल पगळे बापू काकडे
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
बद्धिमता चाचणी /नितीन महात्ये
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
नवीन अंकगणित /डॉ.आर एस अग्रवाल
तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील
तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील
तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील

प्रकाशन

चैताली प्रकाशन सृजात कोल्हापूर
चैताली प्रकाशन सृजात कोल्हापूर
चैताली प्रकाशन सृजात कोल्हापूर
चैताली प्रकाशन सृजात कोल्हापूर
salm katta / पुणे
salm katta / पुणे
salm katta / पुणे
सौ सोनाली पृगाडे संभाजी नगर
सौ सोनाली पृगाडे संभाजी नगर
सौ सोनाली पृगाडे संभाजी नगर
सौ सोनाली पृगाडे संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
शितल अजब वाघ संभाजी नगर
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
एस चंद नवीन दिल्ली
सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
सौ. अर्चना एकनाथ पाटील

GAIKWAD ROHIDAS SOMINATH
GAIKWAD YOGESH RAMESH
GAIYAKWAD NILESH RAJENDRA
GANGATIVARE SURAJ SAMADHAN
GAWAI PRAKASH SANDIP
GAWAI VAISHALI VIJAY
GAYAKWAD SHUBHAM PRALHAD
GAYKAWAD MANISHA GAJANAN
GHODASE AKASH GANESH
GHODSE PRASAD BANDU
GHODSE SHALIK RAMESH
GHODSE SOMINATH DAGDUBA
GIRI ABHISHEK GAJANAN
GIRI JYOTI WALMIK
GIRI NITIN LAL
GIRI SURAJ RAJU
GOLANDE MANISHA SONAJI
HIVALE KUNAL RAMDAS
JADHAO PIYUSH BABASAHEB
JADHAV OM GAJANAN
JADHAV PALLAVI RAM
JADHAV RAHUL GAUTAM
JADHAV VAIBHAV SARJERAV
JADHAV VISHAKHA SANJAY
JADHAV VISHNU GANESHRAO
JADHAV YOGESH GAJANAN
JAGDALE JAYRAJ VISHNU

द्वितीय वर्ष	तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील	सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
द्वितीय वर्ष	तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील	सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
द्वितीय वर्ष	तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील	सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
द्वितीय वर्ष	तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील	सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
द्वितीय वर्ष	तात्याचा ठोकला /एकनाथ रामचंद्र पाटील	सौ. अर्चना एकनाथ पाटील
द्वितीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
द्वितीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
द्वितीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	पोलीस भरती गुरू ठोकला /राजेश मेसे	बी स्मार्ट पाबालिक / अरुणा मेसे
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
तृतीय वर्ष	DEDT PSI/RAJESH MESHE	स्वाती रसाळ
प्रथम वर्ष	परिपूर्ण मराठी व्याकरण /बालासाहेब शिंदे	आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

JAGDHANE DATTA SANTOSH
JAGTAP AKASH RAJENDRA
KALE MIRABAI HIRALAL
KALE YOGESH RAMNATH
KAMBLE RAJENDRA KRUSHNA
KANKAL PRASHIK GAJANAN
KANULE MOHAN MANOHAR
KAPSE PARASRAM EKNATH
KAWALE RAHUL SURESH
KHANDARE DNYANESHWAR SHIVAJI
KHANDARE NEHA BHAUSAHEB
KHANDARE RAMESHWAR SHIVAJI
KHANDEBHARAD ABHISHEK BALIRAM
KHARJULE SHIVANI FAKIRCHAND
KHARJULE SHIVKANYA BHAGWAN
KORDE PALLAVI LAXMAN
KSHIRSAGAR DIPAK BABAN
MAGHADE ASHISH PRAKASH
MAHAKAL YOGESH DADARAV
MEHARE ROHIT RAJENDRA
MHASKE RUSHIKESH GAJANAN
MHASKE SANKET BHARAT
MODHEKAR PUNAM RAJU
MORE SAPANA SAMADHAN
MULE KARTIK BHIMRAO
MUSAVVIR MAZHAR QURESHI
NAGRE VISHAL VISHNU

[illegible]

NARVADE GAJANAN VITTAL
NAVALE AMOL DNYANESHWAR
NIKAM SATISH GANESH
PADOL KESHAV RAOSAHEB
PATHAN MOHSIN AKBAR
PATHAN SATTARKHA NISARKHA
PATIL AKSHAY MUKUND
PATOLE ANITA SHAM
PAWAR ABHIJIT BHAGWAN
PAWAR GOPAL EKNATH
PAWAR JANARDHAN ATMARAM
PAWAR SWAPNIL DEVIDAS
RODGE ANIL BHAUSAHEB
SABLE ARJUN BALASAHEB
SABLE MAHESH ANNASAHEB
SARDE DARSHAN DNYANESHWAR
SARDE SUMIT GAJANAN
SARDE VIJAY RAJENDRA
SAWADE NIVRUTTI MADHAV
SAWDE DIPAK NARAYAN
SAWDE KALYANI RAM
SAWDE PRATAP PARMESWAR
SAWDE ROHIT BHAGWAN
SAYYAD TAISHIN FAHIN
SHAHA TAJEB MAHEBUD
SHAIKH SHAHED INUS
SHAIKH SOHEB SHAIKH MUSA

प्रथम वर्ष	पोलिस भारती ४११ प्रश्नपत्रिका /विठ्ठल नागनाथ	एस स्मार्ट /नांदेड
प्रथम वर्ष	पोलिस भारती ४११ प्रश्नपत्रिका /विठ्ठल नागनाथ	एस स्मार्ट /नांदेड
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	सामान्य विज्ञान /डॉ.सचिन मस्के	शारदा /पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण तलाठी परीक्षा /के सागर	सौ.शोभा देवी क्षीरसागर /प्रकाशन पूणे
प्रथम वर्ष	संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे	आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर
प्रथम वर्ष	संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे	आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर
प्रथम वर्ष	संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे	आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर
प्रथम वर्ष	संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे	आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

SHEJUL RUSHIKESH RAVINDRA
SHEKH TOHIT AKHTAR
SHINGNE PRATIK PRAKASH
THITE ADITYA NAVNEET
UGALE SHIVAM ARUN
VEER SOMINATH BABASAHEB
WANKHEDE PALLAVI ASHOK
WARADE SHIDDHODHAR SAKHARAM

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

प्रथम वर्ष

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण /बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

संपूर्ण इंग्लिश व्याकरण / बालासाहेब शिंदे

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

आनंद पब्लिकेशन संभाजी नगर

Sr. No	Students Name	Students Class/Sem	Book Name / Book Author	Publisher
1	Krish P. Rajput	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Hygiene And Sanitation Management In Hospitality Industry / Karnail Singh	Naman Publisher,N-Delhi
2	Harish P. Sonwane	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Food And Beverage Service / Sudhir Andrews	Tata McGraw Hill , N- Delhi
3	Ayush Kale	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
4	Shrushti Moon	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
5	Prashika Glathcere	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
6	Rumani Zopade	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Wings of Fire / A.P.J.Abdul Kalam	Universities Press
7	Pankaj J. Pawar	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
8	Omraj Mahakalkar	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Ignited Minds / A.P.J.Abdul Kalam	Penguin Books
9	Sanket Jaunjhal	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Food Production Operation / Parvinder Bali	Oxford university , N-Delhi
10	Shabaj Mansuri	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Food and Beverage Service / Thakur V.J.	Denett & Co., Nagpur
11	Shrawani Bante	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Yogasana & Pranayama For Health / P.D. Sharma	Navneet , Ahmadabad
12	Tanisha Ramteke	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
13	Naresh Gautam	B.Sc.H.S. / IInd Sem	Hotel Marketing / S.M. Jha	Himalaya Publisher, Mumbai
14	Iqbal Khan	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi
15	Sahil Badnore	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Front Office / Jatashankar Tiwari	Oxford university , N-Delhi
16	Rahmat Sheikh	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Check In & Check Out / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
17	Priya Sohan	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
18	Varun Khandale	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
19	Ram Gudape	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Guest Management / R.K.Arora	aph Publishing , N-Delhi
20	Vickey Ingale	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi

21	Paras Sardar	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Wings of Fire / A.P.J.Abdul Kalam	Universities Press
22	Kunal Garibe	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
23	Shyam Dikshit	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
24	Avaish Ansari	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hygiene And Sanitation Management In Hospitality Industry / Karnail Singh	Naman Publisher,N-Delhi
25	Harsh Yadav	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
26	Shrutik Badnore	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Wings of Fire / A.P.J.Abdul Kalam	Universities Press
27	Omesha Chauhan	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
28	Isha Dhanorkar	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
29	Om Dhemre	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi
30	Neil Thomas	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
31	Aniket kadve	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
32	Vedant kothe	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
33	Kshitij Padve	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Marketing Management / S.M. Jha	Frank Bros., N- Delhi
34	Baldeep singh	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
35	Revati Khurge	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi
36	Sanjana Shahu	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hygiene And Sanitation Management In Hospitality Industry / Karnail Singh	Naman Publisher,N-Delhi
37	Muntazir Gulzar	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
38	Hanok Salve	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
39	Pranay Mohanty	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi
40	Tushar Umap	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
41	Rishi Taram	B.Sc.H.S. / VI-Sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi

42	Akanshu Mimrot	B.Sc.H.S. 2nd sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
43	Adesh Waghmare	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
44	Sayyad Saif Ali	B.Sc.H.S. 2nd sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
45	Laxman Ghugal	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
46	Samiksha Unde	B.Sc.H.S. 2nd sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi
47	Nilesh Warghane	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
48	Tejas Ghuse	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
49	Rahul Dhage	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
50	Anvi Mndpe	B.Sc.H.S. 2nd sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
51	Mrunal Raut	B.Sc.H.S. 2nd sem	Marketing Management / S.M. Jha	Frank Bros., N- Delhi
52	Prajwal Gajbhiye	B.Sc.H.S. 2nd sem	Front Office Management / S.K.Bhatnager	The Hospitality Press,N-Delhi
53	Mohit Shobhane	B.Sc.H.S. 2nd sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
54	Unnati Khandekar	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
55	Khushi Shahare	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
56	Ankit Kale	B.Sc.H.S. 2nd sem	Hygiene And Sanitation Management In Hospitality Industry / Karnail Singh	Naman Publisher,N-Delhi
57	Adity Awachat	B.Sc.H.S. 2nd sem	Guest Management / R.K.Arora	APH Publishing , N-Delhi
58	Payal Challawar	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
59	Satish Vaidya	B.Sc.H.S. 2nd sem	Theory of Cookery / Krishna Arora	Frank Bros., N- Delhi
60	Harshal Nakhale	B.Sc.H.S. 2nd sem	Ignited Minds / A.P.J.Abdul Kalam	Universities Press
61	Navdeep Multani	B.Sc.H.S. 2nd sem	Marketing Management / S.M. Jha	Frank Bros., N- Delhi
62	Dakshak Chandewar	B.Sc.H.S. 2nd sem	Hotel Housekeeping / G.Raghubalan	Oxford university , N-Delhi

;qfuOglZy ifCyd lOghZI dkWyst] vdkSyk 1136

V-dz	fo kF;kZaps uko	fo kF;kZaps oxZ dzekad o d{k	XkzaFkkps uko o ys[kdkps uko	izdk'ku
1	gkxs y[ku izoh.k	B.A (CIVIL SERVIEC)	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	पार प्रकाशन
2	ckoLdj vfudsr Jhd`".k	B.COM	वीणा गवाणकर - एक होता कार्हर	esudk izdk'ku
3	fnoukys iou olark	B.COM	हा तेल नावाचा इतिहास आहे - गिरीश कुबेर	मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस
4	caM Loluhy eksgu	B.A (CIVIL SERVIEC)	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
5	baxGs vkfnR; fl)kFkZ	B.A (CIVIL SERVIEC)	nqfu;knkjh	lg;knkjh
6	vekudj jk.kh vuark	B.COM	हा तेल नावाचा इतिहास आहे - गिरीश कुबेर	Prabodhan Prakashan
7	ckoLdj fo'kky lqjs'k	B.A (CIVIL SERVIEC)	स्वामी - रणजीत देसाई	मेहता पब्लिशिंग हाऊ
8	nqcksys g"kZy xtkuku	B.COM	हा तेल नावाचा इतिहास आहे - गिरीश कुबेर	मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस
9	fHkoVs vkse eqjyh/kj	B.A (CIVIL SERVIEC)	स्वामी - रणजीत देसाई	मेहता पब्लिशिंग हाऊ
10	djatdj psru v'kksd	B.A (CIVIL SERVIEC)	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
11	xk;dokM r`lrh larks"k	B.COM	सामान्य अध्ययन,साहित्य अम/एपी आर्य	मधुश्री प्रकाशन

12	Mkcsjko 'kqHkkaxh Jko.k	B.A (CIVIL SERVIEC)	समग्र भारताचा इतिहास, फडके अयमा कदम	मधुश्री पब्लिकेशन
13	nkHkkMs v'ohuh fnus'k	B.A (CIVIL SERVIEC)	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	पार प्रकाशन
14	fgoj dj xkSjo izYgkn	B.A (CIVIL SERVIEC)	विद्याभारती/ प्रशांत देशमुख	मधमाशी प्रकाशन
15	baxGs lafo/kku l[kk]ke	B.A (CIVIL SERVIEC)	सनातन भारतीय / जयंत आखले	Popular Prakashan
16	csnzs nqxsZ'k Jhd`".k ¼lafxrk½	B.COM	सत्पुरुषाः डॉ पंकज चांदे 11.2	मंजुळ पब्लिशिंग हाऊस
17	Qqymacj dj vfiZr fot;	B.COM	संक्रमण-नारायण धारप	साहित्य आणि संस्कृती मदली
18	xkMxs xk;=h x.ks'k	B.COM	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
19	xobZ vHk; 'kkarkjke	B.A (CIVIL SERVIEC)	विद्याभारती/ प्रशांत देशमुख	laLdzhrh f'k{k.k laLFkk
20	fnoukys e;qjh fouksn	B.COM	संक्रमण-नारायण धारप	साहित्य आणि संस्कृती मदली
21	nkeksnj lE;d ckGw	B.A (CIVIL SERVIEC)	शहेनशहा - ना स इनामदार	kga'kgk ifCyds'ku
22	xobZ [kq'kh ckGw ¼js'kek½	B.A (CIVIL SERVIEC)	व्यक्ती आणि वल्ली - पु ल देशपांडे	fo k izdk'ku eafnj
23	HkkaMs rq"kkj ckGd`".k ¼mek½	B.COM	हा तेल नावाचा इतिहास आहे - गिरीश कुबेर	मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस
24	<xrs rstLohuh 'kkejko	B.COM	विहारराष्ट्रमाता परिषद देवेन्द्र , शिशुपालवधम	कुसुमाग्रज प्रकाशन

25	tk/ko xksfoan lqHkk"k	B.COM	विद्याभारती/ प्रशांत देशमुख	laLdzhrh f'k{k.k laLFkk
26	nkeksnj fo k vtqZu	B.A (CIVIL SERVICE)	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
27	<oGs _frd 'ks"kjko	B.COM	सनातन भारतीय / जयंत आखले	मौज प्रकाशन गृह
28	pksVey ik;y vt;	B.A (CIVIL SERVICE)	माझ्या बापाची पेंड - द मा मिरासदार	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
29	Mksaxjs f/kjt Jo.k	B.COM	विद्याभारती/ प्रशांत देशमुख	laLdzhrh f'k{k.k laLFkk
30	<ksjs ,dukFk fHkejko	B.COM	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
31	<ksjs 'kqHkkaxh xtkuku	B.COM	विद्याभारती/ प्रशांत देशमुख	मधमाशी प्रकाशन
32	caM vkfnR; lat;	B.A (CIVIL SERVICE)	संस्कृत वाक्यपुस्तक/बालकर	गोयल प्रकाशन पुणे
33	xobZ rUe; egsanz ¼dfork½	B.A (CIVIL SERVICE)	रारंगढांग - प्रभाकर पैठारकर	रुतुरंग प्रकाशन
34	Hkxr psru eqjyh/kj	B.A (CIVIL SERVICE)	महाश्वेता - डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे	fj;k ifCyds'ku
35	gkxs vkse foykl ¼oanuk½	B.A (CIVIL SERVICE)	राजकीय महापुरुष, पंकज चांदे	fganw izdk'ku
36	caM lqjt ,dukFk	B.COM	संक्रमण-नारायण धारप	साहित्य आणि संस्कृती मदली
37	xk;dokM lkses'k egknso	B.A (CIVIL SERVICE)	पंखा-प्रकाश नारायण संत	प्रबोधन प्रकाशन
38	<oGs lyksuh xtkuu	B.A (CIVIL SERVICE)	युनिक / तुकारान नाथक	;qfud ifCy'klZZ

39	खंडारे दीक्षा महेंद्र	B.A (CIVIL SERVIEC)	युद्ध जिवान्चे- गिरीश कुबेर	g"kZy पब्लिकेशन्स
40	Hkkst.ks vHk; lges/k	B.COM	युगंधर- शिवाजी सांवत	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
41	xkoaMs Jh;ka'kh xksiky	B.COM	माझ्या बापाची पेंड - द मा मिरासदार	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
42	vkVksVs izkph jkts'k	B.COM	दस नंबर फोन ,राजीव तांबे	अभिजित प्रकाशन
43	baxGs 'osrk panze.kh	B.COM	महाश्वेता - डॉ. सुमती क्षेत्रमाडे	fj;k ifCyds'ku
44	vkiksrhdj izT;ksr enu	B.A (CIVIL SERVIEC)	राजकीय महापुरुष, पंकज चांदे	fganw izdk'ku
45	v:Gdj mn; jfoanz	B.COM	महाराष्ट्र विवीमंडळ गारखा / खींद्र गाडगीळ	लोकायत प्रकाशन
46	vkVksVs vkns'k jktw	B.A (CIVIL SERVIEC)	मनोहरनीग / है। किय जोशी	रंगेहाथ प्रकाशन
47	कांबळे आकाश सुखदेव	B.A (CIVIL SERVIEC)	पंखा-प्रकाश नारायण संत	प्रबोधन प्रकाशन
48	xkseks vej foB~By	B.COM	युनिक / तुकारान नाथक	;qfud ifCy'kIZZ
49	dkGs Hkq"k.k lqjs'k ¼vpZuk½	B.A (CIVIL SERVIEC)	देवमानवा ,डॉ पंकज चांदे 11.2	मनोरमा प्रकाशन
50	<ksjs _f'kds'k Hkkjr	B.COM	दस नंबर फोन ,राजीव तांबे	अभिजित प्रकाशन

51	xkoaMs jk/kk xtkuku	B.COM	हा तेल नावाचा इतिहास आहे - गिरीश कुबेर	मीडिया वॉच पब्लिशिंग हाऊस
52	?kqgs vej gjhnl	B.COM	माझ्या बापाची पेंड - द मा मिरासदार	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
53	<oGs f'kokuh 'kjn	B.A (CIVIL SERVIEC)	डेझर्टर - विजय देवधूर	नेटवर्क प्रकाशन
54	fgjGdj x.ks'k larks"k	B.A (CIVIL SERVIEC)	चोळके कुटुंबीय, विजय पाडळकर	बारलोनी पुस्तके
55	nkVs e;qj iz'kkar	B.A (CIVIL SERVIEC)	छावा - शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
56	nqxsZ oS".koh lat;	B.COM	छावा - शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिशिंग हाऊस
57	vkacqldj psru xtkuu	B.COM	छाया आणि ज्योती - सुमती देवस्थळे	jktgal izdk'ku
58	HkVdj Hkwfedk jkes'oj	B.COM	जादुई जंगल वाघोबाचा पत्ता, वर्षा गर्जेद्रगडकर	jktgal izdk'ku
59	vkBoys dj.k v'kksd	B.COM	छाया आणि ज्योती - सुमती देवस्थळे	jktgal izdk'ku
60	<oGs izkph jfoanz	B.COM	चौयन्त्या प्रचारात / श्री.हर्षदिन	रमेश चव्हाण
61	pksVey fufdrk jkts'k	B.A (CIVIL SERVIEC)	चौखम्मा / राजेखर शा	कमलप्रभा प्रकाशन
62	baxGs fnO;k y{e.k	B.A (CIVIL SERVIEC)	चौखम्मा / राजेखर शा	कमलप्रभा प्रकाशन
63	xkMxs g"kZn lat;	B.A (CIVIL SERVIEC)	चोळके कुटुंबीय, विजय पाडळकर	बारलोनी पुस्तके
64	केदार शंकर दशरथ	B.A (CIVIL SERVIEC)	छावा - शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिशिंग हाऊस

65	baxGs izkph gfjnl	B.COM	चोलावा। बहमानंद त्रिपाठी	अनघा प्रकाशन
66	nqrksaMs xkSjo izeksn	B.COM	चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी	राहुल आदित्य प्रकाशन
67	fHkls fufdrk fd'kksj	B.A (CIVIL SERVICE)	चिनीमाती- मीना प्रभू	ejkBh izdk'ku
68	Qqjlqys iqtg egkohj	B.A (CIVIL SERVICE)	गोट्या - ना धो ताम्हणकर.	डिंपल पब्लिकेशन
69	xkoaMs izFkes'k lat;	B.A (CIVIL SERVICE)	गुलाम - अच्युत गोडबोले	लोकप्रिय प्रकाशन
70	gkrksys fnO;k lqjsanz	B.A (CIVIL SERVICE)	गुगली - दिलीप प्रभावळकर	गोयल प्रकाशन
71	करवते पल्लवी विनोद	B.A (CIVIL SERVICE)	छाया आणि ज्योती - सुमती देवस्थळे	jktgal izdk'ku
72	vaHkksjs _"khds'k jkgwy	B.COM	चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी	राहुल आदित्य प्रकाशन
73	Mksaxjs lans'k lat;	B.COM	कौमुदी । नीबा. प्र. सोमनर	सदामंगल प्रकाशन
74	xksGs jksgu izdk'k	B.COM	कोल्हाट्याचे पोर - किशोर शांताबाई काळे	रिती पब्लिकेशन
75	gj.ks fdj.k Hkxoku	B.A (CIVIL SERVICE)	कृष्णविवर - मोहन आपटे	राजहंस प्रकाशन
76	pdzujk;.k 'kSys'k rstjko	B.COM	काजळमाया - जी ए कुलकर्णी	सदामंगल प्रकाशन
77	prjdkj gkfnZd nRrk=;	B.A (CIVIL SERVICE)	उपकार / लाल मरनागर	midkj izdk'ku
78	baxGs vkn'kZ 'kq)k/ku	B.COM	उपकार / लाल मरनागर	midkj izdk'ku

79	baxGs lqes/k vkuan	B.COM	आहे मनोहर तरी - सुनीताबाई देशपांडे	गंधर्व-वेद प्रकाशन
80	cksgjih xksiky fMxkacj	B.A (CIVIL SERVIEC)	आंतरराष्ट्रीय संबंध , भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर	अथर्व पब्लिकेशन
81	nkeksnj lkghy vtZqu	B.A (CIVIL SERVIEC)	कृष्णविवर - मोहन आपटे	राजहंस प्रकाशन
82	xksiukjk;.k v{k; ukxs'k	B.A (CIVIL SERVIEC)	आमची शाळा, माधुरी पुरंदरे	भाग्यश्री प्रकाशन
83	dkGs n'kZuk fnyhi	B.A (CIVIL SERVIEC)	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	काशय प्रकाशन
84	fHkjM vke dSykl	B.COM	आडवी टूर आणि इतर कथा, राजीव तांबे	अथर्व पब्लिकेशन्स
85	baxGs eksghr izoh.k	B.COM	आकाशाशी जडले नाते-जयंत नारळीकर	नॅशनल बुक ट्रस्ट
86	dkMqdj vkse eqjyh/kj	B.COM	चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी	राहुल आदित्य प्रकाशन
87	tfodkj x.ks'k xtkuku	B.A (CIVIL SERVIEC)	आंतरराष्ट्रीय संबंध , भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर	अथर्व पब्लिकेशन
88	xksiukjk;.k vkfnR; jkts'k	B.A (CIVIL SERVIEC)	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	पार प्रकाशन
89	केदार राज पुंजाजी	B.A (CIVIL SERVIEC)	आंतरराष्ट्रीय संबंध , भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर	अथर्व पब्लिकेशन
90	bjps dq.kky lat;	B.COM	चोलावा। बहमानंद त्रिपाठी	अनघा प्रकाशन
91	baxGs izftr fl)kFkZ	B.A (CIVIL SERVIEC)	laiw.kZ ckGdjke	leUo; izdk'ku
92	pOgk.k dj.k jktw	B.A (CIVIL SERVIEC)	"आणि मी"- विजय तेंडुलकर	राजेंद्र प्रकाशन

93	baxGs izFkes'k lqHkk"k	B.A (CIVIL SERVICE)	आणखी एक पलायन - रविकांत पागनीस	रंगेहाथ प्रकाशन
94	vfgj jkt lqfuy	B.COM	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	काशय प्रकाशन
95	Hkkyfryd vafdr jkts'k	B.COM	nqfu;knkjh	lg;knkjh
96	xk;dokM oS/kgH dSykl	B.COM	चिमणरावाचे च-हाट- चिं वि जोशी	राहुल आदित्य प्रकाशन
97	v?kGrs v{k; flrkjke	B.COM	जाळेचे शाली/ विजयकुमार	काशय प्रकाशन
98	nqrksaMs dq.kky iq:iksRre	B.COM	आंतरराष्ट्रीय संबंध , भी मंगेश डॉ सरकार रायपुरकर	अथर्व पब्लिकेशन
99	tk/ko v{k; jked`".k	B.COM	दस नंबरी फोन ,राजीव तांबे	अभिजित प्रकाशन
100	cgknqjdj iz.k; rstjko	B.COM	गोट्या - ना धो ताम्हणकर.	डिंपल पब्लिकेशन

Swarajya Varishtha Mahavidyalay BhakshiMulane Ta_Baglan Dist -N

SR.NO	STUDENT NAME	Students Roll No & STD	Books Name & Author Name
1	AHIRE PRIYANKA BABAN	01-BACS-FIRST SEM	PRAKASVATA -Dr. Prakash Baba Amte
2	AHIRE SAKSHI BABAN	02-BACS-FIRST SEM	PRATINAYAK -Dinkar Joshi
3	AHIRE MANAS JAGDISH	03-BACS-FIRST SEM	Nilachya Chhata -Suryakant Chaphekar
4	BACHHAV BHUPESH DIPAK	04-BACS-FIRST SEM	Chhatrapati Sambhaji Maharaj- Va Si Bendre
5	BAGUL DHANASHRI BAPU	05-BACS-FIRST SEM	Maharana Pratap -Dr. Narsinh Pardeshi- Baghel
6	BHAMARE AKSHAY DIPAK	06-BACS-FIRST SEM	Peshwekalin Maharashtra-V.K. Bhawe
7	CHAUDHARI SONALI KALURAM	07-BACS-FIRST SEM	Trishanku -Sudha Murty
8	CHAURE GAURAV POPAT	08-BACS-FIRST SEM	Zunj tichi pachatashi-Dr. Deepa Kshirsagar
9	GAVALI KUNAL DEVA	09-BACS-FIRST SEM	KANDYACHA VANDHA-Nandini Deshmukh
10	GOSAVI NILESH DNYANESHWAR	10-BACS-FIRST SEM	Abhyas Te Adhikari -Manohar Bhole
11	GOYKAR BHARAT NANAJI	11-BACS-FIRST SEM	Samajik manasshastra-prof. Mukund Inamdar, Prof. Kesh
12	MAHALE PRAMILA KHANDU	12-1BACS-FIRST SEM	Manopasana-Bhishmaraj Baam
13	MOHITE KEDESHRI BAPU	13-BACS-FIRST SEM	The Buddha and The Badass-Vishen Lakhiyani (Dr. Kamal
14	MORE ROSHANI SUNIL	14-BACS-FIRST SEM	The 48 Laws of Power-Robert Green
15	PAWAR VIDYA RAVINDRA	15-BACS-FIRST SEM	The Simple Path to Wealth-J.L.Collins (नागेश सूरवसे)
16	SABALE SANJAY PINTYA	16-BACS-FIRST SEM	Egypsy-Ravi Walekar
17	SHINDE DINESH VISHNU	17-BACS-FIRST SEM	Nikobarchi Navlai-Rajeshwari Kishor
18	SURYAWANSHI SUBHASH RAGHUNATH	18-BACS-FIRST SEM	Granthalay Va Mahitishastra Kosh-Sujata Konnur, Dr. M B
19	THAKARE PRAMILA EKANATH	19-BACS-FIRST SEM	Asa Mi Ghadalo-Ranjit,medha
20	THAKARE ROHINI PUNDLIK	20-BACS-FIRST SEM	Vladimir Putin-Atul Kahate
21	AHIRE NILESH MOHAN	01-BACS- THIRD SEM	Nilachya Chhata -Suryakant Chaphekar
22	AHIRE ROHAN KARBHARI	02-BACS- THIRD SEM	Chhatrapati Sambhaji Maharaj- Va Si Bendre
23	AHIRE SHOBHA MOHAN	03-BACS-THIRD SEM	Maharana Pratap -Dr. Narsinh Pardeshi- Baghel
24	AHIRE SUBHASH PANDIT	04-BACS-THIRD SEM	PRAKASVATA -Dr. Prakash Baba Amte
25	BACHHAV MOHIT SUDHAKAR	05-BACS-THIRD SEM	PRATINAYAK -Dinkar Joshi
26	CHAUDHARI AJAY SURESH	06-BACS-THIRD SEM	Peshwekalin Maharashtra-V.K. Bhawe
27	SONAWANE CHETAN KALU	07-BACS-THIRD SEM	Trishanku -Sudha Murty
28	SHEWALE DAMINI KAILAS	08-BACS-THIRD SEM	Zunj tichi pachatashi-Dr. Deepa Kshirsagar
29	DEORE DIPALI SANJAY	09-BACS-THIRD SEM	KANDYACHA VANDHA-Nandini Deshmukh
30	DESAI BHATI KADYA	10-BACS-THIRD SEM	Abhyas Te Adhikari -Manohar Bhole

31	GOSAVI CHETAN DNYANESHWAR	11-BACS-THIRD SEM
32	KUWAR SANDIP DEVIDAS	12-1BACS-THIRD SEM
33	NIKAM GORAKH RAMESH	13-BACS-THIRD SEM
34	PAWAR USHA UTTAM	14-BACS-THIRD SEM
35	SABALE VIJAY DEVIDAS	15-BACS-THIRD SEM
36	SHEWALE BHAGYASHRI DADAJI	16-BACS-THIRD SEM
37	SONAWANE SAGAR KEVAL	17-BACS-THIRD SEM
38	SONAWANE VANDANA LAKDU	18-BACS-THIRD SEM
39	SURYAWANSHI JAGDISH POPAT	19-BACS-THIRD SEM
40	SURYAWANSHI RAVINDRA BUDHA	20-BACS-THIRD SEM
41	THAKRE PUNAM VALU	21-BACS-THIRD SEM
42	THORAT SAURABH DILIP	22-BACS-THIRD SEM

Samajik manasshastra-prof. Mukund Inamdar, Prof. Kesh

Manopasana-Bhishmaraj Baam

The Buddha and The Badass-Vishen Lakhiyani (Dr. Kamal

The 48 Laws of Power-Robert Green

The Simple Path to Wealth-J.L.Collins (नागेश सूरवसे)

Egypsy-Ravi Walekar

Nikobarchi Navlai-Rajeshwari Kishor

Nikobarchi Navlai-Rajeshwari Kishor

Granthalay Va Mahitishastra Kosh-Sujata Konnur, Dr. M B

Asa Mi Ghadalo-Ranjit,medha

Vladimir Putin-Atul Kahate

PRATINAYAK -Dinkar Joshi

महाविद्यालानी कमीत कमी 100 विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ वाचन संकल्प याची माहिती

Sr.	Name Of Student	Class	Name Of Books	Name Author	Publication
1	AATHVA ROSHAN SAYBU	B.A Civil Services Ist Year	Ankganit	Shri. Pramod Chaugule	Nyandeep Publication
2	AKHANDE KALPANA SHANKAR	B.A Civil Services Ist Year	English Grammar and Composition	Rajendra Pal	Sultan Chand & Sons
3	AKHANDE GANESH MUNSI	B.A Civil Services Ist Year	Vidnyan Tantradnyan Ani Vikas	Pr.M.K.Patil	Kunal Madan Hajeri Chetak Books
4	AKHANDE KAREENA NANU	B.A Civil Services Ist Year	Vikrikar Nirikshak Mukhya Pariksha	Pr.Umesh Bhosle	Pritam Publications
5	AKHANDE MAYA SAYBU	B.A Civil Services Ist Year	Talathi Bharti pariksha	Pr. Umesh Bhosle	Univharsal Akadmik Pres
6	ATHAVE ALKESH MUNGA	B.A Civil Services Ist Year	Samanya Adhyayan	Rajesh Rajan	Arihant Publications
7	ATHOLE DEVANAND HEMCHAND	B.A Civil Services Ist Year	Samanya Adhyayan	Dr.Rajesh Kumar Sinh	Lucent Publication
8	ATHOTE RAJKUMAR SURESH	B.A Civil Services Ist Year	Rajya Seva Mukhya Priksha	Pr. Umesh Bhosle	Pritam Publications
9	ATHOTE RAVIDAS RAMFAL	B.A Civil Services Ist Year	Kar Sahayayak Mukhya Priksha	Pr. Purushottam Mahajan	Pritam Publications
10	BACHALE ABHAY DIPAK	B.A Civil Services Ist Year	Rajya Seva Mukhya Priksha	Pr. Purushottam Mahajan	Pritam Publications
11	BELKAR NEHA RAMPRASAD	B.A Civil Services Ist Year	Practice Sets	Ajit Kumar	Arihant Publications
12	BELKAR PURANKAR SANTU	B.A Civil Services Ist Year	Science & technology	Dr.Tushar Ghorpade	Sahyadri Publications Ltd.
13	BELKAR UMESH WASUDEO	B.A Civil Services Ist Year	Purva Priksha	Pr. D. S. Savant	Pritam Publications
14	BELSARE GAURAV CHAMPALAL	B.A Civil Services Ist Year	Computer Ethology	Dnyaneshwar Patil	Pritam Publications
15	BETHEKAR PUNAM RANU	B.A Civil Services Ist Year	Rajya Seva Mukhya Pariksha	Pr. Purushottam Mahajan	Pritam Publications
16	BETHEKAR RITA BATU	B.A Civil Services Ist Year	Rajya Seva Mukhya Pariksha	Pr. Umesh Bhosle	Pritam Publications
17	BETHEKAR SANDIP RAJJI	B.A Civil Services Ist Year	Fakt Utare	Vivek Patil	Srhi Santosh Bhaske
18	BHALAVI RAVINA SHANKU	B.A Civil Services Ist Year	Kadambari Aklan Ani Vishleshan	Dr.Dilip Dhondge	Shri Suresh Kovde
19	BHASHKAR VISHAL ASHOK	B.A Civil Services Ist Year	Katha Swarup Ani Rachna	Dr. Rajan Gavas	Dr. Rajendra Vadnere
20	BHUSUM AARTI BABULAL	B.A Civil Services Ist Year	Navsahitya Ani Navsahityottar Sahitya	Pr. Vasant Aabaji Dahake	Dr. Dinesh Bhonde
21	BHUSUM AKASH ANIL	B.A Civil Services Ist Year	Krantiparv American French Ani Rashian Rajykranti	Dr. Na. Go. Bhavre	Dr. Dinesh Bhonde
22	BHUSUM KOMAL DADU	B.A Civil Services Ist Year	Katha Swarup Ani Rachna	Dr. Rajan Gavas	Dr. Dinesh Bhonde
23	BHUSUM NITESH RAMPRASAD	B.A Civil Services Ist Year	Nitishastra satynishta & abhivrutti	G.Subbarao	G.K.Publications
24	BILAVE GAURI SHIVKISHOR	B.A Civil Services Ist Year	agnipankh	A.J.Abdul kalam	rajhans prakashan
25	BISANDARE RAKSHAVATI RAMDAS	B.A Civil Services Ist Year	aadhunik bharat ka etihās	Rjiv ahir	Spectrum books Ltd.
26	BRAMHANE RAJKUMAR BONDAR	B.A Civil Services Ist Year	sugam marathi vyakaran v lekhan	Mo.Ra.valambe	Nitin prakashan
27	CHATUR SANGITA RAMLAL	B.A Civil Services Ist Year	Garudzep	Bhart Aandhle	Study CirclePublications Ltd.
28	CHIMOTE ANKUSH SUKHARAM	B.A Civil Services Ist Year	Utkrusht Bhashan Kala	Rajshekhhar Solapure	Vidyabharti Prakashan
29	CHIMOTE DILIP LAXMAN	B.A Civil Services Ist Year	Meghdotantil Ramgiri Arthart Ramtek	Va.Vi. Mirashee	Kavikulguru Kalidas Sanskrut Vishwavidyalaya Ramtek
30	CHIMOTE UMESH SHIVPAL	B.A Civil Services Ist Year	Visavya Shatkatil Jag	Dr. Shanta Kothekar	Shree Sainath Prakashan
31	DARSIMBE LATA THANNU	B.A Civil Services Ist Year	Vaidik Sahityat Dharmacha Ugām Aani Vikas	Dr. S. Mo. Ayachit	Kavi Kulguru kalidas sanskrut university ramtek
32	DARSIMBE ROSHANI GANGARAM	B.A Civil Services Ist Year	Nitishatkam	Dr. Hema Dipak Gokhale	Kavi Kulguru kalidas sanskrut university ramtek

33	DHANDEKAR ACHAL RAMESH	B.A Civil Services Ist Year	Micro Teaching	Dr. Kirti Sadar	Kavi Kulguru kalidas sanskrut university ramtek
34	DHIKAR ABHISHEK HIRAJI	B.A Civil Services Ist Year	Certificate Physical Human Geography	Goh Cheng Leong	Oxford University
35	DHIKAR POOJA TULSIRAM	B.A Civil Services Ist Year	Buddimapan chachani & ankanit vishleshan	Shri. Sushant Shinde	Dnyanadeep Publications
36	DHIKAR RAJA RAJESH	B.A Civil Services Ist Year	Navra Kopla aani Paus Matla	archana shinde	dyaneshavar sahitya Jagtap Complex
37	DHIKAR ROSHAN SOMA	B.A Civil Services Ist Year	Krutisanshodhan	Sidhharam mashale	abhishek Publicatoin
38	DHURVE NISHA MATAN	B.A Civil Services Ist Year	Pnchtantra ki kahaniya	bhagwan sing	National Book Trust India
39	DHURVE PURVA MATAN	B.A Civil Services Ist Year	Olakhapatra	Arun Wankhade	Nabh Publication Amravati
40	DHURVE SURESH RAMSING	B.A Civil Services Ist Year	Dr. Baba Saheb Ambedkar ke sampark me 25 varsh	Sohanlal Shatri	Bhartiay boudhh Mahasabha Publication
41	GATHE SULOCHANA GULAB	B.A Civil Services Ist Year	Nasihath	D . R. Tarase	Sant Seva Publication
42	GATHE UPASNA GULAB	B.A Civil Services Ist Year	Ajinhath Verul	Sudhakar Vyas	Mittal Publication
43	GOHE ACHAL RAMDAS	B.A Civil Services Ist Year	Gajleli Bhashane	Sudhiar Gavali	Sudhiar Publication
44	GOHE MANGESH NANU	B.A Civil Services Ist Year	Shivaji Shudra Ksa	Ashok Rana	Lokayat Publication
45	IVANE AKSHAY JIYALAL	B.A Civil Services Ist Year	Maha S.T Area	Dr. Govind Gare	Continental Publication
46	JAMUNKAR KARINA SAKHARAM	B.A Civil Services Ist Year	Abhyas Kasa Karava	Dhanraj Bhavrkar	Hemant Adsule Publication
47	JAMUNKAR RAGHU RAJNU	B.A Civil Services Ist Year	Bhartiy Rajya Ghatna	T . R. Pagare	Sugat Publication
48	JAMUNKAR RESHMA BHUTA	B.A Civil Services Ist Year	Dr. Punjabrao Deshmukh	M. N. Lohi	Lakhe Publication
49	JAMUNKAR VAISHNAVI MANNU	B.A Civil Services Ist Year	Shradh Padhhati	P. Jwala Prasad Chaturvedi	Rabdhir Publication
50	KACHAHE VIKAS SURESH	B.A Civil Services Ist Year	Sahasi Martin	Ramesh Modhalkar	Asmita Publication
51	KASDEKAR ANAND RAMKISAN	B.A Civil Services Ist Year	Vishvatil vidnyan Upasak	Dr. Hedeki Yukava	Mangal Publication
52	KASDEKAR ARCHANA RAMESH	B.A Civil Services Ist Year	Vivekananda His Call To The Nation	Swami Mumukshananda	Advaita Ashama Publication
53	KASDEKAR KALPANA SITARAM	B.A Civil Services Ist Year	Swapnacha Khidkitun Adrushy Srustiche Darshan	Dr. P.Pandya	Dnyan Publication
54	KASDEKAR MANGESH PREMLAL	B.A Civil Services Ist Year	Ji Ha Aap Apani Takdir Ko Badal Sakte Hai	Devram Varma	Patidar Publication
55	KASDEKAR MUNNI SABULAL	B.A Civil Services Ist Year	Jivan Darshan	Sane Guruji	Manjul Publication
56	KASDEKAR PRAKASH BABU	B.A Civil Services Ist Year	Bahurupi Maharashtra	Dr.Ramchandra Dekhane	Idrayani Sahitya Publication
57	KAWDE SACHIN BIRJU	B.A Civil Services Ist Year	Gram Gita	Sudamji Sawarkar	Gurukunj Asharam Publication
58	KOGE ANIKET ANIL	B.A Civil Services Ist Year	Bhartiy Dand Sanhita	Shri. V S Joshi	Nyaydip Publication
59	KUMRE KAVAL SURESH	B.A Civil Services Ist Year	Krushisanvadini	Dr. J S Jadhav	Rajeshwar High Tech Publication
60	KUMRE KISHOR CHUNNILAL	B.A Civil Services Ist Year	Aarogya Prakash	Ramnarayan Sharma	Keshav Publication
61	MADAN AKASH SONARE	B.A Civil Services Ist Year	Mhila Samajik Surksha Samiteche Mahatv	Shashikala Patil	Sanjaykumar Police Adhikshak Publication
62	MALVIYA SAURABH DINESH	B.A Civil Services Ist Year	Vidyabharti GK.	V. N. Swami	Vidyabharti Prakashan
63	MARASKOLHE JYOTI ANUL	B.A Civil Services Ist Year	Lahar ki barkha	Rashtsant Tukdoji Maharaj	Shrigurudev Prakashan

64	MAVASKAR DISHA KISNA	B.A Civil Services Ist Year	Gramsabha	Anna Hajare	Sahitya Publication
65	MAWASKAR AJAY TANU	B.A Civil Services Ist Year	Shetkryansathi Vividh Yojna	Mohan Vaidya	Chaudhri Law Publication
66	MAWASKAR VIKAS TULSHIRAM	B.A Civil Services Ist Year	Panchayt Raj Prashasan	Yashwant Shitole	Yashwantrao Chavhan Publication
67	MORE ASHISH ASHOK	B.A Civil Services Ist Year	Chatrpati Shahuji	Roshanlal Patel	Gangwar Publication
68	MORE RESHMI RADHELAL	B.A Civil Services Ist Year	Gandhijika Jivan	Krushn Krupalani	Navjivan Publication
69	MORE RUPALI RAMDAS	B.A Civil Services Ist Year	Bhesal	Sumati Kukde	Madhuraj Publication
70	MORE SUBHASH SUKHRAM	B.A Civil Services Ist Year	Eklavya	Sharad Dalvi	Mehta Publishing House
71	MORKAR NILESH RAMCHANDRA	B.A Civil Services Ist Year	Din Dukhiyonke Masiha	Ram Uganykar	Shri Gadgebaba Publication
72	MUNNA ATUL SATWASE	B.A Civil Services Ist Year	Gramvikasachi Paulvat	Balasaheb Vagh	Media Center Publication
73	PANDHARAM KIRAN JABARSING	B.A Civil Services Ist Year	Soniya Gandhi	Mahesh Sharma	Daimond Packet Books Ltd.
74	PANDHARAM SONAM JABARSINGH	B.A Civil Services Ist Year	Swami Vivekanand	Gopinath Talvalkar	Pratibha Prakashan
75	PANDOLE MONIKA TULSHI	B.A Civil Services Ist Year	Mazi Atmakatha	Dr. Babasaheb Aambedkar	Prabuddhbharat Pustkalay
76	PANDRAM KANCHAN JABARSING	B.A Civil Services Ist Year	Susanskar Ani Changlya Savayi	Gayatri Butte	Sanatan Sanstha
77	PARADHE AKASH MISHRI	B.A Civil Services Ist Year	Mahiticha Adhikar	Anna Hajare	Bharashtachar Virodhi Jan Aandolan Publication
78	PARTE SUMAN SUNDAR	B.A Civil Services Ist Year	Gramvikasachi Paulvat	Balasaheb Vagh	Media Center Publication
79	PATANKAR KARAN RAMKAILAS	B.A Civil Services Ist Year	Turning Point	Shrikant Pohonkar	Turning Point Publications
80	PATHAN DANISH HAMIDKHAN	B.A Civil Services Ist Year	Swami Vivekanand	Sharda Joshi	Vidyabharati Prakashan
81	PIPARADE MONIKA DHANIRAM	B.A Civil Services Ist Year	Maitri	Lila Dikshit	Ath Publications
82	POTE DHIRAJ MANOHAR	B.A Civil Services Ist Year	Buddha & Tyancha Dhamma	Dr. Babasaheb Aambedkar	Buddha Dharm Prachar Samiti
83	RAJANE ASHISH SHAMNATH	B.A Civil Services Ist Year	Subhash Chandra Bos	Narendra Sharma	Lakshmi Publication
84	RATHOR KASHISH MANOJ	B.A Civil Services Ist Year	Bole Taisas Chale	R. T. Bhagat	Chaitnya Publication
85	SAKOM BALI RAMAJI	B.A Civil Services Ist Year	Swami Vivekanand	Swami Apurvanand	Ramkrushna Math
86	SAKOM RAJENDRA RAMAJI	B.A Civil Services Ist Year	Personality Development	Anil Tmbi	Jaimala Publications
87	SAVALKAR NIKITA SAYBU	B.A Civil Services Ist Year	Chatrpati Shau Maharaj Jivani	R. L. Patel	Gangvar Publications
88	SAWALKAR JAYWANTI SAKHARAM	B.A Civil Services Ist Year	Tathagat	P. G. Raybole	Nabhprakashan Publication
89	SAWALKAR KARAN RAMU	B.A Civil Services Ist Year	Satyagraha South Africa	M. K. Gandhi	Navajivan Publishing House
90	SAWALKAR MANOJ PARASRAM	B.A Civil Services Ist Year	Buddha & Tyancha Dhamma	Dr. Br. Aambedkar	Dr. Babasaheb Aambedkar National Publication
91	SAWALKAR MEENA SUKHALAL	B.A Civil Services Ist Year	Navdeep General Knowledge	Pachghare	Pachghare Publications
92	SELKAR PALAK ANIL	B.A Civil Services Ist Year	Baapu Meri Maa	Manubahan Gandhi	Navjivan Publications
93	SELKAR SHUBHAM ASHOK	B.A Civil Services Ist Year	Sadacharn & Maryada Palan	Shriram Sharma Acharya	Yug Nirman Publications

94	SELUKAR POOJA MANNU		B.A Civil Services Ist Year	Mi Tulas Bolte	Aasha More	Dhara Publications
95	SELUKAR SALITA JAJU		B.A Civil Services Ist Year	Hindustan	Mohan Joshi	Ram Pratap Dheer Publications
96	UIKE AKASH CHHANU		B.A Civil Services Ist Year	Kuch Dharmik Prashno Ka Uchit Samadhan	Shiram Sharma Acharya	Yug Nirman Publications
97	UIKE KANCHAN DEVIDAS		B.A Civil Services Ist Year	The Problem Of Rupee	Dr. Br. Aambedkar	Sugat Prakashan
98	UIKE MAYURI JAYPAL		B.A Civil Services Ist Year	Prabhavi Sutrsanchalnachi Kala	Dr. Rajshekhar Solapure	Vidyabharti Prakashan
99	UIKEY ROSHANI RAM		B.A Civil Services Ist Year	Utkrushtacha Dhyas	Malati Deshpande	Pune Publications
	10 0	VADIVE KETAN RAMSING	B.A Civil Services Ist Year	Helen Of Troy	Rekha Deshpande	Arun Jakhde Publications

गूरुका महाविद्यालय, अकोला कॉलेज कोड- 108

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्षा	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	आढे श्रवण श्रीकृष्ण	D.LIB	शामची आई ,साने गूरुजी	संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
2	अंभोरे राहुल संतोष	D.LIB	ग्रंथालय व्यवस्थापन , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
3	अंभोरे हर्षदीप विजय	D.LIB	दशांश वर्गीकरण , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
4	आठवले धीरज दिवाकर	D.LIB	ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
5	आठवले अनिकेत प्रदीप	D.LIB	आडवी टूर आणि इतर कथा , राजीव तांबे	राजहंस प्रकाशन
6	अवातिरक अनिल गजानन	D.LIB	वर्गीकरण तात्विक, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
7	अवारे अतुल श्रीकृष्ण	D.LIB	आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण , वसंत लेले	पूणे
8	बंड निलेश विश्राम	D.LIB	ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र , विजय देवधर	पूणे
9	भगत सोनी अनंतराव	D.LIB	चोळके कटुंबीय ,विजय पाडळकर	राजहंस प्रकाशन
10	भगत अजय अरुण	D.LIB	दशांश वर्गीकरण , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
11	भालतिलक स्वप्निल बाळू	D.LIB	वर्गीकरण तात्विक, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
12	भामोद्रे दिपक बालकृष्ण	D.LIB	ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
13	भोकरे आकाश महादेव	D.LIB	ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा , प्रकाश करमकर	पूणे
14	बोबडे रोहित सुभाष	D.LIB	फेसाळे कटुंबीय, राजीव तांबे	राजहंस प्रकाशन
15	चव्हाण तेजस सहदेव	D.LIB	ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र , विजय देवधर	पूणे
16	चोटमल विवेक राजेंद्र	D.LIB	वर्गीकरण तात्विक, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
17	दहीहांडेकर आदित्य प्रकाश	D.LIB	ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी	पूणे
18	देशमुख दिपक माणिकराव	D.LIB	जादई जंगल वाघोबाचा पत्ता , वर्षा गजेंद्रगडकर	राजहंस प्रकाशन
19	देठे आकाश शिवदास	D.LIB	ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा , प्रकाश करमकर	पूणे
20	ढोरे गौरव संजीव	D.LIB	दशांश वर्गीकरण , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
21	फावडे अमित दिपक	D.LIB	ग्रंथालय व्यवस्थापन , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
22	गडबैल दिव्यांणी गोपाल	D.LIB	माझ्या धम्माल गोष्टी , दिलीप प्रभावळकर	पायल बक्स
23	गाडेकर निलेश शालीग्राम	D.LIB	ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
24	गवई प्रियंका महेंद्र	D.LIB	ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र , विजय देवधर	पूणे
25	गवाळे रोहन नंदू	D.LIB	ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी	पूणे
26	गावंडे वृंदा गूलाबराव	D.LIB	सीमाचा वाढदिवस , वर्षा गजेंद्रगडकर	राजहंस प्रकाशन
27	गावंडे कृष्णकांत राजेश	D.LIB	कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन

28	गावंडे राणी एकनाथराव	D.LIB	वर्गीकरण तात्विक, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
29	इंगळे धीरज बंडू	D.LIB	ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
30	इंगळे निखील सतिश	D.LIB	ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा , प्रकाश करमकर	पूणे
31	इंगळे रणजीत भीमराव	D.LIB	आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण , वसंत लेले	पूणे
32	इंगळे राधा पवन	D.LIB	आमची शाळा , माधुरी पुरंदरे	जोत्स्ना प्रकाशन
33	इंगळे प्रिती विनोद	D.LIB	ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र , विजय देवधर	पूणे
34	इंगळे मोनिका संजय	D.LIB	दशांश वर्गीकरण , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
35	काकड ओम जानराव	D.LIB	ग्रंथालय व्यवस्थापन , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
36	काकड गणेश बंडूभाऊ	D.LIB	ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी	पूणे
37	काकड ओमप्रकाश गजानन	D.LIB	दुनियादारी ,सुहास शिरवळकर	सहाद्री बक्स
38	काकड ऋषिकेश दिपक	D.LIB	कोलन वर्गीकरण प्रात्यक्षिक, शांताराम महाजन	पूणे
39	काकड ज्ञानेश्वर राजू	D.LIB	ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा , प्रकाश करमकर	पूणे
40	कळसकर ऋषिकेश श्रीकृष्ण	D.LIB	संपूर्ण बाळकराम, राम गडकरी	समन्वय प्रकाशन
41	कांडेलकर गोकूल सिताराम	D.LIB	बटाट्याची चाळ ,पू. ल. देशपांडे	संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
42	करनावत श्वेता सतिश	D.LIB	रक्ताचा पाऊस, गुरुनाथ नाईक	कोल्हापूर
43	खाकरे सुनील दिलीप	D.LIB	ग्रंथालय संघटन, शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
44	खंडारे आकाश विलास	D.LIB	भाषणाचे प्रभावी तंत्र, वंदन नगरकर	इंद्रायणी साहित्य
45	खंडारे दिपाली कैलास	D.LIB	ग्रंथालय व्यवस्थापन , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
46	खंडारे अक्षय सुनील	D.LIB	माहिती सेवा व साधने , दिपक कपडे	रजनी प्रकाशन, नागपूर
47	खंडारे धनराज शुद्धोधन	D.LIB	कोल्हाट्याचे पोर ,किशोर शांताबाई काळे	ग्रंथाली प्रकाशन
48	साबे सागर गजानन	D.LIB	ग्रंथालयीन संदर्भ सेवा , प्रकाश करमकर	पूणे
49	सरप वैभव शेषराव	D.LIB	मराठी विश्वकोश खंड - ५ , लक्ष्मनशास्त्री जोशी	मंबई
50	सरदार मयूरी राजू	D.LIB	आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण , वसंत लेले	पूणे
51	शिंदे पूरुषोत्तम रामदास	D.LIB	ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण, दत्तात्रय फडके	पूणे
52	तळोकार वृषाली रवींद्र	D.LIB	ग्रंथालय व्यवस्थापन , शांताराम महाजन	पूणे विद्यार्थी प्रकाशन
53	तायडे निकिता समाधान	D.LIB	ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश, सू.प्र. सातारकर	डायमंड प्रकाशन
54	उके विशाल संजय	D.LIB	माहिती सेवा व साधने , दिपक कपडे	रजनी प्रकाशन, नागपूर
55	उमाळे उज्वला आनंदा	D.LIB	ययाती , वि स खांडेकर	मेहता पब्लिशिंग हाउस
56	वाहरवाघ रविकुमार भाऊराव	D.LIB	ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश, सू.प्र. सातारकर	डायमंड प्रकाशन
57	वाकोडे कल्याणी विजयराव	D.LIB	ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण, दत्तात्रय फडके	पूणे
58	वानखडे सिद्धी निरंजन	D.LIB	माहिती सेवा व साधने , दिपक कपडे	रजनी प्रकाशन, नागपूर
59	वानखडे अतुल सदानंद	D.LIB	मृत्युंजय , शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिशिंग हाउस

60	वानखडे रणजीत देवलाल	D.LIB	ग्रंथालय शास्त्र परिचय, गंगाधर पारखी	पूणे
61	वानखडे अर्जून हिम्मत	D.LIB	आधुनिक ग्रंथालय तालीकीकरण , वसंत लेले	पूणे
62	झामरे गौरव प्रदीप	D.LIB	ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश, सू.प्र. सातारकर	डायमंड प्रकाशन
63	मालोकार पल्लवी नारायण	D.LIB	काळोखातून अंधाराकडे , अरुण हरकारे	राजहंस प्रकाशन
64	मांडवकर प्रणाली विजयराव	D.LIB	ग्रंथालय संगणकीकरण आधुनिकीकरण, दत्तात्रय फडके	पूणे
65	माटे श्रुती गजानन	D.LIB	ग्रंथालय व माहिती शास्त्र परिभाषा कोश, सू.प्र. सातारकर	डायमंड प्रकाशन
66	म्हातूरकर अक्षय हरिदास	D.LIB	माहिती सेवा व साधने , दिपक कपडे	रजनी प्रकाशन, नागपूर
67	अंभोरे अभिजित मोहन	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	विकास पब्लिकेशन
68	बागडे रोहन अर्जून	PGDCA	माणदेशी माणसं,व्यंकटेश माडगळकर	मेहता पब्लिशिंग हाउस
69	बघे अश्विन काशिनाथ	PGDCA	A Complete Guide to Programming in C++ ,Ulla Kirch-Prinz	Excel Books India, 2009
70	बघेवार आशिष संजीव	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
71	भगत अविनाश समाधान	PGDCA	Beginning JavaScript , Paul Wilton	Wrox Publication
72	भोजने दरशु विजय	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Excel Books India, 2009
73	भोजने राणी अशोक	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
74	बुजाडे सागर शिवाजी	PGDCA	हाफ गर्लफ्रेंड,चेतन भगत	मेहता पब्लिशिंग हाउस
75	चोटमल आनंद राजेंद्र	PGDCA	Beginning JavaScript , Paul Wilton	Wrox Publication
76	चोटमल नंदू प्रकाश	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
77	चौधरी राज आनंद	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Excel Books India, 2009
78	धोटे यश धनंजय	PGDCA	Beginning C++ Through Game Programming,Michael Dawson	Excel Books India, 2009
79	गवई अक्षय तेजराव	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Wrox Publication
80	गोपनारायण सम्येक संजय	PGDCA	Database Management Systems , Bipin Desai	Excel Books India, 2009
81	इंगळे अश्वजीत कैलास	PGDCA	नटसम्राट , वि. वा. शिरवाडकर	विकास पब्लिकेशन
82	इंगळे मनीषा बाबूलाल	PGDCA	Database Management Systems , Bipin Desai	Excel Books India, 2009
83	इंगळे ऋषिकेश मचीन्द्र	PGDCA	झोंबी,आनंद यादव	संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
84	काकडे आकाश समाधान	PGDCA	हाफ गर्लफ्रेंड,चेतन भगत	विकास पब्लिकेशन
85	काकडे चेतन मनोहर	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
86	काळपांडे साधना शंकर	PGDCA	Database Management Systems , Bipin Desai	Excel Books India, 2009
87	खंडारे कोमल रवींद्र	PGDCA	Beginning JavaScript , Paul Wilton	Wrox Publication
88	कूलट रोहित उमेश	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Wrox Publication
89	लांडगे रोहन राज	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
90	नांदूरकर मूकूल चंद्रशेखर	PGDCA	Database Management Systems , Bipin Desai	Wrox Publication

91	राजनकर आशिष दिलीप	PGDCA	छत्रपती शाह महाराज,जयसिंगराव पवार	राजहंस प्रकाशन
92	शेगोकार रोहित रामराव	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Excel Books India, 2009
93	शेगोकार सवर्णा गजानन	PGDCA	Beginning JavaScript , Paul Wilton	Wrox Publication
94	शिरसाट चंद्रकांत दिपक	PGDCA	उचल्या,लक्ष्मण गायकवाड	संकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
95	सिरसाट पूजा ज्ञानेश्वर	PGDCA	IT tools and applications,A Mansoor	Excel Books India, 2009
96	सूरळकर हर्षदीप सुनील	PGDCA	Fundamentals of Information Technology,Bharihoke	Excel Books India, 2009
97	ताळे भूषण श्रीधर	PGDCA	कोल्हाट्याचं पोर,किशोर काळे	राजहंस प्रकाशन
98	तायडे अश्वजीत संजय	PGDCA	Beginning JavaScript , Paul Wilton	Wrox Publication
99	तायडे अश्विन शामराव	PGDCA	एकच प्याला,राम गणेश गडकरी	व्हीनस प्रकाशन
100	तायडे काजल साहेबराव	PGDCA	अस्पृश्यांचा मुक्ती संग्राम,शंकरराव खरात	राजहंस प्रकाशन

FOOD & BEVERAGE SERVICE				
SRNO	NAME OF STUDENT	ACADEMIC YEAR	BOOK NAME AUTHOR	PUBLICATION
1	Krishna Kamte	Bsc 1st year	Hotel Food Beverage Training manual (Sudhir Andrews)	Mc Graw Hill education
2	kaustubh patil	Bsc 2nd year	HotelFood Beverage service	oxford
3	shewata Manuja	Bsc 3rd year	Hotel Houseeling operations &Management second edition Risingaralelan	Oxford
4	Ritesh Singh	Bsc 1st year	Food & Beverage Management	Mc Graw Hill education
5	karan bisit	BSC 1st year	sudhir Andrews Food &beverage service &opretion	Techsar pvt ldt
FOOD PRODUCTION				
1	Arya Supal	Bsc 1st year	kushna arara	franic brothus& co
2	Archita pardeshi	Bsc 1st year	Thangam E phulip	orient Blacswan
3	Akshta Ingle	Bsc 1st year	knight john Baeton	Van Nostrand Reinhold
4	soham Gosavi	Bsc 2nd year	parvinder s bali	Oxford
5	Sandesh Dhawadin	Bsc 3rd year	Alan Saudson	Oxford
FRONT OFFICE				
1	Omkar katkade	Bsc 1st year	Hotel front office Training manual (Sudhir Andrews)	Mc Graw Hill education
2	Aniket Khade	Bsc 2nd year	Hotel front office operation &Management first edition jatshankar tiwari	Oxford
3	soham Yadav	Bsc 3rd year	Hotel front office operation &Management second edition jatshankar tiwari	Oxford
4	Bhumika Gotarne	Bsc 1st year	front office Management & oprations second edition (sudhir Andrews)	Mc Graw Hill education
5	Smrudhi Dalvi	Bsc 1st year	Fundamentals of front office dr indraneel bose Dr shiv mohan varma	sankalp pullication
Housekeeping				
1	Riya rawat	Bsc 1st year	Hotel houskepping Training manual (Sudhir Andrews)	Mc Graw Hill education
2	sakshi sable	bsc 2nd year	Hotel Housekeping operations &Management second edition G RagubalN smitee Ragubalan	Oxford
3	Nishant sarvankar	Bsc 3rd year	Hotel Housekeping operations &Management second edition G RagubalN smitee Ragubalan	Oxford
4	Ayush More	bsc1st year	Hotel houskepping Training manual (Sudhir Andrews)	Mc Graw Hill education

5	shubham vadhvinde	Bsc 1st year	Fundamentals of hotel houskeeping deepak singh Dr shiv mohan varma	Bharti publication

बी.एल.डी.महाविद्यालय,लासुर स्टेशन कॉलेज कोड-1270

ता.गंगापूर,जि.औरंगाबाद

अं. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नांव	विद्यार्थ्यांचा वर्ग क्र व कक्ष	ग्रंथाचे नांव व लेखकांचे नांव	प्रकाशन
1	अहिरे नितीन ज्ञानेश्वर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
2	आळजकर नंदकुमार बापूसाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
3	आळजकर राधा कडू	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
4	आव्हाड करण पांडुरंग	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
5	आव्हाड सतीश ज्ञानेश्वर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	प्राकृतिक जिवनप्रनाली,डॉ बाळ मालेगांवकर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
6	आवरे अक्षय अशोक	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आक्रोश का कोरस,नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
7	आवरे ऋषिकेश मगन	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
8	बडोगे विवेक अरुण	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
9	बागवान खिझर हनिफ	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	काळे पाणी,विनायक दामोदर सावरकर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
10	भिसे सोमेश्वर संतोष	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	हिंदु राष्ट्र,एकनाथ रानडे	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
11	भोसले कल्याणी मच्छिंद्र	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आरोग्य संवर्धन, सुधा पाटील	आनंत प्रकाशन,नागपुर
12	बोडखे जयेश शवनाथ	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
13	चव्हाण जनार्दन राजेंद्र	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	समकालीन जागतिक राजकारण,शैलेंद्र देवणाळकर	विद्या बुक पब्लिीशर
14	चव्हाण ऋषिकेश देविदास	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आधुनिक गोसंवर्धन,डॉ वि.रा.धटे	मंगेश प्रकाशन,नागपुर

	चव्हाण वैभव	व्दितीय वर्ष कक्ष		विद्या बुक
15	भगवान	क्र.2	कर्माचा सिध्दांत,हीराभाई ठक्कर	पब्लिकेशन,औरंगाबाद
	चव्हाण	व्दितीय वर्ष कक्ष	पंचायतराज आणि नागरी	विद्या बुक
16	विकास धरम	क्र.2	प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	पब्लिकेशन,औरंगाबाद
	दात्रे किशोर संजय	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	अटक,जामिन,तुरुंग आणि हद्दपार,सतिष भोके	जस्टिस पब्लिकेशन
	देडवाल गोपाळ बंदुसिंग	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	विकास प्रशासन,प्रा.के.आर.बंग	विद्या बुक
18				पब्लिकेशन,औरंगाबाद
	देसाई राजेश कैलास	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	नाथांची पालखी,शोभना कुलकर्णी	एस.व्ही.कुलकर्णी,औरंगा बाद
19				
	धोत्रे वैष्णवी जानेश्वर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
20				
	धुडत ऋषि सुनील	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	रणधुंदार संभाजी महाराजांचा खरा इतिहास,सुनिल टाक	संदर्भ प्रकाशन औरंगाबाद
21				
	दिवेकर अमृता संतोष	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
22				
	दुमाले आकाश वाल्मिक	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
23				
	इथापे शांतनु दिपक	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	समग्र वाङ्मय महात्मा फुले,डॉ प्रतिभा अहीरे	साद प्रकाशन
24				
	गडाख गौरव बाळासाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	वेचलेली फुले,विजय सी.सोनाराघरे	रूचा प्रकाशन
25				
	गायकवाड रुषिकेश शिवराम	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	दुर्योधन,इंद्रायणी सावकार	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
26				
	गायकवाड श्रीकांत विष्णू	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
27				
	गवारे सुकन्या बाबासाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	उच्चतर आधुनिक राजकीय सिध्दांत,डॉ.एस.बी.फड	विद्या प्रकाशन
28				
	घोंगडे ऋषिकेश जनार्दन	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक
29				पब्लिकेशन,औरंगाबाद
	गिरी अमर किशोर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	कटु प्रवचन,जैन मुनी श्री तरून सागर	डायमंड पॉकेट बुक,नवी दिल्ली.
30				
	गिते सागर रावसाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
31				

32	गुंड वैभव रंजक	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	रतन टाटा,सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
33	जाधव गणेश दिनकर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
34	जाधव सुरज भगवान	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	हिंदु राष्ट्र,एकनाथ रानडे	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
35	जाधव आकाश राजू	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	राजकीय सिद्धांत आणि संकल्पना,डॉ राजु वनारले	विद्या प्रकाशन
36	जगताप आदित्य सुदाम	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आक्रोश का कोरस,नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
37	जगताप गोपाळ दादासाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	बहुजन महामानवांची बदनामी का? प्रदिप साळुंके	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
38	जगताप निलेश भगवान	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
39	जगताप रोहित ज्ञानेश्वर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सिात्त्विक आणि योगयुक्त जिवन,प्रजापिता ब्रम्हकुमारी	विख विद्यालय,राजस्थान
40	जानराव प्रतिक्षा अंबादास	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	ग्रामीण व्यापार केंद्र,पंचायतराज मंत्रालय	भारतीय उपयोग संघ
41	जानराव शुभांगी प्रभाकर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
42	काळे अमृता भाऊसाहेब	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	कृषी अर्थशास्त्र,डॉ वसुधा पुरोहित	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
43	काळे कीर्ती रमेश	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
44	काळे पवन दिनकर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	रतन टाटा,सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
45	कपते प्रीतम घनश्याम	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
46	कापसे आरती रामेश्वर	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	जन्म मृत्युच्या पलीकडे,भक्ती वेदांत स्वामी प्रभुपाद	भक्ती वेदांत प्रकाशन
47	कापसे बाळकृष्ण कैलास	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	भारतातील महान राजे,शं.रा.देवळे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद

	खरात आकाश राजेंद्र	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
48	खरात वैष्णवी	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	क्रांतीकारी संत गाडगेबाबा,महेंद्र	
49	तुकाराम	क्र.2	देशमुख	शब्द पब्लिकेशन
	कीर्तिकर आलोक गौतम	व्दितीय वर्ष कक्ष क्र.2	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
50	कटारे प्रज्वल वसंत	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आधुनिक भारताचा इतिहास श्री रंजन कोळंबे	भगीरथ प्रकाशन,पुणे
51	खान अरबाज अरमान	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आक्रोश का कोरस,नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
52	खोसरे सागर अंकुश	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	काळे पाणी,विनायक दामोदर सावरकर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
53	कोचर अभिषेक पवन	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	प्राकृतिक भुगोल,डॉ.ए.आय.खान	विद्या बुक प्रकाशन
54	कोळी मधु गणेश	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
55	लके शुभम विठ्ठल	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	रतन टाटा,सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
56	माळी अक्षय मदन	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
57	मालोदे निखिल गणेश	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	क्षत्रिय मराठ्याची ९६ कुळी,अशोक सातपुते	अमित प्रकाशन पुणे.
58	मालोदे विशाल लक्ष्मण	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
59	मापारे हर्षल मुरलीधर	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	बहुजन महामानवांची बदनामी का? प्रदिप साळुंके	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
60	मातेरे आदित्य अनिल	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	स्वामी विवेकानंद एक प्रेरणास्त्रोत,संजु मुळे	विवेकानंद केंद्र,मराठी प्रकाशन विभाग
61	मोगल रामेश्वर अंबादास	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	प्राकृतिक जिवनप्रनाली,डॉ बाळ मालेगांवकर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
62	मोहिते कार्तिक भाऊसाहेब	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	गीतांजली,रविद्रनाथ टागोर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
63	मोरे आदित्य किशोर	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
64				

65	मोरे अनिकेत अशोक	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	मन वढाव वढाव,डॉ रंजित चिकोर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
66	मोरे हर्षद भरत	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
67	मुलताने सागर बाबासाहेब	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	एका दिशेचा शोध,संदिप वासलेकर	राजहंस प्रकाशन
68	नरोडे गौरव बाबासाहेब	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
69	निघोटे अतुल शिवाजी	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	जन्म मृत्युच्या पलीकडे,भक्ती वेदांत स्वामी प्रभुपाद	भक्ती वेदांत प्रकाशन
70	पैठणकर आकाश पंढरीनाथ	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	बहुजन महामानवांची बदनामी का? प्रदिप साळुंके	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
71	परदेशी आदित्य कन्हैयासिंग	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आक्रोश का कोरस,नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
72	परदेशी वैभव रवींद्रासिंग	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	कृष्णनिती,डॉ गीरीष जाखोटिया	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
73	पठाडे उद्धव जनार्दन	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	रतन टाटा,सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
74	पाटील मनीष वाल्मिक	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
75	पवार अभय गोविंद	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	शिवशाहीचे शिलेदार,अनंत मोहिते	मनोरमा प्रकाशन
76	पवार आकांक्षा अशोक	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
77	पवार किरण भारत	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	कृषी अर्थशास्त्र,डॉ वसुधा पुरोहित	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
78	पवार निकिता राजू	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	मराठ्यांचा इतिहास,रामभाऊ मुटकुळे	पंचफुला प्रकाशन
79	राहिंज अभिजित वसंत	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
80	राजदेव सपना दत्त	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	यशवंत संस्कृती,विलास खुटाने	आदिल प्रकाशन
81	रणयेवले निता चंद्रभान	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन

82	राऊत विनोद धोंडीराम	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	कन्यादान,प्रीती बनकर	प्रगत प्रकाशन
83	रावते रोहित किरण	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	श्यामची आई,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
84	रोठे चंद्रकांत शिवाजी	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	मन वढाव वढाव,डॉ रंजित चिकोर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
85	साबळे तृप्ती कारभारी	प्रथम वर्ष कक्ष क्र १	आस्तिक ,साने गुरुजी	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
86	गायकवाड रंजीत राजेंद्र	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	शिवशाहीचे शिलेदार,अनंत मोहिते	मनोरमा प्रकाशन
87	गायकवाड संतोष मधुकर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
88	घडगे अविष्कर नारायण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	क्रांतीकारी संत गाडगेबाबा,महेंद्र देशमुख	शब्द पब्लिकेशन
89	घाडगे सौरभ बाळू	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
90	घुगे वैष्णवी नंदकुमार	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	युवा चेतना,स्वाती विवेकानंद,विवेक घळसासी	रामकृष्ण मठ पुणे
91	गोरसे गुणेश्वर लक्ष्मण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
92	गोसावी प्रशांत राजेंद्र	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	असा होता सिंकंदर,इंद्रायणी सावकर	रिया प्रकाशन,कोल्हापुर
93	दुर्गेश केशव हिरे	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती
94	जाधव कुलदीप अनिल	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	रतन टाटा,सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
95	जाधव ज्ञानेश्वर सुरेशराव	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	गणीती,अच्युत गोडबोले	मनोविकास प्रकाशन
96	जाधव पवन विष्णू	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	अभ्यासात यश मिळवणारच,आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
97	जाधव श्रीकांत संतोष	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	शिवाजी महाराजांचा खरा इतिहास,प्रा जैमिनी कडू	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद

98	जगताप ओंकार मनसुब	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	राजर्षी शाहु छत्रपती, प्रा.रा.तु.भगत	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
99	जोगदंड कार्तिक भगवान	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आस्तिक, साने गुरुजी	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
100	कहाते विकी हकुमचंद	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	भारतातील महान राजे, शं.रा.देवळे	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
101	काळे आशिष नितीन	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	महान सम्राट अशोक, मंजुषा मुळे	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
102	काळे पावन गोरख	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	ग्रामगीता. संत तुकडोजी महाराज	श्री. गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण, अमरावती
103	कापसे चेतन कृष्ण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर, मंजु रमण	विजयभारती पब्लिकेशन
104	कापसे रोहन ध्यानेश्वर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आक्रोश का कोरस, नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
105	कवडे आकाश सुभाष	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	श्यामची आई, साने गुरुजी	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
106	कवडे कृष्ण सीताराम	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	बहुजन महामानवांची बदनामी का? प्रदिप साळुंके	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
107	कवडे कृष्ण साईनाथ	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन, डॉ. राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन, औरंगाबाद
108	केळकर भाग्यश्री सदाशिव	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	मराठ्यांचा इतिहास, रामभाऊ मुटकुळे	पंचफुला प्रकाशन
109	खांडगळे ओंकार गणेश	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	जन्म मृत्युच्या पलीकडे, भक्ती वेदांत स्वामी प्रभुपाद	भक्ती वेदांत प्रकाशन
110	खुटे गणेश राजेंद्र	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	शिवशाहीचे शिलेदार, अनंत मोहिते	मनोरमा प्रकाशन
111	कुंकलारे गणेश संजय	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
112	लासुरे अनिकेत बाळू	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	काळे पाणी, विनायक दामोदर सावरकर	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
113	मगर संदिप रखमाजी	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	मन वढाव वढाव, डॉ रंजित चिकोर	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर

11 4	मगर विशाल नंदू	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	गीतांजली, रविद्रनाथ टागोर	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
11 5	मांडवगड अभिषेक बाबासाहेब	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आस्तिक , साने गुरुजी	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
11 6	म्हस्के विशाल पांडुरंग	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	अभ्यासात यश मिळवणारच, आचार्य बागडे	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
11 7	मोरे आकाश बाबासाहेब	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	प्राकृतिक भुगोल, डॉ. ए. आय. खान	विद्या बुक प्रकाशन
11 8	मोतळकर दिनेश ज्ञानेश्वर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	ग्रामगीता. संत तुकडोजी महाराज	श्री. गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण, अमरावती
11 9	नरोडे अश्विनी ज्ञानेश्वर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आधुनिक भारताचा इतिहास श्री रंजन कोळंबे	भगीरथ प्रकाशन, पुणे
12 0	नवले शुभम कांतिलाल	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आक्रोश का कोरस, नामदेव दसाळ	शब्द पब्लिकेशन
12 1	निकम गणेश हेमंतकुमार	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	भारतातील महान राजे, शं. रा. देवळे	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
12 2	निकम ओंकार आप्पासाहेब	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	प्राकृतिक जिवनप्रनाली, डॉ बाळ मालेगांवकर	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
12 3	निकम पंकज भीमराव	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	कृषी अर्थशास्त्र, डॉ वसुधा पुरोहित	विद्या बुक पब्लिकेशन, औरंगाबाद
12 4	निर्मल निर्भय लक्ष्मण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	आस्तिक , साने गुरुजी	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
12 5	पाचे अजिंक्य जनार्दन	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	रतन टाटा, सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
12 6	पाकळे गौरव मल्हारराव	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	प्राकृतिक जिवनप्रनाली, डॉ बाळ मालेगांवकर	रिया प्रकाशन, कोल्हापुर
12 7	पांडव आकाश कृष्ण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	सुविचार किरण, लेखक-संजय देशकर	विद्याभारती प्रकाशन
12 8	पन्हाड गणेश कृष्ण	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	रतन टाटा, सुधिर सेवेकर	साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

12 9	पठाण फैजान शब्बीर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	पंचायतराज आणि नागरी प्रशासन,डॉ.राम शिरसाठ	विद्या बुक पब्लिकेशन,औरंगाबाद
13 0	पठाण इसाक नसीर	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	बहुजन महामानवांची बदनामी का? प्रदिप साळुंके	साकेत प्रकाशन,औरंगाबाद
13 1	पठाण जावेद फिरोज	तृतीय वर्ष कक्ष क्र 3	ग्रामगीता.संत तुकडोजी महाराज	श्री.गुरुदेव ग्रामगीता प्रतिष्ठाण,अमरावती

अनु.क्र.

ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
Dhumketu (S.M Kashikar)	Manorama
Jivansarita(Dr.prabhakar Shridhar Deshpande)	Madhushri
Kimayagar(Achyut Godbole)	Rajhans
Nivdak thanthan Pal(Vasant Sarwate)	Majestic
नादवेध (सुलभा पिशवीकर व अच्युत गोडबोले)	Rajhans
Mi Anna (Vikas Antre)	sanskriti
Pragat shaikshnik samjshatra (Dr.Arvind Dunakhe & Lina Desh)	Nityanutan
Bagad (Rangrao Bapu Patil)	Rava
The God of small Things(Aprna Velnkar)	Mehata Publishing House
Octopus(Shri.Na.Pendse)	Continental
Dreamgirl(Sau.Ashu ravji dinu Kande)	Dolphin
Swatantrachya dishene (Sau.Pratibha Gundi)	Shree Swami
Chukleli(Sau.Mukta Shinde)	Nishigandha
Jameka in (Dafnedyu moriar)	Mehata Publishing House
Fulora(Vijaya Kale)	Mehata Publishing House
Vally Of Fear(Vivek Joshi)	The Strand Magazine
Madhurang (Madhu Kambikar)	Sanskriti
Bharatmatechi haak(Vithhal Vaman Hadap)	aadarsh Vangmay
Saen off four (Sherlock homes)(Vivek Joshi)	Lipplncotts monthly magazine
Bhratmata ki jay (Vithhal vaman Hadap)	V.S Khandekar
Attitude is Everything (Jeff Keller)	INTI Publishing & Resource books
Shyamchi Aai(Sane guruji)	Pune vidyarthi gruh prakashan
Time Management (Rekha Vyas)	Dimond Books
EK purn apurn (Nila Satyanarayan)	Granthali
The little prince(Saint)	reynal & Hitchcock (U.S.)
Avliya (Anant Tinile)	Ajab Publication
Mahashweta (Sudha murti)	Mehta
Slumdog Milenniur (Vikas Swarup)	Transward
mi Atre boltoy (A.K Atre)	Manorama
Mulanchya manovishwat (Dr.Unmesh)	Unmesh

अनुक्र मांक	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन

1	SHRUSHTI DHANDE	BCA 1 SEM	CYBERSECURITY - JOHNOSON, THOMAS. A	CRC PRESS TAYLOR & FRANCIS GROUP, NEPAL
2	SHWETA MOHATE	BCA 1 SEM	WEB TECHNOLOGICS - Jeffrey.C.	EARSAN INDIA EDUCATION SERVICES. CHENNAI
3	VIRU ASHTANKAR	BCA 2ND SEM	BHARTACHE SAVIDHAN- SAIJYOTI PRAKASHAN	Vidhya Book Publisher
4	RAHUL BAWANKAR	BCA 2ND SEM	MAHABHARAT - Acharya, Prashant	—
5	PRIYA WADHANKAR	BCA 2ND SEM	SWAMI AND FRIENDS	INDIAN THOUGHT PUBLICATION
6	KHUSHI TIKAPACHE	BCA 2ND SEM	OXFORD READING	—
7	ARYA GAJBHIYE	BCA 2ND SEM	BHARTACHE SAVIDHAN	Vidhya Book Publisher
8	PRITI BIRANWAR	BCA 2ND SEM	SNAPPY SURPRISES	RUPA CO
9	SHRUTI HINGE	BCA 2ND SEM	JACK	—
10	SWAPNIL KUTHE	BCA 2ND SEM	JOY OF RUNNING	—
11	APRAJITA WAGHMARE	BCA 1 SEM	NITISHATKAM - Gokhale, Hema	KKSU RAMATEK
12	TIYA SHIVARKAR	BCA 1 SEM	NITISHATKAM - Gokhale, Hema	—
13	SEJAL DAHARE	BCA 2ND SEM	THE READER WHO HAS NO TITLE	—
14	PRITI THAKRELE	BCA 2ND SEM	THOUGHTS ON EDUCATION	SARVA SEVA SANGH PRAKASHAN

15	KANIZ FATIMA SHEIKH	BCA 1ST SEM	INDIAN ECONOMY -Singh, Ramesh	Mc Grow Hill Education (India)
16	VEDIKA GOUDIYA	BCA 1ST SEM	INDIAN ART AND CULTURE -Singaniya, Nitin	Mc Grow Hill Education (India)
17	ADITYA LADEKAR	BCA 2ND SEM	THE MINIMUM WAGES ACT, 1948	LABOUR LAW AGENCY MUMBAI
18	SUJIT GHATOLE	BCA 2ND SEM	TRANSFORMING INDIAN TO TRANSFORM INDIA	—
19	NIVEDITA REWATKAR	BCA 2ND SEM	SHRIMAD BHAGWITA	Geetapress Publication
20	SAMIKSHA JADHAO	BCA 1ST YEAR	MAHABHARAT -Aacharya, Prashant	—
21	PAYAL THAKUR	BCA 1ST YEAR	MAITILAK BOL RAHA HU	—
22	VAISHNAVI MAHADULE	BCA 1ST YEAR	SAMAJSUDHARAK	Shri Sai Nath Prakashn
23	SNEHA DOIFODE	BCA 1ST YEAR	BHARTITYA RAJYAGHATNA - Patil, V. B.	—
24	SEJAL NATKAR	BCA 1ST YEAR	SHREE KRISHNA LILA PURUSHO NAMAH BHAGWAN	—
25	VIDHI KELEKAR	BCA 1ST YEAR	PROGRAMMING IN ANSI C -Balagurusamy , E	Mc Grow Hill Education (India)
26	SAKSHI NATKAR	BCA 1ST YEAR	ALL-IN-ONE	Thakur Publication, NAGPUR
27	SAHIL SHRIRAME	BCA 1ST YEAR	A PINCH OF SALT ROCKS AN EMPIRE	—
28	KRISH GAJBHIYE	BCA 1ST YEAR	INNOVATION	—
29	SAHIL DIWATE	BCA	COMMUNICATE WITH CAMBRIDGE	—
30	ABHISHEK BHOSKAR	BCA 1ST YEAR	FUN FACTS	—

31	ANUSHKA MORKAR	BCA 1ST YEAR	NITISHATKAM - Gokhale, Hema	Kavi kulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek
32	Monika Jivtode	BCA 1ST YEAR	VIKASACHE ARTHASHSTRA - HELAGE, EKNATH	PRASHAN PUBLICATION
33	Ashu Dongare	BCA 1ST YEAR	Bhartiya sanvidhan - DR. B.R. AMEDAKAR , Surendranath Mukharji	DEHARADUN AND PHOTOLITHOGRAPHED BY THR SURVEY OF INDAI
34	Utkarsha Wanjari	BCA 1ST YEAR	ROG OR YOG -Styanand saraswati	YOG PUBLICATION , BIHAR
35	Prachi Bawane	BCA 1ST YEAR	Fandamentals of Stastice	Himalaya Publishing
36	CYBER SECURITY	BCA 1ST YEAR	CYBER SECURITY	CRC PRESS TAYLOR
37	Tiya Shivarkar	BCA 1ST YEAR	Fundamental of Computer -Balagurusamay, E	Mc Grow Hill Education (India)
38	Tejas Basine	BCA 1ST YEAR	FINANCIAL ACCOUNTING - SHRIVASTAVA	HIMALAYA PUBLISHING HOUSE ,MUMBAI
39	Harshad Patle	BCOM 1 ST YEAR	FINANCIAL ACCOUNTING 1 - GHARPURE, YOGESH	Thakur Publication, NAGPUR
40	ASATHA SHANGARPAWAR	BA CIVIL SERVICE-1	SOCIOLOGY- C,N. SHANKAR	S. Chand And Compant
41	ANJALI WAGHARE	BA CIVIL SERVICE-1	Sociology Pricipal of Sociology With an Introduction	S. Chand And Compant
42	MANJUSHA GABHANE	BA CIVIL SERVICE-1	Public Administration for Civil Services	Mc Grow Hill Education (India)
43	ANIKET HAYWAR	BA CIVIL SERVICE-1	Bharatiya Kla ev Sanskruti	Mc Grow Hill Education (India)
44	SUHANI WARTHI	BA CIVIL SERVICE-1	An Introduction Sociology	Kitabmahal
45	DHANANJAY KATUKALE	BA CIVIL SERVICE-1	Narain's Sociological Thinkers- Kumar	Lakshmi Narain Agrawal
46	ATUL DAMAHE	BA CIVIL SERVICE-1	Public Administration- avasthi, Maheshwari	Lakshmi Narain Agrawal

47	DHANANJAY KATUKALE	BA CIVIL SERVICE-1	Principles Of Sociology- Kumar	Lakshmi Narain Agrawal
48	SATISH MOHARE	BA CIVIL SERVICE-1	Bharatiya Prashasan V Savidh- Bang, K. R	Vidhya Book Publisher
49	SAKSHI WATEKAR	BA CIVIL SERVICE-1	Lokprashasan - Patil, P.B.	FADAKE PUBLICATION
50	TEJAS BARMAIYA	BA CIVIL SERVICE-1	Panchayatraj ani Nagari prashasan- Dardhanrao, Arjunrao	Kailash Publication
51	PANKAJ ATRAM	BA CIVIL SERVICE-1	Samajshastriya Sidhantatil Nav Pravah - Toshiniwal, Subhash	Shri Mangesh Pravah
52	MAYURI NIMSADE	BA CIVIL SERVICE-1	Samajshastra Samkalpana aan - Aaglave, Pradeep	Shri Sai Nath Prakashn
53	PRAFUL BOTARE	BA CIVIL SERVICE-1	Bhartatil Samajik Samsya	Shri Sai Nath Prakashn
54	ROHIT BOTRE	BA CIVIL SERVICE-1	Narain's Sociological Thinkers - Kumar	Lakshmi Narain Agrawal
55	HARSHAL BUNDE	BA CIVIL SERVICE-1	Principles Of Sociology - Kumar	Vidhya Book Publisher
56	KOMAL ASHTANKAR	BA CIVIL SERVICE-2	Lokprashasan -Bora,Paras	Vidhya Book Publisher
57	VAISHNAVI Thakrele	BA CIVIL SERVICE-3	INDIAN SOCIETY : Issuse And Problems	—
58	PRANAY GAJBHIYE	BCA 2ND SEM	Oprating Systems - Godbole, S. Achyut-v Rajaraman, V	Mc Grow Hill Education (India)
60	RUSHALI BAWANKULE	BCA 2ND SEM	Fundamental of Computer -Balagurusamay, E	Prentice Hall of India
61	PAWAN DHONGE	BCA 2ND SEM	Programming In Ansi C- Balagurusamy , E	Mcgraw Hill Education

62	SWAPNIL KUTHE	BCA 2ND SEM	Opreting, Systems - Baheti, Niraj. Jagdish	Sai Jyoti Publication
63	ADITYA KHANDATE	BCA 2ND SEM	Discrete Mathematics -Kosarkar, Usha. P	Das Guru Prakashan
64	PRATIKSHA THAKRE	BCA 2ND SEM	Fundamental of Database Management System -lanjewar,Ujwal	Central Techo Publication
65	SHUBHAM CHANDEKAR	BCA 2ND SEM	Data Structures -Lalwani N.	VBD Publication
66	HARSITA YEUTAKAR	BCA 2ND SEM	FINANCIAL MATHEMATICS - MANUSMARE, PRASHANT	Thakur Publication, NAGPUR
67	VAISHNAVI LILHARE	BCA 2ND SEM	SALES AND DISTRIBUTION MANAGEMENT -AMBEKAR. APARANA. ABHAY	Thakur Publication, NAGPUR
68	NIKITA SHENDE	BCA 2ND SEM	CONSUMER BUYING BEHAVIOUR -DAHAKA, PARIHAR. DAHAKA	Thakur Publication, NAGPUR
69	TEJSWINI MALVE	BCA 2ND SEM	COMPENSATION AND BENEFIT MANAGEMENT - PUROHIT, ASHWINI	Thakur Publication PVT. LTD , NAGPUR
70	HARSHAL AKARE	BCA 2ND SEM	ADVANCED HUMAN RESOURCE MANAGEMENT- PATEL,TRUPTI. K	Thakur Publication PVT. LTD , NAGPUR
71	ATHARVA CHINCHOLKAR	BCA 2ND SEM	FUNDAMENTALS HUMAN RESOURCE MANAGEMENT -KUMAR, SAROJ	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR
72	ALISHA DAHARE	BCA 2ND SEM	ADVANCED MARKETING MANAGEMENT -KUMAR, SAROJ	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR
73	VINIT DHARMIK	BCA 2ND SEM	FUNDAMENTALS OF MARKETING MANAGEMENT -THAKUR , VEENA	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR

74	PRAJWAL CHANDURKAR	BCA 2ND SEM	ADVANCED FINANCIAL MANAGEMENT -WANJARI, VINOD. PUNJARAMJI	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR
75	SHITAL KHANKULE	BCA 2ND SEM	FUNDANMENTALS OF BUSINESS FINANCE -SINGH, PRIYANKA	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR
76	PRACHI LILHARE	BCA 2ND SEM	COST AND MANAGEMENT ACCUNTING -CHOURE, SANJAY	TARGET PUBLICATION , MUMBAI
77	KUNTI WAT	BCA 2ND SEM	FUNDANMENTALS OF BUSINESS FINANCE -JIWANI, ADIL	THAKUR PUBLICATION PVT. LTD , NAGPUR
78	SHRADHHA MOHARE	BCA 2ND SEM	SHIKSHA OR VIDROH -OSHO	Daumand poket books
79	shweta mahajan	BCA 1 ST SEM	yogic therapy- vinekar, s l	kaivalyadham
80	RIYA THKARE	BCA 1 ST SEM	KITANA MAHNGA DHARM - SAKHA BORAD	VISH VIJAY PRAKASHAN
81	RUPALI DIWATE	BA CIVIL SERVICE-2	Sociology Pricipal of Sociology With an Introduction - C,N. SHANKAR	S. Chand And Compant
82	AISHWARYA HATWAR	BA CIVIL SERVICE-2	Principal of Sociology- Kumar	Lakshmi Narain Agrawal
83	JAYSHRI LADE	BA CIVIL SERVICE-2	Samajshastra - Tatake, Neelam	Daymand Publication
84	MANISH SARWA	BA CIVIL SERVICE-2	Gramin aani Nagari Samajshastra - Bang, K. R	Shri Sai Nath Prakashn
85	SWETA MARSKOLHE	BA CIVIL SERVICE-2	Narain's Sociological Thinkers - Kumar	Lakshmi Narain Agrawal
86	LAKKI GUDI	BA CIVIL SERVICE-2	Bharatache Savidhan -	Vidhya Book Publisher
87	AASTHA SHANGRAPAWAR	BA CIVIL SERVICE-2	Environmental Studies- Bharucha, Erach	Unversities Press (India) Private Limited

88	ANKIT MADAVI	BA CIVIL SERVICE-2	Vikasache Arthshastra - Helage, Eknath Jaydev	Prashant Publication
89	RUPALI HATWAR	BA CIVIL SERVICE-2	Lokprashasan Tatve Aani Siddhant - Bang, K. R	Vidhya Book Publisher
90	ACHAL UIKEY	BA CIVIL SERVICE-2	Vittiya Prashan - Bang, K. R	Vidhya Book Publisher
91	KIRTI BAGHELE	BA CIVIL SERVICE - 2	Mulbhut samajshastriya vicharvant - Aaglave, Pradeep	Shri Sai Nath Prakashn
92	TUSHAR DADMAL	BA CIVIL SERVICE - 2	Panchayatraj ani Nagari prashasan - Dardhanrao, Arjunrao	Kailash Publication
93	NILESH BHALAVI	BA CIVIL SERVICE - 2	Indian Sociological Thought - Nagla; B. K.	Rawant Publications
94	MINAKSHI MORESIYA	BA CIVIL SERVICE - 2	Prashaskiya V Vyavsthapan Vicharvant - Shyam Shirsath	Vidhya Book Publisher
95	MAMATA KUMRE	BA CIVIL SERVICE - 2	Lokprashasan Tatve Aani Siddhant - Bang, K. R	Vidhya Book Publisher
96	SHRADDHA DAMAHE	BA CIVIL SERVICE - 2	Lokprashasan	Vidhya Book Publisher
97	SAMER RANE	BA CIVIL SERVICE - 2	Bhartiya Samaj Sarchanatmak Prashn aani samajik samsya	Shri Sai Nath Prakashn
98	DIVYA TARARE	BA CIVIL SERVICE - 2	Narain's Sociological Thinkers	Lakshmi Narain Agrawal
99	ANKITA MACHALE	BA CIVIL SERVICE - 2	Indian Sociological Thought	Rawant Publications
100	KALYANI DESHMUKH	BA CIVIL SERVICE - 2	Bharatiya Prashasan V Savidhanatmak Ptakriya	Vidhya Book Publisher

सर्व महाविद्यालयीन कमीत कमी 100 विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ वाचन संकल्प याची माहिती Excel sheet प्रमाणे भरावी

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	विद्यार्थ्यांचे वर्ग क्रमांक कक्षा	ग्रंथाचे नाव लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	अंभोरे आदित्य विजय	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
2	बर्डे पायल रामदास	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
3	भुसारी धनंजय सुरेश	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
4	भुसारी आकाश भगवान	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
5	चव्हाण सौरभ रमेश	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
6	चव्हाण कुणाल पुंजाजी	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
7	चव्हाण निखिल ज्ञानेश्वर	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
8	चव्हाण सुमित संजय	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
9	देवकते भाग्यश्री बाजीराव	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
10	दिंडे तुषार विक्रम	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
11	फोलने शुभम अशोक	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
12	गायकवाड गणेश पंढरी	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
13	गायकवाड आरती समाधान	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती

14	गवई पंकज गजानन	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
15	गोफणे गौरव अशोक	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
16	गुंजकर अंजली दिपक	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
17	हिवाळे स्नेहल विनोद	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
18	इंगळे कांचन रमेश	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
19	इंगळे वैशाली गजानन	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
20	जाधव रितेश शिवाजी	बीए प्रथम वर्ष	ग्रामगीता	साहित्य प्रकाशन समिती अखिल भारतीय श्रीगुरुदेव सेवा मंडळ गुरुदेव नगर, गुरुकुंज आश्रम, ता. तिवसा, जि. अमरावती
21	अरख प्रियांका अनंथा	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
22	अवसरमोल कुणाल विनोद	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
23	बिलारी साक्षी जानेश्वर	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
24	चवंद शिवानी राजू	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
25	चिकटे शरद तानाजी	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
26	देशमाने शिवानी संजय	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
27	हिवाळे आदित्य विष्णु	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
28	हिवाळे प्रधान भारत	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
29	हिवाळे संदिप प्रल्हाद	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
30	जाधव उज्वला वामन	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
31	जाधव प्रतीक मल्हारी	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
32	जाधव राहुल बबन	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद

33	जरारे पूजा गोविंदा	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
34	जोशी धनश्री रामचंद्र	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
35	कड निकिता समाधान	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
36	डुकरे आकाश रामदास	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
37	गायकवाड कोमल रमेश	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
38	गव्हाणे दत्ता कौतिकराव	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
39	गवई सूरज राजेश	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
40	गवते ओम प्रल्हाद	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
41	गायकवाड पायल कडुबा	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
42	घाडगे अश्विनी अनिल	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
43	गिरी प्रिती गजानन	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
44	गोराडे वैष्णवी सुनील	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
45	गुंजर सोनू शिवराम	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
46	हिवाळे आदित्य विष्णु	बीए द्वितीय वर्ष	भारतीय अर्थव्यवस्था	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅण्ड डिस्ट्रिब्युटर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
47	आमले आकाश गजानन	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
48	मुंढे पवन शिवाजी	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
49	नप्ते सुरेखा भास्कर	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
50	पंडित भागवत गजानन	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
51	पंडित हृषिकेश पंजाबराव	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
52	प्रवीण नाजिया इरफान शाह	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
53	पवार कल्पना विनायक	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
54	पवार संतोष गजानन	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद

55	पोपलघाट विशाल मनोहर	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
56	भुसारी गौरव गजानन	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
57	चांदळे इशांत नटवार	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
58	चव्हाण कल्याणी राजेश	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
59	चिंचोळे गणेश श्रीराम	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
60	देवकर शुभांगी कौतिकराव	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
61	देवकर अश्विनी आत्माराम	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
62	देवकर पायल अण्णा	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
63	धाडे स्वाती गजानन	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
64	धनवे पावन समाधान	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
65	गायकवाड निकिता विजय	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
66	गायकवाड ओम गणेश	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
67	गंडे पल्लवी विनोद	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
68	गवई महेश सुभाष	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
69	इंगळे संकेत मधुकर	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
70	इंगळे श्वेता अरविंद	बीए तृतीय वर्ष	कृषी अर्थशास्त्र	श्री. शशिकांत पिंपळापुरे विद्या बुक्स पब्लिशर्स औरंगपुरा, औरंगाबाद
71	बहेकर संतोष सुधाकर	एम ए प्रथम वर्ष	आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि वित्त	पिंपळापुरे अॅण्ड कं. पब्लिशर्स, हिंदू मुलींचे शाळेजवळ, महाल, नागपूर
72	भोरकडे रुषिकेश किशोर	एम ए प्रथम वर्ष	आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि वित्त	पिंपळापुरे अॅण्ड कं. पब्लिशर्स, हिंदू मुलींचे शाळेजवळ, महाल, नागपूर

[illegible]

98	चव्हाण प्रवीण रामधन	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
99	चिकटे वैशाली सुभाष	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
100	डहाके अंजली अंकुश	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
101	इंचेकर निकिता सुखानंद	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
102	इंगळे हर्षल अनिल	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
103	जाधव गणेश दामोदर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
104	जाधव हृषिकेश दत्तात्रय	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
105	जाधव कार्तिक राजेंद्र	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
106	काकडे प्रशांत विलास	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
107	मिचके विजया मधुकर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
108	निकाळजे पवन पंजाबराव	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
109	पंडित संदिप दिगंबर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
110	पाहणे वैशाली गजानन	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
111	पोफळकर आरती रामेश्वर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
112	पोपळघाट साहिल गणेश	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
113	राऊत रूपेश विष्णू	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद

114	राऊत सुनील मदान	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
115	सावंग राजरत्न दिनकर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
116	सोनूने रुतिक बट्टीनाथ	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
117	सोनूने शुभम गजानन	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
118	सोर आकाश शालिकराम	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
119	सोर अरुणा दुर्योधन	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
120	सोर संपत संतोष	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
121	सुरडकर अनिकेत अरुण	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
122	सुरडकर अश्विनी सुभाष	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
123	सुरोशे पावन हरिदास	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
124	सुराडकर अविनाश मधुकर	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद
125	उगले दिपाली गजानन	एम ए द्वितीय वर्ष	भारतीय शासन आणि राजकारण	एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स गोकुळवाडी, औरंगपुरा, औरंगाबाद

jketh egkfon;ky; lks;xkao

v - d z	fon;kF;kZps ukao	oxZ	xzaFkkps ukao @iqLrdkps ukao ys[kdkps ukao	izdk'ku
1	dYis'k lqjs'k vikj	BA	es?knqr	lq;ksx izdk'ku
2	veksy fMxkacj vLokj	BA	eWftd vkWQ eWF;	fjyk;cy
3	; 'k Kkus'oj ckoLdj	BA	Jhen~Hkkxor xhrk	bLdkWu
4	iYyoh Hkkjrh ckfoLdj	BA	Jhen~Hkkxor xhrk	bLdkWu
5	Hkkjrh nknkjko baxGs	BA	Kkus'ojh	ckyHkkjrh izdk'ku
6	fniekyk vftr ba/kos	BA	jkek;.k	g"kZpfjr
7	fuykacjh Jhd''.k xk;dokM	BA	rqdkjke xkFkk	ds&lxxj
8	iqtk ukjk;.k cksjeGs	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
9	panzdkar lqfuy pkS/kjh	BA	jkek;u	g"kZpfjr
1 0	vkuan vtZqu dksGh	BA	Kkus'ojh	ckyHkkjrh izdk'ku
1 1	'kkarkjke larks"k dksGh	BA	fganhjpukdkj	,l-pkWbZl
1 2	vfHk"ksd lat; ukodj	BA	fganhO;kdj.k	,l-pkWbZl
1 3	vt; lek/kku ikVhy	BA	fganhO;kdj.k	,l-pkWbZl
1 4	ique larks"k lidkGs	BA	jkek;.k	g"kZpfjr
1 5	vf'ouh izdk'k lKGos	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
1 6	fuds'k foykl jkBksM	BA	fganhjkek;u	,l-pkWbZl
1 7	vkjrh /kkjkflax jBksM	BA	fganhjkek;u	,l-pkWbZl
1 8	efu"k Hkkjr ikVhy	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
1 9	lBs vfouk'k fgyky	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
2 0	lidkG v:.kk fot;	BA	fganh O;kdj.k	,l-pkWbZl
2 1	jke izHkg lidkG	BA	fjp MWM iqvj MWM	lidkG izdk'ku
2 2	izdk'k fHkejko fHkolus	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
2 3	vfouk'k lqjs'k HkksbZ	BA	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
2 4	_"kkyh v'kksd dkGs	BA	Jhd''.k fyyke`r	fMyDI izd'ku

2 5	fouksn lek/kku ok?k	BA	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
2 6	egs'k Kkus'oj frjey	BA	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
2 7	iadt ek/ko FkkVs	BA	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
2 8	fizrh izfni rk;Ms	BA	cqn~/k vkf.k R;kpk /kEe	MkWa-ckcklkgsc jkmr
2 9	Lusgy jfryky jkmr	BA	fganh O;kdj.k	,l-pkWbZl
3 0	x.ks'k 'kadj ok?k	BA	Jhd`".k fyyke`r	fMyDI izd'ku
3 1	bLekbZy eUlqj rMoh	BA	es?knqr	lq;ksx izdk'ku
3 2	अंभोरे गोपाळ सुभाष	BA	laLd`r lkfgR;kpk bfrgkl	'kkjnk izdk'ku
3 3	भोरकडे राजश्री गणेश	BA	Hkkjrh; lafxr	lkbZukFk izdk'ku
3 4	भोटकर दत्ता रामकृष्ण	BA	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
3 5	भूमकर ऋषिकेश कैलास	D.Lib	xzFkky; 'kkL= ifjp;	QMds izdk'ku
3 6	बुधवत अनिल ज्ञानदेव	D.Lib	xzFkky; O;oLFkkiu	;qfuOglZy izdk'ku
3 7	चौधुले पूनम संजय	D.Lib	osc fM>kbZu	;qfuOglZy izdk'ku
3 8	दाभाडे प्रियाका शालिक	D.Lib	dE;qfuds'ku Ldhv	nkLx.kq izdk'ku
3 9	दमधर पूजा राजेंद्र	D.Lib	ekghrhpv vf/kdkj	pkS/kjh-ykW-ifCy'kl Z
4 0	दंडगे हृषिकेश सुरेश	D.Lib	ftuhvl eWFk	izfou cudj
4 1	दांडगे पल्लवी संतोष	D.Lib	oLrqfu"B ejkBh	ckiq eksyd
4 2	डंके मीरा हिम्मतराव	D.Lib	jkT;'kkL=	izk- ch- ok; dqyd.khZ
4 3	दाऊद सचिन राजेश	D.Lib	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
4 4	दौड विशाल माणिक	D.Lib	xzFkky; 'kkL= ifjp;	QMds izdk'ku
4 5	धगे पल्लवी कडुबा	D.Lib	xzFkky; O;oLFkkiu	;qfuOglZy izdk'ku
4 6	धगे सुकन्या कडुबा	D.Lib	osc fM>kbZu	;qfuOglZy izdk'ku
4 7	धन्वे प्रवीण सुनील	D.Lib	ftuhvl eWFk	izfou cudj
4 8	फोलने रितेश अरुण	D.Lib	oLrqfu"B ejkBh	ckiq eksyd

4 9	फोलने वैभव रमेश	D.Lib	jkT;'kkL=	izk- ch- ok; dqyd.khZ
5 0	गायकवाड प्रवीण सुगदेव	D.Lib	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
5 1	गायकवाड राहुल विजय	D.Lib	fjp MWM iqvj MWM	मंजुल पब्लिशिंग हाउस
5 2	गवळे रवींद्र राजेंद्र	D.Lib	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
5 3	गवळी कल्पना शेषराव	D.Lib	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
5 4	गवळी सतीश शेषराव	D.Lib	Jhd`".k fyyke`r	पंडित द्वारकानाथ तिवारी
5 5	घाटे रुषिकेश सुधाकर	PGDC A	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
5 6	घोडेश्वर सुरेश संजय	D.Lib	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
5 7	घोरपडे पुनम रावसाहेब	D.Lib	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
5 8	इधाते गायत्री हिरालाल	D.Lib	cqn~/k vkf.k R;kpk /kEe	MkW-a-ckcklkgsc vkacsMdj
5 9	इंगळे सागर नाना	D.Lib	xzFkky; O;oLFkkiu	;qfuOglZy izdk'ku
6 0	इंगळे जानेश्वर भीमराव	D.Lib	osc fM>kbZu	;qfuOglZy izdk'ku
6 1	इंगळे लक्ष्मण देविदास	D.Lib	dE;qfuds'ku Ldhy	nkIx.kq izdk'ku
6 2	इंगळे मनीषा सारंगधर	D.Lib	ekghrhpv vf/kdkj	pkS/kjh-ykW-ifCy'kl Z
6 3	इंगळे मुकेश खुशालराव	D.Lib	ftuhvl eWFk	izfou cudj
6 4	इंगळे प्रदिप देविदास	D.Lib	oLrqfu"B ejkBh	ckiq eksyd
6 5	इंगळे रत्न सिद्धेश्वर	D.Lib	jkT;'kkL=	izk- ch- ok; dqyd.khZ
6 6	इप्पर परमेश्वर श्रीराम	D.Lib	es?knqr	lq;ksx izdk'ku
6 7	जाधव अजय शिवाजी	D.Lib	laLd`r lkfgR;kpk bfrgkl	'kkjnk izdk'ku
6 8	जाधव दिपक सुरेश	D.Lib	Hkkjrh; lafxr	lkbZukFk izdk'ku
6 9	जाधव मंगेश बाबुराव	D.Lib	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
7 0	जाधव पूजा पांडुरंग	D.Lib	xzFkky; 'kkL= ifjp;	QMds izdk'ku

7 1	जाधव रंजना शालिग्राम	D.Lib	oLrqfu"B ejkBh	ckiq eksyd
7 2	जाधव संदिप गोविंदा	D.Lib	jkT;'kkL=	izk- ch- ok; dqyd.khZ
7 3	कचाटे सरला फकिरा	D.Lib	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
7 4	कचाटे योगेश मुरलीधर	D.Lib	xzFkky; 'kkL= ifjp;	QMds izdk'ku
7 5	कल्याणकर जयश्री सांडू	D.Lib	xzFkky; O;oLFkku	;qfuOglZy izdk'ku
7 6	कांबळे आनंद भीमराव	D.Lib	osc fM>kbZu	;qfuOglZy izdk'ku
7 7	कांबळे सोमनाथ देवराव	D.Lib	ftuhvl eWFk	izfou cudj
7 8	कासोद दिपाली नामदेव	D.Lib	oLrqfu"B ejkBh	ckiq eksyd
7 9	काटेकर हर्षल सुरेश	D.Lib	jkT;'kkL=	izk- ch- ok; dqyd.khZ
8 0	खान रेहान सलीम खान	D.Lib	Hkkjrh; rRoKku	lkbZukFk izdk'ku
8 1	कुल्ले साक्षी गजानन	D.Lib	;;krh	लेखक, वि.स.खांडेकर.
8 2	आणखी आरती बबन	D.Lib	fjp MWM iqvj MWM	मंजुल पब्लिशिंग हाउस
8 3	मुराडकर रोशनी केशव	D.Lib	Hkkxor xhrk	ds&lxxj
8 4	नरोटे धनराज काशिनाथ	D.Lib	f'ko dFkk	fMyDI izd'ku
8 5	नरवडे कृष्ण आत्माराम	D.Lib	Jhd`".k fyyke`r	पंडित द्वारकानाथ तिवारी
8 6	HkkX;Jh ikaMwjax iokj	D.Lib	cywr	n-;k- iokj
8 7	veksy enu ok?k	D.Lib	'kkeph vkbZ	lkus xq:th
8 8	vkuan fHkolu lksuqus	D.Lib	;;krh	लेखक, वि.स.खांडेकर.
8 9	iou fHkejko baxGs	D.Lib	Hkxor fxrk	गीता प्रेस, गोरखपुर
9 0	ique /kujkt iokj	D.Lib	'kkeph vkbZ	lkus xq:th

सर्व महाविद्यालयांनी कमीत कमी १०० विद्यार्थ्यांचे ग्रंथ वाचन संकल्प याची माहिती या Excel Sheet प्रमाणे भरावी

विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
भिऊंगडे सानिका बाबूराव	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	दुनियादारी -सुहास शिरवळकर	दिलीप राज प्रकाशन
भोंदे सोमवती श्रीमंत	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	आमचा बाप अन आम्ही -नरेंद्र जाधव	ग्रंथाली प्रकाशन
दड्डीकर पवनकुमार शिवाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	गवत्या- मिलिंद बोकील	मौज पब्लिकेशन
देसाई दीक्षा बाळासो	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	डोंगर म्हातारा झाला -अनिल बर्वे	ऊर्जा पब्लिकेशन
गोट्टे मेघा आजाप्पा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कोसला- भालचंद्र नेमाडे	पॉप्युलर पब्लिकेशन मुंबई
हिंडे प्रियंका भिकाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	एक होता काव्हर -विना गवाणकर	राजहंस प्रकाशन
जाधव सुहास सुनील	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	काळे पाणी -विनायक दामोदर सावरकर	अजब पब्लिकेशन
कांबळे संदीप मनोहर	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	बलत-दया पवार	ग्रंथाली प्रकाशन
कानडे ऋतुजा अर्जुन	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कऱ्हेचे पाणी- प्र के अत्रे	परचुरे प्रकाशन मुंबई
कंकणवाडी सपना शंकर	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	ऋणानुबंध- यशवंतराव चव्हाण	रोहन प्रकाशन
नावलगी स्नेहल मारुती	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	राजर्षी शाह -जयसिंगराव पवार	महाराष्ट्र इतिहास प्रबोधिनी
येसणे शुभम बाळकृष्ण	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	फिनिक्स -संतोष पाटील	प्रकाश प्रकाशन
दंडवते श्रीनिवास नारायण	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	भारतीय संविधान- बी बी पाटील	फडके प्रकाशन
शिलेदार ऋतुजा अनितसिंग	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	विज्ञान तंत्रज्ञान व प्रगती -जयसिंगराव पवार	फडके प्रकाशन
पोटे प्रणिता पुंडलिक	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स -डॉक्टर गिरीश वालावलकर	मायमिर पब्लिकेशन
सुतार निखिल कृष्णा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अटेंशन प्लीज- मनोहर भोळे	व्ही पी पब्लिकेशन
यमेटकर लक्ष्मण आनंदा	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	राजमुद्रा -मनोहर भोळे	व्ही पी पब्लिकेशन
पाटील अभिषेक शितल	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अजित डोवाल -अविनाश थोरात	व्ही पी पब्लिकेश
पाटील भाग्यश्री बाळासाहेब	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कादंबरीकार राजन गवस- डॉक्टर अनिल बोपचे	विजय प्रकाशन
पाटील सौरभ धनाजी	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सुधा मूर्ती - डॉक्टर ज्योती धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन
पोटे पूजा संजय	तृतीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	रतन टाटा -सुधीर सेवेकर	साकेत प्रकाशन
गूरव श्रीराज शिवाजी	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	श्यामची आई- साने गुरुजी	सरस्वती बुक पब्लिकेशन
कांबळे अनिकेत नारायण	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अग्निपंख- डॉक्टर अब्दुल कलाम	राजहंस प्रकाशन
कांबळे चंदना संजय	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	डॉक्टर आंबेडकर- धनंजय कीर	किंडल प्रकाशन
केसरकर शेखर चंद्रकांत	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	लोकमान्य टिळक- सदानंद कोरे	राजहंस प्रकाशन

खोत कावेरी कृष्णा	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	छावा -शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिकेशन
लोहार अंकिता अशोक	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अमृतवेल -वि स खांडेकर	मेहता पब्लिकेशन
मगदूम अविनाश कृष्णा	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सत्य के प्रयोग -महात्मा गांधी	राजपाल
मोरे नरेंद्र विलास	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सोनसाखळी -साने गुरुजी	इंद्रायणी साहित्य प्रकाशन
मोरे शितल शंकर	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सूधा मूर्ती -डॉक्टर ज्योती धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन प्रा. लि
नाईक गौरव जानकू	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	सावित्रीबाई फुले -आचार्य भगत	मेहता पब्लिकेशन
परीट राहुल दिलीप	प्रथम वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	बटाट्याची चाळ- पू ल देशपांडे	मौज प्रकाशन
आगम वैभव जयवंत	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	जय शिवराय -रणजीत देसाई	मेहता पब्लिकेशन
बंडगर संतोष गुरुनाथ	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	जगातील कुतूहल -भैर्यासाहेब ओमकार	राजहंस प्रकाशन
चव्हाण पल्लवी अशोक	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	महाराणा प्रताप -डॉ भवानी सिंग राणा	प्रभात प्रकाशन
दावणे रूपाली परशुराम	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	मृत्युंजय- शिवाजी सावंत	मेहता पब्लिकेशन
देसाई अभिजीत प्रकाश	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	महात्मा गांधी- रोमा रोला	लोकभारती प्रकाशन
देसाई स्मिता सुरेश	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	पानिपत -विश्वास पाटील	राजहंस प्रकाशन
ढब चेतन करवीर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अहिल्याबाई होळकर- ममता चंद्रशेखर	सुधीर प्रकाशन
गायकवाड ओमकार दिनकर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	इतिहासाचे साक्षीदार -सु.रा देशपांडे	सह्याद्री प्रकाशन
गावडे सानिका श्रीधर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	देशाटन- प्रा किसनराव वि. कुराडे पाटील	रिया पब्लिकेशन
गायकवाड अवधुत दिनकर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	मन मे है विश्वास- विश्वास नांगरे पाटील	राजहंस प्रकाशन
घस्ती आरती शेखर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	राजयोग- स्वामी विवेकानंद	जयकृष्ण ऑफसेट
घस्ती दीपा शेखर	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	गोविंद पानसरे नावाचं विदयापीठ -सुभाष धुमे	श्रमिक प्रतिष्ठान
घस्ती शांता सुभाष	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	वृक्ष अमृताचा कडुलिंब- सिद्धेश्वर घुले	सप्तर्षी प्रकाशन
गोंधळी विवेक पांडुरंग	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	शिवधर्म कशासाठी -निर्भय सिंह जाधव	मराठा सेवा संघ
गोरुले वैष्णवी यल्लाप्पा	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कर्मयोगी बाबा आमटे -अनिल चव्हाण	ईश्वर प्रकाशन
गुरव अंजली आनंदा	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	लोकलढा- सुभाष धुमे	व्हिजन प्रकाशन
जाधव पूनम दत्ता	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	यशस्वी इंटरव्यू मार्गदर्शक	मौजे प्रिंटिंग ब्युरो
जारकोळी हर्षदा प्रकाश	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कृष्णकाठ -यशवंतराव चव्हाण	रोहन प्रकाशन
कांबळे दीक्षा यल्लाप्पा	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	मर्मभेद -कै शशी भागवत	श्री शिवराय प्रकाशन
कांबळे अंकिता सचिन	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	कर हर मैदान फतेह -विश्वास नांगरे पाटील	मेहता पब्लिकेशन
कांबळे वैष्णवी नारायण	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अस्वस्थ शतकांची डायरी -अविनाश धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन

केळकर निवेदिता प्रशांत	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	विजयपथ-अविनाश धर्माधिकारी	साकेत प्रकाशन
खोत आदित्य रायाप्पा	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	अग्निपंख -एपीजे अब्दुल कलाम	साकेत प्रकाशन
कोकितकर रोहिणी मायाप्पा	द्वितीय वर्ष-बी.ए..(सिव्हील सर्व्हिसेस)	शिवचरित्र -सर जदनाथ सरकार	साकेत प्रकाशन

अ क्र	विद्यार्थ्याचे नाव	विद्यार्थ्याचे वर्ग क्रमांक व कक्ष	ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव	प्रकाशन
1	Barge Yash Dhananjay	3rd Year	राजकीय महापुरुष	निखिल इंटरप्रायसेस
2	Bhojane Nirankar Shankar	3rd Year	जीवन दर्शन	श्री अनिल कुलकर्णी
3	Bhosale Yash Rajendra	3rd Year	छत्रपती शिवकाव्यम	रामटेक
4	Deshpande Aditya Dinesh	3rd Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
5	Dhumal Umesh Dattatray	3rd Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा. आचार्य श्रीनिवास
6	Gaikwad Omkar Navnath	3rd Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
7	Gaikwad Omkar Ramdas	3rd Year	स्वयंपाकघरातील विज्ञान	रोहन प्रकाशन
8	Gajbhiye Rajat Rahul	3rd Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
9	Gole Tanmay Rajendra	3rd Year	भारतीय दर्शन	रामटेक
10	Ingawale Rohan Rajendra	3rd Year	पक्वदर्पण	कृष्णदास वाराणसी
11	Jadhav kunal Lalaso	3rd Year	मेक्षिकन कोकिंग	स्नाब publishers
12	Kalase Shivtej Vikas	3rd Year	कुमार संभाव	कुलसचिव रामटेक
13	Kale Harshvardhan Barikrao	3rd Year	उद्योजकता	ध्रुव publisher
14	Kondkar Onkar Yogesh	3rd Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
15	Mutkule Pandurang Dattarao	3rd Year	चरित्र जीवन	डॉ. पंकज चांदे
16	Newase Tushar Anil	3rd Year	इंडिअन किचेन	होद्देरस स्तोत्तोर
17	Nikam Chinmay Narayan	3rd Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा. आचार्य श्रीनिवास
18	Nikam Deepak Arunrao	3rd Year	सूक्ष्म अध्यापन	कुलसचिव रामटेक
19	Nikam shubham Dharmendra	3rd Year	विशिष्ट महिला	निखिल इंटरप्रायसेस
20	Pawar Aditya Tukaram	3rd Year	पक्वदर्पण	कृष्णदास वाराणसी
21	Phalke Swaraj Siddharth	3rd Year	चरित्र जीवन	डॉ. पंकज चांदे
22	Sonawane Milind Mohan	3rd Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
23	Tamboli Aman Alim	3rd Year	स्वयंपाकघरातील विज्ञान	रोहन प्रकाशन
24	Vare Vinay Krushnadev	3rd Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
25	Vyavahare Aditya Anil	3rd Year	फ्रंट ऑफिस मनेजमेंट	फ्रंक ब्रोस
26	Yadav Akshay Sopan	3rd Year	चरित्र जीवन	डॉ. पंकज चांदे
27	yamkar Renuka Ravindra	3rd Year	इंडिअन किचेन	होद्देरस स्तोत्तोर
28	Pol Makrand Dattatray	1st Year	पक्वदर्पण	कृष्णदास वाराणसी
29	Bhosale Shivam Ramdas	1st Year	स्वयंपाकघरातील विज्ञान	रोहन प्रकाशन

30	Jagdale Atharv Vikam	1st Year	चरित्र जीवन	डॉ. पंकज चांदे
31	Salunkhe Saurabh Rajendra	1st Year	इंडिअन किचेन	होद्देरस स्तोछोर
32	Ghanvat Shravan Rajendra	1st Year	आधुनिक राजकीय नेता	निखिल इंटरप्रायसेस
33	Kamble Om Prashanat	1st Year	महाकावीय	निखिल इंटरप्रायसेस
34	Kumari Dharmashila	1st Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
35	Patil Vishwaraj Laxman	1st Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा आचार्य श्रीनिवास
36	Pawar Pranay Santosh	1st Year	महाकावीय	निखिल इंटरप्रायसेस
37	Yadav Omkar Bhagoji	1st Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा आचार्य श्रीनिवास
38	Prathmesh Madhukar Nanaware	1st Year	आधुनिक राजकीय नेता	निखिल इंटरप्रायसेस
39	Om Prashant Aware	1st Year	स्वयंपाकघरातील विज्ञान	रोहन प्रकाशन
40	Piyush Ashok Yadav	1st Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
41	Shravan Satish Kamble	1st Year	अभ्यासपुस्तकम विश्वास संस्कृतभारती	सपान प्रिंट
42	Prajwal Nitin Kumbharkar	1st Year	राजकीय महापुरुष	निखिल इंटरप्रायसेस
43	Satyajit Shashikant Chorge	1st Year	जीवन दर्शन	श्री अनिल कुलकर्णी
44	Abhijeet Satish Bhogavkar	1st Year	छत्रपती शिवकाव्यम	रामटेक
45	Akshay Baban Shedje	1st Year	वृत्तालोक	रामटेक
46	Siddhi Sambhaji Hingne	1st Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
47	Ritesh Ramakant Katore	1st Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
48	Sanskar Vitthal Shinde	1st Year	अभ्यासपुस्तकम विश्वास संस्कृतभारती	सपान प्रिंट
49	Sahil Ajay Badekar	1st Year	पक्दार्पण	कृष्णदास वाराणसी
50	Atharva Ashok Kadam	1st Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा आचार्य श्रीनिवास
51	Jay Chandrakant Chavan	1st Year	हॉटेल होऊसकीपिंग	टाटा ग्रोव हिल
52	Shubham Nilesh Kelgane	1st Year	चरित्र जीवन	डॉ. पंकज चांदे
53	Atharva Amitkumar Shelar	1st Year	इंडिअन किचेन	होद्देरस स्तोछोर
54	Sonu Murgan Kudumber	1st Year	शास्त्रार्थ	निखिल इंटरप्रायसेस
55	Sanika Suryakant More	1st Year	पक्दार्पण	कृष्णदास वाराणसी
56	Prathmesh Shivaji lohar	1st Year	आधुनिक राजकीय नेता	निखिल इंटरप्रायसेस
57	Shridhar Shivaji Sutar	1st Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
58	Aniket Manohar Ghorpade	1st Year	नीतिशतक	चित्रशाळा
59	Prajwal Satish Gore	1st Year	ग्लोबल फूड production	पासिफिक बुक्स
60	Faizan Zakir Sutar	1st Year	अभ्यासपुस्तकम विश्वास संस्कृतभारती	सपान प्रिंट
61	Akshay Ganesh Suryawanshi	1st Year	पक्दार्पण	कृष्णदास वाराणसी
62	Kunal Chandraprakash Chavan	1st Year	मेघदूत व रुतुसाहर	प्रा आचार्य श्रीनिवास

"वाचन संकल्प महाराष्ट्राचा"

Shivaji Raje Mahavidyalaya Kinwat College Code:1138

विद्यार्थ्यांचे नाव

विद्यार्थ्यांचे वर्ष क्रमांक व कक्ष

ग्रंथाचे नाव व लेखकाचे नाव

प्रकाशन

AATRAM SANDHYA BANDU	2022018100012461 : BA: TY	Compulsory English / Hari Mohan Prasad	Access Publishing
ADE ANKUSH PRAKASH	2022018100012476 : BA: TY	भारताचा इतिहास / नि. सी. दीक्षित	पिंपळापुरे & पब्लिशर
ADE PRADIP PREMSING	2022018100009594 :: BA: TY	Rajkiya Sidhaant / Dr Bhaskar L. Bhole	पिंपळापुरे & पब्लिशर
ADHAGALE RUTIK ANANTA	2022018100099753 : BA: TY	Sanskrit Waghvilas / Dr. Nanda Puri	पिंपळापुरे & पब्लिशर
BELSARWAR OM SANJAY	2022018100146390 : BA: TY	Samany Adhyan / Manohar Pawar	Unique Accademy
BHARTI RUSHIKESH SUDAN	2022018100009555 : BA: TY	Wangmay Prakar /Dr. Prakash Medakkar	Dr. Dinesh Bhonde
BHAWARE GAURAV VIJAY	2022018100015826 : BA: TY	Prasar Madhymanshi Lekhan Koushalya/ Arun Khore	Dr. Dinesh Bhonde
BHOYAR OM SANTOSH	2022018100015896 : BA: TY	Madhyugin Wangmay Prawaha/ Dr. Ramesh Awalgaukar	Dr. Dinesh Bhonde
BHOYAR VISHNUKANT GAJANAN	2022018100014823 : BA: TY	TCS & IBPS Wargikaran V Vishleshan	VED Publication
BHURKE ARVIND PANDURANG	2022018100015811 : BA: TY	Marathi Grammer /Balasaheb Shinde	Anande Publication
BHUSARE AKASH VINAYAKRAO	2022018100015857 : BA: TY	Communication Skill/ Nirmal Prakashan	G.S.sontakke
BULE SURAJ SANTOSH	2022018100009412 : BA: TY	Saral Seva Bharti /Margdarshan	ERA Publication

CHIRMADE JAYSHREE SATVAJI	2022018100012557 : BA: TY	English Grammer	Risha Publication
DASARWAR UDAYKIRAN M.	2022018100012526 : BA: TY	English Vocablary	Risha Publication
GHAUS AMOL DILIP	2022018100009427 : BA: TY	Sampurna Marathi Vyakran	Arul Publication
JADHAV BALU JANARDHAN	2022018100009482 : BA: TY	Marathi Sabdha Sangraha	Arul Publication
JADHAV SWAPNIL PANJAB	2022018100012445 : BA: TY	Shikshan / Shri V.S. Benodekar	Swami Bramhsthanand
JADHAV UMESH PRAKASH	2022018100012565 : BA: TY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
JAKNEWAR AKSHAY SAMBHAJI	2022018100015873 : BA: TY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
KALANE HARSHAD AMOL	2022018100220145 : BA: TY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
KAZI AFATABODDIN RAHIMODDIN	2022018100009501: BA: TY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
PETKAR AJAY RAMESH	2022018100014815 : BA: TY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
RANMALE YOGESH YADAV	2022018100012581 : BA: TY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
RATHOD RITESH RAVINDRA	2022018100014862 : BA: TY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
RATHOD SANKET SUHAS	2022018100012573 : BA: TY	Krusha Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
RATHOD SHRIKANT SUBHASH	2022018100009435 : BA: TY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
RATHOD SUDHIR BALAJI	2022018100045791 : BA: TY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
RATHOD VAIBHAV KIRAN	2022018100014912 : BA: TY	Budhimatta / Pro. Satish Vasse	Embiton Carrier Point
RATHOD YOGINI DEVIDAS	2022018100146404 : BA: TY	Shvaji Kon Hota / Govinf Pansare	Rajan Bawdekar
SHINDE RAMESHWAR DEVIDAS	2022018100009404 : BA: TY	SuccessPassword/ Savita Nagar	Riya Publication
SONTANKKE AJIT ANAND	2022018100015931 : BA: TY	Gramin Vikas / Dr Dasi kale	Dr. Dinesh Bhonde

SURYAWANSHI VIKAS KAILAS	2022018100009516 : BA: TY	Wangmay Prakar /Dr.Rajan Gawas	Dr. Prakash atkare
TEKALE GOPAL DEVIDAS	2022018100009516 : BA: TY	Manmandir /Vidya Jadhav Naik	Rudrayani
Ade Ajit Shankar	2024018100120110 :BA: FY	Sampurn Samanya Chachni MPSC V.S.shrisagar	K Sagar
Ade Gaurav Vishnu	2024018100148440 :BA: FY	Aadhunik Bharchi Ubharni / Swami Rangnathan	Swami Bhramasthanand
Ade Shivam Datta	2024018100148440 :BA: FY	Bhudhimatta chahni /Sujit Pawar	Unique Accademy
Adlure Roshan Balaji	2024018100488120 :BA: FY	Communication Skill :I/ Dr. Rajkumar Lakhadive	Nikita Publication
Agirkar Suraj Subhash	2024018100092590 :BA: FY	Sarvjanik vitta Vrvhar / Dr Sudhakar Kulkarni	Dr.Dinesh Bhonde
Alvera Anjum Shaikh Aleemuddin	2024018100094500 :BA: FY	Swatantrottar Wangmayin Pravha / Pro V. A Dhaake	Dr Prakash Atkare
Ambedalu Dipak Kondaba	2024018100461110 :BA: FY	Adhunik Gajacha Itihas / Dr N.G. Bhawre	Dr. Dinesh Bhonde
Ankade Shrinivas Maroti	2024018100413360 :BA: FY	Bhartacha Aarthik Vikas /Dr. Subjas Bhonde	Dr.Dinesh Bhonde
Atram Sagar Balaji	2024018100092690 :BA: FY	Communication skill /Y. S. Kamlakar	Dr. Dinesh Bhonde
Atram Vikas Shubhash	2024018100413270 :BA: FY	Paryawarnacha Abhyas/ Sachin Pendse	Dr. Prakash atkare
Avaskar Vivek Manohar	2024018100241460 :BA: FY	Instanat English/ Abdul Salam chous	Salamchous
Bandgar Pravesh Namdev	2024018100091790 :BA: FY	111 Jagpasisha Vyktimatva/ Anuja Joshi	Riya Publication
Bansode Aditya Kailas	2024018100457430 :BA: FY	Sampurn Ganit/ Pandhrinath Rane	Chaitali Prakashan
Ghogase Archana Laxman	2024018100450340 BA: FY	Ganit Guru/ Shantaram Ahire	Payal Prakashan

Gitte Pavan Uttam	2024018100304730 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Guradale Sai Baban	2024018100120220 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Hanvate Satyabhama Ramrao	2024018100094360 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Hirekar Swapnil Santosh	2024018100094720 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
Jadhav Yogese Parasram	2024018100318060 BA: FY	Chhawa /Shivaji Samant	Rutaparna A. Kulkarni
Jadhav Asmita Namdev	2024018100092470 BA: FY	Chhatrapati shivaji Maharaj charitra /Krushnrao A. Kelusakar	H.A Bhave
Jadhav Kunal Kishor	2024018100094460 BA: FY	Samajaik Praiwarnat & Samajik chalwali/ Dr Narayan choudhari	Dr. Prakash atkare
Jadhav Mahesh Kishor	2024018100092460 BA: FY	Programming With C By E Balaguru	BPB Publication
Jadhav Rohit Dharamsing	2024018100094390 BA: FY	Swatantrottar Wangmayin Pravha / Pro V. A Dhaake	Dr. Dinesh Bhonde
Jarande Tanuj Gajanan	2024018100417840 BA: FY	Krushhi Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
Jinewad Aditya Ramesh	2024018100424300 BA: FY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
Kadam Kiran Sahebrao	2024018100092180 BA: FY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
Kadam Sandesh Sugriv	2024018100314400 BA: FY	Communication skill /Y. S. Kamlakar	Dr. Dinesh Bhonde
Kadam Yash Pramod	2024018100092720 BA: FY	Paryawarnacha Abhyas/ Sachin Pendse	Dr. Prakash atkare
Kalbande Akash Maroti	2024018100426650 BA: FY	Instanat English/ Abdul Salam chous	Salamchous
Kambare Raju Omkar	2024018100092220 BA: FY	111 Jagpasisha Vyktimatva/ Anuja Joshi	Riya Publication
Kamble Bhimrav Shilvant	2024018100092600 BA: FY	Sampurn Ganit/ Pandhrinath Rane	Chaitali Prakashan

Kamble Dadasaheb Dasu	2024018100459940 BA: FY	Ganit Guru/ Shantaram Ahire	Payal Prakashan
Kanake Gajanan Sitaram	2024018100092340 BA: FY	Deshasathi ladhle/ Shiva Kambale	ISAP Publication
Kanake Gaurav Gopal	2024018100119720 BA: FY	Sampurn Samanya Chachni MPSC V.S.shrisagar	K Sagar
Kanegaonkar Maroti Kondba	2024018100241470 BA: FY	Aadhunik Bharchi Ubharni / Swami Rangnathan	Swami Bhramasthanand
Kedar Somnath Balaji	2024018100091900 BA: FY	Bhudhimatta chahni /Sujit Pawar	Unique Accademy
Khandare Krushna Gajanan	2024018100316400 BA: FY	Communication Skill :I/ Dr. Rajkumar Lakhadive	Nikita Publication
Khandare Vaibhav Arjun	2024018100091670 BA: FY	Sarvjanik vitta Vrvhar / Dr Sudhakar Kulkarni	Dr.Dinesh Bhonde
Khare Pallavi Sudarshan	2024018100094310 BA: FY	Jiwan Kaoushalya /Ajit Modak	Dr. Prakash atkare
Kinake Sandip Bapurao	2024018100234540 BA: FY	Shikshan Shastra /Dr. Krushna Patil	Fadke Publication
Kove Ajay Sambhaji	2024018100091740 BA: FY	Dnyaneshwar Maharaj /Bhaskar shinde	Datta Dange ISAP
Kudmete Pratik Janardhan	2024018100424360 BA: FY	Vipanan Vyavasthapan/ Pro Arvind Bondre	Dr. Dinesh Bhonde
Kumre Amol Kashinath	2024018100092480 BA: FY	Bhartiya Samaj / Pro Sarita Jadhav	Dr. Prakash atkare
Kumre Vaibhav Ajay	2024018100094670 BA: FY	Vyvasaya Sandyapan / Dr R B Sharma	Dr Bonde
Latkar Krushna Vyankati	2024018100120350 BA: FY	Aadhunik Bhartacha Itihas / Dr Arun Joshi	Dr. Dinesh Bhonde
Madavi Nitin Indradev	2024018100092510 BA: FY	Bhartacha Bhugol / Majit Husain	Tasbur Husain Joudi
Garole Pooja Khandu	2023018100017312 BA: FY	Sampurn Ankganit / Sayas Karad	Vidyabharti Prakashan
Gathal Gopal Baburav	2023018100013001 BA: FY	Sutrayan / H. G. Joshi	Mahesh Prakashan

Ghantalwar Chetan Balu	2023018100017327 BA: FY	Itihas V Rajyashatra / Dr Prabhaka Dev	Dr Prakash Atkare
Gharke Balaji Ganpatrao	2023018100086661 BA: FY	Chhatrapati Shiv Kavyam	KKSU Prakashan
Ghodam Gangadhar Vinanti	2023018100082044 BA: FY	Nitishcom	
Ghule Priyanshu Arjun	2023018100076604 BA: FY	Kalidas Samgra Vangmaya	
Hajare Dhananjay Laxman	2023018100024014 BA: FY	Balrtnani	
Helge Vedika Suresh	2023018100120161 BA: FY	Devmanva	
Jadhav Ajay Ishwar	2023018100070662 BA: FY	Samaj Shastra V Manas shastra/ Dr Prabhaka Dev	Dr. Prakash atkare
Jadhav Dashrath Vivod	2023018100070693 BA: FY	C Programming By	BPB Publication
Jadhav Gaurav Sahebrao	2023018100070832 BA: FY	Rajkiya Mahapurusha	KKSU Prakashan
Jadhav Harish Sham	2023018100017304 BA: FY	Gouru Grantha	KKSU Prakashan
Jadhav Lavkush Dewsing	2023018100070824 BA: FY	Vishistha Mahila	Dr Pankag Chande
Jadhav Nikita Gokul	2023018100013032 BA: FY	Maha Kavya	
Jadhav Pranita Vinayak	2023018100070735 BA: FY	Sanpurush	
Jadhav Rahul Ramshetti	2023018100012992 BA: FY	Shikshan Maharshyia	
Jadhav Ram Aninash	2023018100081153 BA: FY		
Jadhav Sandesh Govind	2023018100017335 BA: FY	Arthshastra V Bhugol Dr Prabhaka Dev	Dr Prakash Atkare
Kadam Dhanraj Shriram	2023018100017343 BA: FY	Shikshan / Shri V.S. Benodekar	Swami Bramhsthanand
Kadam Gaurav Nandkishor	2023018100076701 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Kale Nitika Laxman	2023018100070712 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Kale Sambhaji Shivaji	2023018100086637 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Kale Sanika Shivaji	2023018100070797 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication

Kanake Nandini limbadas	2023018100076627 BA: FY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
Kanchalawar Gayatri balaji	2023018100017351 BA: FY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
Khare Pratiksha Sudarshan	2023018100013047 BA: FY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
Khichchi Mohammad Ismail Shamsher	2023018100120153 BA: FY	Arogya sevak Sampurn Margdaershak	ERA Publication
Khokale Gopal Subhash	2023018100070727 BA: FY	Saral Seva Bharti Prashna Sancha	VED Publication
Korde Mahabali shriram	2023018100076716 BA: FY	Grahak Swarakshan / Dr Mahesh Kulkarni	Dinesh Bhonde
Kudmete Abhilash Boju	2023018100076651 BA: FY	Fundamental Of computer / Kanitkar	BPB Publication
Kudmethe Kiran Rama	2023018100086653 BA: FY	Subhas Sankirtan / Dr V,s. Jog	Nishigandha Book Agency
Madavi Umakant Jangu	2023018100076643 BA: FY	Rajyog Swami vivekanand /Sushila Dube	Riya Publication
Madpelliwar Vyankatesh	2023018100100407 BA: FY	Santh Tukaram Gatha /Bal D. Chitruk	Riya Publication
Mude Arvind Dayaram	2023018100078522 BA: FY	Krushni Yodhog & Seva / Dr Rameshchandra	Dr. Dinesh Bhonde
Pawar Arjun Kailas	2023018100076593 BA: FY	Computer Network /Dr. G.S. Sontakke	BPB Publication
Pawar Pranjali Sanjay	2023018100081145 BA: FY	Internation Economic / Dr. Sow Dhanshri Mahajan	Dr. Dinesh Bhonde
Pawar Vishnu Ganesh	2023018100013016 BA: FY	Budhimatta / Pro. Satish Vasse	Embiton Carrier Point
Polkar Pooja Balaji	2023018100100423 BA: FY	Shvaji Kon Hota / Govinf Pansare	Rajan Bawdekar